(ပထမတဲဝင်ခဲ)

ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှု

ဒေါက်တာ ဘိုးဘိုးကြီး

ဒေါက်တာ ဘိုးဘိုးကြီး ဗုဒ္ဓဘာသာသုတေသနဌာနခွဲ
ရန်ကုန်နိုင်ငံတော်တက္ကသိုလ်

ဒေါက်တာ ဦးဘဝင်း ဦးဘိုးဆွေ ဒေါက်တာ ဦးသိန်းဝင်း

ဂေဟာဝင်းကောလိပ်ကယ်ဒစ်

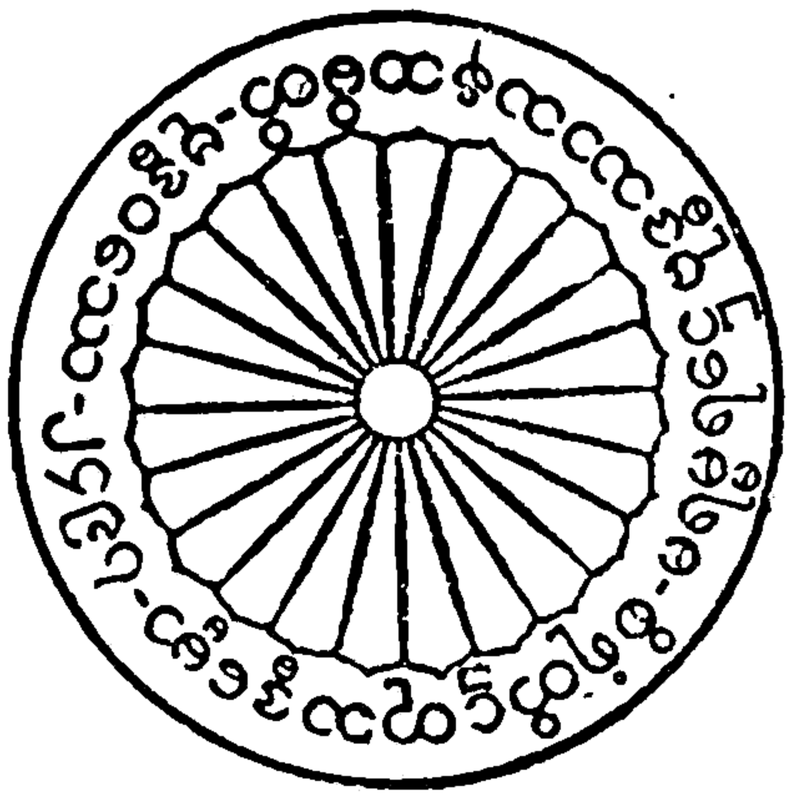

(ပထမ တစ်ခေါက်)

ယဉ်ကျေးမှု

ဂေဟာဝင်းကောလိပ်ကယ်ဒစ်
ကျောင်းသားအသင်းချုပ်
ကြေးမုံပုံနှိပ်တိုက်

၁၀၆၃

နိဒါနကထာ

သိရိမတာ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဒေရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သကလ-
လောကပတ္ထဋမဟာကရုဏာသိနေဟသိနိဒ္ဓဟဒယေန သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတ-
သဗ္ဗညုတာနာဝရဏာဒိဉာဏောဘာသသမုဇ္ဇလိတေန သနရာမရလောကဂုရုနာ
သဒေဝကဿ လောကဿ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ
ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သော ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန ဝိဘတ္တော သု
တိသု သဒ္ဓမ္မေသု ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော နာမ၊ တဒေဝ စ သာသနဋ္ဌိတိယာ
ပမာဏံ၊ သတိယေဝ ဟိ တသ္မိံ ဌိတရေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နာသတိ၊ ဝုတ္တဉ္ဉေတံ
အဂ်ိတ္တရဋ္ဌကထာယံ—

> "သုတ္တန္တေသု အသန္တေသု၊ ပမုဋ္ဌေ ဝိနယမ္ဟိ စ။
> တမော ဘဝိဿတိ လောကော၊ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ယထာ။
>
> သုတ္တန္တေ ရက္ခိတေ သန္တေ၊ ပဋိပတ္တိ ဟောတိ ရက္ခိတာ။
> ပဋိပတ္တိယံ ဋ္ဌိတော ဓီရော၊ ယောဂက္ခေမာ န ဓံသတိ"တိ။

တေနေဝ စ သဒ္ဓမ္မစိရဋ္ဌိတိကာမာ ထေရဝရာ မဟာကဿပါဒယော
ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မသင်္ဂီတံ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သင်္ဂီတိမာရောပေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓသာသနံ
သံရက္ခိံသု၊ တံကာလိကာ စ ရာဇာနော သဒ္ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကာမာ တေသံ သင်္ဂီတိ-
ကာရာနမနုဗလပ္ပဒါနေန သဟာယတ္တမုပါဂမုံ။

တထာ ဟိ စတူဟာဓိကတိမာသပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ မဟာကဿ-
ပတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ ပဉ္စဟိ အရဟန္တသတေဟိ ရာဇဂဟေ **ပဌမာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ**
ကတာ ရညော မာဂဓဿ အဇာတသတ္တုနော ဝိသေသာနုဂ္ဂဟမာဒါယ။

ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတေ စ ဘဂဝတိ မဟာယသတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ သတ္တဟိ
အရဟန္တသတေဟိ ဝေသာလိယံ **ဒုတိယာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ၊ တဒါ စ
ကာလာသောကော မဟိပတိ တေသံ သဟာယတ္တမုပါဂတော။

တထာဂတပရိနိဗ္ဗာနတော ပန ဒ္ဝိန္နံ ဝဿသတာနမုပရိ ပဉ္စန္တိံသတိမေ
ဝဿေ မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ အရဟန္တသဟဿေဟိ ပါဋလိ-
ပုတ္တေ **တတိယာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ သကလလောကပတ္ထဋယသဿ ဓမ္မော-
သောကဿ ဘူပတိနော နိရတိသယာနုဂ္ဂဟံ လဒ္ဓါန။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗုတိတော ပန စတုန္နံ ဝဿသတာနမုပရိ ပဉ္စာသေ ဝဿလက်ာဒိပေ ဝဋ္ဋဂါမကိရာဇိနော ကာလေ မာတုလဇနပဒေ အာလောကလေဏော **စတုဋ္ဌိ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ ပဉ္စဟိ အရဟန္တသတေဟိ မဟာဓမ္မရက္ခိတဇ္ဈေရပ္ပမုခေဟိ၊ ယာ လောကေ "ပေါဏ္ဍကာရောပနသင်္ဂီတိ" တိ ပါကဋာ။

ဗုဒ္ဓဝစေ ပန စတုသတာဓိကဒ္ဝိသဟဿာနမုပရိ ပန္နရသမသင်္ခံ သမ္ပတ္တေ ဣမသ္မိမ္ပိ မရမ္မရဋ္ဌေ **မင်းတုန်း**နာမဿ မဟာဓမ္မရာဇိနော ကာလေ မန္တလေးဣတိပါကဋေ ရတနာပုဉ္ဇနဂရေ **ပဉ္စမီ ဓမ္မသင်္ဂီတိ** ကတာ စတုသတာဓိကဒ္ဝိသဟဿတ္ထေရေဟိ ဒက္ခိဏာရာမဝါသိတိပိဋကဓရဘဒန္တဇာဂရတ္ထေရပ္ပမုခေဟိ တသေဝ ရညော အနဝသေသာနုဂ္ဂဟမာဒဒါယ၊ ယာ လောကေ "သေလက္ခရာရောပနသင်္ဂီတိ" တိ ဝုစ္စတိ။

ဣတ္ထံ သုဒံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနံ ဣဒ္ဓဖ္ဖေ ဟောတိ ဖိတဖ္ဖိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝဒ္ဓတနာ။

စိရကာလတော ပနေတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ လေခပရမ္ပရာယ စေဝ မုဒ္ဒာပရမ္ပရာယ စ အနေကက္ခတ္တုံ ပရိဝတ္တိယာဘတံ နာ သက္ကာ ဒါနိ ဝတ္တုံ "ပဌမဒုတိယတတိယာဒိသင်္ဂီတိမာရောပိတာကာရေနေဝ သဗ္ဗသော ပရိသုဒ္ဓ"န္တိ၊ အညဒတ္ထု ပနာဓုနိကပေါတ္ထကေသု သံဝိဇ္ဇမာနေဟိ ကေဟိစိ ပမာဒလေခါဒိသဉ္ဆာတခလိတာဓိကပရိဘဋ္ဌပါဌေဟိ မလိနမေဝေတံ၊ တထာ ဟိ နာနာဒေသိယပေါတ္ထကေသု အညမညံ သံသန္ဒိယမာနေသု အနေကာ ဝိသဒိသပါဌာ ဒိဿန္တိ။

တတောယေဝ စ ဗုဒ္ဓဝစနဿ သုပရိသုဒ္ဓဘာဝကာမာ မဟာထေရာ သသတ္ထုန္တရပိဋကတ္တယကောဝိဒါ ဓမ္မဝိနယံ ဝါစေန္တာယေဝ တေ ခလိတာဓိကပရိဘဋ္ဌပါဌေ ဒိသွာ ဧဝံ သမစိန္တေသုံ ကထေသုံ စ—

"အဒ္ဓယဝါဒိနော သုပရိသုဒ္ဓဝစနဿ တဿ ဘဂဝတော ပါဝစနံ အဒ္ဓယံ သုပရိသုဒ္ဓံ နိမ္မလမေဝဿ၊ ဣမေသု ပန ပါဝစနပေါတ္ထကေသု အညမညံ ဝိသဒိသာ စေဝ အပရိသုဒ္ဓါ စ ပါဌာ ဒိဿန္တိ၊ နိဿံသယံ ခေါ အယမေဝ မူလပါဌော၊ ယော နေသံ ယုတ္တိသမ္ပန္နော၊ တဒညော ပန ပမာဒလေခပါဌော-ယေဝ၊ တာဒိသာ စ ဒိဿန္တိ အာဓုနိကပါဝစနပေါတ္ထကေသု ကိသ္မိဉ္စိ ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ။

ကာမဉ္ဆေတေဒါနိ နာ တာဝ ဗဟုတရာ၊ ယာဝ ယထာဘူတံ ပါဠိယာ အတ္ထံ ပဋိသေဓေယျုံ၊ တေရဟိ ပန အသောဓိယမာနာ တေ ဂန္ထေ ဂန္ထေ

ကာလေ ဗဟုတရာ ဗဟုတရာ ဘဝေယျုံ၊ တံကာလိကာ စ ပစ္ဆိမာ ဇနာ တေ သောဓေတုံ အသမတ္ထာ ယထာဓိပ္ပေတံ ပါဋိယာ အတ္ထံ န သမ္မာ ဇာနေယျုံ၊ ဓေမေတေ သဒ္ဓမ္မသ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တေယျုံ။

ဝုတ္တံ ဟေတံ **အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ**—

'ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မသ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမေ ဒွေ၊ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ စ ပဒဗျဉ္ဇနံ အတ္ထော စ ဒုန္နီတော၊ ဒုန္နိက္ခိတ္တသ ဘိက္ခဝေ ပဒဗျဉ္ဇနသ အတ္ထောပိ ဒုန္နယော ဟောတိ၊ ဣမေ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဒွေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မသ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တီ'တိ။

ယံနူန မယံ တေ သောဓေတ္ဝာ နိမ္မလံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္ပတိဋ္ဌာပေယျာမ၊ တဒဿ သဒ္ဓမ္မစိရဋ္ဌိတိယာ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ စ၊ တံ ပန သုကရံ သမ္မာဒေတုံ အညတြ ဓမ္မိကရာဇူနမနုဂ္ဂဟေနာ"တိ။

သာ ပနာယံ ကထာ ပတ္ထဋာ သာဓုဇနပရိမ္ပရာယ၊ သုတာ စ **ဦးနု** နာမ-ဓေယျဂ္ဂမဟာမစ္စပ္ပမုခေဟိ မရမ္မရဋ္ဌိဿရေဟိ၊ သုတ္ဝာန တေ ဧဝံ သမစိန္တေသုံ သ်မ္မန္တယိ"သု စ "န ခေါ ပနေတံ အမှာကံ ပတိရူပံ၊ ယေ မယံ ပုဗ္ဗကေဟိ ဓမ္မိကေဟိ ဓမ္မရာဇူဟိ သမနုဂ္ဂဟိတသ ဗုဒ္ဓသာသနသ ပရိဟာနိကာရဏံ ပသမာနာယေဝ အဇ္ဈုပေက္ခိတ္ဝာ အပ္ပေါသုက္ကာ ဝိဟရေယျာမ၊ ယံနူန မယံ သာသနောပကာရုပါယေ သမ္မာဒေတ္ဝာ ဝိသေသတော စ အာဓုနိကပါဝစန-ပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနေ သံသယဋ္ဌာနိယေ ပမာဒလေခပါဋ္ဌေ သံသောဓေတု-ကာမာနံ မဟာထေရာနံ အဇ္ဈာသယံ ပရိပူရေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓသာသနံ အနုဂ္ဂဏှေယျာ-မာ"တိ၊ အထ တေ သဗ္ဗေပိ သာသနာနုဂ္ဂဟာယ ကတသန္နိဋ္ဌာနာ အဟေသုံ။

အနုဂ္ဂဟိတုကာမေဟိပိ စ တေဟိ န သက္ကာ အာဏာယ ကာတုံ ဝိနာ မဟာဇနဿ သန္တိကာ တောပဒေသေန၊ မဟာဇနပ္ပတိနိဓိဘူတာ ဟိ တေရဟိ မရမ္ဘိကာ ရာဇာနော၊ ဥပဒေသော စ သန္တိဂဏိရသမိတိယံ မဟာဇနပ္ပတိ-နိဓိဘူတာနံ မတိသဒိဝါနံ ဆန္ဒေနေဝ သမုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟာယ သန္တိဂဏိရသမိတိယံ ဧကံ ဓမ္မုပဒေသံ ပညာပေတ္ဝာ **ဗုဒ္ဓဃောသနသမိတိ** နာမ မဟာသမိတိ သမုဋ္ဌာပိတာ။ တဿာ ခေါ ပန သမိတိယာ သဘာပတိ ဟောတိ သတိုးသိရိသုဓမ္မောပါဓိဓာရိ **ဆာဠိးသွင်**ဂ္ဂယော မဟာသေဋ္ဌိ၊ ဥပ-သဘာပတိ ပန သတိုးသိရိသုဓမ္မောပါဓိဓာရိယေဝ **ဦးသိန်းမောင်**ဂ္ဂယော ပဓာနဋ္ဌိနိဋ္ဌယမန္တိရမ္ဘိ မဟာကွဒဿာဓိပတိ၊ သဗ္ဗကမ္မဝိဓာယကော ပန

ဟိတဓရော သတိုးမဟာသရေစည်သူပါဓိကော **ဦးချန်ထွန်း**ဂ္ဂယော ပဓာနဒ္ဒ-ဝိနိစ္ဆယမန္ဒိရမ္ဟိ မဟာကွဒဿော၊ ဘဏ္ဍာပ္ပဒါဒကော ပန ရဋ္ဌိသရာနံ ပတိနိဓိ-ဘူတော **ဦးဝင်း** နာမဓေယ္ယော သာသနဒ္ဓဇနိကမဟာမတ္တော။

အထ တေ ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိကာ "ယာယေဝ ခေါ ပနတ္ထာယ သမုဒ္ဓာ-ဝိတာယံ သမိတိ၊ တဒတ္ထမိဒါနိ ဝိသေသတော ကာဟာမာ"တိ မရမ္မရဋ္ဌ-ဘိပါကဋဂဏသမုဒယသမုဒိတေ တတ္ထ တတ္ထ ပဓာနနာယကဘူတေ ပရော-ပဏ္ဏာသမဟာထေရေ ဒီဃဒဿိနော နိမန္တိယ ဧဝမာရောစေသုံ "အယံ ဘန္တေ အမှာကံ ဗုဒ္ဓသာသနမဟာသမိတိ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟတ္ထာယေဝ ရဋ္ဌိသရာနံ ဓမ္မပဒေသေန သမုဒ္ဓာဝိတာ၊ သစေဒါနိ ဘန္တေ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ ကတ္တာ သာသနံ ပဂ္ဂဏှိတုံ ယုဇ္ဇေယျ၊ မဟာထေရာ စ တထာ ကာတုမိစ္ဆေယျုံ၊ ဝိဿတ္ထာဝ ဘန္တေ ကရောန္တု၊ မယံ တတ္ထ ကာယဉ္စဏပစ္စယဗလေဟိ နိရဝသေသံ ဗျာဝဋာ ဘဝိဿာမာ"တိ။

အထ ခေါ တေ မဟာထေရာ "ဓမ္မသင်္ဂီတိံ ကရိဿာမာ"တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနာ ဧဝံ ပတိဝေဒေသုံ "ကတ္တဗ္ဗာယေဝေသာ ဓမ္မသင်္ဂီတိ၊ နေသာ နာ ကတ္တဗ္ဗာ၊ တသ္မာ မယံ ဒါနိ ပဋိကပေါတ္ထကာနိ ပဒ္ဓမသင်္ဂီတိသိလာလေခါယ သမာ-နေတ္ဝာ တာနိယေဝ သရိတုံ ကတ္ဝာ ပါဠိသံသောဓနပုဗ္ဗင်္ဂံမံ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ ကဿာမ၊ ယာယ အာဓုနိကပေါတ္ထကေသု ပရမ္မုခပရိဝတ္တနဝသေန သဒ္ဒါတာ ပမာဒ-လေခပါဌာ စ နိရာကရိယိသန္တိ၊ ဝိသောဓိတဒ္ဓ သုပရိသုဒ္ဓံ ပါဝစနမူလံ လဘိတ္ဝာ တံ မူဠှါပေတ္ဝာ သကလလောကေ နာနာရဋ္ဌေသု နာနာဒေသေသု ဗျာပနဝသေန ဗုဒ္ဓသာသနဿ စိရဋ္ဌိတိ စ သာဓိယိဿတိ၊သဗ္ဗေ စ ထေရဝါဒိကာ ရဋ္ဌာ မရမ္မရဋ္ဌသဟိတာ ဧကတော ဟုတ္ဝာ ဗုဒ္ဓသာသနံ အဘူတပုဗ္ဗပဂ္ဂဟေန ပဂ္ဂဏှိတုံ လဘိဿန္တိ၊ သာ စ ပုရိမိကာ ပဒ္ဓ သင်္ဂီတိယော ဥပနီဓာယ **ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ** နာမ ဘဝိဿတိ၊ တဒ္ဓ သဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ဗဟူနိ ပနေတ္ထ အာဝဿကကိစ္စာနိ ပဋိကစ္စေဝ သမာဒပေတဗ္ဗာနိ တုမှာကမာယတ္တာနိ၊ တသ္မာ သင်္ဂီတိကာလ-ဝဝတ္ထာနာဒိကိစ္စံ တုမှာကံယေဝ ဘာရော ဟောတူ"တိ။

အထ တေ ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိကာ သာသနပါလကာနံ မဟာထေရာနံ ဆန္ဒဇ္ဇ ရုစိဇ္ဇ သမာဒါယ ဩဝါဒဇ္ဇ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ ထေရာနံ စေဝ အတ္တနော စ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနံ ပရိနိဋ္ဌာနသမယံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ "အယံ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာနတော စတုသတာဓိကာနံ ဒ္ဝိန္နံ ဝဿသဟဿာနမုပရိ

အင်္ဂနဝုတိမေ ဝဿေ ဝေသာခပုဏ္ဏမိတော ပဋ္ဌာယ အာရဘိတမ္ဘာ၊ ဒွေ စ ဝဿာနိ ကတ္တမ္ဘာ၊ ပဉ္စန္နံ စ သာသနဝဿသဟဿာနမုပရုဝဿေ ဝေသာခ-ပုဏ္ဏမိယံယေဝ ပရိနိဗ္ဗာပေတမ္ဘာ”တိ သင်္ဂီတိကာလံ ဝဝဏ္ဏယေသုံ။

တတော ပဋ္ဌာယ စ တေ ပုနပ္ပုနံ သန္နိပတိတ္ဝာ သမ္မန္တယိတ္ဝာ သင်္ဂီတိယာ ပုဗ္ဗကိစ္စေသု နိရန္တရံ ဗျာဝဋာ ဟောန္တိ၊ “မဟန္တံ ခေါ ဇိနသာသနံ မဟတိယာယေဝေတံ ပူဇာယ ပူဇနိယ”န္တိ မန္တွာ တေဟိ ကာရာပိတာနိ မဟန္တမဟန္တာနိ သာသနမန္ဒိရာနိ၊ တတ္ထ သင်္ဂီတိံ ကုရုမာနဿ ဘိက္ခုသံဃဿ သုခသန္နိသဇ္ဇတ္ထံ သန္နိပါတဋ္ဌာနဘူတံ မဟန္တံ သင်္ဂီတိမန္ဒိရံ ရန်ကုန် နာမ ရာဇ-ဓာနိယံ **သိရိမင်္ဂလ**ဋ္ဌလေ **ကမ္ဗာဇေး**(လောကသာမ)နာမကဿ စေတိယဿ အာသန္နေ သေလပဗ္ဘတဂုဟာဝေသေန ကာရာပိတံ တိဘူမကံ ပါယသော သိလာဗ္ဘဋ္ဌကာယောမယံ၊ ဧဝံ မဟန္တမ္ပေတံ ကေသံဝဏ္ဏရေနေဝ ပရိနိဗ္ဗာပိတံ ဇုဋ္ဌိယာ မညေ နိမ္မိတံ၊ တဋ္ဌ ဗဟိ ဌတ္ဝာ အပေက္ခတံ သယံဇာတသေလပဗ္ဘတော ဝိယ ဒိဿတိ၊ အန္တော ပဝိသိတ္ဝာ သြလောကယတံ ပန သြလောကိတော-လောကိတဋ္ဌာနတော ဒဿနိယံ ပါသာဒိကံ ရမဏီယံ အတိတ္တိကရမေဝ ဟုတ္ဝာ ဒေဝဝိမာနမိဝ ခါယတိ။ တဿ ပနာဝိဒူရေ အမုတေယျာနံ သင်္ဂီတိကာရ-ဘိက္ခုသဟဿာနံ နိဝါသပွဟောနကာ စတ္တာရော ဇုဋ္ဌကမယာ မဟာပါသာဒါ စေဝ ဇုဋ္ဌကမယာယေဝ ဘောဇနမဟာသာလာ စ မဟာသိမာပါသာဒါ-ဒယော စ မုဋ္ဌဏယန္တသာလာ စ တထေဝ ကာရာပိတာ။

မဟာထေရာပိ စ “သင်္ဂီတိကိစ္စံ နာမ ထေရာဓေယျံ၊ ထေရာနံ သြဝါဒေနေဝ ကတ္တမ္ဗံ၊ န ဝိနာ တေန၊ တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃဿ စေဝ ဥပါသကာနဉ္စ သဗ္ဗမ္ပိ သင်္ဂီတိပဋိဗဒ္ဓမောဝါဒံ ဒါတုံ ဘဝိတမ္ဗမေတ္ထ သြဝါဒဒါယကသံဃသဘာယဝိ”တိ မရမ္မရဋ္ဌဓဇူပမေ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတော ပါဓိဓာရိနော စ ရဋ္ဌော ဝါဒါစရိယသမ္မတေ စ ရဋ္ဌဝိနယဓရသမ္မတေ စ အညေ စာဘိပါကဋဂုဏဘာဝဓိယာဒိဂုဏာဂဏ-သမင်္ဂိနော တိ ပရောသတံ နာယကမဟာထေရေ ဥစ္စိနိတ္ဝာ “ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ-သြဝါဒါစရိယသံဃနာယကသဘံ” နာမေကံ ပဓာနမဟာသံဃသဘံ ပတိဋ္ဌာ-ပေသုံ၊ တေ စ နာယကမဟာထေရာ သမ္မဒ္ဓဝဓနရတနာဂရပါရဂေ ဝိဝိဓ-သတ္ထန္တရဂဟနာသင်္ဂ်စာရိနေ ထေရာနုထေရေ ပဋ္ဌဝိသတိမတ္တေ သမုစ္စိနိတ္ဝာ “ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဓုရန္ဓရသဘာ”တိ စ သမ္မန္တိတ္ဝာ တသ္မာ သဘာယ ဘာရံ နိယျာ-တေသုံ သဗ္ဗာနိ သင်္ဂီတိပဋိဗဒ္ဓကိစ္စာနိ သံဝိဒဟိတုံ။ တေ စ သင်္ဂီတိဓုရန္ဓရ-သဘိကာ ထေရာ သကလမရမ္မရဋ္ဌေ **ညောင်ရမ်းဆရာတော်**တိ အဘိပါကဋ်ံ “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတော” ပါဓိနာ စေဝ “အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု” ပါဓိနာ စာတိ

၈။ သန္နိဿာယ မဟာထေရာ၊ ထိရသီလာ ဂဏ္ဌာကရာ။
ပဠိမိ် ဓမ္မသဂီတိ်၊ ကရောန္တာ သာသနဋ္ဌိတိ်။

၉။ ပတ္ထယန္တာ လိခါပေတွာ၊ သီလာပန္နေသု ပေဋကံ။
ဝါယာမေန မဟန္တေန၊ ပါလယုံ ဇိနသာသနံ။

၁၀။ ဇာတ္ထံ ပုရာ မဟာထေရာ၊ ရာဇာနော စာပိ ဓမ္မိကာ။
သာသနံ ပရိပါလေသုံ၊ ဇိဝိတံ ဝိယ အတ္တနော။

၁၁။ တထာပိ ခလိတာဒါနိ၊ ဒိဿန္တိ ပဋကတ္တယေ။
ပရမ္မုရာယ လေခါယ၊ သဒ္ဓာတာ မုဒ္ဓဏောန စ။

၁၂။ ဒိသွာန တေ မဟာထေရာ၊ ဝါစေန္တာဝ တိပေဋကံ။
ဂုစ္ဆမာနနယေနေဝံ၊ စိန္တေသုံ မန္တယိ်သု စ။

၁၃။ "ကတ္ဝာန သာဓုကံ ဂန္ထ- သုဒ္ဓိကံ သာသနာယုကံ။
ယံနူန ဓမ္မသဂီတိ်၊ ကရေယျာမ မယံ" ဇာတိ။

၁၄။ တေမတ္ထံ သုဏိတ္ဝာန၊ **ဥိး**နာမ မဟာသယော။
မရမ္မဝိသယေ **အဂ္ဂ- မဟာမစ္ဆ**ဓုရန္ဓရော။

၁၅။ "သာသနာယတ္တကိစ္စာနိ၊ သမ္ပာဒေန္တာ ဝိသေသတော။
သဂီတိယဉ္စ ထေရာနံ၊ သမ္ဗ္ဂရေန္တာ မနောရထံ။

၁၆။ ယထာ ရက္ခိ်သု ပေါရာဏာ၊ သုရာဇာနော တထာ မယံ။
သံရက္ခေယျာမ သမ္ဗုဒ္ဓ- သာသနံ" ဇာတိ စိန္တိယ။

၁၇။ မဟာမစ္ဆေဟိ အညေဟိ၊ သဂ်ဳမေဟိ စ မန္တိယ။
သုပ္ပတိဋ္ဌာပယိတ္ဝာန၊ **ဇုဋ္ဌသာသန**သဂ်ံမံ။

၁၈။ မဟာထေရာနမာဒါယ၊ ဆန္ဒံ ဇာဓ နိဝါသိနံ။
အညေသု သီဟဠဒီသု၊ ဝိဒေသေသု စ ဝါသိနံ။

၁၉။ ကာရေတ္ဝာ ဓမ္မသဂီတိ်၊ သောဓေတ္ဝာ သတ္ထုသာသနံ။
သဒ္ဓမ္မာနုဂ္ဂဟတ္ထာယ၊ ကရံ ဒဠှပရက္ကမံ။

၂၀။ **သီရီမဂ်လ**ဝိဟာရေ၊ ထလသ္မိ် ပဝရေ သုဘေ။
စေတိယသ္မာဝိဒူရမ္ဟိ၊ **ကန္ဒာဒေး** ဇာတိသညိနော။

၂၁။ ဂုဟာဝေသေန ကာရေတ္ဝာ၊ မဟာသဂီတိမန္ဒိရံ။
အာဝါသာဒိဠှ ဘိက္ခူနံ၊ ကာရေသိ မုဒ္ဓဏာလယံ။

၂၂။ ဂန္ဆဲသံသောဓနံ ဓမ္မ- သဂီတိယာ တု ပဏ္ဍိတာ။
မဟာထေရဝရာကံသု၊ သတိမန္တာ ပုနပ္ပုနံ။

၂၃။ မုဒ္ဓါပေန္တေ စ ပဿိတ္ဝာ၊ မဟာထေရေဟိ ပဒ္ဓဟိ။
သောဓေယျပတ္တမောသာနံ၊ နိမ္မလတ္တံ သုပါပိတံ။

၂၄။ ကတ္ဝာ သုဝိသဒံ ဗုဒ္ဓ၊ ဘာသိတံ ပိဋကတ္တယံ။
ယထာ မုဒ္ဓါဝိတံ အာသိ၊ သာသနတ္ထံ မဟေသိနော။

၂၅။ တထာ အဋ္ဌကထာယော စ၊ ဋီကာယော စ မဟာရဟာ။
သုဒ္ဓ၊ မုဒ္ဓါဝိတာ ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗလောကတ္ထသိဒ္ဓိယာတိ။

၁၂ .... ငနယ်ဝတ်ပြုခြင်း-၆

၁၃ .... ငနယ်ဝတ်ကတိ-၅

၁၄ .... ငနယ်ဝတ်ဂဏသိက္ခာ-၄

၁၅ .... ငနယ်ဝတ်ပရိယာယ်-၃

၁၆ .... ငနယ်ဝတ်ပြစ်မှား-၂

ဝတ္တုပမာ-၂

၁၇ .... ငနယ်ဝတ်ကြီးကြပ်ခြင်း-၁

၁၈ .... ငနယ်ဝတ်ဆောက်တည်-၂

၁၉ .... ငနယ်ဝတ်ဝတ်ကျေတမ်း-၃

၂၀ .... ငနယ်ဝတ်ဝတ်ကျေပုံ-၄

၂၁ .... ငနယ်ဝတ်ဝတ်ကျေပုံ-၅

၂၂ .... ငနယ်ဝတ်ဝတ်ကျေပုံ-၆

၂၃ .... ငနယ်ဝတ်ဝတ်ကျေပုံ-၇

၂၄ .... ငနယ်ဝတ်ဝတ်ကျေပုံ-၈

၂၅ .... ငနယ်ဝတ်ဝတ်ကျေပုံ-၉

ဝတ္တုပမာ-၃

ဝတ္တုပမာ-၄

ဝတ္တုပမာ-၅

ဝတ္တုပမာ-၆

ဝတ္တုပမာ-၇

ဝတ္တုပမာ-၈

ဝတ္တုပမာ-၉

ဝတ္တုပမာ-၁၀

ဝတ္တုပမာ-၁၁

ဝတ္တုပမာ-၁၂

ဝတ္တုပမာ-၁၃

ဝတ္တုပမာ-၁၄

ဝတ္တုပမာ-၁၅

ဝတ္တုပမာ-၁၆

ဝတ္တုပမာ-၁၇

ဝတ္တုပမာ-၁၈

ဝတ္တုပမာ-၁၉

ဝတ္တုပမာ-၂၀

ဝတ္တုပမာ-၂၁

ဝတ္တုပမာ-၂၂

ဝတ္တုပမာ-၂၃

ဝတ္တုပမာ-၂၄

ဝတ္တုပမာ-၂၅

ဝတ္တုပမာ-၂၆

ဝတ္တုပမာ-၂၇

ဝတ္တုပမာ-၂၈

ဝတ္တုပမာ-၂၉

ဝတ္တုပမာ-၃၀

ဝတ္တုပမာ-၃၁

ဝတ္တုပမာ-၃၂

ဝတ္တုပမာ-၃၃

ဝတ္တုပမာ-၃၄

ဝတ္တုပမာ-၃၅

ဝတ္တုပမာ-၃၆

ဝတ္တုပမာ-၃၇

ဝတ္တုပမာ-၃၈

ဝတ္တုပမာ-၃၉

ဝတ္တုပမာ-၄၀

ဝတ္တုပမာ-၄၁

ဝတ္တုပမာ-၄၂

မာတိကာ			စဉ်ကဲ့
၆-နိဒ္ဒါတန္ဒိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၇၉
၇-ဒုက္ခရသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၀၀
၈-ဟိရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	.. .	....	၈၁
၉-ကုဋိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၈၁
၁၀-သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၈၂

၃-သတ္တိဝဂ္ဂ

၁-သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၀
၂-ဖုသတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၀
၃-ဇဋာသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၁
၄-မနောနိဝါရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၄
၅-အရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၅
၆-ပဋ္ဌောတသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၆
၇-သရသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	...	၉၆
၈-မဟဒ္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၇
၉-စတုစက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၇
၁၀-ဇကိဇယ်သုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၉

၄-သတုလ္လပကာယိကဝဂ္ဂ

၁-သဇ္ဈိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၉၉
၂-မဆ္ဆရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၀၁
၃-သာဓုသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၀၃
၄-နသန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၀၆
၅-ဥဒ္ဓာနသညိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၀၇
၆-သဒ္ဓါသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၀၉
၇-သမယသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၀၉
၈-သကလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၁၃
၉-ပဌမပဋ္ဌာနဓိတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၁၇
၁၀-ဒုတိယပဋ္ဌာနဓိတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၁၇

ძძc .... — ငနယ်ဝထိငနခငကခင်-ပ

ſძc .... ငနယ်ဝထိငငယ်ထ-c

ſძc .... ငနယ်ဝထိငထိဖ-ſ

ſძc .... ငနယ်ဝထိငဂငန်-c

ပဝဒီဇ-ဂ

cძc .... ငနယ်ဝထိငဖယ-oc

cძc .... ငနယ်ဝထိငကဖ်ဒ်-ခ

oძc .... ငနယ်ဝထိငထဂိ်-ပ

oძc .... ငနယ်ဝထိငနခကဖ်ထ-ဂ

oძc .... ငနယ်ဝထိငနခကဖ်ဒ်-ၡ

ခſc .... ငနယ်ဝထိငနခဂၵဂ-ၒ

ခſc .... ငနယ်ဝထိငlထိဝ-ပ

ခſc .... ငနယ်ဝထိငထိဖ-ძ

ခſc .... ငနယ်ဝထိငငဃပခဧဆ-ſ

ပſc .... ငနယ်ဝထိငဇပခခဧဆ-c

ဝဝძခ-ၡ

ဂſc .... ငနယ်ဝထိငပငယ်ဌဏ-oc

ၡſc .... ငနယ်ဝထိငပဖကြ-ခ

ပſc .... ငနယ်ဝထိငနဝထခခ-ပ

ძſc .... ငနယ်ဝထိငဂძခဒနဝ-ဂ

cſc .... ငနယ်ဝထိငძဖကဆ-ၡ

cſc .... ငနယ်ဝထိငဂငန်ခဆ-ၒ

oſc .... ငနယ်ဝထိငလကယခ-ပ

oſc .... ငနယ်ဝထိငဒ်ဆ-ძ

ပcc .... ငနယ်ဝထိငဆဆ့ယ-ſ

ပcc .... ငနယ်ဝထိငထိဖငဆ-c

ပဝထိဖငဆ-ၒ

ဖယဒ်ဖ ငယ်ဖဝငခ

[ံ] ပငငဂၵဂ ငယ်ဖထိကင့ငင

၆၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဇဂငယ-၅
၁၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းလရုဒ-၆
၁၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဓပငဂ-၁
၁၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဏဂ-၎
၎၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဂဏယကတ္ထဒ-၇
၇၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဂငယ-ပ

ပဝဂ၅ဂ-c

ထိကင်ထိဂဝဇခ-၇

c၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းယဗဧဒ-cc
o၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဃငခ၅ဂ-oc
o၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းကထခရုဂ-၅
o၁c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဓငယ-ပ
၅၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းကဖွဏဆ-ဂ
ပ၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဂပယလ်-၅
ဂ၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းငဃင်ဒ-၆
၅၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဂ၅ဖ-၁
၅၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းငဝဏ်-c

ပဝငဝဏခ-ပ

၅၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းယငလခ-oc
၅၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းငဇ်ဆ-၅
၎၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဂယဂထိဧဆ-၁
၎၎c	....	....	ငနယ်ဝထိင်းဂနဒ-၆

ငယ်ဆငဓ ဖွဒ်ဍ

မာတိကာ			ဒိဋ္ဌင်္	
၇-ပဉ္စာလစဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၄၆
၈-တာယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၄၇
၉-စန္ဒိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၄၈
၁၀-သူရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၄၉
၂-အနာထပိဏ္ဍိကသုတ္တ			
၁-စန္ဒိမသသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၀
၂-ဝေဏ္ဍုသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၀
၃-ဒီဃလဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၁
၄-နန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၁
၅-စန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၁
၆-ဝါသဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၂
၇-သုဇြမ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၂
၈-ကကုဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၄
၉-ဥတ္တရသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၄
၁၀-အနာထပိဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	...	....	၁၅၅
၃-နာနာတိတ္ထိယဝဂ္ဂ			
၁-သီဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၅
၂-ခေမသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၅
၃-သေရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၆
၄-ဃဋိကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၇
၅-ဇန္တုသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၇
၆-ရောဟိတဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၈
၇-၈-နန္ဒနသုတ္တနန္ဒိဝိသာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၅၉
၉-သုသိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၆၀
၁၀-နာနာတိတ္ထိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၁၆၇

မာတိကာ ဝိဋ္ဌက်

၃-ကောသလသံယုတ္တ

၁-ပဌမဝဂ္ဂ

၁-ဒဟရသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၆၉
၂-ပုရိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၄
၃-ဇရာမရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၅
၄-ဝိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၇
၅-အတ္တရက္ခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၇
၆-အပုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၈
၇-အဋ္ဌကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၈
၈-မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၈
၉-ယညသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၇၉
၁၀-ဗန္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၀

၂-ဒုတိယဝဂ္ဂ

၁-သတ္တဇဋိလသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၁
၂-ပဋ္ဌရာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၃
၃-ဒေဝဓမ္မပါကသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၅
၄-ပဌမသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၆
၅-ဒုတိယသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၆
၆-မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၇
၇-အပုမာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၇
၈-ကလျာဏမိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၈၈
၉-ပဌမအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၉၂
၁၀-ဒုတိယအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၉၃

၄-တတိယဝဂ္ဂ

၁-ပုဂ္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၉၄
၂-အယိုကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၉၆

၃၄ .... ငနယောဘိဝိဇ္ဇာ-၀၄

၂၄ .... ငနယောဘိဝိဇယဏ္ဍယ-၈

၀၄ .... ငနယောဘိဝိဇယိဒ္ဓ-၀

၀၄ .... ငနယောဘိဝိဇနေကခဏ-၇

၀၄ .... ငနယောဘိဝိဇဃိ-၆

၀၄ .... ငနယောဘိဝိဇဂဗ္ဘဝက-၅

၈၀ .... ငနယောဘိဝိဇယလယဏ-၄

၈၀ .... ငနယောဘိဝိဇဟတ္ထပါဒိယ-၃

၈၀ .... ငနယောဘိဝိဇယိဒ္ဓိပါဒ-၂

ပဝေဏ္ဍဒံ-၂

၀၀ .... ငနယောဘိဝိဇကငဆကတ္ထဝံ-၀၄

၀၀ .... ငနယောဘိဝိဇကငဆဂဂ်က-၈

၇၀ .... ငနယောဘိဝိဇတ္ထဝုဒါန-၀

၅၀ .... ငနယောဘိဝိဇတ္ထဝုဒါန-၇

၅၀ .... ငနယောဘိဝိဇဏ္ဍဝုဒါန-၆

၄၀ .... ငနယောဘိဝိဇဏ္ဍဝုဂဂ်က-၅

၄၀ .... ငနယောဘိဝိဇဏဏ်ဇ-၄

၂၀ .... ငနယောဘိဝိဇယောဓဒတ္ထိက-၃

၀၀ .... ငနယောဘိဝိဇဂိယျာဒဃ-၂

ဗဟုဂဂ်က-၀

ဃိကင်္ခဝငဂ်-၅

၈၈၀ .... ငနယောဘိဝိဇဂဂ်ဟိတ-၅

၅၈၀ .... ငနယောဘိဝိဇဃိဏဆဲ-၄

ဃဒ်ဒ္ဓ ငယ္ဓဝငဂ

[ထ] ပဝဏဂ်ဂ် ငယဒ်ဃိကင်္ခ

၃-တတိယဝဂ္ဂ

၁-သမ္မဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၁၅
၂-သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၁၅
၃-ဂေါဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၁၆
၄-သတ္တဝဿာနုဗန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၁၉
၅-မာရဓိတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၀

၅-ဘိက္ခုနီသံယုတ္တ

၁-အာဠဝိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၃
၂-သောမာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၃
၃-ကိသာဂေါတမီသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၄
၄-ဝိဇယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၅
၅-ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၆
၆-စာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၆
၇-ဥပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၆
၈-သီသုပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၆
၉-သေလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၇
၁၀-ဝဇိရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၇

၆-ဗြဟ္မသံယုတ္တ

၁-ပဌမဝဂ္ဂ

၁-ဗြဟ္မာယာစနသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၂၉
၂-ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၃၀
၃-ဗြဟ္မဒေဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၃၉
၄-ဗကဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၄၁
၅-အညတရဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၄၄
၆-ဗြဟ္မလောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၂၄၅

မာတိကာ ဗိဇ္ဇက်

၇-ကောကာလိကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၄၅
၈-ကတမောဒကတိဿသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၄၆
၉-တုဏ္ဍုဗြဟ္မသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၄၆
၁၀-ကောကာလိကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၄၇

၂-ဒုတိယ၀ဂ္ဂ

၁-သနင်္ကုမာရသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၄၈
၂-ဒေ၀ဒတ္တသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၄၈
၃-အန္ဓကဝိန္ဒသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၄၉
၄-အရဏ၀တီသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၀
၅-ပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၁

၇-ဗြာဟ္မဏသံယုတ္တ

၁-အရဟန္တ၀ဂ္ဂ

၁-ဓနဉ္စာနိသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၄
၂-အက္ကောသသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၅
၃-အသုရိန္ဒကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၆
၄-ဗိလင်္ဂိကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၇
၅-အဟိ ံသကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၇
၆-ဇဋာသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၇
၇-သုဒ္ဓိကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၈
၈-အဂ္ဂိကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၅၈
၉-သုန္ဒရိကသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၆၀
၁၀-ဗဟုဓိတရသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၆၄

၂-ဥပါသက၀ဂ္ဂ

၁-ကသိဘာရဒ္ဝါဇသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၆၅
၂-ဥဒယသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ ၂၇၄

မာတိကာ			ဝိဇ္ဇက်
၃-ဒေဝဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၇၅
၄-မဟာသာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၇၆
၅-မာနတ္ထဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၇၈
၆-ပစ္စနီကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၇၈
၇-ဝနကမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၇၈
၈-ကဋ္ဌဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၇၉
၉-မာတုပေါသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၀
၁၀-ဘိက္ခုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၀
၁၁-သင်္ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၀
၁၂-ခေမဒုဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၁
၈-ဝဂ်ိသသံယုတ္တ			
၁-နိက္ခန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၂
၂-အရတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၃
၃-ပေသလသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၄
၄-အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၄
၅-သုဘာသိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၅
၆-သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၈
၇-ပဝါရဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၀၉
၈-ပရောသဟဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၁
၉-ကောဏ္ဍညသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၂
၁၀-မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၄
၁၁-ဂဂ္ဂရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၄
၁၂-ဝဂ်ိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၅
၉-ဝနသံယုတ္တ			
၁-ဝိဓေကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၇
၂-ဥပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၇
၃-ကဿပဂေါတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၈
၄-သမ္မဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၉

မာတိကာ			ဒိဋ္ဌင်္
၅-အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၂၉၉
၆-အနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၀
၇-နာဂဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၁
၈-ကုလဃရဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၂
၉-ဝဇ္ဇိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၂
၁၀-သဒ္ဓါယသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၃
၁၁-အကုသလဝိတက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၄
၁၂-မဒ္ဓုန်ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၄
၁၃-ပါကတိန္ဒြိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၄
၁၄-ဂန္ဓဇ္ဈနသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၅
၁၀-ယက္ခသံယုတ္တ			
၁-ဇုန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၆
၂-သက္ကနာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၈
၃-သူစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၉
၄-မဏိဘဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၁
၅-သာနုသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၂
၆-ပိယင်္ကရသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၃
၇-ပုနဗ္ဗသုသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၄
၈-သုဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၅
၉-ပဌမသုက္ကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၇
၁၀-ဒုတိယသုက္ကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၈
၁၁-စိရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၈
၁၂-အာဠဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၁၈
၁၁-သက္ကသံယုတ္တ			
၁-ဗဇ္ဈဝဂ္ဂ			
၁-သုဝီရသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၃၀
၂-သုသီမသုတ္တဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၃၁

၁၁၄ .... ငနယ်ဝထိငဇငယ်ခေး-၆
၁၁၄ .... ငနယ်ဝထိငကဒိုး-၅
၂၁၄ .... ငနယ်ဝထိငကယ်ခိုင်-၄
၂၁၄ .... ငနယ်ဝထိငငိုဏ်ခ-ဂ

ပဝကဖွယ-၂

ဂ၁၄ .... ငနယ်ဝထိငငန်ဝဏ္ဍ်ဂ-ဝဂ
ဂ၁၄ .... ငနယ်ဝထိငငန်ဝဖငထိဏ-ခ
ဝ၁၄ .... ငနယ်ဝထိငငန်ဝဒ်ဟပ-ပ
ဝ၁၄ .... ငနယ်ဝထိငငန်ဝဒိဃ-၈
ခ၂၄ .... ငနယ်ဝထိငငန်ငခဆက-၅
ခ၂၄ .... ငနယ်ဝထိငယကယခဂ်-၆
၅၂၄ .... ငနယ်ဝထိငဇ်လုဒ-၅
၈၂၄ ... . ငနယ်ဝထိငလုငဟခ-၃
၈၂၄ .... ငနယ်ဝထိငခငန်ယိဏ-၂
၅၂၄ .... ငနယ်ဝထိငဂဂဃဝဝ-ဂ

ပဝကဖွယ-၂

၅၂၄ .... ငနယ်ဝထိငယဇ်ဂဏ-ဝဂ
၆၂၄ .... ငနယ်ဝထိငလုငဒ်ထဝကငဏ်ဖဒ်ခ
၆၂၄ .... ငနယ်ဝထိငန်ဖွငဇဒ်ဇဝခ-ပ
၅၂၄ .... ငနယ်ဝထိငကဖြိဒ်န-၈
၅၂၄ .... ငနယ်ဝထိငယဝငလဆ-၅
၃၃၄ .... ငနယ်ဝထိငကခယလွငငဏငဏ-၆
၂၃၄ .... ငနယ်ဝထိငဖြိဖဂဝခ-၅
ဂ၃၄ .... ငနယ်ဝထိငပ်ခဝ-၃

သုတ္တန်ဒိုဋ္ဌက
သင်္ဂီတသုတ္တ
သံယုတ္တဋီကာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂန္ဓဝဂ္ဂဿာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၁။ သံဝဏ္ဏနာရမ္ဘေ ရတနတ္တယဝန္ဒနာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ ပဘဝ-နိဿယဝိသုဒ္ဓိပဋိဝေဒနတ္ထံ၊ တံ ပန ဓမ္မသံဝဏ္ဏနာသု ဝိညူနံ ဗဟုမာနုပ္ပါဒနတ္ထံ၊ တံ သမ္မဒေဝ တေသံ ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒိက္ကမလဒ္ဓမ္မာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ သဒ္ဓဟိတသုခနိပ္ဖါဒနတ္ထဉ္စ။ အထ ဝါ မင်္ဂလဘာဝတော, သဒ္ဓကိရိယာသု ပုဗ္ဗကိစ္စဘာဝတော, ပဏ္ဍိတေဟိ သမာစရိတဘာဝတော[၁], အာယတိံ ပရေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနတော စ သံဝဏ္ဏနာယံ ရတနတ္တယပဏာမကိရိယာတိ။ အထ ဝါ ရတနတ္တယပဏာမကရဏံ ပုဇနီယပုဇာပုညဝိသေသနိဒ္ဒေသနတ္ထံ၊ တံ အတ္တနော ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိနိမိတ္တကဿ ကမ္မဿ ဗလာနုပ္ပဒါနတ္ထံ၊ အနန္တရာ စ တဿ အသံကောစာပနတ္ထံ၊ တဒုဘယံ အနန္တရာယေန အဋ္ဌကထာယ ပရိသမာ-ပနတ္ထဉ္စ ဣဒမေဝ စ ပယောဇနံ အာစရိယေန ဣဓာဓိပ္ပေတံ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ “ဣတိ မေ ပသန္နမတိနော ။ပ။ တဿာနုဘာဝေနာ”တိ။ ဝဋ္ဋတ္ထာယပုဇာ ဟိ နိရတိသယပုညက္ခေတ္တာသံဗုဒ္ဓိယာ အပရိမေယျပဘာဝေါ ပုညာတိသယောတိ ဗဟုဝိဓန္တရာယေပိ လောကသန္နိဝါသေ အန္တရာယနိဗန္ဓနသကလသံကိလေသ-ဝိဒ္ဓံသနာယ ပဟောတိ၊ ဘယာဒိဥပဒ္ဒဝဉ္စ နိဝါရေတိ။ ယထာဟ “ပုဇာရဟော ပုဇယတော”တိ[၂]အာဒိ၊ တထာ “ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတ်”တိအာဒိ[၃]။

၁-သမ္မာစရိတဘာဝတော (က) ၂-ခု ၁-၄၂၊ ခ ၃-၁၄၇-ပိဋ္ဌေသု။

၃-ခု ၁-၂၅၄၊၂၅၅-ပိဋ္ဌေသု။

"ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တသ္သ၊ ကာယေ ဘဝတိ ယာ ဒိတိ။
ဝရမေဝ ဟိ သာ ဒိတိ၊ ကသိဏေ နဝိ ဇမ္မုဒီပသေ။
ဓမ္မောတိ ။ပ။ သံဃောတိ ။ပ။ ဇမ္မုဒီပသော"တိ။

တထာ "ယသ္မိံ မဟာနာမ သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုသ-ရတိ၊ နေဝသေ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ နာ ဒေါသ။ပ။ နာ မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ"တိအာဒိ၂။ "အရညေ ရုက္ခမူလေ ဝါ။ပ။ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ လောမဟံသော နာ ဟောသတိ"တ်၃ စ။

တတ္ထ ယသ ဝဏ္ဏုတ္တယသ ဝန္ဒနံ ကတ္တုကာမော၊ တသ ဂုဏာတိသယ-ယောဂသန္ဒဿနတ္ထံ "**ကရုဏာသီတလဟဒယ**"န္တိအာဒိနာ ဂါထတ္တယမာဟ။ ဂုဏာတိသယယောဂေန ဟိ ဝန္ဒနာရဟဘာဝေါ၊ ဝန္ဒနာရဟေ စ ကတာ ဝန္ဒနာ ယထာဓိပ္ပေတံ ပယောဇနံ သာဓေတိတိ။ တတ္ထ ယသာ ဒေသနာယ သံဝဏ္ဏနံ ကတ္တုကာမော၊ သာ နာ ဝိနယဒေသနာ ဝိယ ကရုဏာပဗာဝနာ, နာပိ အာဘိဓမ္မဒေသနာ ဝိယ ပညာပဗာဝနာ၊ အထ ခေါ ကရုဏာပညာပဗာဝနာတိ တဒုဘယပဗာဝနာမေဝ တာဝ သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓဿ ထောမနာ ကာတု တမ္မူလကတ္တာ သေသရတနာနံ "**ကရုဏာသီတလဟဒယ**"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကိရတိတိ **ကရုဏာ**၊ ပရဒုက္ခံ ဝိက္ခိပတိ အပနေတိတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ကိဏာတိတိ **ကရုဏာ**၊ ပရဒုက္ခေ သတိ ကာရုဏိကံ ဟိံသတိ ဝိဗာဓေတိတိ အတ္ထော။ ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓုနံ ကမ္ပနံ ဟဒယခေဒံ ကံရောတီတိ ဝါ **ကရုဏာ**၊ အထ ဝါ ကမိတိ သုခံ၊ တံ ရုန္ဓတီတိ **ကရုဏာ**။ သော ဟိ ပရဒုက္ခာပနယနကာမ-တာလက္ခဏာ အတ္တသုခနိရပေက္ခတာယ ကာရုဏိကာနံ သုခံ ရုန္ဓတိ ဝိဗန္ဓတီတိ အတ္ထော။ ကရုဏာယ သီတလံ **ကရုဏာသီတလံ**၊ ကရုဏာသီတလံ ဟဒယံ အဿာတိ **ကရုဏာသီတလဟဒယော**၊ တံ ကရုဏာသီတလဟဒယံ။

တတ္ထ ကိဠာပိ ပရေသံ ဟိတောပသံဟာရသုခါဒိအပရိဟာနိဆ္ဆနသဘာဝ-တာယ, ဗျာပါဒါရတိနံ ဥဇုဝိပစ္စနိကတာယ စ သတ္တသန္တာနဂတသန္တာ-ပရိဒ္ဓေဒနာကာရပဝတ္တိယာ မေတ္တာမုဒိတာနမ္ပိ စိတ္တသီတလဘာဝကာရဏတာ ဥပလဇ္ဈတိ၊ တထာပိ ပရဒုက္ခာပနယနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ ပရူပတာပါသဟန-ရသာ အဝိဟိံသာဘူတာ ကရုဏာဝ ဝိသေသေန ဘဂဝတော စိတ္တဿ စိတ္တ-ပဿဒ္ဓိ ဝိယ သီတိဘာဝနိမိတ္တန္တိ ဝုတ္တံ "**ကရုဏာသီတလဟဒယ**"န္တိ။ ကရုဏာ-မုခေန ဝါ မေတ္တာမုဒိတာနမ္ပိ ဟဒယသီတလဘာဝကာရဏတာ ဝုတ္တာတိ

၁-ဒီ-ဋ္ဌ ၁-၅၄-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-အံ ၂-၂၅၂၊ အံ ၃-၅၃၁-ဝိဋ္ဌေသု။ ၃-သံ ၁-၂၂၂-ဝိဋ္ဌေ။

ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အထ ဝါ ဆအသာဓာရဏာကာရဝိသေသနိဗန္ဓနဘူတာ သာတိသယံ နိရဝသေသဆ္ဍ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဝိယ သဝိသယဗျာပိတာယ မဟာကရုဏာဘာဝ-မုပဂတာ ကရုဏာဝ ဘဂဝတော အတိသယေန ဟဒယသီတလဘာဝဟေတုတိ အာဟ **"ကရုဏာသီတလဟဒယ"**န္တိ။ အထ ဝါ သတိပိ မေတ္တာမုဒိတာနံ သာတိသယေ ဟဒယသီတိဘာဝနိဗန္ဓနတ္တေ သကလဗုဒ္ဓဂုဏဝိသေသကာရဏ-တာယ တာသမ္ပိ ကာရဏန္တိ ကရုဏာဝ ဘဂဝတော "ဟဒယသီတလဘာဝ-ကာရဏ"န္တိ ဝုတ္တာ။ကရုဏာနိဒါနာ ဟိ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ၊ ကရုဏာနုဘာဝ-နိဗ္ဗာပိယမာနသံသာရဒုက္ခသန္တာပဿ ဟိ ဘဂဝတော ပရဒုက္ခာပနယန-ကာမတာယ အနေကာနိပိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပါနံ အကိလန္တရူပဿဝ နိရဝသေသဗုဒ္ဓကရဓမ္မသမ္ဘရဏနိယတဿ သမဓိဂတဓမ္မာဓိပတေယျဿ စ သန္ဓိဟိတေသုပိ သတ္တသင်္ခါရသမုပနိတဟဒယူပတာပနိမတ္တေသု နဂျိသကမ္မိ စိတ္တာသိတိဘာဝဿ အညထတ္တမဟောသိတိ။ ဧတေသ်ံ စ အတ္ထဝိကပ္ပေ တီသုပိ အဝတ္ထာသု ဘဂဝတော ကရုဏာ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပဇာနာတီတိ **ပညာ၊** ယထာသဘာဝံ ပကာရေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ ပညာဝ ဥယျာဝရုဏပွဟာနတော ပကာရေဟိ ဓမ္မသဘာဝဇောတနဋ္ဌေန ပဇ္ဇောတောတိ **ပညာပဇ္ဇောတော**။ သဝါသနပွဟာနတော ဝိသေသေန ဟတံ သမုဿါဠိတံ **ဝိဟတံ၊** ပညာပဇ္ဇောတေန ဝိဟတံ **ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတံ၊** မုယ္ဟန္တိ တေန, သယံ ဝါ မုယ္ဟတိ, မောဟနမတ္တမေဝ ဝါ တန္တိ **မောဟော၊** အဝိဇ္ဇာ။ သ္မေဝ ဝိသယသဘာဝပဋိစ္ဆာဒနကရုဏာတော အန္ဓကာရသရိက္ခ-တာယ တမော ဝိယာတိ **တမော၊** ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတော မောဟတမော တေသာတိ **ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတတမောဟတတမော၊** တံ ပညာပဇ္ဇောတ-ဝိဟတတမောဟတတမံ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟိ ဒိဏ္ဏာသဝါနံ သတိပိ ပညာပဇ္ဇောတေန အဝိဇ္ဇန္ဓကာရဿ ဝိဟတဘာဝေ သဒ္ဓါဓိမုတ္တေဟိ ဝိယ ဒိဋ္ဌပုတ္တာနံ သာဝကေဟိ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ စ သဝါသနပွဟာနေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ ကိလေသပွ-ဟာနဿ ဝိသေသော ဝိဇ္ဇတိတိ သာတိသယေန အဝိဇ္ဇာပွဟာနေန ဘဂဝန္တံ ထောမေန္တော အာဟ **"ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတတမောဟတတမ"**န္တိ။

အထ ဝါ အန္ဓရေန ပရောပဒေသံ အတ္တနော သန္တာနေ အစ္ဆန်ံ အဝိဇ္ဇန္ဓ-ကာရဝိဂမဿ နိဗ္ဗတ္တိတတ္တာ, တထာဘူသဗ္ဗညုတာယ ဗလေသု စ ဝသီဘာဝဿ သမဓိဂတတ္တာ, ပရသန္တတိယဉ္စ ဓမ္မဒေသနာတိသယာနဘာဝေန သမ္မဒေဝ

တဿ ပဝတ္တိတတ္တာ ဘဂဝါ ဝိသေသတော မောဟတမဝိဂမေန ထောမေ-တမ္ဗောတိ အာဟ **“ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမ”**န္တိ။ ဣမသ္မိံ စ အတ္ထဝိကပ္ပေ “ပညာပဇ္ဇောတော”တိ ပဒေန ဘဂဝတော ပဋိဝေဓပညာ ဝိယ ဒေသနာပညာပိ သာမညနိဒ္ဒေသေန, ကေသေသနယေန ဝါ သင်္ဂဟံတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အထ ဝါ ဘဂဝတော ဉာဏဿ ဥပ္ပတ္တိယန္တိ ကတ္တာ သကလဥပ္ပတ္တိ-ဓမ္မသဘာဝါဝဗောဓနသမတ္ထေန အနာဝရဏဉာဏသမ်ိတေန ပညာပဇ္ဇော-တေန သဗ္ဗဥပ္ပတ္တိဓမ္မသဘာဝဇ္ဈာဒကဿ မောဟန္ဓကာရဿ ဝိဓမိတတ္တာ အနညသာဓာရဏော ဘဂဝတော မောဟတမဝိနာသောတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **“ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမ”**န္တိ။ ဣတ္ထေ စ မောဟတမဝိဓမနဉ္စေ အဓိဂတတ္တာ အနာဝရဏဉာဏံ ကာရဏ္ဘူပစာရေန သဿန္တာနေ မောဟတမ-ဝိဓမနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဘိနိဟာရသမ္ပတ္တိယာ သဝါသနပ္ပဟာနမေဝ ဟိ ကိလေသာနံ ဥပ္ပာဝရဏပဟာနန္တိ၊ ပရသန္တာနေ ပန မောဟတမဝိဓမနဿ ကာရဏ-ဘာဝတော ဖလူပစာရေန အနာဝရဏဉာဏံ “မောဟတမဝိဓမန”န္တိ ဝုစ္စတီတိ။

ကိံ ပန ကာရဏံ အဝိဇ္ဇာသမ္ပယုတ္တာတော်ယေဝကော ပဟာနသမ္ဘဝေန ဘဂဝတော ထောမနာနိမိတ္တံ ဂယ္ဟတိ၊ နု ပန သာတိသယံ နိရဝသေသ-ကိလေသပဟာနန္တိ? တပ္ပဟာနဝစနေနေဝ တဒေကဋ္ဌတာယ သကလသံကိ-လေသဂဏသမုဒ္ဓါတဿ ဇောတိတဘာဝတော။ နု ဟိ သော တာဒိသော ကိလေသော အတ္ထိ၊ ယော နိရဝသေသအဝိဇ္ဇာပဟာနေန နု ပဟီယတီတိ။

အထ ဝါ ဝိဇ္ဇာ ဝိယ သကလကုသလဓမ္မသမုပ္ပတ္တိယာ နိရဝသေသာကုသလ-ဓမ္မနိဗ္ဗတ္တိယာ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ စ အဝိဇ္ဇာ ပဓာနကာရဏန္တိ တဒ္ဗိဃာတ-ဝစနေန သကလသံကိလေသဂဏသမုဒ္ဓါတော ဝုတ္တော ဧဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမ”**န္တိ။

နရာ စ အမရာ စ **နရာမရာ၊** သဟ နရာမရေဟိတိ **သနရာမရော၊** သနရာ-မရော စ သော လောကော စာတိ **သနရာမရလောကော၊** တဿ ဂရူတိ **သနရာမရလောကဂရု၊** တံ သနရာမရလောကဂရုံ။ ဧတေန ဒေဝမနုဿာနံ ဝိယ တဒဝသိဋ္ဌသတ္တာနမ္ပိ ယထာရဟံ ဂုဏဝိသေသာဝဟတာယ ဘဂဝတော ဥပကာရတံ ဒဿေတိ။ နု စေတ္ထ ပဓာနာပ္ပဓာနဘာဝေါ စောဒေတဗ္ဗော။ အညော ဟိ သဒ္ဒဿ္ဘမော၊ အညော အတ္ထဿ္ဘမော။ ဧဒိသော ဟိ သမာသ-ပဒေသု ပဓာနမ္ပိ အပ္ပဓာနံ ဝိယ နိဒ္ဒိသီယတီ ယထာ “သရာဇိကာယ ပရိသာ

ယာ”တိ၁။ ကာမဉ္ဆေတ္ထ သတ္တာသဒ္ဒါရောကာသဝသေန၂ တိဝိဓော လောကော၊ ဂရုဘာဝဃ ပန အဓိပ္ပေတတ္တာ ဂရုကရဏသမတ္ထသော၀ သတ္တာလောကသ်၃ ဝသေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ သော ဟိ လောကီယန္တိ ဇ္ဈေ ပုညပ၊ပါနိ တဗ္ဗိပါကော စာတိ “လောကော”တိ ဝုစ္စတိ။ အမရဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ ဥပဓ္ဓိ-ဒေ၀ါ အဓိပ္ပေတာ။

အထ ၀ါ သမူဟတ္ထော **ဓလောက**-သဒ္ဒေါ သမုဒါယ၀သေန လောကီယတိ ပညာဝိယတီတိ။ သဟ နရေဟိတိ **သနရာ၊** သနရာ စ တေ အမရာ စာတိ **သနရာမရာ၊** တေသံ လောကောတိ **သနရာမရလောကော**တိ ပုရိမနယေနေ၀ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အမရ-သဒ္ဒေန စေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိဒေ၀ါပိ သင်္ဂယ္ဟန္တိ။ တေ ဟိ မရဏာဘာ၀တော ပရမတ္ထတော အမရာ၊ နရာမရာနံယေ၀ ဂဟဏံ ဥက္ကဋ္ဌ-နိဒ္ဒေသ၀သေန ယထာ “သတ္ထာ ဒေ၀မနုဿာန”န္တိ၄။ တထာ ဟိ သမ္မာနတ္ထပရိဟရဏပုဗ္ဗင်္ဂမာယ နိရ၀သေသဟိတသုခဝိဓာနတပ္ပရာယ နိရတိ-သယာယ ပယောဂသမ္ပတ္တိယာ သဒေ၀မနုဿာယ ပဇာယ အစ္ဆန္တမုပကာရိ-တာယ အပရိမိတနိရုပမပ္ပဘာ၀ဂုဏဝိသေသသမင်္ဂိတာယ စ သမ္မသတ္တ္၊တ္တမော ဘဂ၀ါ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ ဥတ္တမံ ဂါရ၀ဋ္ဌာနံ။ တေန ဝုတ္တံ “**သနရာမရလောကဂရု**”န္တိ။

သောဘနံ ဂတံ ဂမနံ ဧတဿာတိ **သုဂတော**။ ဘဂ၀တော ဟိ ၀ေနေယျ-ဇနုပသင်္ကမနံ ဧကန္တိကံ တေသံ ဟိတသုခနိပ္ဖါဒနတော သောဘနံ၊ တထာ လက္ခဏာနုဗ္ယဉ္ဇနပဋိမဏ္ဍိတရူပကာယတာယ ဒုတိ၀လဒ္ဓိတခလိတာနုကမုနန်ပြဋ္ဌ-နုက္ကုဋိကကုဋိလာကုလတာဒိဒေါသရဟိတမ၀ဟာသိတရာဇဟံသ၀သဘာ၀ါရဏ-မိဂရာဇဂမနံ ကာယဂမနံ ဉာဏဂမနဉ္စ ဝိပုလနိမ္မလကရုဏာသတိဝိရိယာဒိ-ဂုဏဝိသေသသဟိတမဘိနိဟာရတော ယာ၀ မဟာဗောဓိ နိရ၀ဇ္ဇတာယ သောဘနမေ၀ါတိ။ အထ ၀ါ သယမ္ပု။ဉ္ဇဏေန သကလမပိ လောကံ ပရိညာဘိသမယ၀သေန ပရိဇာနန္တော ဉဏေန သမ္မာ ဂတော အ၀ဂတောတိ **သုဂတော၊** တထာ လောကသမုဒယံ ပဟာနာဘိသမယ၀သေန ပဇဟန္တော အနုပ္ပတ္တိမမ္မတံ အာပါဒေန္တော သမ္မာ ဂတော အတိတောတိ **သုဂတော၊** လောကနိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယ၀သေန သမ္မာ ဂတော အဓိ-ဂတောတိ **သုဂတော၊** လောကနိရောဓဂါမိနိ ံ ပဋိပဒံ ဘာ၀နာဘိသမယ၀သေန

၁-အပဒါန-ဋ္ဌ ၁-၁၃ ၂-ဝိဇ္ဇေ။ ၂-သတ္တာသဒ်္ဒါရဘာဇနဝသေန (က)

၃-ဂရုကရဏသမတ္ထသော၀ ယုဇ္ဇနတော သတ္တာလောကသ်သ (သီလက္ခန္ဓဋီကာယံ)

၄-ဒီ ၁-၄၆-ဝိဇ္ဇေ။

သမ္မာ ဂတော ပဋိပန္နောတိ **သုဂတော**။ "သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ယေ
ကိလေသာ ပဟီနာ၊ တေ ကိလေသေ နာ ပုနေတိ နာ ပစ္စေတိ နာ ပစ္စာဂန္ဆတီတိ
သုဂတော"တိအာဒိနာ နယေန[1] အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ အထ ဝါ
သုန္ဒရံ ဌာနံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ ဂတော အမိဂတောတိ
သုဂတော။ ယသ္မာ ဝါ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ ဝေနေယျာနံ ယထာရဟံ
ကာလယုတ္တမေဝ စ ဓမ္မံ ဘာသတိ၊ တသ္မာ သမ္မာ ဂဒတိ ဝဒတီတိ **သုဂတော**
ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတ္ဝာ။ ဣတိ သောဘနဂမနတာဒိဟိ **သုဂတော**၊
တံ သုဂတံ။

ပုညပါပကေဟိ[2] ဥပပဇ္ဇနဝသေန ဂန္တုံ့တော **ဂတိ**ယော၊ ဥပပတ္တိဘဝ-
ဝိသေသော။ တာ ပန နိရုယာဒိဝသေန ပဉ္စဝိဓာ။ တာ ဟိ သကလဿပိ
ဘဝဂါမိကမ္မဿ အရိယမဂ္ဂါမိဂမေန အဝိပါကာရဟဘာဝကရဏေန နိဝတ္တိ-
တတ္တာ ဘဂဝါ ပဉ္စဟိဝိ ဂတီဟိ သုဒ္ဓါ မုတ္တော ဝိသံယုတ္တောတိ အာဟ
"**ဂတိဝိမုတ္တ**"န္တိ။ ဧတေန ဘဂဝတော ကတ္ထစိပိ အပရိယာပန္နတံ ဒဿေတိ၊
ယတော ဘဂဝါ "ဒေဝါတိဒေဝေါ"တိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ—

"ယေန ဒေဝူပပတ္တိဿ၊ ဂန္ဓဗ္ဗော ဝါ ဝိဟင်္ဂမော။
ယက္ခတ္တံ ယေန ဂစ္ဆေယ္ယံ၊ မနုဿတ္တဉ္စ အဗ္ဗဇေ။
တေ မယ္ဟံ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဝိဒ္ဓသ္တော ဝိနဠီကတော"တ်[3]။

တံတံဂတိသံဝတ္တနကာနံ ဟိ ကမ္မကိလေသာနံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ဗောဓိမူလေ-
ယေဝ သုပ္ပဟီနတ္တာ နတ္ထိ ဘဂဝတော ဂတိပရိယာပန္နတာတိ အစ္ဆန္နမေဝ ဘဂဝါ
သမ္ဗောဓေယျာနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသသတ္တနိကာယေဟိ သုပရိမုတ္တော၊
တံ ဂတိဝိမုတ္တံ့။ **ဝန္ဒေ**တိ နမာမိ၊ ထောမေမီတိ ဝါ အတ္ထော။

အထ ဝါ **ဂတိဝိမုတ္တ**န္တိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုပ္ပတ္တိယာ ဘဂဝန္တံ
ထောမေတိ။ ဧတ္ထ ဟိ ဒ္ဝီဟိ အာကာရေဟိ ဘဂဝတော ထောမနာ ဝေဒိ-
တဗ္ဗာ အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိတော ပရဟိတပဋိပတ္တိတော စ။ တေသု **အတ္တဟိတ-
သမ္ပတ္တိ** အနာဝရဏဉာဏာဓိဂမတော, သဝါသနာနံ သဗ္ဗေသံ ကိလေသာနံ
အစ္ဆန္နပဟာနတော, အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိတော စ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ **ပရဟိတ-
ပဋိပတ္တိ** လာဘသက္ကာရာဒိနိရပေက္ခစိတ္တာဿ သဗ္ဗဒုက္ခနိယ္ယာနိကမ္မဒေသန-
တော, ဝိရုဒ္ဓေသုပိ နိစ္စံ ဟိတစ္ဆာသယဝသေန ဉာဏပရိပါကာလာဂမနတော
စ။ သာ ပနေတ္ထ အာသယတော ပယောဂတော စ ဒုဝိဓာ ပရဟိတပဋိပတ္တိ,

၁-ခု ၇-ဂဂ-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-ပုညပါပကမ္မေဟိ (က) ၃-အံ ၁-၃၄၈-ဝိဋ္ဌေ။

တိဝိဓာ စ အတ္တာဟိတသမ္ပတ္တိ ပကာသိတာ ဟောတိ၊ ကထံ? "ကရဏာ-သီတလဟဒယ"န္တိ ဧတေန အာသယတော ပရဟိတပဋိပတ္တိ, သမ္မာဂဒနတ္ထေန သုဂတ-သဒ္ဒေန ပယောဂတော ပရဟိတပဋိပတ္တိ, "ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတ-မောဟတမံ ဂတိဝိမုတ္တာ"န္တိ ဧတေဟိ စတုသစ္စပဋိဝေဓတ္ထေန စ သုဂတ-သဒ္ဒေန တိဝိဓာပိ အတ္တာဟိတသမ္ပတ္တိ, အဝသိဋ္ဌတ္ထေန တေန "ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတ-မောဟတမ"န္တိ ဧတေန စ သဗ္ဗာပိ အတ္တာဟိတသမ္ပတ္တိ ပရဟိတပဋိပတ္တိ ပကာသိတာ ဟောတီတိ။

အထ ဝါ တီဟိ အာကာရေဟိ ဘဂဝတော ထောမနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဟေတုတော ဖလတော ဥပကာရတော စ။ တတ္ထ **ဟေတူ** မဟာကရုဏာ၊ သာ ပဌမပဒေန ဒဿိတာ။ **ဖလံ** စတုဗ္ဗိဓံ ဉာဏသမ္ပဒါ ပဟာနသမ္ပဒါ အာနုဘာဝသမ္ပဒါ ရူပကာယသမ္ပဒါ စာတိ။ တာသု ဉာဏပဟာနသမ္ပဒါ ဒုတိယပဒေန သင်္ခေပဋ္ဌဝေဓတ္ထေန စ သုဂတ-သဒ္ဒေန ပကာသိတာ ဟောန္တိ၊ အာနုဘာဝသမ္ပဒါ ပန တတိယပဒေန၊ ရူပကာယသမ္ပဒါ ယထာဝုတ္တကာယ-ဂမနသောဘနတ္ထေန သုဂတ-သဒ္ဒေန လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနပါရိပူရိယာ ဝိနာ တဒဘာဝတော။ **ဥပကာရော** အနန္တရံ အဗျာဟိရံ ကရိတ္ဝာ တိဝိဓယာနမုခေန ဝိမုတ္တိဓမ္မဒေသနာ။ သော သမ္မာဂဒနတ္ထေန သုဂတ-သဒ္ဒေန ပကာသိတော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ "ကရုဏာသီတလဟဒယ"န္တိ ဧတေန သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ မူလံ ဒဿေတိ။ မဟာကရုဏာယ သဗ္ဗောဒိတမာနသော ဟိ ဘဂဝါ သဲ်သာရ-ပင်္ကတော သတ္တာနံ သမုဒ္ဓရဏတ္ထံ ကတာဘိနိဟာရော အနုပုဗ္ဗေန ပါရမိယော ပူရေတ္ဝာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂတောတိ ကရုဏာ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ မူလံ။"ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမ"န္တိ ဧတေန သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ဒဿေတိ။ အနာဝရဏဉာဏပဒဋ္ဌာနံ ဟိ မဂ္ဂဉာဏံ, မဂ္ဂဉာဏပဒဋ္ဌာနဉ္စ အနာဝရဏဉာဏံ သမ္မာသမ္ဗောဓိတိ ဝုစ္စတိတိ။ သမ္မာဂမနတ္ထေန သုဂတ-သဒ္ဒေန သမ္မာသမ္ဗော-ဓိယာ ပဋိပတ္တိံ ဒဿေတိ လိနဒ္ဓစိတ္တဿ ကုဟနကာမသုခလိုကတ္ထကိလ-မထာနုယောဂသဿတုဿဒဒါဘိနိဝေသာဒိအန္တဒ္ဒယရဟိတာယ ကရုဏာ-ပညာပရိဂ္ဂဟိတာယ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပတ္တိယာ ပကာသနတော သုဂတ-သဒ္ဒဿ။ ဧကတရေဟိ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ပဓာနာပဓာနဘေဒံ ပယောဇနံ ဒဿေတိ။ သဲ်သာရမဟောဃတော သတ္တာနန္တာရဏ်ံ ဟေတ္ထ ပဓာနံ ပယောဇနံ၊ တဒုဇ္ဇ-မပဓာနံ။ တေသု ပဓာနေန ပရဟိတပဋိပတ္တိံ ဒဿေတိ၊ ဧကတရေန အတ္တာ-ဟိတသမ္ပတ္တိံ၊ တဒုဘယေန အတ္တာဟိတာယ ပဋိပန္နာဒိသု စတူသု ပုဂ္ဂလေသု

ဘဂဝတော စတုတ္ထပုဂ္ဂလဘာဝံ ဒဿေတိ။ တေန စ အနုတ္တရဒက္ခိဏေယ္ယ-ဘာဝံ, ဥတ္တမဝန္ဒနီယဘာဝံ, အတ္တနော စ ဝန္ဒနကိရိယာယ ခေတ္တဘာဝံ ဒဿေတိ။

ဣတ္ထေ စ ကရုဏာဂဟဏေန လောကိယေသု မဟဂ္ဂတဘာဝပ္ပတ္တာသာဓာ-ရဏဂုဏဒီပနတော ဘဂဝတော သဗ္ဗလောကိယဂုဏာသမ္ပတ္တိ ဒဿိတာ ဟောတိ၊ ပညာဂဟဏေန သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနမဂ္ဂဉ္ဇာဏဒီပနတော သဗ္ဗ-လောကုတ္တရဂုဏာသမ္ပတ္တိ။ တဒုဘယဂ္ဂဟဏသိဒ္ဓေါ ဟိ အတ္ထော "သနရာမရ-လောကဂရု"န္တိအာဒိနာ ဝိပဿိယတိတိ။ ကရုဏာဂဟဏေန စ ဥပဂမနံ နိရုပက္လိလေသံ ဒဿေတိ၊ ပညာဂဟဏေန အပဂမနံ။ တထာ ကရုဏာ-ဂဟဏေန လောကသမညာနုရူပံ ဘဂဝတော ပဝတ္တိံ ဒဿေတိ လောက-ဝေါဟာရဝိသယတ္တာ ကရုဏာယ၊ ပညာဂဟဏေန သမညာယ အနတိဓာဝနံ။ သဘာဝါနဝဗောဓေန ဟိ ဓမ္မာနံ သမညံ အတိဓာဝိတ္တာ သတ္တာဒိပရာမသနံ ဟောတိတိ။ တထာ ကရုဏာဂဟဏေန မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဝိဟာရံ ဒဿေဘိ၊ ပညာဂဟဏေန တီသု ကာလေသု အပ္ပဋိဟတဉာဏံ စတုသစ္စဉာဏံ စဘုပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏံ စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ, ကရုဏာဂဟဏေန မဟာကရုဏာ-သမာပတ္တိဉာဏသ ဂဟိတတ္တာ သေသာဓာရဏဉာဏာနိ ဆ အဘိညာ အဋ္ဌသု ပရိသာသု အကမ္ပနဉာဏာနိ ဒသ ဗလာနိ စုဒ္ဒသ ပုဗ္ဗဉာဏာနိ သောဋသ ဉာဏ-စရိယာ အဋ္ဌာရသ ပုဗ္ဗဓမ္မာ စတုစတ္တာလီသ ဉာဏဝတ္ထူနိ သတ္တသတ္တုတိ ဉာဏ-ဝတ္ထူနိတိ ဇဝမာဒိနံ အနေကေသံ ပညာပဘေဒါနံ ဝသေန ဉာဏစာရံ ဒဿေတိ။ တထာ ကရုဏာဂဟဏေန စရဏသမ္ပတ္တိံ၊ ပညာဂဟဏေန ဝိဇ္ဇာသမ္ပတ္တိံ။ ကရုဏာဂဟဏေန အတ္တာဓိပတိတာ၊ ပညာဂဟဏေန ဓမ္မာ-ဓိပတိတာ။ ကရုဏာဂဟဏေန လောကနာထဘာဝေါ၊ ပညာဂဟဏေန အတ္တနာထဘာဝေါ။ တထာ ကရုဏာဂဟဏေန ပုဗ္ဗကာရိဘာဝေါ၊ ပညာ-ဂဟဏေန ကတညုတာ။ ကရုဏာဂဟဏေန အပရန္တပတာ၊ ပညာဂဟဏေန အနတ္တန္တပတာ။ ကရုဏာဂဟဏေန ဝါ ပုဗ္ဗကရဓမ္မသိဒ္ဓိ၊ ပညာဂဟဏေန ပုဗ္ဗဘာဝသိဒ္ဓိ။ တထာ ကရုဏာဂဟဏေန ပရေသံ တာရဏံ၊ ပညာဂဟဏေန သယံ တာရဏံ။ တထာ ကရုဏာဂဟဏေန သဗ္ဗသတ္တေသု အနုဂ္ဂဟစိတ္တတာ၊ ပညာဂဟဏေန သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝိရတ္တစိတ္တတာ ဒဿိတာ ဟောတိ။

သဗ္ဗေသဉ္စ ပုဗ္ဗဂုဏာနံ ကရုဏာ အာဒိ တန္နိဒါနဘာဝတော၊ ပညာ ပရိယော-သာနံ တတော ဥတ္တရိကရဏီယာဘာဝတော။ ဣတိ အာဒိပရိယောသာနဒဿ-နေန သဗ္ဗေ ပုဗ္ဗဂုဏာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ တထာ ကရုဏာဂဟဏေန

သီလက္ခန္ဓပုဗ္ဗင်္ဂမော သမာဓိက္ခန္ဓော ဒဿိတော ဟောတိ။ ကရဏာနိဒါနံ ဟိ သီလံ တတော ပါဏာတိပါတာဒိဝိရတိပ္ပဝတ္တိတော၊ သာ စ ဈာနဋ္ဌာယသမ္ပယောဂိနီတိ။ ပညာဝစနေန ပညာက္ခန္ဓော။ သီလဉ္စ သမ္ဘုဒ္ဓဂုဏာနံ အာဒိ၊ သမာဓိ မဇ္ဈေ၊ ပညာ ပရိယောသာနန္တိ ဧဝမ္ပိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏဒဿနေန သမ္ဘေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ နယတော ဒဿိတတ္တာ။ သော ဧဝ ဟိ နိရဝသေသတော ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ဒဿနုပါယော၊ ယဒိဒံ နယဂ္ဂဟဏံ၊ အညထာ ကော နာမ သမတ္ထော ဘဂဝတော ဂုဏေ အနုပဒံ နိရဝသေသတော ဒဿေတုံ။ တေနေဝါဟ—

> “ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓသ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊
> ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
> ဒီယေထ ကပ္ပေါ စိရဒီဃမန္တရေ၊
> ဝဏ္ဏော န ဒီယေထ တထာဂတဿာ”တိ။

တေနေဝ စ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေနပိ ဗုဒ္ဓဂုဏပရိစ္ဆေဒနံ ပတိ အနုယုတ္တေန “နော ဟေတံ ဘန္တေ”တိ၂ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ “အပိ စ မေ ဘန္တေ ဓမ္မန္ဒယော ဝိဒိတော”တိ၂ ဝုတ္တံ။

၂။ ဧဝံ သန္တေပေန သကလသမ္ဘညျဂုဏေဟိ ဘဂဝန္တံ အဘိတ္ထဝိတ္ဝာ ဣဒါနိ သဒ္ဓမ္မံ ထောမေတုံ “**ဗုဒ္ဓေါဒိ**”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော။ **ဗုဒ္ဓဘာဝန္တိ** ကမ္မနိဒ္ဒေသော။ **ဘာဝေတ္ဝာ သန္ဓိကတ္ဝာ**တိ စ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာနိဒ္ဒေသော။ **ယန္တိ** အနိယမတော ကမ္မနိဒ္ဒေသော။ **ဥပဂတော**တိ အပရကာလကိရိယာနိဒ္ဒေသော။ **ဝန္ဒေ**တိ ကိရိယာနိဒ္ဒေသော။ **တန္တိ** နိယမနံ။ **ဓမ္မန္တိ** ဝန္ဒနကိရိယာယ ကမ္မနိဒ္ဒေသော။ **ဂတမလံ အနုတ္တရန္တိ** စ တဗ္ဗိသေသနံ။

တတ္ထ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒဿ တာဝ “ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ”တိအာဒိနာ နိဒ္ဒေသနယေန[1] အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ ဝါ သဝါသနာယ အညာဏနိဒ္ဒါယ အစ္စန္တဝိဂမတော, ဗုဇ္ဈိယာ ဝါ ဝိကသိတဘာဝတော ဗုဒ္ဓံ ဝါတိ **ဗုဒ္ဓေါ** ဇာဂရဏာဝိကသနတ္ထဝသေန။ အထ ဝါ ကဿစိပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ အနဝဇ္ဇဿ အဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝေဿဿ

၁-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-၂၅၇၊ဒီ-ဋ္ဌ ၃-၆၁၊မ-ဋ္ဌ ၃-၂၀၉၊ဥဒါန-ဋ္ဌ ၃၀၅၊ ဗုဒ္ဓဝံသ-ဋ္ဌ ၁၆၃၊ စရိယာပိဋကာ-ဋ္ဌ ၉၊၃၂၄၊ အပဒါန-ဋ္ဌ ၂-၉၁-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-ဒီ ၂-၇၀-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ခ ၃-၆၃-ပိဋ္ဌေ၊ ခု ဂ-၁၉၇-ပိဋ္ဌေသု။

ကမ္မဘာဝေန အဂ္ဂဟဏတော ကမ္မဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝေန အဝဂမနတ္ထ-ဝသေနဝ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော လဗ္ဘတိတိ ဗုဒ္ဓဝါတိ **ဗုဒ္ဓါ** ယထာ "ဒိက္ခိတော နာ ဒဒါတိ"တိ။ အတ္ထတော ပန ပါရမိတာပရိဘာဝိတော သယမ္ဘူ။ ဉာဏေန သဟ ဝါသနာယ ဝိဟတဝိဒ္ဓဉ္ဇနိရဝသေသကိလေသော မဟာကရုဏာ သမ္ဗညျာဘညျာဏာဒိအပရိမေယျဂုဏဂဏာဓာရော **ခန္ဓသန္တာနော** ဗုဒ္ဓေါ။ ယထာဟ— "ဗုဒ္ဓေါတိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ။ အနာစရိယကော ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ။ တတ္ထ စ သမ္ဗညျုတံ ပတ္တော ဗလေသု စ ဝသီဘာဝ"န္တိ။ **အဗိ**-သဒ္ဒေါ သမ္ဘာဝနေ။ တေန "ဧဝံ ဂုဏဝိသေသယုတ္တော သောဝိ နာမ ဘဂဝါ"တိ ဝတ္ထုမာနဂုဏော ဓမ္မေ သမ္ဘာဝနံ ဒီပေတိ။ **ဗုဒ္ဓဘာဝန္တိ** သမ္မာသမ္ဗောဓိံ။ **ဘာဝေတ္ဝာတိ** ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ စ။ **သန္တိကတ္ဝာတိ** ပစ္စက္ခံ ကတ္ဝာ။ **ဥပဂတောတိ** ပတ္တော၊ အဓိဂတောတိ အတ္ထော။ တေသု "ဗုဒ္ဓဘာဝ"န္တိ ဧတေန သမ္ဗန္ဓော။ **ဂတမလန္တိ** ဝိဂတမလံ၊ နိဒ္ဒေါသန္တိ အတ္ထော။ **ဝန္ဒေ**တိ ပဏမာမိ၊ ထောမေမိ ဝါ။ **အနုတ္တရန္တိ** ဥတ္တရရဟိတံ၊ လောကုတ္တရန္တိ အတ္ထော။ **ဓမ္မ**န္တိ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ အပါယတော သံသာရတော စ အပတမာနေ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော**။

အယံ ဟေတ္ထ သခေ်ပတ္ထော— ဧဝံ ဝိဝိဓဂုဏာဂဏသမန္နာဂတော ဗုဒ္ဓေါပိ ဘဂဝါ ယံ အရိယမဂ္ဂသမ်ိတံ ဓမ္မံ ဘာဝေတ္ဝာ ဖလနိဗ္ဗာနသမ်ိတံ ပန ဓမ္မံ သစ္ဆိကတ္ဝာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂတော၊ တမေတံ ဗုဒ္ဓါနုဗ္ဘိ ဗုဒ္ဓ-ဘာဝဟေတုဘူတံ သမ္ဗဒေါသမလရဟိတံ အတ္တနော ဥတ္တရိတရာဘာဝေန အနုတ္တရံ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မံ နမာမိတိ။ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မသိပိ တပ္ပကာသနတ္တာ ဣဓ သဒ်ဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ ဝါ "အဘ်ဓမ္မနယသမုဒ္ဒံ အဓိဂစ္ဆိ၊ တိဏိ ပိဋကာနိ သမ္မသိ"တိ စ အဒ္ဓကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ပရိယတ္တိဓမ္မသိပိ သစ္ဆိ-ကိရိယသမ္မသနပရိယာယော လဗ္ဘတိတိ သောပိ ဣဓ ဝုတ္တော ဧဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ "ယံ ဓမ္မံ ဘာဝေတ္ဝာ သစ္ဆိကတ္ဝာ"တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ဗုဒ္ဓကရဓမ္မဘူတာဟိ ပါရမိတာဟိ သဟ ပုဗ္ဗဘာဂေ အဓိသီလသိက္ခာဒယောပိ ဣဓ ဓမ္မ-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တာပိ ဟိ မလပဋိပက္ခတာယ ဂတမလာ အနညျသာဓာရဏာတာယ အနုတ္တရာ စာတိ။ တထာ ဟိ သတ္ထာနံ သကလ-ဝန္ဒနေ့ဂ္ဂနိဿရဏတ္ထာယ ကတမဟာဘိနီဟာရော မဟာကရုဏာဓိဝါသ-ပေသသဒ္ဓါသမ္ပယောဂေါ ပညာဝိသေသပရိစောတနိမူလာနံ ဒါနဒမသညျမာဒီနံ

၁-ခု၂-၁၆၃-ဝိဋ္ဌေ။

ဥတ္တာမဓမ္မာနံ သတသဟဿာမိကာနိ ကပ္ပါနံ စတ္တာရိ အသင်္ခ်ေယျာနိ သက္ကစ္စံ နိရန္တရံ နိရဝသေသာနံ ဘာဝနာပစ္စက္ခကရဏေဟိ ကမ္မာဒိသု အမ်ဂတဝသိ-ဘာဝေါ အစ္ဆရိယာစိန္တေယျမဟာနုဘာဝေါ အမိသိလာမ်စိတ္တာနံ ပရမုက္ကံသ-ပါရမိပတ္တော ဘဂဝါ ပစ္စယာကာရေ စတုဝိသတိကောဋိသတသဟဿ မုခေန မဟာဝဇိရဉာဏံ ပေသေတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ။

ဏ္ဍေ စ "ဘာဝေတွာ"တိ ဧတေန ဝိဇ္ဇာသမ္ပဒါယ ဓမ္မံ ထောမေတိ၊ "သစ္ဆိ-ကတွာ"တိ ဧတေန ဝိမုတ္တိသမ္ပဒါယ။ တထာ ပဌမေန စျာနသမ္ပဒါယ၊ ဒုတိ-ယေန ဝိမောက္ခသမ္ပဒါယ။ ပဌမေန ဝါ သမာဓိသမ္ပဒါယ၊ ဒုတိယေန သမာ-ပတ္တိသမ္ပဒါယ။ အထ ဝါ ပဌမေန ခယေဉာဏဘာဝေန၊ ဒုတိယေန အနုပ္ပါဒေ-ဉာဏဘာဝေန။ ပုရိမေန ဝါ ဝိဇ္ဇူပမတာယ၊ ဒုတိယေန ဝဇိရူပမတာယ။ ပုရိမေန ဝါ ဝိရာဂသမ္ပတ္တိယာ၊ ဒုတိယေန နိရောဓသမ္ပတ္တိယာ။ တထာ ပဌမေန နိယျာနဘာဝေန၊ ဒုတိယေန နိဿရဏဘာဝေန။ ပဌမေန ဝါ ဟေတုဘာဝေန၊ ဒုတိယေန အသင်္ခတဘာဝေန။ ပဌမေန ဝါ ဒဿနဘာဝေန၊ ဒုတိယေန ဝိဝေကဘာဝေန။ ပဌမေန ဝါ အဓိပတိဘာဝေန၊ ဒုတိယေန အမတဘာဝေန ဓမ္မံ ထောမေတိ။ အထ ဝါ "ယံ ဓမ္မံ ဘာဝေတွာ ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဥပဂတော"တိ ဧတေန သွာက္ခာတတာယ ဓမ္မံ ထောမေတိ၊ "သစ္ဆိကတွာ"တိ ဧတေန သန္ဒိဋ္ဌိ-ကတာယ။ တထာ ပုရိမေန အကာလိကတာယ၊ ပစ္ဆိမေန ဧဟိပဿိကတာယ။ ပုရိမေန ဝါ ဩပနေယျိကတာယ၊ ပစ္ဆိမေန ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗတာယ ဓမ္မံ ထောမေတိ။ "ဂဘမလ"န္တိ ဣမိနာ သံကိလေသာဘာဝဒီပနေန ဓမ္မဿ ပရိ-သုဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ "အနုတ္တရ"န္တိ ဧတေန အညဿ ဝိသိဋ္ဌဿ အဘာဝဒီပနေန ဝိပုလပရိပုဏ္ဏတံ။ ပဌမေန ဝါ ပဟာနသမ္ပဒံ ဓမ္မဿ ဒဿေတိ၊ ဒုတိယေန သဘာဝသမ္ပဒံ။ ဘာဝေတဗ္ဗတာယ ဝါ ဓမ္မဿ ဂတမလဘာဝေါ ယောဇေ-တဗ္ဗော။ ဘာဝနာဗလေန ဟိ သော ဒေါသာနံ သမုဂ္ဃါတကော ဟောတီတိ။ သစ္ဆိကာတဗ္ဗဘာဝေန အနုတ္တရဘာဝေါ ယောဇေတဗ္ဗော။ သစ္ဆိကိရိယာ-နိဗ္ဗတ္တိတော ဟိ တတုတ္တရိကရဏီယာဘာဝတော အနညသာဓာရဏတာယ အနုတ္တရောတိ။ တထာ "ဘာဝေတွာ"တိ ဧတေန သဟ ပုဗ္ဗဘာဂသီလာဒိဟိ သေက္ခာ သီလသမာဓိပညာက္ခန္ဓာဒယိတာ ဟောန္တိ။ "သစ္ဆိကတွာ"တိ ဧတေန သဟ အသင်္ခတာယ ဓာတုယာ အသေက္ခာ သီလသမာဓိပညာက္ခန္ဓာ ဒယိတာ ဟောန္တိတိ။

၃။ ဧဝံ သင်္ခေပေနေဝ သဗ္ဗဓမ္မဂုဏေဟိ သဒ္ဓိမံ အဘိတ္ထဝိတွာ ဣဒါနိ အရိယသံဃံ ထောမေတုံ "**သုဂတသာဝ**"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုဂတသာဝ**တိ

သမ္မန္ဓနိဒ္ဒေသော။ တဿ "ပုတ္တာန"န္တိ ဧတေန သမ္မန္ဓော။ **ဩရသာနန္တိ** ပုတ္တဝိသေသနံ။ **မာရသေနမထနာန**န္တိ ဩရသပုတ္တဘာဝေ ကာရဏာနိဒ္ဒေသော။ ဧတေန ကိလေသပဟာနမေဝ ဘဂဝတော ဩရသပုတ္တဘာဝေ ကာရဏံ အနုဇာနာတိတိ ဒဿေတိ။ **အဒ္ဓန္ဓ**န္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒေသော။ တေန စ သတိဝိ တေသံ သတ္တဝိသေသဘာဝေန အနေကသဟဿသင်္ခ်ါဘာဝေ ဧကံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒံ နာတိဝတ္တန္တိတိ ဒဿေတိ မဂ္ဂဇ္ဈဖလဋ္ဌဘာဝါနတိဝတ္တန-တော။ **သမူဟန္တိ** သမုဒါယနိဒ္ဒေသော။ **အရိယသံဃ**န္တိ ဂုဏဝိသိဋ္ဌသံဃတ-ဘာဝနိဒ္ဒေသော။ တေန အသတိဝိ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ကာယသာမဂ္ဂိယံ အရိယသံဃဘာဝံ ဒဿေတိ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတဘာဝတော။

တတ္ထ ဥရသိ ဘဝါ ဇာတာ သံဝဍ္ဎိတ ဩရသာ။ ယထာ ဟိ သတ္တာနံ ဩရသ-ပုတ္တာ အတ္တဇာတတာယ ပိတု သန္တကဿ ဒါယဇ္ဇဿ ဝိသေသေန ဘာဂိနော ဟောန္တိ၊ ဧဝမေတေပိ အရိယပုဂ္ဂလာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဓမ္မဿဝနန္တေ အရိ-ယာယ ဇာတိယာ ဇာတတာယ ဘဂဝတော သန္တကဿ ဝိမုတ္တိသုခဿ အရိယဓမ္မရတနဿ စ ကေန္တဘာဂိနောတိ ဩရသာ ဝိယ ဩရသာ။ အထ ဝါ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာနုဘာဝေနေဝ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမမာနာ ဩက္ကန္တာ စ အရိယသာဝကာ ဘဂဝတော ဥရေန ဝါယာမဇနိတာဘိဇာတိ-တာယ နိပ္ပရိယာယေန ဩရသာ ပုတ္တာတိ ဝတ္တုမ္ဘတံ အရဟန္တိ။ သာဝကေဟိ ပဝတ္တိယမာနာဝိ ဟိ ဓမ္မဒေသနာ "ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ"ဣစ္စေဝ ဝုစ္စတိ တမ္မူလိကတ္တာ လက္ခဏာဒိဝိသေသာဘာဝတော စ။

ယဒိဝိ အရိယသာဝကာနံ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမသမယေ ဘဂဝတော ဝိယ တဒန္တရာယကရဏတ္ထံ ဒေဝပုတ္တမာရော, မာရဝါဟိနိ ဝါ နကေန္တေန အပ-သာဒေတိ၊ တေဟိ ပန အပသာဒေတဗ္ဗတာယ ကာရဏော ဝိမထိတေ တေဝိ ဝိမထိတာ ဧဝ နာမ ဟောန္တိတိ အာဟ "**မာရသေနမထနာန**"န္တိ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ "မာရမာရသေနမထနာန"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **မာရသေနမထနာန**န္တိ ဧက-ဒေသသရူပေကသေသော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ခန္ဓာဘိသင်္ခါရမာရာနံ ဝိယ ဒေဝပုတ္တမာရဿပိ ဂုဏမာရဏော သဟာယဘာဝူပဂမနတော ကိလေသ-ဗလကာယော "သေနာ"တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ "ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာ"တိအာဒိ။ သာ စ တေဟိ ဒိယျသဟဿဘေဒါ, အနန္တဘေဒါ ဝါ ကိလေသဝါဟိနိ သတိဓမ္မဝိစယဝိရိယသမထာဒိဂုဏပဟရဏတော ဩမိသော

၁-ခ ၁-၃၄၂-ဝိဋ္ဌေ။

ဝိမထိတာ ဝိဟတာ ဝိဒ္ဓဿာ စာတိ **မာရသေနမထနာ၊** အရိယသာဝကာ။ ဧတေန တေသံ ဘဂဝတော အနုစ္ဆာတပုတ္တတံ ဒသေတိ။

အာရကတ္တာ ကိလေသေဟိ, အနယေ နဋ္ဌိယနတော, အယေ စ ဋ္ဌိယနတော **အရိယာ** နိရုတ္တိနယေန။ အထ ဝါ သဒေဝကေန လောကေန သရဏ္ဏာ့ အရဏီယတော ဥပဂန္တုမ္ဘတော, ဥပဂတာနဉ္စ တဒတ္ထသိဒ္ဓိတော **အရိယာ**။ အရိယာနံ သံဃောတိ **အရိယသံဃော**။ အရိယော စ သော သံဃော စာတိ ဝါ **အရိယသံဃော**။ ဘဂဝတော အပရဘာဂေ ဗုဒ္ဓဓမ္မ-ရတနာနမ္ပိ သမဓိဂမော သံဃရတနာဓိနောတိ အသ အရိယသံဃသ ဗဟု-ပကာရတံ ဒသေတုံ ဋ္ဌဓေဝ **"သိရသာ ဝန္ဒေ"**တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဏ္ဍေ စ "သုဂတသ သြရသာနံ ပုတ္တာန"န္တိ ဧတေန အရိယသံဃသ ပဘဝသမ္ပဒံ ဒသေတိ၊ "မာရသေနမထနာန"န္တိ ဧတေန ပဟာနသမ္ပဒံ သကလသံကိလေသပဟာနဒီပနတော၊ "အဒ္ဓန္တမ္ပိ သမ္ဂဟ"န္တိ ဧတေန ဉာဏ-သမ္ပဒံ မဂ္ဂဖလဒ္ဓဘာဝဒီပနတော။ "အရိယသံဃ"န္တိ ဧတေန ပဘဝသမ္ပဒံ ဒသေတိ သဗ္ဗသံဃာနံ အဂ္ဂဘာဝဒီပနတော။ အထ ဝါ **သုဂတသ သြရ-သာနံ ပုတ္တာန**န္တိ အရိယသံဃသ ဝိသုဒ္ဓနိသယဘာဝဒီပနံ။ **မာရသေန-မထနာန**န္တိ သမ္ဘာဥဇ္ဇာယသာမိစိပဋိပန္နဘာဝဒီပနံ။ **အဒ္ဓန္တမ္ပိ သမ္ဂဟ**န္တိ အာဟုနေယျာဒိဘာဝဒီပနံ။ **အရိယသံဃ**န္တိ အနုတ္တရပုညခေတ္တဘာဝဒီပနံ။ တထာ "သုဂတသ သြရသာနံ ပုတ္တာန"န္တိ ဧတေန အရိယသံဃသ လောကုတ္တရ-သရဏဂမနသဟ္ဘာဝံ ဒီပေတိ။ လောကုတ္တရသရဏဂမနေန ဟိ တေ ဘဂဝတော သြရသပုတ္တာ ဇာတာ။ "မာရသေနမထနာန"န္တိ ဧတေန အဘိ-နိဟာရသမ္ပဒါယ သိဒ္ဓံ ပုဗ္ဗဘာဂေ သမ္ဘာပဒ္ဒိပတ္တိံ ဒသေတိ။ ကတာဘိနိ-ဟာရာ ဟိ သမ္ဘာပဒ္ဒိပန္နာ မာရံ မာရပရိသံ ဝါ အဘိဝိဇိနန္တိ။ "အဒ္ဓန္တမ္ပိ သမ္ဂဟ"န္တိ ဧတေန ပဋိဝိဒ္ဓသိရိပဂ္ဂေ သေက္ခာသေက္ခဓမ္မေ ဒသေတိ ပုဂ္ဂလာ-ဓိဋ္ဌာနေန မဂ္ဂဖလဓမ္မာနံ ပကာသိတတ္တာ။ "အရိယသံဃ"န္တိ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျ-ဘာဝံ ဒသေတိ။ သရဏဂမနဉ္စ သာဝကာနံ သဗ္ဗဂုဏာနံ အာဒိ၊ သပုဗ္ဗ-ဘာဂပဋိပဒါ သေက္ခာ သိလက္ခန္ဓာဒယော မဇ္ဈေ၊ အသေက္ခာ သိလက္ခန္ဓာ-ဒယော ပရိယောသာနန္တိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏာ သဒ္ဓံပတော သဗ္ဗေ အရိယသံဃဂုဏာ ပကာသိတာ ဟောန္တိ။

၄။ ဧဝံ ဂါထာတ္တယေန သဒ္ဓံပတော သကလဂုဏသံကိတ္တနမုခေန ရတန-တ္တယသ ပဏာမံ ကတ္ဝာ ဋ္ဌဒါနိ တံ နိပစ္စကာရံ ယထာဓိပ္ပေတေ ပယောဇနေ

ပရိဏာမေန္တော "ဇာတိ မေ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနံ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မသံဃော။ တေသဲ ဟိ "ဇာတိပိ သော ဘဂဝါ"တိအာဒိနာ ယထာဘူတဂုဏော အာဝဇ္ဇေန္တသ အမတာဓိဂမဟေတုဘူတံ အနုပ္ပဂံ ပိတိပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာဟ—

> "ယသ္မိ ံ မဟာနာမ သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ၊ နေဝဿ တသ္မိ ံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ န ဒေါသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိ ံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ တထာဂတံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခေါ ပန မဟာနာမ အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ၊ လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ၊ လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ၊ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတီ"တိအာဒိ ။

စိတ္တီကတာဒိဘာဝေါ ဝါ ရတနဋ္ဌော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ—

> "စိတ္တီကတံ မဟဋ္ဌ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
> အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတီ"တိ ၂။

စိတ္တီကတဘာဝါဒယော စ အနညသာဓာရဏာ ဗုဒ္ဓါဒိသု ဇဝ လဗ္ဘန္တိ။

ဝန္ဒနာဝ **ဝန္ဒနာမယံ** ယထာ "ဒါနမယံ သီလမယ"န္တိ။ ဝန္ဒနာ စေတ္ထ ကာယဝါစာစိတ္တေဟိ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏာနိန္ဒတာ, ထောမနာ ဝါ။ ပုဇ္ဇာဘဝဖလနိဗ္ဗတ္တနတော **ပုညံ**၊ အတ္တနော သန္တာနံ ပုနာတိတိ ဝါ။ **သုဝိဟတန္တရာယော**တိ သုဋ္ဌု ဝိဟတန္တရာယော။ ဇတေန အတ္တနော ပသာဒသမ္ပတ္တိယာ, ရတနတ္တယဿ စ ခေတ္တဘာဝသမ္ပတ္တိယာ တံ ပုညံ အတ္တပ္ပကာသနဿ ဥပဃာတကဥပဒ္ဒဝါနံ ဝိဟနနေ သမတ္ထန္တိ ဒဿေတိ။ **ဟုတ္ဝာ**တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာ။ တဿ "အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ"တိ ဇတေန သမ္ဗန္ဓော။ **တဿာ**တိ ယံ ရတနတ္တယဝန္ဒနာမယံ ပုညံ၊ တဿ။ **အာနုဘာဝေနာ**တိ ဗလေန။

၅။ ဇဝံ ရာဘနတ္တယဿ နိပစ္စကာရေ ပယောဇနံ ဒဿေတ္ဝာ ဣဒါနိ ယဿာ ဓမ္မဒေသနာယ အတ္ထံ သံဝဏ္ဏေတုကာမော၊ တဿာ တာဝ ဂုဏာဘိတ္ထဝနဝသေန ဥပညာပနတ္ထံ "**သံယုတ္တဝဂ္ဂပဋိမဏ္ဍိတဿာ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဒေဝတာသံယုတ္တာဒိသံယုတ္တေဟိ စေဝ နဋ္ဌဝဂ္ဂါဒိဝဂ္ဂေဟိ စ ဝိဘူသိတဿာတိ အတ္ထော။

၁-အံ ၂-၂၅၂၊ အံ ၃-၅၁၁-ဗိ-၄သု။

၂-ဒီ-၆ ၂-၃၅၊ ခုဒ္ဒကပါဋ-၆ ၁၄၃၊ သုတ္တနိပါတ-၆ ၁-၂၇၂ မဟာနိဒ္ဒေသ-၆ ၂၃၁-ဗိ-၆ ၆-၄-၂

တတ္ထ "သံယုတ္တ"န္တိ "သံယောဂေါ"တိ စ အတ္ထတော ကေံ။ ကေသံ သံယုတ္တံ? သုတ္တဝဂ္ဂါနံ[1]။ ယထာ ဟိ ဗျဉ္ဇနသမုဒါယော ပဒံ, ဧဝံ အတ္ထေသု စ ကတာ-ဝမိကော ပဒသမုဒါယော ဝါကျံ, ဝါကျသမုဒါယော သုတ္တံ, သုတ္တသမုဒါယော ဝဂ္ဂေါတိ သမညာ, တထာ သုတ္တဝဂ္ဂသမုဒါယေ သံယုတ္တသမညာ။ သံယုဇ္ဇန္တိ ထေ္ထ သုတ္တဝဂ္ဂါတိ **သံယုတ္တံ**။ ယဒိဝိ အဝယဝိနိမုတ္တော သမုဒါယော နာမ ပရမတ္ထတော နတ္ထိ, အဝယဝေ ဧဝ တံတံသန္နိဝေသဝိသိဋ္ဌေ ဥပါဒါယ ပဒ[2]ဒိ-သမညာ ဝိယ သုတ္တဝဂ္ဂသမညာ သံယုတ္တသမညာ အာဂမသမညာ စ၊ တထာပိ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနောပိ သမုဒါယော ဗုဒ္ဓိပရိကပ္ပိတရူပေန ဝိဇ္ဇမာနော ဝိယ ဂယှမာနော အဝယဝါနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝေန ဝေါဟရိယတိ ယထာ "ရုက္ခေ သာခါ"တိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**သံယုတ္တဝဂ္ဂပဋိမဏ္ဍိတသာ**"တိ။

နနု သံယုတ္တဝဂ္ဂေါ ဧဝ အာဂမော၊ တဿ ပန ကေဟိ မဏ္ဍနန္တိ? နာ-စောဒေတဗ္ဗမေတံ။ ဘဝတိ ဟိ အဘိန္နေပိ ဝတ္ထုသ္မိံ ယထာဓိပ္ပေတဝိသေ-သာဝဗောဓနတော ဘေဒကသမုဒါစာရော ယထာ "သိလာပုတ္တကဿ ဘာရိရ"န္တိ။ အာဂမိဿန္တိ ထေ္ထ, ထေရေန, တသ္မာ ဝါ အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒယော-တိ **အာဂမော**၊ အာဒိကလ္ယာဏာဒိဂုဏသမုတ္တိယာ ဥတ္တမဋ္ဌေန တံတံအဘိ-ပတ္ထိတသဒ္ဒိဟေတုတာယ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝရိတဗ္ဗတော **ဝရော**၊ အာဂမော စ သော ဝရော စာတိ **အာဂမဝရော**။ အာဂမသမ္ပတေ်ဟိ ဝါ ဝရောတိ **အာဂမဝရော**၊ သံယုဇ္ဇတေ်ာ စ သော အာဂမဝရော စာတိ **သံယုတ္တာဂမဝရော**၊ တသ်။ ဗုဒ္ဓါနံ အနုဗုဒ္ဓါ **ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါ**၊ ဗုဒ္ဓါနံ သစ္ဆဝဋ္ဋိဝေနံ အနုဂမ္မ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စာ အဂ္ဂသာဝကာဒယော အရိယာ။ တေဟိ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာဂုဏာသံဝဏ္ဏနာနံ ဝသေန **သံဝဏ္ဏိတသာ**။ အထ ဝါ ဗုဒ္ဓါ စ အနုဗုဒ္ဓါ စ **ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါ**တိ ယောဇေ-တဗ္ဗံ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနေဝ ဟိ ဝိနယသုတ္တာဘိဓမ္မာနံ ပဂ်ာဏ္ဏကဒေသနာဒိဝသေန ယော ပဌမံ အတ္ထော ဝိဘတ္တော၊ သော ဧဝ ပစ္ဆာ တေသံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-ဝသေန သင်္ဂီတိကာရေဟိ သင်္ဂဟံ အာရောပိတောတိ။ ထေ္ထ စ သံယုတ္တာနံ ဝဂ္ဂါ သမူဟာတိ **သံယုတ္တဝဂ္ဂါ**၊ သဂါထာဝဂ္ဂါဒယော။ တပ္ပရိယာပန္နတာယ သံယုတ္တေသု ဝဂ္ဂါ **သံယုတ္တဝဂ္ဂါ**၊ နဋ္ဌဝဂ္ဂါဒယော။ သံယုတ္တာဝ ဝဂ္ဂါ **သံယုတ္တ-ဝဂ္ဂါ**[3]။ တိဝိဓေဝိ တေ ကေသေသနယေန ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ "**သံယုတ္တဝဂ္ဂ-ပဋိမဏ္ဍိတသာ**"တိ။

တတ္ထ သဂါထာဝဂ္ဂေ တာဝ ကောဒသ သံယုတ္တာနိ အဋ္ဌတိံသ ဝဂ္ဂါ။ နိဒါနဝဂ္ဂေ နဝ သံယုတ္တာနိ ကေ္ကနဝတ္တာလိသ ဝဂ္ဂါ။ ခန္ဓိယဝဂ္ဂေ ကောဒသ

၁-သုတ္တဝဂ္ဂါဒိနံ (က)　　၂-ဝဂ္ဂါ ပဏ္ဏာသာဓိကတာ သံယုတ္တဝဂ္ဂါ (က)

သံယုတ္တာနိ ကေနသင်္ခေ ဝဂ္ဂါ။ သင်္ဂာယတနဝဂ္ဂေ နဝ သံယုတ္တာနိ အင်္ဂတိံသ ဝဂ္ဂါ။ မဟာဝဂ္ဂေ ဒွါဒသ သံယုတ္တာနိ အင်္ဂစတ္တာလီသ ဝဂ္ဂါ။ ဣဒမေတ္ထ သံယုတ္တန္တရဝဂ္ဂါနံ ပရိမာဏံ။

ဉာဏပဘေဒဇနနသာတိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒခန္ဓာယတနာဒိကထာဗဟုလ-တာယ ဂမ္ဘီရဘာဝစရိယာဝိဘာဝနတော ပညာဝိဘာဂသမုပ္ပါဒကသ်။ ဣဓ ပန "ပညာပဘေဒဇနနသာ"တိ သွာယမာဂမော ထောမိတော၊ သံဝဏ္ဏနာသု စာယံ အာစရိယသ်ဟ ပကတိ၊ ယဒိဒံ တံတံသံဝဏ္ဏနာနံ အာဒိတော တသ်ဟ တသ်ဟ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗသ်ဟ ဓမ္မသ်ဟ ဝိသေသဂုဏကိတ္တနေန ထောမနာ။ တထာ ဟိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိပဟ္ဠသူဒနိမနောရထပူရဏိအင်္ဂသာင်္ဂနိအာဒိသု စ ယထာဂ္ဂမံ "သဒ္ဓါဝဟဂုဏာသ်ဟ, ပရဝါဒမထနသ်ဟ, ဓမ္မကထိကပုဂ်ဂလံ ဝိစိတ္တပဋိဘာနဇနနသ်ဟ, တသ်ဟ ဂမ္ဘီရဉ္စေဟိ ဩဂါဠှသ်ဟ အဘိဏှသော နာနာနယဝိစိတ္တသ်ဟ အဘိဓမ္မသ်ဟာ"တိအာဒိနာ ထောမနာ ကတာ။

၆။ အတ္ထော ကထိယတိ တောယာတိ **အတ္ထကထာ**၊ အတ္ထကထာဝ **အင်္ဂ-ကထာ** ဣ-ကာရသ်ဟ ဒ္ဝ-ကာရံ ကတွာ ယထာ "ဒုက္ခသ်ဟ ပိဋ္ဌနဒ္ဓေါ"တ်။ **အာဒိတောဘ**တိ အာဒိမှိ ပဌမသ်ဏိတိယံ။ ဆဋ္ဌိဉ္စိတသ်ဟ ပရမေန စိတ္တဝသိ-ဘာဝေန သမန္နာဂတတ္တာ ဈာနာဒီသု ပဏ္ဍိစ္စဝသိတာသဒ္ဒါဝတော စ **ဝသိနော**၊ ထေရာ မဟာကသပါဒယော။ တေသံ သတေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ။ **ယာ**တိ ယာ အင်္ဂကထာ။ **သင်္ဂီတာ**တိ အတ္ထံ ကထေတုံ ယုတ္တဘာနေ "အယံ ဧတ္ထ သဒ္ဒေါ၊ အယံ ဧတသ်ဟ အတ္ထော"တိ သင်္ဂဟေတွာ ဝုတ္တာ။ **အနုသင်္ဂီတာ စ** ယသ်ဟ္စာရဒီဟိ **ပဋ္ဌာဝိ** ဒုတိယတတိယသ်ဏိတီသု။ ဣမိနာ အတ္ထနော သံဝဏ္ဏနာယ အာဂမနဝိသုဒ္ဓိံ ဒသ်ဩတိ။

၇။ သိဟသ်ဟ လာနတော ဂဟဏတော **သီဟဠော**၊ သိဟကုမာရော, တဒ္ဒံသဇာတတာယ တမ္ဗပဏ္ဍိဒိပေ ခတ္တိယာ၊ တေသံ နိဝါသတာယ တမ္ဗပဏ္ဍိ-ဒိပသ်ဟ စ သိဟဋ္ဌာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာဘတာ**တိ ဇမ္ဗုဒိပတော အာနိတာ။ **အထာ**ဘိ ပဋ္ဆာ။ အပရဘာဂေ ဟိ နိကာယန္တရလဒ္ဓိဟိ အသင်္ကရတ္ထံ သိဟဋ္ဌ-ဘာသာယ အင်္ဂကထာ ဒ္ဝိတာတိ။ တေန မူလဋ္ဌကထာ သဗ္ဗသာဓာရဏာ နဟောဘိတိ ဣဒံ အတ္ထပကာသနံ ကေန္တေန ကရဏီယန္တိ ဒသ်ဩတိ။ တေနေဝါဟ **"ဒီပဝါသိနမတ္ထာယာ"**တိ။ ဧတ္ထ **ဒီပဝါသိန**န္တိ ဇမ္ဗုဒိပဝါသိနံ၊ သိဟဋ္ဌ-ဒိပဝါသိနံ ဝါ အတ္ထာယ သိဟဋ္ဌဘာသာယ ဒ္ဝိတာတိ ယောဇနာ။

၈။ **အပနေတ္ဆာ**ဘိ ကဖ္ဆုကသဒိသံ သိဟဠဘာသံ အပနေတ္ဆာ။ **တတော**တိ အဠကထာတော။ **အဟ**န္တိ အတ္တာနံ နိဒ္ဒိသတိ။ **မနောရမံ ဘာသ**န္တိ မာဂဓဘာသံ။ သာ ဟိ သဘာဝနိရုတ္တိဘူတာ ပဏ္ဍိတမနံ ရမယတိ။ တေနေဝါဟ **"တန္တိနယာနုဆ္ဆဝိက"**န္တိ၊ ပါဠိဂတိယာ အနုလောမိကံ ပါဠိဆာယာနုဝိဓေယိနိန္တိ အတ္ထော။ **ဝိဂတဒေါသ**န္တိ အသဘာဝနိရုတ္တိဘာသန္တရရဟိတံ။

၉။ **သမယံ အဝိလောမေန္တော**တိ သိဒ္ဓန္တံ အဝိရောဓေန္တော။ တေန အဟ္ဆဒေါသဘာဝမာဟ။ အဝိရုဒ္ဓတ္တာ ဧဝ ဟိ ထေရဝါဒါပိ ဇ္ဈဓ ပကာသိယိသန္တိ။ **ထေရံသဒီပါန**န္တိ ထိရေဟိ သီလက္ခန္ဓာဒိဟိ သမန္နာဂတတ္တာ **ထေရာ**၊ မဟာကဿပါဒယော။ တေဟိ အာဂတာ အာစရိယပရမ္ပရာ **ထေရံသေ**၊ တပ္ပရိယာပန္နာ ဟုတ္ဝာ အာဂမာဓိဂမသမ္ပန္နတ္တာ ပညာပဇ္ဇောတေန တဿ သမုဇ္ဇလနတော **ထေရံသဒီပါ**၊ မဟာဝိဟာရဝါသိနော၊ တေသံ။ ဝိဝိဓေဟိ အာကာရေဟိ နိစ္ဆိယတိတိ **ဝိနိစ္ဆယော**၊ ဂဏ္ဌိဋ္ဌာနေသု ခိလမဒ္ဒနာကာရေန ပဝတ္တာ ဝိမတိစ္ဆေဒနီ ကထာ။ သုဋ္ဌု နိပုဏော သဏ္ဟော ဝိနိစ္ဆယော ဇေတသ္မိံ **သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာ**။ အထ ဝါ ဝိနိစ္ဆိနောတိတိ **ဝိနိစ္ဆယော**၊ ဝုတ္တပ္ပကာရဝိသယံ ဉာဏံ။ သုဋ္ဌု နိပုဏော ဆေကော ဝိနိစ္ဆယော ဇေတသ္မိံ ယောဇေတ္ဗေ။ ဇေတေန မဟာကဿပါဒိထေရပရမ္ပရာဂတော၊ တတော ဧဝ စ အဝိပရီတော သဏ္ဟော သုခုမော မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ဝိနိစ္ဆယော၊ တဿ ပမာဏဘူတတံ ဒဿေတိ။

၁၀။ **သုဇနဿ စာ**တိ စ-သဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ တေန "န ကေဝလံ ဇမ္မဒီပဝါသိနမေဝ အတ္ထာယ၊ အထ ခေါ သာဓုဇနတောသနတ္ထဉ္စာ"တိ ဒဿေတိ။ တေန စ "တမ္မပဏ္ဍိဒီပဝါသိနမ္ပိ အတ္ထာယာ"တိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ ဥဂ္ဂဟဏာဒိသုကရတာယ တေသမ္ပိ ဗဟုကာရတ္တာ။ **စိရဋ္ဌိတတ္ထ**န္တိ စိရဋ္ဌိတိအတ္ထံ၊ စိရကာလပ္ပဝတ္တနာယာတိ အတ္ထော။ ဇ္ဈဒံ ဟိ အတ္ထပ္ပကာသနံ အဝိပရီဘပဒဗျဉ္ဇနသုနိက္ခေပသဿ အတ္ထသုနယသဿ စ ဥပါယဘာဝတော သဒ္ဓမ္မဿ စိရဋ္ဌိတိယာ ပဝတ္တတိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ "ဒ္ဝေမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မဿ ဋ္ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ အနန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမေ ဒ္ဝေ? သုနိက္ခိတ္တဉ္စ ပဒဗျဉ္ဇနံ အတ္ထော စ သုနီတော"တိ။

၁၁-၁၂။ ယံ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကတ္တုကာမော၊ တဿာ မဟတ္တံ ပရိဟရိတုံ **"သာဝတ္ထိပဘုတီန"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝါဟ **"န ဇ္ဈဓ ဘိယ္ယော**

၁-အံ ၁-၆၀-ဝိဇ္ဇေ။

သံ-ဋီ ၁-၂—န-ဗု-သ

ဝိတ္ထာရကထံ ကရိဿာမိ၊ နံ တံ ဣဒံ ဝိစာရယိဿာမီ”တိ စ။ သဂီတိနံ ဒွိန္နမ္ပိ ဒီဃမတ္ထိမနိကာယာနံ။

၁၃။ “နံ ဣဒ ဘိယျော ဝိတ္ထာရကထံ ကရိဿာမိ”တိ သာမညတော ဝုတ္တဿ အတ္ထဿ အဝဿယံ ဒဿေတုံ “**သုတ္တာနံ ပနာ**”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၄။ ယံ အဋ္ဌကထံ ကတ္တုကာမော၊ တဒေကဒေသဘာဝေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ဂဟေတဗ္ဗောတိ ကထိကာနံ ဥပဒေသံ ကရောန္တော တတ္ထ ဝိစာရိတဓမ္မေ ဥဒ္ဒေသဝသေန ဒဿေတိ “**သီလကထာ**”တိအာဒိနာ။ တတ္ထ **သီလကထာ**တိ စာရိတ္တဝါရိတ္တာဒိဝသေန သီလဿ ဝိတ္ထာရကထာ။ **ဧတဓမ္မာ**တိ ဝိဇ္ဇာပါတိ-ကင်္ခါဒယော တေရသ ကိလေသဓုနနကဓမ္မာ။ **ကမ္မဋ္ဌာနာနိ သဗ္ဗာနိ**တိ ပါဋိယံ အာဂတာနိ အဋ္ဌတ္တိံသ, အဋ္ဌကထာယံ ဒွေတိ နိရဝသေသာနိ ယောဂကမ္မဿ ဘာဝနာယ ပဝတ္တိဋ္ဌာနာနိ။ **စရိယာဝိဓာနသဟိတော**တိ ရာဂစရိယာဒိနံ သဘာဂါဒိဝိဓာနေန သဟိတော။ **ဗျာနာနိ** စတ္တာရိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ၊ **သမာပတ္တိယော** စတသ္သော အရူပသမာပတ္တိယော။ အဋ္ဌပိ ဝါ ပဋိလဒ္ဓမတ္တာနိ **ဗျာနာနိ**၊ သမာပဇ္ဇနဝသိဘာဝပ္ပတ္တိယာ **သမာပတ္တိယော**။ **ဗျာနာနိ** ဝါ ရူပါရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ၊ **သမာပတ္တိယော** ဖလသမာပတ္တိနိဿရောဓသမာပတ္တိယော။

၁၅။ လောကိယလောကုတ္တရဘေဒါ ဆ အဘိညာယော **သဗ္ဗာ အဘိညာ-ယော**။ ဉာဏဝိဘင်္ဂါဒိသု အာဂတနယေန ကေဝိဓာဒိနာ ပညာယ သင်္ခါလေတ္ဝာ သမ္ပိဏ္ဍေတ္ဝာ နိဒ္ဒိသော **ပညာသင်္ခါလနနိဒ္ဒိသော**။

၁၆။ ပစ္စယဓမ္မာနံ ဟေတုအာဒိနံ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနဉ္စ ဟေတုပစ္စယာဒိဘာဝေါ **ပစ္စယာကာရော**၊ တသ္သ ဒေသနာ **ပစ္စယာကာရဒေသနာ**၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ-ကထာတိ အတ္ထော။ သာ ပန နိကာယန္တရလဒ္ဓိသင်္ခါရရဟိတတာယ သုဋ္ဌု ပရိသုဒ္ဓါ, ဃနဝိနိဗ္ဘောဂသဒ္ဒေ စ သုဒုက္ကရတာယ နိပုဏာ သဏှသုခုမာ, ကေတ္တနယာဒိသဟိတာ စ တတ္ထ ဝိစာရိတာတိ အာဟ “**သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏ-နယာ**”တိ။ ပဋိသင်္ခိဒါဒိသု အာဂတနယံ အဝိသင်္ခေတ္ဝာဝ ဝိစာရိတ္တာ **အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ**။

၁၇။ **ဣတိ ပန သဗ္ဗန္တိ ဣတိ**-သဒ္ဒေါ ပရိသမာပနေ၊ **ပန**-သဒ္ဒေါ ဝစနာ-လင်္ကာရေ၊ ဧတံ သဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဣဒ**ာတိ ဣမိသာ အဋ္ဌကထာယ။ **နံ တံ ဝိစာရယိဿာမိ** ပုနရုတ္တိဘာဝတောတိ အဓိပ္ပါယော။

၁-တဒတ္ထိကာနံ (က)

၁၈။ ဇုဒါနိ တသ္မေ အဝိစာရဏာသ ကေန္တကာရဏံ နိဒ္ဒါရေန္တော **"မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ "မဇ္ဈေ ဌတ္ဝာ"တိ ဧတေန မဇ္ဈဋ္ဌဘာဝဒီပနေန ဝိသေသတော စတုန္နံ အာဂမာနံ သာဓာရဏဋ္ဌကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ နှ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိအာဒယော ဝိယ အသာဓာရဏဋ္ဌကထာတိ ဒဿေတိ။ "ဝိသေသတော"တိ စ ဇုဒံ ဝိနယာဘိဓမ္မာနမ္ပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ယထာရဟံ အတ္ထဝတ္ထုနှာ ဟောတိ ဧဝါတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

၁၉။ **ဇုဒ္ဓေဝါတိ** ဇုတိ ဧဝ။ **တဒ္ဓိဘိ** ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဓိ။ **ဧတာယာတိ** သာရတ္ထ-ပ္ပကာသနိယာ။

ဏ္ဍေ စ "သိဟဋ္ဌဒီပံ အာဘတာ"တိအာဒိနှာ အဋ္ဌကထာကရဏာသ နိမိတ္တံ ဒဿေဘိ၊ "ဒီပဝါသိနမတ္ထာယ သုဇနသ စ တုဋ္ဌတ္ထံ စိရဋ္ဌိတတ္ထဉ္စ ဓမ္မသာ"တိ ဧဘေဟိ ပယောဇနံ၊ "သံယုတ္တာဂမဝရသ အတ္ထံ ပကာသယိသာမိ"တိ ဧတေန ပိဏ္ဍတ္ထံ၊ "အပနေတွာန တတောဟံ သိဟဋ္ဌဘာသ"နှိအာဒိနှာ "သာဝတ္ထိ-ပဘူတိန"နှိအာဒိနှာ "သိလကထာ"တိအာဒိနှာ စ ကရဏပ္ပကာရံ။ ဟဋ္ဌိမ-နိကာယေသု ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ စ ဝိစာရိတာနံ အတ္ထာနံ အဝိစာရဏဓ္မိ ဟိ ဇုဓ ကရဏပ္ပကာရော ဧဝါတိ။

ဂန္ဆာရမ္ဘကထာဝတ္ထုနှာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဒေဝတာသံယုတ္တ

၁-နဋ္ဌဝဂ္ဂ ၁-ဩဃတရကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ဝိဘာဂဝန္တာနံ သဘာဝဝိဘာဝနံ ဝိဘာဂဒဿနဝသေနေဝ ဟောတိတိ ပဌမံ တာဝ သံယုတ္တဝဂ္ဂသုတ္တာဒိဝသေန သံယုတ္တာဂမဿ ဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ **"တတ္ထ သံယုတ္တာဂမော နာမာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တတ္ထာ**တိ ယံ ဝုတ္တံ "သံယုတ္တာဂမဝရဿ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီ"တိ၊ တသ္မိံ ဝစနေ။ **တတ္ထာ**တိ ဝါ "ဧတာယ အင်္ဂကထာယ ဝိဇာနာထ သံယုတ္တနိဿိတံ အတ္ထ"န္တိ ဧတ္ထ ယံ သံယုတ္တဂ္ဂဟဏံ ကတံ၊ တတ္ထ။ ပဋ္ဌ ဝဂ္ဂါ ဧတေသာတိ **ပဋ္ဌဝဂ္ဂေါ**၊ အဝယဝေန ဝိဂ္ဂဟော, သမုဒါယော သမာသတ္ထော။

ဇုဒါနိ တံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သံဝဏ္ဏေတုကာမော အတ္တနော သံဝဏ္ဏနာယ တာဝ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိယံ နိက္ခိဏ္ဏာနုက္ကမေနေဝ ပဝတ္တာဘာဝံ ဒဿေ တုံ **"တာသ ဝေဂ္ဂေသု သဂါထာဝေဂ္ဂါ အာဒီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယထာပစ္စယံ တတ္ထ တတ္ထ ဒေသိတတ္တာ ပညတ္တတ္တာ စ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနံ ဓမ္မဝိနယာနံ သင်္ဂဟေတ္တာ ဂါယနံ ကထနံ သင်္ဂီတိ၊ မဟာဝိသယတ္တာ ပုဇနီယတ္တာ စ မဟတီ သင်္ဂီတိ **မဟာသင်္ဂီတိ**၊ ပဌမာ မဟာသင်္ဂီတိ **ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ**၊ တသ္မာ ပဝတ္တိတကာလော **ပဌမ-မဟာသင်္ဂီတိကာလော**၊ တသ္မိံ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ။ နိဒါ[1]တိ ဒေသနံ ဒေသကာလာဒိဝသေန အဝိဒိတံ ဝိဒိတံ ကတ္တာ နိဒဿေတိတိ **နိဒါနံ**။ ယော လောကေ ဂန္ဆဿ ဥပေါ်ဂါတော တိ ဝုစ္စတိ၊ သ္မာယမေတ္ထ **"ဧဝံ မေ သုတ"**န္တိ-အာဒိကော ဂန္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ န ပန "သနိဒါနာဟံ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ ဒေသေမိ"တိအာဒိသု[2] ဝိယ အတ္တဇ္ဈာသယာဒိဒေသနုပ္ပတ္တိဟေတု။ တေနေဝါဟ "ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာဒိကံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ **ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒီ**"တိ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ယသံ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိယံ နိက္ခိတ္တာနုက္ကမေန သံဝဏ္ဏနံ ကတ္တုကာမော၊ သာ ဝိတ္ထာရတော ဝတ္တဗ္ဗာ၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယံ ပန အတ္ထနာ ဝိတ္ထာရိတတ္တာ တတ္ထေဝ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဇုမိဿာ သံဝဏ္ဏနာယ မဟတ္တံ ပရိဟရန္တော ၂ **"သာ ပနေသာ"**တိအာဒိမာဟ။

၁။ ဧဝံ ဗာဟိရနိဒါနေ ဝတ္တုမ္ပံ အတိဒိသိတ္တာ ဇုဒါနိ အဇ္ဈတ္တနိရနိဒါနံ အာဒိ-တော ပဋ္ဌာယ သံဝဏ္ဏေတုံ **"ယံ ပနေတ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယသ္မာ သံဝဏ္ဏနံ ကရောန္တေန သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗေ ဓမ္မေ ပဒဝိဘာဂံ ပဒတ္ထဉ္စ ဒဿေတ္တာ တတော ပရံ ပိဏ္ဍတ္ထာဒိဒဿနဝသေန သံဝဏ္ဏနာ ကာတဗ္ဗာ၊ တသ္မာ ပဒါနိ တာဝ

၁-အံ ၁-၂၀၀-ပိဌေ။ ၂-အတိဟရန္တော (က)

ဒသေန္တော **"ဧဝံ္မေ နိပါတပဒ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဒဘာဂေါ**တိ ပဒါနံ ဝိသေသော၊ န ပဒဝိဂ္ဂဟော။ အထ ဝါ ပဒါနိ စ ပဒဘာဂေါ စ **ပဒဘာဂေါ**။ ပဒဝိဂ္ဂဟော စ ပဒဘာဂေါ စ **ပဒဘာဂေါ**တိ ဝါ ကေသေသဝသေန ပဒပဒဝိဂ္ဂဟာ ပဒဘာဂသဒ္ဒေန ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပဒဝိဂ္ဂဟော "ဧကသ္မိ ဝနံ ဧကဝန"န္တိအာဒိနာ သမာသပဒေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အတ္ထဓေါတိ ပဒတ္ထတော။ တံ ပန ပဒတ္ထံ အတ္ထုဒ္ဓါရကွမေန ပဌမံ ဧဝံ-သဒ္ဒသ ဒသေန္တော **"ဧဝံသဒ္ဒေါ တာဝါ"**တိအာဒိမာဟ။ **အဝေါရဏာဒီ**တိ ဣဓ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဇုဒမတ္ထပုစ္ဆာပရိမာဏာဒိအတ္ထာနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ "ဧဝံဂတာနိ ပုထုသ်ပ္ပါယတနာနိ", ဧဝံဝိဓော ဧဝမာကာရော"တိ စ အာဒိသု ဇုဒံ-သဒ္ဒသ အတ္ထေ ဧဝံ-သဒ္ဒေါ။ ဂတ-သဒ္ဒေါ ဟိ ပကာရ-ပရိယာယော၊ တထာ ဝိဓာကာရ-သဒ္ဒါ စ။ တထာ ဟိ ဂတဝိဓအာကာရ-သဒ္ဒေ လောကိယာ ပကာရတ္ထေ ဝဒန္တိ။ "ဧဝံ သု တေ သုနှာတာ သုဝိလိတ္တာ ကပ္ပိတကေသမဿူ အာမုတ္တမာလာဘရဏာ ဩဒါတဝတ္ထဝသနာ ပဉ္စဟိ ကာမ-ဂုဏေဟိ သမပ္ပိတာ သမ်ပ္ပိဉ္ဇိတာ ပရိစာရေန္တိ သေယျထာပိ တွံ တေရဟိ သာစရိယကောတိ။ နော ဟိံဒံ ဘော ဂေါတမာ"တိအာဒိသု ပုစ္ဆာယံ၊ "ဧဝံ လဟုပရိဝတ္တံ?၊ ဧဝမာယုပရိယန္တော"တ်? စ အာဒိသု ပရိမာဏေ။

နနု စ "ဧဝံ သု တေ သုနှာတာ သုဝိလိတ္တာ၊ ဧဝမာယုပရိယန္တော"တိ ဇေဋ္ဌ ဧဝံ-သဒ္ဒေန ပုစ္ဆနာကာရပရိမာဏာကာရာနံ ဝုတ္တတ္တာ အာကာရတ္ထော ဧဝ ဧဝံ-သဒ္ဒေါတိ? န, ဝိသေသသဒ္ဒာဝတော။ အာကာရမတ္တဝါစကော ဟိ ဧဝံ-သဒ္ဒေါ အာကာရတ္ထောတိ အဓိပ္ပေတော ယထာ "ဧဝံ ဗျာခေါ"တိ-အာဒိသု?, န ပန အာကာရဝိသေသဝါစကော။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာ "ဧဝံ ဇာတေန မစ္ဆေနာ"တိအာဒိနှိ ဥပမာဒိသု ဥဒါဟရဏာနိ ဥပပန္နာနိ ဟောန္တိ။ တထာ ဟိ "ယထာပိ။ပ။ ဗဟု"န္တိ? ဇေဋ္ဌ ပပ္ပရာသိဒ္ဒါနိယတော မနုဿပဇာတိ-သပ္ပုရိသူပနိဿယ သဒ္ဓမ္မဿဝန ယောနိသောမနသိကာရ ဘောဂသမ္ပတ္တိအာဒိ-ဒါနာဒိပုညကိရိယဟေတုသမုဒါယတော သောဘာသုဂန္ဓတာဒိဂုဏယောဂ-တော မာလာဂုဠသဒိသိယော ပဟူတာ? ပုညကိရိယာ မရိတဗ္ဗသဘာဝတာယ မစ္ဆေန သတ္တေန ကတ္တဗ္ဗာတိ ဇောတိတတ္တာ ပပ္ပရာသိမာလာဂုဠာဝ ဥပမာ၊ တေသံ ဥပမာကာရော ယထာ-သဒ္ဒေန အနိယမတော ဝုတ္တောတိ "ဧဝံ-သဒ္ဒေါ

၁-ဒီ ၁-၄၈၊ ၄၉-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-ဒီ ၁-၉၈-ပိဋ္ဌေ။ ၃-အံ ၁-၉-ပိဋ္ဌေ။
၄-ဝိ ၁-၅-ပိဋ္ဌေ။ ၅-မ ၁-၁၈၂၃၃-ပိဋ္ဌေသု။ ၆-ခ ၁-၂၁-ပိဋ္ဌေ ဧမ္မပဒေ။
၇-ခ ၁-၂၁-ပိဋ္ဌေ ဧမ္မပဒေ။ ၈-ဗဟုကာ (က)

ဥပမာကာရနိဂမနတ္ထော”တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ၊ သော ပန ဥပမာကာရော နိယ-
မိယမာနော အတ္ထတော ဥပမာဝ ဟောတိတိ အာဟ “**ဥပမာယံ အာဂ-
တော**”တိ။ တထာ “ဧဝံ ဇ္ဈမိနာ အာကာရေန် အဘိက္ကမိတမ္ပီ”န္တိအာဒိနာ
ဥပဒိသိယမာနာယ သမဏသာရုပ္ပါယ အာကပ္ပသမ္ပတ္တိယာ ယော တ-တ္ထ
ဥပဒိသနာကာရော၊ သော အတ္ထတော ဥပဒေသော ဧဝ'တိ ဝုတ္တံ “**ဧဝံ တေ။ပ။
ဥပဒေသေ**”တိ။ တထာ “**ဧဝမေတံ ဘဂဝါ၊ ဧဝမေတံ သုဂတာ**”တိ ဇ္ဈေ စ
ဘဂဝတာ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ အဝိပရီတတော ဇာနန္တေဟိ ကတံ တတ္ထ
သံဝိဇ္ဇမာနဂုဏာနံ ပကာရေဟိ ဟံသနံ ဥဒဂ္ဂတာကရဏံ သမ္ပဟံသနံ။ ယော
တတ္ထ သမ္ပဟံသနာကာရော တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဧဝံမေဝံ ပနာယန္တိ ဇ္ဈေ ဂရဟဏာကာရောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ သော စ
ဂရဟဏာကာရော ဝသလိတိအာဒိခုံသနသဒ္ဒသန္နိဓာနတော ဇ္ဈမ ဧဝံ-သဒ္ဒေန
ပကာသိတောတိ ဝိညာယတိ။ ယထာ စေတ္ထ၊ ဧဝံ ဥပမာကာရဒဿနေပိ
ဥပမာဒိဝသေန ဝုတ္တာနံ ပုပ္ဖရာသိအာဒိသဒ္ဒါနံ သန္နိဓာနတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ
ဘန္တေတိ ပန ဓမ္မဿ သာဓုကံ သဝနမနသိကာရေ သန္နိယောဇိတေဟိ
ဘိက္ခူဟိ အတ္တနော တတ္ထ ဋ္ဌိတဘာဝဿ ပဋိဇာနနဝသေန ဝုတ္တတ္တာ ဇ္ဈေ
ဧဝံ-သဒ္ဒေါ “**ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထော**”တိ ဝုတ္တော၊ တေန **ဧဝံ ဘန္တေ**တိ သာဓု
ဘန္တေ၊ သုဋ္ဌု ဘန္တေတ် ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧဝဉ္စ ဝဒေဟီ**တိ ယထာဟံ ဝဒါမိ၊
ဧဝံ သမဏံ အာနန္ဒံ ဝဒေဟီတိ ယော ဧဝံ ဝဒနာကာရော ဇ္ဈဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗော၊
သော ဧဝံ-သဒ္ဒေန နိဒဿိယတိတိ “**နိဒဿနတ္ထော**”တိ ဝုတ္တောတိ။ **ဧဝံ
နာ**တိ ဇ္ဈောပိ နေသံ ယထာဝုတ္တဓမ္မာနံ အဟိတဒုက္ခာဝဟဘာဝေ သန္နိဋ္ဌာန-
ဇနနတ္ထံ အနုမတိဂဟဏဝသေန “သံဝတ္တန္တိ ဝါ နော ဝါ၊ ဂ်ထံ ဝေါ ဇ္ဈေ
ဟောတီ”တိ ပုစ္ဆာယ ကတာယ “ဧဝံ နော ဇ္ဈေ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ တဒါ-
ကာရသန္နိဋ္ဌာနံ ဧဝံ-သဒ္ဒေန ဝိဘာဝိတန္တိ ဝိညာယတိ။ သော ပန တေသံ ဓမ္မာနံ
အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တနာကာရော နိယမိယမာနော အဝဓာရဏတ္ထော
ဟောတီတိ အာဟ “**ဧဝံ နော ဇ္ဈေ ဟောတီတိ အာဒိသု အဝဓာရဏေ**”တိ။

နာနာနယနိပုဏ်န္တိ ဧကတ္တနာနတ္တအဗျာပါရဧဝံဓမ္မတာသဒ္ဒါတာ, နန္ဒိယာ-
ဝန္ဒနိပုဏ္ဏလသိဟဝိက္ကီဠိတအက်ံသဒိသာလောစနသဒ္ဒါတာ ဝါ အာဓာရာဒိ-
ဘေဒဝသေန နာနာဝိဓာ နယာ **နာနာနယာ**။ နယာ ဝါ ပါဠိဂတိယော၊
တာ စ ပညတ္တိ အနုပညတ္တိ အာဒိဝသေန သံကိလေသဘာဂိယာဒိလောကိယာ-
ဒိတဒုဘယဝေါမိဿကာဒိဝသေန ကုသလာဒိဝသေန ခန္ဓာဒိဝသေန သင်္ဂဟာ-
ဒိဝသေန သမယဝိမုတ္တာဒိဝသေန ဌပနာဒိဝသေန ကုသလမူလာဒိဝသေန

တိကပ္ပဋ္ဌာနာဒိဝသေန စ နာနပ္ပကာရတော **နာနာနယာ၊** တေဟိ နိပုဏ် သဏ့် သုခုမန္တိ **နာနာနယနိပုဏ်။** အာသယောဝ **အဇ္ဈာသယော၊** တေ စ သဿတာဒိဘေဒေန တတ္ထ စ အပ္ပရဇက္ခတာဒိဘေဒေန **အနေကေ၊** အတ္တဇ္ဈာသယာဒယော ဇဝ ဝါ သမုဋ္ဌာနံ ဥပပ္ဇတ္တိဟေတု ဇေသောတိ **အနေကဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာနံ။ အတ္ထပ္ပဋိသမ္ဘိဒါ**အတ္ထပ္ပဋိသမ္ဘိဒါနံ ဥပနေတဗ္ဗာဘာဝတော၊ သကံဝသနပကာသနဝိဝရဏဝိဘဇနဥတ္တာနီကရဏပညတ္တိဝသေန ဆဟိ အတ္ထပဒေဟိ အက္ခရပဒပ္ပဋိနာကာရနိရုတ္တိနိဒ္ဒေသဝသေန ဆဟိ ပ္ပဋိနပဒေဟိ စ သမန္နာဂတန္တိ ဝါ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၀၀၈ပါဋိဟာရိယန္တိ ထ္ထေ ပါဋိဟာရိယပဒဿ ဝစနတ္ထံ ''ပဋိပက္ခဟရဏတော ရာဂါဒိကိလေသာပနယနတော **ပါဋိဟာရိယ**''န္တိ ဝဒန္တိ။ ဘဂဝတော ပန ပဋိပက္ခာ ရာဂါဒယော နာ သန္တိ ယေ ဟရိတဗ္ဗာ၊ ပုထုဇ္ဇနာနမ္ပိ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ အဋ္ဌဂုဏသမန္နာဂတေ စိတ္တေ ဟတပဋိပက္ခေ ဋ္ဌပိဝိဓံ ပဝတ္တတိ၊ တသ္မာ တတ္ထ ပဝတ္တဝေါဟာရေန စ နာ သက္ကာ ဋ္ဌပ ''**ပါဋိဟာရိယ**''န္တိ ဝတ္တုံ။ သစေ ပန မဟာကာရုဏိကသ္သ ဘဂဝတော ဝေနေယျဂတာ စ ကိလေသာ ပဋိပက္ခာ၊ တေသံ ဟရဏတော **''ပါဋိဟာရိယ''**န္တိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ သတိ ယုတ္တမေတံ။ အထ ဝါ ဘဂဝတော စ သာသနသ္သ စ ပဋိပက္ခာ တိတ္ထိယာ၊ တေသံ ဟရဏတော **ပါဋိဟာရိယံ။** တေ ဟိ ဒိဋ္ဌိဟရဏဝသေန ဒိဋ္ဌိပကာသနေန အသမတ္ထဘာဝေန စ ဋ္ဌဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနီဟိ ဟရိတာ အပနိတာ ဟောန္တိ။ ပဋိဟာရိယမေဝ **ပါဋိဟာရိယံ။** ပဋိဟာရိယေ ဝါ ဋ္ဌဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနီသမုဒါယေ ဘဝံ ဧကေကံ **ပါဋိဟာရိယ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ပဋိဟာရိယံ ဝါ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ မဂ္ဂေါ စ ပဋိပက္ခဟရဏတော၊ တတ္ထ ဇာတံ, တသ္မိံ ဝါ နိမိတ္တဘူတေ, တတော ဝါ အာဂတန္တိ **ပါဋိဟာရိယံ။** တသ္မ ပန ဋ္ဌဒ္ဓိအာဒိဘေဒေန ဝိသယဘေဒေန စ

၁-ဥဒါန-၌ ဇ၊ ဇ္ဈတိဝုတ္တက-၌ ၁၉၊ မူလဋီ ၁-၇-ပိဋ္ဌေသု။　　၂-ခု ၁-၄၂၉၊ ခု ၈-၁-ပိဋ္ဌေသု။

ဗဟုဝိဓဿ ဘဂဝတော ဒေသနာယံ လဗ္ဘမာနတ္တာ အာဟ "ဗဟုဝါဒိ-ဟာရိယ"န္တိ။

နံ အညထာတိ ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတာကာရတော နံ အညထာတိ အတ္ထော၊ နံ ပန ဘဂဝတော ဒေသိတာကာရတော။ အစိန္တေယျာနုဘာဝါ ဟိ ဘဂဝတော ဒေသနာ။ ဧဝန္တု ကတ္ဝာ "သဗ္ဗညုကာရေန ကော သမတ္ထော ဝိညာတု"န္တိ ဣဒံ ဝစနံ သမတ္ထိတံ ဘဝတိ၊ ဓာရဏာဗလဒဿနန္တု နံ ဝိရုဇ္ဈတိ သုတာကာရအဝိရုဇ္ဈနသ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ နံ ဟေတ္ထ အတ္ထန္တရတာပရိဟာရော ဒိန္နမိ အတ္ထာနံ ကေဝ်သယတ္တာ။ ဣတရထာ ထေရော ဘဂဝတော ဒေသနာယ သဗ္ဗထာ ပဋိဂ္ဂဟဏော သမတ္ထော အသမတ္ထော စာတိ အာပဇ္ဇေယျာတိ။

"ယော ပရော နံ ဟောတိ၊ သော အတ္တာ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ နိယကဒ္ဒိ-သမ်ိတာယ သသန္တတိယာ ဝတ္တနတော တိဝိဓောပိ မေ-သဒ္ဒေါ ကိဉ္စာပိ ကေသ္မိံ ဧဝ အတ္ထေ ဒိဿတိ၊ ကရဏသမ္ပဒါနသာမိနိဒ္ဒေသဝသေန ပန ဝိဇ္ဇမာနံ ဘေဒံ သန္ဓာယာဟ **"မေ-သဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ"**တိ။

ကိဉ္စာပိ ဥပသဂ္ဂေါ ကိရိယံ ဝိသေသေတိ၊ ဇောတကဘာဝတော ပန သတိဝိ တသ္မိံ သုတ-သဒ္ဒေါ ဧဝ တံ တံ အတ္ထံ ဝဒတီတိ အနုပသဂ္ဂသ သုတ-သဒ္ဒသ အတ္ထာဒ္ဒါရေ သဥပသဂ္ဂသ ဂဟဏံ နံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ ဒဿေန္တော **"သဥပသဂ္ဂေါ အနုပသဂ္ဂေါ စာ"**တိအာဒိမာဟ။ **အဿာ**တိ သုတ-သဒ္ဒသ။ ကမ္မဘာဝသာဓနာနိ ဣဓ သုတသဒ္ဒေ သမ္ဘဝန္တိတိ ဝုတ္တံ **"ဥပဓာရိတန္တိ ဝါ ဥပဓာရဏန္တိ ဝါ အတ္ထော"**တိ။ **မယာတိ အတ္ထေ သတိ**တိ ယဒါ မေ-သဒ္ဒသ ကတ္တာဝသေန ကရဏေ နိဒ္ဒေသော၊ တဒါတိ အတ္ထော။ **မမာတိ အတ္ထေ သတိ**တိ ယဒါ သမ္ဗန္ဓဝသေန သာမိနိဒ္ဒေသော၊ တဒါ။

သုတ-သဒ္ဒသန္နိဓာနေ ပယုတ္တေန ဧဝံ-သဒ္ဒေန သဝနကိရိယာဇောတကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ **"ဧဝန္တိ သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသန"**န္တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိနံ ပဉ္စဒ္ဒါရိကဝိညာဏာနံ တဒဘိနိဟဋ္ဌာနဉ္စ မနောဒ္ဒါရိကဝိညာဏာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗေသမ်ိ ဝါကျာနံ ဧဝကာရတ္ထ-သဟိတတ္တာ "သုတ"န္တိ ဇေဿ သုတမေဝါတိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိတိ အာဟ **"ဆဿဝနဘာဝပဋိက္ခေပတော"**တိ။ ဧတေန အဝဓာရဏေန နိရာသင်္ကတံ ဒဿေတိ။ ယထာ စ သုတံ သုတမေဝါတိ နိယမေတဗ္ဗံ၊ တံ သမ္မာ သုတံ ဟောတိတိ အာဟ **"အနူနာနဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒ္ဒေသန"**န္တိ။ အထ ဝါ

၁-နိဂုံးကတံ (က)

သဒ္ဓန္တရတ္ထာပေါဟနဝသေန သဒ္ဒေါ အတ္ထံ ဝဒတီတိ သုတန္တိ အသုတံ နဟောတီတိ အယမေတသ္မ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ “**အသဝနဘာဝပဋိက္ခေပတော**”တိ။ ဇုမိနာ ဒိဋ္ဌာဒိဝိနိဝတ္တနံ ကရောတ်။ ဇုဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ— နဇုဒံ မယာ ဒိဋ္ဌံ၊ နသယမ္ဘူဉ္ဈေန သစ္ဆိကတံ၊ အထ ခေါ သုတံ၊ တဉ္စ ခေါ သမ္မဒေဝါတိ။ တေနေဝါဟ “**အနုနာနဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒဿန**”န္တိ။ အဝခာရဏတ္ထေ ဝါ ဧဝံ-သဒ္ဒေ အယမတ္ထယောဇနာ ကရိယတိတိ တဒ-ပေက္ခသ သုတ-သဒ္ဒသ အယမတ္ထော ဝုတ္တော “**အသဝနဘာဝပဋိက္ခေပတော**”တိ။ တေနေဝါဟ “**အနုနာနဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒဿန**”န္တိ။ သဝန-သဒ္ဒေါ စေတ္ထ ကမ္မတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော “သုယ္ယတီ”တိ။

ဧဝံ သဝနဟေတုသဝနဝိသေသဝသေန ပဒတ္တယသ္သ ဧကေန ပကာရေန အတ္ထယောဇနံ ဒသ္သေတ္ဝာ ဇုဒါနိ ပကာရန္တရေဟိ တံ ဒသ္သေတုံ “**တထာ ဧဝ**”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တ သဿ**တိ ယာ သာ ဘဂဝတော သမ္မုခါ မမ္မသဝနာကာရေန ပဝတ္တာ မနောဒ္ဝါရဝိညာဏဝီထိ၊ တသ္သာ။ သာ ဟိ နာနုပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တေတုံ သမတ္ထာ။ တထာ စ ဝုတ္တံ “**သောတဒ္ဝါရာနုသာရေနာ**”တိ။ **နာနုပ္ပကာရေနာ**တိ ဝက္ခမာနာနံ အနေကဝိဟ်တာနံ ဗျဉ္ဇနတ္ထဂ္ဂဟဏာနံ နာနာကာရေန။ ဧတေန ဇုမိသာ ယောဇနာယ အာကာရတ္ထော ဧဝံ-သဒ္ဒေါ ဂဟိတောတိ ဒီပေတိ။ **ပဝတ္တိဘာဝပ္ပကာသနန္တိ** ပဝတ္တိယာ အတ္ထိတာဒ္ဗကာသနံ။ **သုတန္တိ ဓမ္မပ္ပကာသနန္တိ** ယသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဝိညာဏဝီထိ နာနုပ္ပကာရေန ပဝတ္တာ၊ တသ ဓမ္မတ္တာ ဝုတ္တံ၊ နသုတ-သဒ္ဒသ ဓမ္မတ္ထတ္တာ။ ဝုတ္တသေဝတ္ထသ ပါကဋီကရဏံ “**အယံ ဧဟတ္ထော**”တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဝိညာဏဝီထိယာ**တိ ကရဏတ္ထေ ကရဏဝစနံ၊ **မယာ**တိ ကတ္တုအတ္ထေ။

ဧဝန္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗပ္ပကာသနန္တိ နိဒဿနတ္ထမေဝံသဒ္ဒံ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ နိဒသ္သေတဗ္ဗသ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္ထာဘာဝါဘာဝတော။ တေန ဧဝံ-သဒ္ဒေန သကလမ္ပိ သုတ္တံ ပစ္စာမဋ္ဌန္တိ ဒသ္သေတိ။ သုတ-သဒ္ဒသ ကိရိယာသဒ္ဒတ္ထာ သဝနကိရိယာယ စ သာဓာရဏဝိညာဏပဗန္ဓပဋိပဒ္ဒတ္ထာ တတ္ထ စ ပုဂ္ဂလဝေါဟာရောတိ ဝုတ္တံ “**သုတန္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စပ္ပကာသန**”န္တိ။ နဟိ ပုဂ္ဂလဝေါဟာရရဟိတေ ဓမ္မပ္ပဗန္ဓေ သဝနကိရိယာ လဗ္ဘတိတိ။

ယသ္မ စိတ္တသန္တာနသ္မာတိအာဒိပိ အာကာရတ္ထမေဝ ဧဝံ-သဒ္ဒံ ဂဟေတ္ဝာ ပုရိမယောဇနာယ အညထာ အတ္ထယောဇနံ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာကာရပညတ္တိ**ဘိ ဉပါဒါပညတ္တိ ဧဝ ဓမ္မာနံ ပဝတ္တိအာကာရပါဒါနဝသေန

တထာ ဝုတ္တာ။ **သုတန္တိ ဗိသယနိဒ္ဒေသော**တိ သောတဗ္ဗဘူတော ဓမ္မော သဝနကိရိယာကတ္တုပုဂ္ဂလသ္သ သဝနကိရိယာဝသေန ပဝတ္တိဉ္စာနန္တိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ စိတ္တသန္တာနဝိနိမုတ္တာသ္သ ပရမတ္ထတော ကာသစိ ကတ္တု အဘာဝေပိ သဒ္ဒဝေါဟာရေန ဗုဒ္ဓိပရိကပ္ပိတဘေဒဝစနိစ္ဆာယ စိတ္တသန္တာနတော အညံ ဝိယ တံသမင်္ဂိံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ “**စိတ္တသန္တာနေန တံသမင်္ဂိနော**”တိ။ သဝန-ကိရိယာဝိသယောပိ သောတဗ္ဗဓမ္မော သဝနကိရိယာဝသေန ပဝတ္တစိတ္တသန္တာ-နဿ ဇာဝ ပရမတ္ထတော ကတ္တုဘာဝတော, သဝနဝသေန စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ ဝါ သဝနကိရိယာဘာဝတော တံကိရိယာကတ္တု စ ဝိသယော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ “**တံသမင်္ဂိနော ကတ္တုဝိသယေ**”တိ။ သုတာကာရဿ စ ထေရဿ သမ္မာ-နိဿိတဘာဝတော အာဟ “**ဂဟဏသန္နိဿာန**”န္တိ။ ဧတေန ဝါ အဝဓာရဏတ္ထံ ဧဝံ-သဒ္ဒံ ဂဟေတ္ဝာ အယမတ္ထယောဇနာ ကတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပုဗ္ဗေ သုတာနံ နာနာဝိဟိတာနံ သုတ္တသဒ္ဒါတာနံ အတ္ထဗျဉ္ဇနာနံ ဥပဓာရိတ-ရူပဿ အာကာရဿ နိဒဿနဿ, အဝဓာရဏဿ ဝါ ပကာသနသဘာဝေါ ဧဝံ-သဒ္ဒေါတိ တဒါကာရာဒိဥပဓာရဏဿ ပုဂ္ဂလပညတ္တိယာ ဥပါဒါနဘူတ-ဓမ္မပ္ပဗန္ဓဗျာပါရတာယ ဝုတ္တံ “**ဧဝန္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော**”တိ။ သဝနကိရိယာ ပန ပုဂ္ဂလဝါဒိနောပိ ဝိညာဏနိရပေက္ခာ နတ္ထိတိ ဝိသေသတော ဝိညာဏ-ဗျာပါရောတိ အာဟ “**သုတန္တိ ဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော**”တိ။ **မေတိ** သဒ္ဒ-ပ္ပဝတ္တိယာ ကေန္တေနဝ သတ္တဝိသယတ္တာ ဝိညာဏကိစ္စသ္သ စ တတ္ထေဝ သမောဒဟိတဗ္ဗတော “**မေတိ ဥဘယကိစ္စယုတ္တပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော**”တိ ဝုတ္တံ။ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိသဘာဝါ ယထာက္ကမံ ဧဝံ-သဒ္ဒသုတ-သဒ္ဒါနံ အတ္ထာတိ တေ တထာရူပပညတ္တိဥပါဒါနဘူတဓမ္မပဗန္ဓဗျာပါရဘာဝေန ဒယေသန္တော အာဟ “**ဧဝန္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော၊ သုတန္တိ ဝိညာဏကိစ္စ-နိဒ္ဒေသော**”တိ။ ဣတ္ထံ စ ကရဏကိရိယာကတ္တုကမ္မဝိသေသပ္ပကာသနဝသေန ပုဂ္ဂလဗျာပါရဝိသယပုဂ္ဂလဗျာပါရနိဒဿနဝသေန[1] ဂဟဏာကာရဂါဟက-တဇ္ဇိသယဝိသေသနိဒ္ဒေသဝသေန ကတ္တုကရဏဗျာပါရကတ္တုနိဒ္ဒေသဝသေန စ ဒုတိယာဒယော စတသ္သော အတ္ထယောဇနာ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သမ္မသိဝိ သဒ္ဒါဓိဂမနိယသ္သ အတ္ထသ္သ ပညတ္တိမုခေနဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ သမ္မပညတ္တိနဉ္စ ဝိဇ္ဇမာနာဒိဝသေန ဆသု ပညတ္တိဘေဒေသု အန္တောဂဓတ္တာ တေသု “ဧဝ”န္တိအာဒိနံ ပညတ္တိနံ သရူပံ နိဒ္ဒါရေန္တော အာဟ “**ဧဝန္တိ စ မေတိ စ**”တိအာဒိ။ တတ္ထ ဧဝန္တိ စ မေတိ စ ဝုစ္စမာနသ္သ အတ္ထသ္သ

၁-ပုဂ္ဂလဗျာပါရနိဒဿနဝသေန (က)

အာကာရာဒိနော ဓမ္မာနံ အသလက္ခဏဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေါတိ အာဟ **"သန္ဓိကဒ္ဓပရမတ္ထဝေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ"**တိ။ တတ္ထ **သန္ဓိကဒ္ဓ-ပရမတ္ထဝေနာ**တိ ဘူတတ္ထဉ္တမတ္ထဝေန။ ဇာဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ— ယော မာယာမရီစိအာဒယော ဝိယ အဘူတတ္ထော, အနုသဝါဒိဟိ ဂဟေတဗ္ဗော ဝိယ အနုတ္တမတ္ထော စ န ဟောတိ၊ သော ရူပသဒ္ဒါဒိသဘာဝေါ, ရုပ္ပနာနုဘဝနာဒိ-သဘာဝေါ ဝါ အတ္ထော သန္ဓိကဒ္ဓော ပရမတ္ထော စာတိ ဝုစ္စတိ၊ န တထာ ဧဝံ မေတိ ပဒါနံ အတ္ထောတိ။ တေမေဝတ္ထံ ပါကဋဒဿနတ္ထံ "**ကိဉ္စေတ္ထ တ**"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သုတန္တိ ပန သဒ္ဒါယတနံ သန္ဓာယာဟ **"ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ"**တိ။ တေနေဝ ဟိ "**ယဒို တံ ဇ္ဈ သောတေန ဥပလဒ္ဓ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ သောတဒ္ဒါရာနုသာရေန ဥပလဒ္ဓန္တိ ပန ဝုတ္တေ အတ္ထပ္ပဋ္ဌနာဒိ သဗ္ဗံ လဗ္ဘတီတိ။ **တံ တံ ဥပါဒါယ ဝတ္ဟဗ္ဗ-ဘော**တိ သောတပထမာဂတေ ဓမ္မေ ဥပါဒါယ တေသံ ဥပဓာရိတာကာရာ-ဒိနော ပစ္စာမသနဝသေန ဧဝန္တိ, သသန္တိပရိယာပန္နေ ခန္ဓေ ဥပါဒါယ မေတိ ဝတ္ဟဗ္ဗတ္တာတိ အတ္ထော။ ဒိဋ္ဌာဒိသဘာဝရဟိတော သဒ္ဒါယတနေ ပဝတ္တမာနောပိ သုတဝေါဟာရော "ဒုတိယံ တတိယ"န္တိအာဒိကော ဝိယ ပဌမာဒိနိ ဒိဋ္ဌမုတ-ဝိညာတေ အပေက္ခိတ္ဝာ ပဝတ္တောတိ ဒဿဟ **"ဒိဋ္ဌာဒိနိ ဥပနိဓာယ ဝတ္ဟဗ္ဗ-ဘော"**တိ။ အသုတံ နု ဟောတိတိ ဟိ သုတန္တိ ပကာသိတောယမတ္ထောတိ။

အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓါ သုတ္တာသ ပကာရဝိသေသာ ဧဝန္တိ ထေရေန ပစ္စာမဋ္ဌာတိ အာဟ **"အသမ္မောဟံ ဒီပေတီ"**တိ။ **နာနာပုကာရပဋိ-ဝေဓသမတ္ထော ဟောတီ**တိ ဧတေန ဝက္ခမာနသ သုတ္တာသ နာနာပုကာရတံ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈတ္တ ဒသေတိ။ **သုတသ အသမ္မောသံ ဒီပေတီ**တိ သုတာကာရသ ယာထာဝတော[1] ဒဿိယမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ **အသမ္မောဟနာ**တိ သမ္မော-ဟာဘာဝေန, ပညာယ ဧဝ ဝါ သဝနကာလသမ္ဘ။တာယ တဒုတ္တရ-ကာလပညာသိဒ္ဓိ။ ဧဝံ **အသမ္မောသနာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဗျဉ္ဇနာနံ ပဋိဝိဇ္ဈတမ္ပေ အာကာရော နာတိဂမ္ဘီရော ယထာသုတဓာရဏ-မေဝ တတ္ထ ကရဏီယန္တိ သတိယာ ဗျာပါရော အဓိကော၊ ပညာ တတ္ထ ဂဏှိဘူတာတိ ဝုတ္တံ **"ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယာ"**တိအာဒိ ပညာယ ပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ ကတ္ဝာ။ ပုဗ္ဗင်္ဂမတာ စေတ္ထ ပဓာနတာ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ"တိအာဒိသု ဝိယ။ ပုဗ္ဗင်္ဂမတာယ ဝါ စက္ခု-ဝိညာဏာဒိသု အာဝဇ္ဇနာဒိနံ ဝိယ အပ္ပဓာနတ္တေ ပညာ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဧတိသာတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ သတိ **ပုဗ္ဗင်္ဂမာယာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဝတ္တ-ဗိပရိယာယေန ယထာသမ္ဘဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတ္ထပ္ပဋ္ဌနသမ္ပန္နသာ**တိ

၁-ယထာဝတော (က)

အတ္ထဗျဥ္ဇနပရိပုဏ္ဏာသ၊ သက်ာသနပကာသနဝိဝရဏာဝိဘင်နဉတ္တာနိကရဏ-ပညတ္တိဝသေန ဆဟိ အတ္ထပဒေဟိ, အက္ခရပဒဗျဥ္ဇနာကာရနိရုတ္တိနိဒ္ဒေသဝသေန ဆဟိ ဗျဥ္ဇနပဒေဟိ စ သမန္နာဂတသာတိ ဝါ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယောနိသော ပနသိကာရံ ဒီပေတိ ဧဝံ-သဒ္ဒေန ဝုစ္စမာနာနံ အာကာရ-နိဒ္ဒသနာဝဓာရဏတ္ထာနံ အဝိပရီတသဒ္ဓမ္မဝိသယတ္တာတိ အဓိပ္ပါယော။ **အဝိက္ခေပံ ဒီပေတီ**တိ "ဩဃတရဏသုတ္တံ ကတ္ထ ဘာသိတ"န္တိအာဒိ-ပုဏ္ဏာဝသေန ပကရဏပ္ပဝတ္တသ ဝက္ခမာနသ သုတ္တသ သဝနံ သမာ-ဓာနမန္တရေန နှ သမ္ပာဝတိတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **စိက္ခိတ္တစိတ္တသာ**တိအာဒိ တသ္သေဝတ္ထသ သမတ္ထနဝသေန ဝုတ္တံ။ **သဒ္ဓသမ္ပတ္တိယာ**တ် အတ္ထဗျဥ္ဇန-ဒေသကပယောဇနာဒိသမ္ပတ္တိယာ။ အဝိပရီတသဒ္ဓမ္မဝိသယေဟိ ဝိယ အာကာရ-နိဒ္ဒသနာဝဓာရဏတ္ထေဟိ ယောနိသောမနသိကာရသ, သဒ္ဓမ္မသဝဏေန ဝိယ စ အဝိက္ခေပသ ယထာ ယောနိသောမနသိကာရေန ဖလဘူတေန အတ္ထသမ္မာပတ္တိမိပုဗ္ဗကတပုညတာနံ သိဒ္ဓိ ဝုတ္တာ တဒဝိနာဘာဝတော၊ ဧဝံ အဝ်က္ခေပေနဝ ဖလဘူတေန ကာရဏာဘူတာနံ သဒ္ဓမ္မသဝနသပ္ပုရိသူပ-နိဿယာနံ သိဒ္ဓိ ဒသ္သေတုမ္ပာ သိယာ အသုတဝတော သပ္ပုရိသူပနိဿယ-ရဟိတသ စ တဒဘာဝတော။ "နှ ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော"တိအာဒိနာ သမတ္ထန-ဝစနေန ပန အဝိက္ခေပေန ကာရဏာဘူတေန သပ္ပုရိသူပနိဿယေန စ ဖလ-ဘူတသ သဒ္ဓမ္မသဝနသ သိဒ္ဓိ ဒဿိတာ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပါယော ယုတ္တော သိယာ၊ သဒ္ဓမ္မသဝနသပ္ပုရိသူပနိဿယာ နှ ကေန္တေန အဝိက္ခေပသ ကာရဏံ ဗာဟိရဂ်တ္တာ။ အဝိက္ခေပေါ ပန သပ္ပုရိသူပနိဿယော ဝိယ သဒ္ဓမ္မသဝနသ ကေန္တကာရဏာန္တိ၊ ဧဝမ္ပိ အဝိက္ခေပေန သပ္ပုရိသူပနိဿယ-သိဒ္ဓိဇောတနာ နှ သမတ္ထိတာဝ၊ နော နှ သမတ္ထိတာ စိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ သပ္ပုရိသပယိရူပါသနာဘာဝသ အတ္ထသိဒ္ဓိတော။ ဧတ္ထ စ ပုရိမံ ဖလေန ကာရဏသ သိဒ္ဓိဒဿနံ နဒီပူရေန ဝိယ ဥပရိ ဝုဋ္ဌသဋ္ဌာဝသ။ ဒုတိယံ ကာရဏေန ဖလသ သိဒ္ဓိဒဿနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ကေန္တဝသိနာ ဝိယ မေဃဝုဋ္ဌာနေန ဝုဋ္ဌပဝတ္တိယာ။

ဘဂဝတော ဝစနသ အတ္ထဗျဥ္ဇနပဘေဒပရိဇ္ဈောဒဝသေန သကလသာသန-သမ္ပတ္တိဩဂါဟနာကာရော နိရဝသေသပရဟိတပါရိပူရိကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ **"ဧဝံ ဘဒ္ဒကော အာကာရော"**တိ။ ယသ္မာ နှ ဟောတိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပန္နိမစက္ခုဒယ-သမ္ပတ္တိ**န္တိ အတ္ထသမ္မာပတ္တိမိပုဗ္ဗကတပုညတာသဒ္ဒါတံ ဂဏှာဒယံ။ အပရာပရ-ဝုတ္တိယာ စေတ္ထ စက္ခာဘာဝေါ၊ စရန္တိ ဧတေဟိ သတ္တာ, သမ္ပတ္တိဘဝေသူတိ

ဝါ။ ယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ စက္ကာနိ၊ ယေဟိ သမန္နာဂတာနံ ဒေဝမနုဿာနံ စတုစက္ကံ ဝတ္တတီ"တိအာဒိ[1]။ ပုရိမပဒ္ဆိမ-ဘာဝေါ စေတ္ထ ဒေသနက္ကမဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပဒ္ဆိမစက္ကဒွယသံဒ္ဒိယာတိ** ပဒ္ဆိမစက္ကဒွယဿ စ အတ္ထိတာယ။ သမ္မာပဏိဟိတတ္တော ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညော သုဒ္ဓါဿယော ဟောတိ တဒသုဒ္ဓိဟေတုနံ ကိလေသာနံ ဒူရီဘာဝတော၊ အာဟ "**အာသယသုဒ္ဓိ သိဒ္ဓါ ဟောတီ**"တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ "သမ္မာပဏိ-ဟိဘံ စိတ္တံ၊ သေယျသော နံ တတော ကရေ"တိ[2]၊ "ကတပုညောသိ တွံ အာနန္ဒ၊ ပဓာနမနုယုဉ္ဇ၊ ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ"တိ[3] စ။ တေနေဝါဟ "**အာသယ-သုဒ္ဓိယာ အဓိဂမဿတ္ထိသိဒ္ဓိ**"တိ။ **ပယောဂသုဒ္ဓိယာ**တိ ယောနိသောမနသိကာရ-ပုဗ္ဗင်္ဂမဿ ဓမ္မဿဝနပယောဂဿ ဝိသဒဘာဝေန။ တထာ စာဟ "**အာဂမ-ဿ္ဘိသိဒ္ဓိ**"တိ၊ သဗ္ဗဿ ဝါ ကာယဝစီပယောဂဿ နိဒ္ဒေါသဘာဝေန။ ပရိသုဒ္ဓ-ကာယဝစီပယောဂေါ ဟိ ဝိပ္ပဋိသာရာဘာဝတော အဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပရိယတ္တိယံ ဝိသာရဒေါ ဟောတီတိ။

နာနုပ္ပကာရပဋိဝေဓဒီပကေနာတိအာဒိနာ အတ္ထပ္ပဋ္ဌနေသု ထေရဿ ဇေဝံ-သဒ္ဒသုတ-သဒ္ဒါနံ အသမ္မောဟာသမ္မောသဒီပနတော၊ စတုပဋိသမ္ဘိဒါ-ဝသေန အတ္ထယောဇနံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **သောတဗ္ဗဘေဒပဋိဝေဓဒီပကေ-နာ**တိ ဇေတေန အယံ သုတ-သဒ္ဒေါ ဇေဝံ-သဒ္ဒသန္နိဓာနတော၊ ဝက္ခမာနာ-ပေက္ခာယ ဝါ သာမညေနေဝ သောတဗ္ဗမ္မဝိသေသံ ဒဿမာနတိတိ ဒီပေတိ။ မနောဒိဋ္ဌိ ပရိယတ္တိမ္မာနံ အနုပေက္ခနသုပဋိဝေဓော ဝိသေသတော မနသိ-ကာရပဋိဗဒ္ဓါတိ တေ ဝုတ္တနယေန ယောနိသောမနသိကာရဒီပကေန ဇေဝံ-သဒ္ဒေန ယောဇေတွာ, သဝနဓာရဏဝစီပရိစယာ ပရိယတ္တိမ္မာနံ ဝိသေသေန သောတာဝဓာနပဋိဗဒ္ဓါတိ တေ ဝုတ္တနယေန အဝိက္ခေပဒီပကေန သုတ-သဒ္ဒေန ယောဇေတွာ ဒဿေန္တော သာသနသမ္ပတ္တိယာ ဓမ္မဿဝနေ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။ တတ္ထ **ဓမ္မာ**ဘိ ပရိယတ္တိဓမ္မာ။ **မနသာ အနုပေက္ခိတာ**တိ "ဣဓ သိလံ ကထိတံ၊ ဣဓ သမာဓိ၊ ဣဓ ပညာ၊ တ္တေကာ ဇ္ဈာ အနုသန္ဓိယော"တိအာဒိနာ နယေန မနသာ အနုပေက္ခိတာ။ **ဒိဋ္ဌိယာ သုပဋိဝိဒ္ဓါ**တိ နိဗ္ဗာနက္ခန္ဓံ ဘူတာယ, ဉာဘပရိညာသဒ္ဓါတာယ ဝါ ဒိဋ္ဌိယာ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တရူပါရူပဓမ္မေ "ဣတိ ရူပံ၊ ဣတော ရူပ"န္တိအာဒိနာ သုဒ္ဓ၊ ဝဝတ္ထပေတွာ ပဋိဝိဒ္ဓါ။

သကလေန ဝစနေနာတိ ပုဗ္ဗေ တိဟိ ပဒေဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထနော အဒဟန္တော**တိ "မမေဒ"န္တိ အတ္တနိ အဒ္ဓေပေန္တော။ ဘုမ္မတ္ထေ

၁-အံ ၁-၃၄၁-ဝိဇ္ဇေ။ ၂-ခု ၁-၁၉-ဝိဇ္ဇေ ဓမ္မပဒေ။ ၃-ဒီ ၂-၁၁၉-ဝိဇ္ဇေ။

စေတံ သာမိဝစနံ။ **အသပ္ပုရိသဘူမိ**န္တိ အကတညုတံ။ "ဇူမေကစ္ခော ပါပဘိက္ခု တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ ပရိယာပုဏိတ္ဝာ အတ္တာနော ဒဟတိ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ အနရိယဝေါဟာရာဝတ္ထုံ၊ သာ ဧဝ အနရိယဝေါဟာရာဝတ္ထာ အသဒ္ဓမ္မော။ နနု စ အာနန္ဒတ္ထေရသ "မမေဒံ ဝစန"န္တိ အဓိမာနသ, မဟာကဿပတ္ထေရာဒိနဉ္စ တဒါသင်္ကာယ အဘာဝတော အသပ္ပုရိသဘူမိသမတိက္ကမာဒိဝစနံ နိရတ္ထကန္တိ? နယိဒမေဝံ၊ "ဧဝံ မေ သုတ"န္တိ ဝဒန္တေန အယမ္ပိ အတ္ထော ဝိဘာဝိတောတိ ဒဿနတော။ ကေစိ ပန "ဒေဝတာနံ ပရိဝိတက္ကာငေ့္ခ တထာဝစနန္တိ ဒေသိ စောဒနာ အနဝကာသာ"တိ ဝဒန္တိ။ တသ္မိံ ကိရ ခဏော ကေစ္စာနံ ဒေဝတာနံ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ "ဘဂဝါ စ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ အယဉ္စ အာယသ္မာ ဒေဿနာကုသလော ဇုဒါနိ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ သက္ကုလပ္ပသုတော တထာဂတဿ ဘာတာ စူဠပိတုပုတ္တော၊ ကိံ နု ခေါ သယံ သစ္ဆိကတံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဥဒါဟု ဘဂဝတော ဧဝ ဝစနံ ယထာသုတ"န္တိ၊ ဧဝံ တဒါသင်္ကိတပ္ပကာရတော အသပ္ပုရိသဘူမိသမောက္ကမာဒိတော အတ်က္က-မာဒိ ဝိဘာဝိတန္တိ။ **အပ္ပေတီ**တိ နိဒဿေတိ။ ဒိဋ္ဌမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေသု ယထာရဟံ သတ္တေ နေတီတိ နေတ္တိ၊ ဓမ္မော ဧဝ နေတ္တိ **ဓမ္မနေတ္တိ**။

ဒဋ္ဌတရနိဝိဋ္ဌာ ဝိစိကိစ္ဆာ **ကန်၊** နာတိသံသပ္ပနာ မတိဘေဒမတ္တာ **ဝိမတိ**။ **အသဒ္ဓိယံ ဝိနာသေတီ**တိ ဘဂဝတော ဘာသိတတ္တာ သမ္မာဝါဒသပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ ခလိဘဒုရတ္တာဒိဂဟဏဒေါသာဘာဝတော စ။ ဧတ္ထ စ ပဌမာဒယော တိဿော အတ္ထယောဇနာ အာကာရဒိအတ္ထေသု အဂ္ဂဟိတ-ဝိသေသမေဝ ဧဝံ-သဒ္ဒံ ဂဟေတ္ဝာ ဒဿိတာ၊ တတော ပရာ စတသ္သော အာကာရတ္ထမေဝ ဧဝံ-သဒ္ဒံ ဂဟေတ္ဝာ ဝိဘာဝိတာ။ ပစ္ဆိမာ ပန တိဿော ယထာဂ္ဂမံ အာကာရတ္ထံ နိဒဿနတ္ထံ အဝဓာရဏတ္ထဉ္စ ဧဝံ-သဒ္ဒံ ဂဟေတ္ဝာ ယောဇိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဇ-သဒ္ဒေါ အညသေဋ္ဌအသဟာယသင်္ခါဒိသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟေသ "သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ၊ ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ"တိအာဒိသု၂ အညတ္ထေ ဒိဿတိ၊ "စေတသော ဧကောဒိဘာဝ"န္တိအာဒိသု၃ သေဋ္ဌေ၊ "ဧကော ဝူပကဋ္ဌော"တိအာဒိသု၄ အသဟာယေ၊ "ဧကောဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ ခဏော စ သမယော စ ဗြဟ္မစရိယ-ဝါသာယာ"တိအာဒိသု၅ သင်္ခါယံ။ ဣဓာပိ သင်္ခါယန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ

၁-ဒိ ၁-၁၁၅-ဒိဋ္ဌေ။ ၂-မ ၃-၂၂-ဒိဋ္ဌေ။
၃-ဒိ ၁-၃၀၊ ဒိ ၁-၅-ဒိဋ္ဌေသု။ ၄-ဒိ ၁-၁၆၆-ဒိဋ္ဌေ။ ၅-အံ ၃-၆၁-ဒိဋ္ဌေ။

"ကေန် ဂဏနပရိဆ္ဆေဒနိဒ္ဒေသော"တိ။ **ကာလဠ္ဆ သမယဠ္ဆာ**တိ ယုတ္တ-ကာလဠ္ဆ ပစ္စယသာမဂ္ဂိဠ္ဆ။ **ခဏော**တိ သြကာသော။ တထာဂတုပ္ပါဒါဒိကော ဟိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ သြကာသော တပ္ပစ္စယဿ ပဋိလာဘဟေတုတ္တာ။ ခဏော ဧဝေ စ သမယော၊ ယော ခဏောတိ စ သမယောတိ စ ဝုစ္စတိ၊ သော ဧကော ဧဝါတိ ဟိ အတ္ထော။ **မဟာသမယော**တိ မဟာသမူဟော။ **သမယော ဝိ ခေါ**တိ သိက္ခာပဒပူရဏဿ ဟေတုပိ။ **သမယပ္ပဝါဒကေ**တိ ဒိဋ္ဌိပ္ပဝါဒကေ။ တတ္ထ ဟိ နိသိန္နာ တိတ္ထိယာ အတ္တနော အတ္တနော သမယံ ပဝဒန္တိ။ **အတ္ထာဘိသမယာ**တိ ဟိတပဋိလာဘာ။ အဘိသမေတဗ္ဗော**တိ** အဘိ-သမယော၊ အဘိသမယော အတ္ထော **အဘိသမယတ္ထော**တိ ပိဋ္ဌနာဒိနိ အဘိ-သမေတဗ္ဗဘာဝေန ဧကီဘာဝံ ဥပနေတ္ဝာ ဝုတ္တာန်။ အဘိသမယဿ ဝါ ပဋိဝေဓဿ ဝိသယဘူတော အတ္ထော **အဘိသမယတ္ထော**တိ တာနေဝ တထာ ဧကတ္တေန ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ **ပိဋ္ဌနံ** ဒုက္ခသစ္စဿ တံသမင်္ဂိနော ဟိ ံသနံ အဝိပ္ပါရိ-ကတာကရဏံ၊ **သန္တီရဏေါ** ဒုက္ခဒုက္ခတာဒိဝသေန သန္တီရပနံ ပရိဒဟနံ။

တတ္ထ သဟကာရိကာရဏံ သန္ဓိစ္ဆံ သမေတိ သမဝေတိတိ **သမယော၊** သမဝါယော။ သမေတိ သမာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထေ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ တဒါဓာရပုဂ္ဂလေဟိ်တိ **သမယော၊** ခဏော။ သမေတိ ဣတ္ထေ, ဧတေန ဝါ သံဂစ္ဆတိ သဣတ္ထော, သဘာဝဓမ္မော ဝါ သဟဇာတာဒိဟိ, ဥပါဒါဒိဟိ ဝါတိ **သမယော၊** ကာလော။ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိမတ္တတာယ အတ္ထတော အဘူတောပိ ဟိ ကာလော ဓမ္မပ္ပဝတ္တိယာ အဓိကရဏံ ကရဏံ ဝိယ စ ပရိကပ္ပနာမတ္တသိဒ္ဓေန ရူပေန ဝေါဟရိယတိတိ။ သမံ, သဟ ဝါ အဝယဝါနံ အယနံ ပဝတ္တိ အဝ-ဍ္ဎာနန္တိ **သမယော၊** သမူဟော ယထာ "သမုဒါယော"တိ။ အဝယဝသဟာ-ဝဍ္ဎာနမေဝ ဟိ သမူဟောတိ။ အဝသေသပစ္စယာနံ သမာဂမေ ဧတိ ဖလံ ဧတသ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝတ္တတိ စာတိ **သမယော၊** ဟေတု ယထာ "သမုဒယော"တိ။ သမေတိ သံယောဇနဘာဝတော သမ္ဗန္ဓော ဧတိ အတ္တနော ဝိသယေ ပဝတ္တတိ၊ ဒဋ္ဌဂ္ဗဟဏဘာဝတော ဝါ သံယုတ္တာ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ သတ္တာ ယထာဘိနိဝေသံ ဧတေနာတိ **သမယော၊** ဒိဋ္ဌိ။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနေန ဟိ သတ္တာ အတိဝိယ ဗဇ္ဈန္တိတိ။ သမိတိ သံဂတိ သမောဓာနန္တိ **သမယော၊** ပဋိလာဘော။ သမဿ နိရောဓဿ ယာနံ, သမ္မာ ဝါ ယာနံ အပဂမော အပဝတ္တိ **သမယော၊** ပဟာနံ။ အဘိမုခံ ဉာဏေန သမ္မာ ဧတေတ္ထော အဓိဂန္တဗ္ဗောတိ **အဘိသမယော၊** ဓမ္မာနံ အဝိပရိတော သဘာဝေါ။ အဘိ-မုခဘာဝေန သမ္မာ ဧတိ ဂစ္ဆတိ ဗုဇ္ဈတိတိ **အဘိသမယော၊** ဓမ္မာနံ

အဝိပရိတသဘာဝါဝဗောဓော။ ဧဝံ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ထေ သမယသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမယသဒ္ဒသ အတ္ထုဒ္ဓါရေ အဘဲသမယသဒ္ဒသ ဥဒါဟရဏံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အသာ**တိ သမယသဒ္ဒသ။ **ကာလော အတ္ထော** သမဝါယာဒိနံ အတ္ထာနံ ဇ္ဈ အသမ္ဘဝတော ဒေသဒေသကပရိသာနံ ဝ်ယ သုတ္တသ နိဒါနဘာဝေန ကာလသ အပဒိသိတဗ္ဗတော စ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ အနိယမိတဝသေနေဝ ကာလော နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ န ဥတု-သံဝစ္ဆရာဒိဝသေန နိယမိတောတိ အာဟ **"တတ္ထ ကိဉ္စာပိ"**တ်အာဒိ။ ဥတု-သံဝစ္ဆရာဒိဝသေန နိယမံ အကတ္ဝာ သမယသဒ္ဒသ ဝစနေ အယမ္ပိ ဂုဏော လဒ္ဓေါ်ဟောတိတိ ဒဿေန္တော **"ယေ ဝါ ဇ္ဈေ"**တိအာဒိမာဟ။ သာမဉ္ဇ-ဇောတနာ ဟိ ဝိသေသေ အဝတိဋ္ဌတိတိ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရသမယော** ဒေဝသိကံ ဈာနဖလသမာပတ္တိဟိ ဝိတိနာမနကာလော, ဝိသေသတော သတ္တ-သတ္တာဟာန်။ **သုပ္ပကာသာ**တိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုပကမ္ပနြဿာသ-ပါတုဘာဝါဒိဟိ ပါကဋာ။ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒေသု ဧဝ သမယေသု ဧကဒေသံ ပကာရန္တရေဟိ သင်္ဂဟေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"ယော စာယ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တထာ ဟိ ဉာဏကိစ္စသမယော အတ္တဟိတပဋိပတ္တိသမယော စ အဘိသမ္ဘောဓိသမ-ယော၊ အရိယတုဏှီဘာဝသမယော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမယော၊ ကရဏော-ကိစ္စပရဟိတပဋိပတ္တိဓမ္မိကထာသမယော ဒေသနာသမယော ဧဝ။

ကရဏဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တတ္ထာ**တိ အဘိဓမ္မ-တဒညသုတ္တပဒဝိနယေသု။ **တထာ**တိ ဘုမ္မကရဏောဟိ။ **အဓိကရဏတ္ထော** အာဓာရတ္ထော။ ဘာဝေါ နာမ ကိရိယာ၊ တာယ ကိရိယန္တရလက္ခဏံ **ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏံ**။ တတ္ထ ယထာ ကာလော သဘာဝဓမ္မပရိစ္ဆိန္နော သဃံ ပရိမတ္တတော အဝိဇ္ဇမာနောပိ အာဓာရဘာဝေန ပညာတော တဒ်ဇာပ္ပ-ဝတ္ထာနံ တတော ပုဗ္ဗေ ပရတော စ အဘာဝတော "ပုဗ္ဗဏ္ဟေ ဇာတေ၊ သာယန္ဟေ ဂစ္ဆတိ"တိ စ အာဒိသု၊ သမူဟော စ အဝယဝိနိမုတ္တော ဝိသုံ အဝိဇ္ဇမာနောပိ ကပ္ပနာမတ္တသိဒ္ဓေါ အဝယဝါနံ အာဓာရဘာဝေန ပညာ-ပိယတိ ယထာ "ရုက္ခေ သာခါ၊ ယဝရာသိယံ သမ္ဖုလ္လတော"တိအာဒိသု၊ ဧဝံ ဇ္ဈာ-ပိတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"အဓိကရဏဠ္ဠိ ။ပ။ ဓမ္မာန"**န္တိ။ ယသ္မိံ ကာလေ, ဓမ္မပုဉ္ဇေ ဝါ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ဧဝ ကာလေ ဓမ္မပုဉ္ဇေ စ ဖဿာဒယောပိ ဟောန္တိတိ အယံ ဟိ တတ္ထ အတ္ထော။ ယထာ စ "ဂါဝိသု ဒုယ္ဟမာနာသု ဂတောဒု၊ ဒုဒ္ဓါသု အာဂတောဒု"တိ ဒေါဟနကိရိယာယ ဂမနကိရိယာ လက္ခီယတိ၊ ဧဝံ ဇ္ဈာပိ ယသ္မိံ သမယေ, တသ္မိံ သမယေတိ စ

ဝုတ္တေ "သဒ္ဓိ"တိ အယမတ္ထော ဝိညာယမာနော ဧဝ ဟောတိ ပဒတ္ထသဿ သတ္တာဝိရဟာဘာဝတောတိ သမယသ သတ္တာကိရိယာယ စိတ္တသ ဥပ္ပါဒ-ကိရိယာ ဖဿာဒိဘဝနကိရိယာ စ လက္ခီယတိ။ **ယသ္မိ သမယေ**တိ ယသ္မိ နဝမေ ခဏေ, ယသ္မိ ယောနိသောမနသိကာရာဒိဟေတုမ္ဟိ, ပစ္စယသမဝါယေ ဝါ သတိ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိ ယေဝ ခဏေ, ဟေတုမ္ဟိ, ပစ္စယသမဝါယေ ဝါ ဖဿာဒယောပိ ဟောန္တိ ဥဘယတ္ထ သမယ-သဒ္ဒေ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသော ကတော လက္ခဏဘူတဘာဝယုတ္တောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"ခဏေပေ။ လက္ခီယတီ"**တိ။

ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ "အန္ဓေန ဝသတိ၊ ဝိဇ္ဇာယ ဝသတိ၊ ဖရသုနာ ဆိန္ဒတိ၊ ကုဒါလေန ခဏတိ"တိအာဒိသု ဝိယ။ ဝိတိက္ကမဋ္ဌေ သုတ္တာ ဘိက္ခုသံဃံ သန္ဓိပါတာပေတ္တာ ဩတိက္ကဝတ္ထုကံ ပဂ္ဂလံ ပဋိပုစ္ဆိတ္တာ ဝိဂရဟိတ္တာ စတံတံဝတ္ထုဩတိက္ကကာလံ အနတိက္ကမိတ္တာ တေနေဝ ကာလေန သိက္ခာပဒါနိ ပညပေန္တော ဘဂဝါ ဝိဟရတိ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဒ္ဓ အပေက္ခမာနော တတိယပါရာဇိကာဒိသု ဝိယ။

အစ္ဆန္တေ မေဝ အာရမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဒေသနာနိဋ္ဌာနံ။ ပရဟိတပဋိ-ပတ္တိသဒ္ဓါတေန **ကရုဏာဝိဟာရေန**။ **တဒတ္ထဒီပနတ္ထန္တိ** အစ္ဆန္တသံယောဂတ္ထဒီပနတ္ထံ။ **ဥပယျာဂနိဒ္ဒေသော ကတော** ယထာ "မာသံ သဒ္ဓါယတီ"တိ။ **ပေါရာဏာ**တိ အဋ္ဌကထာစရိယာ။ **အဘိလာပမတ္တဘေဒါ**တိ ဝစနမတ္တေန ဝိသေသော။ တေန သုတ္တဝိနယေသု ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသော ကတောတိ ဒဿေတိ။

သဒ္ဓိန္တိ သေဋ္ဌဝါစကံ ဝစနံ "သေဋ္ဌ"န္တိ ဝုတ္တံ သေဋ္ဌဂုဏသဟစရဏတော၊ တထာ "**ဥတ္တမ**"န္တိ ဝုတ္တောပိ။ **ဂါရဝယုတ္တော**တိ ဂရုဘာဝယုတ္တော ဂရုဂုဏ-ယောဂတော, ဂရုကရဏာရဟတာယ ဝါ ဂါရဝယုတ္တော။ **ဝုတ္တောယေဝ၊** န ပန ဇ္ဈဓ ဝတ္တဗ္ဗော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသ ဇ္ဈမိသာ အဋ္ဌကထာယ ကေဒေသဘာဝ-တောတိ အဓိပ္ပါယော။

အပရော နယော[၁]— ဘာဂဝါတိ ဘဂဝါ၊ ဘတဝါတိ ဘဂဝါ၊ ဘာဂေ ဝနိတိ ဘဂဝါ၊ ဘဂေ ဝနိတိ ဘဂဝါ၊ ဘတ္တဝါတိ ဘဂဝါ၊ ဘဂေ ဝမိတိ ဘဂဝါ၊ ဘာဂေ ဝမိတိ ဘဂဝါ။

၁-ဇ္ဈတိဝုတ္တက-ဋ္ဌ ၅၊ သာရတ္ထ-ဋီ ၁-၃၁၄၊ ဝိသုဒ္ဓိ-ဋီ ၁-၂၅၀-ပိဋ္ဌာန္ဒိသု ပဿိတဗ္ဗံ။

ဘာဂဝါ ဘတဝါ ဘာဂေ၊ ဘဂေ စ ဝနိ ဘတ္တဝါ။
ဘဂေ ဝမိ တထာ ဘာဂေ၊ ဝမိတိ ဘဂဝါ ဇိနော။

တတ္ထ ကထံ **ဘာဂဝါတိ ဘဂဝါ**? ယေ တေ သီလာဒယော ဓမ္မက္ခန္ဓာ ဂုဏဘာဂါ ဂုဏကောဋ္ဌာသာ၊ တေ အနညသာဓာရဏာ နိရတိသယာ တထာဂတေ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ တထာ ဟိသ သီလံ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ၊ ဟိရိ ဩတ္တပ္ပံ၊ သဒ္ဓါ ဝိရိယံ၊ သတိ သမ္ပဇညံ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ သမထော ဝိပဿနာ၊ တီဏိ ကုသလမူလာနိ၊ တီဏိ သုစရိတာနိ၊ တယော သမ္မာဝိတက္ကာ၊ တိဿော အနဝဇ္ဇသညာ၊ တိဿော ဓာတုယော၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ၊ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ၊ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ၊ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ၊ စတ္တာရိ အရိယဖလာနိ၊ စတသ္သော ပဋိသမ္ဘိဒါ၊ စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏာနိ၊ စတ္တာရော အရိယဝံသာ၊ စတ္တာရိ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏာနိ၊ ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ၊ ပဉ္စဂိကော သမ္မာသမာဓိ၊ ပဉ္စဉာဏိကော သမ္မာသမာဓိ၊ ပဉ္စဿြိ-ယာနိ၊ ပဉ္စ ဗလာနိ၊ ပဉ္စ နိဿာရဏီယာ ဓာတုယော၊ ပဉ္စ ဝိမုတ္တာယတန-ဉာဏာနိ၊ ပဉ္စ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာ သညာ၊ ဆ အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ၊ ဆ ဂါရဝါ၊ ဆ နိဿာရဏီယာ ဓာတုယော၊ ဆ သတတဝိဟာရာ၊ ဆ အနုတ္တရိယာနိ၊ ဆ နိဿဋ္ဌဘောဂိယာ သညာ၊ ဆ အဘိညာ၊ ဆ အသာဓာရဏဉာဏာနိ၊ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ၊ သတ္တ အရိယဓမ္မာ၊ သတ္တ အရိယဓနာနိ၊ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ သတ္တ သပ္ပုရိသဓမ္မာ၊ သတ္တ နိဇ္ဇရဝတ္ထူနိ၊ သတ္တ သညာ၊ သတ္တဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂလ-ဒေသနာ၊ သတ္တာဓိဏာသဝဗလဒေသနာ၊ အဋ္ဌပညာပဋိလာဘဟေတုဒေသနာ၊ အဋ္ဌ သမ္မတ္တာနိ၊ အဋ္ဌလောကဓမ္မာတိက္ကမော၊ အဋ္ဌ အာရမ္ဘဝတ္ထူနိ၊ အဋ္ဌ-အက္ခဏဒေသနာ၊ အဋ္ဌ မဟာပုရိသဝိတက္ကာ၊ အဋ္ဌအဘိဘာယတနဒေသနာ၊ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ၊ နဝ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ ဓမ္မာ၊ နဝ ပါရိသုဒ္ဓိ-ပဓာနိယင်္ဂါနိ၊ နဝသတ္တာဝါသဒေသနာ၊ နဝ အာဃာတပဋိဝိနယာ၊ နဝ သညာ၊ နဝနာနတ္တာ၊ နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ၊ ဒသ နာထကရဏာ ဓမ္မာ၊ ဒသ ကသိဏာယတနာနိ၊ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ၊ ဒသ သမ္မတ္တာနိ၊ ဒသ အရိယဝါသာ၊ ဒသ အသေက္ခဓမ္မာ၊ ဒသ တထာဂတဗလာနိ၊ ဧကာဒသ မေတ္တာနိသံသာ၊ ဒွါဒသ ဓမ္မစက္ကာကာရာ၊ တေရသ ဓုတင်္ဂါ၊ စုဒ္ဒသ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ၊ ပဉ္စဒသ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာ ဓမ္မာ၊ သောဠသဝိဓာ အာနာ-ပါနဿတိ၊ သောဠသ အပရန္တပနိယာ ဓမ္မာ၊ အဋ္ဌာရသ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ၊ ဧကူန-ဝီသတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ၊ စတုစတ္တာလီသ ဉာဏဝတ္ထူနိ၊ ပညာသ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာနိ၊ ပရောပညာသ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ သတ္တသတ္တတိ ဉာဏဝတ္ထူနိ၊

စတုဝိသတိကောဋိသတသဟဿသင်္ခသမာပတ္တိသဗ္ဗာရိမဟာဝဇိရဉာဏံ၊အနန္တ-နယသမန္တပဋ္ဌာနပဝိစယပစ္စဝေက္ခဏဒေသနာဉာဏာနိ၊ တထာ အနန္တာသု လောကဓာတူသု အနန္တာနံ သတ္တာနံ အာသယာဒိဝိဘာဝနဉာဏာနိ စာတိ ဧဝမာဒယော အနန္တာပရိမာဏဘေဒါ အနညသာဓာရဏာ နိရတိသယာ ဂုဏဘာဂါ ဂုဏကောဋ္ဌာသာ သံဝိဇ္ဇန္တိ ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ ယထာဝုတ္တ-ဝိဘာဂါ ဂုဏဘာဂါ အသ အတ္ထိတိ "ဘာဂဝါ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အာကာရသ္သ ရသတ္ထံ ကတ္ဝာ "ဘဂဝါ"တိ ဝုတ္တောဓိ။ ဧဝံ တာဝ ဘာဂဝါတိ **ဘဂဝါ**။

ယသ္မာ သီလာဒယော သဗ္ဗေ၊ ဂုဏဘာဂါ အသေသတော။
ဝိဇ္ဇန္တိ သုဂတေ တသ္မာ၊ ဘဂဝါတိ ပဝုစ္စတိ။

ကထံ **ဘဂဝါတိ ဘဂဝါ**? ယေ တေ သဗ္ဗလောကဟိတာယ ဥဿုက္က-မာပန္နေဟိ မနုဿတ္တာဒိကေ အဒ္ဓဓမ္မေ သမောဓာနေတ္ဝာ သမ္ဘာသမ္ဘောဓိယာ ကတမဟာဘိနီဟာရေဟိ မဟာဗောဓိသတ္တေဟိ ပရိပူရိတဗ္ဗာ ဒါနပါရမီ သီလ၊ နေက္ခမ္မ၊ ပညာ၊ ဝိရိယ၊ ခန္တိ၊ သစ္စ၊ အဓိဋ္ဌာန၊ မေတ္တာ၊ ဥပေက္ခာပါရ-မိတိ ဒသ ပါရမိယော, ဒသ ဥပပါရမိယော, ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ သမတိံသ ပါရမိယော, ဒါနာဒိနိ စတ္တာရိ သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ, သစ္စာဒိနိ စတ္တာရိ အဓိဋ္ဌာနာနိ, အင်္ဂပရိစ္စာဂေါ ဇိဝိတ၊ ရဇ္ဇ၊ ပုတ္တ၊ ဒါရပရိစ္စာဂေါတိ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂါ, ပုဗ္ဗယောဂေါ, ပုဗ္ဗစရိယာ, ဓမ္မက္ခာနံ, ဉာတတ္ထစရိယာ, လော-ကတ္ထစရိယာ, ဗုဒ္ဓိစရိယာတိ ဧဝမာဒယော, သင်္ခေပတော ဝါ သဗ္ဗေ ပုညဉ္စာ-သမ္ဘာရာ ဗုဒ္ဓကရဓမ္မာ၊ တေ မဟာဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ ကပ္ပါနံ သတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ယထာ ဟာနဘာဂိယာ သံကိလေသဘာဂိယာ ဋ္ဌိတိဘာဂိယာ ဝါ န ဟောန္တိ၊ အထ ခေါ ဥတ္တရုတ္တရိ ဝိသေသဘာဂိယာဝ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ သက္ကစ္စံ နိရန္တရံ အနဝသေသတော ဘတာ သမ္ဘတာ အသ အတ္ထိတိ "ဘတဝါ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဘဂဝါ"တိ ဝုတ္တောနိရုတ္တိနယေန တ-ကာရသ္သ ဂ-ကာရံ ကတ္ဝာ။ အထ ဝါ **ဘတဝါ**တိ တေယေဝ ယထာဝုတ္တေ ဗုဒ္ဓကရဓမ္မေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဘရိ သမ္ဘရိ၊ ပရိပူရေသီတိ အတ္ထော။ ဧဝမ္ပိ ဘတဝါတိ **ဘဂဝါ**။

သမ္ဘာသမ္ဘောဓိယာ သဗ္ဗေ၊ ဒါနပါရမိအာဒိကေ။
သမ္ဘာရေ ဘတဝါ နာထေ၊ တသ္မာပိ ဘဂဝါ မတော။

ကထံ **ဘာဂေ ဝနီတိ ဘဂဝါ**? ယေ တေ စတုဝိသတိကောဋိသတ-သဟဿသင်္ခါ ဒေဝသိက် ဝဋ္ဋနကသမာပတ္တိဘာဂါ၊ တေ အနဝသေသတော

လောကဟိတတ္ထံ အတ္တနော စ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတ္ထံ နိစ္စကပ္ပံ ဝနိ ဘဇိ သေဝိ ဗဟုလမကာသိတိ ဘာဂေ ဝနိတိ **ဘဂဝါ**။ အထ ဝါ အဘိညေယ္ယ-ဓမ္မေသု ကုသလာဒိသု ခန္ဓာဒိသု စ ယေ တေ ပရိညေယ္ယာဒိဝသေန သဒ္ဒ်ပ-တော ဝါ စတုဗ္ဗိဓာ အဘိသမယဘာဂါ, ဝိတ္ထာရတော ပန "စက္ခု ပရိညေယ္ယံ သောတံ။ပ။ ဇရာမရဏံ ပရိညေယ္ယ" န္တိအာဒိနာ[1] အနေကေ ပရိညေယ္ယဘာဂါ, "စက္ခုဿ သမုဒယော ပဟာတဗ္ဗော။ပ။ ဇရာမရဏဿ သမုဒယော ပဟာ-တဗ္ဗော"တိအာဒိနာ ပဟာတဗ္ဗဘာဂါ, "စက္ခု-နိရောဓါမိနိ ပဋိပဒါ"တိအာဒိနာ, "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"တိအာဒိနာ စ အနေကဘေဒါ ဘာဝေတဗ္ဗဘာဂါ စ ဓမ္မာ၊ တေ သဗ္ဗေ ဝနိ ဘဇိ ယထာရဟံ ဂေါစရဘာဝနာသေဝနာနံ ဝသေန သေဝိ။ ဧဝမ်ိ ဘာဂေ ဝနိတိ **ဘဂဝါ**။ အထ ဝါ "ယေ ဇူမေ သီလာဒယော ဓမ္မက္ခန္ဓာ သာဝကေဟိ သာဓာရဏာ ဂုဏကောဋ္ဌာသာ ဂုဏဘာဂါ၊ ကိန္တိ နု ခေါ တေ ဝိနေယျသန္တာနေသု ပတိဋ္ဌပေယျ"န္တိ[2] မဟာကရုဏာဃ ဝနိ အဘိပတ္ထယိ၊ သာ စဿ အဘိပတ္ထနာ ယထာဓိပ္ပေတဖလာဝဟာ အဟောသိ။ ဧဝမ်ိ ဘာဂေ ဝနိတိ **ဘဂဝါ**။

ယသ္မာ ဉေယျသမာပတ္တိ-ဂုဏဘာဂေ တထာဂတော[3]။
ဘဇိ ပတ္ထယိ သတ္ထာနံ၊ ဟိတာယ **ဘဂဝါ** တတော။

ကထံ **ဘဂေ ဝနိတိ ဘဂဝါ**? သမာသတော တာဝ ကတပုဉ္ဉေဟိ ပယောဂသမ္ပန္နေဟိ ယထာဝိဘဝံ ဘဇိယန္တိတိ ဘဂါ၊ လောကိယလောကုတ္တရ-သမ္ပတ္တိယော။ တတ္ထ လောကိယေ တာဝ တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗောဓိတော ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသတ္တဘူတော ပရမုက္ကံသဂတေ ဝနိ ဘဇိ သေဝိ၊ ယတ္ထ ပတိဋ္ဌာယ နိရဝသေသတော ဗုဒ္ဓကရဓမ္မေ သမန္နာနေန္တော ဗုဒ္ဓဓမ္မေ ပရိပါစေသိ၊ ဗုဒ္ဓဘူတော ပန တေ နိရဝဇ္ဇေသု ဥပသံဟိတေ အနညသာဓာရဏေ လောကုတ္တရေပိ ဝနိ ဘဇိ သေဝိ၊ ဝိတ္ထာရတော ပန ပဒေသရဇ္ဇဗ္ဘသရိယ-စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိဒေဝရဇ္ဇသမ္ပတ္တိအာဒိဝသေန စျာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တိ-ဉာဏဒဿနမဂ္ဂဘာဝနာဖလသစ္ဆိကိရိယာဒိဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝသေန စ အနေ-ကဝိဟိတေ အနညသာဓာရဏေ ဘဂေ ဝနိ ဘဇိ သေဝိ။ ဧဝမ်ိ ဘဂေ ဝနိတိ **ဘဂဝါ**။

၁-ခု ၉-၂၃-ဝိဇ္ဇေ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ။ ၂-ပတိဋ္ဌပေယျန္တိ (က)

၃-အသေသတော (က)

ယာ တာ သမ္ဘတ္တိယော လောကေ၊ ယာ စ လောကုတ္တရာ ပုထု။
သမ္ဘာ တာ ဘဇိ သမ္မုဒ္ဓေါ၊ တသ္မာဝိ ဘဂဝါ မတော²။

ကထံ **ဘတ္တာဝါတိ ဘဂဝါ**? ဘတ္တာ ဒဋ္ဌဘတ္တိကာ အသ ဗဟူ အတ္ထိတိ ဘတ္တဝါ။ တထာဂတော ဟိ မဟာကရုဏာသမ္ဘုတညာဏာဒီအပရိမိတန်ရုပ-မပွဘာဝဂုဏဝိသေသသမင်္ဂီဘာဝတော သမ္ဘသတ္တုတ္တမော, သမ္ဘာနတ္ထပရိ-ဟာရပုဗ္ဗင်္ဂမာယ နိရဝသေသဟိတသုခဝိဓာနတပွရာယ နိရတိသယာယ ပယော-ဂသမ္ပတ္တိယာ သဒေဝမနုဿာယ ပဇာယ အစ္ဆန္နုပကာရိတာယ ဒွတ္တိံသ-မဟာပုရိသလက္ခဏအသီတိ အနုဗျဉ္ဇနဗျာမပွဘာဒိ အနညသာဓာရဏဝိသေသ-ပဋိမဏ္ဍိတရူပကာယတာယ ယထာဘုစ္စဂုဏာဓိဂတေန "ဣတိပိ သော ဘဂ-ဝါ"တိအာဒိနယပွဝတ္တေန လောကတ္တယဗျာပိနာ သုဝိပုလေန သုဝိသုဒ္ဓေန စ ထုတိဃောသေန သမန္နာဂတတ္တာ ဥက္ကံသပါရမိပ္တတ္တာသု အပ်ိဆ္ဆတာသန္နိဋ္ဌ-အာဒိသု သုပွတိဋ္ဌတဘာဝတော ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇာဒိနိရတိသယဂုဏ-ဝိသေသသမင်္ဂီဘာဝတော စ ရူပပွမာဏော ရူပပွသန္နော, ဃောသပွမာဏော ဃောသပွသန္နော, လူခပွမာဏော လူခပွသန္နော, ဓမ္မပွမာဏော ဓမ္မပွသန္နောတိ ဇဝံ စတုပွမာဏိကေ လောကသန္နိဝါသေ သဗ္ဗဆာဝိ ပသာဒါဝဟဘာဝေန သမန္နာပါသာဒိကတ္တာ အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ သဒေဝမနုဿာနံ အာဒရ-ဗဟုမာနဂါရဝါယတနကာယ ပရမပေမသမ္ဘတ္တိဋ္ဌာနံ။ ယေ တသ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌိတာ အဓေစ္စပွသာဒေန သမန္နာဂတာ ဟောန္တိ၊ ကေနစိ အသံဟာရိယာ တေသံ ပသာဒဘတ္တိ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ။ တထာ ဟိ တေ အတ္တနော ဇိဝိတပရိစ္စာဂေပိ တတ္ထ ပသာဒံ န ပရိစ္စဇန္တိ, တသ ဝါ အာဏံ ဒဋ္ဌဘတ္တိဘာဝတော။

တေနေဝါဟ—

"ယော ဝေ ကတညူ ကတဝေဒိ မိရော၊
ကလ္ယာဏမိတ္တော ဒဋ္ဌဘတ္တိ စ ဟောတီ"တိ³,

"သေယ္ယထာပိ ဘိက္ခဝေ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဋ္ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတိ၊ ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ ယံ မယာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ၊ တံ မမ သာဝကာ ဇီဝိတဟေတုပိ နာတိက္က-မန္တီ"တိ⁴ စ။

---

¹ ဇိန်နော (က) ၂-ခု ၆-၁၀-စိဋ္ဌ ဇာတကေ။

²-³ ခု-အံ ခု-၄၅၊ ခ ၁-၁၄၂၊ ဂ ၄-၄၂၁-စိဋ္ဌေသု။

ဧဝံ ဘတ္တာဝါတိ **ဘဂဝါ** နိရုတ္တိနယေန ကေသ တ-ကာရဿ လောပံ ကတ္ဝာ ဋီတရဿ ဂ-ကာရံ ကတ္ဝာ။

ဂဏာတိသယယုတ္တဿ၊ ယသ္မာ လောကဟိတေသိနော။
သမ္ဘတ္တာ ဗဟဝေါ သတ္ထု၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတိ။

ကထံ **ဘဂဝ ဝန်တိ ဘဂဝါ**? ယသ္မာ တထာဂတော ဗောဓိသတ္တ-ဘူတောပိ အပရိမာဏာသု ဇာတီသု ပါရမိယော ပရိပူရေန္တော ဘဂဿ်ါတံ သိရိံ ဋ္ဌဿရိယံ ယသ္မာ ဝမိ ဥဂ္ဂိရိ၊ ခေဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဝိယ အနပေက္ခော ဆဋ္ဍယိ၊ စရိမတ္တဘာဝေပိ ဟတ္ထဂတံ စက္ကဝတ္တိသိရိံ ဒေဝလောကာဓိပစ္စသဒိသံ စတုဒီပိဿရိယံ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိသန်္ခဿယံ သတ္တရတနသမုဇ္ဇလံ ယသ္မာ တိဏာယပိ အမညမာနော နိရပေက္ခော ပဟာယ အဘိနိက္ခမိတ္ဝာ သမ္မာ-သမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ တသ္မာ ဋ္ဌမေ သိရိအာဒိကေ ဘဂေ ဝမိတိ **ဘဂဝါ**။ အထ ဝါ ဘာနိ နာမ နက္ခတ္တာနိ၊ တေဟိ သမံ ဂစ္ဆန်္တိ ပဝတ္တန်္တိတိ ဘဂါ၊ သိနေရု-ယုဂန္ဓရဥတ္တရကုရုဟိမဝန္တာဒိဘာဇနလောကဝိသေသသန်္ဓဿယာ သောဘာ ကပ္ပဋ္ဌိယဘာဝတော၊ တေပိ ဘဂဝါ ဝမိ တန်္ဓေါသိသတ္တာဝါသသမတိ-က္ကမတော တပ္ပဋိဗဒ္ဓဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန ပဇဟီတိ။ ဧဝမ်ိ ဘဂေ ဝမိတိ **ဘဂဝါ**။

စက္ကဝတ္တိသိရိံ ယသ္မာ၊ ယသံ ဋ္ဌဿဲရိယံ သုခံ။
ပဟာသိ လောကစိတ္တဇ္ဈ၊ သုဂတော ဘဂဝါ တတော။

ကထံ **ဘာဂေ ဝန်တိ ဘဂဝါ**? ဘာဂါ နာမ သဘာဂဓမ္မကောဋ္ဌာသာ၊ တေ ခန္ဓာယတနဓာတာဒိဝသေန, တတ္ထာပိ ရူပဝေဒနာဒိဝသေန ပထဝိယာဒိဝသေန အတီတာဒိဝသေန စ အနေကဝိဓာ၊ တေ စ ဘဂဝါ သဗ္ဗံ ပပဉ္စံ သဗ္ဗံ ယောဂံ သဗ္ဗံ ဂန္ထံ သဗ္ဗံ သံယောဇနံ သမုစ္ဆိန်္ဒတ္တာ အမတဓာတုံ သမဓိဂစ္ဆန္တော ဝမိ ဥဂ္ဂိရိ၊ အနပေက္ခော ဆဋ္ဍယိ နံ ပစ္စာဝမိ။ တထာ ဟေသ "သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ပထဝိံ အာပံ တေဇံ ဝါယံ၊ စက္ခုံ သောတံ ဃာနံ ဇိဝှံ ကာယံ မနံ၊ ရူပေ သဒ္ဒေ ဂန္ဓေ ရသေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဓမ္မေ၊ စက္ခုဝိညာဏံ။ပ။ မနောဝိညာဏံ၊ စက္ခုသမ္ဖဿံ ။ပ။ မနော-သမ္ဖဿံ၊ စက္ခုသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ။ပ။ မနောသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ၊ စက္ခုသမ္ဖဿဇံ သညံ ။ပ။ မနောသမ္ဖဿဇံ သညံ၊ စက္ခုသမ္ဖဿဇံ စေတနံ ။ပ။ မနောသမ္ဖဿဇံ စေတနံ၊ ရူပတဏှံ ။ပ။ ဓမ္မတဏှံ၊ ရူပဝိတက္ကံ ။ပ။ ဓမ္မဝိတက္ကံ၊ ရူပဝိစာရံ။ပ။ ဓမ္မဝိစာရ" န်္တိအာဒိနာ အနုပဒဓမ္မဝိဘာဂဝဓေနဝိ သဗ္ဗေဝ ဓမ္မကောဋ္ဌာသေ အနဝသေသတော ဝမိ ဥဂ္ဂိရိ၊ အနပေက္ခပရိစ္စာဂေန ဆဋ္ဍယိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ

“ယံ တံ အာနန္ဒ စတ္ထံ ဝန်ံ မုတ္ထံ ပဟိနံ ပဋိနိဿဋ္ဌံ၊ တံ တထာဂတော ပုန ပစ္စာဝမိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ **ဧဝမ္မေ** ဘာဂေ ဝမိတိ **ဘဂဝါ**။ အထ ဝါ **ဘာဂေ ဝမီတိ** သမ္ဗေါ ကုသလာကုသလေ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇေ ဟိနပဏီတေ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂေ ဓမ္မေ အရိယမဂ္ဂဉာဏမုခေန ဝမီ ဥဂ္ဂိရိ၊ အနပေက္ခော ပရိစ္စဇိ ပဇဟိ၊ ပရေသဉ္စ တထတ္တာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “ဓမ္မာပိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ပဟာတဗ္ဗာ၊ ပဂေဝ အဓမ္မာ”။ ကုလ္လူပမံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ နိတ္ထရဏတ္ထာယ၊ နော ဂဟဏတ္ထာယာ”တိအာဒိ။ **ဧဝမ္ပိ** ဘာဂေ ဝမိတိ **ဘဂဝါ**။

ခန္ဓာယတနဓာတာဒိ-ဓမ္မဘာဂါ မဟေသိနာ။
ကဏှသုက္ကာ ယတော ဝန္တာ၊ တတောပိ ဘဂဝါ မတော။

တေန ဝုတ္တံ—

“ဘာဂဝါ ဘတဝါ ဘာဂေ၊ ဘဂေ စ ဝနိ ဘတ္တဝါ။
ဘဂေ ဝမိ တထာ ဘာဂေ၊ ဝမီတိ ဘဂဝါ ဇိနော”တိ။

ဓမ္မသရီရံ ပစ္ဆက္ခံ ကရောတီတိ “ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ”တိ[1] ဝစနတော ဓမ္မသ သတ္ထုဘာဝပရိယာယော ဝိဇ္ဇတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **ဝဇိရ-သဏ်ဌာနသမာနကာယော** ပရေဟိ အဘေဇ္ဇသရီရတ္တာ။ န ဟိ ဘဂဝတော ရူပကာယေ ကေနစိ သက္ကာ အန္တရာယံ ကာတုန္တိ။ **ဒေသနာသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ** ဝက္ခမာနသ သကလသ သုတ္တသ“ဧဝ”န္တိ နိဒ္ဒသနတော။ **သာဝကသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ** ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တေန ပဋ္ဌသု ဌာနေသု ဘဂဝတာ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတေန မယာ မဟာသာဝကေန သုတံ၊ တဋ္ဌ ခေါ မယာဝ သုတံ, န အနုသုတံ နပရံပရာဘတန္တိ ဇ္ဈမသတ္ထသ ဒီပနတော။ **ကာလသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ** ဘဂဝါ-သဒ္ဒသန္နိဓာနေ ပယုတ္တသ သမယသဒ္ဒသ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒပဋိမဏ္ဍိတဘာဝ-ဒီပနတော။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒပရမာ ဟိ ကာလသမ္ပဒါ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ—

“ကပ္ပကသာယေ ကလိယုဂေ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ အဟော မဟစ္ဆရိယံ။
ဟုတာဝဟမဇ္ဈေ ဇာတံ၊ သမုဒိတမကရန္ဒမရဝိန္ဒ”န္တိ။

ဘဂဝါတိ ဒေသကသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ ဂုဏဝိသိဋ္ဌသတ္တုတ္တမဘာဝဒီပနတော ဂရုဂါရဝါဓိဝစနဘာဝတော။

၁-ဒီ၂-၉၉-ဖိဋ္ဌေ။　၂-မ ၁-၁၈၈-ဖိဋ္ဌေ။　၃-မ ၁-၁၈၇-ဖိဋ္ဌေ။　၄-ဒီ၂-၁၂၆-ဖိဋ္ဌေ။

အဝိသေသေနာတိ နဝိသေသေန၊ ဝိဟာရဘာဝသာမညေနာတိ အတ္ထော။ **ဇူရိယာပထ ။ပ။ ဝိဟာရေသူ**တိ ဇူရိယာပထဝိဟာရော ဒိဗ္ဗဝိဟာရော ဗြဟ္မဝိဟာရော အရိယဝိဟာရောတိ ဧတေသု စတူသု ဝိဟာရေသု။ **သမဂီ-ပရိဒီပနာ**နန္တိ သမဂိဘာဝပရိဒီပနံ။ **ဧတ**နန္တိ "ဝိဟရတိ"တိ ဧတံ ပဒံ။ တထာ ဟိ တံ "ဇူဧကစ္ခော ဂိဟိဟိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ သဟနန္ဒီ သဟသောကီ"တိအာဒိသု ဇူရိယာပထဝိဟာရေ အာဂတံ။ "ယသ္မိ ဘိက္ခဝေ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ။ပ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ"တိ ဧတ္ထ ဒိဗ္ဗဝိဟာရေ။ "သော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတီ"တိအာဒိသု ဗြဟ္မဝိဟာရေ။ "သော ဧဝါ အဟံ အဂ္ဂိဝေဿန တဿာ-ယေဝ ကထာယ ပရိယောသာနေ တသ္မိံ ဧဝ ပုရိမသ္မိံ သမာဓိနိမိတ္တေ အဇ္ဈတ္တ-မေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေမိ သန္နိသာဒေမိ ဧကောဒိံ ကရောမိ သမာဒဟာမိ၊ ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမီ"တိအာဒိသု အရိယဝိဟာရေ။

တတ္ထ ဇူရိယနံ ဝတ္တနံ **ဇူရိယာ၊** ကာယပ္ပယောဂေါ။ တဿာ ပဝတ္တနုပါယ-ဘာဝတော ဌာနာဒိ **ဇူရိယာပထော**။ ဌာနသမဂ်ီ ဝါ ဟိ ကာယေန ကိဉ္စိ ကရေယျ ဂမနာဒိသု အညတရသမဂ်ီ ဝါ။ အထ ဝါ ဇူရိယတိ ပဝတ္တတိ ဧတေန အတ္တဘာဝေါ ကာယကိစ္စံ ဝါတိ **ဇူရိယာ၊** တဿာ ပဝတ္တိဥပါယဘာဝတော ဇူရိယာ စ သော ပထော စာတိ **ဇူရိယာပထော၊** ဌာနာဒိ ဧဝ။ သော စ အတ္ထတော ဂတိနိဝတ္တိအာဒိအာကာရေန ပဝတ္တော စတုသန္တတိရူပပဗန္ဓော ဧဝ။ ဝိဟရဏံ, ဝိဟရတိ ဧတေနာတိ ဝါ **ဝိဟာရော၊** ဇူရိယာပထော ဧဝ. ဝိဟာရော **ဇူရိယာပထဝိဟာရော**။ ဒိဝိ ဘဝေါ **ဒိဗ္ဗော၊** တတ္ထ ဗဟုလပ္ပဝတ္တိယာ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒိဒေဝလောကေ ဘဝေါတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ယော ဒိဗ္ဗာနု-ဘာဝေါ၊ တဒတ္ထာယ သံဝတ္တတိတိ ဝါ **ဒိဗ္ဗော၊** အဘိညာဘိနိဟာရဝသေန မဟာဂတိကတ္တာ ဝါ **ဒိဗ္ဗော၊** ဒိဗ္ဗော စ သော ဝိဟာရော စာတိ **ဒိဗ္ဗဝိဟာရော၊** စတသ္သော ရူပါဝစရသမာပတ္တိယော။ အာရုပ္ပသမာပတ္တိယောပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဗြဟ္မုနံ, ဗြဟ္မာနော ဝါ ဝိဟာရာ **ဗြဟ္မဝိဟာရာ၊** စတသ္သော အပ္ပမညာယော။ အရိယာနံ, အရိယာ ဝါ ဝိဟာရာ **အရိယဝိဟာရာ၊** စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ။ **သော ဟိ ကံ ဇူရိယာပထမာဒနန္တိ**အာဒိ ယဒိပိ ဘဂဝါ ဧကေနပိ ဇူရိယာပထေန စိရတရံ ကာလံ အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တေတုံ သက္ကောတိ၊ တထာပိ ဥပါဒိန္နကသရီရဿ နာမ အယံ သဘာဝေါတိ ဒဿေတုံ

၁-သံ ၂-၃၀၇-ဖိဒ္ဓေ။ ၂-အာဘိ ၁-၄၄၊အာဘိ ၂-၂၇၄-ဖိဒ္ဓေသု။
၃-ဒိ ၁-၂၃၄၊ဒိ ၃-၁၀၇၊ မ ၁-၄၆၊မ ၂-၂ ၆၃၊မ ၃-၁၀၅-ဖိဒ္ဓေသု။ ၄-မ ၁-၃၁၆-ဖိဒ္ဓေ။

ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ဝါ ဘဂဝါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တော ဝိနေယျာနံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော, နာနာသမာပတ္တိဟိ စ ကာလံ ဝိတိနာမေန္တော ဝသတိ၁ တသ္မာ သတ္တာနံ အတ္တနော စ ဝိဝိဓံ ဟိတသုခံ ဟရတိ ဥပနေတိ ဥပ္ပါဒေတိ၊ တသ္မာ ဝိဝိဓံ ဟရဏတိတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပစ္ဆတ္ထိကေ ဇိနာတိတိ **ဇေတော**။ ဇေတ-သဒ္ဒေါ ဟိ သောတ-သဒ္ဒေါ ဝိယ ကတ္တုသာဓနောပိ အတ္ထိတိ။ ရညော ဝါ ပစ္ဆတ္ထိကာနံ ဇိတကာလေ ဇာတတ္တာ **ဇေတော**။ ရညော ဟိ အတ္တနော ဇယံ တတ္ထ အာရောပေတ္ဝာ ဇိတဝါတိ ဇေတောတိ ကုမာရော ဝုတ္တော။ မဂဲလကာမတာယ ဝါ ဇေတော-တိသ နာမံ ကတံ၊ တသ္မာ "ဇေယျော"တိ ဧတေသ္မိံ အတ္ထေ "ဇေတော"တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တဿ ဇေတဿ ရာဇကုမာရဿ။ **ဝနေ**တိ၁ အာဒိတော ပဋ္ဌာယေဝ တံ တဿ သန္တိကန္တိ ဒဿေတုံ **"တံ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သမ္ဗ-ကာမသမိဒ္ဓိတာယ ဝိဂတမလမစ္ဆေရတာယ ကရဏာဒိဂုဏသမင်္ဂိတာယ စ နိစ္စကာလံ၂ ဥပဋ္ဌပိတော အနာထာနံ ပိဏ္ဍော ဇေတဿ အတ္ထိတိ **အနာထ-ပိဏ္ဍိ၏ကော၊** တဿ အနာထပိဏ္ဍိကဿ။ ယဒိ ဇေတဝနံ၊ ကထံ အနာထပိဏ္ဍိ-ကဿ အာရာမောတိ အာဟ **"အနာထပိဏ္ဍိ၏ကေနာ"**တိအာဒိ။ ပဋ္ဌဝိဓ-သေနာသနဂ်သမ္ဘတ္တိယာ အာရမန္တိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာတိ **အာရာမော၊** တသ္မိံ အာရာမေ။ ယဒိပိ သော ဘူမိဘာဂေါ ကောဋိသန္ထရေန မဟာသေဋ္ဌိနာ ကိတော၊ ရုက္ခာ ပန ဇေတေန နာ ဝိက္ကိတာတိ တံ "ဇေတဝန"န္တိ ဝတ္တုမ္ပိ လဘတိတိ ဝဒန္တိ။ ဥဘိန္နမ္ပိ ဝါ တတ္ထ ပရိစ္ဆာဂဝိသေသကိတ္တနတ္ထံ ဥဘယဝစနံ၊ ဇေတေနပိ ဟိ ဘူမိဘာဂဝိက္ကယေန လဒ္ဓေန တတ္ထ ဒ္ဝါရကောဋ္ဌကရုက္ခ-ဝသေန ဝိနိယုတ္တံ။ သာဝတ္ထိဇေတဝနာနံ ဘူမိဘာဂဝသေန ဘိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ **"နံ ဟိ သက္ကာ ဥဘယတ္ထ ဧကံ သမယံ ဝိဟရိတု"**န္တိ။

အပါကဋ္ဌာတိ သက္ကော သုယာမောတိအာဒိနာ အနဘိညာတာ။ အဘိညာတာနမ္ပိ အညတရသဒ္ဒေါ ဒိဿတေဝ ကေသဒိသာယတ္တာတ္တာတိ ဒဿေတုံ **"အဘိဇာနာတိ နော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဟုနာ**၃ ဣဒါနေဝ။ **သာဓာဝရုဏဝစနံ** ဒိဗ္ဗတံ အန္တောနိတံ ကတ္ဝာ။ ဒေဝေါ ဧဝ **ဒေဝတာ** ပုရိသေပိ ဝတ္တာနတော။ တေနေဝါဟ **"ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ"**တိအာဒိ။ နနု စ ရူပါဝစရသတ္တာနံ ပုရိသိန္ဒြိယံ နတ္ထိ၊ ယေန တေ ပုရိသာတိ ဝုစ္စေယ္ယုံ? ယဒိပိ ပုရိသိန္ဒြိယံ နတ္ထိ၊ ပုရိသသဏ္ဌာနသ္မိံ ပန ပုရိသဝေသသ္မိံ စ ဝသေန ပုရိသပုဂ္ဂလာတ္တေဝ ဝုစ္စန္တိ ပုရိသပကတိဘာဝတော။

၁-ဥပဝန္တေတိ (က)　　၂-သမ္ဗကာလံ (က)　　၃-အဟု (အဋ္ဌကထာယံ)

အာဘိက္ကန္တာတိ အတိက္ကန္တာ၊ ဝိဂတာတိ အတ္ထောတိ အာဟ **"ခယ ဒိဿတိ"**တိ။ တေနေဝ ဟိ **"နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော"**တိ ဥပရိ ဝုတ္တံ။ **အာဘိက္ကန္တတရော**တိ အတိဝိယ ကန္တတရော။ တာဒိသော စ သုန္ဒရော ဘဒ္ဒကော နာမ ဟောတိတိ အာဟ **"သုန္ဒရေ ဒိဿတိ"**တိ။ **ကော**တိ ဒေဝနာဂယက္ခ-ဂန္ဓဗ္ဗာဒိသု ကော ကတမော။ **မေ**တိ မမ။ **ပါဒါနိ**တိ ပါဒေ။ **ဥဠာရိယာ**တိ ဥမာယ ဓေရ္ယပါယ ဒေဝိဒ္ဓိယာ။ **ယသသာ**တိ ဥမိနာ ဒေဒိသေန ပရိဝါရေန ပရိဆ္ဆဒေန စ။ **ဇလန္တိ** ဝိဇ္ဇောတမာနော။ **အာဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ**တိ အတိဝိယ ကန္တေန ကမနီယေန အဘိရူပေန။ **ဝဏ္ဏော**တိ ဆဝိဝဏ္ဏော သရီရဝဏ္ဏောဘာယ။ **သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ**တိ သဗ္ဗာပိ ဒိသာ ပဘာသေန္တော စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ဧကောဘာသံ ဧကာလောကံ ကရောန္တော ဂါထာယ အတ္ထော။ **အဘိရူပေ**တိ ဥဠာရရူပေ သမ္ပန္နရူပေ။

ကဿနသန္နိဘတ္တစတာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာတိ အဓိပ္ပါယေနာဟ **"ဆဝိယ"**န္တိ။ ဆဝိဂတာ ပန ဝဏ္ဏဓာတု ဧဝ "သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော"တိ ဣတ္ထေ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟ-ဏေန ဂဟိတာတိ အပရေ။ ဝဏ္ဏနံ ကိတ္တိယာ ဥဠ္လေခိသနန္တိ **ဝဏ္ဏော၊** ထုတိ။ ဝဏ္ဏိယတိ အသက်ရတော ဝဏ္ဏဝိယတိတိ **ဝဏ္ဏော၊** ကုလဝဂ္ဂေါ။ ဝဏ္ဏိယတိ ဖလံ ဧတေန ယထာသဘာဝတော ဝိဘာဝိယတိတိ **ဝဏ္ဏော၊** ကာရဏံ။ ဝဏ္ဏနံ ဒိဿရသာဒိဝသေန သဏ္ဌာဟနန္တိ **ဝဏ္ဏော၊** သဏ္ဌာနံ။ ဝဏ္ဏိယတိ အဇ္ဈ-မဟန္တာဒိဝသေန ပမိယတ်တိ **ဝဏ္ဏော၊** ပမာဏံ။ ဝဏ္ဏော တိ ဝိကာရံ အာပဇ္ဇမာနံ ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ ပကာသေတိတ် **ဝဏ္ဏော၊** ရူပါယတနံ။ ဧဝံ တေန တေန ပဝတ္တိနိမိတ္တေန ဝဏ္ဏသဒ္ဒဿ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ထေ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဣဒ္ဓိံ မာဓေတ္ဝာ**တိ ဝဏ္ဏာလင်္ကာရကာယာဒိဟိ ဩဘာသမုဇ္ဇနာဒိဝသေန ဒိပ္ပံ ဥဒ္ဓါ-နဘာဝံ နှိမိနိတ္ဝာ။ **ကာမာဝစရာ အနဘိသန်တေနဝိ အာဂန္တုံ သက္ကောန္တိ** ဩဠာရိကရူပတ္တာ။ တထာ ဟိ တေ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခာ။ **ရူပါဝစရာ နသက္ကောန္တိ** တတော သုခုမတ္တာရရူပတ္တာ။ တေနာဟ **"တေသံ ဟိ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ "အတ်-သုခုမော"တိ မူလပဒ်သန္ဓိရူပံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နတေန ဥရိယာပထကပ္ပနံ ဟောတိ**ဘိ ဧတေန ဗြဟ္မလောကေပိ ဗြဟ္မာနော ယေဘုယျေန နိမ္မိတရူပေနေဝ ပဝတ္တန္တိတိ ဒဿေတိ။ ဥတရံ ဟိ အတိဝိယ သုခုမံ ရူပံ ကေဝလံ စိတ္တုပ္ပါဒသ နိဿယာမိဋ္ဌာနဘူတံ သဏ္ဌာနဉ္စ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ။

အနဝသေသတ္တံ သကလတာ။ **ယေဘုယျတာ** ဗဟုလဘာဝေါ။ **အဗျာ-မိဿတာ** ဝိဇာတိယေန အသက်ရော။ သုခေန ဟိ အဝေါကိဏ္ဏတာ တတ္ထ

အဓိပ္ပေတာ။ **အနတိရေကတာ** တံပရမတာ ဝိသေသဘာဝေါ[1]။ **ကေဝလကပ္ပန္တိ** ကေဝလံ ဒဠ္ဠံ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **သံဃဘေဒါယာ**တိ သံဃေ ဝိဝါဒါယ၊ ဝိဝါဒုပ္ပါဒါယာတိ အတ္ထော။ ကေဝလံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗသင်္ခတ-ဝိဝိတ္တတ္တာ၊ တေသ တံ အတ္ထိတိ **ကေဝလီ**၊ သစ္ဆိကတနိရောဓော ဒိဏ္ဏာသဝေါ။ တေနာဟ "**ဝိသံယောဂေါ အတ္ထော**"တိ။

ကပ္ပသဒ္ဒေါ ပနာယံ သဥပသဂ္ဂေါ အနုပသဂ္ဂေါ စာတိ အဓိပ္ပါယေန သြကပ္ပနိယပဒေ လဇ္ဇာမာနံ ကပ္ပသဒ္ဒမတ္တံ ဒဿေတိ၊ အညထာ ကပ္ပပဒံ အနိဒဿနမေဝ သိယာ။ **သမဏာကပ္ပေဟီ**တိ ဝိနယသိဒ္ဓေဟိ သမဏဝေါဟာ-ရေဟိ။ **နိစ္ဆကပ္ပန်**တိ နိစ္ဆကဘာလံ။ **ပညတ္တီ**တိ နာမံ။ နာမံ ဟေတံ[2] တဿ အာယဿတော၊ ယဒိဒံ ကပ္ပေါတိ။ **ကုပ္ပိတကေသမဿူ**တိ ကတ္တရိကာယ ဆေဒိတကေသမဿု။ **ဒွဂ်ိုလကပ္ပေါ**တိ မဇ္ဈန်ဟဝေလာယ ဝိတိက္ကန္တာယ ဒွဂ်ိုလတာဝိကပ္ပေါ။ **လေဿော**တိ အပဒေသော။ အနဝဿံ ဖရိတုံ သမတ္ထဿပိ သြဘာဿဿ ကေနစိပိ ကာရဏေန ကေဒေသဖရဏမ္ပိ သိယာ၊ အယံ ပန သဗ္ဗသောဝ ဖရတီတိ ဒဿေတုံ သမန္တာတ္ထော ကပ္ပ-သဒ္ဒေါ ဂဟိတောတိ အာဟ "**အနဝဿံ သမန္တာတော**"တိ။ ဤသံ အသမတ္ထံ[3], ကေဝလံ ဝါ **ကေဝလကပ္ပံ**။ ဘဂဝတော အာဘာယ အနောဘာသိတမေဝ ဟိ ပဒေသံ ဒေဝတာ အတ္တနော ပဘာယ သြဘာသေန္တိ။ နု ဟိ ဘဂဝတော ပဘာ ကာယစိ ပဘာယ အဘိဘုယျတိ၊ သူရိယာဒီနမ္ပိ ပဘံ သာ အဘိဘုယျတိဒ္ဓတိတိ။

ယေန ဝါ ကာရဏေနာတိ ဟေတုမှိ ဇာဒံ ကရဏဝစနံ။ ဟေတုအတ္ထော ဟိ ကိရိယာယ ကာရကံ၊ နု ကရကံ ဝိယ ကိရိယတ္ထော၊ တသ္မာ နာနုပ္ပကာရ-ဂဏဝိသေသာဓိဂမနတ္ထာ ဇာဓ ဥပသင်္ကမနကိရိယာတိ "အန္ဓေန ဝသတိ၊ ဝိဇ္ဇာယ ဝသာဘိ"တိအာဒီသု ဝိယ ဟေတုအတ္ထမေဝ တံ ကရဏဝစနံ ယုတ္တံ နု ကရဏတ္ထံ တဿ အယုဇ္ဇမာနတ္တာတိ ဝုတ္တံ "ယေန ဝါ ကာရဏေနာ"တိ-အာဒိ။ ဘဂဝတော သတတပ္ပဝတ္တနိရတိသယသာဒုဝိပုလာဝတရသဒ္ဓမ္မ-ဖလတာယ သာဒုဖလနိစ္ဆဖလိတမဟာရုက္ခေန **ဘဂဝါ** ဥပမိတော။ သာဒု-ဖလူပဘောဂါမိပ္ပါယဂ္ဂဟဏေနေဝ ဟိ မဟာကာရုဏိကဿ သာဒုဖလတာ ဂဟိတာတိ။ **ဥပသင်္ကမီ**တိ ဥပသင်္ကန္တာ။ သမ္ပတ္တကာမတာယ ဟိ ကိန္ဓိ ဌာနံ

၁-ဒဇ္ဇတ္ထဝိသေသာဘာဝေါ (က) ၂-နာမသည္ဟာဝ တံ (က)

၃-ဇ္ဈမသ ပန သာမိပ္ပါယော အတ္ထော မောဂ္ဂလ္လာနဗျာချာယံ

စတုတ္ထကဏ္ဍေ (၁၂၀) သုတ္တဗျာချာတော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဂန္ဆန္တော တံတံပဒေသာတိက္ကမနေန ဥပသင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကန္တောတိ ဝတ္တုမ္မတံ လဘတိ။ တေနာဟ **"ဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ"**တိ၊ ဥပဂတာတိ အတ္ထော။ **ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ**တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာနိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **"ဥပသင်္ကမနပရိ-ယောသာနဒီပန"**န္တိ။ **တဇေတာ**တိ ယံ ဌာနံ ပတ္တာ "ဥပသင်္ကမိ"တိ ဝုတ္တာ၊ တတော ဥပဂတဋ္ဌာနတော။

ဂတိနိဝတ္တိအတ္ထတော သာမညတော အာသနမ္ပိ ဌာနဂ္ဂဟဏေန ဂယ္ဟတိတိ ဝုတ္တံ **"အာသနကုသလတာယ ဧကမန္တံ တိဋ္ဌန္တီ"**တိ။ နိသိန္နာပိ ဟိ ဂမနတော နိဝတ္တာ နာမ ဟောန္တိ ဌတ္ဝာ နိသီဒိတဗ္ဗတ္တာ၊ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနာဒယေပိ အာသနေနေဝ သင်္ဂဟိတာတိ။ အတိဒူရအစ္ဆာသန္နပဋိက္ခေပေန နာတိဒူရနစ္ဆာ-သန္နံ နာမ ဂဟိတံ။ တံ ပန အဝကံသတော ဥဘိန္နံ ပသာရိတဟတ္ထသင်္ဃဋ္ဋနေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဂိဝံ ပသာရေတ္ဝာ**တိ ဂိဝံ ပရိဝတ္တနဝသေန ပသာရေတ္ဝာ။

ကာမံ "ကထ"န္တိ အယမာကာရပုစ္ဆာ၊ တရဏာကာရော ဇ္ဈဓ ပုစ္ဆိတော၊ သော ပန တရဏာကာရော အတ္ထတော ကာရဏမေဝါတိ အာဟ **"ကထံ နု တိ ကာရဏာ ပုစ္ဆသီ"**တိ။ **ပါကဋော** အဘိသမ္ဘောဓိယံ မဟာပထဝီကမ္ပနာဒိအနေ-ကစ္ဆရိယပါတုဘာဝါဒိနာ။

မရိသနဋ္ဌေန ပါပါနံ ရောဂါဒိအနုဋ္ဌာနံ အဘ်ဉာဝနဋ္ဌေန **မာရိသော၊** ဒုက္ခရဟိတော။ တေနာဟ **"နိဒ္ဒါက္ခာတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ"**တိ။ နိရယပက္ခေ ပိယာလပနဝစနဝသေန ဥပစာရဝစနဿေတံ ယထာ "ဒေဝါနံ ပိယာ"တိ။ တေနေဝါဟ **"ယဒိ ဧဝ"**န္တိအာဒိ။ **သင်္ကိုနာ သင်္ကိုတိ** မတ္ထကတော သမကောဋိတေန ယာဝ ဟဒယပဒေသာ နိပ္ပိဖ္ဖိတ္ဝာ ဩတိဏ္ဏေန သင်္ကိုနာ ပါဒတလတော သမကောဋိတော သင်္ကိ နိပ္ပိဖ္ဖိတ္ဝာ အာရောဟန္တော **ဟဒယေ** ဟဒယဿ ပဒေသေ သမာဂစ္ဆေယျ၊ အထ နေသံ သင်္ကိုနံ သမာဂမသမကာလေ-နံ ယထာတိက္ကန္တသင်္ကိကရဏကာလံ ဇာနေယျာသိ။ ကိဉ္စိ နိမိတ္တံ ဥပါဒါယ ကိသ္မိဉ္စိ အတ္ထေ ပဝတ္တသ္မ သဒ္ဒဿ တန္နိမိတ္တရဟိတေ ပဝတ္တိ ရုဋ္ဌိ နာမ ဂမနကိရိယာရဟိတေ သာသနာဒိမတိ ပဋိပိက္ခော ယထာ ဂေါသဒ္ဒဿ။

ဩဃမတရီတိ ယေသံ ဩဃာနံ တရဏံ ပုဗ္ဗိတံ၊ တေ ဂဏာနပရိစ္ဆေဒ-တော သရူပတော စ ဒသေတုံ **"စတ္တာရော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ

၁-ဇတ္ထေ "သာသနာ နာမ ဂေါဂလင်္ဂိတံ လမ္မမာနစမ္မလောမသဏ်ဌာတရူပံ ဂလကမ္မလံ၊ သာ အာဒိ ယေသံ ဂဝင်္ဂါနန္တိ သာသနာဒီနိ၊ သာသနာနုဂ်ဉ္ဇကကုဒခုရဝိသာဏာဒိဂဝင်္ဂါနိ၊ တာနိ အသ ပဋိပိက္ခာသ အတ္ထိဘိ သာသနာဒိမာ၊ ပဋိပိက္ခော၊ တသ္မိံ ပဋိပိက္ခေ ဂေါပတိရူပကေ"တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

စတ္တာရော ဧဝ သြဿာ ဝုတ္တာ၊ တေ စ ကာမာဒယော ဧဝါတိ? နာ စောဒေ-တမ္ဘမေတံ၊ ယသ္မာ ဓမ္မာနံ သဘာဝကိစ္စဝိသေသညုနာ ဘဂဝတာ သဗ္ဗံ ဥေယျံ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတ္တာ ဧတ္တကာဝ သြဿာ ဒေသိတာ, ဤမေ ဧဝ စ ဒေသိတာတိ။ ဝဋ္ဋသ္မိံ သြဟနန္တိ သြသီဒါပေန္တိတိ **သြဿာ၊** သြဟနန္တိ ဟဒ္ဒါ ကတ္ဝာ ဟနန္တိ ဂါမေန္တိ၊ တထာဘူတာ သတ္တေ အဓေါ ဂါမေန္တိ နာမ။ အယ္ဟ အတ္ထော "သဗ္ဗောပိ စေသာ"တိအာဒိနာ ပရတော အဋ္ဌကထာယမေဝ အာဂမိဿတိ။ ကာမနဋ္ဌေန **ကာမေါ၊** ကာမော စ သော ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန သြဿော စာတိ, ကာမေသု သြဿောတိ ဝါ **ကာမေါဿော**။ ဘဝေါဿော နာမ ဘဝရာဂေါတိ ဒဿေတုံ "**ရူပါရူပဘဝေသု ဆန္ဒရာဂေါ ဗျာနုနိကန္တိ စာ**"တိ ဝုတ္တံ။ **သုမင်္ဂလဝိလာသိနိ**အာဒိသု[1] ပန "သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂေါ စာ"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပဌမော ဥပပတ္တိဘဝေသု ရာဂေါ၊ ဒုတိယော ကမ္မဘဝေ။ ဘဝဒိဋ္ဌိနိမုတ္တသ ဒိဋ္ဌိဂတသ အဘာဝတော "**ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော ဒိဋ္ဌော-ယော**"တိ ဝုတ္တံ၊ စတုသစ္စန္ဓောဂဓတ္တာ သဗ္ဗသ ဥေယျသ "**စတ္ထေ သစ္စေသု 'အညာဏံ အဝိဇ္ဇာယေါ**"တိ အာဟ။

ဤဒါနိ တေသံ သြဿသဒ္ဒါတာနံ ပါပဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ "**တတ္ထာ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ ပန ကာမဂုဏာဒယော ဒဿိတာ ဧဝ။ "ဝဏ္ဏေ ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေါ ကာမော"ဿော"တိ ဇ္ဈေ ဘဝေါဿံ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗော လောဘော ကာမော"ဿော"တိ ယုတ္တံ ၂ သိယာ။ သဿတ-ဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေါ ဘဝဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တတ္တာ ဘဝေါဿောတိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တော၊ ဘဝေါဿော ပန ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တော သု ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ပါဋိယံ ဝုတ္တော။ တေနေဝါဟ "**ဘဝေါဿော စတ္ထေ သု ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တလောဘသဟဂတ-စိတ္တုပ္ပါဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီ**"တိ။ တသ္မာ ဒိဋ္ဌိသဟဂတလောဘေဝိ ကာမော-ဿော်တိ ယုတ္တံ သိယာ။ ဒိဋ္ဌမ္မိကသမ္ပရာယိကဒုက္ခာနံ ဟိ ကာရဏာဘူတာ ကာမာသဝါဒယောပိ ဒ္ဝေါ ဝုတ္တာ, အာသဝါ ဧဝ စ သြဿာ။ ကာမာသဝ-နိဒ္ဒေသေ စ ကာမေသူတိ ကာမရာဂဒိဋ္ဌိရာဂါဒိနံ အာရမ္မဏဘူတေသု တေဘူ-မကေသု ဝတ္ထုကာမေသူတိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ တတ္ထ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ သာယံ တဏှာ သဗ္ဗာပိ နာ ကာမဆ္ဆန္ဒာဒိနာမံ နာ လဘတိတိ။

ယဒိ ပန ပဆ္ဆကာမဂုဏိကော စ ရာဂေါ ကာမော"ဿောတိ ဝုတ္တောတိ ကတ္ဝာ ဗြဟ္မာနံ ဝိမာနာဒိသု ရာဂသ ဒိဋ္ဌိရာဂသ စ ကာမော"ဿဘာဝေါ ပဋိသေဓိ-တဗ္ဗော သိယာ၊ ဧဝံ သတိ ကာမော"ဿဘဝေါဿဝိနိမုတ္တေန နာမ လောဘေန

၁-ဒီ-ဋ္ဌ ၃-၂၀၆-ဝိဇ္ဇေ။ ၂-ဝုတ္တံ (က)

ဘဝိတမ္ဘီ။ သော ယဒါ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ္တော သုဉ္ဉတိ၊ တဒါ တေန သမ္မယုတ္တော အဝိဇ္ဇောဃော သြဃဝိပ္ပယုတ္တော၁ တေ မနသာသဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒိန္ဒြိယသမ္မယုတ္တာသ ဝိယ တသပိ သြဃဝိပ္ပယုတ္တာတာ ဝတ္တမ္မာ သိယာ “စတ္ဂသုပိ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ္တ-လောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု ဥပ္ပန္နော မောဟော သိယာ သြဃ-သမ္မယုတ္တော သိယာ သြဃဝိပ္ပယုတ္တော”တိ။ “ကာမောဃော အဋ္ဌသု လောဘ-သဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ, “ကာမောဃံ၊ ပဋိစ္စ ဒိဋ္ဌောဃော အဝိဇ္ဇောဃော”တိ၂ စ ဝစနတော ဒိဋ္ဌိသဟဂတော ကာမောဃော နု ဟောတိတိ နု သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တထာ ဟေတ္ထ “ရူပါရူပဘဝေသု ဆန္ဒရာဂေါ ဗျာနုနိကန္တိ စ ဘဝေါဃော နာမာ”တိ ဇောကမေဝ ဝုတ္တံ၊ နု ဝုတ္တံ “သဿတ-ဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေါ”တိ။

အဓောဂမနဋ္ဌေနာတိ ဟေဋ္ဌာပဝတ္တနဋ္ဌေန။ ဟေဋ္ဌာပဝတ္တနဋ္ဌေတ္ထ နကေဝလံ အပါယဂမနိယဘာဝေန၊ အထ ခေါ သံသာရတရကာဝရောဓနေန-ပိတိ ဒသေတုံ **“ဥပရိဘဝဋ္ဌော”**တိအာဒိ၂ ဝုတ္တံ။ ကာမံ နိဗ္ဗာနံ အရူပိဘာဝါ အဒေသံ, နု တသ ဌာနဝဒေသနာ၃ ဥပရိဂဟဏံ၊ သဗ္ဗသင်္ခတဝိနိဿဋ္ဌတ္တာ ပန သဗ္ဗသပိ ဘဝသ ဥပရိတိ ဝတ္တုမ္ဘတံ အရဟတိတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **“ဥပရိဘဝံ၄ နိဗ္ဗာန”**န္တိ။ “မဟာဥဒကောဃော”တိအာဒိသု ရာသဋ္ဌော သြဃ-သဒ္ဒေါတိ **“မဟာ ဟေသော ကိလေသရာသီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **သသေသုပိ**တိ ဘဝေါဃာဒိသုပိ။

အပ္ပတိဋ္ဌဟန္တောတိ ကိလေသာဒိနံ ဝသေန အသန္တိဋ္ဌန္တော၊ အသံသီ-ဒန္တောတိ အတ္ထော။ **အနာယူဟန္တော**တိ အဘိသင်္ခါရာဒိဝသေန နု အာယူ-ဟန္တော မဇ္ဈိမံ ပဋိပဒံ ဝိလင်္ဃိတ္ဝာ နိဗ္ဗုယ္ဟန္တော။ တေနာဟ **“အဝါယ-မန္တော”**တိ၊ မိဿာဝါယာမဝသေန အဝါယမန္တောတိ အဓိပ္ပါယော။ ဂါဋ္ဌန္တိ သံဝုတံ။ **ပဋိဆ္ဆန္နန္တိ** တသ္သဝ ဝေဝစနံ။ အတ္တဝသေန ဝါ သံဝုတံ ဂါဋ္ဌံ၊ သဒ္ဒ-ဝသေနပိ အပါကဋံ **ပဋိစ္ဆန္နံ**။ အန္တရဒိပါဒိကေ **ဌာတုမ္ဗဋ္ဌာနေ**။ **အာယူ-ဟန္တော**တိ ဟတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ စ ဝါယမန္တော။ **တေ** အတ္ထဇာတံ၊ **တေ** ဝါ ဝိသဇ္ဇနံ။

ဣဒါနိ ယေနာဓိပ္ပါယေန ဘဂဝတာ တထာဂတံ ကတ္ဝာ ပဠော ကထိတော၊ တံ ဒသ္သေတုံ **“ကိံ ပနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နိဂ္ဂဟမုခေနာ**တိ ဝေနေယျာနံ ဝိနယဥပါယဘူတနိဂ္ဂဟဝသေန။ တေနာဟ **“ယေ ပဿိတမာနိနော”**တိအာဒိ။ **ပဝယ္ဟ ပဝယ္ဟာ**တိ သြဖုဏိတ္ဝာ သြဖုဏိတ္ဝာ။

၁-အာဘိ ၁၀-၂၉၇-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဥပရိဘာဂဋ္ဌာတိအာဒိ (က)
၃-ဥာဏဝသေန (က) ၄-ဥပရိဘာဂံ (က)

သောတိ ဒေဝပုတ္တော **နိဟတမာနော** အဟောသိ ယထာဝိဿဇ္ဇိတသ အတ္ထသ အဇာနန္တော။ **ယထာ**တိ အနိယမဝစနံ နိယမနိဒ္ဒေ့သံ ဟောတိ၊ တံသမ္ဗန္ဓဖ္ဖ ကထန်္တ် ပုစ္ဆာဝစနန်္တ် တဒုဘယသ အတ္ထံ ဒသေန္တော **"ယထာဟံ ဇာနာမိ၊ ဧဝံ မေ ကဇ္ဈထဟီ"**တိ အာဟ။

ယဒါသ္မာဟန်္တ် ယဒါ သု အဟံ၊ သု-ကာရော နိပါတမတ္တံ "ယဒိဒံ ကထံ သူ"တိအာဒိသု ဝိယ။ **သမ္ဗဝေသ္ဖု**တိ "တဒါသု သံသိဒါမိ"တိအာဒိသု တိသုပိ ပဒေသု။ **အတရန္တော**တိ သြဃာနံ အတိက္ကမနတ္ထံ တရဏပ္ပယောဂံ အက-ရောန္တော။ **တဇ္ဈေဝါ**တိ သြဃနိယသြဃေသု ဧဝ။ **သြသီဒါမိ**တိ နိမုဇ္ဇာမိ သြဃေဟိ အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌော ဟောမိ။ **နိမ္မုယ္ဟာမိ**တိ သြဃေဟိ နိဗ္ဗုဇ္ဈော ဟောမိ။ **ဌာတုံ အသက္ကောန္တော** အသံသိဒန္တော။ **အတိဝတ္တာမိ**တိ အနု-ပယောဂံ အတိက္ကမာမိ၊ အပနိဓာနဝသေန သမ္မာပဋိပတ္တိံ ဝိရာဓေမိတိ အတ္ထော။ **ဌာနေ ဓ ဝါယာမေ စာ**တိ ဝက္ခမာနဝိဘာဂေ ပတိဋ္ဌဟနေ ဝါယာမေ စ။ **ဒေါသံ ဒိသ္ဝာ**တိ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနေသု သံသိဒနနိဗ္ဗုယ္ဟနသင်္ခါတံ တရဏသ ဝိဗန္ဓနဘူတံ အာဒိနဝံ ဒိသ္ဝာန။ ဇုဒံ ဘဂဝတာ ဗောဓိမူလေ အတ္တနာ ပဝတ္တိတပုဗ္ဗဘာဂမနသိကာရဝသေန ဝုတ္တံ။ **အတိဋ္ဌန္တော အဝါယ-မန္တော**တိ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနကရဏကိလေသာဒိနံ ပရိဝဇ္ဇနေန အသံသိဒန္တော အနိဗ္ဗုယ္ဟန္တော။ **ဧဒဝတာယဝိ ပဋိဝိဇ္ဈါ** တဒတ္ထော ဥပနိဿယသမ္ပန္နတာယ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယဓမ္မာနံ ပရိပက္ကတ္တာ။ **နု ပန ပါကဋော** ဝိပဋ္ဌိတဥ္စာဒိနံ၊ ဥဿဋ္ဌိတဥ္စာနံ ပန ယထာ တဿာ ဒေဝတာယ၊ တထာ ပါကဋော ဧဝါတိ။ **သတ္တ ဒုကာ** ဇုဒါနိ ဝုစ္စမာနရူပါ **ဒသိတာ** ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ။ **ကိလေသ-ဝသေန သန္နိဋ္ဌန္တော**တိ လောဘာဒိဟိ အဘိဘူတတာယ သံသာရေ ပတိဋ္ဌ-ဟန္တော သမ္မာ အပ္ပဋိပဇ္ဇနေန တတ္ထေဝ သံသိဒတိ နာမ။ **အဘိသင်္ခါရဝသေ-နာ**တိ တတ္ထေဝါဘိသင်္ခါရစေတနာယ စေတေန္တော သမ္မာပဋိပတ္တိယောဂျသ ခဏသ အတိဝတ္တနေန နိဗ္ဗုယ္ဟတိ နာမ။ ဇုမိနာ နယေန သေသဒုကေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဇေ္ဌ စ ဝဋ္ဋမူလကာ ကိလေသာတိ တေသံ ဝသေန သံသာရေ အဝဋ္ဌာနံ တံတံကမ္မုနာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ ကိလေသာ ပန တေသံ ပစ္စယမတ္တံ။ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ အပရာပရံ နိဗ္ဗတ္တေန္တော သံသာရေ နိဗ္ဗုယ္ဟတိ နာမာတိ ဇုမသ အတ္ထသ ဒဿနဝသေန **ပဌမဒုကော** ဝုတ္တော။ ဇုမေ သတ္တာ သံသာရေ ပရိဗ္ဘမန္တာ ဒုဝိဓာ တဏှာစရိတာ ဒိဋ္ဌစရိတာ စာတိ တေသံ သံသာရနာယိကဘူတာနံ ဓမ္မာနံ ဝသေန သန္နိဋ္ဌနံ, တဒညေသံ ပဝတ္တိပစ္စယာနံ

ဝသေန အာယူဟနန္တိ ဣမသ္မ အတ္ထသ္မ ဒဿနဝသေန **ဒုတိယဒုကေ** ဝုတ္တော။ သံယောဇနိယေသု ဓမ္မေသု အဿာဒဒဿနသဘာဝါယ တဏှာယ ဝသေန ဝိသေသတော ပတိဋ္ဌာနံ, အမုတ္တိမဂ္ဂေ မုတ္တိမဂ္ဂပရာမာသတော တာဒိ အာယူ-ဟနမ္ပိ ဒိဋ္ဌိယာ ဝသေန ဟောတီတိ ဒသ္သေတုံ **တတိယဒုကေ** ဝုတ္တော။ **စတုတ္ထဒုကေ** ပန အဓိပ္ပါယော အဋ္ဌကထာယ ဧဝ ဝိဘာဝိတော။ ယသ္မာ "သဿတော အတ္တာ"တိ အဘိနိဝိသန္တော အရူပရာဂံ[1] အသညူပဂံ ဝါ အဝိမောက္ခံယေဝ ဝိမောက္ခောတိ ဂဟေတ္ဝာ သံသာရေ ဧဝ ဩလီယတိ။ တေနာဟ **"ဩလီယနာဘိနိဝေသာ ဟိ ဘဝဒိဋ္ဌီ"**တိ။ ယသ္မာ ပန ကာမ-ဘဝါဒိသု ယံ ဝါ တံ ဝါ ဘဝံ ပတ္ဝာ အတ္တာ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနသ္သတိ၊ န ဟောတိ ပရံ မရဏာတိ အဘိနိဝိသန္တော ဘဝဝိပ္ပမောက္ခာဝဟာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ အပ္ပဋိပဇ္ဇနေန တံ အတိဝတ္တတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"အတိဓာဝနာဘိနိဝေသာ ဝိဘဝဒိဋ္ဌီ"**တိ။

လီနဝသေန သန္တိဋ္ဌန္တောတိ ကောသဇ္ဇာဒိဝသေန သံကောစာပဇ္ဇနေန သမ္မာ အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တော။ **ဥဒ္ဓစ္စဝသေန အာယူဟန္တော**တိ သမ္မာသမာဓိနော အဘာဝေန ဝိက္ခေပဝသေန **ပဉ္ဆမော ဒုကေ** ဝုတ္တော။ ယထာ ကာမသုခံ. ပဝိဋ္ဌသ သမဝ်ခေနံ နတ္ထိ စိတ္တသ ဥပက္ကိလိဋ္ဌတ္တာ၊ ဧဝံ အတ္တပရိတာပနမနု-ယုတ္တသ ကာယသ ဥပက္ကိလိဋ္ဌတ္တာ။ ဣတိ စိတ္တကာယပရိက္ကိလေသကရာ ဒွေ အန္တာ တဏှာဒိဋ္ဌိနိသယတာယ သံသိဒနနိဗ္ဗုယ္ဟနနိမိတ္တာ ဝုတ္တာ **ဆဋ္ဌဒုကေ**။ ပုဗ္ဗေ သပ္ပဒေသတော၀ သံကိလေသမ္မာ "သံသိဒနနိမိတ္တ"န္တိ ဒဿိတာတိ ဣဒါနိ နိပ္ပဒေသတော ဒဿနဝသေန, ပုဗ္ဗေ စ သာဓာရဏတော အဘိ-သမ်ိရမ္မာ "နိဗ္ဗုယ္ဟနနိမိတ္တ"န္တိ ဒဿိတာတိ ဣဒါနိ ပုညာနေဉာဘိသမ်ိရေ ဧဝ "အာယူဟနနိမိတ္တ"န္တိ ဒဿနဝသေန **သတ္တမဒုကေ** ဝုတ္တော။ ဧဝံ ဟိ ဒုဂ္ဂတိ-သုဂတူပပတ္တိဝသေန သံသိဒနနိဗ္ဗုယ္ဟနာနိ ဝိဘဇ္ဇ ဒဿိတာနိ ဟောန္တိတိ။ တေနေဝါဟ **"ဝုတ္တမ္ပိ ဧတံ"**န္တိအာဒိ။ အဓိဘာဝံ ဒုဂ္ဂတိံ ဂမေန္တိ **အဓိဘာဂဂ်မနိယာ** အနုနာသိကလောပံ အကတ္ဝာ။ တထာ ဥပရိဘာဝံ ဂမေန္တိ **ဥပရိဘာဂဂ်မနိယာ**။

ဣဏ္ဍေ စ ဩဃတရဏံ ပုစ္ဆိတေန ဘဂဝတာ **"အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟ"**န္တိ တဿ ပဟာနဂ်မေဝ ဒဿိတံ၊ န သမ္ပယောဂဂ်န္တိ? န ဧဝံ ဒဋ္ဌုမ္ဘံ၊ ယာဝတာ ယေန ပတိဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ယေန စ အာယူဟနံ၊ တဒုဘယပဋိက္ခေပမုခေန တပ္ပဋိပက္ခဓမ္မဒဿနမေတန္တိ။ န ဟေသ အ-ကာရော ကေဝလံ ပဋိသေဓေ၊

၁-အရူပူပဂံ (?)

အဆ ခေါ ပဋိပက္ခေ "အကုသလာ ဓမ္မာ, အဟိတော, အဓမ္မော"တိအာဒိသု ဝိယ၊ တသ္မာ **အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ** ပတိဋ္ဌာနာယူဟနာနံ ပဋိပက္ခဝသေန ပဝတ္တမာနော တထာပဝတ္တိဟေတုဝါတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဓေါတိ** စ အဝဓာရဏတ္ထေ နိပါတော "အသေသာသိ ခေါ"တိအာဒိသု[1] ဝိယ။ တေန အပ္ပတိဋ္ဌာနသင်္ခါတေ ကိလေသေ ဧသေဝ ဓေါတိ။ သေယ်ထိဒံ ခေါ-သဒ္ဒေါ "အနာယူဟန"မ္ပိ ဟိ ကေသိဉ္စိ ဓေါတိ ဝုစ္စတေဝ။ အနာယူဟနမ္ပိ ဟိ ကေသိဉ္စိ ပဋိပက္ခော သဟ ဝိပဿနာယ အရိယမဂ္ဂေါ။ တေန ဟိ သြဿတရဏံ ဟောတိ, န အညထာ။ ဧဝမယံ ယထာနုသန္ဓိဒေသနာ ကတာ၊ ဒေဝတာ စ သဟဝိပဿနံ မဂ္ဂံ ပဋိဝိဇ္ဈိတိ ပဌမဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဣမံ ပဋိဝိဿဇ္ဇန"**န္တိအာဒိ။

"စိရဿာ"တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထံ ပဒန္တရမေတန္တိ အာဟ **"စိရဿ ကာလဿာ"**တိ ယထာ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ"တိ[2] ဣတ္ထေ "မမာ"တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထံ ပဒန္တရံ မမန္တိ။ **နဒ္ဒိပုဗ္ဗာ**တိ အဒဿာဝိ။ အဒဿာဝိတာ စ ဒိဿာကတ္တုမ္ပကိစ္စဿ အသိဒ္ဓတာယ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အညထာ ဂဒ္ဓ နာမ သာ ဒေဝတာ၊ ယာ ဘဂဝန္တံ နဒ္ဒိဉ္စဝတိ။ တေနာဟ **"ကိံ ပနိမာယာ"**တိအာဒိ။ **ဒဿနံ ဥပါဒါယ ဧဝံ ဝတ္တုံ ဝတ္တာတိ**တိ ယဒါ ကဒါစိ ကဉ္စိ ပိယဇာတိကံ ဒိဿာတံ ဒဿနံ ဥပါဒါယ "စိရေန ဝတ မယံ အာယဿ္မန္တံ ပဿာမာ"တိ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝါ ဧဝံ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ၊ အယံ လောကေ နိရုဠ္ဠေ သမုဒါစာရောတိ ဒဿေတိ။ ဧဟ္မံ ဝါ ဝုစ္စတိ အရိယမဂ္ဂေါ၊ တသ္မာ အဇ္ဇနတော ဇာနနတော ပဋိဝိဇ္ဈနတော **ဧဘာဟ္မဏာ**။ **ကိလေသနိဗ္ဗာနေနာ**တိ ကိလေသာနံ အစ္စန္တသမုဒ္ဃာတေန နိဗ္ဗာနေန **နိဗ္ဗုတံ** သမ္မဒေဝ ဝူပသန္တသဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟံ။ **အာသတ္တိဝိသတ္တာဒိဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိသတာဒိအာကာရေ သင်္ဂဏှာတိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ—

> "ဝိသတာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသဋာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသာလာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသင်္ကတီတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသံဝါဒိကာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသံ ဟရတီတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသမူလာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသဖလာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသပရိဘောဂေါတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသာလာ ဝါ ပန သာ တဏှာ ရူပေ သဒ္ဒေ ဂန္ဓေ ရသေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဓမ္မေ ကုလေ ဂဏေ ဝိသတာ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ"တိ[3]။

၁-ဝိ ၁-၁-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-ဒိ ၁-၃-ဝိဋ္ဌေ။ ၃-ခ ၇-၇-ဝိဋ္ဌေ မဟာနိဒ္ဒေသေ။

တတ္ထ **ဝိသတာ**တိ ဝိတ္ထတာ ရူပါဒိသု တေဘူမကဓမ္မေသု အဘိဗျာပန-ဝသေန။ **ဝိသဋာ**တိ ပုရိမဝစနမေဝ တ·ကာရဿ ဋ-ကာရံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **ဝိသာလာ**တိ ဝိပုလာ။ **ဝိသက္ကတီ**တိ ပရိသက္ကတိ, သဟတိ ဝါ။ ရတ္တော ဟိ ရာဂဝတ္ထုနာ ပါဒေန တာဋိယမာနောပိ သဟတိတိ။ သြသက္ကနံ ဝိပ္ပန္နနံ ဝါ "ဝိသက္ကန"န္တိပိ ဝဒန္တိ။ အနိစ္စာဒိ· နိစ္စာဒိတော ဂဏှာတိတိ **ဝိသံဝါဒိကာ** ဟောတိ။ **ဝိသံ ဟရတီ**တိ တထာ တထာ ကာမေသု အာနိသံသံ ပဿန္တိ ဝိဝိဓေဟိ အာကာရေဟိ နေက္ခမ္မာဘိမုခပ္ပဝတ္တိတော စိတ္တံ သံဟရတိ သံခိပတိ၊ ဝိသံ ဝါ ဒုက္ခံ၊ တံ ဟရတိ၊ ဝဟတီတိ အတ္ထော။ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တကကမ္မဿ ဟေတု-ဘာဝတော **ဝိသမူလာ**။ ဝိသံ ဝါ ဒုက္ခဘိဘူတာ ဝေဒနာ မူလံ တေသာတိ **ဝိသမူလာ**။ ဒုက္ခသမုဒယတ္တာ ဝိသံ ဖလံ တေသာတိ **ဝိသဖလာ**။ တဏှာယ ရူပါဒိကဿ ဒုက္ခဿေဝ ပရိဘောဂေါ ဟောတိ, န အမတဿာတိ **ဝိသပရိ-ဘောဂေါ**တိ ဝုတ္တာ၊ သဗ္ဗတ္ထ နိရုတ္တိဝသေန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယော ပနေတ္ထ ပဓာနော အတ္ထော၊ တံ ဒဿေတုံ ပုန "ဝိသာလာ ဝါ ပနာ"တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဧဝမေတ္ထ ဝိသတ္တိကာပဒဿ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တိဏ္ဏံ** ပဌမဒုတိယမဇ္ဈေဟိ။ **နဝတိဏ္ဏံ** တတိယမဇ္ဈေန။ **ဥတိဏ္ဏံ** စတုတ္ထမဇ္ဈေန။

သမနုညောတိ သမ္မဒေဝ ကတာနုညော။ တေနာဟ "**ကေဏ္ဍာသယော အဟောသီ**"တိ။ **အန္တရဓာယီ**တိ အဒဿနံ အဂမာသိ။ ယထာ ပန အန္တရ-ဓာယိ၊ တံ ဒဿေတုံ "**အဘိသမ္ဘကာယ**"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မာလေဟိ**တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ၊ "မာလာဟိ"တိ ကေစိ ပဌန္တိ၊ "မလ္လေဟိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ယ-ကာရလောပံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသော။ အယံ တာဝ အဋ္ဌကထာယ လီနတ္ထဝဏ္ဏနာ။

နေတ္တိနယဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ပကရဏနယေန ပါဠိယာ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။ သာ ပန အတ္ထဝဏ္ဏနာ ယသ္မာ ဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနပုဗ္ဗယောဇနာဘာဇနေသု ပိဏ္ဍတ္ထေသု စ နိဒ္ဒါရိတေသု သုကရာ ဟောတိ သုဝိညေယ္ယာ စ၊ တသ္မာ သုတ္တဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပဌမံ နိဒ္ဒါရယိဿာမ။ တတ္ထ **သမုဋ္ဌာနံ** တာဝ ဒေသနာနိဒါနံ၊ တံ သာဓာရဏံ အသာဓာရဏန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ သာဓာရဏမိဿ အဇ္ဈာသယော၊ ယဒိဟိ ဒေဝဒတော ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ **သာဓာရဏံ အဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာနံ** နာမ လောကနာထဿ မဟာကရုဏာ။ တာယ ဟိ သမုဿာဟိတဿ ဘဂဝတော ဝေနေယ္ယာနံ ဓမ္မဒေသနာယ စိတ္တံ ဥဒပါဒိ၊ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "သတ္တေသု

စ ကာရညွတံ ပဋိစ္စ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေသီ"တိအာဒိ။ ထွေ စ ဟေတုအဝတ္ထာယပိ မဟာကရဏာယ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ယာဝဒေဝ သံသာရမဟောဃတော သဒ္ဓမ္မဒေသနာဟတ္ထဒါနေဟိ သတ္တသန္တာရဏ္ထံ တဒုပ္ပတ္တိတော။ ယထာ စ မဟာကရဏာ၊ ဧဝံ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဒသဗလ-ညာဏာဒီနိ စ ဒေသနာယ အတ္ထန္တရသမုဒ္ဒါနဘာဝေန ဝတ္တုမ္ဗာနိ။ သဋ္ဌိ ဥယုဇဓမ္မံ တေသံ ဒေသေတုပ္ပကာရံ သတ္တာနဉ္စ အာသယာနုသယာဒိံ ယာထာဝတော ဇာနန္တော ဘဂဝါ ဌာနာဌာနာဒီသု ကောသလ္လေန ဝေနေ-ယျဿာသယာနုရူပံ ဝိစိတ္တနယဒေသနံ ပဝတ္တေသိတိ။ **ဗာဟိရံ** ပန **သာဓာရဏံ သမုဒ္ဒါနံ** ဒသသဟဿမဟာပြဟ္မပရိဝါရသဟမ္ပတိမဟာပြဟ္မုနော အဇ္ဈေသနံ။ တဒဇ္ဈေသနတ္ထရကာလဉ္ဍိ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာပစ္စဝေက္ခဏာဇနိတံ အပ္ပေါဿုက္ကတံ ပဋိပဿမ္ဘေတွာ ဓမ္မသာမိ ဓမ္မဒေသနာယ ဥဿာဟဇာတော အဟောသိ။ အသာဓာရဏမွိ အတ္ထန္တရဗာဟိရဘေဒတော ဒုဝိဓမေဝ။ တတ္ထ **အဘိန္နံ** ယာယ မဟာကရဏာယ ယေန စ ဒေသနာဉာဏေန ဇုဒံ သုတ္တံ ပဝတ္တိတံ၊ တဒုဘယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဗာဟိရံ** ပန တဿာ ဒေဝတာယ ပုစ္ဆာ၊ ပုစ္ဆာဝသိကော ဟေသ သုတ္တနိက္ခေပေါ။ တယိဒံ ပါဋိယံ အာဂတမေဝ။

ပယောဇနမွိ သာဓာရဏာသာဓာရဏတော ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ **သာဓာရဏံ** အနုဏ္ဏမေန ယာဝ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနံ ဝိမုတ္တိရသတ္ထာ ဘဂဝတော ဒေသနာယ။ တေနေဝါဟ "တေဒတ္ထာ ကထာ၊ တေဒတ္ထာ မန္တနာ"တိအာဒိ။ **အသာဓာရဏံ** ပန တဿာ ဒေဝတာယ ဒဿနမဂ္ဂသမင်္ဂိဘာဝေါ၊ ဉာဘယမ္ပေတံ ဗာဟိရမေဝ။ သစေ ပန ဝေနေယျသန္တာနဂတမွိ ဒေသနာဗလသိဒ္ဓိသင်္ခါတံ ပယောဇနံ အဓိပ္ပါယသမိဇ္ဈနဘာဝတော ယထာဓိပ္ပေတတ္ထသိဒ္ဓိယာ မဟာကာရုဏိကသ ဘဂဝတောပိ ပယောဇနမေဝါတိ ဂဏှေယျ၊ ဇုမိနာ ပရိယာယေနသ အတ္ထန္တရတာပိ သိယာ။

အပိစ တဿာ ဒေဝတာယ သြဿတရဏာကာရသ ယာထာဝတော အနဝဗောဓေ ဇုမိဿာ ဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနံ၊ တဒဝဗောဓေ ပယောဇနံ။ သော ဟိ ဇုမာယ ဒေသနာယ ဘဂဝန္တံ ပယောဇေတိ တန္နိပ္ဖါဒနပရာယံ ဒေသနာတိ ကတ္ဝာ။ ယံ ဟိ ဒေသနာယ သာဓေတဗ္ဗံ ဖလံ၊ တံ အာဂန္တုတ္တာ ဒေသကံ ဒေသနာယ ပယောဇေတိတိ ပယောဇနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ ဒေဝတာယ တဒညေသဉ္စ ဝိနေယျာနံ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနဝိသဇ္ဇနဋ္ဌေ

၁-မ ၁-၂၂၅၊ သံ ၁-၁၃၉၊ ဝိ ၃-၉-ဝိဋ္ဌေသု။　　၂-ဝိ ၅-၂၀၉-ဝိဋ္ဌေ။

ပယောဇနံ။ တထာ သံသာရစက္ကနိဝတ္တိသဒ္ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တိသဿတာဒိမိစ္ဆာ-
စာရနိရာကရဏံ သမ္မာဝါဒပုရေက္ခာရော အကုသလမူလသမူဟနနံ ကုသလ-
မူလသမာရောပနံ အပါယဒ္ဓါရပိဒဟနံ သဂ္ဂမောက္ခဒ္ဓါရဝိဝရဏံ ပရိယုဋ္ဌာန-
ဝုပသမနံ အနုသယသမုဃ္ဃါတနံ[1] "မုတ္တော မောစေသာမိ"တိ ပုရိမပဒဋ္ဌာ-
အဝိသံဝါဒနံ တပ္ပဋိပက္ခမာရမနောရထဝိသံဝါဒနံ တိတ္ထိယသမယနိမ္မထနံ
ဗုဒ္ဓမမ္မပတိဋ္ဌာပနန္တိ ဧဝမာဒိနိပိ ပယောဇနာနိ ဣမ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ယထာ ဒေဝတာ သြဃတရဏော သံသယပက္ခန္ဒာ, တာဒိသာ အညေ စ
သဒ်ါဘဓမ္မာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ စ ပဋိပတ္တိံ အဇာနန္တာ အသဒ္ဓမ္မသဝနဓာရဏာ-
ပရိစယမနသိကာရဝိပလ္လတ္ထဗုဒ္ဓိကာ သဒ္ဓမ္မသဝနဓာရဏာပရိစယဝိမုခါ စ ဘဝ-
ဝိမောက္ခေသိနော ဝိနေယျာ ဣမိဿာ ဒေသနာယ **ဘာဇနံ**။

ဝိဏ္ဍာဇ္ဈာ ပန "အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟ"န္တိ ပဒဒ္ဒယေ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနာ-
နုယောဂဝသေန ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလိကာရော ကုသလမူလ-
သမာယောဂေါ သြလိယနာတိဓာဝနာဝိသဇ္ဇနံ ဥပါယဝိနိဗန္ဓဝိဓမနံ မိစ္ဆာ-
ဘိနိဝေသဒူရီဘာဝေါ တက္ကာဝိဇ္ဇာဝိသောဓနံ ဝဋ္ဋတ္တယဝိစ္ဆေဒနုပါယော
အာသဝေါဃယောဂဂန္ထောဂတိတက္ကုပ္ပါဒုပါဒါနဝိယောဂေါ ဧစတောခိလ-
ဝိဝေစနံ အဘိနန္ဒနနိဝါရဏံ သံသဂ္ဂါတိက္ကမော ဝိဝါဒမူလပရိစ္စာဂေါ
အကုသလကမ္မပထဝိဒ္ဓံသနံ မိစ္ဆတ္တာတိဝတ္တနံ အနုသယမူလစ္ဆေဒေါ သဗ္ဗ-
ကိလေသဒရထပရိဠာဟသာရမ္ဘပဋိပ္ပဿမ္ဘနံ ဒဿနသဝနနိဒ္ဒေသော ဝိဇ္ဇူပမ-
ဝဇိရူပမမမ္မာပဒေသော အပစယဂါမိမမ္မဝိဘာဝနာ ပဟာနတ္တယဒီပနာ
သိက္ခတ္တယာနုယောဂေါ သမထဝိပဿနာနဒ္ဓနံ ဘာဝနာသစ္ဆိကိရိယာသိဒ္ဓိ
သိလက္ခန္ဓာဒိပါရိသုဒ္ဓိတိ ဧဝမာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ ယေသံ ကိလေသာဒိနံ ဝသေန ပတိဋ္ဌာတိ သံသီဒတိ၊ ယေသဉ္စ
အဘိသမ်ိရာဒိနံ ဝသေန အာယူဟတိ နိဗ္ဗုယ္ဟတိ၊ ဥဘယမေတံ သမုဒယသစ္စံ၊
တပ္ပဘာဝိတာ တဒုဘယနိသိတာ စ ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စံ၊ တဒုဘယမတ္ထော၊
"အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟ"န္တိ အဓိပ္ပေတသ္သ အတ္ထသ္သ ပဋိဿံ ကတ္ဝာ
ဒေသနာ ဥပါယော မာနနိဂ္ဂဟနဝသေန တသာ ဒေဝတာယ သစ္စာဘိ-
သမယကာရဏဘာဝတော။ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနပဋိက္ခေပေါပဒေသေန စတု-
ရောဃနိရဿရဏဘိဂေဟိ အန္တဒ္ဓယရဟိတာ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒ်ိတိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ
အယမေတ္ထ ဘဂဝတော အာဏတ္တိတိ အယံ **ဒေသနာဟာရော**။

၁-သမုဒယသမုဃ္ဃါတနံ (က)

ပရသံသယပက္ခန္ဒနတာယ ဉာတုကာမတာယ စ **ကထံ နု**တိ ပုစ္ဆာဝသေန ဝုတ္တံ။ အဘိမုခဘာဝတော ကေပုဂ္ဂလဘာဝတော စ "**တွ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ ပရမုက္ကံ-သဂတဿ ဂရုဘာဝဿ အနညယောဂ္ဂဿ သဒ္ဓမ္မဓုရဿ ပရိဒီပနတော သာဓုတိ မရိသသိလာဒိဂဏတာယ "**မာရိသာ**"တိ ဝုတ္တံ။ အဝဟာနနတော ရာသိဘာဝတော စ "**သြဿ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဉာတုံ ဣစ္ဆိတဿ အတ္ထဿ ကတ္တာ ပရိယောသာပိတတ္တာ "**ဣတိ**"တိ ဝုတ္တံ။ သံသီဒနလက္ခဏဿ ပတိဋ္ဌာနဿ အကာတမ္ဗတော သမ္ဗသော စ အကတ္တာ "**အပ္ပတိဋ္ဌ**"န္တိ ဝုတ္တံ။တယိဒံ ဒုက္ခရဏံ ကေသိကန္တိ **ဧ၀ါ**တိ အဝဓာရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ တဿ စ အပ္ပတိဋ္ဌာနဿ သသန္တတိဂတတ္တာ "တွ"န္တိ စ ပုစ္ဆိတတ္တာ "**အဟ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဒဝတာယ သမ္ဗောဓနတော ဝိယာလပနတော စ "**အာဝုသော**"တိ ဝုတ္တံ။ နိဗ္ဗုယ္ဟန-လက္ခဏဿ အာယူဟနဿ အကာတမ္ဗတော သမ္ဗသော စ အကတ္တာ **အနာယူဟ**န္တိ ဝုတ္တံ။ တိဏ္ဏာကာရဿ သြဃာနံ အနိစ္ဆိတဘာဝတော ဧဝ တဉ္စ သံသယဿ အနပဂတတ္တာ သြဃတရဏဿ စ အဝိသေသတ္တာ "**ယထာ ကထံ ပနာ**"တိ ဝုတ္တံ။ တထာ သံသီဒနလက္ခဏံ ပတိဋ္ဌာနံ သံသာ-ရေ စ သဏ္ဌာနန္တိ အနတ္ထန္တရတ္တာ အဘိန္နကာလိကံ။ တထာ နိဗ္ဗုယ္ဟန-လက္ခဏံ အာယူဟနံ သမ္ဘာပဋိပ်တ္တိယာ အတိဝတ္တနန္တိ အနတ္တန္တရတ္တာ အဘိန္န-ကာလိကန္တိ ဝုတ္တံ "**ယဒါ သွာဟံ။ပ။ တဒါဿု နိဗ္ဗုယ္ဟာမီ**"တိ။ တဒုဘယဿ ပဋိပက္ခဘာဝတော ပဋိဗာဟနတော စ သြဃာတိဏ္ဏာတိ ဝုတ္တံ "**ဧဝံ သွါဟံ။ပ။ သြဃမတရိ**"န္တိ။

ကေဗ္ဗန္တရန္တရိကတ္တာ သုဒ္ဓရကာလိကတာယ "**စိရဿ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ အန္တရာ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗတာယ ဝိမ္ဟယနိယတာယ စ "**ဝတာ**"တိ ဝုတ္တံ။တဒါဥပလဗ္ဘမာနတာယ အတ္တပစ္စက္ခတာယ စ "**ပဿာမိ**"တိ ဝုတ္တံ။ ဗာဟိတပါပတော ဗြဟ္မဿ စ အရိယ-မဂ္ဂဿ အဏနတော ပဋိဝိဇ္ဈနတော "**ဗြာဟ္မဏ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ ကိလေသသန္တာပဝူပ-သမနတော ဒုက္ခသန္တာပဝူပသမနတော စ သမ္ဗသောနိဗ္ဗုတ္တာ "**ပရိနိဗ္ဗုတ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ တရဏပယောဂဿ နိဗ္ဗတ္တိတတ္တာ ဉပရိ တရိတမ္ဗာဘာဝတော စ "**တိဏ္ဏာ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ဘဏစက္ခုနာ သြလောကေတမ္ဗတော လုဇ္ဇနတော ပလုဇ္ဇနတော စ "**လောကေ**"တိ ဝုတ္တံ။ ဝိသယေသု သဇ္ဇနတော ဇာတဘာဝတော "**ဝိသတ္တိက**"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဉာဏဿ ပစ္စက္ခဘာဝတော နိဂမနတော စ "**ဗ္ရဟ္မ**"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဘာသိတတ္တာ ပရိသမတ္တတ္တာ စ "**အဝေါစာ**"တိ ဝုတ္တံ။ ပဌမံ ဂဟိတတ္တာ ပစ္ဆာမသနတော စ "**သာ ဒေဝတာ**"တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိက္ခေပဿ အဘာဝတော အတ္ထဿ အနုမောဒိတမ္ဗတော "**သမနုညော**"တိ ဝုတ္တံ။

ဝိနေယျာနံ သာသနတော ပရမတ္ထသမ္မုတ္တိတော စ **"သတ္ထာ"**တိ ဝုတ္တံ။ စက္ခု-ပထာတိက္ကမေန တိရောဘာဝူပဂမနတော **"အန္တရဓာယိ"**တိ ဝုတ္တန္တိ အယံ အနုပဒဝိစယတော **ဝိစယဟာရော**။

အပ္ပဘိဋ္ဌာနာနာယူဟနေဟိ ဩဃတရဏံ ယုဇ္ဇတိ ကိလေသာဘိသင်္ခါရ-ဝိဇ္ဇာနေန ပါရသမ္ပတ္တိသမိဇ္ဈနတော။ သဗ္ဗကိလေသတဏ္ဟာဒိဋ္ဌိတဏ္ဟာယတန-သဃာတာဒိဝသေန သန္ဓိဋ္ဌတော သံသာရေ သံသီဒနံ ဟောတိတိ ယုဇ္ဇတိ ကာရဏာသ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝတော။ အဘိသင်္ခါရဏကိစ္စေ ကိလေသာဘိသင်္ခါ-ရေ ဝိဇ္ဇမာနေ သဗ္ဗဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသအတိဓာဝနာဘိနိဝေသာဒိနံ ဝသေန အာယူ-ဟန္တာသ သံသာရမဟောဃေန နိဗ္ဗုယ္ဟနံ ဟောတိတိ ယုဇ္ဇတိ သမ္ဘာပဋိပတ္တိယာ အဘိဝဍ္ဎနတော[1]။ ဗြဟ္မသ အရိယမဂ္ဂသ အဏနတော ပဋိဝဇ္ဈနတော ဗြာဟ္မဏာဘာဝေါ ယုဇ္ဇတိ ဗာဟိတပါပတ္တာ။ သမ္ဗဒေဝ သန္ဓာဓမ္မသမဓိဂမတော ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝေါ ယုဇ္ဇတိ သဗ္ဗသော သဝါသနုပဟိနကိလေသတ္တာ။ တထာ စ ဝိသတ္တိကာယ တိဏ္ဏာဘာဝေါ ယုဇ္ဇတိ ယထာ ယာယ လေသောပိ နဒိဿတိ၊ ဧဝံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန တဿာ သမုစ္ဆိန္နတ္တာတိ အယံ **ယုတ္တိဟာရော**။

ကိလေသဝန္ဒဝသေန ပတိဋ္ဌာနံ ဝိသေသတော ကမ္မဝန္ဒသ ပဒဋ္ဌာနံ။ အဘိသင်္ခါရဝသေန အာယူဟနဒ္ဓ ဝိပါကဝန္ဒသ ပဒဋ္ဌာနံ။ အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူ-ဟနာနိ ဩဃတရဏာသ ပဒဋ္ဌာနံ၊ ဩဃတရဏံ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသ။ တဏ္ဟာဝသေန ပတိဋ္ဌာနသ အဿာဒါနုပဿိတာ ပဒဋ္ဌာနံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "သံယောဇနိယေသု ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေသု အဿာဒါနုပဿိနော တဏ္ဟာ ပဝဍ္ဎတီ"တိ။ ခန္ဓာဝိဇ္ဇာဖဿသညာဝိတက္ကာယောနိသောမနသိကာရပါပိဋ္ဌ-ပရဘောဃောသာ ဒိဋ္ဌိဝသေန ပတိဋ္ဌာနသ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယထာဟ **ပဋိသမ္ဘိဒါ-မဂ္ဂေ**[2] "ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ၊ အဝိဇ္ဇာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန"န္တိ အာဒိ။ တဏ္ဟာဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနအဝ-သေသကိလေသာဘိသင်္ခါရဝသေန အာယူဟနသ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဣမိနာ နယေန ယထာရဟံ တဏ္ဟာဒိဋ္ဌာဒိဝသေန ပဲတိဋ္ဌာနာယူဟနာနံ ပဒဋ္ဌာနဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ပါဠိတော ဧဝ သုနိဒ္ဒါရိယံ။ အယံ **ပဒဋ္ဌာနဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနပဋိက္ခေပေန ဝိသဇ္ဇနဒ္ဒေန နိယျာနာဝဟာ သမ္မာပဋိပတ္တိ ဂဟိတာ ဧကန္တတော ဩဃနိတ္ထရဏူပါယ-ဘာဝတော။ တဂ္ဂဟဏေန စ သဗ္ဗေပိ သတ္တာတိ"သ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ ဂဟိတာ ဟောန္တိ နိယျာနလက္ခဏေန ဧကလက္ခဏတ္တာတိ အယံ **လက္ခဏဟာရော**။

၁-အနိဝတ္တနတော (က) ၂-သံ ၁-၃၁၂-၃၁၅-ဝိဇ္ဇေသု။ ၃-ခု ၉-၁၃၂-ဒိဇ္ဇေ၊

နိဒါနမဿာ ဒေဝတာယ ဩဃတရဏာကာရဿ ယာထာဝတော အနဝ-ဗောဓေတိ ဝုတ္တောဝါယမတ္ထော။ အညေပိ ယေ ဣမံ ဒေသနံ နိဿာယ ဩဃတရဏူပါယံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ၊ တေပိ ဣမိဿာ ဒေသနာယ နိဒါနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ “ကထံ နု ခေါ ဣမံ ဒေသနံ နိဿာယ သမ္မဒေဝ ပဋိဝိဇ္ဈန္တာ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ဩဃံ တရန္တာ သကလသံသာရမဟောဃတော နိတ္ထရေယ္ယု၊ ပရေ စ တတ္ထ ပတိဋ္ဌပေယ္ယု”န္တိ အယမေတ္ထ ဘဂဝတော **အဓိပ္ပါယော**။ ပဒနိဒ္ဒေသံ **နိဒ္ဒိသ်**၊ တံ “ဧဝ”န္တိအာဒိနာ ဒါနပဒါနံ “ကထ”န္တိအာဒိပါဋိပဒါနဉ္စ အဋ္ဌကထာယ တသာ လိနတ္ထဝဏ္ဏနာယ စ ဝုတ္တနယာနုသာရေန သုကရတ္တာ အတိဝိတ္ထာရဘယေန န ဝိတ္ထာရယိမှ။

ပဒပဒတ္ထဒေသနာနိက္ခေပသုတ္တသင်္ခဝေန ပဋ္ဌဝိတာ **သန်ဓိ**။ တတ္ထ ပဒဿ ပဒန္တရေန သမ္ဗန္ဓော **ပဒသန်ဓိ**။ တထာ ပဒတ္ထဿ ပဒတ္ထန္တရေန သမ္ဗန္ဓော **ပဒတ္ထသန်ဓိ**၊ ယော “ကိရိယာကာရကသမ္ဗန္ဓော”တိ ဝုတ္တော။ နာနာနုသန်ဓိကဿ တံတံအနုသန်ဓိတိ သမ္ဗန္ဓော၊ ကောနုသန်ဓိကဿ ပန ပုဗ္ဗာပရဿမ္ဗန္ဓော **ဒေသနာ-သန်ဓိ**၊ ယာ အဋ္ဌကထာယံ “ပုဗ္ဗာနုသန်ဓိ အဇ္ဈာသယာနုသန်ဓိ ယထာနုသန်ဓိ”တိ တိဓာ ဝိဘတ္တာ။ အဇ္ဈာသယော စေတ္ထ အတ္တဇ္ဈာသယော ပရဇ္ဈာသယောတိ ဒ္ဝိဓာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နိက္ခေပသန်ဓိ** စတုန္နံ သုတ္တနိက္ခေပါနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တုံ၊ တံ **ပပဉ္စသူဒနိဋီကာယံ** ဝုတ္တနယေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သုတ္တ-သန်ဓိ** ဣဓ ပဌမနိက္ခေပဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ “ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဩဃတရဏ-သုတ္တမေဝ ပဌမံ နိက္ခိတ္တ”န္တိ နာယမနုယောဂေါ ကတ္ထစိ န ပဝတ္တတိ။ အဝိစ “အပုတိဋ္ဌံ အနာယူဟံ ဩဃမတရိ”န္တိ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနပဋိက္ခေပဝသေန အန္တရယဝိဝဇ္ဇနမုခေန ဝါ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒါယ ဝိဘာဝနတော သဗ္ဗပဌမမိဒံ သုတ္တံ ဣဓ နိက္ခိတ္တံ။ အန္တရယံ အနုပဂမ္ဘ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပတ္တိယာ သက်ာသနပရံ ဟိ ပုဗ္ဗါနံ သာသနန္တိ။ ယံ ပန ဧကိဿာ ဒေသနာယ ဒေသနန္တရေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနံ၊ အယမ္ပိ ဒေသနာသန်ဓိ။ သာ ဣဓ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ—

“အပုတိဋ္ဌံ ။ပ။ အနာယူဟံ ဩဃမတရိ”န္တိ အယံ ဒေသနာ—

“သမ္ဗဒါ သီလသမ္ပန္နော၊ ပညဝါ သုသမာဟိတော။
အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ ဩဃံ တရတိ ဒုတ္တရံ။
ဝိရတော ကာမသညာယ၊ ရူပသံယောဇနာတိဂေါ။
နန္ဒီရာဂပရိက္ခီဏော၊ သော ဂမ္ဘီရေ န သီဒတီ”။

၁-သံ ၁-၅၁-ဝိဋ္ဌေ။

သဒ္ဓါယ တရတိ ဩဃံ၊ အပ္ပမာဒေန အဏ္ဏဝံ[1]။
ပဇ္ဇ ဆိန္နေ ပဇ္ဇ ဇဟော၊ ပဇ္ဇ စုတ္တရိ ဘာဝယေ။
ပဇ္ဇသင်္ခါတိဂေါ ဘိက္ခု၊ ဩဃတိဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ[2]။
တသ္မာ ဇန္တု၊ သဒါ သတော၊ ကာမာနိ ပရိဝဇ္ဇယေ။
တေ ပဟာယ တရေ ဩဃံ၊ နာဝံ သိတ္ဝာဝ ပါရဂူ[3]။
ကောယနံ ဇာတိခယန္တဒဿီ၊ မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ ဟိတာနုကမ္ပိ။
တေန မဂ္ဂေန တရိ"သု ပုဗ္ဗေ၊တရိဿန္တိ ယေ စ တရန္တိ ဩဃ"န္တိ[4]—

ဧဝမာဒိဟိ ဒေသနာဟိ သံသန္ဒတိတိ အယံ **စတုပ္ပါဒေဟာ ဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ ထြေ သံကိလေသဝသေန ပတိဋ္ဌာနံ အာယူဟနဉ္စ။ တေန အယောနိသောမနသိကာရော ဒီပိတော၊ သန္တကိလေသဝသေန အနာ-ယူဟနေန ယောနိသောမနသိကာရော။ တထြ အယောနိသောမနသိကာရော-တော တဏှာဝိဇ္ဇာ ပဝတ္တိ။ တေသု တဏှာဂဟဏေန စ တဏှာမူလကာ ဓမ္မာ အာဝတ္တန္တိ။ အဝိဇ္ဇာဂဟဏေန အဝိဇ္ဇာမူလကံ သင်္ခံ ဘဝစက္ကံ အာဝတ္တတိ။ ယောနိသောမနသိကာရဂ္ဂဟဏေန စ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ ဓမ္မာ အာဝတ္တန္တိ စတုဿဝိဓံ အပ္ပမာဒံ။ ပဋိဋ္ဌာနာယူဟနပဋိက္ခေပေန ပန သမ္မာ-ပဋိပတ္တိ ဒီပိတာ၊ သာ စ သခေါ်ပတော သီလာဒိသင်္ဂဟာ။ တထြ သီလဂ္ဂဟ-ဏေန ကောဒသ သီလာနိသံသာ အာဝတ္တန္တိ၊ သမာဓိဂ္ဂဟဏေန ပဉ္စဂိကော သမ္မာသမာဓိ ပဉ္စညာဏိကော သမ္မာသမာဓိ သမာဓိပရိက္ခာရာ စ အာဝတ္တန္တိ။ ပညာဂဟဏေန ပညာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုဒဿနာ[5] သဗ္ဗေပိ အရိယ-မဂ္ဂဓမ္မာ အာဝတ္တန္တိတိ အယံ **အာဝဇ္ဇော ဟာရော**။

ပတိဋ္ဌာနံ ကိလေသာဒိဝသေန သတ္တဝိဓံ။ အာယူဟနံ အဘိသင်္ခါရာဒိဝသေန သတ္တဝိဓံ။ တထာ တပ္ပဋိပက္ခတော အပ္ပတိဋ္ဌာနံ အနာယူဟနဉ္စ။ အယမေထြ ဓမ္မဝိဘတ္တိ။ ပဒဋ္ဌာနဘူမိဝိဘတ္တိယော ပန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ **ဝိဘတ္တိဟာရော**။

ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိပဒံ သမ္မဒေဝ သမ္မာဒေတ္ဝာ သမထဝိပဿနံ ယုဂနဒ္ဓံ ကတ္ဝာ ဘာဝနံ ဥဿက္ကေန္တော ကိလေသာဒိနံ ဒုရိကရဏတော တေသံ ဝသေန

၁-သံ ၁-၂၁၇၊ ခ ၁-၃၀၄-ဖိုင်္ဂေသု။ ၂-သံ ၁-၃၊ ခ ၁-၆၆-ဖိုင်္ဂေသု။
၃-ခ ၁-၃၉၉၊ ခ ၇-၁၄၊ ၁၇၊ ခ ၁၀-၆-ဖိုင်္ဂေသု။
၄-သံ ခ-၁၄၆၊၁၆၂၂၊ခ ၇-၃၆၂၂ ခ ဂ-၂၁၂၂၊ ၂၃၁၊ ခ ၁၀-၁၆၃-ဖိုင်္ဂေသု။
၅-သမ္မာဒိဋ္ဌိပုဗ္ဗင်္ဂမာ (?)

အသံသီဒန္တော အနိဗ္ဗုယ္ဟန္တော အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟံ သြဿံ တရတိ။ ကိလေ-သာဒိနံ ဝသေန ပန သံသီဒန္တော နိဗ္ဗုယ္ဟန္တော သံသာရေ ပတိဋ္ဌာနတော အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ အာယူဟနတော သြဿံ န တရတီတိ အယံ **ပရိဝတ္တော ဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌံ အသန္တိဋ္ဌန္တော အသံသီဒန္တော အနိဗ္ဗိသံ အနဝိနိဗ္ဗိသန္တိ ပရိယာယ-ဝစနံ၊ အနာယူဟံ အနိဗ္ဗုယ္ဟန္တော အစေတေန္တော အပကပ္ပေန္တောတိ ပရိယာယဝစနံ၊ သြဿံ ကိလေသသမုဒ္ဓန္တိ ပရိယာယဝစနံ၊ အတရိ ဒုတိယ္ကမိ အစ္ဆဝါယိတိ ပရိယာယဝစနံ။ ဣမိနာ နယေန သေသပဒေသုပိ ပရိယာယဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အယံ **ဝေဝစနော ဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ ဣတ္ထေ ပတိဋ္ဌံ အာယူဟန္တိ ကိလေသာနံ ကိစ္စကရဏ-ပညတ္တိ။ ပရိယုဋ္ဌာနာနံ ဝိဘာဝနပညတ္တိ။ အဘိသမ္ဘိရာနံ ဝိရုဟနပညတ္တိ။ တဏှာယ အဿာဒပညတ္တိ။ ဒိဋ္ဌိယာ ပရိန်ပ္ဖန္ဒနပညတ္တိ။ ဘဝဒိဋ္ဌိယာ ဘဝါဘိ-နိဝေသပညတ္တိ။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယာ ဝိပလ္လာသပညတ္တိ။ ကာမသုခါနုယောဂဿ ကာမေသု အနုဂိဇ္ဈနပညတ္တိ။ အတ္တကိလမထာနုယောဂဿ အတ္တပရိတာပန-ပညတ္တိ။ အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ ပန အဘိညေယျမဓမ္မာနံ အဘိညာပညတ္တိ။ ပရိညေယျဓမ္မာနံ ပရိညာပညတ္တိ။ သြဿမတရိန္တိ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မာနံ ပဟာန-ပညတ္တိ။ မဂ္ဂဿ ဘာဝနာပညတ္တိ။ နိရောဓဿ သစ္ဆိကိရိယာပညတ္တိ်တိ ဒုယံ **ပညတ္တိဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ ဣတ္ထေ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနဋ္ဌဟဏေန သြဿဋ္ဌဟဏေန စ သမုဒယသစ္စံ ဂဟိတံ။ ဒုပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟံ အတရိန္တိ ပန ပဒတ္တယေန မဂ္ဂသစ္စံ ဂဟိတံ၊ ဟေတုဂဟဏေန စ ဟေတုမတော ဂဟဏံ သိဒ္ဓမေဝါတိ ဒုက္ခနိရောဓသစ္စာနိ အတ္ထတော ဂဟိတာနေဝါတိ ဒုယံ သစ္စေဟိ သြတရဏာ။ တတ္ထ ယေ လောကိယာ ပဉ္ဉဝန္တာ၊ ယေသံ ဝသေန ပတိဋ္ဌာနာယူဟနသိဒ္ဓိ။ ယေ လောကုတ္တရာ စတ္တာရော ခန္ဓာ၊ ယေသံ ဝသေန သြဿတရဏာဒ်ိဒ္ဓိ။ အယံ ခန္ဓမုခေန သြတရဏာ။ ယေ ဧဝ ပဉ္ဉဝန္တာ ဒွါဒသာယတနာနိ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော၊ တေ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဒွါဃတနာနိ ဒွေ ဓာတုယောတိ အယံ အာယတနမုခေန ဓာတုမုခေန စ သြတရဏာ။ တထာ အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ ဣတ္ထေ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနဋ္ဌဟဏေန ကိလေသာဘိသင်္ခါရဒိနံ ဂဟဏံ။ ကိလေသာဘိသင်္ခါရာဒယော သြဿာ စ သင်္ခါရဝဋ္ဋဿာ ဓမ္မာယတနံ ဓမ္မဓာတု စ၊ အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူဟနဋ္ဌဟဏေန သြဿတရဏဝစနေန စ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ ကထိတော။ ဝေဋ္ဋ သင်္ခါရဝဋ္ဋဿာ ဓမ္မာယတနံ ဓမ္မဓာတု

စ ဂဟိတာတိ ဧဝမ္မိ ခန္ဓမုခေန အာယတနမုခေန ဓာတုမုခေန သြတရဏာ။ ဝိပဿနာ စေ အနိစ္စာနုပဿနာ, အနိမိတ္တမုခေန ဝိမောက္ခမုခံ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာ စေ, အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခံ၊ အနတ္တာနုပဿနာ စေ, သုညတဝိမောက္ခမုခန္တိ ဧဝံ ဝိမောက္ခမုခေန သြတရဏံ။ မဂ္ဂေ သေက္ခာ သီလက္ခန္ဓာဒယော ဓမ္မာယတန-ဓမ္မဓာတူ အနာသဝါ စ ဧဝမ္မိ ခေါ ခန္ဓာဒိမုခေန သြတရဏာတိ အယံ **သြတရဏော ဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌန္တိ အာရမ္မဏော။ **အနာယူဟန္တိ** ပဒသုဒ္ဓိ, နော အာရမ္မဏသုဒ္ဓိ၊ တထာ သြဃန္တိ။ **အတရိန္တိ** ပန ပဒသုဒ္ဓိ ဧဝံ အာရမ္မဏသုဒ္ဓိ စာတိ ဒီယံ **သောဓနော ဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ သာမညတော အဓိဋ္ဌာနံ တဏှာဒိဋ္ဌိအာဒိဝသေန ပတိဋ္ဌာနာယူဟနာနံ သာဓာရဏတော ပဋိက္ခေပစောဒနာတိ ကတ္ဝာ **သြဃမတရိန္တိ** တံ ဝိကပ္ပေတွာ ဝိသေသဝစနံ။ သြဃတရဏံ ဟိ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ။ တတ္ထ ပဌမဒုတိယမဂ္ဂါ အဝိသေသေန ဒိဋ္ဌောဃတရဏံ၊ တတိယ-မဂ္ဂေါ ကာမောဃတရဏံ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂေါ သေသောဃတရဏန္တိ အယံ **အဓိဋ္ဌာ-ဓနော ဟာရော**။

ကိလေသဝသေန ပတိဋ္ဌာနသ္မာ အယောနိသောမနသိကာရော ဟေတု။ အဘိသင်္ခရဏသေန အာယူဟနသ္မာ ကိလေသာ ဟေတူ။ အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူ-ဟနာနံ ပန ယထာက္ကမံ ယောနိသောမနသိကာရပဟာနာနိ ဟေတူ။ သံယောဇနိယေသု ဓမ္မေသု အဿာဒါနုပဿနာ တဏှာဝသေန ယထာ-ရဟံ တဿ ဟေတူ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "သံယောဇနိယေသု ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေသု အဿာဒါနုပဿိနော တဏှာ ပဝဍ္ဎတီ"တိ။ ခန္ဓာဝိဇ္ဇာဖဿသညာ-ဝိတက္ကာယောနိသောမနသိကာရပါပမိတ္တပရတောဃောသာ ဒိဋ္ဌိဝသေန ပတိ-ဋ္ဌာနဿ ဟေတူ။ တေနာဟ **ပဋိသန္ဓိဒါယကေ** "ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ၊ အဝိဇ္ဇာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန"န္တိအာဒိ။ တဏှာဘိနန္ဒနာ အဝသေသကိလေသာဘိသင်္ခရဏသေန အာယူဟနဿ ဟေတူ။ ဇာမိနာ နယေန ယထာရဟံ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပတိဋ္ဌာနာယူဟနာနံ ဟေတုဝိဘာဂေါ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗော၊ တဗ္ဘိပရိယာယေန အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူဟနာနံ။ ကိလေသုပ္ပါဒနေ ဟိ သမ္မဒေဝ အာဒီနဝဒဿနံ အပ္ပတိဋ္ဌာနဿ ဟေတူ၊ အဘိသင်္ခရဏေ အာဒီနဝဒဿနံ အနာယူဟနဿ ဟေတူ၊ ဝိပဿနာယ ဥဿုက္ကာပနံ သြဃတရဏဿ ဟေတူတိ အယံ **ပရိက္ခာရော ဟာရော**။

ယထာဝုတ္တဝိဘာဂေဟိ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနေဟိ စတုဗ္ဗိဓဿိ သြဿသ ပရိသုဒ္ဓိ။ အပ္ပတိဋ္ဌာနာနာယူဟနေဟိ ပန သောတာနံ သံဝရော သမ္ဘဝော ပိဓာနဆ္ဆာဒိ စတုဗ္ဗိဓဿိ သြဿသ ဝိသေသတော ပိဓာနံ အပ္ပဝတ္တိကရဏံ။ အရိယမဂ္ဂဿ ဘာဝနာယ ဟိ ကိလေသဝသေန ပတိဋ္ဌာနံ အဘိသင်္ခရဝသေန အာယူဟနံ ဥပစ္ဆိန္နံ၊ တဿ သမ္ဘဝိ သြဿာ တံဏ္ဍာ သမ္ဘဝိဏ္ဍာ ပဟီနာ ဟောန္တိတိ အယံ **သမာရောပနာ ဟာရော**။

အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟန္တိ ဏ္ဍေ ပတိဋ္ဌာဂဟဏေန တဏ္ဍာဝိဇ္ဇာ ဂဟိတာ။ တာသံ ဟိ ဝသေန သတ္တော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပတိဋ္ဌာတိ။ အာယူဟနဂ္ဂဟဏေန တပ္ပစ္ဆယာ အဘိသင်္ခရဓမ္မာ ဂဟိတာ။ တတ္ထ တဏ္ဍာယ ဝိသေသတော ရူပဓမ္မာ အဓိဋ္ဌာနံ, အဝိဇ္ဇာယ အရူပဓမ္မာ။ တေသံ ယထာဂ္ဂမံ သမထော စ ဝိပဿနာ စ ပဋိပက္ခာ၊ တေ "အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာယူဟံ သြဿမတရ်" န္တိ ပဒေဟိ ပကာသိတာ ဟောန္တိ၊ တေသု သမထဿ စေတောဝိမုတ္တိ ဖလံ၊ ဝိပဿနာယ ပညာဝိမုတ္တိ။ တထာ ဟိ သာ "ရူဂဝိရဂါ အဝိဇ္ဇာဝိရဂါ"တိ ဝိသေသေတွာ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ တဏ္ဍာဝိဇ္ဇာ အဘိသင်္ခါရော စ သမုဒယသစ္စံ၊ တေသံ အဓိဋ္ဌာနဘူတာ ရူပါရူပဓမ္မာ ဒုက္ခသစ္စံ၊ တေသံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ၊ နိရောဓပဇာနနာ ပဋိပဒါ သြဿတရဏပရိယာယေန ဝုတ္တာ မဂ္ဂသစ္စံ။ တဏ္ဍာဂဟဏေန စေတ္ထ မာယာသာဌေယျမာနာတိမာနမဒပ္ပမာဒပါဝိဇ္ဈတာပါပမိတ္တတာအဟိရိကာနောတ္တပ္ပါဒိဝသေန အကုသလပက္ခော နေတဗ္ဗော။ အဝိဇ္ဇာဂဟဏေန ဝိပရိတမနသိကာရကောရူပနာဟမက္ခပဋ္ဌာသဒ္ဓာသမ္ဆရိယသာရမ္ဘဒေါစသတာဘဝဒိဋ္ဌိအာဒိဝသေန အကုသလပက္ခော နေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အမာယာအသာဌေယျာဒိအဝိပရီတမနသိကာရာဒိဝသေန။ တထာ သမထပက္ခိယာနံ သဒ္ဓိန္ဒြိယာနံ ဝိပဿနာပက္ခိယာနံ အနိစ္စသညာဒိနဿဝသေန ဝေဒါနပက္ခော နေတဗ္ဗောတိ အယံ **နန္ဒိယာဝတ္တသ နယသ ဘူမိ**။

တထာ ဝုတ္တနယေန ဂဟိတေသု တဏ္ဍာဝိဇ္ဇာတပ္ပက္ခိယဓမ္မေသု တဏ္ဍာ လောဘော, အဝိဇ္ဇာ မောဟော, အဝိဇ္ဇာယ သမ္ပယုတ္တော လောဟိတေ သတိ ပုဗ္ဗော ဝိယ တဏ္ဍာယ သတိ သိဒ္ဓမာနော အာဃာတော ဒေါသော ဇာတိ တိဟိ အကုသလမူလေဟိ ဂဟိတေဟိ, တပ္ပဋိပက္ခတော "အပ္ပတိဋ္ဌ"န္တိအာဒိဝစနေဟိ စ တီဏိ အကုသလမူလာနိ တီဏိ ကုသလမူလာနိ စ သိဒ္ဓါနိ ဧဝ ဟောန္တိ။ ဇာဝါပိ လောဘော သဗ္ဗာနိ သာသဝကုသလမူလာနိ အာယူဟနမ္ပာ စ သမုဒယသစ္စံ၊ တန္နိဗ္ဗတ္တာ တေသံ အဓိဋ္ဌာနဂေါစရဘူတာ စ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စန္တိအာဒိနာ သစ္စယောဇနာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ဖလံ ပနေတ္ထ

ဝိမောက္ခတ္တာယဝသေန နိဒ္ဒါရေတမ်ံ၊ တိဟိ အကုသလမူလေဟိ တိဝိဓဒုစ္စရိတ-သံကိလေသမလဝိသမအကုသလသညာဝိတက္ကာဒိဝသေန အကုသလပက္ခော နေတံ့ဗျော၊ တထာ တိဟိ ကုသလမူလေဟိ တိဝိဓသုစရိတသမကုသလ-သညာဝိတက္ကသမာဓိဝိမောက္ခမုခ၊ါဒိဝသေန ဝေါဒါနပက္ခော နေတဗ္ဗောတိ အယံ **တိပုက္ခလသ နယသ ဘူမိ**။

တထာ ဝုတ္တနယေန ဂဟိတေသု တဏှာဝိဇ္ဇာတပုဗ္ဗင်္ဂမေသု ဝိသေသ-တော တဏှာင်ဒ္ဒိနံ ဝသေန အသုဘေ "သုဘ"န္တိ, ဒုက္ခေ "သုခ"န္တိ စ ဝိပလ္လာသာ, အဝိဇ္ဇာဒိဒ္ဒိနံ ဝသေန "အနိစ္စေ နိစ္စ"န္တိ, အနတ္တနိ "အတ္တာ"တိ ဝိပလ္လာသာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေသံ ပဋိပက္ခတော "အပ္ပတိဋ္ဌ"န္တေအာဒိဝစနေဟိ စ လဒ္ဓေဟိ သဘိဝိရိယသမာဓိ၁ညြန္ဒြေယေဟိ စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ သိဒ္ဓါနေဝ ဟောန္တိ။

တတ္ထ စတူဟိ ဒုန္ဒြေယေဟိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ ကထံ? ဒုဝိဓော ဟိ တဏှာစရိတော မုဒိန္ဒြေယော တိက္ခိန္ဒြေယောတိ၊ တထာ ဒိဋ္ဌိစရိတော။ တေသု ပဌမော အသုဘေ "သုဘ"န္တိ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟိ သတိဗလေန ယထာ-ဘူတံ ကာယသဘာဝံ သလ္လက္ခေန္တော ဘာဝနာဗလေန တံ ဝိပလ္လာသံ သမုဂ္ဃါ-တေတွာ သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ။ ဒုတိယော အသုခေ "သုခ"န္တိ ဝိပရိယေ-သဂ္ဂါဟိ "ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တေန ဝိရိယ သံဝရ-ဘူတေန ဝိရိယဗလေန ပဋိပက္ခံ ဝိနောဒေန္တော ဘာဝနာဗလေန တံ ဝိပလ္လာသံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမတိ။ တတိယော အနိစ္စေ "နိစ္စ"န္တိ အ-ယာထာဝဂ္ဂါဟိ သမထဗလေန သမာဟိတစိတ္တော သဒ္ဒါရာနံ တဒ်ဃိကဘာဝံ သလ္လက္ခေန္တော ဘာဝနာဗလေန တံ ဝိပလ္လာသံ သမုဂ္ဃါတေတွာ သမ္မတ္တ-နိယာမံ ဩက္ကမတိ။ စတုတ္ထော သန္တာနေ သမ္ဘဟကိစ္စာရမ္မဏဃနဝဋ္ဋိတတာယ ဖဿာဒိဓမ္မပုဉ္ဇမတ္တေ အနတ္တနိ "အတ္တာ"တိ မိစ္ဆာဘိနိဝေသိ စတုကောဋိက-သုညတာမနသိကာရေန တံ မိစ္ဆာဘိနိဝေသံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ သာမညဖလံ သစ္ဆိ-ကရောတိ။ သုဘသညာသုခသညာဒီဟိ စတူဟိ ဝါ ဝိပလ္လာသေဟိ သမုဒယ-သစ္စံ, တေသမဓိဋ္ဌာနာရမ္မဏဘူတာ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စန္တိ အာဒိနာ သစ္စယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဖလံ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ၊ စတူဟိ စေတ္ထ ဝိပလ္လာသေဟိ စတုရာသဝေါဃယောဂကာယဂန္ထအဂတိတက္ကုပ္ပါဒု-ပါဒါနသတ္တာဝိညာဏဋ္ဌိတိအပရိညာဒိဝသေန အကုသလပက္ခော နေတဗ္ဗော၊ တထာ စတူဟိ သတိပဋ္ဌာနေဟိ စတုဗ္ဗိဓျာနဝိဟာရာဓိဋ္ဌာနသုခဘာဂိယမေ္မ-အပ္ပမညာသမ္မပ္ပဓာနိဒ္ဓိပါဒါဒိဝသေန ဝေါဒါနပက္ခော နေတဗ္ဗောတိ အယံ **သီဟဝိက္ကီဠိတသ နယသ ဘူမိ**။

ဇူမေသံ ပန တိဏ္ဏံ အတ္ထနယာနံ သိဒ္ဓိယာ ဝေါဟာရနယဒ္ဒယံ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ တထာ ဟိ အတ္ထနယာနံ ဒိသာဘူတမမ္မာလောစနံ **ဒိသာလောစနံ၊** တေသံ သမာနယနံ **အက်ိုသော**တိ ပဋ္ဌပိ နယာ ဇူဓ နိယုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဇူဒဋ္ဌ သုတ္တံ သောဠသဝိဓေ သုတ္တန္တပဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗေဓသေက္ခဘာဂိယံ ဗျတိ-ရေကမုခေန ပတိဋ္ဌာနာယူဟနာနံ ဂဟိတာနိတိ သံကိလေသနိဗ္ဗေသေက္ခ-ဘာဂိယံ စာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဋ္ဌဝိသတိဝိဓေ ပန သုတ္တန္တပဋ္ဌာနေ လောကိယ-လောကုတ္တရံ သတ္တာဓိဋ္ဌာနံ ဉာဏဉ္စေယျံ ဒဿနဘာဝနံ သဂ်ဝစနံ ဝိသဒ္ဒနိယံ ကုသလံ အနုညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သြဃတရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-နိမောက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂။ **ပဌမမဘဂတန္တိ** သံဝဏ္ဏနာဝသေန ပဌမသုတ္တာဒီသု ပဌမံ အာဂတပဒံ။ **ဥတ္တာနတ္ထန္တိ** ပါကဋတ္ထံ။ အပုဗ္ဗံယေဝ ဟိ ဒုဝိညေယျတ္ထဉ္စ ပဒံ သံဝဏ္ဏေ-တဗ္ဗံ။ **နောဘိ** ပုဏ္ဏာယံ **နု**-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထော နိပါတော်ာတိ အာဟ **''ဇာနာသိ နောတိ ဇာနာသိ နု''**တိ။ ဝဋ္ဋတော နိမုစ္စနံ တေန သတ္တာတိ **နိမောက္ခော၊** မဂ္ဂေါ။ သော စ ပမုစ္စနံ တေနာတိ **ပမောက္ခော၊** ပမုစ္စနန္တေ ပန အဓိဂန္တုဗ္ဗတ္တာဖလံ **''ပမောက္ခော''**တိ ဝုတ္တံ၊ ယထာ အရဟာတ္တံ **''ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယော''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဇ**တိ သတ္တာ။ **ဝိဝိစ္စ**တီတိ ဝိသုံ အသမ္မိဿော ဟောတိ၊ ဝိဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ဝိဝိစ္စတိ ဒုက္ခံ ဧတသ္မာတိ **ဝိဧကော**။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပန သကလဝဋ္ဋဒုက္ခတော သတ္တာ နိမုဉ္စန္တိ တ္ထေ ပမုစ္စန္တိ ဝိဝိစ္စန္တိ စာတိ **နိမောက္ခော ပမောက္ခော ဝိဧကော၊** နိဗ္ဗာနန္တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဇ္ဈာ**တိ စ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဝဓာရဏတ္ထော **ခေါ**-ကာရော **''အသေသသိ ခေါ''**တိအာဒီသု ဝိယ။

နန္ဒိမူလကော ဘဝေါ **နန္ဒိဘဝေါ** ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒလောပေန **''သဂ်-ဘက္ခော ပတ္ထဝေါ သဂ်ကပတ္ထဝေါ''**တိ ယထာ။ ပဌမံ ကမ္မဝဋ္ဋပဓာနံ အတ္ထံ ဝတ္ဝာ ပုန ကိလေသကမ္မာနံ ဝသေန ဥဘယပ္ပဓာနံ အတ္ထံ ဝဒန္တော **''နန္ဒိယာ စဝ''**တိအာဒိမာဟ။ **ပုရိမနယေ**တိ နန္ဒိမူလကော ကမ္မဘဝေါ နန္ဒိဘဝေါတိ ဧတသ္မိံ ပက္ခေ။ **နန္ဒိဘဝေနာ**တိ နန္ဒိဘဝပဒေန။ **တိဝိဓကမ္မာဘိသင်္ခါရ-ဝသေနာ**ဘိ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒိဝသေန ကာယသင်္ခါရာဒိဝသေန စ တိပ္ပကာရဿ

ကမ္မာဘိသမ္ဓိရသ ဝသေန။ **သန်္ဓိရက္ခန္တော ဂဟိတော** စေတနာပဓာနတ္တာ သမ္ဓိရက္ခန္ဓသ။ **သညာဓိညာဏေဟိတိ** "သညာဝိညာဏသန်ဓယာ"တိ ဇဝံ ဝုတ္တသညာဝိညာဏပဒေဟိ။ **တံသမ္ပယုတ္တာ စာ**တိ တေန ယထာဝုတ္တ-သမ္ဓိရက္ခန္ဓေန သမံ ယုတ္တာ ဇဝ။ **ဒွေ ခန္ဓာ**တိ သညာဝိညာဏက္ခန္ဓာ။

နနု ဇ္ထေ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နဂဟိတောတိ? နောန ဂဟိတောတိ ဒဿေန္တော **"တေဟိ ပနာ"**တိ အာဒိမာဟ။ **တီဟိ ခန္ဓေဟိ**တိ သညာသမ္ဓိရဝိညာ-ဏက္ခန္ဓေဟိ။ **ဂဟိတာဝ** အဝိနာဘာဝတော။ နု ဟိ ဝေဒနာရဟိတော ကောစိ စိတ္တုပ္ပါဒေါ အတ္ထိ။ **အနုပါဒိယ္လကာနန်္တိ** ကုသလာကုသလာနံ။ နဟေတ္ထ ကိရိယာခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိ အဓိပ္ပေတာ။ **အပ္ပဝတ္တိဝသေနာ**တိ အနုပ္ပတ္တိ-ဓမ္မတာပတ္တိဝသေန။ နိဗ္ဗတ္တနဝသေန ကမ္မကိလေသေဟိ ဥပါဒိယတ်ိတိ **ဥပါဒိ၊** ပဋ္ဌက္ခန္ဓာ။ ဥပါဒိနော သေသော **ဥပါဒိသေသော၊** သဟ ဥပါဒိသေသေနာတိ **သဥပါဒိသေသံ။ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ** သကလကမ္မကိလေသဝူပသမတ္ထာ ဇောတိ-တတ္တာ။ ဟေဋ္ဌာ ဒ္ဝိဟိ ပဒေဟိ အနုပါဒိယ္လကက္ခန္ဓာ ဂဟိတာတိ "ဝေဒနာန"န္တိ ဇ္ထေ ဥပါဒိယ္လကဂ္ဂဟဏံ ယုတ္တန္တိ အာဟ **"ဥပါဒိယ္လကဝေဒနာန"**န္တိ။ **နိရောဓေနာ**တိ တပ္ပဋိပက္ခဆန္ဒရာဂနိရောဓဝသေန နိရုဇ္ဈနေန။ **ဥပသမေနာ**တိ အစ္စန္တ။ပသမေန အပ္ပဝတ္တနေန။ ဝေဠု ကတ္တာ စ-သဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ **တေသန်္တိ** တဿာ ဝေဒနာယ တံသမ္ပယုတ္တာနဉ္စ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ။ **ဝတ္ထာရမ္မဏဝသေနာ**တိ ဝတ္ထုဘူတာနံ ဆန္နံ အာရမ္မဏဘူတာနဉ္စ သဒ္ဒေသမ္ပိ ဥပါဒိယ္လကရူပဓမ္မာနံ ဝသေန။

ကသ္မာ ပန ဟေဋ္ဌာ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာယေဝ ဝုတ္တာ၊ ရူပက္ခန္ဓော နဂဟိတောတိ? ဝိသေသဘာဝတော။ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယဉ္စိ ဥပါဒိယ္လက-ရူပဓမ္မာနံ ဝိယ အနုပါဒိယ္လကရူပဓမ္မာနံ အပ္ပဝတ္တိယေဝ နတ္ထိ။ **ဒုတိယနယေ**တိ နန္ဒိယာ စ ဘဝဿ စာတိ ဇတမ္ပိ ပက္ခေ။ နန္ဒိဂ္ဂဟဏေန သမ္ဓိရက္ခန္ဓော ဂဟိ-တော တံသဟစရဏတော။ **ဥပပတ္တိဘဝသန်္ဓိတော ရူပက္ခန္ဓော**တိ ဥပါဒိယ္လက-ရူပဓမ္မမေဝ ဝဒတိ။ တဂ္ဂဟဏေနေဝ စ တန္နိမိတ္တကာနိ ဥတုအာဟာရ-ဇာနိ, ဝိညာဏဂ္ဂဟဏေန စိတ္တဇာနိတိ စတုသန္တတိရူပဿပေတ္ထ ဂဟိတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သညာဒီဟီ**တိ သသ္သာဝိညာဏဝေဒနာဂဟဏေဟိ တယော ခန္ဓာ ဂဟိတာ၊ တဿ ခေါ ဥပါဒိယ္လာ အနုပါဒိယ္လာတိ ဝိဘာဂံ အကတ္ဝာ အဝိသေသတော။ အဝိသေသေန ဟိ ပဋ္ဌန်ံ ခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိ နိဗ္ဗာနံ။ တေနာဟ **"ဇဝံ။ပ။ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ ဟောတိ"**တိ။ **"နိဗ္ဗာန"**န္တိ ဟိ ဣဓ အမတမဟာ-နိဗ္ဗာနံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဣမမေဝ စ နယ**န္တိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တံ ဒုတိယမေဝ။

စတ္တာရော မဟာနိကာယေ ဓာရေတိတိ **စတုနိကာယိကော**။ ဘဏ္ဍိကနာမကော ထေရော **ဘဏ္ဍာဂါရိကတ္ထေရော**။ ဣတိဘိ ဝုတ္တပ္ပကာရပရာမသနံ။ **နိဗ္ဗာနဝသေနေဝါ**တိ ပဌမနယေ သဉ္ဉာဒိသေသနိဗ္ဗာနဿ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဿ စ, ဒုတိယေ ပန "အမတမဟာနိဗ္ဗာနဿာ"တိ သဗ္ဗထာပိ နိဗ္ဗာနသေဝ ဝသေန ဘဂဝါ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ သမာပေသီတိ။

နိမောက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဥပနိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃။ အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတုသဒ္ဒါနံ ဥပသဂ္ဂဝသေန အတ္ထဝိသေသဝါစကော ဟောတီတိ အာဟ "**ဥပနိယတီတိ ပရိဇ္ဈိယတိ နိရုဇ္ဈတီ**"တိ၊ ဝိနာသတိတိ အတ္ထော။ ဥပနိယတီတိ ဝါ သရသေနေဝ ဇိဝိတသ မရဏူပဂမနံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ "**ဥပဂစ္ဆတိ ဝါ၊ အနုပုဗ္ဗေန မရဏံ ဥပေတီတိ အတ္ထော**"တိ။ ကာမဉ္စေတ္ထ "ဥပနိယတီ"တိ ပဒံ အပါကဋကမ္မဝိသေသံ ဝုတ္တံ၊ ယထာ ပန "သဗ္ဗံ အာရောဂျံ ဗျာဓိပရိယောသာနံ၊ သဗ္ဗံ ယောဗ္ဗနံ ဇရာပရိယောသာနံ၊ သဗ္ဗံ ဇီဝိတံ မရဏပရိယောသာန"န္တိ၊ "ဥပနိယတိ ဇီဝိတ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ "**မရဏံ ဥပေတီ**"တိ ဝုတ္တံ။ ကမ္မကတ္တုဝသေန ဟေတံ ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ ကမ္မသာဓနဝသေန အတ္ထံ ဒဿေတုံ "**ယထာ ဝါ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဂေါပါလေန ဂေါဂဏော နီယတိ** ယထိစ္ဆိတံ ဌာနံ။ ဇီဝန္တိ တေန သတ္တာ, သဟဇာတမဗ္ဘာ ဝါတိ **ဇီဝိတံ၊** တဒေဝ တေသံ အနုပါလနေ အာဓိပစ္စသဘ္ဘာဝတော **ဣန္ဒြိယန္တိ** အာဟ "**ဇီဝိတန္တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယ**"န္တိ။ **ပရိတ္တန္တိ** ဣတ္တရံ။ တေနာဟ "**ထောက**"န္တိ။ ပဗန္ဓာနုပစ္ဆေဒဿ ပစ္စယဘာဝေါ ဣမဿ ဇီဝိတဿ မရဏကိစ္စန္တိ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ "**သရသပရိဘ္ဂတာယ စာ**"တိ-အာဒိ။ **အာယူ**တိ စ ပရမာယု ဣဓာဓိပ္ပေတံ၊ တဉ္စ အဇ္ဇကာလဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိဉ္စိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ အယံ ကထာတိ ဇီဝိတသ အတိဒုတ္တရ-ဘာဝဒီပနပရာ အယံ ဒေသနာ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဝသေန ဇီဝိတက္ခယံ နိယမေန္တော "**ဧကဒိဝသ္မိမ္ပိ ဘိက္ခဝေ ယေဝါ**"တိ အာဟ၊ ဧကဿ စိတ္တုပ္ပါဒဿ ပဝတ္တိက္ခဏ-မတ္တော ဧဝါတိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေတုံ "**ယထာ နာမာ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဝတ္တမာနန္တိ** နေမိရထိသာ[1] ဝတ္တန္တိ ဧကေနေဝ

၁-နေမိ ရထသ (?)

နေမိပ္ပဒေသေန ပဝတ္တာတိ ကေသ္မိ ခဏေတိ အဓိပ္ပါယော။ **"ကေနေဝ တိဋ္ဌတီ"**တိ ဇေတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ကေစိတ္ထ ကွဏိကန္တိ** ကေစိတ္ထ ကွဏမတ္တ-ဝန္တံ။ **တသ္မိံ စိတ္တေ**တိ တသ္မိံ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ကေသ္မိံ စိတ္တေ။ **နိရုဒ္ဓမတ္တေ**တိ နိရုဒ္ဓဘာဝပ္ပတ္တမတ္တေ။ **နိရုဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတီ**ဘိ မတောတိ ဝုစ္စတိ တံသမင်္ဂိ သတ္တော ပရမတ္ထဘောဝါ။ အဝိသေသဝိဒုနော ပန အဝိညာယမာနန္တရေန အနုသန္ဓာနသဒ္ဒေန နိရုဒ္ဓံ နဲ့ဆောမံ သလ္လက္ခေန္တိ။ ယဆာဝုတ္တမတ္ထံ သုတ္တေန ဝိဘာဝေတုံ **"ယထာဟာ"**ဘိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန တီသုပိ ကာလေသု သတ္တာနံ ပရမတ္ထတော ဇီဝနံ မရဏံ စိတ္တက္ခဏဝသေနေဝါတိ ဒဿေတိ။

ဇီဝိတန္တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ **အတ္တဘာဝေါ**ဘိ ဇီဝိတဝေဒနာဝိညာဏာဒိ ဋ္ဌပေတ္ဝာ အဝသိဋ္ဌမမ္ပာ အဓိပ္ပေတာ။ **သုခဒုက္ခာ**တိ သုခဒုက္ခာ ဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာပိ ဇ္ဈာန သုခဒုက္ခာသ္ဝေဝ အန္တောဂဓာ ဇ္ဈာနင်္ဂဘာဝတော။ **ကေဝလာ**တိ အဘ္ဘနာ, နိစ္စဘာဝေန ဝါ အဝေါမိဿာ။ **ကေစိတ္ထ သမာယုတ္တာ**တိ ကေကေန စိတ္တေန သဟိတာ။ **လဟုသော ဝတ္တေ ခဏော**တိ ဝုတ္တနယေန ကေစိတ္တက္ခဏိကတာယ လဟုကော အတိဇ္ဈတ္တရော ဇီဝိတာဒိနံ ခဏော ဝတ္တတိ။

ယေ နိရုဒ္ဓါ မရန္တိ သာဘိ စဝန္တိသ သတ္တာသ စုတိတော ဥဒ္ဓံ နိရုဒ္ဓါတိ ဝတ္တုမ္ပာ ယေ ခန္ဓာ။ **တိဋ္ဌမာနဿ ဝါ ဇရော**တိ ယေ ဝါ ဇရံ ပဝတ္တိယံ တိဋ္ဌ-မာနဿ ဓရန္တိသ ဘင်္ဂံပ္ပတ္တိယာ နိရုဒ္ဓါ ခန္ဓာ၊ **သဗ္ဗေပိ သဒိသာ** တေ သဗ္ဗေပိ ဧကသဒိသာ **ဂတာ** အတ္ထင်္ဂတာ **အပုဋ္ဌိသန္ဓိယာ** ပုန အာဂန္တွာ ပဋိသန္ဓာနာ-ဘာဝေန ဝိဂတာ။ ယဆာ ဟိ စုတိခန္ဓာ နဲ့ဆောမံ ဘင်္ဂံပ္ပတ္တာန္တိ၊ ဧဝံ တတော ပုဗ္ဗေပိ ခန္ဓာ၊ တသ္မာ ဧကစိတ္တက္ခဏိကံ သတ္တာနံ ဇီဝိတန္တိ အဓိပ္ပါယော။

အနိဗ္ဗတ္တေန နာ ဇာတောတိ အနုပ္ပန္နေန စိတ္တေန ဇာတော နာ ဟောတိ "အနာဂတေ စိတ္တက္ခဏော နာ ဇီဝတ္ထ နာ ဇီဝတိ ဇီဝိဿတီ"တိ ဝတ္တုမ္ပတော။ **ပစ္စုပ္ပန္နေန** ဝတ္တမာနေန စိတ္တေန **ဇီဝတိ** ဇီဝမာနော နာမ ဟောတိ၊ နာ ဇီဝိတ္ထ နာ ဇီဝိဿတိ။ **စိတ္တဘင်္ဂါ မတော လောကော**တိ စုတိစိတ္တဿ ဝိယ သဗ္ဗဿပိ တဿ တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂံပ္ပတ္တိယာ အယံ လောကော ပရမတ္ထတော မတော နာမ ဟောတိ "အတီတေ စိတ္တက္ခဏော ဇီဝိတ္ထ နာ ဇီဝတိ နာ ဇီဝိဿတိ"တိ ဝတ္တုမ္ပတော, နိရုဒ္ဓဿ အပုဋ္ဌိသန္ဓိကတ္တာ။ ဧဝံ သန္တေပိ **ပညတ္တိ ပရမတ္ထိယာ၊** ယာယံ တံ တံ ပဝတ္တံ၂ စိတ္တံ ဥပါဒါယ "တော်သော ဇီဝတိ၊ ဖုသော ဇီဝတိ"တိ

၁-စုတိစိတ္တေန သဒ္ဓိံ (ဝိသုဒ္ဓိ-ဋီ ၂-၄၁၁-ဝိဋ္ဌေ။) ၂-သန္တံ သနိဿယံ (ဝိသုဒ္ဓိ-ဋီ ၂-၄၁၂-ဝိဋ္ဌေ၊)

ဝစနပ္ပဝတ္တိယာ ဝိသယဘူတာ သန္တာနပညတ္တိ၊ သာ ဧတ္ထ ပရမတ္ထိယာ ပရမတ္ထဘူတာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ "နာမဂေါတ္တံ နာ ဇီရတီ"တိ။

နာ သန္တီ တာဏာတိ ဇရံ ဥပဂတဿ တတော တံနိမိတ္တံ ယံ ဝါ ပါပကာရိနော ပါပကမ္မာနံ ဥပဒ္ဒာနဝသေန ပုညကာရိနော ပိယဝိပ္ပယောဂဝသေန စိတ္တဒုက္ခံ ဥဘယေသမ္ပိ ဗန္ဓနဏ္ဍဒနာဒိဝသေန ဝိတုဒ္ဒမာနံ အနပ္ပကံ သရီရဒုက္ခံ သမ္ဘောဟပ္ပတ္တိ စ ဟောတိ၊ တတော တာယန္တာ နာ သန္တိ။ တေနာဟ **"တာဏံ လေဏံ သရဏံ ဘဝိတုံ သမတ္ထာ နာမ ကေစိ နတ္ထီ"**တိ။ ဘာယတီ ဧတေသ္မာတိ **ဘယံ**၊ ဘယနိမိတ္တန္တိ အာဟ **"ဘယဝတ္ထူ"**တိ။ တဂ္ဂဟဏေန စ စိတ္တုတ္တြာသလက္ခဏံ ဘယံ ဂဟိတမေဝ၊ သတိ နိမိတ္တေ နေမိတ္တံ သန္တမေဝါတိ။ **ပုဗ္ဗစေတနန္တိ** ကောဝဇ္ဇနဝိထိယံ နာနာဝဇ္ဇနဝိထိယံ သမ္ပဝတ္တံ ဥပစာရဗ္ဘာနစေတနံ။ **အပရစေတန**န္တိ ဝသီဘာဝါပါဒနဝသေန ပရတော သမာပဇ္ဇနဝသေန စ ပဝတ္တံ သမာပတ္တိစေတနံ။ **မုဉ္စစေတန**န္တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဝတ္တံ ပဌမပ္ပနာစေတနံ။ ကုသလဗ္ဘာနဿ ဝိပါကဗ္ဘာနေဝ လဇ္ဇမာနံ သုခံ **ဗျာနသုခံ**။ ဇုဋ္ဌပရိယာယော စေတ္ထ သုခ-သဒ္ဒေါ။ ဗျာနေ အပေက္ခာ **ဗျာနနိကန္တိ**။ ဗျာနဿ အဿာဒဝသေန ပဝတ္တော လောဘော **ဗျာန-ဿာဒေါ**။ ယေန တေ တေ ဗြဟ္မာနော ဗျာနတော ဝုဋ္ဌာယ "အဟော သုခံ အဟော သုခ"န္တိ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသုန္တိ။ ယထာ ဒေဝါ သုခဗဟုလာ တိဟေတုပဋိသန္ဓိကာဝါတိ ပဋိပဇ္ဇန္တာ ဗျာနံ အဓိဂန္တုံ ဘဗ္ဗာ၊ န ဇုတရေတိ **"ကာမာဝစရဒေဝေသူ"**တိ ဝုတ္တံ။ ကာမာဝစရာ စ ဥပရိဒေဝါ စ **ကာမာဝစရဒေဝါ**တိ ဧကဒေသသရူပေကသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန မနုဿာနမ္ပိ ကေစ္စာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝါ သင်္ဂဟော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ ပတ္ထနာပရိကပ္ပနာယ ဝိသယဘာဝတော။ တေနာဟ **"အဟော ဝတိမေ စ။ပ။ တိဋ္ဌေယ္ယု"**န္တိ။ ထုလ္လာနိ ဖုသိတာနိ ဝိပ္ဖုရာနိ ဇာတာတိ ထုလ္လဖုသိတကော၊ ကာလော, ဒေသော ဝါ။ တသ္မိံ **ထုလ္လဖုသိတကေ**။

"ပုညာနိ ကယိရာထ သုခါဝဟာနီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ **"အနိယ္ယာနိကံ ဝဋ္ဋကထံ ကထေတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကော၊ ကိလေသေဟိ အာမသိတဗ္ဗတော အာမိသဉ္စာတိ **လောကာမိသံ**။ နိပ္ပရိယာယာမိသံ ပန လောကေ အာမိသန္တိပိ **လောကာမိသံ**။ ပရိယာယေတိ သဘာဝတော ပရိဝတ္တေတ္ဝာ ဉာပေတိ ဇေတေနာတိ ပရိယာယော၊ လေသော, ကာရဏံ ဝါတိ အာဟ **"နိပ္ပရိယာယေန စတ္တာရော ပစ္စယာ"**တိ၊ ဝဋ္ဋသ္မ ဧကန္တတော

၁-သံ စ-၄၀-ပိဋ္ဌေ။

ဗာလလောကေဟေဝ အာမသိတမ္ဘဘာဝတော ပရိယာယာမိသတာ ဝုတ္တာ။ **ဣဝ ပရိ။ပ။ အမိမ္ပေတံ** ဝိဝန္ဒပဋိယောဂိနော ဣစ္ဆိတတ္တာ။ စတုပစ္စယာပေက္ခံ ဟိ ပဟာနံ။ ကေစ္စသ သကလဝန္ဒာပေက္ခပ္ပဟာနသဒိ ပစ္စယော ဟောတီတိ **"ဝန္ဒတိယေဝါ"**တိ သာသင်္ကံ ဝဒတိ။ ဂူပသမတိ ဇ္ဈေ သကလဝန္ဒဒုက္ခန်တိ **သန်တိ၊** အသင်္ခတဓာတူတိ အာဟ **"နိဗ္ဗာနသင်္ခါတ"**န္တိ။

ဥပနိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-အစ္စန်္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄။ ကာလယန်္တိ ခေပေန်္တိတိ **ကာလာ**။ ပုရေဘတ္တာဒယော ဟိ ကာလာ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိမတ္တတာယ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနာပိ လောကသင်္ကေတမတ္တသိဒ္ဓါ တသ်ာယေဝ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိယာ ဂတဂတာယ အနိဝတ္တနတော တံ တံ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိံ ခေပေန္တာ ဝိနာသယန္တာ ဝိယ သယဉ္စ တာဟိ သဒ္ဒိံ အစ္ဆေန္တာ ဝိယ ဟောန်္တိ။ တေနာဟ "ကာလော ဃသတိ ဘူတာနိ၊ သဗ္ဗာနေဝ သဟတ္တနာ"တိ[၁]။ **"တရ-ယန်္တိ ဂတ္တိယော"**တိ ဇ္ဈောပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **"တေံ ဘယံ မရဏေ ပေက္ခမာနော"**တိ ဝုစ္စမာနတ္တာ ပုဂ္ဂလံ မရဏူပဂမနာယ တရယန်္တိတိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဝယောဂုဏာ**တိ ဇ္ဈေ ကောဋ္ဌာသာ ဂုဏာ။ တိတ္ထိယာနံ ဟိ စရိမစိတ္တေန သကလစိတ္တေ ဝယသမူဟေ ဝယသမညာတိ အာဟ **"ပဌမ-မဇ္ဈိမပစ္ဆိမဝယာနံ ဂုဏာ၊ ဂုသယောတိ အတ္ထော"**တိ။ **အာနိသံသဒ္ဒေါ ဂုဏဒ္ဒေါ** "ဝါကစိရံ နိဝါသေသိ"၊ ဒွါဒသဂုဏမုပါဂတ"န္တိအာဒီသု[၂] ဝိယ။ "တန္နိဂုဏာဟံ ကရိဿာမိ၊ ဒိဂုဏံ ဒိဂုဏံ ဝဒ္ဓေယျာ"တိ စ ဝေမာဒီသု ပန **တဗ္ဘာဝဝုတ္တိအတ္ထော ဂုဏဒ္ဒေါ။**

"အသင်္ခေယျာနိ နာမာနိ၊ သဂုဏေန မဟေသိနော။
ဂုဏေန နာမမုဒ္ဓေယျံ၊ အပိ နာမ သဟဿတေ"တိ?—

အာဒီသု **ပသ်ံသဒ္ဒေါ ဂုဏဒ္ဒေါ** ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ "ဝယောဂုဏာ အနုပုဗ္ဗံ ဇဟန်္တီ"တိ ဇ္ဈေ အတ္ထော "အစ္ဆေန်္တိ ကာလာ"တိ ဇ္ဈေ ဝုတ္တနယော ဇဝေ။ **ပဌမမဇ္ဈိမဝယာ**တိ ပဌမဂုဟဏဇ္ဈေတ္ထ ဝယသ ဂတသ အပုနရာဝတ္တိဒဿနတ္ထံ ကတံ။ တေနေဝါဟ **"မရဏာကွေဏ ပန တယောဝိ ဝယာ ဇဟန္တေဝါ"**တိ။

၁-ခ ၅-၆ဂ-ပိဋ္ဌေ ဇာတကေ။ ၂-ခ ၄-၃၀ဂ-ပိဋ္ဌေ ဗုဒ္ဓဝံသေ။

ခ-အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၄၂၀၊ ဥဒါန-ဋ္ဌ-၃၀၆၊ ပဋိသံ-ဋ္ဌ ၁-၂၇၇၊ နေတ္တိ-ဋ္ဌ ၁၁၉-ပိဋ္ဌေသုပိ။

ထွေ စ ပါဠိယံ "အစ္ဆေန္တိ ကာလာ"တိ သာမညတော ကာလဿ အပဂမနံ ဒဿိတံ၊ ပုန တံ ဝိသေသတောပိ ဒသ္သေတုံ ဇုတရဒ္ဓယံ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန မုဒ္ဒိန္ဒြိယဿ ဝသေန "ဝယောဂုဏာ အနုပုဗ္ဗံ ဇဟန္တိ"တိ ဝုတ္တံ၊ မဇ္ဈိမိန္ဒြိယဿ ဝသေန "တရယန္တိ ရတ္တိယော"တိ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပါယေန **"ကာလာတိ ပုရေဘတ္တာဒယော ကာလာ"**တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပစ္ဆာ-ဘတ္တပဌမယာမမုဟုတ္တကာလာဒိကာလကောဋ္ဌာသော ဧဝ အဏုပဘေဒေါ ကာလဝိဘာဂေါ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သေသ**န္တိ ဇုဓ ဒ္ဝိသု ဂါထာသု ပန္နိမန္ဒေါ။ သော ဟိ ဇုဓ အတ္ထတော အဓိဂတတ္တာ အနန္တရသုတ္တေ စ ဝုတ္တတ္တာ အတိဒိသိတော။

အစ္ဆေန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ကတိဆိန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅။ **ဆိန္နေန္တေ**တိ သမုစ္ဆိန္နန္တေ။ **ကတိ ဆိန္နေယျု**တိ ကိတ္တကေ ပါပဓမ္မေ သမုစ္ဆိန္နေယျ၊ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ ပါပေယျ။ **သေသပဒေသု**ပိတိ သေသေသုပိ ဒ္ဝိသု ပဒေသု။ ဇဟန္တေ ကတိ ဇဟေယျ၊ ဘာဝေန္တေ ကတိ ဥတ္တရိ ဘာဝေ-ယျာတိ ဣမမတ္ထံ **"ဧသေ နယော"**တိ ဣမိနာ အတိဒိသတိ။ စတုတ္ထပဒဿ ပန အတ္ထော သရူပေနေဝ ဒဿိတော။ **အတ္ထတော ကေန္တိ** ဘာဝတ္ထတော ကေံ။ ယဒိ ဧဝံ ကိမတ္ထံ ပရိယာယန္တရံ ဂဟိတန္တိ အာဟ **"ဂါထာမန္ဓဿ ပနာ"**တိအာဒိ။ အတ္ထတော ဇ္ဈေ ပုနရုတ္တိ အတ္ထေဝါတိ အာဟ **"သဒ္ဒပုနရုတ္တိံ ဝဇ္ဇယန္တီ"**တိ။ သင်္ခံ အတိက္ကမယတီတိ **သင်္ခါတိဂေါ**တိ အာဟ **"အယမေ-ဝေတ္ထော"**တိ။

ဩရံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု၊ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္ဆယဘာဝေန တဒ္ဓ ဘဇန္တီတိ **ဩရမ္ဘာဂိယာနိ။** တတ္ထ စ ကမ္မံ တဒ္ဗိပါကံ သတ္တေ ဒုက္ခံ, ကမ္မုနာ ဝိပါကံ, သတ္တေန ဒုက္ခံ သံယောဇေန္တိတိ **သံယောဇနာနိ၊** သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ-သီလဗ္ဗတပရာမာသကာမရာဂပဋိဃာ။ ဥဒ္ဓံ ဝုစ္စတိ စတသ္သော အရူပ-ဓာတုယော၊ ဝုတ္တနယေန တံ ဘဇန္တီတိ **ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ၊ သံယောဇနာနိ** ရူပါရူပရာဂမာနုဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာ။ **အာရောဝိတဝေနာနုရူပေနေဝ ဧဝမာဟာ**တိ "ပဉ္စ ဆိန္နေ ပဉ္စ ဇဟေ"တိ ဧဝံ ကထေသိ တသ္သာ ဒေဝတာယ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ။ န ကေဝလံ တာယ ဒေဝတာယ ဝုတ္တဝေနာနုရူပတော ဧဝ၊ အထ ခေါ တေသု

သံယောဇနေသု ဝတ္တမ္ပဘာကာရတောပိတိ ဒသေတုံ "**အထ ဝါ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန သြရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ နာမ ဂရူနိ ဒုဈ္ဆေဒါနိ ဂါဠှမန္ဓနဘာဝတော၊ တဿာ တာနိ သန္ဓာယ "**ပဠု ဆိန္နေ**"တိ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ပန လဟူနိ သုဈ္ဆေဒါနိ ဟေဋ္ဌာ ပဝတ္တိတာနုက္ကမေန ဘာဝနာနယေန ပဟာတဗ္ဗတော၊ တဿာ တာနိ သန္ဓာယ "**ပဠု ဇဟေ**"တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ "**ပါဒေသု ဗဒ္ဓပါသကုဇ္ဈာ ဝိယာ**"တိအာဒိ။ **ဝိသေသန်** ဘာဝနာနံ ဝိသေသံ ဝိပဿနာဘာဝနံ **ဘာဝေန္တော** ဥပ္ပါဒေန္တော ဝိပစ္စေန္တော ဝဍ္ဎေန္တော စ။ သံသာရပင်္ကေ သဗ္ဗေနဋ္ဌေန ရာဂေါ ဧဝ သင်္ကေါ **ရာဂသင်္ကေါ**။ သေ နယော သေသေသုပိ။ ယသ္မာ ဇတ္ထ ရာဂမောဟဒိဋ္ဌိတဒ္ဓာဂိယသင်္ကာယဒိဋ္ဌိသီလဗ္ဗတ-ပရာမာသကာမရာဂါဝိဇ္ဇာ အတ္ထတော သြဃာ ဧဝ၊ ဇာတရေ တဒေကဋ္ဌာ၊ တသ္မာ ဘဂဝါ သံယောဇနပ္ပဟာနသင်္ခါတိက္ကမေဟိ သြဃတရဏံ ကထေသိ။ **လောကိယလောကုတ္တရာနိ ကထိတာနိ** "ဘာဝယေ"တိ ပုဗ္ဗဘာဂါယ မဂ္ဂဘာဝနာယ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

ကတိဆိန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဇာဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆။ **ဇာဂရတ**န်္တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ။ တေနာဟ "**ဣန္ဒြိယေသု ဇာဂရ-ဇ္ဈံသူ**"တိ။ "ဝိဿဇ္ဇနဂါထာယံ ပနာ"တိ ဣမဿ ပဒဿ "အယမတ္ထော ဝေဒိ-တဗ္ဗော"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ပုဗ္ဗာဂါထာယ ပန အတ္ထော ဣမိနာဝ နယေန ဝိညာယတိတိ အဓိပ္ပါယော။ **ပဠု ဇာဂရတံ သုတ္တာ**တိ ဧတ္ထ "သုတ္တာ"တိ ပဒံ အပေက္ခိတ္ဝာ **ပဠုဘာ**တိ ပစ္စတ္တဝစနံ "ဇာဂရတ"န်္တိ ပဒံ အပေက္ခိတ္ဝာ သာမိ-ဝသေန ပရိဏာမေတဗ္ဗံ "ပဠုန်ံ ဇာဂရတ"န်္တိ။ တေနာဟ "**ပဠုသု ဣန္ဒြိယေသု ဇာဂရန္တေသု**"တိ၊ ဇာဂရန္တေသု ဗဒ္ဓါဘာဝေန[၁] သကိစ္စပ္ပသုတတာယ သကိစ္စ-သမတ္ထတာယ စာတိ အတ္ထော။ သောတ္တံဝ **သုတ္တာ** ပမာဒနိဒ္ဒါဘာဝတော။ တမေဝ သုတ္တဘာဝံ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ကထာယ ဒသေတုံ "**ကသ္မာ**"တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ ပမဇ္ဇတိ, ပမာဒေါ ဝါ ဧတသ္မာ အတ္ထီတိ ပမာဒေါ၊ တသ္မာ ဘာဝေါ **ပမာဒတာ၊** တာယံ၊ ပမတ္တဘာဝေနာတိ အတ္ထော။

၁-ပမာဒါဘာဝေန (?)

ဧဝံ ဂါထာယ ပဌမဿ ပါဒဿ အတ္ထံ ဝတ္ဝာ ဒုတိယဿ ဝတ္ထုံ "**ဧဝံ သုဇ္ဈွသူ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော ဝုတ္တနယေန ဧဝဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ အပ္ပဟိနသုပနကိရိယာဝသေန သနိဝရဏဿ ပုဂ္ဂလဿ အနုပ္ပန္နရာဂရဇာဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပန္နာ ပဝဒ္ဓန္တိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**နိဝရဏေဟေဝ ကိလေသရဇံ အာဒိယတီ**"တိ။ တေနေဝါဟ "**ပုရိမာ**"တိအာဒိ။ ပုရိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အပရာပရိယပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယဘာဝေါ ဟေတ္ထ အာဒိယနံ။ **ပဇ္ဇဟိ ဇုန္ဒြိယေဟိ ပရိသုဇ္ဈတီ**တိတိ မဂ္ဂပရိယာပန္နေဟိ သဒ္ဓါဒိဟိ ပဇ္ဇဟိ ဇုန္ဒြိယေဟိ သကလသံကိလေသတော ဝိသုဇ္ဈတိ။ ပညိန္ဒြိယမေဝ ဟိ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယာဒိနိ၊ ဇုတရာနိ စ အန္ဓယာနိတိ။

ဇာဂရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-အပ္ပဋိဝိဒိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇။ ပဝတ္တိနိဝတ္တိတဒုဘယဟေတုဝိဘာဝဿ ဓမ္မဿပိ စတုသစ္စန္တောဂဓတ္တာ အာဟ "**ဓမ္မာတိ စတုသစ္စဓမ္မာ**"တိ။ စတ္တာရိပိ ဟိ အရိယသစ္စာနိ စတုသစ္စန္တောဂဓာနိ။ **အပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ**တိ ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန အနဘိသမိတာ။ **ဒိဋ္ဌိဂတဝါဒေဿူ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတသညိတေသု ဝါဒေသု။ ဒိဋ္ဌိဂတေဟိ တေ ပဝတ္တိတာ။ **ဇုတော ပရေသ**န္တိ ဇုတော သာသနိကေဟိ ပရေသံ အညေသံ။ **ဓမ္မတာယာ**တိ သဘာဝေန၊ သယမေဝါတိ အတ္ထော။ **ဂဆ္ဆန္တီ**တိ ပဝတ္တန္တိ ဒိဋ္ဌဝါဒံ ပဂ္ဂယှ တိဋ္ဌန္တိ။ **ပရေနာ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကေန။ **နိယန္တီ**တိ ဒိဋ္ဌဝါဒသင်္ကန္တေ ဥယျောဇိယန္တိ။ တေနာဟ "**တတ္ထဝ်**"တိအာဒိ။ **ပဇုဏ္ဏိတု**န္တိ ပမာဒနိဒ္ဒါယ ပဋိပုဇ္ဇိတုံ။ **ပဋိပဒါ** ယထာဒေသိတဿ ဓမ္မဿ ကထိတတာယ၊ ပဋိပုဇ္ဇိတုံ ယောနိသော ပဝတ္တိယမာနတ္တာ **ဘဒ္ဒိကာ**။

ဟေတုနာတိ ဉာယေန။ **ကာရဏေနာ**တိ စတုသစ္စာနံ သမ္မောဓယုတ္တိယာ။ ဟတ္ထတလေ အာမလကံ ဝိယ သဗ္ဗံ ဥေယျံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညူ၊ တေနေဝ သဗ္ဗညုတာဘိသမ္ဗောဓေန ဗုဒ္ဓေါတိ **သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ**။ ပစ္စေကံ ပရေဟိ အသာဓာရဏတာယ ဝိသုံ သယမ္ဘုဉာဏေန သစ္ဆာနိ ဗုဒ္ဓဝါတိ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ**။ ပရောပဒေသေန စတုသစ္စံ ဗုဇ္ဈတီတိ **စတုသစ္စဗုဒ္ဓေါ**။ တထာ ဟိ သော သယမ္ဘုတာယ အဘာဝတော ကေဝလံ စတုသစ္စဗုဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတိ။ သုတေန သုတမယဉာဏေန ခန္ဓာဒိဘေဒံ ဥေယျံ ဗုဒ္ဓဝါတိ **သုတဗုဒ္ဓေါ**။ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ-

ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဌပေတ္ဝာ အဝသေသာ အဂ္ဂသာဝကမဟာသာဝကာပိ ပကတိသာ-
ဝကာပိ ဝိတရာဂါ **အဝသေသာ ဒိဏ္ဏာသဝါ**။ **တယောပိ ပုရိမာ ဝဋ္ဋနိဿိတ**
သမ္မုဠှါတိအာဒိဝစနတော။ သန္ဓိဝသေတိ ဇေတနာတိ သန္ဓိဝါသော၊ စရိတံ။
လောကသ္မ သန္ဓိဝါသော **လောကသန္ဓိဝါသော၊** တသ္မိံ။ ကာယဒုစ္စရိတာဒိ-
ဘေဒေ[1] **ဝိသမေ**။ သတိသမ္ဘောသေန **ဝိသမေ ဝါ သတ္တနိကာယေ**။ သော
ဟိ ဝိသမယောဂတော ဝိသမော။ ရာဂဝိသမာဒိကေ **ဝိသမေ ဝါ ကိလေသ-**
ဇာတေ။ တံ ဝိသမံ ပဟာယ တံ ဝိသမံ အဇ္ဈုပေက္ခိတ္ဝာ **သမံ** သဒ္ဒိသံ ယုတ္တရူပံ၊
ပုရိမကေဟိ ဝါ သမ္မုဠှေဟိ **သမံ** သဒ္ဒိသံ **စရန္တီ** ဝတ္တန္တိ။

အပ္ပဋိဝိဒိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-သုသမ္မုဠှသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈။ **သုသမ္မုဠှာ**တိ သုဋ္ဌု အတိဝိယ သမ္မုဠှာ။ သတ္တ သေက္ခာ ဟိ
သုသမ္မုသိတာ ဝိနဋ္ဌာ။ ကထံ ပန တေ အနဓိဂတာ နဋ္ဌာ နာမ ဟောန္တီတိ
အာဟ **"ယထာ ဟီ"**တိအာဒိ။ **အဓိဂတသာ**တိ အဓိဂတော အသ္သ။ သော
ဝဒန္တော်တိ သမ္မန္ဓော။ **သေသန္တိ** "ဓမ္မာ"တိအာဒိ။ **ပုရိမသဒိသမေဝါ**တိ
အနန္တရဂါထာယ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

သုသမ္မုဠှသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-မာနကာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉။ သေယျာဒိဘေဒံ မာနံ အပ္ပဟာယ တံ ပဂ္ဂယှ ဝိစရန္တော ကာမေန္တော
နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"မာနံ ကာမေန္တသ္မ ဣဆ္ဆန္တသ္မာ"**တိ။ ဒမတိ
စိတ္တံ ဇေတနာတိ **ဒမော၊** သတိသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂါဒိကော သမာဓိပက္ခိကော ဒမော။
မနဆ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဒမေတီတိ **ဒမော၊** ဣန္ဒြိယသံဝရော။ ကိလေသေ ဒမေတိ
ပဇဟတီတိ **ဒမော၊** ပညာ။ ဥပဝသနဝသေန ကာယကမ္မာဒိံ ဒမေတီတိ
ဒမော၊ ဥပေါသထကမ္မံ။ ကောဓူပနာဟမက္ခမာနာဒိကေ ဒမေတိ ဝိနေတီတိ
ဒမော၊ အဓိဝါသနခန္တိ။ **ဓမ္မဇနေ ဝါ**တိ "ဒမော"တိ သမာဓိပက္ခိကဓမ္မာနံ ဇော

၁-ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝသေန (က)

အဓိပ္ပေတတ္တာ။ "နံ မောနံ အတ္ထိ"တိ စ ပါဌေ။ **အာသမာဟိတသာ**တိ သမာဓိပဋိက္ခေပေါ ဇောတိတော။ မစ္ဆုဓေယျသ ပါရတရဏာသ ဝုစ္စမာနတ္တာ **"မောနန္တိ စတုမဂ္ဂဉာဏ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ နံ ဟိ တတော အညေန တံ သမ္ဖာဝတိ။ **ဇာနာတိ** အသမ္မောဟပဋိဝေဓဝသေန ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ မစ္ဆု ဓိယတီတေ **မစ္ဆုဓေယျံ၊** ခန္ဓပဉ္စကံ မရဏမမ္မတ္တာ။ **တဿေဝါ**တိ မစ္ဆုဓေယျဿေဝ။ **ပါရံ** ပရတီရဘူတံ နိဗ္ဗာနံ။ **တရေယျာ**တိ တေ္ထ တရဏံ နာမ အရိယမဂ္ဂ-ဗျာပါရောတိ အာဟ **"ပဋိပဇ္ဇေယျ ပါပုဏေယျာ"**တိ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "ပဋိဝေဓတရဏံ နာမ ဝုတ္တ"န္တိ။ "နံ တရေယျ နံ ပဋိပဇ္ဇေယျ နံ ပါပုဏေယျ ဝါ"တိ အယမေတ္ထ ပါဌေါ ယုတ္တောဝ။ အညထာ "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"တိ-အာဒိဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ **ကေဝ အရညေ ဝိဟရန္တော**တိ ကောကိ ဟုတ္ဝာ အရညေ ဝိဟရန္တောတိ အတ္ထော။

ကာမံ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေဟိပိ ကေစ္စသ မာနသ ပဟာနံ လဗ္ဘတိ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂေနေဝ ပန တသ အနဝသေသတော ပဟာနန္တိ အာဟ **"အရဟတ္တမဂ္ဂေန နဝဓိမာနံ ပဇဟိတ္ဝာ"**တိ။ ဥပစာရသမာဓိပုဗ္ဗကော အပ္ပနာသမာဓိတိ ဝုတ္တံ **"ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဟိ"**တိ၊ နံ ဥပစာရသမာဓိမတ္တေန သမာဓိမတ္တံ သန္ဓာယ ပစ္စေကံ ဝါကျပရိသမာပနသ အယုဇ္ဇနတော။ နံ ဟိ အပ္ပနံ အပ္ပတ္တံ လောကုတ္တရဗျာနံ အတ္ထိ။ **"သုစေတသော"**တိ စိတ္တသ ဉာဏသဟိတတာယ လက္ခဏဝစနန္တိ အာဟ **"ဉာဏသမ္ပယုတ္တတာယာ"**တိအာဒိ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "သုစေတသောတိ ေတ္ထ စိတ္တေန ပညာ ဒသိတာ"တိ။ **"သမ္ဗဓိ ဝိပ္ပမုတ္တော"**တိ သဗ္ဗေသု ဘဝဂါမိသု ဝိသံသဋ္ဌစိတ္တော သဗ္ဗသော ခန္ဓာဒိဟိ ဝိသံယုတ္တော ဟောတိတိ ဝုတ္တံ **"သဗ္ဗေသု ခန္ဓာယတနာဒိသု ဝိပ္ပမုတ္တော ဟုတ္ဝာ"**တိ။ ပရိညာပဋိဝေဓေ သန္တိကိရိယပဋိဝေဓေန ဝိနာ နတ္ထိတိ အာဟ **"တေဘူ-မကာ။ပ။ ဝုတ္တာ"**နန္တိ။

မာနံ နိဿာယ ဒုစ္စရိတစရဏတော **မာနော နာမာယံ သီလဘေ-ဒနော။ တဿာ**တိ မာနသ သီလပဋိပက္ခဘာဝတော။ **ဣမိနာ** ပဋိပက္ခပဟာနကိတ္တနေန။ **အဓိစိတ္တသိက္ခာ ကထိတာ** သရူပတော ဧဝါတိ အဓိပ္ပါယော။ ေတ္ထ **စိတ္တေနာ**တိ သု-သဒ္ဒေန ဝိသေသိတစိတ္တေန။ **တဿာ**တိ ပညာယ ဒသိတတ္တာ။ **ဣမိနာ**တိ "သုစေတသော"တိ ဣမိနာ ပဒေန။ အဓိသီလသိက္ခာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ အဓိပညာသိက္ခာတိ သီလာဒိနိဝိ ဝိသေ-သေတ္ဝာ ဝုတ္တာနိ။ သမ္ဖာဝေ ဗျဘိစာရေ စ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗတာတိ **တံ** ဒသေန္တော **"အဓိသီလဉ္စ နာမ သီလေ သတိ ဟောတီ"**တိအာဒိံ ဝတ္ဝာ

တဒုဘယံ ဝိဘာဂေန ဒဿေတုံ **"တဿာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဌမနယော သက်ရဝသေန ပဝတ္တောတိ အသက်ရဝသေန ဒဿေတုံ **"အဝိစေ"**တိအာဒိနာ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော။ **"သမာပန္နော"**တိ ဇ္ဈောပိ "နိဗ္ဗာနံ ပတ္ထယန္တေနာ"တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ ဝိပဿနာယ ပါဒကဘာဝံ အနုပဂတောပိ တဒတ္ထံ နိဗ္ဗတ္တနာဒိဝသေန သမာပန္နောတိ အယမတ္ထော ပုရိမနယတော ဝိသေသော။ အဓိပညာယ ပနေတ္ထ ပုရိမနယတော ဝိသေသော နတ္ထိတိ သာ အနုဒ္ဓဋာ။ **သမောဓာနေတွာ**တိ ပရိယာယတော သရူပတော စ သင်္ဂဟေတွာ။ **သကလ-သာသနန္တိ** တိသန္နံ ကထိတတ္တာ ဧဝ သိဒ္ဓတ္တယသင်္ဂဟံ သကလသာသနံ ကထိတံ ဟောတိတိ။

မာနကာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-အရညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀။ **သန္တကိလေသာနန္တိ** ဂူပသန္တကိလေသပရိဠာဟာနံ။ ယသ္မာ သီလာ-ဒိဂုဏာသမ္ဘံ တတော ဧဝ ဘယသန္တာပ ဥပါဒါယ ပဏ္ဍိတာ "သန္တော"တိ ဝုစ္စန္တိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ပဏ္ဍိတာနံ ဝါ"**တိ။ တေနာဟ **"သန္တော ဟဧဝ"**တိ-အာဒိ။ **ဓမ္မဒေသနာ**ရီနန္တိ သေဋ္ဌစရိယံ စရန္တာနံ။ ယသ္မာ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခု မဂ္ဂဖြဟ္မစရိယဝါသံ ဝသတိ နာမ၊ တသ္မာ အာဟ **"မဂ္ဂဖြဟ္မ-စရိယဝါသံ ဝသန္တာနံ"**နန္တိ။ အရိယာနံ ပန မုခဝဏ္ဏသ ပသိဒနေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **မူလကမ္မဋ္ဌာန**န္တိ ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာနံ။ **ဝိသဘာဂဿန္တီ**တိ နာနာ-ရမ္မဏောသု ပဝတ္တစိတ္တသန္တတိ။ သာ ဟိ ဝိက္ခေပဗျာကုလတာယ အပ္ပသန္နာ သမာဟိတစိတ္တသန္တတိယာ ဝိသဘာဂဿန္တတိ။ **သြက္ကမတီ**တိ သမာဓိသဘာဂါ စိတ္တသန္တတိ သမထဝိထိ° အနုပဝိသတိ။ **စိတ္တံ ပသီဒတီ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနနိရတံ ဘာဝနာစိတ္တံ သန္ဓာယဟ၊ တံ ပသန္နံ ဟုတွာ ပဝတ္တတိ။ **လော'ဟိတံ ပ'သီ-ဒတီ**တိ စိတ္တကာလုသိယဿဘာဝတော လောဟိတံ အနာဝိလံ ဟောတိ။ **ပရိသုဒ္ဓါနိ ဟောန္တီ** ကာရဏဿ ပရိသုဒ္ဓဘာဝတော။ **တာလဖလမုခဿ ဝိယ မုခဿ ဝဏ္ဏော ဟောတီ**တိ မုခ-သဒ္ဒဿ အာဒိမှိ ပမုတ္တပဒေန ယောဇေတဗ္ဗော။ ဧဝဥ္စိ စဿ ပမုတ္တဂဟဏံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ တာလဖလ-မုခဿ ဝဏ္ဏသမ္ပဒါသဒိသတ္တာ။ တိဘူမကော ဧဝ **တေဘူမကော**။

အတိတံ. နာနုသောစန္တီ အတီတံ ပစ္စယလာဘံ လက္ခဏံ ကတ္တာ နု သောစန္တိ နု အနုတ္ထုနန္တိ။ ဇပုနတဏှာယ ဝသေန နု ပရိကပ္ပန္တိ အာဟ

"နံ ပဇ္ဈန္တီ"တိ။ **ယေန ကေနစိ**တိ ဣတရိတရေန။ **တဉ္စ ကေ လဒ္ဓေနာ**တိ သန္ဓိဓိကာရပရိဘောဂါဘာဝမာဟ။ **တိဝိဓေနပိ ကာရကေနာ**တိ တိပ္ပကာရေန ဟေတုနာ၊ တိလက္ခဏသန္တောသနိမိတ္တာနံ အတ္ထော။

ဝိနာသန္တိ ဝိနာသနဟေတုံ။ ဝိနဿန္တိ ဧတေဟိတိ **ဝိနာသေဝ၊** လောဘဒေါသာ တဒေကဋ္ဌာ စ ပါပဓမ္မာ။ အရူပကာယသ္သ ဝိယ ရူပကာယဿပိ ဝိသေသတော သုက္ခဘာဝကာရကာနံ အာဟ **"တေန ကာရကာဒ္ဓယေနာ"**တိ။ **လုဧတာ**တိ လူနော။

အရညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဒ္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-နဒ္ဓနဝဂ္ဂ

၁-နဒ္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁။ "တတြ ဘဂဝါ"တိ ဝုတ္တေ နံ တထာ ဗျဉ္ဇနာနံ သိလိဋ္ဌတာ၊ ယထာ "တတြ ခေါ ဘဂဝါ"တိ ဝုတ္တေတိ အာဟ **"ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဝသေနာ"**တိ။ **ပရိသဇ္ဇကေ**တိ ပရိသာယ ဇေဋ္ဌကေ၊ ယေ တသ္မာ ဒေသနာယ ဝိသေသတော ဘာဇနဘူတာ။ **ပရိသဇ္ဇကေ ဘိက္ခူ**တိ စတုပရိသဇ္ဇကေ ဘိက္ခူ။ စတုန္နံ ဟိ ပရိသာနံ ဇေဋ္ဌာ ဘိက္ခုပရိသာ ပဌမုပ္ပန္နတ္တာ။ **အာမန္တေသီ**တိ သမ္မောဓေသိ၊ သမ္မောဓနဉ္စ ဇာနာပနန္တိ အာဟ **"ဇာနာပေသီ"**တိ။ **ဘဒ္ဒန္တေ**တိ ဂရုဂါရဝသပ္ပတိဿဝဝစနမေတံ၊ အတ္ထတော ပန **ဘဒ္ဒန္တေ**တိ ဘဒ္ဒံ တဝ ဟောတု အတ္ထနော နိဋ္ဌာနပရိယောသာနတ္တာ ပရေသဉ္စ သန္တာဝဟတ္တာ။ **ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုန္တိ** ဣတ္ထေ **ဘဂဝတော**တိ သာမိဝစနံ အာမန္တနမေဝ သမ္မန္ဓိအတ္ထပဒံ အပေက္ခတိတိ အဓိပ္ပါယေနာဟ **"ဘဂဝတော ဝစနံ ပတိအဿောသုံ"**န္တိ။ **ဘဂဝတော**တိ ပန ဣဒံ ပတိဿဝန-သမ္ဗန္ဓေန သမ္ပဒါနဝစနံ ယထာ "ဒေဝဒတ္တဿ ပဋိသုဏာတီ"တိ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ နိဒါနဝဂ္ဂဿ အာဒိသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ အာဂမိဿတိ။

တာဝတိံသကာယောတိ တာဝတိံသသညိတော ဒေဝနိကာယော။ **ဒုတိယဒေဝလောကော**တိ ဆသု ကာမလောကေသု ဒုတိယော ဒေဝလောကော။ တေတ္တိံသ ဇနာ သဟပုညကာရိနော တတ္ထ ဥပ္ပန္နာ၊ တံသဟစရိတဋ္ဌာနံ

တာဝတိံသံ၊ တန္ဒိဝါသိနောပိ တာဝတိံသနာမကာ သဟာစရကာညေနာတိ အာဟ **"မဃေန မာဏဝေနာ"**တိအာဒိ။ အယံ ပန ကေစိဝါဒေါ ဗျာပန္နော ဟောတိတိ တံ အရောစေန္တေန **"ဝဒန္တီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဗျာပန္နတံ ဒဿေန္တော **''ယသ္မာ ပနာ"**ဘိအာဒိမာဟ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "ဧဝံ ဟိ နိဒ္ဒေါသံ ပဒံ ဟောတိ"တိ။ **နာမပဏ္ဏတ္တိယေဝါ**တိ အတ္ထနိရပေက္ခတ္တာ နိရုဇ္ဈသမညာ ဧဝ။

တံ ဝနာဒီ တံ ဥပဝဏံ။ ပဝိဋ္ဌေ ပဝိဋ္ဌေ ဒုက္ခပ္ပတ္တောပိ အတ္တာနော သမ္ပတ္တိယာ နန္ဒယတိ၊ ပဂေဝ အဒုက္ခပ္ပတ္တော်တိ ဒဿေတုံ **"ပဋ္ဌာ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပဓဝသိတာနဒီ** ပကောဋ္ဌဝါရေန၂ ပဝေသိတာနမ်ိတိ အဓိပ္ပါယော။ စဝန-ကာလေယေဝ ထောကံ ဒိဿမာနဝိကာရာ ဟုတ္ဝာ **စဝန္တီ**၊ တေ သန္ဓာယ **"ဟိမဝိဏ္ဏော ဝိယ ဝိလီယန္တီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ယေ ပန အဒိဿမာနဝိကာရာ သဟဿာ အန္တရဓာယန္တိ၊ တေ သန္ဓာယ **"ဒိပသိခါ ဝိယ ဝိဇ္ဈာယန္တီ"**တိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **နန္ဒယတိ** ပကတိယာ သောမနဿိတံ ဒေါမနဿိတဉ္စ။ **နန္ဒနေ**တိ ဧဝံအန္တဋ္ဌနာမကေ ဥယျာနေ။ **ပရိဝုတာ**တိ ''ဒေဝတာ"တိ ဝစနံ ဥပါဒါယ ဗဟုတ္ထိလိင်ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဒေဝပုတ္တော ဟိ သော။

ဒိဝိ ဘဝတ္တာ ဒိဗ္ဗာတိ အာဟ **"ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော်"**တိ။ ကာမေ-တဗ္ဗတာယ **ကာမဗန္ဓနေ**ဟိ၃၊ တထာ အညမညံ အသံကိဏ္ဏသဘာဝတာယ **ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ။ ဥပေတာ**တိ ဥပဂတာ သမန္နာဂတာ။ **ပရိစာရယ-မာနာ**တိ ပရိရမမာနာ။ ဗုဒ္ဓံ ဟိ ပဒံ အပေက္ခိတ္ဝာ "ကာမဂုဏောဟိ"တိ ကတ္တရိ ကရဏဝစနံ၊ ပုရိမာနိ အပေက္ခိတ္ဝာ သဟယောဂေ။ ရမမာနာ စရန္တီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **''ရမမာနာ"**တိ။ **ပရိစာရယမာနာ**တိ ဝါ ပရိတော သမန္တာတော စာရယမာနာတိ အတ္ထောတိ အာဟ **''ဗုဒ္ဓိယာနိ သဒ္ဓာရယ-မာနာ"**တိ။ ပဌမနယေ ဟိ အနုဘဝနတ္ထော ပရိစရဏာသဒ္ဒေါ၊ ဒုတိယနယေ ပရိဝတ္တနတ္ထော။ **သော ပနာ**တိ "တာယံ ဝေလာယ"န္တိ ဝုတ္တကာလော။ **အဓု-နာ**တိ သမ္ပတိ။ သော ဝိစရိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကာမဂုဏောဟိ**တိ ဟေတုမှိ ကရဏ-ဝစနံ။ **ဩသဓီ**ဒီ သေဋ္ဌံ "အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿာ"တိအာဒိနာ၅ **ဘာသန္တော** ဗောဓိသတ္တော ဝိယ။

၁-ဗျာသန္နော (က)
၂-အတ္တနိမန္တနေဟိ (က)
၃-ဒီ ၂-၁၃၊ မ ၃-၁၆၄-ပဋ္ဌေသု။
၄-ပကောဋ္ဌါဟေန (?)
၅-ဩဖုဋ္ဌောတိ (က)

ကေဝလံ ဒဿနံ ကိမတ္ထိယန္တိ အာဟ **"ယေ ။ပ။ ဝသေနာ"**တိ၊ တသ္မိံ နန္ဒနဝနေ အဝဋ္ဌိတကာမဘောဂါနုဘဝနဝသေနာတိ အတ္ထော။ **နရဒေဝါနန္တိ** ပုရိသဘူတဒေဝတာနံ။ တေနာဟ **"ဒေဝပုရိသာန"**န္တိ။ အပ္ပကံ အဓိကံ ဉိနံ ဝါ ဂဏှနူပဂံ နာမ န ဟောတိတိ **"တိက္ခတ္တုံ ဒဿန္ဒ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ "တေတ္တိံ-သာန"န္တိ ဟိ ဝတ္တဗ္ဗေ အယံ ရုဋ္ဌိ။ **ပရိဝါရသဒ်ါတေန,** နကိတ္တိသဒ်ါတေနာတိ အဓိပ္ပါယော။ သိလာစာရာဒိဂုဏနေမိတ္တိကာ ဟိ ကိတ္တိ။ "တာဝတိံသာ ဒေဝါ ဒိဿာယုကာ ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာ"တိ ဧဝမာဒိဝစနေန ယသေ ဋ္ဌပိတေ အဝိသေသေတ္ဝာဝ **"ယသေန သမ္ပန္နာန"**န္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။

အရိယသာဝိကာတိ သောတာပန္နာ။ "သကဒါဂါမိနိ"တိ ကေစိ။ **အဓိပ္ပါယံ ဝိဝရန္တိဿာ**တိ ယထာ တံ အန္ဓဗာလေ မညသိ၊ ဓမ္မသဘာဝေါ ဧဝံ နဟောတီတိ တဿာ ဒေဝတာယ အဓိပ္ပါယံ ဝိပရိဝတ္တေတ္ဝာ။ **ကေန္တေ**ာ သုခံ နာမ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ကာမာ ဟိ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာတိ ဋ္ဌမိနာ အဓိပ္ပါယေန **တဿာ အဓိပ္ပါယံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ**။ ကာမံ စတုတ္ထဘူမကာပိ သဒ်ါရာ အနိစ္စာ ဧဝ၊ တေ ပန သမ္မသနူပဂါ နဟောန္တိတိ **တေဘူမက**ဂ္ဂဟဏံ သမ္မသနယောဂ္ဂေန။ **ဟတ္ထာ**တိ ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇမာနာ ပစ္ဆာယသမဝါယေန ဘဝိတ္ဝာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ။ ဧတေန နေသံ ဘာဝဘာဂေါ ဒဿိတော။ **အဘာဝဋ္ဌေ-နာ**တိ သရသနိရောဓဘူတေန ဝိဒ္ဓံသနဘာဝေန။ **အနိစ္စာ** အဒ္ဓုဝါ၊ တတော ဧဝ "မယ္ဟံ ဋ္ဌမေ သုခါ"တိ ဝါ နဋ္ဌာတိ **အနိစ္စာ**။ **ဥပ္ပါဒဝယသဘာဝါ**တိ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇနနိရုဇ္ဈနသဘာဝါ။ တေနာဟ **"ဥပ္ပ။ပ။ဧဝံဓမ္မ"**န္တိ။ ပုရိမသ္မိ ဝါ ပန္ဆိမံ ကာရဏဧဝံဓမ္မန္တိ အာဟ **"ယသ္မာ ဝါ"**တိအာဒိ။ **တဒန္တရာ**တိ တေသံ ဥပ္ပါဒဝယာနံ အန္တရေ။ **ဧဝမ္ပဿနာ**န္တိ ဒ္ဝိတိက္ခဏံ ဝဒတိ။ ယေ ပန "သဒ်ါရာနံ ဒ္ဝိတိ နတ္ထိ"တိ ဝဒန္တိ၊ တေသံ တံ မိစ္ဆာ။ ယထာ ဟိ တသ္မေ ဓမ္မသ္မိ ဥပ္ပါဒါဝတ္ထာဃယ ဘိန္နာ ဘင်္ဂါဝတ္ထာ ဋ္ဌိတာ၊ အညထာ အညံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အညံ နိရုဇ္ဈတီတိ အာပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ဥပ္ပန္နသ္မိ ဘင်္ဂါဘိမုခါဝတ္ထာ ဋ္ဌိတမ္ပိ၊ သာဝ ဒ္ဝိတိက္ခဏောဟ။ န ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဘိဇ္ဇတိတိ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ။ **ဂူပသမသဒ်ါတ**န္တိ အစ္စန္တံ ဂူပသမသဒ်ါတံ **နိဗ္ဗာနမေဝ သုခံ၊** န တယာ အဓိပ္ပေတာ ကာမာတိ အဓိပ္ပါယော။

နန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-နန္ဒတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂။ **နန္ဒတီ**တိ ဇေဋ္ဌ နန္ဒနံ သပ္ပိတိကကာမတဏှာကိစ္စန္တိ အာဟ “**တုဿတီ**”တိ၊ တသ္မာ ကာမပရိတောသေန ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ပုတ္တိမာ**တိ ပုတ္တဝါ။ ပဟူတေ စာယံ မာ-သဒ္ဒေါတိ အာဟ “**ဗဟူပုတ္တော**”တိ။ ဗဟုပုတ္တတာဂဟဏေန ဇ္ဈဒံ ပယောဇနန္တိ ဒဿေန္တော “**တဿ ဟီ**”တိ-အာဒိမာဟ။ **ပုရေန်**တိ ပဒံ အပေက္ခိတ္တာ **ဧညဿာ**တိ သာမိဝစနံ။ **ဇုတိ အာဟာ**တိ ဇုမမတ္ထံ သန္ဓာယာဟ၊ ဧဝံအဓိပ္ပါယော ဟုတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ဂေါသာမိကော**တိ ဂေါမာ။ ဇုဓာပိ ပဟူတေ မာ-သဒ္ဒေါ။ **ဂေါရသသမ္ပတ္တိန်**တိ ဂေါရသေဟိ နိပ္ဖန္နသမ္ပတ္တိံ။ **ဥပဓီ**တိ ပစ္စတ္ထဗဟုဝစနံ။ **ဟီ**တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော။ နန္ဒယန္တိ ပိတိသောမနဿံ ဇနယန္တိတိ **နန္ဒနာ**။ ကာမံ ဒုက္ခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော နိပ္ပရိယာယတော ကာမာ “ဥပဓိ”တိ ဝတ္တုမ္ပတံ အရဟန္တိ၊ တဿာ ပန ဒေဝတာယ အဓိပ္ပါယဝသေနာဟ “**သုခဿ အဓိဋ္ဌာန-ဘာဝတော**”တိ။ ကိလေသဝတ္ထုဟေတုကတ္တာ သေသပဒဋ္ဌယဿ ကိဉ္စာပိ သဗ္ဗံ သံသာရဒုက္ခံ ကိလေသဟေတုကံ၊ ဝိသေသတော ပန ပါပဓမ္မာ အပါ-ယူပပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိတိ အာဟ “**ကိလေသာဝိ အပါယဒုက္ခဿ အဓိဋ္ဌာန-ဘာဝတော**”တိ။ **ဥပသံဟရမာနာ**တိ ဥပနေန္တော ဥပ္ပါဒေန္တော။ မနုဿဇာတိ-ကောပိ ဒုလ္လဘဿာသဇ္ဈာဒနတာယ ဒုက္ခဗဟုလော ပေတော ဝိယာတိ **မနုဿပေတော**။ မနုဿဇာတိကောပိ ဝုတ္တရူပေါ အနတ္ထပါတိတော ပရေဟိ ဟိံသိတော သမာနော နေရယိကော ဝိယာတိ **မနုဿနေရယိကော**။

ဖလေန ရုက္ခတော **ဖလံ** ပါတေန္တော ဝိယ။ **တထေဝ နဝဟာကာရေဟီ**တိ ယထာ တီသု ကာလေသု နာသမရဏဘေဒနဝသေန ပုတ္တိမာ ပုတ္တနိမိတ္တံ၊ တထေဝ ဂေါမာ ဂေါနိမိတ္တံ သောစတိ နဝပ္ပကာရေဟိ။ ပဇ္ဈ ကာမဂုဏော ပဓိပိ နရံ သောစေန္တိတိ ယောဇနာ။ **တဿာ**တိ ယော ဥတ္တရိ အနုဂိဇ္ဈတိ၊ တဿ။ **ကာမယာနဿာ**တိ ဇာတကာမဿန္တိ။ **ဇန္တုနော**တိ သတ္တဿ။ **ပရိဟာယန်တေ** ဝိနဿန္တိ စေ။ **သလ္လဝိဒ္ဓေါ**တိ သလ္လေန ဝိဒ္ဓေါ ဝိယ။ **ရုပ္ပတီ**တိ ဝိကာရံ အာပဇ္ဇတိ၊ သောစတိတိ အတ္ထော။ **နရဿ သောစနာ** သောကဃဋ္ဋနပစ္စယော။ **ဥပဓယော နတ္ထီ**တိ ကာမံ ကိလေသာဘိသင်္ခါရုပဓယော တာဝ ဒိဏ္ဏာသဝဿ နတ္ထေဝ မဂ္ဂါဓိဂမေန နိရောဓိတတ္တာ၊ ခန္ဓူပဓယော ပန ကထန္တိ? တေပိ တဿ သဥပါဒိသေသကာလေပိ အဒ္ဓုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတာ နာ သန္တေဝ၊ အယဉ္စ အနုပါဒိသေသကာလေ။ တေနာဟ “**သော နိရုပဓိ မဟာဒိဏ္ဏာသဝေါ**”တိ။

နန္ဒတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-နတ္ထိပုတ္တသမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃။ ပုတ္တပေမံ ပုတ္တဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတံ ဥတ္တရပဒလောပေနာတိ အာဟ **"ပုတ္တပေမသမ"**န္တိ။ **ဂေါသမိတ**န္တိ ဂေါဟိ သမံ ကတံ။ တေနာဟ **"ဂေါဟိသမ"**န္တိ။ သူရိယဿ သမာတိ **သူရိယသမာ**။ အဝယဝသမ္ဗန္ဓေ စေတံ သာမိဝစနံ။ အဝယဝေါ စေတ္ထ အာဘာ ဧဝါတိ ဝိညာယတိ "အနန္တရံ အာဘာ"တိ ဝုစ္စမာနတ္တာတိ အာဟ **"သူရိယာဘာယ သမာ"**တိအာဒိ။ မဟာဃဘာဝေန သရန္တိ သဝန္တိတိ **သရာ၊** မဟန္တာ ဇလာသယာ။ **သမ္ဗေ တေ သမုဒ္ဒပရမာ** ဩရိမဇနေဟိ အဒိဋ္ဌပရတိရတ္တာ တဿ။

နတ္ထိ အတ္တသမံ ပေမန္တိ ဂါထာယ ပဌမဂါထာယံ ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္တပေမေန သမံ ပေမံ နာမ နတ္ထိတိ အယမတ္ထော။ အနုဒကကန္တာရေ ဃမ္မသန္တာပံ အသဟန္တိယာ အင်္ကေ ဌပိတပုတ္တကံ ကန္ဒန္တံ ဘူမိယံ နိပဇ္ဇာပေတ္တာ တဿ ဥပရိ ဌတ္တာ မတဇ္ဇုတ္ထိဝတ္ထုနာ ဒီပေတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **"မာတာပိတာဒယော ဟိ ဆန္ဒေတ္တာပိ ပုတ္တဓီတာဒယော"**တိ။ တထာ စာဟ—

"သမ္ဗာ ဒိသာ အနုပရိဂမ္ဖ စေတသာ၊
နေဝဇ္ဈဂါ ပိယတရမတ္တနာ ကွစိ။
ဧဝံ ပိယော ပုထု အတ္တာ ပရေသံ၊
တသ္မာ န ဟိံသေ ပရမတ္တကာမော"တိ ၁။

ဓညေန သမံ ဓနံ နာမ နတ္ထိ၊ ယသ္မာ တပ္ပဋိဗဒ္ဓါ အာဟာရူပဇီဝိနံ သတ္တာနံ ဇီဝိတဝုတ္တိ။ **တထာရူပေ ကာလေ**တိ ဒုဗ္ဘိက္ခကာလေ။ **ဧကဒေသံယေဝ ဩဘာသန္တိ**တိ ဧကသ္မိံ ခဏေ စတူသု မဟာဒီပေသု ဩဘာသံ ဖရိတုံ အသမတ္ထတ္တာ သူရိယဿပိ၊ ပဂေဝ ဇုတရေသံ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဥဒယဗ္ဗယဿ ဉာဏာနုဘာဝေန သကလဇာတိခေတ္တံ ဧကောလောကံ အဟောသိတိ အာဟ **"ပညာ။ပ။ သဇ္ဇောတိ"**တိ။ **တမံ ဝိဓမတိ**တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏာဒယော ပညာ ယတ္ထ ပဝတ္တန္တိ၊ တမနဝသေသံ ဗျာပေတ္တာ ဧကပ္ပဟာရေန ပဝတ္တနတော။ **"ဝုဋ္ဌိယာ ပန ပဝတ္တမာနာယ ယာဝ အာဘဿရဘဝနာ"**တိ ပစုရဝသေန ဝုတ္တံ။

နတ္ထိပုတ္တသမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-သံ ၁-၇၅၊ ခု ၁-၁၃၃၊ ခု ၁၀-၁၄၂-ဝိဇ္ဇေသု။

၄-ခတ္တိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄။ ခေတ္တတော ဝိဝါဒါ[၁] သတ္တေ တာယတိတိ **ခတ္တိယော**။ **ဝဒတိ** ဒေဝတာ အတ္တနော အဒ္ဓာသယဝသေန။ **ဒ္ဝိပဒါဒိနန္တိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန စတုပ္ပဒ-ဘရိယပုတ္တာ ဂဟိတာ။ **ဇဋ္ဌါဒယောတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာဇာနိယသုဿူသ-ဘရိယသဝပုတ္တာ။ **ဒ္ဝိပဒါနံ သေဋ္ဌော**တိ ဇေဋ္ဌ ဒ္ဝိပဒါနံ ဇေ သေဋ္ဌောတိ နာယံ နိယမော ဣစ္ဆိတော၊ သေဋ္ဌော ဇေါတိ ပန ဣစ္ဆိတော၊ တသ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒ္ဝိပဒေသု အညေသု တတ္ထ စ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သေဋ္ဌော ဇေ သမ္ဗေသမ္ပိ ဥတ္တရိတရသာ အဘာဝတောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ဥဗ္ဘတော မာနေနာ ပနေ-သာ"**တိအာဒိ။ ကာရဏာကာရဏံ အာဇာနာတိတိ **အာဇာနိယော**။ **ဂဏ္ဍာ-ပေထာ**တိ ယထာ ဥဒကော နဒီ တေမိသတိ၊ ဇေံ ဝါဠံ ဂဏ္ဍာပေထ။ "အသုဿူသာ"တိ ကေစိ ပဌန္တိ။ **အာသုဏ္ဍမာနေနာ**တိ သပ္ပဋိဿဝေါ ဟုတ္ဝာ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆကော။

ခတ္တိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-သဏမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅။ **ဒ္ဝိတေ မဏ္ဍနိကေ**တိ ပုဗ္ဗဒ္ဒံ နိက္ခမိတ္ဝာ အပရဒ္ဒံ အပ္ပတ္ဝာ ဒ္ဝိတမဇ္ဈန္ဟေ။ **သန္နိသီဒေသူ**တိ ပရိဿမဝိနောဒနတ္ထံ သဗ္ဗသော သန္နိသီဒန္တေသု။ ဒ-ကာရဿ ဟိ ဝ-ကာရံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသော။ တေနာဟ **"သန္နိသိန္နေသု ဝိဿမမာနေ-သူ"**တိ။ **သဗ္ဗသတ္တာနန္တိ** သဗ္ဗေသဉ္စ အာဟာရူပဇီဝိတသတ္တာနံ ဃမ္ဗတာပနေ သန္တတ္တကာယာနံ။ **ဣရိယာပထဒုဗ္ဗလ္လကာလေ**တိ ဌာနာဒီဇရိယာပထဿ အသမတ္ထကာလေ။ **သဏတိ ဝိယာ**တိ သဒ္ဒံ ကရောတိ ဝိယ၊ ယထာ တံ အညမ္ပိ မဟာဝနံ ဝက္ခမာနနယေန။ တေနာဟ **"တမ္ပဋ္ဌိဘာဂံ နာမေတ"**န္တိ။ **ဆိဒ္ဒဝေဏုပဗ္ဗာနန္တိ** ရန္ဓဇာတကိစကမဟာဝေဠုပဗ္ဗာနံ။ **ဒုတိယကံ** သဟာယံ **အလဘန္တီ** အနဘိရတိပရိတဿနာယ ဇေမာဟ။ **အနပ္ပကံ သုခ**န္တိ ဝိပုလံ ဥဠာရံ ဝိဇေကသုခံ။

ကေဝိဟာရတာယ **သုညာဂါရံ ပဝိဋ္ဌဿ**။ တေန ကာယဝိဝေကံ ဒဿေတိ။ အနိစ္စာနုပဿနာဒိဟိ နိစ္စသညာဒိပ္ပဟာနေန **သန္တံ စိတ္တံ**သ။ တေန စိတ္တဝိဝေကံ ဒဿေတိ။ သံသာရေ ဘယံ ဒိက္ခနတော **ဘိက္ခု**နော ဥဘယဝိဝေကသမ္ပန္နဿ,

---

၁-ဗိဘာဂါယ (က)

တတော ဧဝ ဥတ္တရိံ မနုဿဓမ္မတော ရတိံ လာဘိနော။ **အမာနုသီ ရတီ**တိ ဘာဝနာရတိ။ **ပုရေတော**တိ ပုရိမဘာဂေ။ **ပန္ဆတော**တိ ပစ္ဆိမဘာဂေ။ **အပရော**တိ အညော။ **ပုရေတော**တိ ဝါ အနာဂတော၊ အနာဂတံ အာရဗ္ဘာတိ အတ္ထော။ **ပန္ဆတော**တိ အတီတေ အတီတံ အာရဗ္ဘ ပဋိပတ္တိယာ ဝိဗာဓနတော။ **ပရော**တိ ကောဓော စိတ္တပဋိဒုဿနတာယ။ နု ပရောတိ **အပရော**၊ လောဘော၊ သော **ဓဓ နု ဝိဇ္ဇ**တိ။ ဓတေန အနာဂတပုဇပုနာယ အတီတာနုသောစနာယ စ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အတီဝ ဖာသု ဘဝတီ**တိ နိဝရဏဇဋ္ဌကာဒိ ကာမဆန္ဒဿ ဝိဂမေန ဝိက္ခမ္ဘိတနိဝရဏဿ စျာနဿ ဝသေန အတိဝိယ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။ **ဓကဿ ဝသတော ဝနေ**တိ တဏှာဒုတိယိကာ-ဘာဝေန ဓကဿ အရညေ ဝိဓေကဝါသံ ဝသတော။ **ဓသသံ တာဒိသမေဝါ**တိ သေသမေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ ပဌမဂါထာယံ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

သဏမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-နိဒ္ဒါတန္ဒိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆။ ပစ္ဆိမေ မာသေ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော စတုဂ္ဂါဏံ သင်္ဃံ ပညပေတ္ဝာ ဒက္ခိဏေန ပသေန သတော သမ္ပဇာနော တိဏ္ဍေကံ ပါဒံ သမ္မိဝိတ္ဝာ **"နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ကိရိယာမယစိတ္တေဟိ **အဝေါ**-မိဿော ဘဝင်္ဂသောတော **အဗျာကတနိဒ္ဒါ**။ သာ ဟိ ခီဏာသဝါနံ ဥပ္ပဇ္ဇ-နာရဟာ၊ တဿာ ပုဗ္ဗဘာဂါပရဘာဂေသု ။ပ။ ဥပ္ပန္နံ ထိနမိဒ္ဓံ ဣဓာဓိပ္ပေတာ နိဒ္ဒါ၊ သာ အခီဏာသဝါနံ ယေဘုယျေန အနိယတကာလာ၊ တပ္ပဋိရုရနိယတ-သဘာဝံ ဒဿေန္တော **"အတိဆ္ဆာတ။ပ။ အာဂန္တွါကံ အာလသိယ"**န္တိ အာဟ။ ကာယာလသိယပစ္စယာ ဝိရိယဿ ပဋိပက္ခဘူတာ စတ္တာရော အကုသလကွန္ဓာ **တန္ဒီ** နာမ။ **တန္ဒီ**တိ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **တန္ဒိယနာ**တိ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ **တန္ဒီမနတာ**တိ တန္ဒိဘူတစိတ္တတာ။ **အာလသျန္တိ** အလသဘာဝါဟရဏံ။ **အာလသျာယိတတ္တာ**တိ အလသဘာဝပ္ပတ္တိ။ **ကာယဝိဇ္ဇမ္ဘ-နာ**တိ ကာယဿ ဝိနာမနာ။ **အကုသလပက္ခာ ဥက္ကဋ္ဌိတတာ**တိ အကုသလ-ပက္ခိယာ အနဘိရတိ။ **ဘတ္တကိလမထော**တိ ယထာဝုတ္တဿ ဘတ္တဝတ္ထုကဿ အာဟာရဿ ဝသေန သရီရေ ဥပ္ပဇ္ဇနကခေဒေါ။ **ဥပက္ကိလေသော**တိ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေန ဥပက္ကိလိဋ္ဌစိတ္တော။ စိတ္တဿ အသမာဟိတတ္တာ **နိဝါရိတ-ပါတုဘာဝေါ**။ အရိယမဂ္ဂဿ ဇောတနံ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇနမေဝါတိ အာဟ "နု

ဇောတတိ၊ နံ ပါတုဘဝတီတိ အတ္ထော”တိ။ နံ ဟိ အရိယမဂ္ဂေါ ဇေါတိ-အဇောတိနာမော ပဝတ္တတိ။

မဂ္ဂသဟဇာတဝီရိယေနာတိ လောကိယလောကုတ္တရမဂ္ဂသဟဇာတဝီရိ-ယေန။ မိဿကမဂ္ဂေါ ဟိ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ **နိဟရိတ္ဝာ**တိ နိဟရဏဟေတု။ ဟေတုအတ္ထော ဟိ အယံ **တ္ဝာ**-သဒ္ဒေါ “ပညာယ စဿ ဒိသ္ဝာ”တိအာဒီသု ဝိယ။ တေန “မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓတီ”တိ ဝစနံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ “အရိယမဂ္ဂံ ဝိသုဒ္ဓတီ”တိ ကေစိ ပဌန္တိ။

နိဒ္ဒါတ္ထိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဒုက္ခရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇။ ဒုက္ခံ တိတိက္ခန္တိ **ဒုတ္တိတိက္ခံ**၊ တဉ္စ ဒုက္ခမံ ဒုဿဟနံ အာရမ္မဏဝသေန ဒုက္ကရံ, အနုယုဉ္ဇနဝသေန ဒုတ္တိတိက္ခန္တိ။ **အဗ္ဘညာနာ**တိ သာမညဿ ဥပကာ-ရာနုပကာရေ ဓမ္မေ ဇာနနသမတ္ထာယ ဝေယျတ္တိယသဒ္ဓါတာယ ပညာယ အဘာဝတော နံ ဗျတ္တေန။ တေနာဟ **“ဗာလေနာ”**တိ။ ယသ္မိံ ဓမ္မေ သတိ သမဏော တိ ဝုစ္စတိ၊ တံ သာမညန္တိ အာဟ **“သမဏဓမ္မော”**တိ။ **ဋ္ဌိနာ**တိ “ဒုက္ကရံ ဒုတ္တိတိက္ခဉ္စ၊ အဗ္ဘတ္တေန စ သာမည”န္တိ ဋ္ဌိနာ ဂါထဒ္ဒေန၂။ **ဋ္ဌဒံ ဒဲသေတီ**တိ ဋ္ဌဒံ ဋ္ဌဒါနိ ဝုစ္စမာနံ အတ္ထဇာတံ ဒသေတိ။ **အဘိဒန္တန္တိ** အဘိဘဝနဒန္တံ၊ ဥပရိဒန္တန္တိ အတ္ထော။ သော ဟိ ဋ္ဌတရံ မုသလံ ဝိယ ဥဒုက္ခလံ ဝိသေသတော ကဿစိ ခါဒနကာလေ အဘိဘုယျ ဝတ္တတိ။ **အာဓဝယာ**တိ နိပ္ပိဋ္ဌနဝသေနေဝ ဌပေတွာ။ **တာလုံ အာဟစ္စာ**တိ တာလုပဒေ-သမာဟနိတွာ ဝိယ။ **ဓေတသာ**တိ ကုသလစိတ္တေန။ **စိတ္တန္တိ** အကုသလစိတ္တံ။ **အဘိနိဂ္ဂဏှိတွာ**တိ ယထာ အတိသမုဒါစာရော နံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဝိဗာဓနဝသေန နိဂ္ဂဟေတွာ။ **အာပါဏကောဋ္ဌိက**န္တိ ပါဏကောဋ္ဌိပရိယောသာနံ၊ ပရိဇ်ဝန္တိ အတ္ထော။ သမ္မာဓေတိတိ **သမ္မာဓေဝ၊** အန္တရာယိကော။ **မဟူ ပရိဿယာ**တိ အယောနိသော ကာမဝိတက္ကာဒိဝသေန။

ပဒ္ဓတိ စိတ္တမေတ္ထာတိ ပဒံ၊ အာရမ္မဏံ။ ဋ္ဌိယာပထံ ဧဝ ပဒံ **ဋ္ဌိယာ-ပထပဒံ**။

၁-မ ၁-၂၁၅-ဝိဇ္ဇေ။ ၂-ဘာဝတ္တေန (က)

ဂိဝါ စတ္တာရော ပါဒါတိ **ဂိဝပဋိမာနိ။ သမောဒဟန္တိ** ဝါ သမောဓာန-ဟေတူတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ "**သမောဒဟိတ္ဝာ ဝါ**"တိ၊ သမ္မာ ဩဓာယ အန္တော ပဝေသေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **သဂေ အာရမ္မဏကပါလေ**တိ ဂေါစရဂ္ဂဟိတ္တံ ဝဒတိ။ **သမောဒဟန္တိ** သမောဒဟန္တော။ **အနိသိတောတိ** တေဘူမကဓမ္မေသု ကဉ္စိပိ ဓမ္မံ တဏှာဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသဝသေန အနိသိတော။ **အဝိဟိံသမာနော** ဝိဟိံသာနိမိတ္တာနံ ပဇဟန္တော။ **ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိ-တေနာ**တိ သီလဗျသနတော ဥဒ္ဓရဏရူပေ သဏ္ဌိတေန၊ ကရဏာယုတ္တေနာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ "**ကာရုညံ ပဋိစ္စာ**"တိ။

ဒုက္ကရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ဟိရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈။ **နိသေဇ္ဇေတီ**တိ နိဝါရေတိ ပဝတ္တိတုံ န ဒေတိ။ **ပုဉ္ဆတီ** ဒေဝတာ။ **အပဟာရန္တော**တိ အပနေန္တော၊ ယထာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အက္ကောသဝတ္ထု နဟောတိ၊ ဧဝံ ပရိဟရန္တော**တိ** အတ္ထော။ **ဗုဒ္ဓေတိ** သာရထိဝိဓံ။ **အတ္တာနိ နိပါတံ န ဒေတိ၊** အာဇာနိယော ဟိ ယုတ္တံ ပဇာနာတိ။ အဘူတေန **အဘူတက္ကောသေန။ ပရိမုဇ္ဇော နာမ နတ္ထိ** ဗာလာနဉ္စ ဇာနာနံ ပရာပဝါဒေ ယုတ္တပယုတ္တဘာဝတော။ တေနာဟ ဘဂဝါ—

"နိန္ဒိန္တိ တုဏှီမာသိနံ၊ နိန္ဒိန္တိ ဗဟုဘာဏိနံ။
မိတဘာဏိမ္ပိ နိန္ဒန္တိ၊ နတ္ထိ လောကေ အနိန္ဒိတော"တိ[1]။

တနုယာတိ ဝါ ကဘိပယာ။ တေနာဟ "**အပ္ပကာ**"တိ။ **သဒါ သတာ**တိ ဟိရိနိသေဓဘာဝေ ကာရဏဝစနံ။ **မပ္ပဇ္ဇျာ**တိ ပတ္ဝာ အဓိဂန္ဆာ။ ဝါနတော နိက္ခန္တတ္တာ **နိဗ္ဗာနံ၊** အသင်္ခတဓာတု။

ဟိရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ကုဋိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉။ **အန္တော**တိ ကုဋ္ဌိအဗ္ဘန္တရေ။ **ဝသနဋ္ဌာနဋ္ဌေနာ**တိ ၂ ဝသနဘာဝေန။ **ကုလပဝေဏိန္တိ** ကုလာစာရံ ကုလတန္တိံ။ **သန္တာနကဋ္ဌေနာ**တိ ကုလသန္တတိယာ

၁-ခု ၁-၇၇-ပိဋ္ဌေ။　　၂-ဝသနဋ္ဌေနာတိ (က)

သံ-နီ ၁-၆—န-ပု-လ

ဗန္ဓနဘာဝေန။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေဟိ ပုစ္ဆိတဋ္ဌာသ အနုဇာနနဝသေန **"ဧကံ-သဝစနေ နိပါတော"**တိ ဝုတ္တံ။ အာပါဒိကာ ပေါသိကာ မာတုစ္ဆာ မဟာ-ပဇာပတိ မာတာ ဧဝါတိ ကတ္ဝာ **"ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ"**တိ အဝိသေ-သတော ဝုတ္တံ။ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ နတ္ထိတိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓော။ ပုန မာတုကုစ္ဆိဝါသာဒိနံ အဘာဝဝစနေနေဝ ဝန္ဒမိ ဗန္ဓနဿ အဘာဝေါ ဒိပိတော ဟောတိတိ နဂတိတော။ အယံ ကိရ ဒေဝတာ ယထာ ပုထုဇ္ဇနာ ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏော နဇာနန္တိ၊ ဧဝံ နဇာနာတိ၊ တသ္မာ **"မယာ သန္ဒာဟံ မန္ဒိတ္ထာ"**တိ-အာဒိမာဟ။

ကုဋိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀။ တပနဘာဝေန တပနောဒကတ္တာ **တပေါဒါ**တိ တသ္မ ရဟဒဿ နာမံ။ တေနာဟ **"တတ္ထာဒကဿ ရဟဒဿာ"**တိ။ **တတော**တိ နာဂဘဝနေ ဥဒကရဟဒတော တပေါဒါ နာမ နဒီ သန္ဒတိ။ သာ ဟိ နဒီ ဘူမိတလံ အာရောဟတိ။ "ဒေဿာ ဇာတာ"တိ ဝစနသေသော။ **ပေတလောကော**တိ လောဟကုဋ္ဌိနိရယာ ဋ္ဌာဓိပ္ပေတာတိ ဝဒန္တိ။ ရဟဒဿ ပန အာဒိတော ပဗ္ဘတပါဒဝနန္တရေသု ဗဟူ ပေတာ ဝိဟရန္တိ၊ သ္မာယမတ္ထော **ပေတဝတ္ထု-ပါဠိယာ လက္ခဏသံယုတ္တေန** စ ဒီပေတဗ္ဗော။ **ယတာယန္တိ** ယတော ရဟ-ဒတော အယံ။ **သာတောဒကော**တိ မဓုရောဒကော။ **သေတောဒကော**တိ ပရိသုဒ္ဓောဒကော၊ အနာဝိလောဒကောတိ အတ္ထော။ **တံတော**တိ တပေါဒါ-နဒိတော။

သမိဒ္ဓေါတိ အဝယဝါနံ သမ္ပဒ္ဒနတာယ သံသိဒ္ဓိယာဝ သမ္ဘာ ဋ္ဌဒ္ဓေါ။ တေနာဟ **"အဘိရူပေါ"**တိအာဒိ။ ပဓာနေ သမ္ဘသနဓမ္မေ နိယုတ္တော, တံ ဝါ ဏ္ဍေ အတ္ထိတိ **ပဓာနိကော**။ သေနာသနံ သုဉ္ဉဝိတဒ္ဓါရဝါတပါနံ၊ တေသံ ဝိဒဟနေန **ဥတုံ ဂါဟာပေတ္ဝာ**။

ပုဗ္ဗာပယမာနောတိ နှာနတော ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိယ ဝေါဒကဘာဝံ အာပဇ္ဇ-မာနော ဂမေန္တော။ အဝတ္ထံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ဝတ္ထံ ဒသေးတုံ **"တတ္ထ။ပ။ နဿိတရိတဗ္ဗ"**န္တိ ပဋမံ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗဒိသာပလောကနံ** ယထာ နှာယနဋ္ဌာနသ္မ မနုဿော ဟိ ဝိဝိတ္တဘာဝဇာနနတ္ထံ။ **ခါဏုအာဒိဝဝတ္ထာပနံ** စိဝရာဒိနံ ဌပနတ္ထံ

ဥဒကသမိပေတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဥက္ကာသနံ** အမနုဿဒ္ဒနံ အပဂမနတ္ထံ။ **အဝကုဇ္ဇဒ္ဒာနံ** တခ်ဏ္ဍောပိ ဥပရိမကာယသ္သ ဥဇုကံ အဝိဝဋကရဏတ္ထံ။ **စိဝရဝိဒ္ဓေယေဝ ဒ္ဝပေတဗ္ဗံ** ယဿ ဝါ တဿ ဝါ အဒ္ဓပေတ္ဝာ။ **ဥဒကန္တေ**တိ ဥဒကသမိပေ။ **သိန္နဒ္ဓာနန္တိ** သေဒဂတပဒေသော။ **ပသာရေတဗ္ဗံ** တသ္သ သုက္ခာပနတ္ထံ။ **သံဟရိတ္ဝာ ဒ္ဝပနံ** ပုန သုခေန ဂဟေတ္ဝာ နိဝါသနတ္ထံ။ **နာဘိပ္ပမာဏမတ္တံ ဩတရဏ်ံ** တာဝတာ ဥဒကပဋိစ္ဆာဒိလက္ခဏပ္ပတ္တတော။ **ဒီဝိံ အနုဒ္ဒာပေန္တေနာ**တိအာဒိ သံယုတကာရိတာဒဿနံ။ **နိဝါသနံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ**တိ အန္တရဝါသကံ ကဋိပ္ပဒေသေ ယထာ ပရိတော ဟောတိ၊ ဧဝံ ခိပိတ္ဝာ ပရိဝသိတ္ဝာ။

သရီရဝဏ္ဏောဝိ ဝိပ္ပသိဒ္ဒိ သမ္မဒေဝ ဘာဝနာနုဿတိမ္ပိ ဝိန္ဒန္တေ့ သာတိ အဓိပ္ပါယော။ **သမနံ နိဂ္ဂဟေတုန္တိ** ကိလေသဝသံ ဂတံ အတ္တနော စိတ္တံ နိဂ္ဂဏှိတုံ။ **ကာမူပနိတာ**တိ[1] ကာမံ ဥပဂတစိတ္တာ။ အထ ဝါ ကိလေသကာမေန ထေရေ ဥပနိတစိတ္တာ။

အပရိဘုဉ္ဇိတ္ဝာတိ အနနုဘောတ္ဝာ။ အနုဘဝိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထတော အာပန္နမေဝါတိ အာဟ "**ပဉ္စကာမဂုဏော**"တိ။ **ဘိက္ခသီ**တိ ယာစသိ။ တဋ္ဌ ဘိက္ခာစရိယဝသေနာတိ အာဟ "**ဝိဇ္ဇာယ စရသီ**"တိ။ ကာမပရိဘောဂရဂမန-ကာလော[2] နာမ ဝိသေသတော ပဌမယောဗ္ဗနာဝတ္ထာတိ အာဟ "**ဒဟရ-ယောဗ္ဗနကာလော**"တိ။ **သြဘဂ္ဂေနာ**တိ မဇ္ဈေ သံဘဂ္ဂကာယေန။ ဇိဏ္ဏကာလေ ဟိ သတ္တာနံ ကဋိယံ ကာယော သြဘဂ္ဂေါ ဟောတိ။

ဝေါတိ နိပါတမတ္တံ "ယေ ဟိ ဝေါ အရိယာ"တိအာဒိသု[3] ဝိယ။ **သတ္တာနန္တိ** သာမညဝစနံ၊ န မနုဿာနံ ဧဝ။ **ဒေဟနိက္ခေပနန္တိ** ကဠေဝရဋ္ဌပိတ-ဋ္ဌာနံ။ နတ္ထိ ဧတေသံ နိမိတ္တန္တိ **အနိမိတ္တာ၊ "**ဇ္ဇောကံ အယံ ဇိဝတိ"တိအာဒိနာ သဠာယန-နိမိတ္တရဟိတာတိ အတ္ထော။ **န နာယရေတိ** န ဉာယန္တိ။ **ဇ္ဈတော ပရန္တိ** ဇ္ဈာပရန္တိ အညံ ကာလံ။ တေန သြရကာလဿပိ သင်္ဂဟော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ။ ပရမာယုနော သြရကာလေ ဧဝ စေတ္ထ ပရန္တိ အဓိပ္ပေတံ တတော ပရံ သတ္တာနံ ဇီဝိတဿ အဘာဝတော။ **ဝဿသတာဘာဝတော**တိ ကာလဝသေန ဝဿသတာဘာဝတော။ **ဝဿသတန္တိ** စေတ္ထ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ န အသင်္ကရတော ဝဿသတံ, နိစ္ဆယော ဝါ။ **အဗ္ဗုဒပေသီ**တိအာဒိသု အဗ္ဗုဒ-ကာလော ပေသိကာလောတိအာဒိနာ ကာလ-သဒ္ဒေါ ပစ္စေကံ ယောဇေ-တဗ္ဗော။ **ကာလော**တိ ဣဓ ပုဗ္ဗဏှာဒိဝေလာ အဓိပ္ပေတာ။ တေနာဟ

၁-ကာမပရိဠာဟာဘိဘူတာတိ (က)　　၂-ကာမပရိဘောဂဂရုကဂေဟကာလော (?)

၃-မ ၁-၂၀-ဝိဇ္ဇေ။

"ပုဗ္ဗဏ္ဟော ဖိ"တိအာဒိ။ ဇုဓေဝ ဒေဟေန ပတိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အနေ-ကပ္ပကာရတော**တိ နဂရေ ဇာတာနံ ဂါမေ၊ ဂါမေ ဇာဘာနံ် နဂရေ၊ ဝနေ ဇာတာနံ ဇနပဒေ၊ ဇနပဒေ ဇာတာနံ ဝနေတိအာဒိနာ အနေကပ္ပကာရတော။ **ဇုတော စုတေနာ**တိ ဇုတော ဂတိတော စုတေန။ **ဇု**ဓ ဇုမိသံ ဂဘိယံ။ **ယန္တေ ယုတ္တဂေါဏော ဗိယာ**တိ ယထာ ယန္တေ ယုတ္တဂေါဏော ယန္တံ နာတိဝတ္တတိ၊ ဧဝံ ကာလော ဂတိပဗ္ဗကန္တိ ဧဝံ ဥပမာသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အယံ ကာလောတိ အယံ မရဏကာလော။ **ပစ္ဆိမေ ကာလေ**တိ ပစ္ဆိမေ ဝယေ။ **တိဿော ဝယော သီမာ**တိ ် ပဌမာဒိကာ တိဿော ဝယာ သီမာ အတိက္ကန္တေန။ ပုရိမာနံ ဟိ ဒ္ဝိန္နံ ဝယာနံ သဗ္ဗသော သီမာ အတိက္ကမိတ္ဝာ ပစ္ဆိမဿ အာဒိသိမံ အတိက္ကန္တော တထာ ဝုတ္တော။ **"အယဉ္စိ သမဏဓမ္မော။ပ။ နု သက္ကာ ကာတု"**န္တိ ဝတ္ဝာ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"တဒါ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌိတုန္တိ** ပါဠိတော အတ္ထတော စ ဟဒယေ ဌပနဝသေန ဂဏှိတုံ။ **ပရိ-ဘုဉ္ဇိတုန္တိ** ဝုတ္တဓမ္မပရိဟရဏသုခံ အနုဘဝိတုံ။ ဧကဿ ကထနတော ပဌမံ ဂါထံ သုတ္တံ ဝါ ဥဿာရေတိ၊ တသ္မိံ နိဋ္ဌိတေ ဇုတရော ဓမ္မကထိကော တံယေဝ ဝိတ္ထာရေန္တော ဓမ္မံ ကထေတိ၊ အယံ **သရဘာဏဓမ္မကထာ**။ သုတ္တ-ဂေယျာနုသာရေန ယာဝ ပရိယောသာနာ ဥဿာရဏံ **သရဘညဓမ္မကထာ**။ **"မာ မံ ကာလော ဥပစ္စဂ္ဂါ"**တိ ဝဒန္တော "သမဏဓမ္မဿ ကရဏဿ အယံ မေ ကာလော"တိ ကထေတိ၊ တတော ပရော "ပစ္ဆိမဝယော အညော ကာလော"တိ ကထေတိ။ **"ကာလံ ဓေါဟံ။ပ။ တဿာ အာဟုတ္ဝာ ဘိက္ခာမိ"**တိ ဝဒန္တော အတ္တနာ ကတံ ပဋိပတ္တိံ စ သဟေတုကံ သာနိသံသံ ကထေတိ။

တံ ဂါရဝကာရဏံ သန္ဓာယ။ **တေန္တိ** "အထ ခေါ သာ ဒေဝတာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတ္ဝာ"တိ ဧတံ ဝုတ္တံ။ **ဒဟရော တွန္တိ အာဒိမာဟ** လောဘာဘိဘူတ-တာယ အဓိဂတတ္တာ။ **သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယုတ္တော**တိ ဘောဂသမ္ပဒါ ပရိဝါရသမ္ပ-ဒါတိ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိဟိ ယုတ္တော။ **အလင်္ကာရပရိဟာရန္တိ** အလင်္ကာရကရဏံ။ **အနိက္ကိဋ္ဌတာဒိ**တိ အကိဋ္ဌတပုဗ္ဗော။ ကိဋ္ဌနံ စေတ္ထ ကာမာနံ ပရိဘောဂေါတိ အာဟ "**အာဟုတ္တာဒိ**"တိ။ **အကတကာမံကိဋ္ဌော**တိ အကတကာမာနုဘာဝနုပ္ပ-ယောဂေါ။ သယံ အတ္တနာ ဧဝ ဒိဿန္တိတိ သန္နိဋ္ဌာ၊ သန္နိဋ္ဌာ ဧဝ **သန္နိဋ္ဌိကာ**၊ အတ္တပစ္စက္ခတော သန္နိဋ္ဌိကာ။ ပကဋ္ဌော ကာလော ပတ္တော ဧတေသန္တိ ကာလိကာ၊ တေ **ကာလိကေ**။

၁-ဝယသီမာတိ (က)

စိတ္တာနန္တရိကာ ဇုန္ဆိတစိတ္တာနန္တရံ၊ ဇုန္ဆိတိန္ဆိတာရမ္မဏာကာရေတိ အတ္ထော။ တေနေဝါဟ **"စိတ္တာနန္တရံ ဇုန္ဆိတိန္ဆိတာရမ္မဏာနုဘဝနံ နသမ္ပဇ္ဇတီ"**တိအာဒိ။ **စိတ္တာနန္တရံ လဒ္ဓမ္မတာယာ**တိ ဒုနန္တရိတသမာဓိစိတ္တာနန္တရံ လဒ္ဓမ္မဖလတာယ။ **သမောဟိတေသုပီ**တိ သမ္ပုတေသုပိ။ **သမ္ပန္နကာမဿာ**တိ သမိဒ္ဓကာမဿ။ **စိတ္တကာရာ** ရူပလာဘေန၊ **ပေါတ္ထကာရာ** ပဋိမာကာရကာ၊ **ရူပကာရာ** ဒန္တရူပကဋ္ဌရူပလောဟရူပါဒိကာရကာ။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန နာနာရူပဝေသဓာရိနံ နဋ္ဌာဒိနံ သင်္ဂဟော။ **သေသဒွါရေသူ**တိ ဇော္ဇဂန္ဓမ္မမာလာကာရသူပကာရာဒယော ဝတ္တမ္မာ။

သောတိ သမိဒ္ဓိတ္ထေရော။ **သမောဟိတသမ္မတ္တိနာ**တိ သင်္ဂါဟကော ရူပကရဏသမ္မတ္တိနာ။ **ပတ္တမ္မဒုက္ခသာ**တိ ကာမာနံ အာပဇ္ဇနရက္ခဏဝသေန လဒ္ဓမ္မသ ကာယိကစေတသိကဒုက္ခသ။ **ဥပါယာသသာ**တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗရိသမသ ဝိရတသ။ **"ဝိသာတသာ"**တိ ကေစိ။ **"ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေနာ"**တိ ကေစိ ပဌန်။ အသုကသ္မိံ နာမ ကာလေ ဖလံ ဟောတီတိ ဧဝံ ဥဒိက္ခိတဗ္ဗော နသ ကာလောတိ **အကာလော**။ **ဇော္ဇော**တိ ဧတေသု နဝသု လောကုတ္တရမေဝ။ **ဧဟိပဿဝိဓိန်**္တိ **"ဧဟိ ပဿ"**တိ ဧဝံ ပဝတ္တဝိဓိဝစနံ။ ဥပနေတဗ္ဗောတိ ဝါ ဥပနေယျော၊ သော ဧဝ **ဩပနေယျိကော**။ **ဝိညူဟီ**တိ ဝိဒူဟိ ပဋိဝိဒ္ဓသဒ္ဓေဟိ။ တေ ကံသတော ဥဿဋိတညူအာဒယော ဟောန်္တိ အာဟ **"ဥဿဋိတညူအာဒီဟိ"**တိ။ **"ပစ္စတ္တ"**န်္တိ တေသ ပတိအတ္တနိတိ ဘုမ္မဝသေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **"အတ္တနိ အတ္တနိ"**တိ။

သမ္မပဒေဟိ သမ္မန္နောတိ "ကထံ အာဒိနဝေါ ဇော္ဌ ဘိယျော၊ ကထံ အကာလိကော"တိအာဒိနာ သမ္မေဟိ ပစ္စေကံ သမ္မန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နဝေါတိ တရဏော နဝ စိရဝသော။ ယေ ဘိက္ခုနောဝါဒကလက္ခဏပ္ပတ္တာ၊ တေ သန္ဓာယ **"ဝိသတိဝဿတော ပဋ္ဌာယ ထေရော"**တိ ဝုတ္တံ။ ဇုဓ သာသနံ နာမ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ ဝိဒ္ဓကတ္တယန်္တိ အာဟ **"ဓမ္မေန ဟိ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ ဓမ္မေန ဝိနယော ဇော္ဌ ဝိနာ ဒဏ္ဍာသတ္ထေဟိတိ **ဓမ္မဝိနယော**။ ဓမ္မာယ ဝိနယော ဇော္ဌ နာမိသတ္ထန်္တိ ဓမ္မဝိနယော။ ဓမ္မတော ဝိနယော နာ အဓမ္မတောတိ ဓမ္မဝိနယော။ ဓမ္မော ဝါ ဘဂဝါ ဓမ္မသာမီ ဓမ္မကာယတ္တာ၊ တသ ဓမ္မသည်-တသ သတ္ထု ဝိနယော၊ နာ တတ္ထိကာနန်္တိ ဓမ္မဝိနယော။ ဓမ္မေ ဝိနယော နာ အဓမ္မေ ဝိနယော။ ဓမ္မော စ သော ယထာနသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ သတ္တေ အပါ-ယေသု အပတမာနေ ဓာရေတိတိ, သဗ္ဗေ သံကိလေသတော ဝိနေတိတိ ဝိနယော စာတိ ဓမ္မဝိနယော။ တေနာဟ **"ဥဘယမ္ပေတံ သာသနဿေဝ နာမ"**န်္တိ။

ဓမ္မဝိနယောတိ ဓမ္မေန ယုတ္တော ဝိနယော‌တိ ဓမ္မဝိနယော အာဇညရထော ဝိယ။ ဓမ္မော စ ဝိနယော စာတိ ဝါ ဓမ္မဝိနယော၊ တံ **ဓမ္မဝိနယံ**။ ဓမ္မဝိနယာနံ ဟိ သဏ္ဌာဘာဝဝစနတော ဓမ္မဝိနယတ္တသံသိဒ္ဓိ ဓမ္မဝိနယာနံ အညမညံ ဝိသေသနတော။ အဘိဓမ္မေပိ ဝိနယဝစနန္တိ ဓမ္မဝိနယဒွယသိဒ္ဓိ၊ ဒေသိတပညတ္တဝစနတော ဓမ္မဝိနယသိဒ္ဓိ။ ဓမ္မော စတုဓာ ဒေသိတော သန္ဒဿနသမာဒပနသမုတ္တေဇနသမ္ပဟံသနဝသေန၊ ဝိနယော စတုဓာ ပညတ္တော သီလာစာရတော ပရာဇိတဝသေန။ ဓမ္မစရိယာ သကဝိသယော၊ ဝိနယပညတ္တိ ဗုဒ္ဓဝိသယော။ ပရိယာယေန ဒေသိတော ဓမ္မော၊ နိပ္ပရိယာယေန ပညတ္တော ဝိနယော။ ဓမ္မဒေသနာ အဓိပ္ပါယတ္ထပ္ပဓာနာ[1]၊ ဝိနယပညတ္တိ ဝစနတ္ထပ္ပဓာနာ[2]။ ပရမတ္ထသစ္စပ္ပဓာနော ဓမ္မော၊ သမ္မုတိသစ္စပ္ပဓာနော ဝိနယော။ အာသယသုဒ္ဓိပဓာနော ဓမ္မော၊ ပယောဂသုဒ္ဓိပဓာနော ဝိနယော။

ကိရိယဒွယသိဒ္ဓိယာ ဓမ္မဝိနယသိဒ္ဓိ။ ဓမ္မေန ဟိ အနုသာသနသိဒ္ဓိ၊ ဝိနယေန ဩဝါဒသိဒ္ဓိ။ ဓမ္မေန ဓမ္မကထာသိဒ္ဓိ၊ ဝိနယေန အရိယတုဏှီဘာဝသိဒ္ဓိ။ သာဝဇ္ဇဒွယပရိဝဇ္ဇနတော ဓမ္မဝိနယသိဒ္ဓိ။ ဓမ္မေန ဟိ ဝိသေသတော ပကတိသာဝဇ္ဇပရိစ္စာဂသိဒ္ဓိ၊ ဝိနယေန ပညတ္တိသာဝဇ္ဇပရိစ္စာဂသိဒ္ဓိ။ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ သာဓာရဏာသာဓာရဏဂုဏဒွယသိဒ္ဓိ။ ဗဟုသုတသုတပသန္နဒွယတော ပရိယတ္တိပရိယာပုဏနဓမ္မဝိဘာဂရိဘာဂတော ဓမ္မဓရဝိနယဓရဝိဘာဂတော စ ဓမ္မဝိနယဒွယသိဒ္ဓိ၊ သရဏဒွယသိဒ္ဓိယာ ဓမ္မဝိနယဒွယသိဒ္ဓိ။ ဇုဓ သတ္ထာနံ ဒုဝိဓံ သရဏံ ဓမ္မော အတ္ထာ စ။ တတ္ထ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သရဏံ။ "ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိ"နွိ[3] ဟိ ဝုတ္တံ။ သုဒန္တော အတ္ထာပိ သရဏံ "အတ္ထာ ဟိ အတ္တနော နာထော"တိ[4] ဝစနတော။ တေန ဝုတ္တံ "သရဏဒွယသိဒ္ဓိယာ ဓမ္မဝိနယသိဒ္ဓိ"တိ။ တတ္ထ ယတသ ဓမ္မသိဒ္ဓိ၊ ယတော စ ဝိနယသိဒ္ဓိ၊ တဒုဘယံ ဒဿေန္တော အာဟ "**ဓမ္မေန ဟတ္ထ ဒွေ ပဋ္ဌကာနိ ဝုတ္တာနိ၊ ဝိနယေန ဝိနယပဋ္ဌက**"နွိ။ **အဓုနာ အာဂတော** ဇုဒါနေဝ နာ စိရသေဝ ဥပဂတော။

မဟန္တေ ဌာနေ ဌပေတွာတိ မဟေသက္ခတာဒဿနတ္ထံ အတ္တနော ပရိဝါရေန မဟန္တေဌာနေ ဌပိတဘာဝံ ပဝေဒေတွာ။ **မဟတိယာ**တိ ဥပသင်္ကမနဝန္ဒနာဒိဝစနာပဇ္ဇနဝသေန သမာစိဏ္ဏာယ။ သဗ္ဗေပိ ကိရ နိသီဒန္တော တံ ဌာနံ ဌပေတွာဝ နိသီဒန္တိ။ **ထိရကရဏဝသေနာ**တိ ဒဠ္ဠီကရဏဝသေန။ အယံ ကိရ ဒေဝတာ ဉာဏသမ္ပန္နာ မာနဇာတိကာ၊ တသ္မာ နာယံ မာနံ

၁-အဓိပ္ပါယတ္ထပမာဏာ (က)
၂-ဝစနတ္ထပမာဏာ (က)
၃-ခ ၂-၂၇၂၊ ခ ၅-၂၁၅၊၂၅၇-ဝင်္ဂေသု။
၄-ခ ၁-၃၇၊၆၇-ဝင်္ဂေသု၊

အပ္ပဟာယ မမ ဒေသနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောတိတိ မာနနိဂ္ဂဏှနတ္ထံ အာဒိတော ဒုဝိညေယျံ ကထေန္တော ဘဂဝါ ''အက္ခေယျသညိနော''တိအာဒိနာ ဇာဃ ဉာတုမိစ္ဆိတကာမာနံ ကာလိကာဒိဘာဝံ, ဓမ္မဿ စ သန္ဒိဋ္ဌိကာဒိဘာဝံ ဝိဘာဝေန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

အက္ခေယျတောတိ ဂိဟိလိင်္ဂပရိယာယနာမဝိသေသာဒိဝသေန တထာ တထာ အက္ခာတဗ္ဗတော။ တေနာဟ **''ကထာနံ ဝတ္ထုဘူတတော''**တိ။ **ဇေတသ္မာ**ဿ သတ္ထာနံ။ **ပတိဋ္ဌိတာ**တိ ပဝတ္တိတာ အာသတ္တာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ကာမသင်္ကိလေသိနံ ဝသေန အာသတ္တာ ဟောန္တု၊ ဇုတရေသံ ပန ကထန္တိ? အနိဋ္ဌင်္ဂတောပိ ဟိ ''ဇုဒံ နု ခေါ''တိအာဒိနာ ကန်ဒေါ တတ္ထ အာသင်္ကာ **ဇေ** နာမ အဝိဇဟနတော၊ ဟထာ ဝိက္ခေပဂတော့ ဝိက္ခေပဝတ္ထုသ္မိံ၊ အနုသယာနံ ပန အာသတ္တိဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **မစ္ဆုနော ယောဂဿ** မစ္ဆုဗန္ဓနံ၊ မရဏမမ္မတဿ အတ္ထော။ ယသ္မာ အပရိညာတဝတ္ထုကာ အနတ်္တမရဏတ္ထာ မစ္ဆုနာယထာရုစိ ပယောဇေတဗ္ဗာ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဥပရူပရိ စ ဒိဝိတာယ အာဏာယ အဗ္ဘန္တရေ **ဇေ** ဟောန္တိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ပယောဇံ။ပ။ အာဂန္ဆန္တီ''**တိ။ ယသ္မာ တေဘူမကာ ဓမ္မာ ကမနီယဋ္ဌေန ကာမာ၊ နေသမ္ပိ ကာလဿ လဒ္ဓဗ္ဗတာယ ကာလိကတာ ဇုဓ အက္ခေယျဝစနေန ပဝေဒိတာ။ တေနာဟ **''ဇဝိမာယ ဂါထာယ ကာလိကာ ကာမာ ကထိတာ''**တိ။ သဗ္ဗေပိ တေဘူမကာ ဓမ္မာ ကမနီယာ၊ ယသ္မာ စ ကာလိကာနံ ကာမာနံ တထာသဘာဝတာ ကထိတာ၊ အယမ္ပိ ဂါထာ တဒတ္ထမေဝ ဒီပေတီတိ ဇုမာယတေ ကထိတာ ဇေ ဟောန္တိ။ ယေ စ သတ္ထာ ပဗ္ဗဇု ခန္ဓေသု ဒိဋ္ဌိတဏှာဒိဝသေန ပတိဋ္ဌိတာ ''ဇုတ္ထိ, ပုရိသော, အဟံ, မမာ''တိ စ အဘိနိဝိသိယ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ ဘေ မရဏံ နာတိဝတ္တန္တိ။ ဇဝမ္ပေတ္ထ ကာမာနံ ကာလိကတ္ထော ကထိတောတိ အာဟ **''ကာလိကာ ကာမာ ကထိတာ''**တိ။

အယံ ဉာတပရိညာတိ ရူပါရူပဓမ္မေ လက္ခဏာဒိတော ဉာတေ ကတ္တာ ပရိစ္ဆိန္နနပညာ။ တေနာဟ **''ဇဝံ ဉာတံ ကတ္တာ''**တိအာဒိ။ ပဒဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ တေသံ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယော ဂဟိတောတိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟသိဒ္ဓိ သဂ််ဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တီရေတီ** တုလေတီ ဝိမံသတိ။ **ဒွါဒသ္တွာလိသာယ အာကာရေဟီ**တိ ဇုမိနာ မတ္ထကပ္ပတ္တံ့ မဟာဝိပဿနံ ဒဿေတိ။ တေ ပန အာကာရာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသံဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသညံ ပဇဟတီ''တိအာဒိနာ ဝိပဿနာကမ္မဏေဝိ ဧကဒေသေန ပဟာနံ လဒ္ဓတေဝ၊ အနဝသေသတော ပန ပဟာနဝသေန ပဟာနပရိညံ ဒဿေန္တော

အာဟ **"အဂ္ဂမဂ္ဂေန။ပ။ အယံ ပဟာနပရိညာ"**တိ။ တထာ စ အာဟ **"ဧဝံ တိဟိ ပရိညာဟိ"**တိအာဒိ။

အက္ခာတာရန္တိ အက္ခာတဗ္ဗံ၊ နှ အက္ခေယျကံ။ တေနာဟ **"ကမ္မဝသေန ကာရက"**န္တိအာဒိ။ **ကာရကန္တိ** စ သာဓနမာဟ။ **နှ မညတီတိ** ဝါ မညန် နပ္ပဝတ္တေတိ။ **အက္ခာတာရန္တိ** ဒိဏ္ဍာသဝံ။ အထ ဝါ **တံ ဟိ တဿ နှ ဟောတီ**တိ တံ ကာရကံ တဿ ဒိဏ္ဍာသဝသ္သ နှ ဟောတိ နှ ဝိဇ္ဇတိ၊ **ယေန** ဒိဋ္ဌိတဏှာ-ဒိကာရကေန **အက္ခေယျံ** ခန္ဓပဉ္စကံ "တိဿော"တိ ဝါ "ဖုဿော"တိ ဝါ "ဇုတ္ထိ"တိ ဝါ "ပုရိသော"တိ ဝါ အဘိနိဝိသ ဝဒေယျာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မနုဿနာဂါဒိဟိ ပူဇနိယတ္တာ "ယက္ခော"တိ သမ္မဒေဝါနံ သာဓာရဏဝစနန္တိ ဒေဝဓိတာဝိ "ယက္ခိ"တိ ဝုတ္တာ။ **အက္ခေယျန္တိ** ပဟာန-ပရိညာယ ပဟာနမဂ္ဂေါ၊ တဿ အာရမ္မဏဘူတံ နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဂဟိတံ။ **နှ မညတီတိ** ဒိဏ္ဍာသဝသ္သ အသ္သ ဖလပ္ပတ္တိတိ အာဟ **"နဝိဒေ လောကုတ္တရဓမ္မော ကထိတော"**တိ။

ဝိသေသီတိ ဝိသေသဇာတိအာဒိဝသေန သေယျောတိ အတ္ထော။ **တေသု ဂဟိတေသူ**တိ တေသု သေယျမာနာဒီသု တီသု မာနေသု ဂဟိတေသု။ တယော သေယျမာနာ တယော သဒိသမာနာ တယော ဟီနမာနာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ **ဧသာ ပုဂ္ဂလော**တိ သော အပ္ပဟီနမညနပုဂ္ဂလော။ **တေနေဝ မာနေန** ဟေတုဘူတေန။ **ဥပဓုဂါဓာယာ**တိ ပုရိမဒ္ဒေန ပန ဝတ္ထုကာမာ ဝုတ္တာတိ အာဟ **"ကာလိကာ ကာမာ ကထိတာ"**တိ။

ဝိဓိယတိ ဝိသဒိသာကာရေန ဌပိယတီတိ **ဝိဓာ၊** ကောဋ္ဌာသော။ **ကထံ-ဝိဓန္တိ** ကထံ ပတိဋ္ဌိတံ၊ ကေန ပကာရေန ပဝတ္တိတန္တိ အတ္ထော။ ဝိဒဟနတော ဟိနာဒိဝသေန ဝိဝိဓေနာကာရေန ဒဟနတော ဥပဓာရဏတော **ဝိဓာ၊** မာနော။ **မာနေသူ**တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ၊ မာနဟေတူတိ အတ္ထော။ **နှ စလတီ**တိ နှ ဝေဓတိ အတ္တနော ပရိသုဒ္ဓပကတိံ အဝိဇဟနတော။

ပညာ "သဒ္ဓါ"တိ အာဂတာ၊ ပညာတိ ယောနိသော ပဇ္ဇိသဒ္ဓါနံ။ **သဒ္ဓါယကော**တိ သက်လနပဒုပ္ပါဒနာဒိပိဏ္ဍာဂဏနာဝသေန ဂဏကော[၁]။ **ပပဉ္စသဒ္ဓါ**တိ မာနာဒိပပဉ္စဘာဝါ။ တေ တေ ဓမ္မာ သမ္မာ ယာထာဝတော သဒ္ဓါယန္တိ ဥပတိဋ္ဌန္တိ ဧတာယာတိ **သဒ္ဓါ၊** ပညာ။ ကေ ဒ္ဝေတိအာဒိနာ သဒ္ဓါနံ ဂဏနံ ပရိစ္ဆိန္ဒနန္တိ **သဒ္ဓါ၊** ဂဏနာ။ သဒ္ဓါယတိ ဘာဂသော ကထိယတိတိ

၁-သက်လနသဒ္ဒုပ္ပါဒနာဒိဝသေန ပိဏ္ဍဂဏနာ (က)

သန်ဂါ၊ ကောဋ္ဌာသော။ သင်္ဂါနံ သတ္တော ပုဂ္ဂလောတိအာဒိနာ သညာပနတ္ထံ **သန်ဂါ၊** ရတ္တောတိအာဒိ ပဏ္ဏတ္တိ။ **ဒိဏ္ဏာသဝေါ ဇဟိ ပဇဟိ**[1] ရာဂါဒိနံ သုပ္ပဟီနတ္တာ။ **နဝဘေဒံ** ပဘေဒတော၂, သခေါပတော **တိဝိဓမာန**န္တိ ဒေတ္ထော။ **နဝဝိဓ**န္တိ ဝါ ပါဠေ နဝဘေဒတ္တာ အန္တရဘေဒဝသေန နဝဝိဓန္တိ အတ္ထော။ ပစ္ဆယဝိသေသေဟိ ဇာတ္တိဘာဝါဒိဝိသေသေဟိ ဝိသေသေန မာနိယတ် ဂဟ္ဏော တ္ထောတိ **ဝိမာနံ၊** ဂဟ္ဏာသယော။ **နဥပဂန္ဆိ**တိ နဥပဂမိသတိ။ တေနာဟ **"အနာဂတ္တေ အတိတဝစန"**န္တိ။ "နာဗ္ဘဂါ"တိ ဟိ အတိတံ "နဂမိသ"တ်"တိ တေသ္မိံ အတ္ထော။ **ဆိန္နိ** အရိယမဂ္ဂသတ္တေန။ **ဩလောကယမာနာ** ဥပပတ္တိသု။ **သတ္တာနံဝေသနေသူ**တိ သတ္တာနံ ဥပပဇ္ဇနာနေသု။ **လောကုတ္တရဝိမုတ္တိမဂ္ဂကထေသိ** အရဟတ္တသ ပဝေဒိတတ္တာ။

"ဂါထာယ အတ္ထံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အတ္ထ-သဒ္ဒေါ အာဟရိတ္တာ ဝတ္တုမ္ဘော။ **အဒ္ဓဂိကမဂ္ဂဝသေနဝီ**တိ ဇေသဝ နယော။ သတိသမ္ဗဇ္ဈံ နာမ ကုသလဓမ္မာနုယောဂေ ကာရဏန္တိ အာဟ **"ဒသကုသလကမ္မပထ-ကာရဏ"**န္တိ။

အဒ္ဓဂိကမဂ္ဂဝသေန စ ဂါထာအတ္ထဝစနေ **အယံ** ဇုဒါနိ ဝုစ္စမာနော ဝိတ္ထာရနယော။ **တသ္မိံ ကိရ ဌာနေ**တိ တသ္မိံ ကိရ ဒေဝတာယ ပုစ္ဆိတံ ပဠိ ဝိသဇ္ဇနဌာနေ။ ဒေဝတာယ ဉာဏပရိပါကံ သြလောကေတ္ဝာ အနုပုဗ္ဗိယာ ကထာယ သဒ္ဓိံ သာမုက္ကံသိကဒေသနာ **မဟတီ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသိ။ ဉာဏံ ပဝေသေတ္ဝာ**တိ သဏ္ဌာဒေသနာယ အနုသရဏဝသေန ပတ္တဝိသုဒ္ဓိပဋိပါဋိ-ပဝတ္တံ ဘာဝနာဉာဏံ ဗန္ဓိတ္ဝာ။ **သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယာ**တိ သတ္ထု-ဒေသနာဝိလာသေန အတ္တနော စ ပရိပက္ကဉာဏတ္တာ ပဌမံ ဖလံ ပတ္ဝာ။ **ဧဝမာဟာ**တိ ဧဝံ "ပါပံ နကယိရာ"တိအာဒိပ္ပကာရေန ဂါထမာဟ။ **အင်္ဂံ နဟောတိ၊** အာဇီဝေါ ယထာ ကုပ္ပမာနော ဝါစာကမ္မန္တဝသေန ကုပ္ပတိ၊ တထာ သမ္ပဇ္ဇမာနောဝိတိ။ သော ဝါစာကမ္မန္တပက္ခိကော၊ တသ္မာ တဂ္ဂဟဏေန **ဂဟိတော၁ ဟောတိ။ ဝါယာမသတိသမာဓယော ဂဟိတာ** သမာဓိက္ခန္ဓ-သင်္ဂဟတော။ **သမာဓိဒ္ဒိသမာသင်္ဂါ ဂဟိတာ** ပညာက္ခန္ဓသင်္ဂဟတော။ **အန္တိမဘဝိကန်ဒနံ ဂဟိတံ** သရူပေနေဝါတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဣတိ**တိအာဒိ နိဂမနံ။

သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဒ္ဓနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဒိဏ္ဏာသဝေါ ဝါ ဝန္တ္ဟစ္ဆာနံ (က)　　၂-သဘာဝတော (က)

၃-သတ္တိဝဂ္ဂ

၁-သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁။ **ဒေသနာဆီသ**န္တိ ဒေသနာပဒေသလက္ခဏဝစနန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **ဩမဇ္ဈော**တိ အဓောမုခံ ကတ္ဝာ ဒိန္နပ္ပဟာရော။ ဣမိနာ ဧဝ ပသင်္ဂေန ပဟာရေ ဝိဘာဂတော ဒဿေတုံ ''**စတ္တာရော ဟီ**''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥပရိ ဌတ္ဝာ**တိ ဟတ္ထိအာဒိနံ ဥပရိ ဌတ္ဝာ။ **အဓောမုခံ ဒိန္နပ္ပဟာရော**တိ ခဂ္ဂကရဝါလာဒိနံ အဓောမုခံ ကတ္ဝာ ပဟတပဟာရော။ **ဥမ္မဇ္ဇော** ဝုတ္တပိပရိယာယေန ဝေဒိ-တဇ္ဇော။ ဝိဝိဓပ္ပဟာရော **ဝိမဇ္ဈော**။ "**ဩမဇ္ဈော ဂဟိတော**"တိ ဝတ္ဝာ တဿေဝ ဂဟဏော ကာရဏံ ဒဿေတုံ "**သော ဟီ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒုဂ္ဂန္ဓကိလိမအာဒိနံ ဝသေန **အန္တောဒေါသော**။ **မဇ္ဈေန သဒ္ဒိ**ံ **ဗန္ဓိတ္ဝာ**တိ ယသ္မိံ မဇ္ဈေ ဝကိက-ပုဂ္ဂလော နိပန္နော၊ တတ္ထ တံ သုဗ္ဗံ ကတ္ဝာ ပါဒင်္ဂုံ ဥဒ္ဓံ ကရောန္တော ဃီသဒ္ဒေနံ အဓော ကာတဗ္ဗံ။ တေနာဟ "**အဓောသိရော ကာတဗ္ဗော**"တိ။ **ပရိဗ္ဗာဇေ**တိ ပဝဇ္ဇေယျ။ သာ ပန ပဝတ္တိ ဘာဝနာဝိဟာရေန ယုတ္တာတိ အာဟ "**ဝိဟရေယျာ**"တိ။

သလ္လသ ဥဒ္ဓဟနံ **သလ္လုဒ္ဓဟနံ**။ **အတ္တံ ပရိတ္တကံ ဂဟေတ္ဝာ ဌိတာ** ဥပမာ-ကာရဏ ဝိကွမ္ဘနပ္ပဟာနသ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ တေနာဟ "**ပုနပ္ပုန**"န္တိအာဒိ။ **အနုဗန္ဓေါ ဟောတိ** သတိ ပစ္စယေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟတော ဒေဝတာယ ကာမရာဂပ္ပဟာနသ ဇောတိတတ္တာ။ နနု ဘဂဝတာ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ဒေသနာ နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာတိ? နှ, ဣတရိဿာ ဉာဏဗလာနုရူပဒေသနာယ ပဝတ္တေတဗ္ဗတော။ ဝေနေယျဿယာနုကူလံ ဟိ ဓမ္မံ ဓမ္မသာမိ ဒေသေတီတိ။

သတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ပုသတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂။ **ကမ်ံ ဘဖုသန္တု**န္တိ ကမ္မဖသံ အဖုသန္တံ၊ ကမ်ံ အကရောန္တန္တိ အတ္ထော။ **ဝိပါကော နု ဖုသတီ**တိ ဝိပါကဖဿော နု ဖုသတိ၊ ဝိပါကော နု ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ ကာရဏဿ အဘာဝတော။ ဧဝံ ဗျတိရေကမုခေန ကမ္မဝဋ္ဋေန ဝိပါကဝဋ္ဋံ သမ္ဗန္ဓံ ကတ္ဝာ အတ္ထံ ဝတ္ဝာ ဣဒါနိ ကေဝလံ ကမ္မဝဋ္ဋဝသေန အတ္ထံ ဝဒန္တော "**ကမ္မမေဝါ**"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နာကရောတော ကရိယတီ**တိ ကမ်ံ အကုဗ္ဗတော နု ကယိရတိ၊ အနဘိသန္ဓိကတကမ်ံ နာမ နတ္ထိတိ အတ္ထော။

ဋီကာဒါနိ တမေဝတ္ထုံ အန္ဓယတော ဒယေတံ **"ဖုသန္တိဒ္ဓာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တတော**တိ ဖုသနဟေတု။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထုံ သကာရဏ်ံ ကတွာ ပရိဝေဠိတဝသေန ဝိဘူတံ ကတွာ ဒယေတံ **"တသ္မာ ဖုသန္တီ"**နွိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဧမ္မတာ**တိ ကာရကသေဝ ကမ္မဝိပါကာနုဗန္ဓေါ၊ နာကာရကသောတိ အယံ ကမ္မဝိပါကာနံ သဘာဝေါ။

ပစ္စေတိ ဥပဂစ္ဆတိ အနုဗန္ဓတိ။ **ပါပ**နွိ ပါပကံ ကမ္မံ ဖလဉ္စ။ အယဉ္စ အတ္ထော အရညေ လုဒ္ဓကသ ဥယျောဇနာယ သုနခေဟိ ပရိဝါရိယမာနသ ဘိက္ခုနော ဘယေန ရုက္ခံ အာရုဠ္ဟသ စိဝရေ လုဒ္ဓသ ဥပရိ ပတိတေ တသ သုနခေဟိ ခါဒိတွာ မာရိတဝတ္ထုနာ ဒီပေတဗ္ဗောတိ။

ဖုသတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဇဋာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃။ ယေန အတ္ထေန တဏှာ "ဇဋာ"တိ ဝုတ္တာ၊ တမေဝတ္ထုံ ဒယေတံ **"ဇာလိနိယာ"**တိ ဝုတ္တံ။ သာ ဟိ အဇ္ဈသတတဏှာဝိစရိတပဘေဒါ အတ္တနော အဝယဝဘူတာ ဧဝေ ဇာလာ ဇေတိသာ အတ္ထိတိ **ဇာလိနီ**တိ ဝုစ္စတိ။ ဋီကာနိသာ ဇဋာကာရေန ပဝတ္တိ ဒယေတံ **"သာ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ရူပါဒိသု အာရမ္မဏေသူ**တိ တသာ ပဝတ္တိဋ္ဌာနမာဟ ရူပါဒိဆဋ္ဌာရမ္မဏဝိနိမုတ္တသ တဏှာဝိသယသ အဘာဝတော။ **ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေနာ**တိ ကဒါစိ ရူပါရမ္မဏေ ကဒါစိ ယာဝ ဓမ္မာရမ္မဏာ, ကဒါစိ ဓမ္မာရမ္မဏေ ကဒါစိ ယာဝ ရူပါရမ္မဏာတိ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ပဝတ္တိဝသေန။ ဒေသနာက္ကမေန စေတ္ထ ဟေဋ္ဌုပရိယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကာမရာဂါဒိဝသေနပိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဒ္ဒါရာနံ ခဏိကဘာဝတော အပရာပရုပ္ပတ္တိ ဇေတ္ထ သံသိဗ္ဗနတ္ထံ အာဟ **"ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သံသိဗ္ဗနဋ္ဌေနာ"**တိ။ ဣဒံ ယေန သမ္ဗန္ဓေန **ဇဋာ ဝိယာတိ ဇဋာ**တိ ဇဋာတဏှာနံ ဥပမူပမေယျတာ၊ တံဒဿနံ။ အယံ ဟေတ္ထ အတ္ထော—ယထာ ဇာလိနော ဝေဠုဂုမ္ဗသ သာခါ, တာသံ သမ္ဗယာဒယော[၁] စ အတ္ထနော အဝယဝေဟိ သံသိဗ္ဗိတာ ဝိနဒ္ဓါ "ဇဋာ"တိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝံ တဏှာပိ သံသိဗ္ဗန-သဘာဝေနာတိ။

၁-ကောသသမ္ဗယာဒယော (ဝိသုဒ္ဓိ-ဋီ ၁-၆-ဝိဇ္ဇ။)

. ဋ္ဌမေ သတ္တာ ''မမ ဋ္ဌဒ''န္တိ ပရိဂ္ဂဟိတံ အတ္တနိဗ္ဗိသေသံ မညမာနာ အာဇာနန္တရိမံ ကရောန္တိ။ အဇာနန္တရဋ္ဌော စ အန္ဓော-သဒ္ဒေါတိ သကပရိက္ခာရေသု ဥပ္ပဇ္ဇနမာနာပိ တဏှာ "အန္ဓောဇဋ္ဌော"တိ ဝုတ္တာ။ ပဗ္ဗဇိတသ္သ ပတ္တာဒိ, ဂဟဋ္ဌသ္သ ဟတ္ထိအာဒိ **သကပရိက္ခာရော**။ အတ္တာတိ ဘဝတိ ဇ္ဈေ အဘိ-မာနောတိ **အတ္တဘာဝေါ**၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကံ။ သရီရန္တိ ကေစိ။ "မမ အတ္တဘာဝေါ သုန္ဒရော၊ အသုကဿ ဝိယ မမ အတ္တဘာဝေါ ဘဝေယျာ"တိ-အာဒိနာ သကအတ္တဘာဝါဒိသု တဏှာယ ဥပ္ပဇ္ဇနာကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္တနော စက္ခာဒိနိ **အဇ္ဈတ္တိကာယတနာနိ၊** အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ ရူပါဒိနိ **ဗာဟိရာယတနာနိ,** ပရေသံ သဒ္ဒါနိ ဝါ။ သပရသန္တာနိပရိယာပန္နာနိ ဝါ စက္ခာဒိနိ **အဇ္ဈတ္တိကာယတနာနိ၊** တထာ ရူပါဒိနိ **ဗာဟိရာယတနာနိ**။ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတဘဝေသု ပဝတ္တိယာပိ တဏှာယ အန္ဓောဇဋ္ဌာဗဟိဇဋ္ဌာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ကာမဘဝေါဟိ ကဿစိပိ ကိလေသဿ အဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ ကတ္ထစိပိ အဝိမုတ္တော အဇ္ဈတ္တာဂုဟဏဿ ဝိသေသပစ္စယောတိ "အဇ္ဈတ္တံ အန္ဓော"တိ စ ဝုစ္စတိ၊ တဒ္ဗိပရိယာယတော ရူပါရူပဘဝေါ "ဗဟိဒ္ဓါ ဗဟိ"တိ စ။ တေနာဟ ဘဂဝါ"အဇ္ဈတ္တသံယောဇနော ပုဂ္ဂလော၊ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနော ပုဂ္ဂလော"တိ။

ဝိသယဘေဒေန ပဝတ္တိအာကာရဘေဒေန အနေကဘေဒဘိန္နမ္ပိ တဏှံ ဇဋ္ဌာ-ဘာဝသာမညေန ကေန္တိ ဂဟေတ္ဝာ "**တာယ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ ဇဋ္ဌာယာ**"တိ ဝုတ္တံ။ သာ ပန ပဇာတိ ဝုတ္တသတ္တသန္တာနပရိယာပန္နာ ဧဝ ဟုတ္ဝာ ပုနပ္ပုနံ တံ ဇဋ္ဌေန္တိ ဝိနန္ဒန္တိ ပဝတ္တတိတိ အာဟ "**ဇဋ္ဌာယ ဇဋ္ဌိတာ ပဇာ**"တိ။ တထာ ဟိ ပရမတ္ထတော ယဒိပိ အဝယဝဏ္ဏိတိရေကေန သမုဒါယော နတ္ထိ၊ ကေ-ဒေသော ပန သမုဒါယော နာမ န ဟောတိတိ အဝယဝတော သမုဒါယံ ဘိန္ဒံ ကတ္ဝာ ဥပမူပမေယျံ ဒဿေန္တော "**ယထာ နာမ ဝေဠုဇဋ္ဌာဒီဟိ။ပ။ သံသိဗ္ဗိတာ**"တိ အာဟ။ ဋ္ဌံ ဇဋ္ဌန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တိသု ဓာတူသု ကေမ္ပိ အသေ-သေတ္ဝာ သံသိဗ္ဗနေန **ဓာတုကံ ဇဋ္ဌေတ္ဝာ ဋ္ဌိတံ**။ တေနဿာ မဟာ-ဝိသယတံ ဝိဇဋ္ဌနဿ စ သုဒုက္ကရဘာဝမာဟ။ **ဝိဇဋ္ဌေတုံ ကော သမတ္ထော**တိ ဋ္ဌမိနာ "ဝိဇဋ္ဌယေ"တိ ပဒံ သတ္တိအတ္ထံ၊ န ဝိဓိအတ္ထန္တိ ဒဿေတိ။

ဧဝံ "အန္ဓောဇဋ္ဌာ"တိအာဒိနာ ပုဋ္ဌော အထဿ ဘဂဝါ တမတ္ထံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော "**သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ**"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီလေ**တိ ကုသလ-သီလေ။ တံ ပန ပါတိမောက္ခသံဝရာဒိဘေဒေသု ပရိသုဒ္ဓမေဝ ဋ္ဌပိတဗ္ဗန္တိ အာဟ "**စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ**"တိ။

၁-အံ ၁-၆၄၊ ၆၅-ပိဋ္ဌေသု။

နရတိ နေတိတိ **နရော၊** ပုရိသော။ ကာမံ ဇာတိယိ တဏှာဇဋာဝိဇဋနေ သမတ္ထာ အတ္ထိ၊ ပဓာနမေဝ ပန သတ္တံ ဒဿနွော "နရော"တိ အာဟ ယထာ "သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာန"န္တိ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန အဝိဘာဂေန ပုဂ္ဂလ-ပရိယာယော အယန္တိ ဒဿတုံ "**နရောတိ သတ္တော**"တိ ဝုတ္တံ။ ဝိပါက-ဘူတာယ သဟ ပညာယ ဘဝတီတိ **သပညော**။ တာယ ဟိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သန္တာနဝသေန ဗဟုလံ ပဝတ္တမာနာယ အယံ သတ္တော သဝိသေသံ သပညောတိ ဝတ္တုမတံ အရဟတိ။ ဝိပါကပညာပိ ဟိ သန္တာနဝိသေသေန ဘာဝနာပညုပ္ပတ္တိယာ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ အဟေတုကဒ္ဝိဟေတု-ကာနံ တဒဘာဝတော။ **ကမ္မဇာတိဟေတုကပဋိသန္ဓိပညာယာ**တိ ကမ္မဇာယ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိယံ ပညာယာတိ ဧဝံ တိဟေတုကသဒ္ဒေါ ပဋိသန္ဓိသဒ္ဒေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော၊ န ပညာသဒ္ဒေန။ န ဟိ ပညာ တိဟေတုကာ အတ္ထိ။ ပဋိသန္ဓိ-တော ပဘုတိ ပဝတ္တမာနာ ပညာ "ပဋိသန္ဓိယံ ပညာ"တိ ဝုတ္တာ တံမူလကတ္တာ၊ န ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပဝတ္တာ ဧဝေ။

စိန္တေတိ အာဝရမ္မဏံ ဥပနိဇ္ဈာယဘိတိ **စိတ္တံ၊** သမာဓိ။ သော ဟိ သာတိသယံ ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စော။ န ဟိ ဝိတက္ကာဒယော ဝိနာ သမာဓိနာ တမတ္ထံ သာဓေန္တိ၊ သမာဓိ ပန တေဟိ ဝိနာပိ သာဓေတိတိ။ ပဂုဏဗလဝဘာဝပါဒနေန ပစ္စယေဟိ ဗ်တံ, အတ္တာသန္တာနံ စိနောတိတိပိ **စိတ္တံ၊** သမာဓိ။ ပဌမဇ္ဈာနာဒိဝသေန စိတ္တဝိစိတ္တတာယ ဇာတိဝိဓာဒိစိတ္တကရဏေန စ သမာဓိ စိတ္တန္တိ ဝိနာပိ ပရော-ပဒေသေနသ စိတ္တပရိယာယော လဒ္ဓတေဝ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန စိတ္တ-သဒ္ဒေါ ဝိညာဏေ နိရုဠ္ဠောတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ "**စိတ္တသီသေန ဟေတ္ထ အဋ္ဌ သမာ-ပတ္တိယော ကထိတာ**"တိ။ ယထာသဘာဝံ ပကာရေဟိ ဇာနာတီတိ **ပညာ**။ သာ ယဒိပိ ကုသလာဒိဘေဒတော ဗဟုဝိဓာ၊ "ဘာဝယ"န္တိ ပန ဝစနတော ဘာဝေတဗ္ဗာ ဇာတိဓမ္မာ ပွေတာတိ တံ ဒဿနွော "**ပညာနာမေန ဝိပဿနာ ကထိတာ**"တိ။ ယဒိပိ ကိလေသာနံ ပဟာနံ အာတာပနံ၊ တံ သမ္ဘာဒိဋ္ဌ-အာဒိနမွိ အတ္ထေဝ၊ အာတပ္ပသဒ္ဒေါ ဝိယ ပန အာတာပ-သဒ္ဒေါ ဝီရိယေ ဧဝ နိရုဠ္ဠောတိ အာဟ "**အာတာပီတိ ဝီရိယဝါ**"တိ။ ယထာ ကမ္မဋ္ဌာနံ တာယ ပညာယ ပရိတော ဟရိယတိ ပဝတ္တိယတိ၊ ဧဝံ သာပိ တဒတ္ထံ ယောဂိနာတိ အာဟ "**ပါရိဟာရိယပညာ**"တိ။ အဘိဉ္ဉာမာဒိနိ သမ္ပကိစ္စာနိ သာတ္ထက-သမ္ပယုတ္တာဒိဝသေန ပရိစ္ဆိဒ္ဒ နေတိတိ **သမ္ပကိစ္စပရိဏာယိကာ**။

ယသ္မာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ဂါထာ ဘာသိတာ၊ ကသ္မာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနမေဝ ဥပမံ ဒဿနွော "**ယထာ နာမ ပုရိသော**"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုနိသိတန္တိ**

သုဉ္ဉ၊ နိသိတံ၊ အတိဝိယ တိဒိဏ္ဏန္တိ အတ္ထော။ သတ္ထသ နိသိတတရ-ဘာဝကရဏံ နိသာနသိလာယံ, ဗာဟုဗလေန စသ ဥက္ခိပနန္တိ ဥဘယမ္ပေတံ အတ္ထာပန္နံ ကတ္ဝာ ဥပမာ ဝုတ္တာတိ တဒုဘယံ ဥပမေယျံ ဒသ္သေန္တော "**သမာဓိ-သိလာယံ သုနိသိတံ။ပ။ ပညာဟတ္ထေန ဥက္ခိပိတ္ဝာ**"တိ အာဟ။ သမာဓိ-ဂုဏော ဟိ ပညာယ တိက္ခဘာဝေါ။ ယထာဟ "သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ"တိ။ ဝိရိယဿ္ဍသာ ဥပတ္ထမ္ဘကံ ပဂ္ဂဏှနတော။ **ဝိဇ္ဇူယျာတိ** ဝိဇ္ဇုတံ သက္ကာ္ရောယျ။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာယ ဟိ ဝတ္ထုမာနာယ ယောဂါဝစရော တက္ကာဇဋံ ဝိဇ္ဇုတံ သမတ္ထော နာမ။ ဝိဇ္ဇုနဿ္ဍတ္ထ သမုဿေဒဝသေန ပဟာနန္တိ အာဟ "သဋ္ဌိဿေယျ သမ္ပဒါလေယျာ"တိ။

မဂ္ဂက္ခဏော ပနေသ **ဝိဇ္ဇုတိ** နာမ၊ အဂ္ဂဖလက္ခဏော သမ္ပသော **ဝိဇ္ဇုတ-ဇ္ဇုတ္တော** နာမ။ တေနာဟ "**ဇုဒါနိ**"တိအာဒိ။ ယသ္မာ ဇုတ္တာယ ဝိဇ္ဇုနံ အရိယမဂ္ဂေန၊ တဿ ခေါ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ၊ တသ္မာ တံ သန္ဓာယာဟ "**ဇုတ္တာယ ဝိဇ္ဇုနောကာသ**"န္တိ။ ယတ္ထ ပန သာ ဝိဇ္ဇုိယတိ၊ တံ ဒသ္သေတုံ "**ယတ္ထ နာ-မဉ္ဆာ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "**ပဋိဃံ ရူပသညာ စာ**"တိ ဂါထာသုခတ္တံ သာနုနာသ်ကံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသော၊ "ပဋိဃရူပသညာ"တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဋိဃသညာဝသေန ကာမဘဝေါ ဂဟိတော** ကာမဘဝပရိယာပန္နတ္တာ တာယ။ ပထဝီကသိဏာဒိ-ရူပေ သညာ ရူပသညာ။ ဥဘယတ္ထာပိ သညာသီသေန စိတ္တုပ္ပါဒသ္သေဝ ဂဟဏံ။ **ဘဝသန္ဓိပေနာတိ** ဘဝဘာဝေန သန္ဓိပိတပုဂ္ဂလော၊ ဘဝလက္ခဏေန ကေလက္ခဏတ္တာတိ အတ္ထော။ ရူပေ ဝါ ဝိရဇ္ဇနဝသေန စ ဝတ္ထုံ သက္ကာ္ရောယျာ ဇာတ ရူပသညာတိ ဝုတ္တာ၊ ဇောမ္ပေတ္ထ အရူပဘဝသ္သ စ ဂဟိတတာ ဝေဒိတပ္ဗာ။ "**နာမဉ္ဆ ရူပဉ္ဆာ**"တိ အနဝသေသတော နာမရူပံ ဂဟိတန္တိ အရူပဘဝ-အသညဘဝါနမ္ပေတ္ထ ဂဟဏံ သိဒ္ဓန္တိ အပရေ။ **ပရိယာဒိယနဋ္ဌာနေတိ** ပရိယာဒိယနကာရဏော သပ္ပသော ခေပနနိမိတ္တေ နိဗ္ဗာနေ။ တေနာဟ "**နိဗ္ဗာနံ။ပ။ ဒသိတော ဟောတီ**"တိ။

ဇုဏှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-မနောနိဝါရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄။ **ဇေဝံလဒ္ဓိကာ**တိ သပ္ပထာပိ စိတ္တုပ္ပတ္တိ သဒုက္ခာ၊ သပ္ပထာပိ အစိတ္တက-ဘာဝေါ သေယျော၊ တသ္မာ ယတော ကုတောစိ စိတ္တံ နိဝါရေတပ္ဗန္တိ

၁-သံ ၂-၁၂၊ ၃၀၂၊ သံ ၃-၃၆၃-၀၎င်းသို့။

ဧဝံဒိဋ္ဌိကာ။ **သော**တိ သတ္တော။ **အနိယျာနိကကထံ ကထေတိ** အယောနိသောစိတ္တနိဝါရဏံ ဝဒန္တိ။ **သံယတဘာဝံ အာဂတန္တိ** ရာဂဝိသေဝနာဒိတောသမ္မဒေဝ သံယတဘာဝံ ဩတရဘာဝံ။ ဓမ္မစရိယာဝသေန ဟိ ပဝတ္တမာနေစိတ္တေ နတ္ထိ ဤသကမ္မိ ရာဂါဒိဝိသေဝနံ၊ နာ တာသ သမ္မတိ အာယတိဉ္စ ကောစိအနတ္ထော သိယာ၊ တသ္မာ တံ မနော သဗ္ဗတော အနဝဇ္ဇဝုတ္တိတော နနိဝါရေတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **"ဒါနံ ဒဿာမီ"**တိအာဒိ။ **ယတော ယတော**တိ ယတော ယတော သာဝဇ္ဇဝုတ္တိတော အယောနိသောမနသိကာရတော။ **တန္တိ** မနော **နိဝါရေတဗ္ဗံ** အနတ္ထာဝဟတ္တာ။

မနောနိဝါရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-အရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅။ **ကတာဝီ**တိ ကတဝါ၊ ပရိညာဒိကိစ္စံ ကတ္ဝာ နိဋ္ဌပေတ္ဝာ ဋ္ဌိတောတိအတ္ထော။ တေနာဟ **"စတ္ထိ မဂ္ဂေါ မဂ္ဂဖလာနီ"**တိ။ သ္စာယမတ္ထော အရဟန္တော အာဒိသဒ္ဒသန္နိဓာနတော ဝိညာယတိ။ **ဧဝံ** "အဟံ ဝဒါမိ"တိအာဒိ-အာကာရေန **ပုန္ဆတိ**။

ခန္ဓာဒိသု ကုသလောတိ ခန္ဓာယတနာဒိသု သလက္ခဏာဒိသု စ သမ္ဘဟာဒိ-ဝသေန ပဝတ္တိယဉ္စ ဆေကော ယထာဘူတဝေဒိ။ **ဥပလဒ္ဓိနိဿိတကထန္တိ** အတ္တုပလဒ္ဓိနိဿိတကထံ ဟိတ္ဝာ။ **ဝေါဟာရဘေဒံ အကရောန္တော**တိ "အဟံ ပရမတ္ထံ ဇာနာမိ"တိ လောကဝေါဟာရံ ဘိန္ဒန္တော အဝိနာသေန္တော လောကေလောကသမညမေဝ နိဿာယ **"အဟံ, မမာ"တိ ဝဒေယျ**။ **ခန္ဓာ ဘုဉ္ဇန္တီ**တိ-အာဒိနာ ဝေါဟာရဘေဒံ, တတ္ထ စ အာဒိနဝံ ဒဿေတိ။

မာနော နာမ ဒိဋ္ဌိယာ သမဓုရော။ တထာ ဟိ ဒုတိယမဂ္ဂါဒိသု သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိယာ ပဟာနာဘိသမယသ္သ ပဋိဝိပစ္ခနိကေ ပဋိပတ္တိသိဒ္ဓိ။ တေနာဟ **"ယဒိ ဒိဋ္ဌိယာ ဝသေန နု ဝဒတိ၊ မာနဝသေန နု ခေါ ဝဒတီတိ စိန္တေတွာ"**တိ။ ဝိရူဝိတာဒိတိ သန္နာဝိတာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဗ္ဗာ။ တေ ပန ဝိဒ္ဒံသိတာ နာမဟောန္တိတိ အာဟ **"ဝိဓမိတာ"**တိ။ မမက်ာရာဒယော မယန္တိ သတ္တာသန္နာနေသတိ ပဝတ္တန္တိ ဇေတေနာတိ မယော၊ မညနာ။ မယော ဧဝ **မယတာ**တိ အာဟ **"မယတန္တိ မညန"**န္တိ။

အရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ပဇ္ဇောတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆။ **ဒိဝါရတ္တိန္တိ**နေ အာဒိစ္စော ဝိယ ဒိဝါ ဇေ၊ နေ စန္ဒိမာ ဝိယ ရတ္တိံ ဇေ၊ အထ ခေါ ဒိဝါ စ ရတ္တိဉ္စ။ **တဋ္ဌ တဋ္ဌာ**တိ ယတ္ထ ယတ္ထ သမ္ပဇ္ဇလိတော၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပဒေသေ၊ နေ အာဒိစ္စော ဝိယ စန္ဒိမာ ဝ်ယ သကလံ မဟာဒိသံ ဒိသန္တိ ရာဇ္ဇဉ္စ။ ဉာဏာနုဘာဝေန ဥပ္ပန္နာလောကော **ဉာဏာလောကော**တိ ပဒန္တိ။ "ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိ ပုဗ္ဗေ မေ ဘိက္ခဝေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခုံ ဥဒပါဒိ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ ပညာ ဥဒပါဒိ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ အာလောကော ဥဒပါဒိ"တိ[1] ပန ဝစနတော မဂ္ဂေါ **ဉာဏာလောကော**။ "တမော ဝိဟတော၊ အာလောကော ဥပ္ပန္နော"တိ၂ ဝါ ဝစနတော ဝိဇ္ဇတ္တယာလောကော **ဉာဏာလောကော**။ ပဌမာဘိသမ္ဗောဓိယံ ဝိယ သဗ္ဗညုတဝိတိဝိဖ္ဖါရော, ဝိသေသတော ရတနဃရေ သမန္တပဋ္ဌာနဝိစိနနေ သဗ္ဗညုတဝိတိဝသေန ဥပ္ပန္နသရိရော-ဘာသော ဝါ **ဗိတိအာလောကော**။ တတ္ထေဝ ဥပ္ပန္နပသာဒဝသေန သဗ္ဗညုတ-အာလောကော ဝ **ပသာဒါလောကော**။ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနေ "အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော"တိ ဥပ္ပန္နပသာဒါလောကောတိ စ ဝဒန္တိ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာ သတ္တာနံ ဟဒယတမံ ဝိဓမန္တီ **ဓမ္မကထာအာလောကော**။ **သဗ္ဗေါဝိ ဗုဒ္ဓါနံ ပါဋိဘာဝေါ ဥပ္ပန္နော အာလောကော**တိ ဇုမိနာ သာဝကာနံ ဒေသနာယ သဗ္ဗညုတဓမ္မာလောကော၀ိ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေါတိ ဒဿေတိ။

ပဇ္ဇောတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-သရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇။ သရဏာကော အဝိစ္ဆေဒဝသေန ပဝတ္တနတော ခန္ဓာဒိနံ ပဋိပါဋိ **သရာ**။ ကေနာဟ "**ဇုမေ သံသာရသရာ**"တိ။ **ကုတော**တိ ကေန ကာရဏေန, ကိမ္မိ ဝါ။ တေနာဟ "**ကိံ အာဂမ္မ**"တိ။ **နေ ပတိဋ္ဌာတိ** ပစ္စယာဘာဝတော။ **အာပေါ**တိ အာဒိနာ ပါဋိယံ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ အပ္ပတိဋ္ဌာနာပဒေသေန တတ္ထ ကာမရူပဘဝါနံ အဘာဝေါ ဒဿိတော။ တဒုဘယာဘာဝဒဿနေန ဟေဋ္ဌာ ဥဏ္ဟနယေနေဝ အရူပဘဝဿပိ အဘာဝေါ ဒဿိတော၀ ဟောတိ၊ ယထာရုတဝသေန ဝါ ဏ္ဍေ အဏ္ဍော ဝေဒိတမ္ပေါ။ ယသ္မာ ပုရိမာ ဒွေ ဂဟိတာ၊ ဂဟိတဉ္စ အတ္ထံ ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာဝ ပန္နိမဏ္ဍော[2] ပဝတ္တောတိ။

သရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-သံ ၃-၃၆၉၊ ဝိ ၃-၁၅၊ ခု ၉-၃၃၀-ဗိဒ္ဓေသု။ ၂-မ ၁-၃၁၅၊ ဝိ ၁-၅-ဗိဒ္ဓေသု။ ၃-ပန္နိမဒ္ဒါ (က)

၈-မဟာဒ္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈။ နိဒ်ယတိတိ **နိဓာနံ၊** နိဓာတဗ္ဗတံ ဂတံ နိဟိတန္တိ အတ္ထော။ **မုတ္တ-သာရာဒီ**တိ မုတ္တာမဏိဝေဠုရိယပဝါဠရဇတဇာတရူပါဒိ။ **သုဝဏ္ဏရဇတ-ဘာဇနာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကဟာပဏာဓညကောဋ္ဌာဂါရံ သင်္ဂဏှာတိ။ တမ်မို ဟိ နိစ္ဆပရိဗ္ဗယဝသေန ဘုဇ္ဈိယတိတိ "**ဘောဂေါ**"တိ ဝုစ္စတိ။ **အညမညံ အာဘိဂိဏ္ဍန္တီ**တိ အညမညဿ သန္တကံ အာဘိဂိဏ္ဍန္တိ။ တေနာဟ "**ပတ္ထေန္တီ**"တိ။ **အနလင်္ကတာ**တိ န အလံ ပရိယတ္တန္တိ ဧဝံ ကတစိတ္တာ၊ အတြိစ္ဆတာမဟိစ္ဆ-တာဟိ အာဘိဘူတာ။ တေနာဟ "**အတိတ္တာ အပရိယတ္တဇာတာ**"တိ။ **ဥဿုက္ကဇာတေသူ**တိ တံတံကိစ္စေ သဇ္ဇာတဥဿုက္ကေသု။ **နာနာကိစ္စဇာတေ-သူ**တိ နာနာဝိဓကိစ္စေသု, သဇ္ဇာတနာနာကိစ္စေသု ဝါ။ ဝဋ္ဋဂါမိကပသုတေန **ဝဋ္ဋသောတံ အနုသရန္တေသူ**။ တဏှာနိဝါသတာယ ဂေဟန္တိပိ အဂါရန္တိပိ ဝုစ္စတိတိ အာဟ "**မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဂေဟ**"န္တိ။ **ဝိရာဇိယာ**တိ ဟေတု-အတ္ထဒီပကံ ပဒန္တိ အာဟ "**ဝိရာဇေတွာ**"တိ၊ **တွာ**-သဒ္ဒေါပိ စာယံ ဟေတု-အတ္ထောတိ။

မဟာဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-စတုစက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉။ ဣရိယာ ဝုစ္စတိ ကာယေန ကတ္တဗ္ဗကိရိယာ၊ တသာ ပဝတ္တိ-ဋ္ဌာနဘာဝတော **ဣရိယာပထော၊** ဂမနာဒိ။ တံ အပရာပရပ္ပဝတ္တိယာ စက္ကံ။ တေနာဟ "**စတုစက္ကံ စတုဣရိယာပထ**"န္တိ။ **နဝဒ္ဒါရ**န္တိ ကရဇကာယော အဓိပ္ပေတော။ သော စ ကေသာဒိအသုစိပရိပူရော တိ အာဟ "**ပုဏ္ဏံ အသုစိ-ပူရ**"န္တိ။ **တဏှာယ သံယုတ္တာနံ** တဏှာသဟိတာနံ။ တေန ကေဝလံ သဘာဝတော ဧဝ၊ အထ ခေါ နိသိတဓမ္မော စ အသုစိ ဒဿေတိ။ မာတုကုစ္ဆိသမ်ဘဝေ အသုစိပက်ေ ဇာတတ္တာ **ပက်ဇာတံ၊** ကေသာဒိအသုစိပက်ဇာတတ္တာ စ **ပက်ဇာတံ**။ **ယာ**[ဂြ]**ာ**တိ အပဂမော။ တေန သဘာဝတော နိသိတဓမ္မတော စ အသုစိသဘာဝတော ကာယတော ကထံ အပဂမော သိယာတိ ပုစ္ဆတိ။ တေနာဟ "**ဧတသ္မာ**"တိအာဒိ။

နဟာနဋ္ဌေန ဗန္ဓနဋ္ဌေန နဒ္ဓိတိ ဥပနာဟော ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ အာဟ "**နဒ္ဓိန္တိ ဥပနာဟ**"န္တိ။ သော ပန ဣတော ပုဗ္ဗကာလေ ကောဓောတိ အာဟ

"ပုဗ္ဗကာလေ"တိအာဒိ။ **ပါဠိနိဒ္ဒေသေ**တိ ဥပနာဟဇုစ္ဆာဒိကေ ဇုဓ ပါဠိယံ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ **ကိလေသေ ဌပေတွာ အဝသေသာ** ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဒယော သတ္တ ကိလေသာ ဒုမ္မောစယတာယ ဝရတ္တာ ဝိယာတိ **ဝရတ္တာတိ ဧဝဒိတမ္ဗာ**။ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏသဘာဝတော **ဧကော** ဧဝေသ ဓမ္မော၊ ပဝတ္တိအာကာရ-ဘေဒေန ပန **ဒ္ဝိန္နံ**ဒေန် ပတ္ထနဋ္ဌေန **ဒ္ဝိန္နံ၊ လုဘ်နဋ္ဌေန်** ဂိဒ္ဓနဋ္ဌေန် **လောဘော**တိ ဝုတ္တော။ **ပဌမုပ္ပတ္တိကာ**တိ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ, ဝါရေ ဝါ ပဌမံ ဥပ္ပန္နာ။ **အပရာပရုပ္ပတ္တိကော**တိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနကော။ **အလဒ္ဓပတ္ထနာ** အပ္ပဋိလဒ္ဓဝတ္ထုမှိ အာသတ္တိ လောဘော။ **ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ**တိ သသန္တာနတော ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ။

စတုစက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ကေဓသ်သုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀။ **ကေဓိဂဿ ဝိယာ**တိ ကေဓိဂဿ ဇာသ်ာ ဝိယ။ အဝယဝိသမ္ဘန္ဓေ ဟိ ဇုဒံ သာမိဝစနံ။ ပိဏ္ဍိမံသဿ[1] ပရိတော သမသဏ္ဌိတတ္တာ **သုဝဋ္ဋိတဇသ်ော။ ကိသန်** ထူလဘာဝပဋိက္ခေပပရာဇောတနာ၊ န သုဋ္ဌု ကိသဘာဝဒီပနပရာတိ အာဟ **"အထူလံ သမသရီရ"**န်။ **အာတပေန ဗိလာတ**န် တပသာ မိလာတ-ကာယံ ဇုန္ဒြိယသန္တာပနဘာဝတော။ တေနေဝါဟ **"တပေါ မိလာတ"**န်အာဒိ၂၊ တထာ စာဟ ပါဠိယံ **"အပ္ပါဟာရံ အလောလုပ"**န်။ ယထာ "ဝိရဿ ဘာဝေါ ဝိရိယ"န် ဝိရဘာဝေန ဝိရိယံ လက္ခီယတိ၊ ဧဝံ ဝိရိယသမ္ဘဝေန ဝိရဘာဝေါတိ အာဟ **"ဝိရန်် ဝိရိယဝန််"**န်။ "စတ္တာရော ပဒူ အာလောပေ၊ အာဟုတ္တာ ဥဒကံ ပိဝေ"တိ[2] ဓမ္မသေနာပတိဝုတ္တနိယာမေန ပရိမိတဘောဇိတာယ အပ္ပါဟာရတာ **ဘောဇနေ မတ္တညုတာ**။ **"မိတာဟာရ"**န်် ဝတ္ဝာ ပုန ပရိစ္ဆိန္နကာလဘောဇိတာယပိ အပ္ပါဟာရတံ ဒဿေန်္တော **"ဝိကာလ။ပ။ ပရိဘ္ဘောဟာရ"**န်် အာဟ။ **စတ္ဂသု ပစ္စယေသု လောလုပ္ပဝိရဟိတံ** ဗောဓိမူလေ ဧဝ သဗ္ဗသော လောလုပ္ပဿ ပဟီနတ္တာ။ "စတ္ဂသု ပစ္စယေသု"တိ ဟိ ဇုမိနာဝ သဗ္ဗတ္ထ လောလုပ္ပဝိဂမော ဒီပိတော၀ါတိ။ **ရသတဏှာဝသ်ိုကွေပေါ ဝါ ဧသ** "အပ္ပါဟာရ"န်် ဝတ္ဝာ "အလောလုပ"န်် ဝုတ္တတ္တာ။ "သိဟံ၀ါ"တိ ဏ္ဍေ ဧကစရသဒ္ဒေါ ဝိယ ဇုဝ-သဒ္ဒေါ အတ္ထတော "နာဂ"န်် ဏ္ဍောပိ အာနေတ္ဝာ

၁-ပိဋ္ဌိမံသဿ (က) ၂-အဋ္ဌကထာယံ နု ဒိဿတိ။ ၃-၃ ၂-၃၄၁၊ ၃ ၁၁၁-၃၉၂-ပိဋ္ဌေသု။

သမ္မန္ဓိတမ္ဘောတိ အာဟ **"ကေစရံ သီဟံ ဝိယ, ကေစရံ နာဂံ ဝိယာ"**တိ။ **ကေစရာ အဟုမတ္ထာ** ကေကတာဃ။

ပဠုကာမဂုဏဝေသန ရူပံ ဂဟိတံ တေသံ ရူပသဘာဝတ္တာ။ **မနောန နာမံ ဂဟိတံ** မနသာ နာမသဘာဝတ္တာ။ **အဓိနဘုတ္တဝေမ္ဘေတိ** အဓိနာ-ဘာဝဓမ္မေ ဂဟေတ္ဝာ။ **အာဒိ-သဒ္ဒေန** အာယတနဓာတုအာဒယော ဂဟိတာ။ ကာမဂုဏဂ္ဂဟဏေန ဟေတ္ထ ရူပဘာဝသာမညေန ပဠု ဝတ္ထူနိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ၊ မနောဂဟဏေန ဓမ္မာယတနံ၊ ဧဝံ ဒွါဒသာယတနာနိ ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ။ ဣမိနာ နယေန ဓာတုအာဒိနမ္ပိ ဂဟိတတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ တေနာဟ **"ပဠုဇ္ဇန္နာဒိဝေသနဝေတ္ထ ဘုမ်ံ ယောဇေတဗ္ဗ"**န္တိ။ **ဇ္ဈာ**တိ ပါဠိယံ။ ကာမဝတ္ထု၁ **ဘုမ်ံ**။

ကောဇဿ်သုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-သတုလ္လပကာယိကဝဂ္ဂ

၁-သဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁။ သတံ သာဂရုနံ သရဏဂမနသီလာဒိဘေဒဿ ဓမ္မဿ ဥလ္လပနတော, အတ္တနော ဝါ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိယာ တဿ ဓမ္မဿ ဥလ္လပနတော ကထ-နတော သတုလ္လပါ၊ ဒေဝတာ၊ တာသံ ကာယော သမူဟော, တတ္ထ ဘဝါတိ **သတုလ္လပကာယိကာ**။ တေနာဟ **"သတံ ဓမ္မ"**န္တိအာဒိ။ **သမာဒါနဝေသန ဥလ္လပေတ္ဝာ,** နဝတ္ထုနာကထနမတ္တေန၂။ **တတြာ**တိ တသ္မိံ တာသံ ဒေဝတာနံ သတုလ္လပကာယိကဘာဝေ။ **ဣဒံ ဝတ္ထူ**တိ ဣဒံ ကာရဏံ။ **သမုဋ္ဌဝါဏိဇာ**တိ သံယတ္တိကာ။ **ဒိတ္တသရဝေဓေနာ**တိ ဇိယာမုတ္တသရသဒိသဝေဂေန၊ သီဃ-သြဿေနာတိ အတ္ထော။ ဥပ္ပတတိတိ ဥပ္ပါတော။ ဥပ္ပါတေ ဘဝံ ဗျသနံ **ဥပ္ပါတိကံ**။ **ပတိဋ္ဌာ**တိ ဟိတပတိဋ္ဌာ။ ပရလောကေ ဟိတသုခါဝဟံ **အာယကာရဏံ**။ **ဇာယံသတ**န္တိ မနုဿသတံ။ ဇာယံဘာသိသေန ဟိ မနုဿေ ဝဒတိ သဟစာရိဘာဝတော။ **အဂ္ဂဟေသိ** ပဇ္ဇသိလာနိ။ အာသန္နာနာသန္နေသု အာသန္နဿေဝ ပဌမံ ဝိပစ္စနတော **"အာသန္နကာလေ ဂဟိတသိလံ နိဿာယာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဃဋ္ဋာဝေသေနာ**တိ သမူဟာဝသေန။

၁-ဆန္နဝတ္ထု(?)　　၂-နဂဏနာကထနမတ္တေန(က)

သဒ္ဒီတိ သာဓုဟိ။ **တေ** ဟိ သပရဟိတသာဓနတော ပါသံသတာယ သန္တုဂဏတာယ စ သန္တောတိ ဝုစ္စတိ။ **တေ** ပန ယသ္မာ ပဏ္ဍိတလက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ **"ပဏ္ဍိတေဟိ"**တိ အာဟ။ **သမာသေထာ**တိ သံဝသေထာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပါယောတိ အာဟ **"သမ္မဒ္ဓုရိယာပဓေ"**တိ-အာဒိ။ **မိတ္တသန္ထဝ**န္တိ မေတ္တိသန္ထာနံ။ ယတ္ထာနံ ဟိတေသိတာလက္ခဏာ ဟိ မေတ္တိ၊ သာ စ ဉာဏသဟိတာ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမာဝါတိ မိတ္တသန္ထဝေါ အသံကိ-လိဋ္ဌော၊ ဒုတရော သံကိလိဋ္ဌောတိ အာဟ **"နဓကနစိ သဒ္ဓိံ ကာတဗ္ဗော"**တိ။ **သဒ္ဓမ္မ**န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဟိတာဝဟံ သုန္ဒရဓမ္မံ။ **ဧသဓျော**တိ ဟိတဝဓုနတာဒိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဝဇ္ဇီ"**တိ။

သတံ သာဓုနံ၊ ပဏ္ဍိတာနန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တပ္ပဋိပက္ခဝိသယတ္တာ အညေ-သဒ္ဒသ္သ ဝုတ္တံ **"အညတော အန္ဓမာလတော"**တိ။ သောကနိမိတ္တံ သောကကာရဏံ ဥတ္တရပဒလောပေန ဋီက သောကသဒ္ဒေန ဂဟိတန္တိ အာဟ **"ဧသာကဝတ္ထူနံ"**န္တိအာဒိ။ **သောကဝတ္ထူန်** နာမ စောရာဒယော အတ္ထိန္ဒြိယဝိဝသေန ပရေသံ သောကကရဏတော။ **သောကာ-ဒုဂတော** သောကပ္ပတ္တော။

ဓေရသာတိ သံကိစ္စတ္ထေရသာ။ အတ္တနော ဘဂိနိယာ ဇေဋ္ဌတ္တာ **"တုမှေ"**တိ အာဟ။ အယံ "ဋီက စောရာ ပဋိပဇ္ဇိံသူ"တိ အမှေ တိဏာယပိ နု မညတိတိ စိန္တေတွာ **ကစ္စ "မာစရိမ နု"**န္တိ **အာဟံသု**။ ကရဏာယ **ကစ္စ "ဝိသဇ္ဇေမာ"**တိ အာဟံသု။ **မန္တေတွာ**တိ ဘာသေတွာ။

အဟု အဟောသိ၊ ဘူဘပုဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **အရညသ္မိံ** ဗြဟ္မဝနေတိ တာဒိသေ ဗြဟ္မဝနေ၊ မဟာရညေ နိဝါသိတိ အတ္ထော[1]။ **စေတော**တိ ဗျာဓော။ **ကုဋ္ဌာနိ**ဘိ ဝါကုရာဒယော။ **ဩမဒ္ဒေတွာ**တိ သင်္ခေတွာ။ **သသကန္တိ** ပေလကံ[2]။ **ဥမ္မိဂ္ဂါ**တိ ဘိတတသိတာ။ **ကရဏ္ဍိ**န္တိ ကေရဏ္ဍေနေဝ။ **ဓနဇာနိ**တိ ပရိဗ္ဗယ-ဝသေန အတ္ဒိကေဟိ လဒ္ဓဗ္ဗဓနတော ဟာနိ၊ "သမဏမ္ဟိ နာမ ဟန္တိ၊ ကိံ အမှေသု လဇ္ဇိသတိ"တိ အတ္ဒိကာနံ အနာဂမနတော ကေဒိဝသံ လဒ္ဓဗ္ဗပရိဗ္ဗယမ္ဟိ န လဘိသန္တိတိ အဓိပ္ပါယော။

ဉာတဓေယျာဓိ မာတာပိတုဘာတုဘဂိနိအာဒိကေ ဉာတကေ။ **တေ** ကိရ အဓိမုတ္တသ ဘဂိနိယာ သန္တိကံ ဥပဂန္ဆန္တာ အန္တရာမဂ္ဂေ တေန သမာဂတာ၊

၁-အရညသ္မိန္တိ ကာနနေ၊ ကိဒိသေ ပန ဗြဟ္မဝနေ အရညေ နိဝသတီတိ အတ္ထော။ (က)

၂-သမ္ဗကန္တိ ဒေဝကံ (က)

အဓိမုတ္တော သစ္ဆဝါစံ အနုရက္ခန္တော စောရဘယံ တေသံ နာရောစေသိ။ တေန ဝုတ္တံ "**တေသမ္မိ**"တိအာဒိ။ တံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ"**အဓိမုတ္တသာမဏေရဿ သန္တိကေ**"တိ ဝုတ္တံ၊ နံ ဥပသမ္ပဒါစရိယော ဟုတ္ဝာ။ တေနာဟ "**အတ္တနော အန္တေဝါသိကေ ကတ္ဝာ**"တိ။ သစ္စာနုရက္ခဏေန အနုတ္တရဝုဏ္ဏာဓိဂမေန စ ဉာတိမဏ္ဍေ ဓိရော၀တိ။

သာတတန္တိ သတတံ။ သ-သဒ္ဒဿ ဟိ ဋ္ဌဓ သာဘာဝေါ ယထာ "သာရာ-ဂေါ"တိအာဒီသု။ သာတဘာဝေါ ဝါ **သာတတ**န္တိ အာဟ "**သုခံ ဝါ**"တိ။ **ကာရဏေနာ**တိ တေန တေန ကာရဏေန။ သမ္ဘာသံ တာသံ ဝစနံ သုဘာသိတံ၊ ဘဂဝတော ပန ဥက္ကံသဂတံ သုဘာသိတမေဝ။ သွာယမတ္ထော တံတံဂါထာပဒေနေဝ ဝိညာယတိတိ တံ နိဟရိတ္ဝာ ဒသေတုံ"**နကေဝလ**"န္တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန သပ္ပုရိသူပသံသေဝသဒ္ဓမ္မာဘိယောဂေါ ယထာ သတ္ထာနံ ဝမိုယာ ဟညာပဋိလာဘဿ ဧကန္တိကံ ကာရဏံ၊ ဧဝံ သောကပစ္စယေ သတိ ဝိ-သောကဘာဝဿ,ဉာတိမဏ္ဍေ သောဘာယ,သုဂတိဂမနဿ,စိရံ သုခဋ္ဌာနဿ, ဝန္ဒုက္ခမောစနဿ ပိ အညာသာဓာရဏံ ဟောတီတိ ဝုတ္တမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သတ္ထိ သုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-မဒ္ဓရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂။ ပမဇ္ဇနာကာရေန ပဝတ္တာ အနုပလဒ္ဓိ **ပဓာနေါ**။ တေန ကေန္တေ သတိရဟိတာ ဟောန္တိတိ ဝုတ္တံ "**သတိဝိပ္ပဝါသလက္ခဏေနာ**"တိ။ ဒိဋ္ဌဝိစိ-ကိစ္ဆာဒယော စေတ္ထ ပဓာနေနေဝ သင်္ဂဟိတာ။ ဇ္ဈာနိ ယထာ မဒ္ဒရိယနိမိတ္တာ ပဓာနနိမိတ္တာ ဒါနံ နာ ဒိယတိ၊ တံ ဒသေတုံ "**စကစ္ခော ဟိ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိက္ခယံ ဂမိဿတီ**တိ ဘောဂပရိဟာနိံ ဂမိဿတိ။ **ဒိဋ္ဌာဒိ**တိ **အာဒိ-သဒ္ဒေန** မဏ္ဍနဝိဘူသနဆဏာနက္ခတ္တကီဠဈသနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ယသဒါယက**န္တိ ကိတ္တိ-ယသဿ ပရိဝါရယသဿ စ ဒါယကံ။ **သိရိဒါယက**န္တိ သောဘဂ္ဂဒါယကံ။ **သမ္ပတ္တိဒါယက**န္တိ ကုလဘောဂရူပဘောဂသမ္ပဒါဟိ သမ္ပတ္တိဒါယကံ။ **ပုညန္တိ** ဝါ ဇ္ဈဓ ပုညဖလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ "**ဧဝမိဒံ ပုညံ ပဝဒ္ဓတီ**"တိအာဒီသု ဝိယ။ **အတ္ထိ ဒါနဿ ဖလန္တိ** ဇ္ဈာ ဒေယျဓမ္မဿ အနဝဋ္ဌိတတံ ဗဟုလသာဓာရဏဘာဝတံ, တံ ပဟာယ

ဂမနိယတံ, တဗ္ဘိသယာယ ပိတိယာ သာဝဇ္ဇတံ, ဒါနမမ္မသ အနညသာဓာ-
ရဏတံ အနဂါမိကတံ, တဗ္ဘိသယာယ ပိတိယာ အနဝဇ္ဇတံ, လောဘာဒိပါပ-
ဓမ္မာနံ ပိနောဒနံ, သေသပုညာနံ ဥပနိဿယဿ ဇာနနတ္ထေနာတိ ဝတ္တုံ။

တံယေဝ မာလန္တိ ယော မဏ္ဍရိ၊ တမေဝ။ အဒါနသိလာ **မာလာ။ ဓကစ္ခော** ဓနဿ ပရိဘောဂပရိက္ခယဘယေန အတ္တနာပိ နာ ပရိဘုဉ္ဇတိ အတိလောဘ-သေဋ္ဌိ ပိယာတိ အာဟ **"ဇူဓလောကပရလောကေသူ"**တိ။

ယသ္မာ ဓကစ္ခော အဒါနသိလော ပုရိသော အဋ္ဌိကေ ဒိသ္မာ ပဿန္တော်ပိ နာ ပဿတိ၊ တေသံ ကထံ သုဏန္တော်ပိ နာ သုဏောတိ၊ သယံ ကိဉ္စိ နာ ကထေတိ၊ အဒါတုကမျတာထမ္ဘေ ဗဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ တသ္မာ တတ္ထ မတလိင်္ဂါနိ ဥပလဒ္ဘန္တိယေဝါတိ အာဟ **"အဒါနသိလတာယ မရဏေန မတေသူ"**တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဒါနမတ္တမေဝ ဂဟေတ္ဝာ မတေနသ္မ သမတံ ဒသ္မေတုံ **"ယထာ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒါနသိလသ္မ ပန အမတလိင်္ဂါနိ ဝုတ္တဝိပရိယာ-ယတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဝဇန္တိ** ပုထုတ္တေ ဓကဝစနံ၊ တသ္မာ ဝစနဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"သဟ ဝဇန္တေဝ"**တိ။ ဒါနသိလာဒိဓမ္မော ပုရာတနော၊ နာ အဇ္ဇတနောတိ သနန္တနော၊ သော ဓတေသု အတ္ထိတိ **သနန္တနာ**၊ ပဏ္ဍိတာ၊ တေသံ ဓမ္မာတိ တေသံ ဝသေနဝိ ဓမ္မော **သနန္တနောတိ** အာဟ **"သနန္တနာနံ ဝါ ပဏ္ဍိတာနံ ဓသ ဓမ္မော"**တိ။ **အပပ္ပိဗ္ဗိ ဒေယျဓမ္မ** သတိ **ဓကေ** ဒါနံ ဒဒန္တိ၊ **ဓကေ** နာ ဒဒန္တိ မဏ္ဍရိဘာဝါ။ **သဟဿဒါနသဒိသာတိ** ဓကာဝိ ဒက္ခိဏာ ပရိစ္စာဂစေတနာယ ဥဋ္ဌာရဘာဝတော သဟဿဒါနသဒိသာ ဟောတိ။

ဒုရုနုဂမနောတိ အသမဂိနာ အနုဂန္တုံ ဒုက္ကရော။ အနနုဂမနဉ္စသ္မ ဓမ္မသ္မ အပ္ပရဏမေဝါတိ အာဟ **"ဒုပ္ပူရော"**တိ။ **"ဓမ္မံ စရေ"**တိ အယံ ဓမ္မစရိယာ ဂဟဋ္ဌသ္မ ဝသေန အာရဒ္ဓါတိ အာဟ **"ဓသကုသလကမ္မပထဓမ္မံ စရတီ"**တိ။ တေနာဟ **"ဒါရဉ္စ ဓပါသ"**န္တိ။ **သမုဉ္ဇကန္တိ** ကသ္မကေဟိ အတ္တနာ ကာတမ္ဟံ ကတ္ဝာ ပိသဋ္ဌဓညကရဏတော ခလေ ဥပ္ပဉ္ဇာစရိယဝသေန သမုဉ္ဇနိ-အာဒိနာ ဆဋ္ဌိတညသံဟရဏံ။ တေနာဟ **"ဓယာ အဝိ။ ပ။ သမုဉ္ဇကံ စရတီ"**တိ။ **ဓတေနာ**တိ သတသဟဿသဟဿယာဂိဂ္ဂဟဏေန ဒသန္နမ္ပိ ဘိက္ခုကောဋ္ဌိနံ ပိဏ္ဍပါတော ဒသ္မိတော ဟောတိ။ **"ဒိန္နော"**တိ ပဒံ အာနေတ္ဝာ ယောဇနာ။ **ဒသန္နံ ဝါ ကဟာပဏစကောဋ္ဌိနံ ပိဏ္ဍပါတော**တိ ဒသန္နံ ကဟာပဏကောဋ္ဌိနံ ပိနိယုဉ္ဇနဝသေန[၁] သမ္ပာဒိတပိဏ္ဍပါတော။ တယိဒံ

၁-ပိနိဘုဉ္ဇနဝသေန (က)

သတသဟဿံ သဟဿယာဂိနံ ဒါနံ ဒတ္တေကံ ဟောတိတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **သမုဒ္ဒကံ စရန္တော**ဝိတိ သမုဒ္ဒကံ စရိတ္ဝာပိ၊ သမုဒ္ဒကစရဏဟေတူတိ အတ္ထော။ **သေသပဒဿယေပိ** ဧသေဝ နယော။ ဒါရံ ပေါသေန္တောပိ ဓမ္မံ စရတိ၊ အပုကသ္မိံ ဒဒန္တောပိ ဓမ္မံ စရတိတိ ယောဇနာ။ **တထာဝိဓဿာ**တိ တာဒိသဿ တထာဓမ္မစာရိနော ယာ ဓမ္မစရိယာ၊ တဿာ ကလမ္ပိ **နဿန္တိ ဧတေ သဟဿယာဂိနော** အတ္တနော သဟဿယာဂိတာယ။ **ယံ တေန ဒလိဒ္ဓေန**တိအာဒိ တသ္မေဝတ္ထဿ ဝိဝရဏံ။ **သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသန္တိ** "သတံ-သဟဿာနံ သဟဿယာဂိန"န္တိ ဝုတ္တာနံ တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ။ **ဣတရေသန္တိ** "တထာဝိဓဿာ"တိ ဝုတ္တပုရိသတော အညေသံ။ **ဒဿကောဋိသဟဿဒါနန္တိ** ဒသကောဋိသင်္ခါတံ တတော အနေကသဟဿဘေဒတာယ သဟဿဒါနံ။

"ကလံ နဿတိ"တိ ဣဒံ တေသံ ဒါနတော ဣမဿ ဒါနဿ ဥဠာရတရ-ဘာဝေန ဝိပုလတရဘာဝေန ဝိပုလတရဖလတာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ "**ဣထံ နု ခေါ ဧတံ မဟပ္ဖလတရန္တိ ဇာနနတ္ထ**"န္တိ။ ပစ္ဆာယဝိသေသေန မဟတ္တံ ဂတောတိ **မဟဂ္ဂတော၊** ဥဠာရောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ "**ဝိပုလသေတံ ဝေဝစန**"န္တိ။ **သမေနာ**တိ ဉာယေန၊ ဓမ္မေနာတိ အတ္ထော။ **ဝိသမေတိ နသမေ မဒ္ဓရိယလက္ခဏပ္ပတ္တေ။ ဆေတ္ဝာ**တိ ဝိဒ္ဓေတ္ဝာ။ တံ ပန ဝိဒ္ဓနံ ပေါထ-နန္တိ ဒသေန္တော "**ဧပါဇေတ္ဝာ**"တိ အာဟ။ **အသုမုခါ**တိ တိန္တအသု-မုခသမ္ပိသာ ပရံ ရောဒါပေတ္ဝာ။ **မဟာဒါနန္တိ** ယထာဝုတ္တံ ဗဟုဒေယ္ယ-ဓမ္မသ ပရိစ္စဇနေန မဟန္တဒါနံ။ **ဥပပတ္တိယာ အပရိသုဒ္ဓတာယာ**တိ အဇ္ဈာ-သယသ ဒေယ္ယဓမ္မဂဝေသနာယ စ သုဒ္ဓတာယ မလိနတ္တာ။ **ဣတရံ** ဓမ္မစရိ-ယာယ နိဗ္ဗတ္တိတဒါနံ။ **ပရိတ္တဒါနန္တိ** ပရိတ္တသ ဒေယ္ယဓမ္မသ ဝသေန ပရိတ္တ-ဒါနံ။ **အတ္ထနော ဥပပတ္တိယာ ပရိသုဒ္ဓတာယာ**တိ အဇ္ဈာသယသ ဒေယ္ယဓမ္မ-ဂဝေသနာယ စ ဝိသုဒ္ဓတာယ။ **ဧဝန္တိ အာဒိမာဟာ**တိ "ဧဝံ သဟဿာနံ သဟဿယာဂိန"န္တိ အဝေါစ။ တတ္ထ **သဟဿာန**န္တိ သတံသဟဿာနံ။ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ သတဂ္ဃဟဏံ နကတံ။ **သေသံ** ဝုတ္တနယမေဝ။

မဒ္ဓရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-သာဓုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃။ **ဥဒါနံ ဥဒါဓနသိ**ဘိ ဝိတိဝေဂေန ဥဂ္ဂိရိတမ္ဘတာယ ဥဒါနံ ဥဂ္ဂိရိ ဥစ္စာရေသိ။ တယိဒံ ယသ္မာ ဝိတိသမုဒ္ဒါဝိတံ ဝစနံ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**ဥဒါဟာရံ**

ဥဒါဟရိ”တိ။ ယထာ ပန တံ ဝစနံ “ဥဒါန”န္တိ ဝုစ္စတိ၊ တံ ဒဿေတုံ **“ယထာ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သဒ္ဓါယာ**တိ ဇ္ဈေ **ယ**-ကာရော ဟေတုအတ္ထော။ ပရိစ္စာဂစေတနာယ ဟိ သဒ္ဓါ ဝိသေသပစ္စယော အဿဒ္ဓဿ တဒဘာဝတော။ **ဝိ**-သဒ္ဒေါ ဝုတ္တတ္ထသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ **“သာဟူ”**တိ ပဒံ သာဓုသဒ္ဒေန သမာနတ္ထံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကထ**န္တိ ဒါနယုဒ္ဓါနံ ဝိပက္ခသဘာဝ'ါတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဧတံ ဥဘယ**န္တိ ဒါနံ ယုဒ္ဓန္တိ ဇုဒံ ဒွယံ။ **ဇိဝိတဘိရူကော**တိ ဇီဝိတဝိနာသဘိရုကော။ **ဓနဘိ-ရူကော**တိ ဘောဂက္ခယဿ ဘိရုကော။ **ဝဒေန္တော**တိ ဇီဝိတေ သာလယတံ, တတော ဧဝ ယုဇ္ဈနေ အသမတ္ထတံ ပဝေဒေန္တော။ **ဆဋ္ဌေ**န္တိ ဟတ္ထပါဒါဒိ-ဆေဒေါ။ **ဥဿဟန္တော**တိ ဝိရိယံ ကရောန္တော။ **ဝံ ဘောဓေ ရက္ခိဿာမီ**တိ တထာ ဘောဂေ အပရိက္ခီဏော ကရိဿာမိတိ။ **ဝဒန္တော**တိ ဣဓ ဘော-ဂေသု လောဘံ, တတော ဧဝ ဒါတုံ အသမတ္ထတံ ပဝေဒေန္တော။ **ဝဝ**န္တိ ဧဝံ ဇီဝိတဘောဂနိရပေက္ခတာယ ဒါနဉ္စ ယုဒ္ဓဉ္စ သမံ ဟောတိ။ **သဒ္ဓါဒိ-သမ္ပန္နော**တိ သဒ္ဓါဓမ္မဇီဝိတာဝိမံသာသီလာဒိဂုဏသမန္နာဂတော။ သော ဟိ ဒေယျဝတ္ထုနော ပရိတ္တကတ္တာ အပ္ပကမ္ပိ ဒဗ္ဗန္တော အတ္တနော ပန စိတ္တသမ္ပတ္တိယာ ခေတ္တသမ္ပတ္တိယာ စ ဗဟုံ ဥဠာရပုညံ ပဝဏ္ဍေန္တော ဗဟုဝိဓံ လောဘ-ဒေါသဇဋသမ္ဘရိယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဒိဘေဒံ တပ္ပဋိပက္ခံ အဘိဘဝတိ၊ တတော ဧဝ စ တံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **“မဇ္ဈရံ မဒ္ဒတိ”**ဧွစ္စေဝ ဝုတ္တံ၊ တဿ ပန ဥဇုဝိပစ္စနီကဘာဝတော။

ပရတ္ထာတိ ပရလောကေ။ **ကေသာဋ္ဌကမြာဟ္မဏဝတ္ထု** အန္ဓယဝသေန, **အင်္ကုရဝတ္ထု** ဗျတိရေကဝသေန ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

ဓမ္မော လဒ္ဓေါ ဧတေနာတိ **ဝမ္မလဒ္ဓေါ၊** ပုဂ္ဂလော။ အဂ္ဂိအာဟိတပဒဿ ဝိယ သဒ္ဒဿိဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **“ဥဋ္ဌာန**န္တိ ကာယိကံ ဝိရိယံ၊ **ဝီရိယ**န္တိ စေတသိ-က”န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဥဋ္ဌာန**န္တိ ဘောဂုပ္ပါဒေ ယုတ္တပယုတ္တတာ။ **ဝီရိယ**န္တိ တဒ္ဇော ဥဿာဟော။ **ယမသ္မ** ဒဗ္ဗာဇာပဝတ္ထိဋ္ဌာနံ။ **ဝေတရဏိမို** ဋုတရေ နိရယေ စ အတိက္ကမ္မ။ တေ ပန အဗ္ဘုဒါဒိနံ ဝသေန ဒ့ဝိစိ ဒဿဓာ ကတ္ဝာ အဝ-သေသမဟာနိရယေ သတ္တပိ အာယုပ္ပမာဏဘေဒေန တယော တယော ကတ္ဝာ ဧကတိံသာတိ ဝဒန္တိ။ သဋ္ဌိဝါဒိနိရယသံဝတ္တနသ္မ ကမ္မသ္မ တိက္ခ-မဇ္ဈမုဒုဘာဝေန တဿ အာယုပ္ပမာဏဿ တိဝိဓတာ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ အပရေ ပန “အဋ္ဌ မဟာနိရယာ သောဠသ ဥဿဒနိရယာ အာဒိတော စတ္တာရော သိတနိရယေ ကေ ကတ္ဝာ သတ္တ သိတနိရယာတိ ဧဝံ ကေတိံသ

မဟာနိရယာ''တိ ဝဒန္တိ။ မဟာနိရယဂ္ဂဟဏတော အာဒိတော စတ္တာရော သိတနိရယာ ဧကော နိရယော ကတောတိ။

ဧတသ္မိ ဝိစိနိတ္ဝာ ဂဟိတပစ္စယာနံ။ **ပဋ္ဌနဂုတိပါသဏ္ဍဘေဒါ** ပဋ္ဌသ္သဒနိသံဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တတ္ထာ**တိ တေသု ဒ္ဝီသု ဝိစိနနေသု။ **ဒက္ခိဏာဝိစိနနံ အာဟာ၊** ဥပမာနာနိ ဟိ နာမ ယာဝဒေဝ ဥပမေယျတ္ထ-ဝိဘာဝနတ္ထာနိ။ ဧတေန သုခေတ္တဂဟဏတောပိ ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပါဏေသု သံယမောတိ ဇ္ဈမိနာ ဒသဝိဓမ္မိ ကုသလကမ္မပထမေမံ ဒဿေတိ။ ယထာ ဟိ "ပါဏေသု သံယမော"တိ ဇ္ဈမိနာ သတ္တာနံ ဇီဝိတာဝေါရော-ပနတော သံယမော ဝုတ္တော၊ ဧဝံ တေသံ သာပတေယျာဝဟာရတော ပရဒါရာမသနတော[1] ဝိသံဝါဒနတော အညမညဘေဒနတော ဖရုသဝစနေန သံဃဋ္ဋနတော နိရတ္ထကဝိပ္ပလပနတော ပရသန္တကာဘိဇ္ဈာနတော ဥဇ္ဈေဒ-စိန္တနတော မိစ္ဆာဘိနိဝေသနတော စ သံယမော ဟောတီတိ။ တေနာဟ **"သီလာနိသံသံ ကထေတုမာရဒ္ဓါ"**တိ။ ဖရုသဝစနသံယမော ပနေတ္ထ သရူ-ပေနေဝ ဝုတ္တော။

ပရဿ ဥပဝါဒဘယေနာတိ ပါပကိရိယဟေတု ပရေန အတ္တနော ဝတ္တုမ္ပဥပဝါဒဘယေန။ **ဥပဝါဒဘယာ**တိ ဥပဝါဒဘယနိမိတ္တံ။ "ကထံ နု ခေါ အမှေ ပရေ နာ ဥပဝဒေယ္ယု"န္တိ အာသီသန္တော **ပါပံ နာ ကရောန္တိ**။ **ဓမ္မပဒေမဝါ**တိ အသဒ်္ဓမ္မကောဋ္ဌာသော ဧဝ **သေယျော** သေဋ္ဌော။ ယသ္မာ သဗ္ဗသဒ်္ဓံတံ အနိစ္စံ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ ဝိရာဂဓမ္မံ နိရောဓဓမ္မံ၊ တသ္မာ တဒဓိဂ-မာယ ဥဿာဟော ကရဏီယောတိ ဒဿေတိ။ ပုဗ္ဗသဒ္ဒေါ ကာလဝိသေသ-ဝိသယောတိ အာဟ **"ပုဗ္ဗေ ဓ ကဿပဒ္ဓါဒိကာလေဒိ"**တိအာဒိ။ ပုန အကာလဝိသေသော အပါဋိယေက္ကော ဘုမ္မတ္ထဝိသယောဝါတိ အာဟ **"သဗ္ဗေဝိ ဝါ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **သဗ္ဗေဝိ ဝါ**တိ ဧတေ သဗ္ဗေပိ ကဿပဒ္ဓါဒယော လောကနာထာ **သန္တော နာမ** ဂူပသန္တသဗ္ဘကိလေသသန္တာပါ သန္တ-သန္တာ။ တဂုဏာ ဟုတ္ဝာ။

သာဓုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

---

[1] ပရဒါရာမသနတော (က)

၄-နသန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄။ **ကမနိယာနိ**တိ ကန္တာနိ။ တတော ဧဝ ဧတာနိ **ဇုဋ္ဌာရမ္မဏာနိ** သုခါရမ္မဏာနေဝ **ရူပါဒီနိ**၊ တေ ပန ဝတ္ထုကာမာ, တဒါရမ္မဏကိလေသကာမာ ဝါ။ **"နသန္တိ ကာမာ မနုဇေသူ"**တိ ဒေသနာသီသမေတံ၊ နိဒ္ဒေသေန ကာမာ အနိစ္စာယေဝ။ မစ္စုဓိယတိ ဧတ္ထာတိ **မစ္စုဒေယ္ယံ**။ နပုန အာဂဏ္ဆတိ ဧတ္ထ တံ **အပုနာဂမနံ**။ **အပုနာဂမနသင်္ခါတံ** နိဗ္ဗာနံ အနုပဂစ္ဆန္တော။ **နိဗ္ဗာနံ** ဟိတိအာဒိ ဝုတ္တသေဝတ္ထသ ဝိဝရဏံ။ **မဒ္ဓေါ**တိ ပဋိမဒ္ဒဓိဇ္ဇော။ **ပမဇ္ဇော**တိ ဝေါဿဂ္ဂပမာဒံ အာပန္နော။

တဏ္ဟာဆန္နတော ဇာတံ တဿ ဝိသေသပစ္စယတ္တာ။ ဇ္ဈတ္တိတံ ဟနတိတိ **အဃံ**၊ ဒုက္ခံ။ ဇ္ဈဓ ပန အနဝသေသပရိယာဒါနဝသေန ပဋ္ဌပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခန္တိ။ **ဆန္နဝိနယာ အဃဝိနယော**တိ ဟေတုနိရောဓေန ဟိ ဖလနိရောဓော၊ ဧဝံ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ ဝတ္တာ **အဃဝိနယာ ဒုက္ခဝိနယော**တိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ ဝဒတိ။

စိတြာနိတိ ကိလေသကာမာပိ ဝေဒနာဒိဋ္ဌိသမ္ပယောဂဘေဒေန ဟောန္တိ၊ အာကာရဘေဒေန စ အတ္ထိ သဝိဃာတာဝိဃာတာတိ တကော ဝိသေသေတုံ **"အာရမ္မဏစိတ္တာနိ"**တိ ဝုတ္တံ။ **သင်္ကပ္ပိတရူဂေါ**တိ သုဘာဒိဝသေန သင်္ကပ္ပိတဝတ္ထုမှိ ရာဂေါ။ **ကိလေသကာမော ကာမောတိ ဝုစ္စော** တသ္မေဝိမ ဝိသေသတော ကာမဘာဝသိဒ္ဓိတော။ **ပသ္သရသုဇ္ဇော်န် ဝိဘာဝေတဗ္ဗော "နတေ ကာမာ"**တိအာဒိနာ တဿ ဝတ္ထုမှိ အာဂတတ္တာ။ ဇ္ဈဒါနိ တမတ္ထံ သခ်ပေနေဝ ဝိဘာဝေန္တော **"ပသ္သရပရိဇ္ဈာဇကော ဟိ"**တိအာဒိမာဟ။ **နတေ ကာမာ ယာနိ စိတြာနိ လောကေ**တိ တေ စေ ကာမာ နဟောန္တိ၊ ယာနိ လောကေ စိတြာနိ ရူပါဒိအာရမ္မဏာနိ။ **ဧဝဒေသီ**တိ ကေဝလံ သင်္ကပ္ပရာဂမ္ပိ ကာမံ ကတ္တာ ဝဒေသိ ဧဝ။ **ဟဟိန္တီ**တိ ဘဝေယျုန္တိ အတ္ထော။ သုဏန္တော သဒ္ဒါနိ မနောရမာနိ၊ သတ္ထာပိ တေ ဟေဟိတိ ကာမဘောဂိတိ ပစ္ဆေကံ ဂါထာ၊ ဇ္ဈဓ ပန သံခိပိတ္တာ ဒဿိတာ။ ဓိရာ နာမ မိတိသမ္ပန္နာတိ အာဟ **"မတ္တိတာ"**တိ။

တဿာတိ ယော ပဟီနကောဓမောနော သမ္ဘသော သံယောဇနာတိဂေါ နာမရဂ္ဂပသ္မိံ အသဇ္ဇန္တော ရာဂါဒိကိဉ္စနရဟိတော၊ တဿ။ **မောဃရာဇာ နာမ ဆေရော** ဗာဝရိဗြာဟ္မဏဿ ပရိစာရကာနံ သောဠသန္နံ အညတရော။ **ယထာနုသန္ဓိံ** အပုစ္ဆော သာဝသေသအတ္ထော၊ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ အတ္ထိတိ

အဓိပ္ပါယော။ သမ္မသော ဝိမုတ္တာတ္တာဝဝ ဒေဝမနုဿာ နမဿန္တိ၊ ယေ တံ ပဋိပဒ္ဒန္တိ၊ တေသံ ကိ ဟောတိ၊ ကိဉ္စိဝိ နာ သိယာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထ-ဝိသေသော။ **ဒဿမလံ သန္ဓာယေဝမာဟ** ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန။ **အနုပဋိပတ္တိယာတိ** ပဋိပတ္တိံ အနုဂန္ဆာ ပဋိပဇ္ဇနေန။ **နမဿန္တိ** တံ ပူဇေန္တိ။

စတုသစ္စဝံမံ ဇာနိတ္ဝာတိ တေန ပဋိဝိဒ္ဓံ စတုသစ္စမေံ့ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ။ တထာ စ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာယ နိဗ္ဗေမတိကာ ဟောန္တိ အာဟ **"ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယာ"**တိ။ တတော ပရံ ပန အနုက္ကမေန အဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမေန **သင်္ခါတိဂါဓိ** ဟောန္တိ။ အသေက္ခဓမ္မပါရိပူရိယာ **ပသံသိယာ** ဝိညူနံ ပသံသာဝိ ဟောန္တိ။

နသန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဥဒ္ဓမာနသညိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅။ ဥဒ္ဓမာနဝသေန ပဝတ္တာ သညာ **ဧ**တေသံ အတ္ထီ, ဥဒ္ဓမာနဝသေန ဝါ သဉ္ဉာနန္တိတိ **ဥဒ္ဓမာနသညီ**။ **ကာရဏေ**တိ ကတာနံ ပရိယန္တံ ကာရဏေတိ အတ္ထော။ **ပရိယန္တံ ကာရိတ**န္တိ ပရိစ္ဆိန္နကာရိတံ ပရိမိတဝစနန္တိ အတ္ထော။ ပံသုကူလာဒိပဋိပက္ခနယေန **ပတ္တာ(ဏ္ဏာ)ဒုကူလာဒိ** ဝုတ္တံ။ **နာမံ ဂဟိတန္တိ** ဧတေန "ဥဒ္ဓမာနသညိကာ"ဂိ ဇ္ဈေ က-သဒ္ဒေါ သညာယန္တိ ဒဿေတိ။

အဓိညနာကာရေန ဘူတန္တိ အတ္တနာ ပဝေဒိယမာနာကာရတော အညေန အသုဒ္ဓေန အာကာရေန ဝိဇ္ဇမာနံ ဥပလဗ္ဘမာနံ အတ္တာနံ။ **ဝဇ္ဇေတ္ဝာ**တိ ပလမ္ဘေတ္ဝာ။ **တာဿ** ကုဟကဿ။ **တံ** စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ပရိဘုဉ္ဇနံ။ **ပရိဘောနန္တိ**တိ တဿ ပဋိပတ္တိံ ပရိစ္ဆိဒ္ဒ ဇာနန္တိ။ **ကာရကောတိ** သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ကတ္တာ၊ သမ္မာပဋိပဇ္ဇိတာတိ အတ္ထော။

ဇာဒန္တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ၊ အယန္တိ အတ္ထော။ **ဧမ္မာနုဧမ္မပဋိပဒါ**တိ နိဗ္ဗာနမေမ္မသ အနုစ္ဆဝိကတာယ အနုဧမ္မဘူတာ ပဋိပဒါ။ ပဋိပက္ခဝိဓမနေ အသိထိလတာယ **ဒဠှာ**။ **ဘာသိတမေတ္တေန စ သဝနံမတ္တေန စာ**တိ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဒေါ ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္ထော။ တေန ဘာသိတသ္မိ သုတသ္မိ စ သမ္မာပဋိပတ္တိဝိသေသံ နိဝတ္တေတိ။ **လောကပရိယာယန္တိ** လောကဿ ပရိဝိဓမနံ ဥပ္ပါဒနိရောဓ-ဝသေန သမ်ိဳရာနံ ပရာဝုတ္တိံ။ တေနာဟ **"သင်္ခါရလောကဿ ဥဒယဗ္ဗ-ယ"**န္တိ။ သွာယမတ္ထော သစ္စပဋိဝေဓနေဝ ဟောတီတိ အာဟ **"စတုသစ္စဝံမ္မဉ္ဇ**

၁-ဇ္ဈံ ပဒံ ပါဋိယံ အဇ္ဈကထာယဉ္ဇ နာ ဒိဿတိ။

အညာယာ”တိ။ **ဧဝံ နာ ကုမ္မဒ္ဒီ**တိ အတ္တာနိ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဂုဏံ အနာဝိကရောန္တော “ယထာ တုမ္ဟေ ဝဒထ၊ ဧဝဲ နာ ကုမ္မဒ္ဒီ”တိ အဝိဇ္ဇမာနတံ ဗျာကရောတိတိ အတ္ထော။

အကာရကမေဝါတိ ဒေါသံ အကာရကမေဝ။ အစ္ဆယဿ ပဋိဂ္ဂဏှနံ နာမ အဓိဝါသနံ၊ ဧဝံ သော ဒေသကေန ဒေသိယမာနော တတော ဝိဂတော နာမ ဟောတိ။ တေနာဟ **“ပဋိဂ္ဂဏှာတူ တိ ခမတူ”**တိ။

သဘာဝေနာတိ သဘာဝတော။ **ကေသဒ်ဒိသ္ဒီ** ပရေသံ စိတ္တာစာရံ ဇာနန္တမ္ပိ အဇာနန္တော်ဟိ သဟ ကေသဒ်ဒိသံ ကရောန္တော။ **ပရေတော**တိ ပစ္ဆာ။ **ကထာယ ဥပ္ပန္နာယာ**တိ “ကဿစ္ဆယာ နု ဝိဇ္ဇန္တီ”တိအာဒိကထာယ ပဝတ္တမာနာယ “တထာဂတသ ဗုဒ္ဓဿာ”တိအာဒိနာ **ဗုဒ္ဓမလံ** ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒိပေတ္ဝာ။ **ခမိဿာမီ**တိ အစ္ဆယဒေသနံ ပဋိဂ္ဂဏှိဿာမိ။ တပ္ပဋိဂ္ဂဟော ဟိ ဣဓ ခမနန္တိ အဓိပ္ပေတော်၊ သတ္ထာ ပန သမ္ဘကာလံ ခမော ဧဝ။

ကောပေါ အန္တရေ စိတ္တေ ဇေသာတိ **ကောပန္တရော**။ ဒေါသော ဂရု ဂရုကာတမ္ပေါ အဿာတိ **ဒေါသဂရု**။ “ပဋိမုစ္စတီ”တိ ဝါ ပါဌော၊ အယမေဝ အတ္ထော။ **အစ္ဆာယိကကမ္မန္တိ** သဟသာ အနုပဓာရေတ္ဝာ ကိရိယာ။ **နော စိဓာ**တိ နော စေ ဣဓ။ **ဣဓာ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **အပဂတံ** အပနီတံ။ ဒေါသော နော စေ သိယာ၊ တေန ပရိယာယေန ယဒိ အပရာဓော နာမ နတ္ထေယျာတိ။ **နု သမ္မေယျုံ** နု ဂူပသမေယျုံ။ **ကုသလော**တိ အနဝဇ္ဇော။

ဓိရော သတောတိ ပဒဒ္ဓယေန ဝဋ္ဋဆိန္နံ အာဟ။ **ကော နိစ္ဆမေဝ ပဿိတော နာမာတိ အတ္ထော**တိ“ကဿစ္ဆယာ”တိအာဒိကာယ ပုစ္ဆာဂါထာယ အတ္ထော။ ဒိဃမဒ္ဓိမသံဝဏ္ဏနာသု တထာဂတ-သဒ္ဒေါ ဝိတ္ထာရတော သံဝဏ္ဏိတောတိ အာဟ “**ဧဝမာဒိဟိ ကာရဏေဟိ တထာဂတသာ**”တိ။ **ဗုဒ္ဓတ္တာဒိဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “ဗောဓေတာ ပဇာယာ”တိအာဒိနာ နိဒ္ဒေသေ အာဂတ-ကာရဏာနိ သင်္ဂယ္ဟန္တိ။ **ဝိမောက္ခံ** ဝုစ္စတိ အရိယမဂ္ဂေါ၊ တသ **အနန္တာ** အဂ္ဂဖလံ၊ တတ္ထ ဘဝါ **ပဏ္ဍိတိ**၊ တသာ ဝသေန။ **ဧဝံ** ဗုဒ္ဓဗလံ ဒိပေတိ။ ဣဒါနိ ဓိတ္တံ သခ်ေပေန သံဟရာပေတံ ဟောတီတိ ဒသ္သေတိ။

ဥဒ္ဓျာနသညိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ခ ၇-၃၆၃၊ ခ ဂ-၁၉၇-ပိဋ္ဌေသု။

၆-သဒ္ဓါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆။ **တတ္ထသာ**တိ သြ-ကာရသ ဝ-ကာရာဒေသံ အ-ကာရသ စ လောပံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ "**တတော အသာ**"တိ။ "တတသာ"တိ ဝါ ပါဌော၊ **တတော**တိ စ သဒ္ဓါဟေတုတိ အတ္ထော။ **နာနုပတန္တီ**တိ နဝတ္တန္တိ။ **ပမာဒံ ကရောန္တီ**တ် ပမဇ္ဇန္တိ၊ မိစ္ဆာ ပဋိပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော။ **လက္ခဏာနီ**တိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏာနိ။ **ဥပနိဗ္ဗာယတီ**တိ ဥပေစ္စ ဉာဏစက္ခုနာ ပေက္ခတိ၊ အနုပသတိတိ အတ္ထော။ **အာဂတကိစ္စန္တိ** အာဟတကိစ္စံ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **သာဓေတီ**တိ အသမ္မောဟပဋိဝေဓဝသေန နိပ္ဖါဒေတိ၊ တထလက္ခဏံ နိရောဓသစ္စံ ဥပနိဗ္ဗာယတီတိ အယမတ္ထော မဂ္ဂဝိ ဝတ္တဗ္ဗော တေန ဝိနာ အသမ္မောဟပဋိဝေဓသ အသမ္ဘဝတော။ **ကသိဏာရမ္မဏသာ**တိ ဣဒံ လက္ခဏဝစနံ။ အကသိဏာရမ္မဏသမာပတ္တိယောပိ ဟိ သန္တိတိ။ ယထာ စ ကသိဏာရမ္မဏာနိ အဋ္ဌန္နံ သမာပတ္တီနံ အဝသေသာနဉ္စ တဒါရမ္မဏာနံ ပစ္စဝေက္ခဏဝသေန စိတ္တာနံ၊ ဧဝံ တေန တာနိ အာရမ္မဏာနိ ဂဟိတာနိတိ "ကသိဏာရမ္မဏသ" ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ ပရမံ ဥတ္တမံ သုခန္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော **ပရမသုခံ အရဟတ္တံ**။

သဒ္ဓါသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-သမယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇။ **ဥဒါနံ ပဋိစ္စာ**တိ ဥက္ကာဂရညာ ဇာတိသမ္ဘေဒပရိဟာရနိမိတ္တံ အတ္တနော ဝံသပရိသုဒ္ဓိံ နိဿာယ ဝုတ္တံ ပီတိဥဒါဟာရံ ပဋိစ္စ ဂေါတ္တဝသေန "**သက္က**"**တိ လဒ္ဓနာမာနံ**။ ယဒိ ဧကောပိ ဇနပဒေါ၊ ကထံ ဗဟုဝစနန္တိ အာဟ "**ရဋ္ဌိသဒ္ဒေနာ**"တိ။ အက္ခရစိန္တကာ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ယတ္တေ ဝိယ သလိင်္ဂဝစနာနိ ဣစ္ဆန္တိ၊ အယမေတ္ထ ရုဋ္ဌိ ယထာ "အဝန္တိ ကုရု"တိ၊ တဗ္ဗိသေ-သနေ ပန ဇနပဒသဒ္ဒေ ဇာတိသဒ္ဒတာယ ကေဝစနမေဝ။ **အရောဝိမေ**တိ ကေနစိ န ရောပိမေ။

အာဝရဏေနာတိ သေတုနာ။ **မန္ဒာပေတ္ဝာ**တိ ပဏ္ဍုပလာသပါသာဏ-မတ္တိကခဏ္ဍာဒိဟိ အာလိ ထိရံ ကာရာပေတ္ဝာ။ **သဿာနိ ကာရေန္တီ**တိ ဇေဋ္ဌမာသေ ကိရ ဃမ္မသ ဗလဝဘာဝေန ဟိမဝန္တေ ဟိမံ ဝိလီယိတ္ဝာ သန္ဒိတ္ဝာ အနုက္ကမေန ရောဟိတုံ နဒိ ပဝိသတိ၊ တံ ဗန္ဓိတ္ဝာ သဿာနိ ကာရေန္တိ။

"ဇာတိ ဃရေတွာ ကလဟံ ဝဍ္ဎယိံသူ"တိ သခ်ေပန ဝုတ္တမတ္ထံ ပါကဋတရံ ကာတုံ **"ဧကာလိယကမ္မကရာ ဝဒန္တီ"**တိ အာဟ။ **နိယုတ္တာအမစ္စာနန္တိ** တသ္မိံ သဿပရိပါလနကမ္မေ နိယောဇိတမဟာမတ္တာနံ။

တီဏိ ဇာတကာနီတိ "ကုဋ္ဌာရိဟတ္ထော ပုရိသော"တိအာဒိနာ **မဒ္ဒိန-ဇာတကံ**၁, "ဒုဒ္ဒါဘာယတိ ဘဒ္ဒန္တေ"တိအာဒိနာ **ဒုဒ္ဒါဘဇာတကံ**၂, "ဝန္ဒာမိ တံ ကုဋ္ဌရာ"တိအာဒိနာ **လဋုကိကဇာတကန္တိ**၃ ဣမာနိ တီဏိ ဇာတကာနိ။ **ဒွေ ဇာတကာနီ**တိ—

"သာဓု သမ္မဟုလာ ဉာတီ၊ အပိ ရက္ခာ အရညဇာ။
ဝါတော ဝဟတိ ဧကဋ္ဌံ၊ ဗြဟန္တမ္ပိ ဝနပ္ပတိ"န္တိ—

အာဒိနာ **ရုက္ခဓမ္မဇာတကံ**၄,

"သမ္မောဒမာနာ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဇာလမာဒါယ ပက္ခိနော။
ယဒါ တေ ဝိဝဒိဿန္တိ၊ တဒါ ဧတ္ထိန္တိ မေ ဝသ"န္တိ၅—

အာဒိနာ **ဝန္ဒဇာတက**န္တိ ဣမာနိ ဒွေ ဇာတကာနိ။

"အတ္တာဒဏ္ဍာ ဘယံ ဇာတံ၊ ဇနံ ပဿထ မေဓကံ။
သံဝေဂံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ ယထာ သံဝိဇိတံ မယာ"တိ၆—

အာဒိနာ **အတ္တာဒဏ္ဍသုတ္တံ**။

တေနာတိ ဘဂဝတာ။ **ကလဟကရဏာဘာဝေါ**တိ ကလဟကရဏာဿ အတ္ထိဘာဝေါ။ မဟာပထဝိယာ မဟန္တေ ခတ္တိယေ ကသ္မာ နာသေထာတိ ဒဿေတ္ဝာ ကလဟံ ဝူပသမေတုကာမော ဘဂဝါ ပထဝိံ နိဒဿနဘာဝေန ဂဏှိတိ ဒဿေန္တော **"ပထဝီ နာမ ကိံ အဿတီ"**တိအာဒိမာဟ။ **အဒ္ဓာနေ**တိ အကာရဏေ။ **ဝေရံ ကတ္ဝာ**တိ ဝိရောဓံ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ။ တံတံပလောဘန-ကိရိယာယ ပရက္ကမန္တိယော **"ဥက္ကုဇ္ဇန္တိ။"တိ သာသနံ ပေသေန္တိ**။ **ကုဏာလ-ဒဟေ**တိ ကုဏာလဒဟတိရေ ပတိဋ္ဌာယ။ **ပုဉ္ဇိတံ ကထေသိ** အနုက္ကမေန ကုဏာလသကုဏရာဇဿ ပုဗ္ဗာပသင်္ခေန **ကုဏာလဇာတကံ**? ကထေသာ-မိတိ။ **အနဘိရတိံ ဝိနောဒေသိ** ဣတ္ထိနံ ဒေါသဒဿနမုခေန ကာမာနံ အာဒီနဝေါကာရသံကိလေသဝိဘာဝနဝသေန။ **ပုရိသပုရိသေဟိ**တိ ကောသဇ္ဇံ ဝိဒ္ဒံသေတ္ဝာ ပုရိသထာမဗြူဟနေန ဥတ္တမပုရိသေဟိ နော ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ

၁-ခု ၅-၂၅၉-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ခု ၅-၁၀၄-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ခု ၅-၁၂၄-ပိဋ္ဌေ။ ၄-ခု ၅-၁၇-ပိဋ္ဌေ။
၅-ခု ၅-၉-ပိဋ္ဌေ။ ၆-ခု ၁-၄၂၄-ပိဋ္ဌေ။ ၇-ခု ၆-၁၁၃-ပိဋ္ဌေ။

ဥပ္ပန္နစိတ္တာ။ **အဝိသဒ္ဒသမကာမ္မတ္တာ** အပရိစ္ဆိတ္တကမ္မဋ္ဌာနာဘိယောဂါတိ အတ္ထော။ **နိသိဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဘဂဝါ စိန္တေသိတိ ယောဇနာ။

ပဒုမိနိယန္တိ ပဒုမဝနေ။ **စိကသိ'သု** ဂဏဂဏစိဗောဓေန္တေ။ **အယံ ဣမသ္မိ။ပ။ နု ကဗေသီ**တိ ဣမိနာ သဗ္ဗေပိ တေ ဘိက္ခူ။ တာဝဒေဝ ပဋိပါဋိယာ အာဂန္တ္ဝာ အညမညဿ လဇ္ဇမာနာ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဝိသေသံ ဘဂဝတော နာရောစေသုန္တိ ဒသ္သေတိ။ **ဒိဏ္ဏာသဝါနန္တိ**အာဒိနာ တတ္ထ ကာရဏမာဟ။

ဩသဋမတ္တေတိ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဥပဂတမတ္တေ။ **အရိယမဂ္ဂလေ**တိ အရိယပုဂ္ဂလသမ္ဘဟော။ **ပါဓိနယုဂန္ဓရပရိက္ခေပတော**တိ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတဿ ပါဓိနပရိက္ခေပတော၊ နံ ဗာဟိရကေဟိ ဝုစ္စမာနဥဒယပဗ္ဗတတော။ **ဏမက္ခေ-ယျကဒဿနတ္ထ**န္တိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ ဝိသေသတော ရမဏီယဿ လော-ကဿ ရမဏီယဘာဝဒဿနတ္ထံ။ **ဥလ္လံသိတ္တာ**တိ ဥဋ္ဌဟိတ္တာ။ **ဒေဝ္ဘပေ ဒေဏေ လဓေ့ယ မုဟုတ္တေ**တိ ယထာဝုတ္တေ စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဥဋ္ဌိတက္ခဏေ ဥဋ္ဌိတဝေလာယံ ဥဋ္ဌိတမုဟုတ္တေတိ ဥပရုပရိကာလဿ ဝဏ္ဏိတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

တေသံ ဘိက္ခူနံ ဇာတိအာဒိဝသေန ဘဂဝတော အနုရူပပရိဝါရဘာဝံ ဒဿေန္တော **"တတ္ထာ"**တိအာဒိမာဟ။ **မဟာသမုတသ္သ ဝံသေ ဥပ္ပန္နော**တိ-အာဒိ ကုလဝံသသုဒ္ဓိဒဿနံ။ **ခတ္တိယဂဗ္ဘေ ဇာတော**တိ ဣဒံ သတိပိ ဇာတိ-ဝိသုဒ္ဓိယံ[1] မာတာပိတူနံ ဝသေန အဝိသုဒ္ဓတာ သိယာတိ တေသမ္ပိ "အဝိသုဒ္ဓတာ နတ္ထိ ဣမေသ"န္တိ ဝိသုဒ္ဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သတိပိ စ ဂဗ္ဘဝိသုဒ္ဓိယံ ကတဒေါသေန မိဿကတ္တာ အရဇ္ဇာရဟတာပိ သိယာတိ "တမ္ပိ နတ္ထိ ဣမေသ"န္တိ ဒဿနတ္ထံ **"ဂဗ္ဘပဒ္ဓဇိတာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

သာမန္တာတိ သမိပေ။ **စလိ'သူ**တိ ဥဋ္ဌဟိ'သု။ကောသမတ္တံ ဌာနံ **သဒ္ဒန္တရံ၊** "သဒ္ဒသဝနဋ္ဌာနမေဝ သဒ္ဒန္တရ"န္တိ အပရေ။ **တိက္ခတ္တုံ တေသဒ္ဓိယာ နဂရသဟ-ဿေသူ**တိ ဇမ္ဗုဒီပေ ကိရ အာဒိတော မဟန္တာနိ တေသဋ္ဌိ နဂရသဟဿာနိ ဥပ္ပန္နာနိ၊ တထာ ဒုတိယံ၊ တထာ တတိယံ။ တံ သန္ဓာယာဟ "တိက္ခတ္တုံ တေသဋ္ဌိယာ နဂရသဟဿေသူ"တိ။ တာနိ ပန သဗ္ဗိတ္ထော်ာ သတသဟဿ-တော ပရံ နဝသဟဿာဓိကာနိ အသီတိသဟဿာနိ။ **နဝနဝုတိယာ ဒေါဏမုခသတသဟဿေသူ**တိ နဝသတသဟဿာဓိကေသု နဝုတိသတ-သဟဿေသု ဒေါဏမုခေသု။ **ဒေါဏမုခန္တိ** စ မဟာနဂရဿ အာယုပ္ပတ္တိဋ္ဌာန-ဘူတံ ပါဒနဂရံ ဝုစ္စတိ။ **ဆနဝုတိယာ ပဋ္ဌနကောဋိသတသဟဿေသူ**တိ

၁-သတိပိ ဝိသုဒ္ဓဒဿနာယ (က)

ဆကောဋိသတသဟဿအဓိကေသု နဝုတိကောဋိသတသဟဿသင်္ခနေသု။တမ္မ-
ပဏ္ဏိဒိပါဒိ**ဆပဏ္ဏာသာယ ရတနာကရေသု။** ဧဝံ ပန နဂရဒွါဏမုခပဋ္ဌန-
ရတနာကရာဒိဘာဝေန ကထနံ တံတံအဓိဝတ္ထာယ ဝသန္တိနံ တာသံ ဒေဝတာနံ
ဗဟုဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ယဒိ ဒဿသဟဿစက္ကဝါဠေသု ဒေဝတာ သန္နိပတိတာ၊
အထ ကသ္မာ ပါဠိယံ "ဒသဟိ စ လောကဓာတုဟိ"တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ
"**ဒသသဟဿေ**။ပ။ **အဓိပ္ပေတ**"န္တိ။ တေန သဟဿိလောကဓာတု ဋ္ဌဓ "ကော
လောကဓာတု"တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

လောဟပါသာဒေတိ သမ္ဗပဌမကတေ လောဟပါသာဒေ။ **ဇြဟ္မလော-
ကေ**တိ ဟေဋ္ဌိမေ ဇြဟ္မလောကေ။ ယဒိ တာ ဒေဝတာ ဧဝံ နိရန္တရာ ဟုတ္ဝာ
သန္နိပတိတာ၊ ပစ္ဆာ အာဂတာနံ ဩကာသော ဧဝ နာ ဘဝေယျာတိ စောဒနံ
သန္ဓာယာဟ **"ယထာ ခေါ ပနာ**"တိအာဒိ။

သုဒ္ဓါဝါသကာယေ ဥပ္ပန္နာ **သုဒ္ဓါဝါသကာယိကာ**။ တာသံ ပန ပါသ္မာ
သုဒ္ဓါဝါသဘူမိ နိဝါသဋ္ဌာနံ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"သုဒ္ဓါဝါသဝါသိန"**န္တိ။ **အာဝါ-
သာ**တိ အာဝါသဋ္ဌာနဘူတာ။ ဒေဝတာ ပန ဩရမ္ဘာဂိယာနံ ဋ္ဌတရေသ္မ
သံယောဇနာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တေန သုဒ္ဓေါ အာဝါသော ဝိဟာရော **ဇေတသ္မိ**
သုဒ္ဓါဝါသာ။ **မဟာသမာဂမံ ဥတ္တာ**တိ မဟာသမာဂမံ ဂတာတိ ဥတ္တာ။

ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဩတရိ အညတ္ထ ဩကာသံ အလဘမာနော။ ဧဝံ
သေသာပိ။ **မဏိဝမ္မ**န္တိ ဋ္ဌန္ဒနိလမဏိမယံ ကဝစံ။ဗုဒ္ဓါနံ အဘိမုခဘာဝေါ **ဗုဒ္ဓဝိထိ**၊
သာ ယာဝ စက္ကဝါဠာ **ဥတ္တရိတုံ န သက္ကာ**။ **မဟတိယာ ဗုဒ္ဓဝိထိယာဝါ**တိ
ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမန္တေဟိ တေဟိ ဒေဝဗြဟ္မေဟိ ဝလ္လိတဗုဒ္ဓဝိထိယာဝ။

သမိတိ သင်္ဂံ သန္နိပါတော သမယော၊ မဟန္တော သမယော **မဟာ-
သမယော**တိ အာဟ **"မဟာသမူဟော"**တိ။ ပဝဒ္ဓံ ဝနံ **ပဝနန္တိ** အာဟ
"ဝနသဏ္ဍော"တိ။ **ဒေဝဃဋာ**တိ ဒေဝသမူဟာ။ **သမာဒဟံသူ**တိ သမာဟိတံ
လောကုတ္တရသမာဓိံ သုဋ္ဌု အပ္ပိတံ အကံသု။ တထာ သမာဟိတံ ပန
သမာဓိနာ နိယောဇိတံ နာမ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ **"သမာဓိနာ ယောဇေသု"**န္တိ။
သဗ္ဗေသံ ဂေါမုတ္တဝဏ္ဏာဒိနံ ဒုရသမုဿာရိတတ္တာ **အတ္တနော**။ပ။ **အကရိံသု**။
ဝိနယတိ အဿေ ဇေတဟိတိ **နေတ္တာနိ**၊ ယောတ္တာနိ။ အဝိထိပဋိပန္နာနံ
အဿာနံ ဝိထိပဋိပါဒနံ ရဿိဂ္ဂဟဏေန ဟောတိတိ **"ယောတ္တာနိ ဂဟေတ္တွာ
အစောဒေန္တော"**တိ ဝတ္ဝာ တံ ပန အစောဒနံ အဝါရဏမေဝါတိ အာဟ
"အစောဒေန္တော အဝါရေန္တော"တိ။

ယထာ ခီလံ ဘိတ္တိယံ, ဘူမိယံ ဝါ အာကောဋိတံ ဒုန္နိဟရဏံ၊ ယထာ စ ပလိဃံ နဂရပ္ပဝေသနိဝါရဏံ၊ ယထာ စ ဇုန္ဒခီလံ ဂမ္ဘီရနေမိ သုနိခါတံ ဒုန္နိ-ဟရဏံ၊ ဧဝံ ရာဂါဒယော သတ္တသန္တာနတော ဒုန္နိဟရဏာ နိဗ္ဗာနနဂရပ္ပဝေ-သနိဝါရဏာ စာတိ တေ **"ခီလံ ပလိဃံ ဇုန္ဒခီလ"**န္တိ စ ဝုတ္တာ။ **ဥိဟစ္ဆာတ်** ဥဒ္ဒါရိတ္ထာ။ တဏှာဇောဃ အဘာဝေန **အနေဇာ**။ ပရမသန္တဥ္ဇာဘာဝေန စာတုဒ္ဒိသတ္တာ **အပ္ပဋိဟတစာရိကံ စရန္တိ**။ ဗုဒ္ဓစက္ခုဓမ္မစက္ခုဒိဗ္ဗစက္ခုသမန္တစက္ခု-ပကတိစက္ခူနံ ဝသေန **ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ**။ သုဒန္တာ ကုဇ္ဈာတိ အာဟ **"စက္ခုတေဝိ"**တိ။ **ဆန္ဒာဒီဟီ**တိ ဆန္ဒာဒီနံ ဝသေန **နာ ဂစ္ဆန္တီ** နာ ဝတ္တန္တီ။ **နာ အာဂစ္ဆန္တီ** အနုပ္ပါဒနတော။ **အာဂုန္တိ** အပရာဓံ။

သမ္မသံယောဂါတိ ဝိဘတ္တိလောပေန နိဒ္ဒေသော၊ သမ္မေ သံယောဂေတိ အတ္ထော။ **ဝိသဋ္ဌာ**တိ ဝိသဋ်ဌာ။ **ဧဝမ်ပီ**တိ ဇာမာယပိ ဂါထာယ ဝသေန "အာဂုံ နာ ကရောတီ"တိ ပဒေ။

ဂတာသေတိ ဂတာ ဧဝ။ **နာ ဂမိဿန္တီ** ပရိနိဋ္ဌိတသရဏာဂမနတ္ထာ။ လော-ကုတ္တရသရဏာဂမနံ ဟတ္ထိ အဓိပ္ပေတံ။ တေနာဟ **"နိဗ္ဗေမတိကသရဏာဂမနေန ဂတာ"**တိ။ တေ ဟိ နိယမေန အပါယံ နာ ဂမိဿန္တိ၊ ဒေဝကာယဉ္စ ပရိပူရေဿန္တိ။ ယေ ပန လောကိယေန သရဏာဂမနေန ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာ၊ နာ တေ ဂမိဿန္တိ အပါယံ၊ သတိ စ ပစ္စယန္တရသမဝါယေ ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တိတိ။ တေနာဟ သော ဗြဟ္မာ **"ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓံ။ပ။ ပရိပူရေဿန္တီ"**တိ။

သမယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-သကလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈။ **တန္တိ** ဥယျာနံ သန်ံ ဂတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဓနုနာ သရေန ဂဟန္တိ ပေါထယန္တိ ဗာဓေန္တိတိ **ဓနုဂ္ဂဟာ**။ **တံ သမ္ပဒိစ္ဆိ**တိ တဿာ သိလာယ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန ဥဂ္ဂန္ဒွာ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သတ္ထု ပုညာနုဘာဝေန ဥပဟတတ္တာ သယမ္ပိ ပရိပတန္တိ ဝါတံ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ။ **အာဘိဟနီ** သတ္ထာရာ အနာဝဇ္ဇတတ္တာ။ တဒ္ဆ ခေါ ကမ္မဖလဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတော ဧဝ **တတော ပဋ္ဌာယ ဘဂဝတော အဖာသု ဇာတန္တိ** ဧတေနပိ ဥပါဒိဏ္ဏကသရိရေ နာမ အနိဋ္ဌာပိ သမ္ဖဿကာ ပတန္တိ ဧဝ တထာရူပေန ကမ္မုနာ ကတောကာသေတိ ဒဿေတိ။

သံ-ဋီ ၁-၀—၈-၇-သ

အယံ ဝိဟာရောဘိ ဂိဇ္ဈကူဋဝိဟာရော။ **ဥဋ္ဌာယ်လော** နံ ကတ္တုမ္မပရော။ **ဝိသမော**တိ ဘူမိဘာဂဝသေန ဝိသမော။ သိဝိကာကာရေန သဇ္ဇိတော မဉ္စော **ဧဝ မဉ္စသိဝိကာ**။

ဘုသာတိ ဒဠ္ဍာ။ **ဒုက္ခာ**တိ ဒုက္ခမာ ဒုတ္တိတိက္ခာ။ **ခရာ**တိ ကက္ကသာ။ **ကဋုကာ**တိ အနိဋ္ဌာ။ **အသာတာ**တိ နံ သာတာ အပ္ပိယာ။ **နံ အပ္ပေတီ**တိ နံ ဥပေတိ။ **နံ အပ္ပါယန္တီ**တိ နံ ခမန္တိ။ ဝေဒနာဓိဝါသနခန္တိယာ သတိသမ္ဗဇ္ဈ-ယုတ္တာတ္တာ သမ္ဗသတ္တာဒိတာဟာရသမုဒယဝတ္ထုဇာတသ အာဒိနဝနိဿရဏာနံ ပဂေဝ သုပ္ပဋိဒိတတ္တာ ယထာ သမုဒါစာရော စိတ္တံ နာဘိဘဝတိ၊ ဧဝံ သမ္မ-ဒေဝ ဥပဋ္ဌာပိတသတိသမ္ဗဇ္ဈတ္တာ ဝုတ္တံ **"ဝေဒနာဓိဝါသန ။ပ။ ဟုတ္ဝာ"**တိ။ **အဗိဋ္ဌိယမာနော**တိ အဗာဓိယမာနော။ ကာမံ အနိဋ္ဌာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော တာယ အဗိဋ္ဌိယမာနော နာမ နတ္ထိ၊ ပရိညာတဝတ္ထုကတ္တာ ပန တဿာ ဝသေ အဝတ္တမာနော "အဝိဟညမာနော"တိ ဝုတ္တော။ တေနာဟ **"သမ္မရိဝတ္တသာယိတာယ ဝေဒနာနံ ဝသံ အဂန္ဆန္တော"**တိ။

သီဟသေယျန္တိ ဏ္ဍေ သယနံ သေယျာ၊ သီဟဿ ဝိယ သေယျာ သီဟ-သေယျာ၊ တံ သီဟသေယ္ယံ။ အထ ဝါ **သီဟသေယ္ယန္တိ** သေဋ္ဌသေယံ၊ ဥတ္တမ-သေယံ။ သွာယမတ္ထော အဋ္ဌကထာယမေဝ အာဂတိဿတိ။ "ဝါမေန ပဿေန သေန္တိ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တာ **ကာမဘောဂိသေယျာ။ ဒက္ခိဏပဿေန သယာနော နာမ နတ္ထိ** ဒက္ခိဏဟတ္ထဿ သရီရဂ္ဂဟဏာဒိယောဂကမ္မတော။ ပုရိသဝသေန စေတံ ဝုတ္တံ။ **ဇဂေန ပဿေန သယိတုံ နံ သက္ကောန္တီ** ဒုက္ခုပ္ပတ္တိတော။ **အယံ သီဟသေယျာ**ဘိ အယံ ယထာဝုတ္တာ သီဟသေယျာ။ **တေဇဿဒတ္တာ**တိ ဇုမိနာ သီဟဿ အဘိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဘိရုဇာတိကာ ဟိ သေသမိဂါ အတ္တနော အာသယံ ပဝိသိတ္ဝာ ဥတြာသဗဟုလာ သန္တာသပုဗ္ဗကံ ယထာ တထာ သယန္တိ၊ သီဟော ပန အဘီရုကဘာဝတော သတောကာရီ ဘိက္ခု ဝိယ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာဝ သယတိ။ တေနာဟ **"ဒွေ ပုရိမပါဒေ"**တိအာဒိ။ **ပုရိမပါဒေ**ဘိ ဒက္ခိဏပုရိမပါဒေ ဝါမဿ ပုရိမပါဒဿ ဌပနဝသေန ဒွေ ပုရိမပါဒေ ကေသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတ္ဝာ။ **ပစ္ဆိမပါဒေ**တိ ဒွေ ပစ္ဆိမပါဒေ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဇုဓာပိ ကေသ္မိံ ဌာနေ ဌပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဌိတောကာသ-သလ္လက္ခဏံ** အဘီရုကဘာဝေနေဝ။ **သီသံ ပနာ**ဒိ ဥက္ခိဝိတ္ဝာတိအာဒိနာ ဝုတ္တသီဟ-ကိရိယာ အနုတြာသပဗုဗ္ဗင်္ဂံ ဝိယ အဘီရုကဘာဝသိဒ္ဓါ ဓမ္မတာဝသေနေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သီဟဝိဇမ္ဘိတဝိဇမ္ဘနံ** အတိဝေလံ ကောကာရေန ဌပိတာနံ

သရီရာဝယဝါနံ ဂမနာဒိကိရိယာသု ယောဂ္ဂဘာဝပါဒနတ္ထံ။ **တိက္ခတ္ထုံ သီဟနာဒနဒနံ** အပ္ပေသဂ္ဂမိဂဇာတပရိဟရဏတ္ထံ။

သေတိ အဗျာဝဋဘာဝေန ပဝတ္တတိ ဇော်တိ သေယျာ၊ စတုတ္ထဈာနမေဝ သေယျာ **စတုတ္ထဈာနသေယျာ**။ ကိံ ပနေတ္ထ တံ စတုတ္ထဈာနန္တိ? အာနာပါန-စတုတ္ထဈာနံ။ တတော ဟိ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ အနုက္ကမေန အဂ္ဂမဂ္ဂံ အဓိဂန္ဒ္ဝာ တထာဂတော ဇာတော၏။ "တယိဒံ ပဒဋ္ဌာနံ နာမ၊ န သေယျာ၊ တထာပိ ယသ္မာ 'စတုတ္ထဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ သမနန္တရံ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာယီ'တိ **မဟာပရိနိဗ္ဗာနေ**၁ အာဂတံ၊ တသ္မာ လောကိယစတုတ္ထဈာနသမာပတ္တိ ဧဝ **တထာဂတသေယျာ**"တိ ကေစိ။ ဧဝံ သတိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလိကာဝ တထာ-ဂတသေယျာတိ အာပဇ္ဇတိ၊ န စ တထာဂတော လောကိယစတုတ္ထဈာန-သမာပဇ္ဇနဗဟုလော ဝိဟာသိ။ အဂ္ဂဖလဝသေန ပဝတ္တံ ပနေတ္ထ စတုတ္ထဈာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယထာ သတ္ထာနံ နိဒ္ဒါပဂမလက္ခဏာ သေယျာ ဘဝင်္ဂစိတ္တဝသေန ဟောတိ၊ သာ စ နေသံ ပဌမံ ဇာတိသမန္နယာ ယေဘုယ္ယဝုတ္တိကာ၊ ဧဝံ ဘဂဝတော အရိယဇာတိသမန္နယံ ယေဘုယ္ယဝုတ္တိကံ အဂ္ဂဖလဘူတံ စတုတ္ထဈာနံ **တထာဂတသေယျာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သီဟသေယျာ** နာမ သေဋ္ဌသေယျာတိ အာဟ "**ဥတ္တမသေယျာ**"တိ။

"ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတ္ဝာ ယထာပရိစ္ဆေဒံ ဥဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ဧဝံ တဒါ မနသိကာရဿ အကတတ္တာ ပါဠိယံ "ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိကရိတ္ဝာ"တိ နဝုတ္တန္တိ အာဟ "**ဥဋ္ဌာနသညာ်ိ ပနေတ္ထ နဝုတ္တာ**"န္တိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ "**ဂိလာနသေယျာ ဟေသာ**"တိ။ သာ ဟိ စိရကာလပ္ပဝတ္တိကာ ဟောတိ။

ဝိသုံ ဝိသုံ ရာသိဝသေန အနာဂန္ဒ္ဝာ ဧကေဏ္ဍံ ပုဉ္ဇဝသေန အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ "**သဗ္ဗာဝိ တာ**"တိ။ တေနာဟ "**သတ္တာ သတာ**"တိ။ **ဝိကာရမတ္တမ်ိတိ** ဝေဒနာယ အသဟနဝသေန ပဝတ္တနာကာရမတ္တမ်ိ။ **သုသမ္မဋ္ဌကဉ္စနံ ဝိယာ**တိ သမ္မဋ္ဌသု-သဇ္ဇိတသုဝဏ္ဏံ ဝိယ။

ဓမ္မာလပနန္တိ အသ်ိရိကသမုပ္ပန္နသဘာဝါလပနံ။ သမုလ္လပိတံ ဟိ အာ-ကာရသမ်ာနဝစနမေတံ။ နာဂေါ ဝိယ ဝါတိ ပဝတ္တတိတိ နာဂဝေါ။ တသ္သ ဘာဝေါ **နာဂဝတာ**။ ဝိဘတ္တိလောပေန ဟေသ နိဒ္ဒေသော၊ မဟာနာဂဟတ္ထိ-သဒိသတာယာတိ အတ္ထော။ **ဗျတ္တိပရိဏာမဒ္ဒေနာ**တိ ဗျတ္တံ ဥပရူပရိ အတ္တနော ကိရိယာစရဏေန။ **အာဇာနီယော**တိ သမ္မာပတိတံ ဒုက္ခံ

၁-ဒီ ၂-၁၂၈-ပိဋ္ဌေ။

သဟန္တေ၁ အတ္တနာ ကာတမ္ဟကိရိယံ ဓိရော ဟုတ္ဝာ နိဇ္ဈာရကော။ **ကာရဏာကာရဏာဇာနနေနာ**တိ နိယျာနိကာနိယျာနိကကရဏာညတတာယ။ **တေနေဝဋ္ဌေနာ**ဘိ အပ္ပဋိသမဋ္ဌေနေဝ၊ "မုတ္တော မောစေယျ"န္တိအာဒိ **ဓုရဝါ-ဟဋ္ဌေန**။ **နိဗ္ဗိသေဝနဋ္ဌေနာ**တိ ရာဂါဒိဝိသဝိဂတဘာဝေန။

အနိယမိတာဏာတိ အနုဋ္ဌေသိကံ အာဏာပနံ။ သာမညကတောပိ သမာဓိသဋ္ဌေါ ပကရဏတော ဇ္ဈဓ ဝိသေသတ္ထောတိ အာဟ "**သမာဓိန္တိ အရဟတ္တဖလသမာဓိ**"န္တိ။ ပဋိပဿဒ္ဓိဝသေန သဗ္ဗကိလေသေဟိ သုဋ္ဌု၊ ဝိမုတ္တန္တိ **သုဝိမုတ္တံ**။ **အာဘိနတံ နာမ** အာရမ္မဏော အဘိမုခဘာဝေန ပဝတ္တိယာ။ **အပနတံ** အပဂမနဝသေန ပဝတ္တိယာ၊ ဝိမုခဝါယာတိ အတ္ထော။ လောကိယဇ္ဈာနစိတ္တံ ဝိယ ဝိပဿနာ ဝိယ စ သသမ္ပါရေန သပ္ပယောဂေန တဒင်္ဂပ္ပဟာနဝိက္ခမ္ဘန-ပဟာနဝသေန စ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ နာ အဓိဂတံ နာ ဌပိတံ၊ ကိဉ္စရဟိ ကိလေသာနံ သဗ္ဘာဝေါ ဆိန္နတာယာတိ အာဟ "**ဆိန္နတ္တာ ဝတံ ဖလသမာဓိနာ သမာဟိ-တ**"န္တိ။ **အတိက္ကမိတမ္ဗန္တိ** အာစာရာတိက္ကမဝသေန လဒ္ဓိတမ္ပံ။ သာ ပန လဒ္ဓိနာ အာသာဒနာ ဃဋ္ဋနာတိ အာဟ "**ဃဋ္ဋနတမ္ဗ**"န္တိ။

ပဉ္စဝေဒါ နာမ ဇ္ဈရဝေဒေါ ယဇုဝေဒေါ သာမဝေဒေါ အာထဗ္ဗဏဝေဒေါ ဇ္ဈတိဟာသော စာတိ ဧဝံ ဇ္ဈတိဟာသပဉ္စမာနံ ဝေဒါနံ။ "**စရ**"န္တိ ဝစနဝိပလ္လာ-သေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ "**စရန္တော**"တိ၊ တပန္တောတိ အတ္ထော။ **ဟီနတ္တရူပါ**တိ ဟီနာဓိမုတ္တိကတာယ နိဟီနစိတ္တသဘာဝါ။ ဝိမုတ္တိကတာယ အဘာဝတော **နိဗ္ဗာနဂ်မာ နဟောန္တိ**။ အရဟတ္တာဓိဂမကမ္မသ အဘာဗ္ဘတာယ **ပရိဟီနတ္ထာ**။ **အဏ္ဏောဏ္ဏာ**တိ အဘိဘူတာ။ **တာဒိသေဟေဝ သိလေဟီ**တိ ဂေါသိလာဒီဟိ။ **ဗဟုါ**တိ သမာဒပေတ္ဝာ ပဝတ္တနဝသေန အနုဗဟုါ။ **လူခံ တပန္တိ** အတ္တကိလမ-ထာနုယောဂံ။ တံ ပန ဧကဒေသေန ဒဿေန္တော "**ပဉ္စာတပတာပန**"န္တိအာဒိ-မာဟ။ "ဧဝံ ပဋိပန္နသ မောက္ခော နတ္ထိ၊ ဧဝံ ပဋိပန္နသ ဝဋ္ဋတော မုတ္တိ အတ္ထိ"တိ ဝဒန္တိ သာ အတ္တတော သာသနသ နိယျာနဘာဝေါ ကထိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ "**သာသနသ နိယျာနိကဘာဝံ ကထေန္တီ**"တိ။ **အာဒီ**န္တိ ဂါထာဒ္ဝယံ။

သကလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ပဌမပဇ္ဇုန္နဓိတုသုတ္တာဝဏ္ဏနာ

၃၉။ **စာတုမဟာရာဇိကာသ္မာ**တိ စာတုမဟာရာဇိကကာယိကာသ္မ။ **ဓမ္မေ အနုဝဒ္ဓေါ**တိ စတုသစ္စဓမ္မေ ပရိညေယျာဒိဘာဝသ အနုရူပတော ဗုဒ္ဓေါ။ **ပစ္စက္ခမေဝါ**တိ ပရပတ္တိယာ အဟုတ္ဝာ အတ္တပစ္စက္ခမေဝ ကတ္ဝာ ဇာနာမိ။ ဓမ္မံ ဂရဟန္တာ နာမ သဒ္ဒဒေါသဝသေန ဝါ အတ္ထဒေါသဝသေန ဝါ ဂရဟေယျုန္တိ တံ ဒဿေန္တော **"ဟိနက္ခရ။ပ။ကောတိဝါ"**တိ အာဟ။ သာ ပန "တေသံ ဝိဂရဟာ ဒုမ္မေဓတာယ မဟာနတ္ထာဝဟာဝါ"တိ ဒဿေန္တိ ဒေဝတာ အာဟ **"ဒုမ္မေဓာ ဥမေန္တိ ရောရုဝ"**န္တိ။ **ဝိသုံ ဟောတီ**တိ အဝိစိမဟာနိရယတော ဝိသုံ ဇဝ ဟောတိ။ **ခန္တိယာ**တိ ဉာဏခန္တိယာ။ **ဥပသမေနာ**တိ ရာဂါဒိနံ သဗ္ဗသော ဝူပသမေန။ တေနာဟ **"ရုန္ဓိတ္ဝာ"**တိအာဒိ။

ပဌမပဇ္ဇုန္နဓိတုသုတ္တာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ဒုတိယပဇ္ဇုန္နဓိတုသုတ္တာဝဏ္ဏနာ

၄၀။ **ဗုဒ္ဓဿ ဓမ္မဿ နမဿမာနာ**တိ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ ဓမ္မသုဓမ္မတဉ္စ ဉတ္ဝာ တဒုဘယံ နမဿမာနာ။ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓေ စ ဓမ္မေ စ ပသန္နော သံဃေ စ ပသန္နော ဇဝ ဟောတိ တသ္မာ သုပ္ပဋိပတ္တိယာ ဝိဇာနနတော၊ တသ္မာ သော အတ္ထော ဂါထာယ စ-သဒ္ဒသင်္ဂဟိတောတိ ဒဿေန္တော **"စ-သဒ္ဒေန သံဃဉ္စာ"**တိ အာဟ။ **အတ္ထဝတိယော**တိ လောကိယလောကုတ္တရအတ္ထသင်္ဂဟိတော လောကိယကုသလလောကုတ္တရမဂ္ဂသင်္ကန္တော။ **ယံ ဓမ္မံ သာ အဘာသိ**တိ ယံ တုမှာကံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဋ္ဌိတာ၊ သာ မဟာကောကနဒါ အတ္တနော ဗလာနုရူပံ အဘာသိ။ **ဗဟုနာ**တိ နာနုပ္ပကာရေန။ **ပရိယာယေနာ**တိ ကာရဏေန။ **တာဒိသော**တိ တထာရူပေါ တထာပဋိပဒ္ဒသင်္ခော အတ္ထဓမ္မာဒိသုကုသလော ကေကံ ပဒမ္ပိ ဥဒါဟရဏဟေတုနိဂမနာနိ နီဟရန္တော အာစိက္ခတိ ဒေသေတိ ပညပေတိ ပဋ္ဌပေတိ ဝိဝရတိ ဝိဘဇတိ ဥတ္တာနီကရောတိ။ တေနာဟ **"အယံ ဘဂဝါ"**တိအာဒိ။ ဧတေန အတိဝိယ ဝိတ္ထာရကမ္မမော[1] သုဂတဓမ္မောတိ ဒဿေတိ။ **ပရိယာပုဋေ**နာတိ ပရိဝတ္တိတံ။ ဧဝံ

၁-ဝိတ္ထာရဏ္ဏမော (က)

ဝိတ္ထာရက္ခမံ ဓမ္မံ ယသ္မာ ဒေဝဓိတာ "သံခိတ္တမတ္ထံ လပယိသာမိ"တိ အဝေါစ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**တာသ ဇ္ဈ**"န္တိအာဒိ။

ဒုတိယပဒေ နဓိဂုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တလ္လပကာယိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-အာဒိတ္တဝဂ္ဂ

၁-အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁။ **သီသန္တိ** ဒေသနာပဒေသော၊ ဒေသနာယ အညေသုပိ ဝတ္တမ္မေသု ကဿဓိဒေဝ သိသဘာဂေန အပဒိသနံ။ ဝေနာဟ "**ရာဂါဒီဟီ**"တိအာဒိ။ **ဒါနေနာ**တိ အတ္တနော သန္တကဿ ပရေသံ ပရိစ္စဇနေန။ တံ ပန ပရိစ္စဇနံ စေတနာယ ဟောတီတိ အာဟ "**ဒါနစေတနာယာ**"တိ။ **ဒါနပုဉ္ဉ-စေတနာ**တိ ဒါနမယာ ပုညစေတနာ **ဒါယကဿေဝ ဟောတိ** တံသန္တတ်-ပရိယာပန္နတ္တာ။ **နိဟတဘက္ခာဒီနန္တိ** အာဒိတ္တဂေဟတော ဗဟိ နိက္ခာမိတံ ဘက္ခာဒိံ။ **တေန္တိ** "ဒိန္နံ ဟောတီ"တိအာဒိဝစနံ။ **အဒိန္နေ**တိ ဒါနမုခေ အနိ-ယုဇ္ဇိတေ ဘောဂေ။ "အန္တေနာ"တိ ဇိဝိတသ အန္တော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ "**မရဏေနာ**"တိ။ မမာတိ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ **ပရိဂ္ဂဟာ၊** ဘောဂါ။ တေဝိ ကေနစိ အာကာရေန ဝိနာသံ အနုပဂတာ မရဏေန ပဟီယန္တီ နာမာတိ ဝုတ္တံ "**စောရာဒီနံ ဝသေန အဝိနဋ္ဌဘောဂေ**"တိ။ သောဘနာ အဂ္ဂဘူတာ ရူပါဒယော ဇ္ဈောတိ သဂ္ဂေါ၊ တံ **သဂ္ဂံ**။

အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ကိံဒဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂။ **ဒွေ တီဏိ ဘက္ခာနီ အာဟုတ္ဝာ**တိ ဒွေ တယော ဝါရေ ဘက္ခာနိ အာဟုန္တိတ္ဝာ။ **ဥဒ္ဒါတုံ နု သက္ကောတီ**တိ ဥဒ္ဒါတုမ္ပိ နု သက္ကောတိ၊ ပဂေဝ အညံ သရိရေန ကာတမ္ဘကိစ္စံ ဒုဗ္ဗလဘာဝတော။ **ဒုဗ္ဗလော ဝိ ဟုတ္ဝာ**တိ ဘုဉ္ဇနတော ပုဗ္ဗေ ဒုဗ္ဗလော ဟုတ္ဝာ ဗလသမ္ပန္နော ဟောတိ။ ဧဝံ ဗျတ်ရေ-ကတော အန္ဓယတော စ အာဟာရဿ သရိရေ ဗလဝတံ အာဟ။ ယသ္မာ

အန္ဓဒေါ ဒါယကော ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဗလဒေါ ဟောတိ၊ တသ္မာ သော အာယတိံ အတ္တနော သရီရေ ဗလဒေါ အဝိနာသဝဍ္ဎနေန ဗလဿ ရက္ခကော စ ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ “ဗလံ ခေါ ပန ဒတ္ဝာ ဗလဿ ဘာဂီ ဟောတီ”တိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သုရူပေါဒိ**တိ အဘိရူပေါဒိ။ **ဝိရူပေါ ဟောတိ**တိ ဗီဘစ္ဆရူပေါ ကောဝိနဿ အစ္ဆန္နတ္တာ။ **ဇုဒ္ဓ ယာန**န္တိ သာမညတော ဝုတ္တံ။ **ဥပါဟနာ**တိ သရူပတော ဒဿေတိ။ အဒုက္ခပ္ပတ္တေါ ဟုတ္ဝာ ယာတိ ဝတ္တတိ ဇေတေနာတိ **ယာန**န္တိ ဆတ္တာဒိနမ္ပိ ယာနဘာဝေါ ဝုတ္တော။ တေနာဟ **“ယာနဒေါ သုခဒေါ ဟောတီ”**တိ။ **စက္ခုဒေါ နာမ ဟောတိ** စက္ခုနော ကာတဗ္ဗကိစ္စေ သဟကာရိကာရဏဘာဝတော ဒိဋ္ဌဿ။

“သဗ္ဗေသံယေဝ ဗလာဒိနံ ဒါယကော ဟောတီ”တိ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တံ အတ္ထံ ဝိဘာဝေတော ဒဿေတုံ **“ဒွေ တယော ဂါမေ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နိသဇ္ဇာ-ဒိဝသေန ပတိဿယိတဗ္ဗတော **ပတိဿယော၊** ဝိဟာရော။ **ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ** ပရိဿမဿ ဝိနောဒိတတ္တာ။ **မဟိ ဝိစရန္တိ သာ**တိ ပတိဿယံ အလဘိတ္ဝာ ဗဟိ ဝိဝဋ္ဋဂ်ဏော ဝိစရန္တိ သ။ **ဗျာယတီ**တိ ဗျာယန္တံ ဟောတိ၊ ကိလမတီတိ အတ္ထော။ သိတုဏ္ဟာဒိဝိရောဓိပစ္စယဝသေန သသန္တာနေ **ဝိသဘာဂသန္တိ**, တဒ္ဓိပရိယာယတော **သဘာဂသန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သုခံ နာမ ဒုက္ခပစ္စယပရိ-ဟာရတော သုခပစ္စယုပ္ပန္နတော စ ဟောတိ၊ တဒုဘယံ ပတိဿယဝသေန လဘတီတိ ဒဿေန္တော **“ဗဟိ ဝိစရန္တိ သ ပါဒေ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဓမ္မဝိတိ-သုခ**န္တိ ဓမ္မပစ္စဝေက္ခဏေန ဥပ္ပန္နပိတိသုခံ။ **ဥပသမသုခ**န္တိ ကိလေသာနံ ဝူပ-သမေန ပဝတ္တသုခံ။ နိဝါတံ ဝိဟိတဝါတပါနံ ပတိဿယံ ပဋိသိတ္ဝာ ဒွါရံ ပိဓာယ ဋ္ဌိတသ အန္ဓကာရော ဟောတိတိ ဝုတ္တံ **“ကုပေ ဩတိဏ္ဏော ဝိယ ဟောတီ”**တိ။ တေနာဟ **“မဇ္ဈိဒ္ဓဒိနိ နပညာယန္တီ”**တိ။ တယိဒံ ဗဟိသမာ-ပန္နပရိဿမဒေါသေန၊ န စ ပတိဿယဒေါသေန။ တေနာဟ **“မူဟုတ္တာ”**နိ-အာဒိ။

န မရတိ ဇေတေနာတိ **အမရဏံ၊** နိဗ္ဗာနာဓိဂမာဒယော။ တဿ ဒါနံ ဓမ္မ॥ပဒေသော၊ တံ ဒေတိ။ တေနာဟ **“ယော ဓမ္မံ အနုသာသတီ”**တိ။ တယိဒံ ဓမ္မာနုသာသနံ ကထံ ဟောတီတိ အာဟ **“အဋ္ဌကထ”**နိ္တအာဒိ။ **အဋ္ဌကထံ ကထေတီ**တိ အဝိဝဋ္ဋပါဋ္ဌဿ ပါဠိယာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ အနဓိတိနော ပန **ပါဠိံ ဝါစေတီ**။ တတ္ထ တတ္ထ ဂတဋ္ဌာနေ **ပုန္နိတပဒံ ဝိဿဇ္ဇေ-တီ၊** အယံ တာဝ ဂန္ထဓုရော၊ ပဋိပတ္တိဝါသဓုရေ ပန **ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခတိ၊**

၁-အံ ၂-ဥဖ-ပိဋ္ဌေ။

ဥဘယေသမ္ပိ **ဓမ္မဿဝနံ ကရောတိ။ သဒ္ဓဒါနန္တိ** ယထာဝုတ္တအာမိသဒါနံ အဘယဒါနံ။ **ဓမ္မဒါနန္တိ** ဓမ္မဒေသနာ။ **ဓမ္မရတီတိ** သမထဝိပဿနာဓမ္မေ အဘိရတိ။ **ဓမ္မရသောတိ** သဒ္ဓမ္မသန္နိဿယံ ပိတိပါမောဇ္ဇံ။

ကိံဒဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-အန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃။ **ပဇ္ဇန္တိ**တိ ပိဟေန္တိ။ ယတ္ထဿ ဥပဂမနံ လောကေ ပါကဋတရံ အဟောသိ၊ တေ ဥဒါဟရဏဝသေန ဒဿေန္တော **"စိတ္တဂဟပတိသီဓလိ-ဏ္ဍရာဒိကေ ဝိယာ"**တိ အာဟ။ **အန္ဓန္တိ** အန္ဓသဉ္ဇိတော စတုဇ္ဇိမောပိ ပစ္စယော။ သဇ္ဇေပိ ဒါယကေ ကေစ္ဆိ ဂဟေတ္ဝာ သာမညတော ကေဝသေန **"ဒါယကမေဝါ"**တိ ဝုတ္တံ၊ တထာ စာဟ **"ကော နာမ သော ယက္ခော၊ ယံ အန္ဓံ နာဘိနန္ဒတီ"**တိ။ တတ္ထ **ယက္ခော**တိ သတ္တော။ သာမညဇောတနာ စ နာမ ယသ္မာ ပုထုအတ္ထဝိသယာ၊ တသ္မာ **"ယေ နံ ဒဒန္တိ သဒ္ဓါယ၊ ဝိပ္ပသန္နေနာ-စေတသာ။ တမေဝ အန္ဓံ ဘဇတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိ-ကရော၊ တေ ဒေါတိ အတ္ထော။ **ဒါယကံ** အပရိစ္စဇနမေဝ[1] **အနုဂန္ဆတိ** စက္ခံ ဝိယ ကုဇ္ဈရံ။

အန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ကေမုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄။ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတံ ကေံ မူလံ တေသာတိ ကေမုလာ။ တံ **ကေမုလံ**။ ယထာ သံယောဇနိယေသု အဿာဒါနုပဿနာဝသေန တဏှာ-သမုပ္ပါဒေါ၊ ဧဝံ တဏှာဘိဘဝဝသေန အနဝဇ္ဇာဓေတိ **အဝိဇ္ဇာ တဏှာယ မူလံ၊ တဏှာ စ အဝိဇ္ဇာယ မူလံ**။ အယဉ္ဟိ နယော ဥပနိဿယတာဝသေန ဝုတ္တော၊ သဟဇာတဝသေန စာယံ အညမညံ မူလဘာဝေါ ပါကဋော်ယေဝ။ **ဧဝံ ပန** ဣမိသံ ဂါထာယံ **အဓိပ္ပေတာ** "ကေမုလ"န္တိ သာ တဏှာ။ တတ္ထ ယာ ဘဝတဏှာ၊ သာ သဿတဒိဋ္ဌိဝသေန အာဝဋ္ဋတိ ပရိဝတ္တတိ၊

၁-အပရိစ္စဇနဝသေန(?)

ဝိဘဝတဏှာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဝသေန၊ ဧဝံ **ဒ္ဝိရာဝန်း။ သဟဇာတကောဋ္ဌိယာတိ** သဟဇာတကောဋ္ဌိယာဝိ, ပဂေဝ သမ္မုယ္ဂဲ အာပန္နဿ ပန ဝတ္တမာနာယ တဏှာယ ဗလဝဘာဝေန မလိနတာ သိယာ။ **ဥပနိဿယကောဋ္ဌိယာတိ** ဥပနိဿယကောဋ္ဌိယာဝ သဟဇာတကောဋ္ဌိယာ အသမ္ဘဝတော။ **ပတ္ထရဏ္ဍာနာတိ** ဝိတ္ထတာ ဟုတ္ဝာ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူမိ။ တေနာဟ "**တေသု သာ ပတ္ထရတိ**"တိ။ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန **သမုဋ္ဌါ**။ ဥတ္တရိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ပတာယ အလံ ပရိယတ္ထောတိ ပါတာလော၊ အယံ ပန ပါတာလော ဝိယာတိ **ပါတာလော**။ တေနာဟ "**အပ္ပတိဋ္ဌဋ္ဌေနာ**"တိ၊ အဂါဓဂမ္ဘီရတာယာတိ အတ္ထော။

ကေမူလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-အနောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅။ **အနောမနာမန္တိ** အနူနနာမံ။ ဂဏနေမိတ္တိကာနိ ဧဝ ဟိ ဘဂဝတော **နာမာနိ**။ ဂဏာနုဿ်ဳသ ပရိပုဏ္ဏတာယ အနူနနာမန္တိ အာဟ "**သဗ္ဗဂဏ-သမန္နာဂတတ္တာ**"တိအာဒိ။ အပိ၊ တထာ တေဝိဇ္ဇော, ဆဠဘိညောတိအာဒိနိ နာမာနိ အနောမနာမာနိ နှ ဟောန္တိ ပရိစ္ဆိန္နဝိသယတ္တာ၊ ဘဂဝတော ပန သဗ္ဗညုတ္တာ, သဗ္ဗညုတ္တာ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိအာဒိနိ နာမာနိ အနောမနာမာနိ နာမ မဟာဝိသယတ္တာ အနူနဘာဝတော။ တေနာဟ "**အဓိကလ္လနာမ**"န္တိ။ **ခန္ဓိန္တိ ရာဒယော**တိ ခန္ဓဝိသေသာဒိကေ။ ဉာဏေန ယာထာဝတော အရဏီ-ယဋ္ဌေန **အတ္ထော။ အန္ဝယပညာဓိဂမာယာ**တိ လောကုတ္တရပညာပဋိလာဘာယ။ **ပဋိပဒ**န္တိ သမထဝိပဿနာပဋိပဒံ။ ကိလေသကာမာနံ ဝသေန အလ္လိယိတဗ္ဗဋ္ဌေန ကာမာ ဧဝ **အာလယော**။ အတီတကာလေယေဝ ကမနတံ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ "**ကမမာန**"န္တိ။ နှ ဧတရဟိ တဒဘာဝတောတိ အာဟ "**အတီတံ ပန ဥပါဒါယ ဧဝံ ဝုတ္တ**"န္တိ။ မဟာနုဘာဝတာဒိနာ **မဟန္တာနံ**။

အနောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-အန္ဓရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆။ "အန္ဓရာဂဏာသယ်ုဋ္ဌ"န္တိ ဂါထာ ဒေဝပုတ္တေန ယေနာဓိပ္ပါယေန ဂါယိတာ၊ သော အနုပုဗ္ဗိကထာယ ဝိနာ နုပညာယတိတိ တံ အာဂမနတော

ပဌာယ ကထေန္တော **"အယံ ကိရ ဒေဝပုတ္တော"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သးသနေ**တိ ဇုမသေဝ သတ္ထုသာသနေ။ **ကမ္မာကမ္မန္တိ** ကမ္မဝိနိစ္ဆယံ။ အတ္ထပုရေက္ခာရတာယ အပ္ပကိစ္စတာယ စ **သလ္လဟုကဝုတ္တိကော**။ **သယနသေနာသနာသော**တိ ဒိဝသံ ပုရိမယာမဉ္စ ဘာဝနာနုယောဂဝသေန ကိလန္တကာယဿ သမဿာသနတ္ထံ သေယ္ယာယ ဥပဂမနဘာဝေါ အနုညာတော။

အဘိက္ကန္တရေတိ ကုစ္ဆိယံ ဘတ္တဿ ပရိတ္တတာယ။ **သတ္ထကဝါတာ**တိ တိက္ခဘာဝေန သတ္ထကာ ဝိယ **ကန္တနကာ** ဝါတာ။ **ဓုရသ္မိံယေဝါ**တိ ကိလေသမာရေန ယုဒ္ဓေ ဧဝေ။ ဝိမုတ္တာယတနသီသေ ဌတ္ဝာ **ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဝါ**။ **ဥပနိဿယမန္ဒတာယ** အပရိပက္ကဉာဏတာယ အာသဝက္ခယံ အပ္ပတ္တော ကာလံ ကတ္ဝာတိ ယောဇနာ။ **ဥပရိဋ္ဌတန္တိ** ပရိက္ခာရဘာဝေန ဒိဗ္ဗဒုဿူပရိဋ္ဌံ။ **တဇ္ဇေဒေ အဒ္ဒာသီ**တိ တာဟိ တထာ ဝုတ္တေပိ ယထာ တတော ပုဗ္ဗေ၊ တထေဝ အဒ္ဒာသိ။ **သုဝဏ္ဏပဒုန္တိ** နိဗ္ဗုဒ္ဓေ ပဋိဇိနိတ္ဝာ လဒ္ဓဗ္ဗသုဝဏ္ဏပဒုံ။ ဒိတိက္ကမဿ အကတတ္တာ **အသမ္ဘိန္နေနေဝ သီလေန**။ ယသ္မာ တသ္မိံ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွန္တေ တာဝိ တေန သဒ္ဓိံ အာဂမံသု၊ တသ္မာ **"အန္တရာသမ်-ပရိဝုတော"**တိ ဝုတ္တံ။

သံယောသိတန္တိ သင်္ကမ္မ ယောသိတံ၊ တတ္ထ တတ္ထ အန္တရာနံ ဂိတသဒ္ဒ-ဝသေန ယောသိတံ။ **ဝိသာဓဂဏ်ံ ကတ္ဝာ ဝဒတိ** အန္တန္ဒရာဂတာယ။ **နိယာမစိတ္တတာယာ**တိ သမ္မတ္တနိယာမေ နိန္နစိတ္တတာယ။ **ဂရုဘာဝေနာ**တိ တာသံ ဝသေ အဝတ္တနတော၂ ဂရုဒ္ဓာနဘာဝေန။ **ယာတြာ**တိ နိဗ္ဗာနံ ပတိ ယာတြာ။ တံ ပန ဝဋ္ဋတော နိဂ္ဂမနံ ဟောတီတိ အာဟ **"ကထံ နိဂ္ဂမနံ ဘဝိဿတီ"**တိ။

အတိသလ္လေခဝတေါတိ အတိဝိယ ကိလေသာနံ သလ္လေခိတဝုတ္တိကော။ **အကတာဘိနိဝေသဿာ**တိ ဘာဝနမနနုယုတ္တဿ အနာရဒ္ဓဝိပဿကဿ။ **ကာရကဿာ**တိ သုဂတောဝါဒကာရကဿ သမ္မာပဋိပဇ္ဇတော။ **သုညတာ-ဝိပဿနာ**နန္တိ သုညတာဒိပနံ ဝိပဿနံ ဒုစ္စရိတတက္ကာယ ဒုရိကရဏေန ဧကဝိဟာရိတာယ။ **ဧကော မဂ္ဂေါ အဿာ**တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဧဝ အဿ အနာဂတော၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂေါ ပန ကတပရိစယောတိ အတ္ထော။

ကာယဝက်ာဒီနန္တိ ကာယဒုစ္စရိတာဒိနံ အဘာဝတော သမုစ္ဆိန္နနေန အနုပလဒ္ဘနတော။ နတ္ထိ တ္ထေ ဘယံ, အသ္မိံ ဝါ အဓိဂတေ ပုဂ္ဂလဿ နတ္ထိ

၁-ဒိဗ္ဗနိဝါသနသ္သုပရိ (က) ၂-ဝသေန အနတ္ထိကော (က)

ဘယန္တိ **အာဘယံ နာမ**။ သံသာရကန္တာရံ အတိက္ကမိတ္ဝာ နိဗ္ဗာနသမ်ိဳတံ ခေမံ အမတဉ္စာနံ ဂမနေ သုဂတသာရထိနာ သုသဇ္ဇိတယာနဘာဝတော **ရထော အက္ခဇနောတိ အဒ္ဓဂိကော မဂ္ဂေါ အဓိပ္ပေတော**။ ဓမ္မတော အနပေတတာယ အပရာပရုပ္ပတ္တိယာ စ **ဓမ္မစက္ကေဟိ**။

ဩတ္ထာပ္ပမို **ဂဟိတမေဝ** အဝိနာဘာဝါ။ **အပါလမ္ဗော**တိ အဝဿယော။ **ပရိဝါရော**တိ ပရိက္ခာရော အဘိသခ်ရဏတော။ မဂ္ဂသ ကရဏဋ္ဌာနေ ဓမ္မော တပ္ပရိယာပန္နာ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ**။ **အနိစ္စာဒိဝသေနာ**တိ အနိစ္စာနုပဿနာဒိဝသေန။ **သောဓိတေသု** ဝဏ္ဏမာနေသု။ **ဘူမိလဒ္ဓဝဏ္ဏန္တိ** ဘူမိလဒ္ဓသမ်ိဳတံ ဝဏ္ဏံ။ တတ္ထ ဝိဂတသနာယ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘာဝတော ပဇ္ဇက္ခန္ဓာ ဘူမိ နာမ၊ ဝဋ္ဋမယကမ္မဘာဝ-တော တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟံ ကိလေသဇာတံ ဘူမိလဒ္ဓဝဏ္ဏံ။ **ပရိဇာနမာနာ**တိ ပရိစ္ဆိန္ဒနဝသေန သမတိက္ကမဝသေန ဇာနမာနာ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ။

ကသ္မာ ဒေဝပုတ္တော သောတာပတ္တိဖလေယေဝ ပတိဋ္ဌာသိ၊ နနု စ သာ ဒေသနာ ဘဂဝတာ စတုမဂ္ဂပ္ပဓာနဘာဝေန ပဝတ္တိတာတိ အာဟ **“ယထာ ဟီ”**တိအာဒိ။

အန္ဓရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဝနရောပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇။ **ကေသ**န္တိ သာမိဝသေန ဝုတ္တကသဒ္ဒေါ “ဓမ္မဋ္ဌာ သီလသမ္ပန္နာ”တိ ဇ္ဈေ ပစ္စတ္တဗဟုဝစနဝသေန ပရိဏာမေတဗ္ဗော။ အတ္ထဝသေန ဟိ ဝိဘတ္တိဝိပရိ-ဏာမော။ **ကေ ဇနာ**တိ ဇ္ဈေ ဝါ ဝုတ္တကသဒ္ဒေါ သိဟဝိလောကနနယေန အာနေတ္ဝာ ယောဇေတဗ္ဗောတိ အာဟ **“ကေ ဓမ္မဋ္ဌာ၊ ကေ သီလသမ္ပန္နာ”**တိ။ **ပုဆ္ဆတီ**တိ ဣမိနာ တတ္ထ ကာရဏမာဟ။ ဖလာဒိသမ္ပတ္တိယာ အာရမ္ဘံ ဇ္ဈေ သတ္ထာတိ အာရာမော။ အာရာမေ ရောပေန္တိ နိပ္ဖါဒေန္တိ **အာရာမရောပါ**။ ဝနိယတိ ဆာယာသမ္ပတ္တိယာ ဘဇီယတီတိ **ဝနံ**။ တတ္ထ ယံ ဥပဝနလက္ခဏံ ဝနံ၊ တံ အာရာမဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတန္တိ တပေါဝနလက္ခဏံ၊ တံ ဒဿေန္တော **“သီမံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဝိသမေ**တိ ဥဒကစိက္ခလ္လေန ဝိသမေ ပဒေသေ။ ပါနိယံ ပိဝန္တိ ဇ္ဈောတိ ပပါ၊ တံ **ပံ**။ ဥဒကံ ဝိယတိ ဇ္ဈောတိ ဝါ ပပါ။ **တဉ္စာကာဒိ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မာတိကံ သင်္ဂဏှာတိ။

ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယာတိ ဣမိနာ ကမ္မပ္ပထပ္ပတ္တံ ပဋိက္ခိပတိ။ အတ္တနာ ကတံ ဟိ ပုညံ အနုဿရတော တံ အာရဒ္ဓာ ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ၊ နာ ပန ယထာ ကတံ ပုညံ သယမေဝ ပဝဒ္ဓတိ။ **တသ္မိံ ဓမ္မေ ဋ္ဌိတတ္တာ**တိ တသ္မိံ အာရာမရောပနာဒိဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ။ **တေနဝိ သီလေန သမ္ပန္နတ္တာ**တိ တေန ယထာဝုတ္တဓမ္မေ ကတသိလေ ဌတ္ဝာ စိတ္တေန တဒညေနဝိ ကာယဝါစသိကသံဝရလက္ခဏေန သီလေန သမန္နာဂတတ္တာ။ **ဒသ ကုသလာ ဓမ္မာ ပူရေန္တီ** ဒုစ္စရိတပရိဝဇ္ဇနတော။ **ဧသသံ** ဝုတ္တနယမေဝ။

ဝနရောပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂ-ဇေတဝနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄ဂ။ သေတဂဏ္ဍာတ္တာ သေယျမာနဂဏ္ဍာတ္တာ စ ဣသိ၊ အသေက္ခာ သေက္ခ-. ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာ စ။ ဣသိနံ သံဃော **ဣသိသံဃော**။ ဣသိသံဃေန နိသေဝိတံ။ တေနာဟ **"ဘိက္ခုသံဃနိသေဝိတ"**န္တိ။

တံ ကာရေန္တေန ဂန္ဓကုဋိပါသာဒကူဋာဂါရဒိဝသေန သိနိဒ္ဓသန္ဓိဆာယ-ရုက္ခလတာဝသေန ဘူမိဘာဂသမ္ပတ္တိယာ စ အနညသာဓာရဏံ အတိရမဏီယံ တံ ဇေတဝနံ စိတ္တံ တောသေတိ၊ တထာ အရိယာနံ နိဝါသဘာဝေနပိတိ အာဟ **"ဧဝံ ပဌမဂါထာယ ဇေတဝနသ ဝဏ္ဏံ ကထေတ္ဝာ"**တိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျက"န္တိ။ အပစယ-ဂါမိစေတနာ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိံ အာဝဟတိ ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တနတောတိ အာဟ **"ကမ္မန္တိ မဂ္ဂစေတနာ"**တိ။ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန ကိလေသာနံ ဝိဓုနနဋ္ဌေန စ **ဝိဇ္ဇာ**။ မဂ္ဂပညာ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ အာဟ **"ဝိဇ္ဇာတိ မဂ္ဂပညာ"**တိ။ **သမာဓိပက္ခိကာ ဓမ္မာ** သမ္မာဝါယာမသတိသမာဓယော။ ယထာ ဟိ ဝိဇ္ဇာဝိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ၊ **ဧဝံ** သမာဓိဝိ သမာဓိပက္ခိကော။ သိလံ တေသ အတ္ထီတိ **သီလန္တိ** အာဟ **"သီလေ ပတိဋ္ဌိတသ ဇန္တုနော ဥတ္တမ"**န္တိ။ **ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတိ** သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ခါ။ တတ္ထ သမ္မာသင်္ခါသ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပကာရဘာဝေန ဝိဇ္ဇာဘာဝေါ ဝုတ္တော။ တထာ ဟိ သော ပညာက္ခန္ဓသင်္ခ-ဟိတောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ စ သမ္မာသင်္ခါဒယော ပညာက္ခန္ဓသင်္ခဟိတာ၊ ဧဝံ

၁-ခ ၁-၂၇၊ ခ ၂-၃၄၄-ပိဋ္ဌေသု။

ဝါယာမသတိယော သမာဓိက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတာတိ အာဟ **"ဝါယာမသတိ-သမာဓယော"**တိ။ ဓမ္မောတိ ဟိ ဣဓ သမာဓိ အဓိပ္ပေတော "ဧဝံဓမ္မာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသု"န္တိအာဒိသု ဝိယ။ **ဝါဓာကမ္မန္တာဇီဝါ**တိ သမ္မာဝါစာ-ကမ္မန္တာဇီဝါ။ မဂ္ဂပရိယာပန္နာ ဧဝ ဟေတေ သင်္ဂဟိတာ။ တေနာဟ **"ဧတေန အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂေနာ"**တိ။

ဥပါယေန ဝိဓိနာ အရိယမဂ္ဂေါ ဘာဝေတဗ္ဗော။ တေနာဟ **"သမာဓိ-ပက္ခိယဓမ္မ"**န္တိ။ သမ္မာသမာဓိပက္ခိယံ ဝိပဿနာဓမ္မဇ္ဈေဝ မဂ္ဂဓမ္မဇ္ဈ။ "အရိယံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ သမ္မာသမာဓိ" ဒေသေဿာမိ သဥပနိသံ သပရိက္ခာရ"န္တိ ဟိ ဝစနတော သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော မဂ္ဂဓမ္မာ သမ္မာသမာဓိပရိက္ခာရ။ **ဝိဓိနေ-ယျာ**ဘိ ဝိဓံသေယျ၊ ဘာဝေယျာတိ အတ္ထော။ **တတ္ထာ**တိ ဟေတုမှိ ဘုမ္မဝစနံ။ အရိယမဂ္ဂဟေတုကာ ဟိ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိ။ တေနာဟ **"တသ္မိံ အရိယမဂ္ဂေ ဝိသုဒ္ဓတ္တိ"**တိ။ **ပဋ္ဌဒ္ဓန္ဓဓံ့ ဝိဓိနေယျာ**တိ ပစ္ဆာပ္ပန္နေ ပဋ္ဌဒ္ဓန္ဓေ ဝိပသ္သေယျ။ တသ္မာ ဝိပဿိယမာနေသု ဝိပဿနာယ ဥက္ကံသဂတာယ ယဒဂ္ဂေန ဒုက္ခသစ္စံ ပံရိညာဘဝိဓေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈိယတိ၊ တဒဂ္ဂေန သမုဒယသစ္စံ ပဟာနပဋိဓေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈိယတိ၊ နိရောဓသစ္စံ သစ္ဆိကိရိယာပဋိဓေဓေန, မဂ္ဂသစ္စံ ဘာဝနာပဋိဓေ-ဓေန ပဋိဝိဇ္ဈိယတိတိ ဧဝံ တသ္မာ စတူသု သစ္စေသု ဝိသုဇ္ဈတိတိ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ နိဓိဋ္ဌတ္ထော ဧဝ ဘုမ္မံ၊ တသ္မာ သစ္စေသု ပဋိဝိဇ္ဈိယမာနေသုတိ အတ္ထော။

အဝဓာရဏဝစနန္တိ ဝဝတ္ထာပနဝစနံ၊ အဝဓာရဏန္တိ အတ္ထော။ "သာရိ-ပုတ္တောဝါ"တိ စ အဝဓာရဏံ သာဝကေသု **သာရိပုတ္တောဝ သေယျော**တိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ တသ္မာဝုတ္တံသဘာဝတော။ **ကိလေသဥပသမေနာ**တိ ဣဓိနာ မဟာထေရဿ တာဒိသော ကိလေသဝူပသမောတိ ဒဿေတိ။ တဿ သာဝကဝိသယေ ပညာယ ပါရမိပ္ပတ္တိ အဟောသိ။ ယဒိ ဧဝံ "ယောဝိ ပါရင်္ကော ဘိက္ခု၊ တောဝပရမော သိယာ"တိ ဣဒံ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ဉာဏ-ဝိသယေ ပညာပါရမိပ္ပတ္တာနံ ဝသေနေဝ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဝဓာရဏဓ္မိ ဝိမုဉ္စိယာ နာနတ္တာ တိဟိ ဝိမုတ္တိဟိ ပါရင်္ကတေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"ပါရံ ဂတောတိ နိဗ္ဗာနံ ဂကော"**တိအာဒိ၊ **နဂေရေန ဥတ္တရိတရော နာမ** အတ္ထိ လဇ္ဇတိ၊ လဇ္ဇတိ စေ ဧဝမေဝ လဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပါယော။

ဧတေတဝနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဒီ ၂-၇၊ မ ၃-၁၆၀၊ သံ ၃-၁၃၀-ဝိဇ္ဇ်ဿ။　　၂-မ ၃-၁၁၆-ဝိဇ္ဇ်။

၉-မဏ္ဍရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉။ **မဏ္ဍရိနေနာ**တိ မဏ္ဍေရဝန္တေနာ မဏ္ဍေရသမဂိနေနာတိ အာဟ **"မဏ္ဍေရေန သမန္နာဂတာ"**တိ။ မဏ္ဍေရံ မဏ္ဍရိယန္တိ အတ္ထတော ဧကံ။ နဒန္တီတိ ဝန္ဒနမတ္တမ္ပိ နာ ကရောတိ၊ ကုတော ဒါနန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **ဥပဒ္ဒဝေနံ ကာတုန္တိ** မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကရောတီတိ ယောဇနာ။ **ဣဒံ တာဝ မုဒုမဏ္ဍရိယံ** နဟဒယံ ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေန္တာသ မဏ္ဍရိယန္တိ ကတ္တာ။ **ကိံ တုယ္ဘံ ပါဒါ ရုဇ္ဇန္တီ**နာနု တုယ္ဘံယေဝ အာဂတဂမနေသု ပါဒါ ရုဇ္ဇန္တိ၊ ကိန္တေ ဣမေ ဆိန္နန္တိတိ အဓိပ္ပါယော။ **သာဓိစိမွိ နု ကရောတိ** ကုတော ဒါနန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ယထာကမ္မံ တံတံဂတိယော အရန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တီတိ အရိယာ၊ သတ္တာ။ ဣမေ ပန ကုစ္ဆိတာ အရိယာတိ **ကဒရိယာ၊** ထဒ္ဓမဏ္ဍရိနော။ မဏ္ဍရိယသဒိသံ ဟိ ကုစ္ဆိတံ သဗ္ဗဟိနံ နတ္ထိ သဗ္ဗဂဏ္ဌာဘိဘူတတ္တာ[၂] ဘောဂသမ္ပတ္တိအာဒိသဗ္ဗသမ္ပတ္တိနံ မူလဘူဘဿ ဒါနဿ နိသေဓတော။ **ဣတိအာဒိဟိ** ဝစနေဟိ။ **အတ္တနော ဥပယျာတကော**တိ မဏ္ဍရိယာနုယောဂေန ကုသလမ္မာနံ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ စ ဝိနာသကော။

ပုညပါပဝသေန သမ္ပရေတဗ္ဗတော **ဥပဂန္တဗ္ဗတော သမ္ပရာယော၊** ပရလောကော။ **ကာမဂုဏရတီ**တိ ကာမဂုဏသင်္ခါသယော အသာဒေါ။ **ဒိန္နာ**တိ ကာယိကဒိန္နာ ဝါစသိကဒိန္နာ စေတသိကဒိန္နာတိ ဧဝံ တိဝိဓာ။ **သေ ဝိပါကော**တိ စောဒ္ဒသဒိနံ ကိစ္စလာဘောတိ သေ ဝေရူပေါ ဝိပါကော။ **ယမလောကန္တိ** ပရလောကံ။ **ဥပပဇ္ဇရေ**တိ ဣတ္ထိ**-**သဒ္ဒေါ ပကာရတ္ထော။ တေန ပါဠိယံ ဝုတ္တံ နိရယံ တိရစ္ဆာနယောနိဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။

ယာစန္တိ နာမ အရိယယာစနာယ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ "ဥဒ္ဒိသဲ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ၊ သော အရိယာန ယာစနာ"တိ[၃]။ ယေ သံဝိဘဇန္တိ၊ တေ **ဝဒညူ** နာမ ဥတ္တာ ကတ္တုဗ္ဘကရဏာတော။ **ဝိမာနပဗ္ဘာရယာ**တိ နိဒဿနမတ္တံ၊ ဥယျာနကပ္ပရုက္ခပဗ္ဘာဟိ ဒေဝတာနံ ဝတ္ထာဘရဏာသရိရပဗ္ဘာဟိပိ သဂ္ဂေ ပကာသေန္တီယေဝ။ **ပကာသန္တီ**တိ ဝါ ပါကဋာ ဟောန္တိ၊ န အပါယလောကေ ဝိယ အပါကဋာတိ အတ္ထော။ **ပရသမ္ပတ္တေသူ**တိ သယံ သမ္ပတ်ံ အနာပဇ္ဇိတ္ဝာ ပရဟေဝ သမ္ပတ္တိတေသု သုခူပကရဏေသု။ တေနာဟ ပါဠိယံ **"ဝသဝတ္တီ ဝေ မောဒရေ"**တိ၊ ပရနိမ္မိတဘောဂေသု ဝသဝတ္တီ ဒေဝပုတ္တာ ဝိယ သုခသမင်္ဂိတာယ မောဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ ဝုတ္တသမုဏ္ဏယော**တိ ဧတေ သဂ္ဂါတိ ဧဝံ

၁-မယုံ (က) ၂-သဗ္ဗဂုဏာဘိဘူတာ (က) ၃-ခု ၅-၁၆၂-ဝိဇ္ဇေ။

ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသမ္ဗရာယော။ **ဥဘိန္နန္တိ** ဧတေသံ ယထာဝုတ္တာနံ ဥဘိန္နံ ဒုက္ကဋ-သုကဋကမ္မကာရိနံ။ **တတော စဝိတ္ဝာ** တတော နိရယသင်္ခါတေါ စဝိတ္ဝာ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တတိ။ တေသု ယော မန္ဆရီ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တော၊ သော ဒလိဒ္ဒေါ ဟုတ္ဝာ ပုဗ္ဗစရိယဝသေန မန္ဆရိယေဝ ဟောန္တော ဒါရာဒိဘရဏ္ဍဆ္ဆိ မန္ဆကမ္ဆပါဒိန် ဟန္ဒ္ဝာ ပုနပိ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဇုတရော သုဒ္ဓါသယော သမိဒ္ဒေါ ဟုတ္ဝာ ပုဗ္ဗစရိယာဝသေန ပုနပိ ပုညာနိ ကတ္ဝာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တေယျ။ တေနာဟ “**ပုန သမ္ဗရာယေဝိ ဒုဂ္ဂတိသုဂတိယေဝ ဟောတိ**”တိ။

မန္ဆရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ဃဋ္ဋီကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀။ “ဥပပန္နာသေ”တိ သေ-ကာရာဂမံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသော၊ “ဥပပန္နော”-ဇုစ္စေဝ အတ္ထောတိ အာဟ “**နိဗ္ဗတ္တိဝသေန ဥပဂတော**”တိ။ အတ္တနော သမ္ပတ္တိတော အဝိဟာနတော အဝိဟာ၊ တေသံ ဗြဟ္မလောကော **အဝိဟာ-ဗြဟ္မလောကော၊** တသ္မိံ။ **ဥပပတ္တိသမနန္တရမေဝါ**တိ ပဋိသန္ဓိသမနန္တရမေဝ ဧဝ။ **အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ**တိ အသေက္ခဝိမုတ္တိယာ။ သေက္ခဝိမုတ္တိယာ ပန အဝိ-ဟူပပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဝိမုတ္တာ။ မာနုသံ ဒေဟံ သမတိက္ကမန္တိ စိတ္တုပ္ပတ္တိ-လေသပဟာနဝသေနာတိ ဖလေန ဟေတုဒဿနမိဒန္တိ အာဟ “**မာနုသံ ဒေဟန္တိ ဣဓ။ပ။ ဝုတ္တာနိ**”တိ။ ဒိဝိ ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ၊ ဗြဟ္မတ္တဘာဝသညိတံ ခန္ဓပဉ္စကံ။ တတ္ထ သံယောဇနကောတိ ဝုတ္တံ “**ဒိဗ္ဗံ ယောဂန္တိ ပဉ္စ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသညော-ဇနာနိ**”တိ။ ဣမဿာတိ ဒေဝပုတ္တဿ။ “**ဟိတ္ဝာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒိဗ္ဗယောဂံ ဥပနိဿိတ**”န္တိ တေသံ တံ ကုသလံ သဗ္ဗာဝဇ္ဇပဟာနေန အနဝဇ္ဇတံ ဘာသတိတိ ကုသလီ ဝဒေသိ။ အတ္ထေန သဒ္ဓိဿ အဘေဒေါပစာရံ ကတ္ဝာ ဂန္ဓိရဝစနံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ “**ဂန္ဓိရတ္ထေ**”တိ အဏ္ဍဿေဝ ဂန္ဓိရတော, န သဒ္ဒဿ။ သမုဒ္ဓိန္ဒ-ကာမရာဂတာယ သဗ္ဗသော ကာမဝိသယပဟာနေန **နိရာမိသဗြဟ္မစာရိ နာမ အနာဂါမီ**။ နိဝါသနဋ္ဌာနဘူတော သမာနော ဧကော ဂါမော ဧတဿာတိ အာဟ “**ဧကဂါမဝါသီ**”တိ။

ဃဋ္ဋီကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဒိတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဇရာဝဂ္ဂ

၁-ဇရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁။ ဟိတဿ သာဓနတော **သာဓု၊** ယံ ကိဉ္စိ အတ္ထဇာတံ။ တံ ပန အတ္ထကာမေန လဘိတဗ္ဗတော ဥပသေဝိတဗ္ဗတော လဒ္ဓကံ, ကလျာဏဋ္ဌေန ဘဒ္ဒကန္တိ ဝုစ္စတိတိ အာဟ **"သာဓူတိ လဒ္ဓကံ ဘဒ္ဒက"**န္တိ။ **"သီလံ ယာဝ ဇရာ သာဓူ"**တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ဗျတိရေကတော ဝိဘာဝေတုံ **"ဇူမိနာ ဇူဒံ ဒဿေတိ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဇူဒ**န္တိ ဇုဒံ အတ္ထဇာတံ။

ပတိဋ္ဌိတာတိ စိတ္တသန္တာနေ လဒ္ဓပတိဋ္ဌာ၊ ကေနစိ အသံဟာရိယာ။ တေနာဟ **"မဋ္ဌေန အာဂတာ"**တိ။ **စိတ္တိကတဋ္ဌာဒီ**ဟိတိ ပုဇနိယဘာဝါဒိဟိ။ **ဝုတ္တံ ဖေတံ** ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ။ **စိတ္တိကတန္တိ** ရတနန္တိ ဇုဒံ ရတနံ နာမ လောကေ စိတ္တိကတံ ဝတ္ထူနံ သဟဿ္ဍနတာဒိဝသေန။ **ယေဝိ လောကေ စိတ္တိကတာ** ခတ္တိယပက္ခိတစတုမဟာရာဇသင်္ခသုယာမမဟာဗြဟ္မာဒယော၊ **တေသံ စိတ္တိကတော** တေဟိ သရဏန္တိ ဥပဂန္တုမတာဒိဝသေန။ **ရတိကရ**န္တိ ဝိတိသုခါဝဟံ။ **ဗျာနရတိသုခေနာ**တိ ဒုဝိဓေနပိ ဗျာနရတိသုခေန။ **တုလေတု**န္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ။ **ဂုဏပါရမိ**န္တိ ဂုဏာနံ ဥက္ကံသပါရမိံ။ **ဒုလ္လဘော** အနေကာနိ အသင်္ခ်ေယျာနိ အတိဓာဝိတ္ဝာပိ လဒ္ဓုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။ **အနောမော**တိ အနူနော ပရိပုဏ္ဏော။ တတ္ထ ဝိသေသတော အနောမသတ္တပရိဘောဂတော တေဟိ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ"တိ အနုဿရိတဗ္ဗတောတိ အာဟ **"ဘဂဝါ အနောမော သီလေနာ"**တိအာဒိ။

အရိယမဂ္ဂပညာယေဝ ဇုဓ အဓိပ္ပေတာတိ **"ဇုဓ ပန ဒုလ္လဘပါတုဘာဝဋ္ဌေန ပညာ 'ရတန'န္တိ ဝုတ္တာ"**န္တိ အာဟ။ ပုဗ္ဗဖလနိဗ္ဗတ္တနတော, အတ္တနော သန္တာနံ ပုနာတိတိ စ ပုညစေတနာ **ပုညံ၊** သာ ပန ယဿ ဥပ္ပန္နာ၊ တသ္သေဝ အာဝေဏိကဘာဝေ အနညသာဓာရဏတ္တာ ကေနစိပိ အနာဟရဏာ၊ အဒ္ဓကထာယံ ပန **"အရူပတ္တာ"**တိ ဝုတ္တံ။

ဇရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-အဇရသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂။ **အဇိရကေနာ**တိ ဇိဏ္ဏဘာဝါနာပဇ္ဇနေန။ လက္ခဏဝစနဉ္ဆေတံ အဝိနာသပ္ပတ္တိယာ။ တေနာဟ "**အဝိပတ္တိယာတိ အတ္ထော**"တိ။ **နိဒ္ဒမိတမ္ပေ**တိ နိဟရိတမ္ပေ။

အဇရသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-မိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃။ သဟ အတ္ထေန ဝတ္တတိတိ **သတ္ထော**၊ ဘဏ္ဍမူလံ ဂဟေတ္ဝာ ဝါကိဇ္ဇ-ဝဏေန ဒေသန္တရာဒိသု ဝိစရဏကဇနသမူဟော။ တေနာဟ "**သဒ္ဓိံ စရော**"တိ၊ သဟစရဏကော‌တိ အတ္ထော။ **မိတ္တာနီ** သိနေဟယော‌ဂေန မိတ္တကိစ္စယုတ္တံ။ ဇာခေမိပ္ပေတပုကာရံ ဒဿေတုံ "**ရောဂေ ဥပ္ပန္နေ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တထာရူပေ**တိ ဇိဂုစ္ဆနီယေ, ဒုတ္တိကိစ္ဆေ ဝါ။ ယထာ အသဏ္ဌိတာနံ သဏ္ဌာပနဝဏေန ပဝဿတော ပုရိသဿ ဘောဂဗျသနေ နာထတာ၊ ဧဝံ ပုတ္တသိနေဟဝဏေန ပုတ္တဿ မာတုယာ အန္တောဂေဟေ နာထတာတိ ဝုတ္တံ "**မာတာ မိတ္တံ သကေ ဃရေ**"တိ။ **အတ္ထဇာတဿာ**တိ ဥပဋ္ဌိတပယော‌ဇနဿာတိ အတ္ထော‌တိ အာဟ "**ဥပ္ပန္နကိစ္စဿာ**"တိ။ **သမ္ပရာယဟိတ**န္တိ သမ္ပရာယေ ဟိတာဝဟံ။

မိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဝဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄။ **ပတိဋ္ဌာ**တိ အဝဿယော‌။ **ဂုယ္ဟဿာ**တိ ဂုဟိတဗ္ဗဿ ရဟဿဿ။ **ပရေမော သခါ နာမ** အံတိပိယဋ္ဌာနတာယ။

ဝဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ပဌမဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅။ **ဒိဓာဝဓီတိ** ဒိဒိဓံ ရူပံ ပဓာဝတိ၊ ယထာကာမံ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော‌။

ပဌမဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဒုတိယဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆။ **ဝန္ဒဒုက္ခတော**ဘိ သံသာရဒုက္ခတော။ သံသာရော ဟိ ကိလေသကမ္မ-ဝိပါကာနံ အပရာပရုပ္ပတ္တိတာယ ဝိဓာဝတိ။ တဿ ဒုက္ခံ ဒုက္ခမတာယ နာနာ-ဝိဓဒုက္ခရာသိဘာဝတော။

ဒုတိယဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-တတိယဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇။ **နိဗ္ဗတ္တီ**တိ ဥဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပါကာနံ နိပ္ဖဇ္ဇနတော နိပ္ဖတ္တိ။ တတော ဧဝ **အဝဿယော**၊ နိပ္ဖတ္တိတဝိပါကဿ အဝဿယော အဓိဋ္ဌာနံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော။

တတိယဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ဥပဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၈။ **အဓမ္မဋ္ဌော**တိ နာ မဋ္ဌော အနုပါယော။ **ရတ္တိန္ဒိဝဿယော**တိ တတ္ထ ဝယက္ခဏဿ ပါကဋဘာဝတော။ ဝုတ္တက္ခဏော ဟိ သယံ ဒိယတေဝ။ **သေသံ ဗာဟိရမလံ** ဝတ္ထုသရိရာဒိဘူတံ။ တထာ ဟိ **"ဘဿဓါရဒိဟိ ဓောဓိတွာ သက္ကာ သောဓေတု"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုဒ္ဒော**တိ ဒုသိတော သတ္တသန္တာနော **နာ သက္ကာ သုဒ္ဓေါ နာမ ကာတုံ** အတ္ထန္တရမလိနဘာဝါပါဒနတော။ **ဗုဇ္ဈိယန္တီ** ဗြဟ္မစရိယသ အန္တရာယကရာယပိ။ **ပဇာ**တိ သတ္တကာယော **သဒ္ဓါ**တိ သဒ်ံ ကရောတိ ယာထာဝတော အာဒိနဝံ အပသန္တော။ ဗုဒ္ဓိယသံဝရာဒိ ကိလေသာနံ တာပနတော **တပေါ**၊ တေနာဟ **"သဗ္ဗာဒိ"**တိအာဒိ။

ဥပဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ဒုတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၉။ **'ကိဿာ**တိ ဘုမ္မတ္ထေ သာမိဝစနန္တိ အာဟ "**ကိသ္မိံ အာဘိရတော**"တိ။ သဒ္ဓါ နာမ အနဝဇ္ဇသဘာဝါ၊ တသ္မာ လောကိယလောကုတ္တရဟိတသုခါ-ဝဟာတိ အာဟ "**သုဂတိံ ဧဝံ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဂစ္ဆန္တိ သ ဒုတိယိကာ**"တိ။ **အနုသာသတိ** ဟိတစရိယာယ ပရိဏာယိကဘာဝတော။

ဒုတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ကဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀။ **ဂါယတ္တိအာဒိကော**တိ ဆဇ္ဇိသတိယာ ဆန္နေသု ဂါယတ္တိအာဒိကော ဥက္ကတိပဲရိယောသာနော **ဆန္နော ဂါထာနံ နိဒါနံ** သမုဋ္ဌာနံ "သမုဋ္ဌဟတိ ဧတေ-နံ"တိ ကတ္တာ။ တေဟိ ပန အနုဋ္ဌုဘာဒိကော ဟောတိတိ အာဟ "**ဆန္နော ဂါထာနံ နိဒါန**"န္တိ။ **ပုဗ္ဗပဋ္ဌာပနဂါထာ**တိ ဓမ္မကထာယ အာဒိတော အာရော-စနဘာဝဇာနနတ္ထံ သတိဇနနံ ဝိယ ပဝတ္တိတဂါထာ။ **အက္ခရံ ဟိ ပဒံ ဇနေတီ**တိ ယသ္မာ အက္ခရသမုဒါယော ပဒံ၊ ပဒသမုဒါယော ဂါထာ၊ သမုဒါယော စ သမုဒါ-ယိဟိ ဗျဉ္ဇိယတိ တံပဝတ္တနတော၊ တသ္မာ ဗျဉ္ဇနဘာဝေ ဋ္ဌိတံ အက္ခရံ၊ တံသမု-ဒါယော ပဒံ၊ ပဒံ တံ ဝိယဉ္ဇေတာ ဇနေတာ ဝိယ ဟောတိတိ "အက္ခရံ ဟိ ပဒံ ဇနေတီ"တိ ဝုတ္တံ။ အက္ခရံ ဟိ ဥစ္စာရိတဝိဒ္ဓံသိတာယ တံတံခဏမတ္တာဝဋ္ဌာယိပိ ပရတော ပဝတ္တိယာ မနောဝိညာဏဝိထိယာ သင်္ကလနဝသေန ကေစ္စိ ကတ္တာ ပဒဘာဝေန ဂယ္ဟမာနံ[1] ယထာသင်္ကေတမတ္ထံ ဗျဉ္ဇေတိ။ **ပဒံ ဂါထံ ဇနေတီ**တိ ဣတောပိ ဧသေဝ နယော။ **ဂါထာ အတ္ထံ ပကာသေတီ**တိ ဂါထာသညိတော ပဒသမုဒါယော ကိရိယာကာရကသမ္ဗန္ဓဝသေန သမ္ဗန္ဓိတော ကတ္တုအဓိပ္ပါ-ယာနုရူပံ အာလောစိတဝိလောစိတံ သံဟိတံ အတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ။ **သမုဋ္ဌါဒိ-ပဏ္ဏတ္တိနိဿိတာ** ဝေါဟာရသန္နိဿယေန ပဝတ္တတိတိ ကတ္တာ။ တေနာဟ "**ဂါထာ အာရဘန္တေ**"တိအာဒိ။ **အာသယော**တိ အဝဿယောတိ အာဟ "**ပတိဋ္ဌာ**"တိ။ **ကဝိတော**တိ ဝိစိတ္တကထိအာဒိတော။

ကဝိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇရာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဂယ္ဟမာနေ (က)

၇-အန္ဓဝဂ္ဂ

၁-နာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁။ **နာမ**န္တိ သာမညနာမာဒိဘေဒံ နာမံ။ **သဗ္ဗ**န္တိ သဗ္ဗံ ပညတ္တိပထံ သဗ္ဗံ ဥယျုပဝတ္တိပထံ။ **အန္ဓဘဝိ**တိ ကာမံ ပါဋိယံ အတီတကာလနိဒ္ဒေသော ကတော၊ တံ ပန လက္ခဏမတ္တံ။ **အဘိဘဝတိ အနုပတတီ**တိ ဧတေန အဘိဘဝေါ အနုပတနံ ပဝတ္တိ ဧဝါတိ ဒဿေတိ။ တံ ပနဿ အဘိဘဝနံ အပ္ပဝိသယေ **အနာမသိတ္ထာ** မဟာဝိသယာနံ ဝသေန ဒဿေန္တော **"ဩပမ္မါတိ ဧကေန ဝါ"**တိအာဒိမာဟ။ **တဿ နာမံ ဟောတီ**တိ တဿ ရုက္ခပါသာဏာဒိကဿ အနာမကောဋ္ဌာသော ဟောတိ၊ တထာ နံ သဉ္ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။

နာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-စိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂။ **ယေ စိတ္တဿ ဝသံ ဂစ္ဆန္တီ**တိ ယေ အပရိညာတဝတ္ထုကာ၊ တေသံ-ယေဝ။ **အနဝသေသပရိယာဒါနန္တိ** အနဝသေသဂ္ဂဟဏံ။ နံ ဟိ ပရိညာတကရဏာ ပဟီနကိလေသာ စိတ္တဿ ဝသံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေန္တိ။

စိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-တဏှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃။ တတိယေ **"သဗ္ဗေဝ ဝသမန္ဝဂူ"**တိ ယေ တဏှာယ ဝသံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တေသံ ဧဝ အနဝသေသပရိယာဒါနန္တိ ဒုမမတ္တံ **"ဧသေဝ နယော"**တိ ဒုမိနာ အတိဒိဿတိ။

တဏှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၄။ **ကိံ သု သံယောဇနော**တိ သူတိ နိပါတမတ္တန္တိ အာဟ **"ကိံ-သံယောဇနော"**တိ။ ဝိစရန္တိ တေဟိတိ **ဝိစာရဏာ၊** ပါဒါ။ ဗဟုဝစနေ ဟိ ဝတ္တမ္မေ ကဝစနံ ကတံ။ **တဿာ**တိ လောကဿ။

သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဗန္ဓနသုတ္တံဝဏ္ဏနာ

၆၅။ စဘုတ္ထေ အာဂတအတ္ထော ဧဝ အနန္တရေပိ ဝုတ္တော၊ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနန္တိ အာဟ **"ပဋိမေဓိ ဧသေဝ နယော"**တိ။

ဗန္ဓနသုတ္တံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-အတ္တဟတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆။ "ကေနဿုဿာဟတော"တိ ပါဠိယာတိ အဓိပ္ပါယေန **"သု-ကာရော နိပါတမတ္တော"**န္တိ အာဟ၊ "ကေနဿဿာဟတော"တိ ပန ပါဠိ ဥ-ကာရ-လောပေန ပဒသန္ဓိ။ **ဇုန္ဆာရုပါယိတော**တိ အသမ္မတ္တဝိသယိန္ဆာလက္ခဏာယ တဏှာယ သန္တာပိတော ဒဗ္ဗော။ တေနာဟ **"ဇုန္ဆာယ အာဒိတ္တော"**တိ။

အတ္တဟတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဥဋ္ဌိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၇။ **ဥလ္လယိတော**တိ ဥပ္ပန္နိတ္တာ[1] လယိတော။ **သဒ္ဒါဒိသူ**တိ သဒ္ဒါဒိနာဂ-ဒန္တေသု **သောတာဒိနိ** ဥဋ္ဌိတာနိ **တဏှာဇုန္ဆာနာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တေန ဗဟွတ္ထာ တဒနုတိဝတ္တနတော။ **လောကော**တိ အာယတနလောကော။ တထာ အတ္ထ-ယောဇနာယ ကတတ္တာ **ခန္ဓာဒိလောကဝသေနဝိ** ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ နံ

၁-ဥပ္ပတိတ္တာ (က)

ဒူရံ အနန္တရဘဝကတ္တာ။ စုတိစိတ္တအနန္တရိတတ္တာ ဧကစိတ္တက္ခဏဘဝဿ ကမ္မဿ အဗုဏ္ဏံ၊ ဧဝံ သန္တေ ကဿာ သတ္တာ နု ဗုဒ္ဓန္တိ အာဟ **"မလဝတိယာ"**တိ-အာဒိ။

ဥဋ္ဌိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ဝိဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၈။ **ပဇ္ဇောတိ** ဉာတုံ ဒုဋ္ဌိတော အတ္ထော။ **ပုဋ္ဌိတောတိ** သတ္တမသုတ္တေ ဂါထာယ ပုရိမဒ္ဒံ ပစ္ဆိမဒ္ဒံ, ပစ္ဆိမံ ပုရိမံ ကတ္ဝာ အဒ္ဒမသုတ္တေ ဒေဝတာယ ပုဋ္ဌိတတ္တာ ဝုတ္တံ **"ဟေဋ္ဌုပရိယာယဝသေန ပုဋ္ဌိတော"**တိ။ ပုဋ္ဌာနရူပံ ဝိသဇ္ဇနန္တိ အဝုတ္တမ္ပိ သိဒ္ဓမေတန္တိ အနာဟဋ္ဌံ။

ဝိဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ဒုဋ္ဌာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉။ နဝမေ **ဝိနယာယာ**တိ ဝိနယေန။ ကရဏတ္ထေ ဟိ ဧဒံ သမ္ပဒါနဝစနံ။ **ကိဿသ္သူ**တိ ကိဿ၊ သု-ကာရော နိပါတမတ္တံ။ **သဗ္ဗံ ဆိန္ဒတိ ဗန္ဓနန္တိ** သဗ္ဗံ ဒဿဝိဓမ္မိ သံယောဇနံ သမုစ္ဆိန္ဒတိ။ **နု ဟိ တံ** ကိဉ္စိ ကိလေသဗန္ဓနံ အတ္ထိ၊ ယံ အသမုစ္ဆိန္နံ ဟုတ္ဝာ ဌိတံ အဿာ တဏှာယ သမုစ္ဆိန္နာယ။ သွာယမတ္ထော သုဝိညေယ္ယောတိ အာဟ **"သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝါ"**တိ။

ဒုဋ္ဌာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀။ **'ကိသ္မိ'**န္တိ ကိသ္မိံ သတိ။ တသ္မိ ပန သန္တေ ဘာဝေါ ဥပ္ပတ္တိဝသေနေဝါတိ အာဟ **"ကိသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ"**တိ။ **လောဓကာ** ဥပ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတိ အနုပါဒါ-နတ္တာ[1] လောကသမညာယ။ **ဆသ္ဝေ**တိ ဝုတ္တောပိ သေဝ နယော။ **သန္ထဝ**န္တိ

၁-အနုရူပါဒါနတ္တာ (က)

အဓိကသိနေဟံ **ကရောတိ** အဓိကသိနေဟာဝတ္ထုဘာဝတော အစ္ဆတ္တိက်ာယ-တနာနံ။ **ဥပါဒါယာ**တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာ အပရကာလကိရိယံ အပေက္ခတိတိ **ဝစနသေသဝသေန** ကိရိယာပဒံ ဂဟိတံ "**ပဝတ္တတိ**"တိ။ ကိံ ပန ပဝတ္တတိ? လောကော၊ လောကသမညာတိ အတ္ထော။ **ဆဿူ**တိ ဋ္ဌံ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။ ဆဋ္ဌာယတနနိမိတ္တံ ဟိ သမ္ဗဒုက္ခံ။ **အာယန္တိ** သတ္တလောကော။ **ဥပပဇ္ဇော နာမ ဧဟာတိ** ဆဋ္ဌာယတနံ နာမ မူလံ သမ္ဗဒုက္ခာနန္တိ ကတ္ဝာ။ **မာဟိရေသု** အာယတနေသု **သန္ထဝံ ကရောတိ** ဝိသေသတော ရူပါဒိနံ တဏှာဝတ္ထုကတ္တာ။ ယသ္မာ စက္ခာဒိနံ သန္ထပဒနဝသေန ရူပါဒိနံ ပရိဂ္ဂဟိတတာ လောကသ နိသေဝိတာယ သံဝတ္တတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**ဆန္နံ။ပ။ ဝိဟညတီ**"တိ။

လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ဆေတ္တာဝဂ္ဂ

၁-ဆေတ္တာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၁။ ဝဓိတ္တာတိ ဟန္ဒာ ဝိနာသေတ္တာ။ **အပရိဒယ္ဟမာနတ္တာ**တိ အပိဋ္ဌယ-မာနတ္တာ။ **ဝိနဋ္ဌဒေါမနဿတ္တာ နံ သောစတိ** စေတောဒုက္ခဒုက္ခာဘာဝတော။ ဝိသံ နာမ ဒုက္ခံ အနိဋ္ဌဘာဝတော၊ တဿ မူလကာရဏံ ကောဓော အနိဋ္ဌ-ဖလတ္တာတိ အာဟ "**ဝိသမူလဿာတိ ဒုက္ခဝိပါကဿာ**"တိ။ **အက္ကုဇ္ဈဿာ**တိ အက္ကောသာပရာဓဿ။ အက္ကောသပဟာရတ္ထဿမ္ဘန္ဓေန ဟိ "ကုဇ္ဈဿာ"တိ ဥပယောဂတ္ထေ သမ္ပဒါနဝစနံ။ **သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ** ကောဓံ နဿတိ။ သုခုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ဧသ ကောဓော "**မဓုရဂ္ဂါ**"တိ **ဝုတ္တော၊** သုခါဝသာနောတိ အတ္ထော။

ဆေတ္တာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ရထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၂။ **ပညာဏ**န္တိ လက္ခဏံ သလ္လက္ခဏူပါယော။ **ဒိဿာ**တိ ဒဿနဟေတု။ "စောဒ္ဒရညော ရဋ္ဌံ စောဒ္ဒရဋ္ဌ"န္တိ ဧဝံ **ရဋ္ဌံ ရညာ ပညာယတိ။**

ရထသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဝိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၃။ **သဒ္ဓါယာ**တိ သဒ္ဓါဟေတု။ **ကုလသမ္ဗာ**တိ ခတ္တိယာဒိသမ္ပတ္တိယော။ သမ္ပတ္တိလောကိယလောကုတ္တရဝိတ္တပဋိလာဘဟေတုတော **သဒ္ဓါဝိတ္တမေဝ**။ ဟေဋ္ဌာ တိဏ္ဏံ ဒွါရာနံ ဝသေန ဥပ္ပန္နကာသ သမ္ပတ္တိယေပိ အနဝဇ္ဇမ္မသာ သင်္ကာနတော ‘‘**ဓမ္မော တိ ဒသကုသလကမ္မပထော**’’တိ ဝုတ္တံ။ **အသံကိလိဋ္ဌ-သုခန္တိ** နိရာမိသံ သုခံ။ တမေဝ သာမိသံ ဥပနိဓာယ သမ္ဘာဝေန္တော အာဟ **“အသံကိလိဋ္ဌ”**န္တိ။ အသေစနကဘာဝေန အဘိရုစိဇနနတော ပိယာကိန္တ-ကရဏတော ဗဟုံ သုစိရမ္ပိ ကာလံ အာသေဝန္တသ္သ အဒေါသာဝဟတော **သစ္ဆမေဝ မရုရတရုံ**။ နဟိ တံ ပိဝိတမ္ပတော သာဒိတမ္ပတော အနုဘဝိ-တမ္ပတော ရသောတိ ဝတ္တမ္ပတုံ အရဟတိ။ ဣဒါနိ တသ္သ ကိစ္စသမ္ပတ္တိအတ္ထေ-ဟိပိ မဟာရဟတံ ဒသ္သေတုံ **“သစ္စသ္မိံ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ နဒိနံဝတ္တနံ **မဟာကပ္ပိနဝတ္ထု**[1]**အာဒီဟိ**[2] ဒိပေတဗ္ဗံ၊ ဣတရာနိ **ကဏ္ဟဒီပါယနဇာတက**[3]**သု-တသောမ**[4]**မဏ္ဍဇာတကေဟိ**[5] ဒိပေတမ္ပာနိ။ **နိမ္မဒ္ဒေန္တီ** အဘိဘဝန္တိ။ **မရုရတရန္တိ** သုန္ဒရတရံ သေဋ္ဌသ္သုတိ အတ္ထော။ **ပညာဇိဝိ**တိ ပညာယ ဇိဝနသီလောတိ ပညာဇိဝိ၊ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမစရိယောတိ အတ္ထော။ **ပညာဇိဝိ**တိ စ ပညာဝသေန ဣရိယတိ ဝတ္တတိ ဇိဝိတံ ပဝတ္တေတီတိ အတ္ထောတိ ဒသ္သေန္တော **“ယော ပညာဇိဝိ”**တိအာဒိမာဟ။ “ဇိဝတ”န္တိ ကေစိ ပဌန္တိ၊ ဇိဝန္တောနံ ပညာဇိဝိံ သေဋ္ဌမာဟုတိ အတ္ထော။

ဝိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဝုဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၄။ **ဥပ္ပတန္တောနန္တိ** ပထဝိံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဥဋ္ဌဟန္တောနံ။ “သေဋ္ဌ”န္တိ ဝုစ္စမာနတ္တာ **“သတ္တဝိဓ”**န္တိ ဝုတ္တံ၊ ဣတရေသံ ဝါ တဒနုလောမတော။ **ခေမော ဟောတိ** ဒုဗ္ဘိက္ခုပဒ္ဒဝါဘာဝတော။ တေနာဟ **“သုဘိက္ခော”**တိ။ **နိပတန္တောနန္တိ** အဓောမုခံ ပဝတ္တန္တောနံ။ **ပဝဇမာနာန**န္တိ ဝဇနသီလာနံ။ တေ ပန ယသ္မာ ဇင်္ဃာ နာမ ဟောန္တိ၊ နု ရုက္ခာဒယော ဝိယ ထာဝရာ၊ တသ္မာ အာဟ **“ဇင်္ဃာနု”**န္တိ။ **ဂါဓဝါ**တိ ဓေနုယော။ တေန မဟိံသာဒိကာနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဝဒန္တောန**န္တိ ဥပ္ပန္နံ အတ္ထံ ဝဒန္တောနံ။

၁-ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌ ၁-၃၅၁၊ အံ-ဋ္ဌ ၁-၂၄၆၊ ထေရဂါထာ-ဋ္ဌ ၂-၁၇၉-ဖဋ္ဌေသု။ ၂-ခ ၅-၂၀၈-ဖဋ္ဌေ။
၃-ခ ၆-၁၃၁-ဖဋ္ဌေ။ ၄-ခ ၅-၉၁၁၈၅၈-ဖဋ္ဌေသု။

အတ္တနော ခန္ဓိယာတို့ အတ္တနော ခန္ဓိယာ ရုစိယာ ဂဟိတဘာဝေန။ **ဇုတရာ ဒေဝတာ** တဿာ ဝိဿဇ္ဇနေ အပရိတုဿမာနာ **အာဟ။ ယာဝ ပဓံသီ**တိ ဂဏှံသီ သဏ္ဌာဒေဿနာယ လဒ္ဓဗ္ဗဂဏှနာသနတော။ **ပဂုဏာ**တိ ပါဂဗ္ဘိယေန သမန္နာဂတာ၊ ယထာ ဝစီပါဂဗ္ဘိယေန အခရာ၊ တထာ ဝါစာယ ဘဝိတဗ္ဗံ။ **မုခရာ**တိ မုခခရာ။ **ဒဿမလံ ပုဿိ** သက္ခံ သုခုမံ ရတနဏ္ဍယသံဟိတံ အတ္ထံ သောတုကာမာ။ **အဿာ** ဒေဝတာယ **ဝိဿဇ္ဇနေန** အဇ္ဈာသယာနုရူပံ။ **ဥပဟတမာနာ**တိ ဥပဟတန္တိ **သမုဿါဒေ**တိ ဩဓိသော။ **ဝန္ဒုမူလကမဟာအဝိဇ္ဇာ**တိ တဿာ အာဒီနဝဒဿနတ္ထံ ဘူတကထနဝိသေသနံ။ **ဩသီဒန္တာနန္တိ** ပဋိပက္ခဝသေန အဓော သီဒန္တာနံ၊ ဥဿာဒယမာနာနန္တိ အတ္ထော။ **ပုညကွေတ္တဘူတော**တိ ဇုဒံ "ပဒသာ စရမာနာန"န္တိ ပဒသ အတ္ထဝိဝရဏဝသေန ဘူတကထနဝိသေသနံ။ **ယာဒိသော ပုဏ္ဏော ဝါ ဟောတူ**တိ ဇုဒံ ပုရိမပဒေ ဒေဝတာယ ပုဏ္ဏဂဟဏသ ကတဏ္ဍာ ဝုတ္တံ။

ဝဋ္ဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဘီတာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၅။ **ကိံ သုဒံ ဘီတာ**တိ ဇတ္ထ **သု-ဇုဒ၁-**တိ နိပါတမတ္တန္တိ အာဟ "**ကိံ ဘီတာ**"တိ။ **မဂ္ဂေါ စနေကာယတနပ္ပဝုတ္တော**တိ အနေကကာရဏံ နာနာဝိဓဓိဂမောကာသံ ကတ္တာ ပဝုတ္တော ကထိတော။ တေနာဟ "**အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏဝသေနာ**"တိအာဒိ။ **ဧဝံ သန္တေ**တိ ဧဝံ သဗ္ဗသာဓာရဏာနေကာယတနေဟိ နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂသ တုမ္ဟေဟိ ပဝေဒိတတ္တာ[1] လဒ္ဓမာနေ ခေမေ မဂ္ဂေ ကိံ ဘီတာယံ ဇနတာ ဥပ္ပထဘူတာ ဝိပရိတဒိဋ္ဌိတော ဂဏှိတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဒေဝတာ ယထိစ္ဆာယ ပုရိမဒ္ဒေန အတ္တနာ ယထာစိန္တိတမတ္ထံ သတ္ထု ပဝေဒိတာ၊ ပစ္ဆိမဒ္ဒေန အတ္တနော သံသယံ ပုစ္ဆတိ။ **မဟုပညာ**တိ ပုထုပညာ။ **ဥဿန္နပညာ**တိ အဓိကပညာ။ **ဒ္ဝပေတ္ထာ**တိ သံယမေတ္ထ[2]။ **သံဝိဘာဂိ**တိ အာဟာရပရိဘောဂေ သမ္မဒေဝ ဝိဘဇနသီလော။ တေနာဟ "**အန္ဆရုယာ**"တိအာဒိ။ **ဝုတ္တဩမေဝ** ဟေဋ္ဌာ။

မနေနာတိ မနောဂဟဏေန။ **ပုဗ္ဗသုဒ္ဓိအာဒ်**န္တိ ပုဗ္ဗဘာဂသုဒ္ဓိဘူတံ အဂ်ံ။ **စတူသူ**တိ ဝုတ္ထအဂ်ပရိယာပန္နံ။ **ယညဥပကွေရော**တိ ဒါနသဿ သာဓနံ။ **ဇေတသု**

၁-နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂေါ ဘဂဝါ တုမ္ဟေဟိ ပဝေဒိတော (က) ၂-ပဝေဒိတ္ထာ (က)

ဝမ္မေသူတိ ဧတေသု သဒ္ဓါဒိဂုဏေသု။ ယထာ ဟိ သဒ္ဓေါ ပစ္စယံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတ္ဝာ ဝတ္ထုပရိစ္စာဂဿ ဝိသေသပစ္စယော ကမ္မဖလဿ ပရလောကဿ စ ပစ္စက္ခတော ဝိယ ပတ္တိယာယနတော၊ ဧဝံ မုဒုဟဒယော။ မုဒုဟဒယော ဟိ အနုဒယံ ပတ္ဝာယံ ကိဋ္ဌိ အတ္တနော သန္တကံ ပရေသံ ဒေတိ။ ယော စ သံဝိဘာဂသီလော၊ သော အပ္ပကသ္မိမ္ပိ အတ္တနော သန္တကေ ပရေဟိ သာဓာရဏဘောဂိ ဟောတိ။ ဝဒညူ ဝဒါနိယတာယ ယာဂိနော၀ ယုတ္တံ ယုတ္တကာလံ ဥတ္ဝာ အတ္ထိကာနံ မနောရထံ ပူရေတီတိ ဝုတ္တံ “**ဇူတိ။ပ။ စတ္တူသူတိ ဆာဟာ**”တိ။

ဝါဝန္တိဆာဒိနိ တိဏာ ဆာဒါနိ တိဝိဓသီလသမ္ပတ္တိဒီပနတော။ သမ္ပန္နသီလော ဟိ ပရလောကံ နေ ဘာသေယျ။ **သဒ္ဓေါ ကေ ဆာဒံ** ပယောဂါသယသုဒ္ဓိဒီပနတော။ သုဒ္ဓါသယဿ သမ္မာပယောဂေ ဌိတဿ ကထံ ပရလောကတော ဘယန္တိ။ ဒုကဝသေန စတုရဂ်ယောဇနာ **ဒုကနယော။ ဧတေသူ စတူသု ဇမ္မေသု ဌိတော**တိ ဧတေသု ယထာဝုတ္တဒုကသင်္ခေသု စတူသု ဂုဏေသု ပတိဋ္ဌိတော။

ဘိတာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-နဇီရတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၆။ **နာမဂေါတ္တေန** တိသော ကဿပေါ ဂေါတမောတိ ဝေရုပံ နာမဿ ဂေါတ္တဿ။ နိဒဿနမတ္တမေတံ၊ တဿာ သဗ္ဗဿ ပညတ္တိယာ လက္ခဏဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **နဇီရတိ**တိ အသဘာဝဓမ္မတ္တာ ဥပဂါဒဝုယာဘာဝတော ဇရံ နုပါပုဏာတိ။ တေနာဟ “**ဇီရဏသဘာဝေါ နု ဟောတီ**”တိ။ ယသ္မာ သမညာဘာဝတော ကာလန္တရေပိ တံ သမညာယတေဝ၊ တသ္မာ “**အတီတဒ္ဓါနံ။ပ။ နု ဇီရတိတိ ဝုစ္စတီ**”တိ အာဟ။

အာလသိယန္တိ အလသဘာဝေါ ဒဋ္ဌကောသဇ္ဇံ။ တေနာဟ “**ယေနာ**”တိ-အာဒိ။ **ဋ္ဌိတိန္တိ** ဗျာပါရံ။ **နိဋ္ဌါဝသေန ပမဇ္ဇနံ** ကတ္တုမ္မသ အကရဏံ။ **ကိလေသဝသေန ပမဇ္ဇနံ** အကတ္တုမ္မသ် ကရဏမ္ပိ။ **ကမ္မသမယေ**တိ ကမ္မံ ကာတုံ ယုတ္တကာလေ။ **ကမ္မကရဏာဓိရိယာဘာဝေါ**တိ ‘တံကမ္မကိရိယ-သမုဋ္ဌာပကဓိရိယာဘာဝေါ။ သော ပန အတ္ထတော ဓိရိယပဋိပက္ခော အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေါ၊ နဓိရိယသ အဘာဝမတ္တံ။ **သီလသညမာဘာဝေါ** ဒုသီလျံ။ **ဓိဿဋ္ဌာစာရတာ** နာမ အနာစာရော။ **သောဖွမဟုလတာ**တိ

နိဒ္ဒါလုတာ။ ယတော ဂဟဏဟတ္ထော၀ိ နံ ကိလာသုပိ ပုရိသော နိဒ္ဒါယ အဘိဘုယျတိ။ တေနာဟ "**တာယာ**"တိအာဒိ။ **အတိန္တာတာဒိနိတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဘိဘုယျတာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အာဂန္တုကာလသိယံ** နံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တအာလသျံ ဝိယ ပကတိသိဒ္ဓံ။ "တေ ဆိဒ္ဒေ"တိ ပါဋိယံ လိင်္ဂ၀ိပလ္လာသေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ "**တာနိ ဆ ဆိဒ္ဒါနိ**"တိ။ ကုသလ-စိတ္တပ္ပ၀တ္တိယာ အနောကာသဘာ၀တော **ဆိဒ္ဒါနိ**။ တေနာဟ ဘဂ၀ါ "**ယတ္ထ ဝိတ္ထံ နံ တိဋ္ဌတိ**"တိ။ **သမ္ဗာကာရေန** လေသမတ္တံ အသေသေတွာတိ အဓိပ္ပါယော။

နဇီရတိသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဇုသရိယသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၇၇။ သတ္ထသ မလန္တိ **သတ္ထမလံ**၊ ယေန သတ္ထံ မလိနံ ဟောတိ။ သတ္ထ-မလဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ မလိနံ သတ္ထမေ၀ ဂဟိတန္တိ အာဟ "**မလဂ္ဂဟိတ-သတ္ထ**"န္တိ။ **အာဏာပ၀တ္တိန**န္တိ အပ္ပကေ ၀ါ မဟန္တေ ၀ါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အတ္တနော အာဏာယ ပ၀တ္တန၀သေန ၀သနံ ဇုသရိယတ္တမိစ္ဆန္တိ။ မဏိရတနမ္ပိ ဝိသဇ္ဇနီယပက္ခိကတ္တာ ဥတ္တမံ ဘဏ္ဍံ နာမ န ဟောတိ၊ ဇုတ္ထိ ပန ပရိစ္ဆတ္ထ-ကုလာစာရိတ္ထိကာယပိ အနိဿဇ္ဇနီယတာယ ဥတ္တမဘဏ္ဍံ နာမ။ တေနာဟ "**ဇုတ္ထိ ဘဏ္ဍာနမုတ္တမ**"န္တိ။ တေသံ တေသဉ္ဉိ ပုရိသာဇာနီယာနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာန-တာယ ဥတ္တမရတနာကရတ္တာ ဇုတ္ထိ ဘဏ္ဍာနမုတ္တမံ။ **မလဂ္ဂဟိတသတ္ထသဒိသော** အ၀ဗောဓကိစ္စ၀ိဗန္ဓနတော။ သတ္ထမလံ ဝိယ သတ္ထသ ပညာသတ္ထသ ဂုဏာ-ဘာ၀ကရဏတော **ပညာသတ္ထမလံ**။ အမ္ဘ ဝုစ္စတိ ဥပဒ္ဒ၀ံ၊ တံ ဒေတိတိ **အမ္ဘဒံ**၊ ဝိနာသကာရကံ။ နနု ဟရကံ သမဏသ အယုတ္တန္တိ? ယုတ္တံ။ တသ အန္တယတော ဗျတိရေကတော စ ယုတ္တတံ ဒဿေန္တော "**သလာကဘတ္တာ-ဒီနီ**"တိအာဒိမာဟ။

ဇုသရိယသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အပရိစ္ဆတ္တကုလာစာရိတ္ထာ ကသ္မီ၀ိ(?)

၈-ကာမသုတ္တံဝဏ္ဏနာ

၇၈။ "အတ္တကာမော"တိ ပါဠိယံ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ "**ဒွေဗေတ္ထာ သဗ္ဗ-ဗောဓိသတ္တေ**"တိ။ တေ ဟိ သဗ္ဗညော ပရတ္ထာယ ဧဝ ပဋိပဇ္ဇမာနာ မဟာ-ကာရုဏိကာ ပရတ္ထကာမာ၊ အတ္တကာမာ နာမ နဟောန္တိ၊ ယာ စ တေသံ အတ္တတ္ထာဝဟာ ပဋိပတ္တိ၊ သာပိ ယာဝဒေဝ ပရတ္ထာ ဧဝါတိ။ **ဝုတ္တံ** ပေါရာဏ-ဋ္ဌကထာယံ။ ယသ္မာ ဗောဓိသတ္တာ ပရဟိတပဋိပတ္တိယာ ပါရမိယော ပူရေန္တာ တထာရူပံ ကာရဏံ ပတ္ဝာ အတ္တာနံ ပရေသံ ပရိစ္စဇန္တိ ပညာပါရမိယာ ပရိပူရကာတော၊ တသ္မာ ဥဘောပိ "**သဗ္ဗဗောဓိသတ္တေ ဒွေဗေတ္ထာယေဝါတိ ဝုတ္တာ**"နွိ အာဟ။ **ကလျာဏာနွိ** ဘဒ္ဒကံ။ ဝါစာယ အဓိပ္ပေတတ္တာ အာဟ "**သဏှံ မုဒုက**"နွိ။ **ပါဒိကနွိ** လာမကံ နိဟီနံ။ တံ ပန **ဖရုသံ ဝါစ**နွိ သရူပတော ဒဿေတိ။

ကာမသုတ္တံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ပါထေယ္ယသုတ္တံဝဏ္ဏနာ

၇၉။ **သဒ္ဓါ ဗန္ဓတိ ပါထေယ္ယ**နွိ သဒ္ဓါ နာမ သတ္တာသ မရဏဝသေန မဟာပထံ သံဝဇ္ဇတော မဟာကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇတော မဟာဝိဒုဂ္ဂံ ပက္ခန္ဒတော ပါထေယ္ယပုဋံ ဗန္ဓတိ သမ္ဗလံ သဇ္ဇေတိ။ ကထနွိ အာဟ "**သဒ္ဓံ ဥပဓါဒေတ္ထာ**"တိ-အာဒိ။ **တေံ** ဝုတ္တတ္ထနွိ "သဒ္ဓါ ဗန္ဓတိ ပါထေယ္ယ"နွိ တေံ ဂါထာပဒံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ **သီရီတိ** ကတပုညေဟိ သေဝိယတိ တေဟိ ပဋိလဘိယတီတိ သိရိ။ **ဇုသရိယံ** ဝိဘဝေါ။ အာသယိတမ္ဘတော **အာသယော၊ ဝသနဋ္ဌာနံ** နိကေတန္တိ အတ္ထော။ **ပရိကရုတိ**တိ ဇုန္ဆာဝသိကံ ပုဂ္ဂလံ တတ္ထ တတ္ထ ဥပကရုတိ။

ပါထေယ္ယသုတ္တံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ပဋ္ဌောတသုတ္တံဝဏ္ဏနာ

၈၀။ တံ တံ သမဝိသမံ ပဋ္ဌောတတီတိ **ပဋ္ဌောတော**။ ပဒီပေါ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတ္ဝာ ပဘာသတော ရူပဂတံ ဒဿေတိ၊ ဧဝံ ပညာပဋ္ဌောတော အဝိဇ္ဇန္ဓ-ကာရံ ဝိဓမိတ္ဝာ ဓမ္မာနံ ပရမတ္ထဘူတံ ရူပံ ဒဿေတိ။ **ဇာဂရဗြာဟ္မဏော ဝိယာ**တိ ဇာဂရဓိကာသဝဗြာဟ္မဏော ဝိယ။ သော ဟိ သတိပညာ-ဝေပုလ္လပတ္တိယာ သဗ္ဗဒါပိ ဇာဂရော ဟောတိ။ **ဓါဓဝါ**တိ ဂေါဇာတိယော။

ဇုဒံ ဂုန္နံ ဂေါဏာနံ စ သာမညတော ဂဟဏံ။ **ကမ္မေ**တိ ကရဏတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ။ ဇိဝနံ ဇိဝေါ၊ သဟ ဇိဝေနာတိ **သဇိဝိနော**။ တေနာဟ **"ကမ္မေန သဟ ဇိဝန္တာန"**န္တိ၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ ကတ္ဝာ ဇိဝန္တာနန္တိ အတ္ထော။ **ဂေါမဂ္ဂ-လေဟိ သဒ္ဓိ**န္တိ ဂေါဂဏေန သဟ။ နံ တေန ဝိနာ ကသိကမ္မာဒိနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဂေါရသသိဒ္ဓိယာ စေဝ ကသနဘာရဝဟနသိဒ္ဓိယာ စ ကသိကမ္မကေစ္စဝါဏိဇ္ဇ-ကမ္မာဒိနိ ဥဋ္ဌန္တိ။ **သတ္တကာယသ္သာ**တိ အာဟာရုပဇိဝိနော သတ္တကာယဿ ကသိတော အညထာ ဇိဝိကံ ကပ္ပေန္တာ သဝိ ကသိဇိဝိတဝုတ္တိယာ မူလကာရဏံ ဖလနိပ္ဖတ္တိနိမိတ္တတ္တာ တဿ။ **ဣရိယာပထော** စ ဣရိယနကိရိယာနံ ပဝတ္တနု-ပါယော။ **"သီတ**န္တိ နဂ်လသိတကမ္မ"န္တိ ဝဒန္တိ။

ပဌော တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-အရဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ဂ၁။ ရဏန္တိ ကန္တန္တိ **စ**တေဟိတိ ရဏာ၊ ရာဂါဒယော။ တေဟိ အဘိဘူ-တတာယ ဟိ သတ္တာ နာနာပကာရံ ကန္တန္တိ ပရိဒေဝန္တိ။ တေ ပန သဗ္ဗသော နတ္ထိ **စ**တေသံ ရဏာတိ **အရဏာ။ နိက္ကိလေသာ** ဒိဏာသဝါ။ **ဝုသိတ-ဝါသော**တိ ဝုသိတဗြဟ္မစရိယဝါသော။ **ဘောဇိဿိယန္တိ** ဘုဇိဿဘာဝေါ။ တေနာဟ **"အဒါသဘာဝေါ"**တိ။ **သမဏာ**တိ သမိတပါပသမဏာတိ အာဟ **"ဒိဏာသဝသမဏာ"**တိ။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကာလေ လောကိယ-ပရိညာယ, **သေက္ခာ** ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကိယပရိညာယ, ပစ္ဆဝေက္ခဏေ **လောကိယလောကုတ္တရာယ ပရိညာယ** ပရိညေယျံ တေဘူမကံ **ခန္ဓပဉ္စကံ ပရိဇာနန္တိ** ပရိစ္ဆိဇ္ဇန္တိ၊ ဒိဏာသဝါ ပန ပရိညာတပရိညေယျာ ဟောန္တိ။ တထာ ဟိ တေ သာမိ ဟုတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ **ဝန္ဒန္တိ နံ ပတိဋ္ဌိတ**န္တိ ဝုတ္တံ, ဝန္ဒနိယဘာဝေါ စ သိလသမ္ပန္နတာယာတိ အာဟ **"ပတိဋ္ဌိတန္တိ သီလေ ပတိဋ္ဌိတ"**န္တိ။ **ဣစ္စာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **ခတ္တိယာ**တိ လက္ခဏဝစနန္တိ အာဟ **"နာ ကေဝလံ ခတ္တိယာဝါ"**တိအာဒိ။

အရဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆေတ္ဘာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒေဝတာသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၂-ဒေဝပုတ္တသိယုတ္တ

၁-ပဌမဝဂ္ဂ

၁-ပဌမကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂။ ဒေဝဿ ပုတ္တော **ဒေဝပုတ္တော**။ ဒေဝါနံ ဇနကဇနေတဗ္ဗသမ္ဗန္ဓာ-ဘာဝတော ကထမယံ ဒေဝပုတ္တောတိ ဝုစ္စတိတိ အာဟ **"ဒေဝါနံ ဟီ"**တိ-အာဒိ။ "အပါကဋ္ဌော အညတရောတိ ဝုစ္စတိ"တိ ဇာဒံ ယောဇုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ ပါကဋ္ဌောပိ ဟိ ကတ္ထစိ "အညတရော"တိ ဝုစ္စတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဒေဝတာသံယုတ္တေ "အပါကဋာ အညတရာ ဒေဝတာ"တိ ဝတ္တာ ဇာဓ "ပါကဋ္ဌော ဒေဝပုတ္တော"တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိဿ **ကဿပေါ**တိ ဂေါတ္တနာမံ ဂဟိတံ၊ တဒ္ဓ ခေါ ပုရိမ-ဇာတိသိဒ္ဓသမညာဝသေန။ အနုသာသနံ အနုသာသော၊ တံ **အနုသာသံ**။ **ဘိက္ခုနိဒ္ဒေသ**န္တိ ဘိက္ခုသဒ္ဒဿ နိဒ္ဒေသံ။ **ဘိက္ခုဩဝါဒ**န္တိ ဘိက္ခုဘာဝါဝဟံ ဩဝါဒံ။ ယဒိ ပန နံ အသောသိ၊ ကထမယံ ပဉ္ဉံ ကထေသီတိ? အညတော သုတံ နိဿာယ ပဉ္ဉံ ကထေသိ၊ နံ ပန ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတဘာဝေန။

တေသန္တိ ယထာဝုတ္တာနံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ။ **"ကထေတုကာမော ဧဝါ"**တိ-အာဒိနာ ဟိ စတုတ္ထံ ဇာဓ ဥဒ္ဒဋ္ဌံ။ တတ္ထ အာဒိတော၁ တိဏ္ဏံ ဘဂဝါ ပဉ္ဉံ ဘာရံ နံ ကရောတိ ဧကေကဂ်ဝေကလ္လတော၁ စေဝ အင်္ဂဝယဝေကလ္လတော၁ စ၊ စတုတ္ထသ ပန ဥဘယင်္ဂပါရိပူရတ္တာ ဘာရံ ကရောတိတိ အာဟ **"အယံ ပနာ"**တိအာဒိ။

၈၃ထာယံ **"သုဘာသိတသဒ္ဒော"**တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနန္တိ အာဟ **"သုဘာသိတံ သိက္ခေယျာ"**တိ။ စတုသစ္စာဒိနိသိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သိက္ခန္တော စတုဗ္ဘိဓံ ဝစီသုစရိတံ သိက္ခတိ နာမာတိ အာဟ **"စတုသစ္စနိဿိတံ။ ပ။ သိက္ခေ-ယျာ"**တိ။ အဝခာရကောန တပ္ပဋိပက္ခံ ပဋိနိဝတ္တေတိ။ **ဥပါသိတဗ္ဗ**န္တိ အာသေဝိ-တဗ္ဗံ ဘာဝေတဗ္ဗံ ဗဟုလီကာတဗ္ဗံ။ **အဇ္ဈတ္တိံသဘေဒံ ကမ္မဋ္ဌာန**န္တိ ဇာဒံ တသ္သ ဝိပဿနာပဒဋ္ဌာနတံ ဟဒယေ ဌပေတ္တာ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **"ဒုတိယ-ပဒေန အဓိပညာသိက္ခာ ကထိတာ"**တိ။ ယေ ပန "ဒုတိယပဒေန အဓိစိတ္တ-သိက္ခာ စိတ္တဝူပသမေန အဓိပညာသိက္ခာ"တိ ပဌန္တိ၊ တေသံ ပဒေန အင်္ဂတိံ-သပ္ပဘေဒကမ္မဋ္ဌာနံ သုဒ္ဓသမထကမ္မဋ္ဌာနဿေဝ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ "အဇ္ဈ-သမာပတ္တိဝသေနာ"တိ ဇာဒံ ကထန္တိ? "တံ ဝိပဿနာမိဿာနာနံ သမာပတ္တိနံ

ဝသေန ကထိတ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝဉ္ဧ ကတွာ "ဒုတိယပဒေန အဓိပညာ-သိက္ခာ''တိ ဣဒံ ဝစနံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ သိက္ခံ နာဿ အာသေဝနန္တိ အာဟ **"ဘာဧယျာတိ အတ္ထော"**တိ။ **ဥပါသန**န္တိ ပယိရုပါသနံ။ တဉ္ဧ ခေါ အဿုတ-ပရိယာပုဏာနကမ္မဋ္ဌာနဂ္ဂဟာဒိဝသေန ဒဿနေ္တာ **"တမ္မိ"**တိအာဒိမာဟ။ **အဓိသီလသိက္ခာ ကထိတာ** လက္ခဏဟာရနယေန။ ဝစီသုစရိတဿ ဟိ သီလ-သဘာဝတ္တာ တဂ္ဂဟဏေနေဝ တဒေကလက္ခဏံ ကာယသုစရိတမ္ပိ ဒုတရမ္ပိ ဂဟိတမေဝါတိ။ ဧတ္ထ စ အဓိသီလသိက္ခာယ စိတ္တဝိဝေကော, အဓိပညာ-သိက္ခာယ ဥပဓိဝိဝေကော, အဓိစိတ္တသိက္ခာယ ကာယဝိဝေကော ကထိတော၊ ကာယဝိဝေကော ပန သရူပေနေဝ ပါဠိယံ ဂဟိတောတိ တိဝိဓသိဝိ ဝိဝေ-ကဿ ပကာသိတတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

ပဌမကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဒုတိယကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃။ **ဒ္ဝိဟိ ဗျာနေဟိ**တိ အာရမ္မဏလက္ခဏပဋိဗျာနလက္ခဏေဟိ ဒ္ဝိဟိ ဗျာနေဟိ။ **ကမ္မဋ္ဌာနဝိမုတ္တိယာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂလဒ္ဓါယ ဝိမုတ္တိယာ။ တေန တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိယော ဝဒတိ။ သတ္ထုသာသနဿ ဟဒယတ္တာ အတ္ထနော့ရတ္တာ **ဟဒယဿ** မာနသဿ **အနုပတ္တိ**ံ ပဋိလာဘမာနသံ။ တံ ပန အတ္ထတော အညာ **ဧဝ**ါတိ အာဟ **"အရဟတ္တ"**န္တိ။ တံ ပတ္တုကာမေန ကေန္တေ၀ ဝဋ္ဋေတမ္ဘတဏှာဒိဋ္ဌိနံ ဘာဝေ တဿ အနိဋ္ဌနတော, တဒဘာဝေ ဣဋ္ဌနတော စ တေ ဥပ္ပါဒေနဝသေန ယဒဂ္ဂေန နိဿိတော၊ တဒဂ္ဂေန ပနာ-ယမ္ပိ တေဟိ နိဿိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"အနိဿိတော"**တိအာဒိ။ အရဟတ္တံ အာနိသံသိတမ္ပဇ္ဇေန အာနိသံသံ ဒေဿာတိ **အရဟတ္တာနိသံသော**။ အရဟတ္တံ ပတ္တုကာမဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ဣဿိတမ္ပဇ္ဇ။ တတ္ထ စ သမ္ပဇ္ဇမော ကမ္မဋ္ဌာနအတ္ထာနုယောဂေါ၊ သော ဣဓ နာဂတော၊ ဣဓ ဂဟိတောတိ အာဟ **"တန္တိဓမ္မော ပုဗ္ဗဘာဂေါ"**တိ။ တတ္ထ **တန္တိဓမ္မော**တိ ပရိယတ္တိဓမ္မော။

ဒုတိယကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-မဃသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၄။ **မဃော**တိ သက္ကသေတံ နာမံ ပုရိမဇာတိအနုဂတံ။ **သွဝါ**တိ သက္ကော ဒေ၀။ **ဝတေနာ**တိ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနာဒိစာရိတ္တဓမ္မေန။ **အဇ်ဇဝေ**တိ ဥပဓိဝေပက္ကပါပဓမ္မေ အဘိဘ၀ိတ္ဝာ။ **အသုရိန်**္တိ ဣန္ဒသတ္တုဘူတံ အသုရံ။

မဃသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-မာဂဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅။ **စတုဋ္ဌသုတ်ံ ဝုတ္တဋ္ဌမေ၀ါ**တိ ဒေ၀တာသံယုတ္တေ သံ၀ဏ္ဏိတဋ္ဌမေ၀၊ တသ္မာ ဣဓ နာ ဝတ္တဗ္ဗော အတ္ထောတိ အဓိပ္ပါယော။

မာဂဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဒါမလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆။ **တေန ကာရဏေနာ**တိ တေန ပဓာနေန ကာရဏဘူတေန၊ ပဓာန-ကရဏနိမိတ္တန်္တိ အတ္ထော။ **ယံ ကိ၆္စိ** ခုဒ္ဒကမို့ မဟန္တမို့ ဟီနမို့ ပဏီတမို့ **ဘ၀ံ**။ **အာယတပဂ္ဂဟော**တိ ဒီဃရတ္တာသ ဝီရိယာရမ္ဘော။ **ကိစ္စ၀ေါသာန**န်္တိ ကိစ္စ-နိဋ္ဌာနံ။ **တထေ၀ါ**တိ ယထာ အရဟတ္တုပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ၊ တတော ပစ္ဆာပိ တထေ၀ "ဗုဒ္ဓိပဂ္ဂဟော"တိ ဝီရိယံ ဒဋ္ဌံ ကရောတူတိ ကုပ္ပမံ၀ိယ မညမာနော ၀ဒတိ။ ဒိဋ္ဌမမ္မသုခ၀ိဟာရာဒိအတ္ထံ ပန ဝီရိယကရဏံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗမေ၀။

အသံကိဏ္ဏောတိ အ၀ေါမိဿော ဧ၀ံ အညတ္ထ အနာဂတတ္တာ။ တေနာဟ "**ဘဂ၀တော ဟီ**"တိအာဒိ။ ယဒိ ဧ၀ံ ဣဓေ၀ ကသ္မာ ဧတံ ဝုတ္တန်္တိ အာဟ "**ဣဓ ပနာ**"တိအာဒိ။ **ပတိဋ္ဌန်**္တိ နဒီ နာမ အန၀ဋ္ဌိတတီရာ၊ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာ-တဗ္ဗဋ္ဌာနံ။

ဒါမလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ကာမဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇။ **ပုဗ္ဗယောဂါဝစရော**တိ ပုဗ္ဗေ ယောဂါဝစရော ပုရိမတ္တဘာဝေ ဘာဝနာမနုယုတ္တော။ အယံ ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာဝ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ သမဏဓမ္မံ အကာသိ၊ နှ ပန ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ တမတ္ထံ ကာရဏေန သဒ္ဓိံ ဒသ္သေတုံ **“ဗဟလကိလေသတာယာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကေန္တေ ပရိသုဒ္ဓသာ**တိ ယထာ ဝိသေသာဝဟော ဟောတိ၊ ဧဝံ ကေန္တေန ပရိသုဒ္ဓဿ သဗ္ဗသော အနုပက္ကိလိဋ္ဌဿ။ **သီလေန သမာဟိတာ**တိ ယထာ သီလံ ဥပရူပရိ ဝိသေသာဝဟံ နိဗ္ဗေဘာဂိယဉ္စ ဟောတိ၊ ဧဝံ သမ္မဒေဝ အာဟိတစိတ္တာ သုဋ္ဌု သမ္ပန္နစိတ္တာ။ တထာဘူတာ တေန သမန္နာဂတာ ဟောန္တီတိ အာဟ **“သမုပေတာ”**တိ။ **ပတိဋ္ဌိတသဘာဝါ**တိ သေက္ခတ္တာဧဝ ယထာဓိဂတဓမ္မေန နိစ္စလဘာဝေန အဓိဋ္ဌိတသဘာဝါ။ မယာ တုဋ္ဌိယာ ဂဟိတာယ ဒေဝပုတ္တော “ဒုလ္လဘာ တုဋ္ဌီ”တိ ဝတ္ဝါတိ ဘဂဝါ “တုဋ္ဌိ ဟောတိ သုခါဝဟာ”တိ အဝေါစာတိ အာဟ **“ဥပရိ ပဉ္စသမုဒ္ဒာပနတ္ထ”**န္တိ။ ပဗ္ဗဇိတော ရက္ခမူလိကော အဇ္ဈောကာသိကော ဝါ အနဂါရိယုပေတော နာမ ဟောတိ၊ သေနာသနေ ပန ဝသန္တော ကထန္တိ အာဟ **“သတ္တဘူမိကေ”**တိအာဒိ။ **စတုပစ္စယသန္တောသော**တိ ဘာဝနာဘိယောဂသိဒ္ဓေါ စတ္တာသု ပစ္စယေသု သန္တောသော။ တေန စိတ္တဂုပသမေန တုဋ္ဌိ လဒ္ဓါတိ ဒဿေတိ။ **စိတ္တဂုပသမဘာဝနာယာ**တိ စိတ္တကိလေသာနံ ဂုပသမကရဘာဝနာယ, မနဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝကရဏေန သဝိသေသံ စိတ္တဿ ဂုပသမကရဘာဝနာယ ရတော မနောတိ ယောဇနာ။

ဣတ္ထေ စ ဣန္ဒြိယူပသမေန စိတ္တသမာဓာနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ ဣန္ဒြိယဘာဝနာယ စိတ္တသမာဓာနဿ အကာရကာနံ ဒုရိကရဏတော။ အဓိစိတ္တသမာဓာနေန စတုပစ္စယသန္တောသော သဝိသေသံ ပရိသုဒ္ဓေါ ပရိပုဏ္ဏော စ ဟောတိ ပစ္စယာနံ အလာဘလာဘေသု ပရိစ္စာဂသဘာဝတော။ ဝုတ္တနယေန ပန သန္တုဋ္ဌဿ ယထာသမာဒိနံ သီလံ ဝိသုဇ္ဈတိ ပါရိပူရိဉ္စ ဥပဂစ္ဆတိ၊ တထာဘူတော စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနေ ယုတ္တော မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ သဗ္ဗသော ကိလေသသမုစ္ဆိန္ဒနော နိဗ္ဗာနဒိဋ္ဌော ဟောတီတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ **“ယေ ရတ္တိန္ဒိဝ”**န္တိအာဒိနာ။ **ကိံ နု ဂစ္ဆိဿန္တိ**, ဂမိဿန္တေဝါတိ အရိယမဂ္ဂဘာဝနံ ပဟာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ဒုက္ကရဘာဝံ သန္ဓာယ သာသင်္ကံ ဝဒတိ။ တေနာဟ **“အယံ ပန ဒုဂ္ဂမော ဘဂဝါ ဝိသမော မဂ္ဂေါ”**တိ။

တတ္ထ ကေစိ "အယံ ပနာတိ ဒေဝပုတ္တော။ သော ဟိ ဘဂဝတော 'အရိယာ ဂစ္ဆန္တိ'တိ ဝစနံ သုတ္ဝာ 'ဒုဂ္ဂမော ဘဂဝါ'တိအာဒိမာဟာ"တိ ဝဒန္တိ၊ တံ နယုဇ္ဇတိ၊ ယသ္မာ "သစ္စမေတ"န္တိ ဧဝမာဒိပိ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ ကတ္ဝာ ဒဿိတံ၊ တသ္မာ "ယေန မဂ္ဂေန အရိယာ ဂစ္ဆန္တိ"တိ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ၊ အယံ ပန "ဒုဂ္ဂမော ဘဂဝါ ဝိသမော မဂ္ဂေါ"တိ အာဟ ဒေဝပုတ္တော။ အရိယမဂ္ဂေါ ကာမံ ကဒါစိ အတိဒုက္ခာ ပဋိပဒါတိပိ ဝုစ္စတိ၊ တဒ္ဓ ခေါ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဝသေန၊အယံ ပန အတိဝ သုဂမော သဗ္ဗကိလေသဒုဂ္ဂဝိဝဇ္ဇနတော ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝိသမဿ ရာဂါဒိဝိသမဿ စ ဒူရီကရဏတော နာ ဝိသမော။ တေနာဟ **"ပုဗ္ဗဘာဂ-ပဋိပဒါယာ"**တိအာဒိ။ **အဿာ**တိ အရိယမဂ္ဂဿ။ အရိယမဂ္ဂဿ ဟိ အဓိသီလသိက္ခာဒိနံ ပရိဟာနိတဗ္ဗဘာဝေန ဗဟူ ပရိဿယာ ဟောန္တိတိ။ **ဧဝံ ဝုစ္စာ**တိ "ဒုဂ္ဂမော ဝိသမော"တိ စ ဧဝံ ဝုတ္တော။

အဝံသိရာတိ အနုဋ္ဌဟနေန အဓောဘူတဥတ္တမင်္ဂါ။ ကုသလင်္ဂသု ဟိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဥတ္တမင်္ဂါ သဗ္ဗသေဋ္ဌတ္တာ၊ တဒ္ဓ အနရိယာ ပတန္တိ နာ ဥဋ္ဌဟန္တိ မိစ္ဆာပဋိပဇ္ဇနတော။ တေနာဟ **"ဉာဏသိရေနာ"**တိအာဒိ။ **အနရိယမဂ္ဂေ**တိ မိစ္ဆာမဂ္ဂေ။ တေနာဟ **"ဝိသမေ မဂ္ဂေ"**တိ။ တံ မဂ္ဂနတော အနရိယာ အရိယာနံ မဂ္ဂတော အပါပုဏနေန ပရိစ္စတ္တာ ဟုတ္ဝာ အပါယေ သကလ-ဝဋ္ဋဒုက္ခေ စ ပတန္တိ။ **သွေဝါ**တိ သွာယံ အနရိယေဟိ ကဒါစိပိ ဂန္တုံ အသက္ကုဏေယျော မဂ္ဂေါ အရိယာနံ ဝိသုဒ္ဓသတ္တာနံ သဗ္ဗသော သမင်ဂဓေန **သမော ဟောတိ**။ ကာယဝိသမာဒိဟိ သမန္နာဂတတ္တာ **ဝိသမေ သတ္တကာယေ** တေသံ သဗ္ဗသောဝ ပဟာနေန သဗ္ဗတ္ထ **သမာယေ**ဝ။

ကာမဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ပဉ္စာလစဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၇။ **သမ္မာဓေ**တိ သမ္မိဋ္ဌိတတဏှာကိလေသာဒိနာ သဉ္ဉိဋ္ဌတာယ ပရမ-သမ္မာဓေ။ အတိဝိယ သင်္ကာရဋ္ဌာနဘူတော ဟိ နိဝရဏသမ္မာဓော အဓိပ္ပေ-တော။ သော ဟိ ဒုဂ္ဂဟနော တသ္မိံ အသတိ ကာမဂုဏသမ္မာဓော အနဝသရော ဓော သေယျထာပိ မဟာကဿပါဒိနံ။ **ဩကာသန္တိ ဗျာနဿေတံ နာမံ** နိဝရဏသမ္မာဓောဘာဝတော။ အသမ္မာဓဘာဝေန ဟိ ဗျာနံ ဣဓ "ဩကာသော"တိ ဝုတ္တံ၊ တဒ္ဓ ခေါ အစ္ဆန္နာသမ္မာဓဋ္ဌာနတာယ

ဝိပဿနာပါဒကတာယ။ တထာ ဟိ ပါဠိယံ "အဝိန္ဒိ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အဝိန္ဒီ**တိ ဝိန္ဒိ ပဋိလဘိ။ **ဘူရိမေဓသော**ဘိ မဟာပညော၊ သပညောတိ အတ္ထော။ **အဗုဒ္ဓီ**ဘိ ဗုဇ္ဈိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ပဋိလိနော ဟုတ္ဝာ သေဒ္ဓော, ပဋိလိနာနံ ဝါ သေဒ္ဓောတိ **ပဋိလိနသေဒ္ဓော**။ မာနုဿယဝသေန ဥန္နတဘာဝတော **ပဋိလိနော နာမ ပဟီနမာနော**။ **ပဋိလဘိ**ံသူတိ ကာမဂုဏသမ္မာဓေပိ "ဣမေ ကာမဂုဏာ မာဒိသာနံ ကိ ံ ကရိဿန္တီ"တိ တေ ာ အဘိဘုယျ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယာ သမ္မာသတိ ံ ပဋိလဘိ ံသု။ တေန၂ သမ္မယုတ္တေန လောကုတ္တရသမာဓိနာပိ သုဒ္ဓ၊ သမာဟိတာ။

အယံ ကိရ ဒေဝပုတ္တော ဣတော ပုရိမဝါရေ အတ္တဘာဝေ ပဌမဇ္ဈာနလာဘီ ဟုတ္ဝာ တတော စုတိတ္ဝာ ဗြဟ္မကာယိကာသု နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ တတ္ထ ဈာနသုခံ အနုဘဝိတ္ဝာ တတော စုတော ဣဒါနိ ကာမဘဝေ နိဗ္ဗတ္တော၊ တသ္မာ တံ ဈာနံ သမ္ပာဝေန္တော "တာဒိသဿ နာမ ဈာနသုခဿ လာဘီ ဘဂဝါ"တိ တေန ဂုဏေန ဘဂဝန္တံ အဘိတ္ထဝန္တော **"သမ္မာဓေ ဓတာ"**တိ ဂါထံ အဘာသိ။ အထံသ ဘဂဝါ ယထာ နာမ အဋ္ဌသင္ဋိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓေ နေရုပဗ္ဗတရာဇ ဥပါဒါယ သာသပေါ နာ ကိဋ္ဌိ ဟောတိ၊ ဧဝံ အနန္တာပရိမေယျဗုဒ္ဓဂုဏေ ဥပါဒါယ ရူပါဝစရပဌမဇ္ဈာနံ နာ ကိဋ္ဌိ ဟောတိတိ ဒဿေန္တော **"ယေ သတိ"**န္တိအာဒိနာ အနုတ္တရဂုဏာဓိဂမံ ပဝေဒေသိ။ တတ္ထ **သတိ**န္တိ ဝိပဿနာသတိယာ သင္ဒိ ံ အရိယမဂ္ဂသတိ ံ။ **သုသမာဟိတာ**တိ လောကိယ-သမာဓိနာ စေဝ လောကုတ္တရသမာဓိနာ စ သုဋ္ဌု သမာဟိတာ။ တေ ဟိ အစ္ဆန္တံ သုသမာဟိတာ၊ နာ ဈာနမတ္တလာဘိနော အကုပ္ပဓမ္မတ္တာ။ ကေစိ "ကမ္မန္တေ သုသမာဟိတာ"တိ ပါဌံ ဝတ္ဝာ "မဂ္ဂသမာဟိတာ"တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။

ပဌာလစတ္ထသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-တာယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉။ အတိတဇာတိယံ သယံကာရဝသေန တာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပါဒိတတ္တာ **ပုဗ္ဗေ တိတ္ထကရော**။ တေနာဟ "**ဒိဋ္ဌိ ံ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ**"တိ။ အပရေ အာဟု "အယံ မေ သတ္ထာတိ ဂဟဏဝသေန တိတ္ထကရော အသ အတ္ထိတိ **ပုဗ္ဗေ တိတ္ထကရော**၊ အတိတတ္တဘာဝေ တိတ္ထကရသာဝကော"တိ ၃။ တေ "**ဒိဋ္ဌိ ံ**

၁-ယေ(?)　　၂-တေ(?)　　၃-တိတ္ထကရသည္ဟာကကောတိ (က)

ဥပ္ပါဒေတ္ဝာတိ တသ္မ သတ္ထုနော ဒိဋ္ဌိ အာဒါယ ဂဟေတ္ဝာတိ အတ္ထော”တိ ဝဒန္တိ။ **တိတ္ထံ နာမ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော** တပ္ပိနိမုတ္တသ္မ မိစ္ဆာဝါဒသ္မ အဘာဝတော။ တိတ္ထေ နိယုတ္တာတိ တိတ္ထိကာ၊ တေ ဧဝ **တိတ္ထိယာ**တိ ဝုတ္တာ က-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတ္ဝာ။ **တသ္မာ**တိ ယထာဝုတ္တသ္မ ကလျာဏ-ကမ္မသ္မ။ **နိဿန္ဒေနာ**တိ ဖလဘာဝေန။ **ဝိရိယပ္ပဒိသံယုတ္တာ**တိ ဝိရိယဒီပနာတိ အတ္ထော။

အနိယမိတအာဂဏ္ဌိတိ အနိယမဝိဓာနံ အနိယမဝသေန ဝိမိဝစနံ။ **တဏ္ဟာ-ဒေသတန္တိ** တဏ္ဟာပ္ပဗန္ဓနံ။ **နိဟရာတိ** သမေဟိ ပဇဟ။ **ဧကတ္တန္တိ** ကေဝ်ံ။ တေနာဟ “**ဗျာနံ**”န္တိ။ **ဥပပဇ္ဇတီ**တိ နံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နံ ပါပုဏာတီတိ အာဟ “**နံ ပဋိလဘတီ**”တိ။ **နံ သြဿဇ္ဇာယျာ**တိ နံ သင်္ကော်စံ အာပဇ္ဇေယျ။ ဃရာ-ဝါသတော ပရိဗ္ဗဇနံ ပရိတော အပဂမောတိ **ပရိဗ္ဗဇော**။ ပဗ္ဗဇိတဝတသမာ-ဒါနဿ အဒဋ္ဌတာယ စ တတ္ထ စ အသက္ကစ္စကိရိယာယ **သိထိလဂဟိတာ**။ **အာတိရေက**န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပုရိမကာလတော ပိ အဓိကံ။ **ဥပဓီ**တိ ဥပရူပရိ။ **ဒုက္ခဋ္ဌံ အကတမေဝ သေယျော**တိ ဒုစ္စရိတံ နာမ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အကတမေဝ ဟိတာ-ဝဟံ။

ယံ ကိဉ္စိတိ ယံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ။ **သိထိလံ ကတ**န္တိ အသက္ကစ္စကာရိတာယ သိထိလံ ကတ္ဝာ ပဝတ္တိတံ။ **ဝေရူပမေဝါ**တိ ဝေရူပံ ပရာမဋ္ဌသာမညဒိဿမေဝ ပန္ဆာနုတာပစရိယာဒိပဋိဘာဂတော။ **သံကိလိဋ္ဌမေဝ** တဏ္ဟာသံကိလေသ-ဥပက္ကိလိဋ္ဌတ္တာ။ **အာသင်္ကိတပရိသင်္ကိတ**န္တိ အာဒိတော သမန္နာတော ပဋ္ဌာယ ပရေဟိ သင်္ကိတံ။ ဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ၊ တတ္ထ နိယုတ္တာတိ **အာဒိ-ဗြဟ္မစရိယိကာ၊** မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါတိ အတ္ထော။ တေနာဟ “**မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာ**”တိ။ **ပုဗ္ဗပဓာနဘူတာ**တိ ပဌမာရမ္ဘဘူတာ။

တာယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-စန္ဒိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀။ ဝိမာနေ ဂဟိတေ တံနိဝါသိဝိ ဂဟိတော ဟောတိတိ ဝုတ္တံ “**စန္ဒ-ဝိမာနဝါသိ ဒေဝပုတ္တော**”တိ။ **သဗ္ဗမိ**တိ သဗ္ဗသ္မာ ဒုဂ္ဂဋ္ဌာနာ **ဝိပ္ပမုတ္တော**သိ ဘဂဝါ တံ၊ တသ္မာ မယ္ဟမ္ပိ ဇာတော သမ္မာဒဋ္ဌာနတော ဝိပ္ပမောက္ခံ ကရောဟိတိ အဓိပ္ပါယော။ တေနာဟ “**တသ္မ မေ သရဏံ ဘဝါ**”တိ။ **လောကာနုကမ္ပကာ**တိ

သမ္ဗဿ လောကဿ အနုဂ္ဂဟာ၊ တသ္မာ တုယ္ဟမ္ပိ တေသပိ စန္ဒဿ။ **တာဒိသာ ဧဝါ**တိ သမာနာ ဧဝ။ **ပမုဉ္စသီ**တိ ပမုဉ္စိတ္ထ။ တေနာဟ “**အတီတဧ္သေ ဝတ္ထုမာန-ဝစနံ**”န္တိ။

စန္ဒိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-သူရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၁။ **အန္ဓဘာဝကရဏေ**တိ လောကဿ အန္ဓကရဏေတိပိ အပရေ။ တေနာဟ “**တမသီ**”တိ။ **ဝိရောစတီ**တိ ဝိဇ္ဇောတတိ။ ကာမံ ဒေဝပုတ္တဝသေန ပဌမံ ဒေဝတာ ဥဒ္ဒဋ္ဌာ၊ ရာဟုနော ပန ပယောဂေါ တသ္မာ ဝိမာနေတိ အာဟ “**မဏ္ဍလီတိ မဏ္ဍလသဏ္ဌာနော**”တိ။ **ဝဒတိ** တဒါ မုခေန ဂဟိတတ္တာ။ မုခေန ဂဟဏဉ္စေတ္ထ “ဂိလီ”တိ အဓိပ္ပေတံ၊ န စ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ အာဟ “**ဂိလိတိ ဝဒံတိ**”တိ။ ဣဒါနိ တသ္မ မုခေန ဂဟဏသမတ္ထတံ ဒဿေတုံ “**ရာဟုဿ ဟိ**”တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ **သောတိအာဒိ** တသ္မ စန္ဒိမသ္မိုရိယာနံ ဂဟဏကာရဏဒဿနံ။ **အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ**တိ စန္ဒိမသ္မိုရိယာနံ ပရိစာရကဒေဝတာ။ **ဝေဂန္တိ** ဇဝံ။ သော ဟိ ကေနစိ အာဘိမုခံ အတိဒုန္နိဝါရော ကမ္မနိယာမသိဒ္ဓေါ။ **မဏ္ဍကန္တိ** ကဏ္ဌဿ ဥပရိမဒေသံ။ ကေစိ “သိသမတ္ထကမေဝါ”တိ ဝဒန္တိ။ **နိက္ခမေယျ ဝေဂဿ** တိက္ခသိဃထာမဘာဝတော။ **အာဂမိတ္ထာ**တိ အတ္တနော ဂမန-ဒိသာဘိမုခံ အာဂမိတ္ထာ။ **နန္တိ** ရာဟုံ။ ဥဒ္ဓံ ဥလ္လဃေ်တုကာမပို **ဩနမေယျ**။ ပဒဒ္ဓယေနပိ သော မဟာသရိရော မဟာဗလော၊ စန္ဒိမသ္မိုရိယာနံ ပန ဂမန-ဝေဂေါ တေန သဒ္ဓဓာပိ ဒုန္နိဝါရိယောဝါတိ ဒဿေတိ။ **ဝိမာနေနာ**တိ စန္ဒဂ္ဂဟေ စန္ဒဝိမာနေန, သူရိယဂ္ဂဟေ သူရိယဝိမာနေန ဥဘိန္နမ္ပိ ဝိမာနေန သဟေဝ။ အမာဝါသိယံ ဟိ ဒ္ဝေ ဝိမာနာနိ ယောဇနမတ္တန္တရိတာနိ ဟုတ္ဝာ သဟေဝ ပဝတ္တန္တိ။ ယဒိ ဒ္ဝေပိ ဒေဝပုတ္တာ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာ၊ အထ ကသ္မာ သူရိယသ္မေ ဧဝ “ပဇံ မမ”န္တိ ဝုတ္တံ၊ န စန္ဒသ္မေတိ? “သော စ ကိရ နံ စိရဿေဝ တတော စဝိတ္ဝာ အညတ္ထ နိဗ္ဗတ္တော၊ အညာ ဧဝ စ ဒေဝတာ တတ္ထ ဝသိ၊ ယသ္မိံ စန္ဒဂ္ဂဟေ ဘဂဝါ တံ ဂါထံ အဘာသိ၊ နာ တထာ သူရိယော၊ အပရဘာဂေ ပန တတ္ထပိ ကာလေန ကာလံ ရာဟုဂ္ဂဟော ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။

သူရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-အနာထပိဏ္ဍိကဝဂ္ဂ

၁-စန္ဒိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂။ ပဗ္ဗတတဋ္ဌာ သန္ဒမာနော တထာရူပေါ နဒီနံဝတ္တနပဒေသောပိ သမ္မာဓ္ဘောနတာယ ကစ္ဆော ဝိယာတိ အာဟ **"ပဗ္ဗတကစ္ဆေ ဝိ"**တိ။ ပဋိပက္ခ-ဒူရီဘာဝေန သေဋ္ဌဋ္ဌေန စ ဧကော ဥဒေတိတိ ဧကောဒိ၊ ကေဂ္ဂတာ။ တသ္မိံ ယောဂတော ကေဂ္ဂစိတ္တာ ဇုဓ **ဧကောဒီ**။ ပဋိပက္ခတော အတ္တာနံ နိပယန္တိ ဝိသောခေန္တိတိ **နိပကာ**၊ ပညဝန္တော။ တေနာဟ **"ကေဂ္ဂစိတ္တာ ဧစဝါ"**တိ-အာဒိ။ ကာယာဒိဘေဒံ အာရမ္မဏံ သာတိသယနာယ သတိယာ သရဏ္တိ **သတာ**။ တေနာဟ **"သတိမန္တော"**တိ။ **သောတ္ထိံ ဂမိဿန္တိ**တိ ယထာဝုတ္တ-ပဒေသေ မဂ္ဂါ သောတ္ထိမနုပဒ္ဒဝေန ဝတ္တိဿန္တိ၊ ဧဝံ ဗျာနလာဘိနော သောတ္ထိံ ကိလေသေဟိ အနုပဒ္ဒုတာ ဝတ္တိဿန္တိ။ အယံ ကိရ ဒေဝပုတ္တော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗာနသညီ၊ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဘဂဝါ အယံ ဒေဝပုတ္တော အနိဗ္ဗာနဂါမိ သမာနော နိဗ္ဗာနဂါမိသညီ၊ ဟန္ဒဿ နိဗ္ဗာနဂါမိနော ဒဿေမီတိ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ။ စတုန္နံ ဩဃာနံ, သံသာရမဟောဃဿေဝ ဝါ ပရတီရဘာဝတော ပရတီရန္တိ **နိဗ္ဗာနံ**။ အမ္ဗုနိ ဇာတော **အမ္ဗုဇော**၊ မစ္ဆော။ သုတ္တဇာလံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ မစ္ဆော ဝိယ ကိလေသဇာလံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဂမိဿန္တိတိ။

စန္ဒိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဝေဏ္ဍုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃။ **ပယိရုပါသိယာ**တိ ပယိရုပါသဟေတု။ **သိက္ခန္တီ**တိ တိသ္သောပိ သိက္ခာ သိက္ခန္တိ။ **သိဋ္ဌိပဒေ**တိ ကိလေသာနံ သာသနတော ဝဋ္ဋဒုက္ခပရိတ္တာ-သနတော စ သိဋ္ဌိသညိတေ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ပဒေ၊ သဒ္ဓမ္မေတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"အနုသိဋ္ဌိပဒေ"**တိ။ တတ္ထ **အနုသိဋ္ဌီ**တိ သဒ္ဓမ္မော။ **ကာလေ**တိ ယုတ္တပတ္တကာလေ။ **အပ္ပမာဒေါ** နာမ သမထဝိပဿနာဘာဝနာ။

ဝေဏ္ဍုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဒီဃလဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄။ **တဇ္ဇေဝ ပညာယိ**တိ ဒီဃလဋ္ဌိတ္တေဝ ပညာယိ၊ တထာသမညာ ဧဝ အဟောသိ။

ဒီဃလဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-နန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅။ နတ္ထိ တေသဃ အာဝဠံ အာဝရဏန္တိ **အနာဝဠံ**။ **ရူက္ခော ဝါ ပဗ္ဗတော ဝါ**တိ သတ္တာနံ ပကတိစက္ခုဿ အာဝရဏဘူတော ရုက္ခော ဝိယ ပဗ္ဗတော ဝိယ စ အဘိဘဝိတုံ သမတ္ထော ဥယျာဝရဏော နတ္ထိ။ **ကထံဝိဓန္တိ** ကထံသဏ္ဌိတံ, ကထံပကာရံ ဝါ။ **ဒုက္ခန္တိ** ဝဋ္ဋဒုက္ခံ။

နန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-စန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၆။ **ဟဋ္ဌာ**တိ ကာမဘာဝေ။ တတ္ထ ဟိ ပရိဗ္ဘမန္တာသ ပတိဋ္ဌာ ဒုလ္လဘာ ယေဘုယ္ယေန တတ္ထ သတ္တာ နိမုဂ္ဂါ ဧဝ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ ဟဋ္ဌာ အပ္ပတိဋ္ဌော သံသာရော။ **ဥပရီ**တိ မဟဂ္ဂတဘာဝေ။ တတ္ထ ဟိ နိဗ္ဗတ္တာသ နိဗ္ဗာနံ အာရုဟိတုံ အာလမ္ဗနာ ဒုလ္လဘာ၊ ဈာနာဘိရတိယာ တတ္ထေဝ နိကန္တိ တေသံ ဗလဝတီ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဥပရိ အနာလမ္ဗနော သံသာရော။ **ပေသိတဇ္ဇော**တိ နိဗ္ဗာနံ ပတိ ပေသိတစိတ္တော။ **တယော ကမ္မာဘိသင်္ခါရာ**တိ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒယော တယော အဘိသင်္ခါရာ။ တေန "နန္ဒိပုဗ္ဗကော ကမ္မဘဝေါ"တိ ဝတ္တာ "နန္ဒိံ ဇနေတ္ဝာ"တိ ဝုတ္တော။ ကာမသညာသီသေန ကာမဓာတုသ ဂဟဏံ၊ ကာမဓာတု-ပမုခါနိ၁ စ ဩရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ဂဟိတာနိတိ အာဟ **"ကာမ-သညာဂဟဏေန ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနီ"**တိ။ ရူပဘဝေါ ရူပံ ဘဝပဒလောပေန။ ရူပဘဝဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ သေသဘဝဿပိ ဂဟဏံ။ တသ သံယောဇနဂ္ဂဟဏေန ပဉ္စ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ဂဟိတာနိ။

၁-ကာမဓာတုပမုခါနီ (က)

မဟောဃေတိ သံသာရမဟောဃေ။ **တေသန္တိ** ကာမဘဝါဒိနံ **ဂဟဏေန** ဘဝဘာဝေန တဒေကလက္ခဏတာယ။ **အရူပဘဝေါ ဂဟိတော** လက္ခဏ-ဟာရနယေန။ သေသံ သုဝိညေယ္မေဝ။

စန္ဒနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဝါသုဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၇။ **ဆဋ္ဌံ** ဟေဋ္ဌာ ဒေဝတာသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယံ **ဝုတ္တမေဝ**။

ဝါသုဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-သုဇြမ္ပတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈။ **သုဇြမ္ပတီ** တသ္သ ဒေဝပုတ္တသ္သ နာမံ။ တသ္သ သတ္ထု သန္တိကူပ-သင်္ကမနသ္သ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **"သော ကိရာ"**တိအာဒိမာဟ။ တဒေဝ သောကံ တသ္သ ဒေဝပုတ္တသ္သ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ။ **အဇ္ဇရာသဃ်ပရိဝုတော**တိ သဟသ္ဝ-မတ္တေန အဇ္ဇရာသံဃေန ပရိဝုတော။ **နန္ဒနကီဠိကန္တိ** နန္ဒနဝနကီဠံ။ **ဟတ္ထိံ အာဂန္ဒ်တီ**တိ ဟတ္ထိဂယျပဂေါ ဟောတိ။ **ဂန္ဓဗ္ဗိန္တိ**တိ ဇ္ဈေ မာလာဝေဠုနဖွိ ခိဠာပသုတတာယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညထာ ပုပ္ဖါနိယေဝ တာယ တာယ စိတ္တသ္သ ဝသေန မာလာဘာဝေန ဟတ္ထံ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ **ဥပန္ဆေဒကကမ္မဝသေနာ**တိ တသ္မိံ ဒေဝလောကေ အာယုသေသေ သတိ ဧဝ တသ္သ ပန ဥပဃာတကသ္သ လဒ္ဓေါကာသသ္သ ပါပကမ္မသ္သ ဝသေန။ "ပဟာရော"တိ ဒိဝသ္သ တတိယော ဘာဂေါ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ **ကေပဟာရေနေဝါ**တိ ဧကေဝလာယမေဝါတိ အတ္ထော။

ဒိယဝတ္ထု**ကသောကေနာ**တိ ပိယဝတ္ထုနိမိတ္တကေန သောကေန။ **ရူပ-မာနော**တိ ပိဋ္ဌိယမာနော။ **သတ္တမေ ဒိဝသေ**တိ မနုသ္သဂဏနာယ သတ္တမေ ဒိဝသေ။ **တတ္ထေဝါ**တိ တသ္မိံယေဝ နိရယေ **နိမုတ္တိတဗ္ဗံ** ဣမိနာ တာဟိ စ သဟေဝ ပုဗ္ဗေ တသ္သ ပါပကမ္မသ္သ ကတတ္တာ။ **ရူပီ**တိ စိတ္တသန္တာသံ အာပဇ္ဇိ။ **နိဋ္ဌမိတုန္တိ** နိဟရိတုံ အပနေတုံ။ **သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္ဒွာ**တိ တာဟိ ပဋ္ဌသတာဟိ အဇ္ဇရာဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္ဒွာ။

ဇုဒၶံ ဘုတ္တနော စိတ္တံ ဒဿေတိ အာသန္နပစ္စက္ခဘာဝတော။ **နိစ္ဆိတ္တံ** သဒ္ဒါ။ သွာယံ နိစ္ဆိတ္ထော အဓိပ္ပါယဝသေန ဂဟေတဗ္ဗောတိ တတ္ထ ပဟာတဗ္ဗံ ဂဟေတမ္ပဗ္ဗ ဒဿေန္တော "**ဒေဝလောကေ**"တိအာဒိမာဟ။ **န ဂဟေတဗ္ဗော** ဟေတုပဝတ္တိတော ပုဗ္ဗေ တဿ ဥတြာသဿ အဘာဝတော။ **တေသူ**တိ ဒုက္ခေသု။ တာနိ ဟိ ဟေတုပစ္စယေဟိ ကတ္တဗ္ဗတော ဂါဏာယံ "**ကိစ္ဆေသူ**"တိ ဝုတ္တာနိ။ **ကိစ္ဆေသူ**တိ ဝါ ကိစ္ဆနိမိတ္တံ။ ယာသံ ဟိ ပယောဂဝိပတ္တိနံ ဝသေနဿ တာနိ ဒုက္ခာနိ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ၊ တံနိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။ တာ ဟိ အဿ ပယောဂ-ဝိပတ္တိယော ဂတိဝိပတ္တိယော သတ္ထု သန္တိကံ ဥပဂမနေန ဟာယေယ္ယုံ။ **နိဗ္ဗတ္တာနံ ဒိဋ္ဌာနိ**တိ နိဗ္ဗတ္တာနံ ဝသေန ဒိဋ္ဌာနိ.ဒုက္ခာနိ။ **တေသု စ** ဒုက္ခေသု။ သဗ္ဗတ္ထ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။ **ဒုယ္ဗမာနော ဝိယ** စိတ္တသန္တာပေန။

စတ္တာရိပိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဗောဓိ၊ သတိအာဒိဓမ္မသာမဂ္ဂိ၊ တသ္မာ **ဗောဇ္ဈာ** ဗောဓိတော။ သာ ပန ဗောဓိ ဘာဝနာကာရေနေဝ ပဝတ္တတိ၊ အညတြသဒ္ဒယောဂေန စ "ဗောဇ္ဈာ"တိ နိဿက္ကဝစနန္တိ တဒတ္ထံ ဒဿေန္တော မုဠ္ဠတ္ထာပဒံ အပေက္ခိတ္ထာ "**ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝန**"န္တိ အာဟ။ **တပေါဂုဏ**န္တိ ဓုတဓမ္မမာဟ။ သော ဟိ တဏ္ဟာလောလုပ္ပဿ တပနတော **တပေါ**, သယံ ဂုဏသဘာဝတ္တာ ဂုဏသန္နိဿယတော စ **ဂုဏ**န္တိ။ တေနာဟ "**ဓုတင်္ဂသင်္ခါတံ တပေါဂုဏ**"န္တိ။ သဗ္ဗေ သဒ္ဓါရဂတာ နိဿင်္ကိယန္တိ ဝတ္ထောတိ **သဗ္ဗနိဿင်္ဂေါ**၊ အသခ်္ခတဓာတုတိ အာဟ "**သဗ္ဗနိဿင်္ဂါတိ နိဗ္ဗာနတော**"တိ။

ဇုန္ဒြိယသံဝရော ပဌမံ ဝေဒိတဗ္ဗော ပဋိပတ္တိက္ကမဝသေန တသ္သေဝ ပဌမတ္တာ။ တံ ပန ပဋိပတ္တိက္ကမံ ဒဿေတုံ "**ဇုန္ဒြိယသံဝရေ ဟီ**"တိအာဒိမာဟ။ နိပ္ပရိယာယတော မဂ္ဂပရိယာပန္နာ ဧဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ အာဟ "**သဟ ဝိပဿနာယ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ**"တိ။ **တဿာ**တိ တထာဘာဝေန တဿ ယောဂိနော။ ယသ္မာ ဒေဝပုတ္တသ္သ သတ္ထာ တံ ဂါထံ ဝတ္ဝာ ဥပရိ စ သစ္စာနိ ပကာသေသိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**ဘဂဝါ စတုသစ္စဝသေန**[1] **ဒေသနံ ဝိနိဝတ္တေသီ**"တိ။ **ဒေဝပုတ္တော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟီ**တိ ကာမံ တသ္သေဝ ဝိသေသာဓိဂမော ဇာဝဂတော၊ ပဌသတမတ္တာဟိ ပန အဋ္ဌရာဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟီတိ ဗောဓိတံ။ တေနာဟ **မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ**၂ "သော ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဌမဟိ အဋ္ဌရာသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ တံ သမ္ပတ္တိံ ထာဝရံ ကတ္ဝာ ဒေဝလောကမေဝ အဂမာသီ"တိ။

သုဇြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-စတုသစ္စာဝသာနေ (တ)　　၂-ဒီ-ဋ ၂-၃၄၂၊ မ-ဋ ၁-၂၄၀-ပိဋ္ဌေသု။

၈-ကကုဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉။ "နန္ဒာမိ"တိ ဝုတ္တေ နန္ဒိ နာမ ပဗ္ဗဇိတသဒ္ဓိဝိဟာရိကော မလန္တိ စောဒေတုကာမော ဒေဝပုတ္တော **"နန္ဒသိ"**တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ဘဂဝါ တံ ပဋိက္ခိပန္တော **"ကိံ လဒ္ဓါ"**တိ အာဟ။ တေန "တယာ မမ အဓိပ္ပေတနန္ဒိယာ ဇာတဓမ္မယောဓေ နတ္ထိ၊ ကုတော သာ နန္ဒီ"တိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **"တုဋ္ဌိ နာမာ"**တိအာဒိ။ အထ ဒေဝပုတ္တော နန္ဒိယာ အသတိ သောကေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ သောကော စ ပဗ္ဗဇိတသဒ္ဓိဝိဟာရိကော လန္တိ စောဒေန္တော အာဟ **"တေန ဟိ သမဏ သောစ၎သီ"**တိ။ ဘဂဝါ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပန္တော **"ကိံ ဇိယိတ္ထာ"**တိအာဒိမာဟ၊ ကိံ မံ ဇိနာတိတိ အတ္ထော။

ယဒိ တေ နန္ဒိသောကာ နု သန္တိ ဟာသဝတ္ထုနော လာဘသဿဇာနိယာ စ အဘာဝတော၊ ကေဝိဟာရိနော ပန အရတိယာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ကန္တိ တံ ကေမာသိနံ၊ အရတိ နာဘိကီရတီ"**တိ။ တသ္မိမ္ပိ ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တေ အထ နေသမ္ပိ နန္ဒိသောကာရတီနံ အဘာဝေ ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော **"ကထံ တွ"**န္တိ ဂါထမာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ တံ ကာရဏံ ပဝေဒေန္တော **"အဃဇာတဿာ"**တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **အဃဇာတဿာ**တိ အဃေ ဇာတဿ။ တေနာဟ **"ဝဋ္ဋဒုက္ခေ ဋ္ဌိတဿာ"**တိ။ **ဇာတတဏှာသ** အပ္ပဟီနတဏှာသ **ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အာဂတမေဝ** ကာရဏာသ အပ္ပဟီနတ္တာ။ တသ္မာ ဟိ ကာရဏာသ အပ္ပဟီနတံ ဒဿေန္တော **"ဒုက္ခီ သုခံ ပတ္ထယတီတိ 'ဟိ ဝုတ္တ"**န္တိ အာဟ။ ဒုက္ခပ္ပဝတ္တိယာ သာပိ တဏှာပ္ပဝတ္တိ တေန ဒဿိတာ။ **ဇာတီ**တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ နိဂမနဝသေန ဒဿေတိ။

ကကုဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ဥစ္ဆရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀။ နဝမေ ဥစ္ဆရသုတ္တံ ဟေဋ္ဌာ ဒေဝတာသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ။

ဥစ္ဆရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-အနာထပိဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁။ ဒသမေ ကာမံ ဒေဝတာသံယုတ္တေပိ "ဧဒံ ဟိ တံ ဇေတဝန"န္တိ-အာဒိနာ ဧကမာ ဧဝ ဂါထာ အာဂတာ။ တတ္ထ "အညတရာ ဒေဝတာ"တိ နိဒါနံ အာရောပိတံ။ ဟေဋ္ဌာ အာဂတနယတ္တာ ဧဝ ဟိ ပေါတ္ထကေသု နု လိခိတံ၊ ဧကဓ ပန ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တေ **"အနာထပိဏ္ဍိကော ဒေဝပုတ္တော"**တိ နိဒါနေ နိဂမေ စ အာဂတံ၊ တတ္ထ ဒေဝပုတ္တေနု သတ္ထု ဝုတ္တပ္ပကာရဂုဏပဝေဒနဝသေန ဝုတ္တံ။ သတ္ထာ ပန ဘိက္ခူနံ တမတ္ထံ ပဝေဒေန္တော **"အညတရော ဒေဝ-ပုတ္တော"**တိ အာဟ။ တထာ ပဝေဒနေ ပန ကာရဏံ ဒဿေန္တော **"အာနုဘ္ဘဇ္ဇေရဿာ"**တိအာဒိမာဟ။ **အနုမာနပုဋ္ဌိယာ**တိ အနုမာနဉ္ဉာဿ။ **အာနုဘာဝပွကာသနတ္ထ**န္တိ ဗလဒီပနတ္ထံ။

အနာထပိဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဒုတိယဝဂ္ဂ

၁-သိဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂။ **တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမ**န္တိ တတိယဝဂ္ဂေ ပဌမသုတ္တံ။ **ဝုတ္တဋ္ဌမေဝ** ဟေဋ္ဌာ သတ္တလပကာယိကဝဂ္ဂေ ပဌမသုတ္တေ။

သိဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ခေမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃။ **ပဌမံယေဝါ**တိ ဇရာမရဏာဒိဘာဝတော ပဂေဝ။ **မလဝိန္တံ**နံ စိန္တေတီတိ ယထာ သာကဋိကော အဇာနိတ္ဝာ ဝိသမေ မဂ္ဂေ သကဋံ ပါဇေန္တော အက္ခေ ဆိန္နေ ပတိကာတုံ အဝိသဟန္တော ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော ဗလဝ-စိန္တနံ စိန္တေတိ၊ မဟန္တံ စိတ္တသန္တာပံ ပါပုဏာတိ၊ ဧဝံ အဓမ္မဝါဒိ မစ္ဆုမုခံ ပတ္တော ဗလဝစိတ္တသန္တာပံ ပါပုဏာတိ၊ တသ္မာ ဓမ္မစရိယာယ နပ္ပမဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။

ခေမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ပကတေတုံ (တ)

၃-သေရီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၄။ **ယံ ဒါနံ ဒေမိတိ** ယံ ဒေယျဓမ္မံ ပရဿ ဒေမိ။ **တဿ ပတိ ဟုတ္ဝာတိ** တဗ္ဘိသယံ လောဘံ သုဋ္ဌု အဘိဘဝန္တော တဿ အဓိပတိ ဟုတ္ဝာ ဒေမိ တေန အနာကမ္ပနိယတ္တာ။ **"နံ ဒါသော နံ သဟာယော"**တိ ဝတ္ဝာ တဒုဘယံ အန္ဓယတော ဗျတိရေကတော ဒဿေတုံ **"ယော ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒါသော ဟုတ္ဝာ ဒေတိ** တဏှာယ ဒါသဗျဿ ဥဂဂတတ္တာ။ **သဟာယော ဟုတ္ဝာ ဒေတိ** တဿ ပိယဘာဝါဝိဿဇ္ဇနတော။ **သာမိ ဟုတ္ဝာ ဒေတိ** တဏှာဒါသဗျတော အတ္တာနံ မောစေတ္ဝာ အဘိဘုယျ ပဝတ္တနတော။ သာမိပရိဘောဂသဒိသာ ဟေတဿာယံ ပဝတ္တတိတိ။

အထ ဝါ ယော ဒါနသီလတာယ ဒါယကော ပုဂ္ဂလော၊ သော ဒါနေ ပဝတ္တိ-ဘေဒေန ဒါနဒါသော ဒါနသဟာယော ဒါနပတိတိ တိပွကာရော ဟောတိတိ ဒဿေတိ။ တဒဿ တိပွကာရတံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"ယော ဟိ"**တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒါတမ္မဋ္ဌေန **ဒါနံ၊** အန္ဓပါနာဒိ။ တတ္ထ ယံ အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇတိ တဏှာမိပန္နတာယ၊ တဿ ဝသေ ဝတ္တနတော ဒါသော ဝိယ ဟောတိ။ ယံ ပရေသံ ဒီယတိ၊ တတ္ထပိ အန္ဓပါနသာမညေန ဧကံ ဝုတ္တံ **"ဒါနသမ်ဂါ-တဿ ဒေယျဓမ္မဿ ဒါသော ဟုတ္ဝာ ဒေတိ"**တိ။ **သဟာယော ဟုတ္ဝာ ဒေတိ** အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဿ ပရေသံ ဒါတဗ္ဗဿ စ သမဿမဋ္ဌပနေန။ **ပတိ ဟုတ္ဝာ ဒေတိ** သယံ ဒေယျဓမ္မဿ ဝသေ အဝတ္တိတ္ဝာ တဿ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပနတော။

အပရော နယော— ယော အတ္တနာ ပဏီတံ ပရိဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ပရေသံ နိဟီနံ ဒေတိ၊ သော **ဒါနဒါသော** နာမ တဏှာမိတ္တနိဟီနဘာဝါပတ္တိ-တော။ ယော ယာဒိသံ အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇတိ၊ တာဒိသမေဝ ပရေသံ ဒေတိ၊ သော **ဒါနသဟာယော** နာမ တဏှာမိတ္တနိဟီနာဓိကဘာဝါဝိဿဇ္ဇနေန သဒိသ-ဘာဝါပတ္တိတော။ ယော အတ္တနာ နိဟီနံ ပရိဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ပရေသံ ပဏီတံ ဒေတိ၊ သော **ဒါနပတိ** နာမ တဏှာမိတ္တသေဋ္ဌဘာဝပ္ပတ္တိတော။ ကမ္မသရိက္ခကော ဟိ ဝိပါကော၊ တသ္မာ ဒေဝပုတ္တော "ဒါနပတိ"တိ ဝဒန္တော **"အဟံ တာဒိသော အဟောသိ"**န္တိ ဒဿေတိ။

"စတ္ဂူသု ဒ္ဝါရေသု ဒါနံ ဒိယိတ္ထာ"တိ ပါဠိယံ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"တဿ ကိရ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒါန**န္တိ ယိဋ္ဌံ၊ တဉ္စ ခေါ သမ္ဘသာဓာရဏဝသေန ကတန္တိ အာဟ **"သမဏ။ပ။ ယာစကာနန"**န္တိ။

ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ပဂတာတိ ယံ ကိဉ္စိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတာ။ **ဘောဝါဒိနော**တိ ဇာတိမတ္တ-ဖြာဟ္မဏော ဝဒတိ။ **နာလတ္ထ** ဗုဒ္ဓသုညတ္တာ တဒါ လောကသ္မိ။ **ဒုဋ္ဌာ**တိ ဒုက္ခိတိကကပ္ပကာ ကသိရဝုတ္တိကာ။ တေနာဟ **"ဒလိဒ္ဒမနုဿာ"**တိ။ ကသိ-ဝါဏိဇ္ဇာဒိဇိဝိကံ အနုဋ္ဌာတုံ အသမတ္ထာ ဇူဓ "ကပဏာ"တိ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **"ကာဏကုဏိအာဒယော"**တိ။ **ပထာဝိနော**တိ အဠိကာ။ **ဝနိမ္ဗကာ**တိ ဒါယကာနံ ဂဏ္ဌကိတ္တနကမ္မဖလကိတ္တနဝသေန ယာစကာ သေယျထာပိ နဂ္ဂါဒယော။ တေနာဟ **"ဇုဏ္ဍံ ဒိန္နေ"**နိအာဒိ။ **ပသတမတ္တန္တိ** ဝိဟိတတ္ထုလာဒိ-ဝသေန ဝုတ္တံ။ **သဏ္ဌဝမတ္တန္တိ** ယာဂုဘတ္တာဒိဝသေန။ ယထာ ဂါမလာဘော ဂါမေ ဥပ္ပဇ္ဇနကော အာယလာဘော၊ ဧဝံ တတ္ထ ဒွါရလာဘောတိ ဒဿေတိ **"တတ္ထ ဥပ္ပန္နနကသတသဟဿေ"**တိ။ **မဟန္တံ တရုံ ဒါနံ အဒံသု** အညဿပိ ဓနဿ ပိနိယောဂံ ဂတတ္တာ။ **တံ သန္ဓာယာ**တိ တံ မဟန္တံ တရုံ ဒါနံ ကတံ သန္ဓာယ။ ရညော ဟိ တတ္ထ ဒါနံ ဇူတ္ထာဂါရဿ ဒါနေန မဟတာ အဘိဘူတံ ဝိယ ပဋိနိဝတ္တံ ဟောတိတိ အာဟ **"ပဋိနိဝတ္တိ"**တိ။ **ကောစိ**တိ ဘုမ္မတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ။ တေနာဟ **"ကတ္ထစိ"**တိ။ အနေကဝဿသဟဿာယုကကာလေ တဿ ဥပ္ပန္နတ္တာ **အသီတိဝဿသဟဿာနိ** သော ရာဇာ ဒါနမဒါသိတိ။

သေရိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဃဋိကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅။ **စတုတ္ထေ** ဟေဋ္ဌာ ဒေဝတာသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယံ **ဝုတ္တမေဝ**။

ဃဋိကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဇန္တုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၆။ ယေ ဝိနယေ အပကတညုနော သံကိလေသိကေသု ဝေါဒါနိယေသု ဓမ္မေသု နာ ကုသလာ ယံ ကိဉ္စိ နာ ကာရိနော ဝိပ္ပဋိသာရဗဟုလာ၊ တေသံ အနုပ္ပန္နဿ ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နဿ ဘိယ္ယောဘာဝံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇတိတိ အာဟ **"အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ။ပ။ ဥဒ္ဓစ္စပကတိကာ"**တိ။ သာရာဘာဝေန တုဆ္ဆတ္တာ စ နဒ္ဓေ ဝိယာတိ နဒ္ဓေ၊ မာနေါတိ အာဟ **"ဥန္နဠာတိ ဥဂ္ဂတ-နဒ္ဓေ"**တိ။ တေနာဟ **"ဥန္နိတတုဆ္ဆမာနာ "**တိ။ မာနော ဟိ သေယျသ

သေယျောတိ သဒိသောတိ စ ပဝတ္တိယာ ဝိသေသတော **တုန္နော**။ **စာပလ္လေ-နာ**တိ စပလဘာဝေန၊ တဏှာလောလုပ္ပေနာတိ ဒုတ္ထော။ **မုခရာ**တိ မုခေန ဖရုသာ၊ ဖရုသဝါဒိနောတိ အတ္ထော။ **ဝိကိဏ္ဏဝါစာ**တိ ဝိသဋ္ဌဝစနာ၊ သမ္ဖပ္ပလာပတာယ အပရိယန္တဝစနာ။ တေနာဟ **"အသံယတဝစနာ"**တိ-အာဒိ။ **စက္ခုသောတေ မဒ္ဒနာဝါသဒိသာ**တိ ဧတေန အနဝဋ္ဌိတကိရိယတံ ဒဿေတိ။ ယေန သမန္နာဂတာ သတ္တာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌာတုံ ဝါ နိသီဒိတုံ ဝါ န သက္ကောန္တိ၊ ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တိ။ **အနဝဋ္ဌိတစိတ္တာ**တိ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ န အဝဋ္ဌိတစိတ္တာ။ **ဝိဝဋ္ဋက္ခန္ဓိယာ**တိ အသံဝုတစက္ခာဒိဋ္ဌိယာ။

ဂုဏကထာယ သဒ္ဓိံ ကထိယမာနော နိဂ္ဂုဏာသဿ အဂုဏော ပါကဋော ဟောတိ ဇာတိမတ္တိသမိပေ ဌိတဿ ဝိယ ကာစမဏိနော ဒေါသော။ **သုခဇီဝိနော**တိ သုခေ ဌိတာ။ ယထာ ဒါယကာနံ သုဘရံ ဟောတိ၊ ဧဝံ သုခေန အကိစ္ဆေန ပဝတ္တဇီဝိကာ။ တေနာဟ **"ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခု"**တိအာဒိ။

အတ္တနော ရုစိဝသေန ဂါမကိစ္စံ နေတိတိ ဂါမဏိ၊ တေ ပန ဟိဋ္ဌေန္တော ဝဒတိ **"ဂါမဏိကာ"**တိ။ **ဝိဿဇ္ဇေတွာ**တိ သတိဝေါဿဂ္ဂဝသေန ဝိဿဇ္ဇေတွာ။ **ကိလေသမုဒ္ဓာယာ**တိ မဟိစ္ဆာသဒ္ဒါတာယ တဏှာမုဒ္ဓာယ။ သီလဝန္တာနံယေဝ ဟိ ဒုပ္ပဋိပတ္တိံ သန္ဓာယဲ ဒေဝပုတ္တော ဝဒတိ။ **စတ္တာမယုတ္တကေယေဝါ**တိ ဩဝါဒေန မယာ အနုဂ္ဂဟေတမ္ပမေဝ။ **ဆန္ဒိတကာ**တိ ပရိစ္ဆတ္တာ အာစရိ-ယုပဇ္ဈာယာဒိဟိ။ တတော **ဧဝ အနာထာ အပ္ပတိဋ္ဌာ**။ **ပေတာ**တိ ဝိဂတ-ဇီဝိတာ မတာ။ ယထာ ပေတာ၊ **တဇေဝ ဟောန္တိ** အတ္တဟိတာသမတ္ထတာယ ဝိညူနံ ဇိဂုစ္ဆိတမ္ပတာယ စ။

ဇန္တုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ရောဟိတဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇။ **ဧကောကာသေ**တိ စက္ကဝါဠဿ ပရိယန္တသညိတေ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ။ **ဘူမ္မန်**တိ "ယတ္ထာ"တိ ဣဒံ ဘူမ္မဝစနံ၊ သာမညတော ဝုတ္တမ္ပိ "သော လောကဿ အန္တော"တိ ဝစနတော ဝိသိဋ္ဌဝိသယမေဝ ဟောတိ။ "န ဇာယတိ န မီယတီ"တိ ဝတ္ဝာ ပုန "န စဝတိ န ဥပပဇ္ဇတီ"တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန်အိ အာဟ **"ဣဒံ အပရာပရံ။ပ။ဂမိတ"**န်အိ။ **ပဒဂမနေနာ**တိ ပဒဿာ ဂမနေန။ **သင်္ခါရလောကဿ အန်ဆံ သန္ဓာယ ဝဒတိ** ဥပရိ သစ္ဆာနိ ပကာသေတုကာမော။ သင်္ခါရလောကဿ ဟိ အန္တော နိဗ္ဗာနံ။

ဒဠ္ဠံ ထိရံ ဓနု တေသၢတိ ဒဠ္ဠဓန္ဓာ။ သော ဧဝ **ဒဠ္ဠဓမ္မော**တိ ဝုတ္တော။ တေနာဟ **"ဒဠ္ဠဓနူ"**တိ။ **ဥတ္တမပုရိသဝေဏေနာ**တိ သဟသဿထာမပုရိသဝေဏေန။ ဓနုသိပ္ပသိက္ခိတတာယ ဓနုဂ္ဂဟော၊ န ဓနုဂ္ဂဟမတ္တေနာတိ အာဟ **"ဓနုဂ္ဂဟောတိ ဓနုအာဒရိယော"**တိ။ "ဓနုဂ္ဂဟော"တိ ဝတ္တာ "သိက္ခိတော"တိ ဝုတ္တေ ဓနုသိက္ခာယ သိက္ခိတောတိ ဝိညာယတိ၊ သိက္ခာ စ တတ္ထေကေ ကာလေ သမတ္ထသဉ္ဇာတံသဂတော ဟောတီတိ အာဟ **"ဒသ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဓနုသိပ္ပံ သိက္ခိတော"**တိ။ **ဥသဘပုရိသဝေဏေဝီ**တိ ဝိသတိယဋ္ဌိယော ဥသဘံ၊ တသ္မိံ ဥသဘပုရိသဝေဏေ ပဒေသေ။ **ဝါလဂ္ဂနွန်** ဝါဠကောဋိံ။ **ကတဟတ္ထော**တိ ပရိစိတဟတ္ထော။ **ကတသရက္ခေပေါ**တိ ဝိဝဋသရက္ခေပပဒေသဒဿနဝသေန သရက္ခေပကတာဝိ။ တေနာဟ **"ဒဿိတသိပ္ပေါ"**တိ။ "ကတသိပ္ပေါ"တိ ဧကစ္စိ။ အသန်ဒွ် တေနာတိ **အသနံ၊** ကတ္ထော။ **တာလစ္ဆာယ**န်ဒွ် တာလစ္ဆာဒိံ၊ သာပန ရတနမတ္တာ, ဝိဒတ္ထိစတုရဿလာ ဝါ။

ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒါတိ ကေသိံ စက္ကဝါဠေ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒါ။ သမုဒ္ဒသိသေန ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ ဝဒတိ။ **ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒေါ**တိ ဝေါ ဧသေဝ နယော။ **နိပ္ပဗ္ဗတန်**ဒွ် အဒန္ဓကာရိတံ။ **သမ္ပတ္တေ**တိ တာဒိသေန ဇဝေန ဂစ္ဆန်ဒွ်နေ သမ္ပတ္တေ။ **အနောတတ္တေ**တိ ဝေါ "သမ္ပတ္တေ"တိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော၊ တထာ "နာဂလတာဒန်ဒွ်ကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ"တိ ဝေါ။ **တဒါ**တိ ယဒါ သော လောကန်ဒွ်ဂဝေသကော အဟောသိ၊ တဒါ။ **ဒီဃာယုကကာလော**တိ အနေကဝဿသဟဿာယုကကာလော။ **စက္ကဝါဠလောကဿာ**တိ သာမညဝသေန ကေဝစနံ၊ စက္ကဝါဠလောကန်ဒွ် အဝေါ။ **ဇုမသ္မိံ ယေဝ စက္ကဝါဠေ နိဗ္ဗတ္တိ** ပုဗ္ဗပရိစရိယသိဒ္ဓါယ နိကန်ဒွ်ယာ။ **သဿတိမှိ သမနကေတိ** နိ ရူပဓမ္မမတ္တကော၊ အထ ခေါ ပဗ္ဗတ္ဂန္ဓသမုဒါယေတိ ဒဿေတိ။ **သမိတပါပေါ**တိ သမုစ္ဆိန္နသံကိလေသဓမ္မော။

ရောဟိတဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၈-နန္ဒသုတ္တနန္ဒိဝိသာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၈-၁၀၉။ နန္ဒသုတ္တဝိသာလသုတ္တာနိ **သတ္တမဘဏ္ဍဝဂ်ာနိ** ဟေဋ္ဌာ သံဝဏ္ဏိတရူပတ္တာ **ဝုတ္တဆာဒေနဝဝေ**။

နန္ဒသုတ္တနန္ဒိဝိသာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-သုဿိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀။ **တုယ္ဟမ္ပိ နော**တိ တုယ္ဟမ္ပိ နု၊ နု-သဒ္ဒေါ ပုစ္ဆာယံ၊ တသ္မာ ဝဏ္ဏံ ကထေတုကာမော ပုစ္ဆတိတိ အဓိပ္ပါယော။ **နု ဝဋ္ဋတီ**တိ နု ယုဇ္ဇတိ။ **ကထိ-ဧတာ**တိ ကထေတုံ အာရဒ္ဓါ။ တေနာဟ **"မတ္ထကံ နု ပါပုဏာတီ"**တိ။ တမေဝ မတ္ထကာပါပုဏနံ ဒဿေတုံ **"သေ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သတိ-သမ္ပဇညာယောဂတော ဂေါရူပသီလော၊ မုဋ္ဌော ခလိတပညော၊ ဂေါ-ရူပဿ ဝိယ သီလံ ဧတဿာတိ ဟိ **ဂေါရူပသီလော**။ **သဘာဂေါ** ကေရူပ-စိတ္တာတာယ။ အရိယာနံ သဘာဂတာ နာမ ဂုဏဝန္တဝေသနာတိ အာဟ **"အညမညဿ ဂုဏေသု ပသီဒိတ္ဝာ"**တိ။ **သောဋ္ဌသဝိဓံ ပညန္တိ** မဟာပညာ-ဒိကာ ဆ, နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိပညာ, အာသဝက္ခယပညာတိ ဋ္ဌံ သောဋ္ဌသဝိဓံ ပညံ။ တေသဉ္ဧိ သာဝကသာဓာရဏာဉာဏာနိဝိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ သမောသရဏံ ဂစ္ဆန္တိ။

အာနန္ဒာတိ ထေရံ အာဟ။ **အာစာရော**တိ စာရိတ္တသီလမာဟ။ **ဂေါစ-ရော**တိ ဂေါစရသမ္ပတ္တိ။ **ဝိဟာရော**တိ သမာပတ္တိဝိဟာရော။ **အဘိက္ကမော**တိ-အာဒိနာ ဋ္ဌရိယာပထဝိဟာရံ။ **တုယ္ဟမ္ပိ**တိ **ဝိ**-သဒ္ဒေန ဘဂဝတာ အတ္တာနံ အာဒိံ ကတ္ဝာ တဒညေသံ ဝိညူနံ သဗ္ဗေသံ ထေရဿ ရုစ္စနသဘာဂေါ[၁] ဒိဝိတောတိ ဒဿေန္တော **"မယ္ပံ ရုစ္စတိ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သတိပိ **အာနန္ဒတ္ထေရဿပိ** အသိတိယာ မဟာထေရာနံ အန္တောဂဓဘာဝေ "အသီ-တိယာ မဟာထေရာနံ ရုစ္စတိ"တိ ဝတ္ဝာ "တုယ္ဟမ္ပိ ရုစ္စတိ"တိ ဝစနံ တေန ဓမ္မသေနာပတိနော ဝဏ္ဏံ ကထာပေတုကာမတာယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သာဋ္ဌကန္တေရေတိ နိဝတ္ထဝတ္ထန္တေရေ။ **လဒ္ဓေါကာသော**တိ နိဗ္ဗုဒ္ဓံ ကရောန္တော သာဋ္ဌကန္တေရေ လဒ္ဓံ ဂဟေတုံ လဒ္ဓါဝသရော။ **လဘိဿာမိ နော**တိ လဘိဿာမိ ဝတ။ **ဒီပဓဇဘူတ**န္တိ သတယောဇနဝိတ္ထိဏ္ဏံ ဇမ္ဗုဒီပဿ ဓဇဘူတံ။ **ပုဂ္ဂလ-ပလာပေ**တိ အန္တောသာရာဘာဝတော ပလာပဘူတေ ပုဂ္ဂလေ ဟရန္တော။ **ဗာလတာယာ**ဘိ ရုစိခန္တိအာဒိအဘာဝတာယ။ **ဒေါသတာယာ**တိ ဒုဿက-ဘာဝေန။ **မောဟေနာ**တိ မဟာမုဇ္ဇတာယ။ ကေစိ ပန **"ဗာလော ဗာလ-တာယာ**တိ မုဇ္ဇတာယ ပကတိဗာလဘာဝေန နံ ဇာနာတိ။ **မူဠှော မောဟေ-နာ**တိ သယံ အဗာလော သမာနောပိ ယဒါ မောဟေန ပရိယုဋ္ဌတော ဟောတိ၊ တဒါ မောဟေန နံ ဇာနာတိ၊ အယံ ပဒဒွယဿ ဝိသေသော"တိ ဝဒန္တိ။ **ဝိပလ္လတ္ထဝိဇ္ဇော**တိ ယက္ခုမ္မာဒေန ပိတ္တုမ္မာဒေန ဝါ ဝိပရီတစိတ္တော။

၁-ရုစ္စနဘာဝေါ(?)

"စတ္ဂူသု ကောသလ္လေသူ"တိ ဝုတ္တံ စတုဒ္ဒိဓံ ကောသလ္လံ ပါဋိယာ ဧဝ ဒဿေတုံ **"ဝုတ္တံ ဟေတ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယော အဒ္ဓာရသ ဓာတုယော သမုဒယတော အတ္ထင်္ဂမတော အဿာဒတော အာဒီနဝတော နိဿရဏာတော စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ၊ အယံ **ဓာတုကုသလော**။ ဝုတ္တနယေန အာယတနေသု ကုသလော **အာယတနကုသလော**။ အဝိဇ္ဇာဒိသု ဒွါဒသပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဂ်ေသု ကုသလော **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကုသလော**။ "ဣဒံ ဣမဿ ဖလဿ ဌာနံ ကာရဏ်ံ၊ ဣဒံ အဒ္ဓာနံ အကာရဏ်"န္တိ ဧဝံ ဌာနဉ္စ ဌာနတော, အဒ္ဓာနဉ္စ အဒ္ဓာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနတော **ဌာနာဌာနကုသလော**။ ယော ပန ဣမေသု ဓာတုအာဒီသု ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန နိဿင်္ဂတိယာ ပဇ္ဈာတိ လဒ္ဓနာမေန ဉာဏေန ဣတော ဂတော ပဝတ္တော၊ အယံ **ပဇ္ဈိတော** နာမ။

မဟန္တာနံ အတ္ထာနံ ပရိဂ္ဂဏှနတော မဟတိ ပညာ ဧတဿာတိ **မဟာပညော**။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော၊ အာဟ **"မဟာပညာဒိဟိ သမန္နာဂတော"**တိ။ **နာနံ်တ္ထ**န္တိ ယာဟိ မဟာပညာဒိဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ထေရော "မဟာပညော"တိအာဒိနာ ကိတ္တိတော၊ တာသံ မဟာပညာဒိနံ ဣဒံ နာနတ္တံ အယံ ဝေမတ္တတာ။ ယဿ ကဿစိ ဝိသေသတော အရူပဓမ္မဿ မဟတ္တံ နာမ ကိစ္စသိဒ္ဓိယာ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ တဒဿ ကိစ္စသိဒ္ဓိယာ ဒဿေန္တော **"မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဟေတုမဟန္တတာယ ပစ္စယ်မဟန္တတာယ နိဿယမဟန္တတာယ ပဘေဒမဟန္တတာယ ကိစ္စမဟန္တတာယ ဖလမဟန္တတာယ အာနိသံသမဟန္တတာယ စ သီလက္ခန္ဓဿ မဟန္တဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဟေတူ** အလောဘာဒယော။ **ပစ္စယာ** ဟိရောတ္တပ္ပသဒ္ဓါသတိဝိရိယာဒယော။ **နိဿယာ** သာဝကေ ဗောဓိပစ္ခေကဗောဓိသမ္မာသမ္ဗောဓိနိယတတာ, တံသမင်္ဂိနော စ ပုရိသဝိသေသာ။ **ပဘေဒေါ** စာရိတ္တာဒိဝိဘာဝေါ။ **ကိစ္စံ** တဒင်္ဂါဒိဝသေန ပဋိပက္ခဿ ဝိဓမနံ။ **ဖလံ** သဂ္ဂသမ္ပဒါ နိဗ္ဗာနသမ္ပဒါ စ။ **အာနိသံသော** ဝိယမနာပတာဒိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ**[1] **အာဂတေယ်ဗျသုတ္တာ**ဒိသု[2] စ အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣမိနာ နယေန **သမာဓိက္ခန္ဓော**ဒိနမ်ပိ မဟန္တတာ ယထာရဟံ နိဒ္ဓါရေတ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဌာနာဌာနာ**ဒိနံ ပန မဟန္တဘာဝေါ မဟာဝိသယတာယ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဌာနာဌာနာနံ မဟာဝိသယတာ ဗဟုဓာတုကသုတ္တာဒိသု အာဂတနယေန, **ဝိဟာရသမာပတ္တီ**နံ သမာဓိက္ခန္ဓေ နိဒ္ဓါရိတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အရိယသစ္စာ**နံ သကလသာသနသင်္ကဏတော

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၉-ပိဋ္ဌေ။ ၂-မ ၁-၃၉-ပိဋ္ဌေ။

သံ-ဋီ ၁-၁၁—န-ဗု-သ

သစ္ဆိဘင်္ဂေါ် တိံသံဝဏ္ဏောသု၂ အာဂတနယေန, **သတိပဋ္ဌာနာဒိနံ** သတိ-ပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂါဒိသု၃ တိံသံဝဏ္ဏနာဒိသု၄ စ အာဂတနယေန, **သာမညဖလာနံ** မဟတော ဟိတဿ မဟတော သုခဿ မဟတော အတ္ထဿ မဟတော ယောဂက္ခေမဿ နိပ္ပတ္တိဘာဝတော သန္တုပက်ိတနိပုဏအတက္ကာဝစရပဏ္ဍိတ-ဝေဒနိယဘာဝတော စ, **အာဘိညာနံ** မဟာဿမ္ဘာရတော မဟာဝိသယတော မဟာကိစ္စတော မဟာနုဘာဝတော မဟာနိပ္ပတ္တိတော စ, **နိဗ္ဗာနဿ** မဒနိမ္မဒနာဒိမဟတ္ထသိဒ္ဓိတော မဟန္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ** သဘာဝါဒိတော **ပရိစ္ဆိဒ္ဒ** ဂဏှာတိ ဇာနာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိတိ အတ္ထော။ **သာ-ပနာတိ** မဟာပညတာ။

ပုထုပညာတိ ဣတ္ထေ **နာနာခန္ဓေသု** ဉာဏံ **ပဝတ္တတီတိ** အယံ ရူပက္ခန္ဓော နာမ။ပ။ အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော နာမာတိ ဧဝံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ·နာနာကရဏံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။ တေသု **ဧ**ကဝိဓေန ရူပက္ခန္ဓော, **ဧ**ကာဒသဝိဓေန ရူပက္ခန္ဓော၊ **ဧ**ကဝိဓေန ဝေဒနာက္ခန္ဓော, ဗဟုဝိဓေန ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ **ဧ**ကဝိဓေန သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ ဧဝံ **ဧ**ကေကဿ ခန္ဓဿ **ဧ**ကဝိဓာဒိဝသေန အတီတာဒိဝသေနပိ နာနာကရဏံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။ တထာ ဇ္ဈံ စက္ခာယတနံ နာမ။ပ။ ဇ္ဈံ ဓမ္မာယတနံ နာမ။ တတ္ထ ဒဿာယတနာ ကာမာဝစရာ၊ ဒွေ စတုဘူမကာတိ ဧဝံ အာယ-တနာနံ နာနာကရဏံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။ **နာနာဓာတူသူ**တိ အယံ စက္ခုဓာတု နာမ။ပ။ အယံ မနောဝိညာဏဓာတု နာမ။ တတ္ထ သောဋ္ဌဿ ဓာတုယော ကာမာဝစရာ၊ ဒွေ စတုဘူမကာတိ ဧဝံ ဓာတုနာနာကရဏံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ၊ တံ ဥပါဒိဏ္ဏဓာတုဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပစ္ဆေကဗ္ဘဒ္ဒါနံ ဟိ ဒ္ဝိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနဉ္စ ဥပါဒိဏ္ဏဓာတူသု ဧဝ နာနာကရဏံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။ တဉ္စ ခေါ ဧကဒေသမတ္တတော, န နိပ္ပဒေသတော၊ အနုပါဒိဏ္ဏကဓာတူနံ ပန နာနာကရဏံ န ဇာနန္တိ ဧဝ။ ဇ္ဈတရသာဝ-ကေသု ဝတ္တုမ္မဓေဝ နတ္ထိ၊ သမ္ဗုဇ္ဈဗုဒ္ဓါနံယေဝ ပန ဇ္ဈမာယ နာမ ဓာတုယာ ဥဿန္နတ္တာဝေ ဇ္ဈမဿ ရုက္ခဿ ခန္ဓော သေတော ဟောတိ၊ ဇ္ဈမဿ ကာဠော၊ ဇ္ဈမဿ မဇ္ဇော၊ ဇ္ဈမဿ ဗဟလတ္တစော၊ ဇ္ဈမဿ တနုတ္တစော၊ ဇ္ဈမဿ ပတ္တံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ဧဝရူပံ၊ ဇ္ဈမဿ ပုပ္ဖံ နီလံ ပီတကံ လောဟိတကံ ဩဒါတံ၊ သုဂန္ဓံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ၊ ဖလံ ခုဒ္ဒကံ မဟန္တံ ဒီဃံ ဝဋ္ဋံ သုသဏ္ဌာနံ

၁-အဘိ ၂-၁၀၄-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၇၈-ဝိဋ္ဌေ။
၃-အဘိ ၂-၂၀၀-ဝိဋ္ဌေ။ ၄-အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၂၀၄-ဝိဋ္ဌေ။

မဠ္ဍံ ဖရုသံ သုဂန္ဓံ မဓုရံ တိတ္တကံ အမ္ဗိလံ ကဋုကံ ကသာဝံ၊ ကဏ္ဌကော တိဒ္ဓိဏော အတိဒ္ဓိဏော ဥဇုကော ကုဋိလော တမ္မော လောဟိတော ဩဒါတော ဟောတိတိ ဓာတုနာနတ္တံ ပဋိစ္စ ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။

အဇ္ဈေသ္ယတိ ရူပါဒိသု အာရမ္မဏေသု။ **နာနာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေသ္ယတိ** အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဘေဒတော စ သဏ္ဌာနဘေဒတော စ နာနပ္ပဘေဒေသု ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဂဏ်သု။ အဝိဇ္ဇာဒိအင်္ဂါနံ ဟိ ပစ္စေကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒသညိတာတိ။ တေနာဟ သမ္မိရပိဋကေ "ဒွါဒသ ပစ္စယာ ဒွါဒသ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒါ"တိ။ **နာနာသုညတမနုပလဒ္ဓေသ္ယတိ** နာနာသဘာဝေသု နိစ္စသာရာဒိဝိရဟတော သုညသဘာဝေသု, တတော ဧဝ ဇူဠ္ဍိပုရိသအတ္တအတ္တနိယာဒိဝသေန အနုပလဒ္ဓေသု သဘာဝေသု။ မ-ကာရော ဟတ္ထ ပဒသန္ဓိကရော။ **နာနာအဇ္ဈေသ္ယတိ** အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယေသု ပစ္စယုပ္ပန္နာဒိဘေဒေသု နာနာဝိဓေသု အဇ္ဈေသု။ **ဓမ္မေသ္ယတိ** ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယေသု ပစ္စယာဒိနာနာဓမ္မေသု။ **နိဗ္ဗိဇ္ဈိသ္ယတိ** တေသံယေဝ အတ္ထဓမ္မာနံ နိဒ္ဓါရဏဝစနသမ္ဘိတာသု နိဗ္ဗိဇ္ဈိသု။ **ပဋိဘာနေသ္ယတိ** အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒိသု ဝိသယဘူတေသု "ဇူမာနိ ဇူဒမတ္ထဇောတကာနိ"တိ တထာ တထာ ပဋိဘာနတော ပတိဋ္ဌာနတော ပဋိဘာနာနိတိ လဒ္ဓနာမေသု ဉာဏေသု။ **ပုထု နာနာသီလက္ခန္ဓေသ္ယတိ**အာဒိသု သီလသဟဘုတံ နာနတ္တဇ္ဈာသယံ ပုထုတ္တံ နာနတ္တဇ္ဈာသယတော ဇာတာနိ မေဝ။ ဇူတရေသံ ပန ဝုတ္တနယာနုသာရေန သုဝိညေယျတ္တာ ပါကဋမေဝ။ ယံ ပန အဘိန္နံ ဧကမေဝ နိဗ္ဗာနံ၊ တတ္ထ ဥပစာရဝသေန ပုထုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ပုထု ဇနသာဓာရဏေ ဓမ္မေ သမတိက္ကမ္မာ"**တိ။ တေနသေ ဇူဓ မဒနိမ္မဒနာဒိပရိယာယေန ပုထုတ္တံ ဒီပိတံ ဟောတိ။

ဧဝံ ဝိသယဝသေန ပညာယ မဟတ္တံ ပုထုတ္တဇ္ဈ ဒသေတွာ ဇူဒါနိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မဝသေန ဟာသဘာဝံ, ပဝတ္တိအာကာရဝသေန ဇဝနဘာဝံ, ကိစ္စဝသေန တိက္ခာဒိဘာဝဇ္ဈ ဒသေတုံ **"ကတမာ ဟာသပညာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဟာသမဟုလော**တိ ပိတိဗဟုလော။ သေသပဒါနိ တသ္သ ဝေဝစနာနိ။ **သီလံ ပရိပူရေတီ**တိ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂေါ ဟုတွာ ပိတိသဟဂတာယ ပညာယ ပါတိမောက္ခသီလံ ဌပေတွာ ဟာသနိယတရသေဝ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ ဇူတရံ တိဝိဓံ သီလံ ပရိပူရေတိ။ ပိတိသောမနဿသဟဂတာ ဟိ ပညာ အာဘိရတိဝသေန တဒါရမ္မဏေ ဖုလ္လိတာ ဝိကသိတာ ဝိယ ဝတ္တတိ, န ဥပေက္ခာသဟဂတာ။ **သီလက္ခန္ဓံ သမာဓိက္ခန္ဓံ**နှိအာဒိသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဃရော**တိအာဒိနာ အဘိနိဟာရသိဒ္ဓါ ဃရသ္သ ဟာသပညတာတိ ဒသ္သေတိ။

သမ္ဗံ ရူပံ အနိစ္စလက္ခဏတော ဒိပ္ပံ **ဇဝတီ**တိ ရူပက္ခန္ဓံ အနိစ္စန္တိ သိဃဝေဂေန ပဝတ္တိယာ ပဋိပက္ခဒူရိဘာဝေန ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဿ သာတိသယတ္တာ ဇူန္ဒေန ဝိသဋ္ဌဝဇိရံ ဝိယ လက္ခဏံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ အဒန္ဓာယန္တိ ရူပက္ခန္ဓေ အနိစ္စလက္ခဏံ ဝေဂေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊ တသ္မာ သာ **ဇဝနပညာ** နာမာတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာဝသေန ဇဝနပညံ ဒဿေတ္ဝာ ဗလဝဝိပဿနာဝသေန ဒဿေတုံ "**ရူပ**"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ခယဋ္ဌေနာ**တိ ယတ္ထ ယတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ ခဏေနေဝ ဘိဇ္ဇနတော ခယသဘာဝတော။ **ဘယဋ္ဌေနာ**တိ ဘယာနကတော။ **အသာရကဋ္ဌေနာ**တိ အတ္တသာရဝိရဟတော နိစ္စသာရာဒိဝိရဟတော စ။ **တုလယိတ္ဝာ**တိ တုလာ-ဘူတာယ ဝိပဿနာယ တုလယိတ္ဝာ။ **တီရယိတ္ဝာ**တိ တာယ ဧဝ တီရဏ-ဘူတာယ တီရေတ္ဝာ။ **ဝိဘာဝယိတ္ဝာ**တိ ယာထာဝတော ပကာသေတ္ဝာ ပဇ္ဇက္ခန္ဓံ **ဝိဘူတံ ကတ္ဝာ** ပါကဋံ ကတ္ဝာ။ **ရူပနိရောဓေ**တိ ရူပက္ခန္ဓဿ နိရောဓဘူတေ နိဗ္ဗာနေ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရဘာဝေန။ ဇုဒါနိ သိခါပ္ပတ္တဝိပဿနာ-ဝသေန ဇဝနပညံ ဒဿေတုံ ပုန "**ရူပ**"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာဝသေန"တိ ကေစိ။

ဉာဏတိက္ခဘာဝေါ နာမ သဝိသေသံ ပဋိပက္ခသမုစ္ဆိန္နနေ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ "**ဒိပ္ပံ ကိလေသေ ဆိန္နတိတိ တိက္ခပညော**"တိ ဝတ္ဝာ တေ ပန ကိလေသေ ဝိဘာဝေန ဒဿနေန "**ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ**"န္တိအာဒိမာဟ။ တိက္ခပညော ဒိပ္ပါဘိညော ဟောတိ၊ ပဋိပဒါ စသ နာ စလတိတိ အာဟ "**ကေသ္မိံ အာသနေ စတ္တာရော စ အရိယမဂ္ဂါ အဓိဂတာ ဟောန္တီ**"တိအာဒိ။ **ထေရော စာ**တိအာဒိနာ ဓမ္မသေနာပတိနော တိက္ခပညတာ သိခါပ္ပတ္တာတိ ဒဿေတိ။

"သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ သန်္တာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယ-ဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ"တိ ယာထာဝတော ဒဿနေန သစ္ဆ-သမ္ပဋိဝေဓော ဇုဇ္ဈတိ၁, န အညထာတိ ကာရဏမုခေန နိဗ္ဗေဓိကပညံ ဒဿေတုံ "**သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဥဗ္ဗေဂဗဟုလော ဟောတီ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥဗ္ဗေဂ-ဗဟုလော**တိ ဝုတ္တနယေန သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အဘိဏှပ္ပဝတ္တသံဝေဂေါ။ **ဥတ္တာသ-ဗဟုလော**တိ ဉာဏုတ္တာသဝဝသေန သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဗဟုသော ဥတြသ္တမာနသော။ တေန အာဒီနဝါနုပဿနာမာဟ။ **ဥက္ကဏ္ဌနဗဟုလော**တိ ဇုဓိနာ ပန နိဗ္ဗိဒါ-နုပဿနာမာဟ၊ **အရတိဗဟုလော**တိအာဒိနာ တဿာ ဧဝ အပရာပရုပ္ပတ္တိံ။ **ဗဟိမုခေါ** သဗ္ဗသင်္ခါရတော ဗဟိဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တဉာဏမုခေါ၊

၁-နိ ဝိရုဇ္ဈတိ (က)

တထာ ဝါ ပဝတ္တိတဝိမောက္ခမုခေါ။ နိဗ္ဗိဒ္ဓါနံ နိဗ္ဗေဓေ၊ သော ဧတိသာ အတ္ထိ, နိဗ္ဗိဒ္ဓါတိတိ ဝါ နိဗ္ဗေဓေ၊ သာ ဧဝ ပညာ **နိဗ္ဗေဓိကာ**။ ယံ ပနေတ္ထ အတ္ထတော နာ ဝိဘတ္တံ၊ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

အပ္ပိစ္ဆောတိ သန္တဂုဏနိဂူဟနတာ**ဝ**တိ အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနာနံ ဗာဟုသစ္စ-ဓုတဓမ္မသိလာဒိဂုဏာနဏ္ဍေဝ ပဋိဝေဓဂုဏာသ စ နိဂူဟနံ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ မတ္တညုတာ**ဝတိ ဇတေနေဝ ပရိယေသနပရိဘောဂမတ္တညုတာဝိ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ **တီဟိ သန္တောသေဟီ**တိ စတူသု ပစ္စယေသု ပစ္စေကံ တီဟိ သန္တောသေဟိ၊ သဗ္ဗေ ပန ဒွါဒသ။ ပဋိသလ္လီနေန **ဝိဝေကဋ္ဌကာယာနံ** နာ သင်္ကိကာရာမာနံ။ **နေက္ခမ္မာဘိရတာန**န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတာနံ။ **ပရိသုဒ္ဓစိတ္တာ**နံ ဝိဂတစိတ္တသံကိ-လေသာနံ။ **ပရမဝေါဒါနုပ္ပတ္တာ**နံ အဋ္ဌသမာပတ္တိသမဓိဂမေန အတိဝိယ ဝေါဒါနံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပတ္တာနံ။ ကိလေသုပဓိအာဒီနံ အဘာဝတော **နိရုပဓီနံ**။ ဖလသမာ၃ပတ္တိဝသေန သဗ္ဗသမ်ါရဝိနိဿဋ္ဌတ္တာ **ဝိသန်ါရံ** နိဗ္ဗာနံ **ဥပဂတာနံ**။ **ဤမေသံ တီဏ္ဟံ ဝိဝေကာနံ လာဘီ** ပဝိဝိတ္တော “ပကာရေဟိ ဝိဝိတ္တော”တိ ကတ္ဝာ။ သမာသဇ္ဈနံ ပရိသိနေဟုပ္ပါဒေါ သံသဂ္ဂေါ၊ သဝနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနက-သံသဂ္ဂေါ **သဝနသံသဂ္ဂေါ**။ .သေ နယော သေသေသုပိ။ **သမုလ္လပနံ** အာလာပသလ္လပနံ။ သံသဂ္ဂဝတ္ထုနာ ဤမိနာ တဿ ပရိဘောဂေါ **ပရိဘောဂ-သံသဂ္ဂေါ**။

အာရဒ္ဓဝီရိယောတိ ဧတ္ထ ဝိရိယာရမ္ဘော နာမ ဝိရိယသ ပဂ္ဂဏှနံ ပရိပုဏ္ဏကရဏံ။ တံ ပန သဗ္ဗသော ကိလေသာနံ နိဂ္ဂဏှနန္တိ ဒဿေန္တော “**တတ္ထာ**”တိအာဒိမာဟ။ **သြဒုနဝတ္ထာ**တိ ကိလေသာနံ ယသ ကသစိ သာဝဇ္ဇသ သြဒုနဝသေန ဝတ္ထာ။ တေနာဟ “**ဘိက္ခု၂နံ**”နွိအာဒိ။ **သြတိဏ္ဏံ** နာမ ဝဇ္ဇံ အစ္ဆာဒနရိတန္တိ အာရောစိတံ။ **အနောတိဏ္ဏံ** အနာရောစိတံ။ **တန္တိဝသေန**ာတိ ပါဠိဝမ္မဝသေန၊ ယုတ္တသဒ္ဒသ ဝသေနာတိ အတ္ထော။ ပါပေ လာမကေ ပုဂ္ဂလေ ဓမ္မေ စ ဂရဟတိ ဇိဂုစ္ဆတီတိ **ပါပဂရဟီ**။ တေနာဟ “**ပါပပုဂ္ဂလေ**”တိအာဒိ။ **ဧကဒဿီတိ**[1] ကောဝဒဿီ၊ ဤလောကမတ္တဒဿီ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသုခမတ္တာပေက္ခီ။ **သမန္နာ**တိ[2] သမန္နတော၊ ပရိတော မေ ကတ္ထစိ မာ အဟူတိ ယောဇနာ။

သောဋ္ဌသဟိ ပဒေဟီတိ သောဋ္ဌသဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ။ **အကုပ္ပ**န္တိ ကေနစိ အကောပနိယံ။ အယံ ဓမ္မသေနာပတိနော ဂုဏကထာ သတ္ထု၊ ဝစနာနုသာရေန

၁-ဇ္ဈံ ပဒံ ပါဠိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ နတ္ထိ။　　၂-သမေတောတိ (အဋ္ဌကထာယံ)

ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဗျာပိနိ အဟောသိ၊ တံ ဒယေတုံ "**ဧဝ**"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **စတုဒ္ဒိဓော ဝဏ္ဏာနိဘာ ပါတုဘဝိ** ဥဠာရဝိတိသောမနဿသမုဋ္ဌာနတ္တာ။ သုဋ္ဌု ဩဘာသတီတိ **သုဘော**။ ဩဘာသသမ္ပတ္တိယာ မဏိနော ဘဋ္ဌကတာတိ အာဟ "**သုဘောတိ သုန္ဒရော**"တိ။ **ဇာတိမာ** ပရိသုဒ္ဓအာကရသမုဋ္ဌိတတ္တာ။ ကုရုဝိန္ဒဇာတိအာဒိဇာတိဝိသေသောပိ မဏိ ဒ၂ကရပရိသုဒ္ဓမူလကော ဧဝါတိ အာဟ "**ဇာတိသမ္ပန္နော**"တိ[1]။ **ဓောဝနာဒိပရိကမ္မေနာ**တိ စတ္ဂသု ပါသာဏေသု ဓောဝနဒေါသနိဟရဏတာပနသက္ကရဏာဒိပရိကမ္မေန။ ရတ္တကမ္မလဿ ဝသေန သဘာဝဝဏ္ဏသိဒ္ဓိယာ ဝေဠုရိယဇေါ အတိဝိယ သောဘတီတိ အာဟ "**ပဏ္ဍုကမ္မလေ နိက္ခိတ္တော**"တိ။ **နိက္ခ**န္တိ ဘဏ္ဍမာဟ။ တဋ္ဆ အပ္ပကေန သုဝဏ္ဏေန ကတံ ဘဏ္ဍံ န သောဘတိ သောဘာဝိပုလေနာတိ အာဟ "**အတိရေကပဋ္ဆသုဝဏ္ဏေန ကတဝိဉ္စန်နေန**"န္တိ။ **သုဝဏ္ဏ**န္တိ ပဋ္ဆရဏာဿ သမညာ၊ တဿာ ပဋ္ဆဝိသတိသုဝဏ္ဏသာရိယာဝိစိတ္တအာဘရဏံ ဇုဓ "နိက္ခ"န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ တဋ္ဋိ ဝိပုလံ နု ပရိတ္တကံ။ **မဟာဇမ္ဗုသာခါယ ပဝတ္တ်နဒိယန္တိ** မဟာဇမ္ဗုသာခ၂ါယ ဟေဋ္ဌာ သဋ္ဌာတနဒိယံ။ တံ ကိရ ရတနံ ရတ္တိံ။ **သုကုသ-လေန။ပ။သမ္ပဟဋ္ဌ**န္တိ သုဋ္ဌု ကုသလေန သုဝဏ္ဏကာရေန ဥက္ကာယ တာပေတ္ဝာ သမ္မာ ပဟဋ္ဌံ မဇ္ဇနာဒိဝသေန သုကတပရိကမ္မံ။ **ဓာတုဝိဘင်္ဂေ**တိ ဓာတုဝိဘင်္ဂ-သုတ္တေ။ **ကတဘဏ္ဍန္တိ** အာဘရဏဘာဝေန ကတံ ဘဏ္ဍံ။

နာတိဥဿော နာတိနိစော **တရုဏသူရိယော** နာမ။ **သတ္ထာရာ အာဘတ-ဝဏ္ဏော** ဥဇ္ဇုတဂုဏောတိ အတ္ထော။ **နေဝ မရဏံ အဘိနန္ဒတီ**တိ အတ္တနောပိ မရဏံ နေဝ အဘိနန္ဒတိ အတ္တဝိနိပါတဿ သာဝဇ္ဇဘာဝတော၊ ဗောဓိသတ္တော ပန ပရေသံ အတ္ထာယ အတ္တနော အတ္တဘာဝံ ပရိစ္စဇတိ ကရုဏာဝသေန၊ ဧဝံ ဝေါသဇ္ဇနံ ပရမတ္ထပါရမိပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတီတိ သာဝကာ န တထာ ကာတုံ သက္ကာ သိက္ခာပဒတော။ **န ဇိဝိတံ ပတ္ထေတိ** ဇိဝိတာသာယ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။ **ဒိဝသသန်ခ်ေပန္တိ** အဇ္ဇ တုံ ဇုဒံ နာမ ကမ္မံ ကရောဟိ၊ ဇုဒံ တေ ဝေတနန္တိ ဒိဝသဘာဂေန ပရိစ္ဆိန္ဒံ ဝေတနံ။ တာဒိသော ဟိ ဘတကော ဒိဝသက္ခယမေဝ ဥဒိက္ခတိ, န ကမ္မနိဋ္ဌာနံ။ နိဗ္ဗိသံ[2] **ဘတကော ယထာ**တိ ဝေတနံ ဘတိံ ဇုဆ္ဆန္တော ကာလက္ခယံ ဥဒိက္ခန္တော ဘတကပုရိသော ဝိယ။

သုသိမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အာကရသမ္ပန္နောတိ (က)　　၂-ဝေတနံ (က)

သံယုတ္တ] နာနာတိတ္ထိယဝဂ္ဂ ၁၀-နာနာတိတ္ထိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ ၁၆၇

၁၀-နံနာနာတိတ္ထိယသာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁။ **နာနာတိတ္ထိယသာဝကာ**တိ ပုထုတိတ္ထိယာနံ သာဝကာ။ **ဆိန္နိ**တိ ဟတ္ထစ္ဆေဒါဒိဝသေန ဆေဒေ။ **မာရိ**တေတိ မာရဏေ။ **နပါပံ သမနုပဿတီ**တိ ကိဉ္စိ ပါပံ အတ္တိတိ နု ပဿတိ၊ ပရေသဉ္စ တထာ ပဝေဒေတိ။ **ဝိဿာသန္တိ** ဝိဿတ္ထဘာဝံ။ ‘‘ကတကမ္မာနမ္ပိ ဝိပါကော နတ္ထိ’’တိ ဝဒန္တော ကတပါပါနံ အကတပုညာနဉ္စ ဝိဿတ္ထတံ နိရာသင်္ကတံ ဇနေတိ။

တမေပါဇိဂုဉ္ဆာယာတိ တပသာ အစေလဝတာဒိနာ ပါပတော ဇိဂုဉ္ဆနေန၊ “ပါပံ ဝိရာဇယာမာ”တိ အစေလဝတာဒိသမာဒါနေနာတိ အတ္ထော။ တသ္မိံ ဟိ သမာဒါနေ ဌိတေန သံဝရေန သံဝုတစိတ္တော သမန္နာဂတော ပိဟိတော စ နာမ ဟောတိတိ “**သုသံဝုတတ္တော**”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ စတ္တာရော ယာမာ ဘာဂါ စတုယာမာ၊ စတုယာမာ ဧဝ **စာတုယာမာ**။ ဘာဂဋ္ဌော ဟိ ဇုဓ ယာမ-သဒ္ဒေါ ယထာ “ရတ္တိယံ ပဌမော ယာမော”တိ။ သော ပနေတ္ထ ဘာဂေါ သံဝရလက္ခဏောတိ အာဟ **“စာတုယာမေန သုသံဝုတော”**တိ၊ စတုံကောဋ္ဌာသေန သံဝရေန သုဋ္ဌု သံဝုတော’တိ အတ္ထော။ **ပဋိက္ခိတ္တာသဗ္ဗ-သီတော**ဒကော’တိ ပဋိက္ခိတ္တာသဗ္ဗသီတုဒကပရိဘောဂေါ။ **သဗ္ဗေန ပါပဝါရ-ကေန ယုတ္တော**တိ သဗ္ဗပွကာရေန သံဝရလက္ခဏေန ပါပဝါရကေန သမန္နာ-ဂတော။ **ဓုတပါပေါ**တိ သဗ္ဗေန နိဇ္ဇရလက္ခဏေန ပါပဝါရကေနပိ ဓုတပါပေါ။ **ဖုဋ္ဌော**တိ အင်္ဂဇန္ဓမ္ပိ ကမ္မာနံ ခေပနေန ဝိက္ခေပပွတ္တိယာ ကမ္မက္ခယလက္ခဏေန သဗ္ဗေန ပါပဝါရကေန ဖုဋ္ဌော၊ တံ ဖုသိတ္ဝာ ဋ္ဌိတော။ **နံ နိဂုဟန္တော**တိ နံ နိဂုဟနဟေတု ဒိဋ္ဌသုတေ တထေဝ **ကထေန္တော**။

နာနာတိတ္ထိယာနံယေဝ ဥပဋ္ဌာကောတိ ပရဝါဒိနံ သဗ္ဗေသံယေဝ တိတ္ထိ-ယာနံ ဥပဋ္ဌာကော၊ တေသု သာဓာရဏဝသေန အဘိပွသန္နော။ **ကြောဋ္ဌိပွ-တ္တော**တိ မောက္ခာဓိဂမေန သမဏဓမ္မေ ပတ္တမ္မမရိယာဒပွတ္တော။

သဟ စရိတမတ္တေနာတိ သိဟနာဒေန သဟ ဝသနကရဏမတ္တေန။ သိဟေန သိဟနာဒံ နဒန္တေန သဟေဝ သိင်္ဂါလေန အတ္တနော သိင်္ဂါလရဝကရဏမတ္တေန။ **ကောဋ္ဌုကော**တိ ခုဒ္ဒကကောဋ္ဌု။ **အာသင်္ကိတသမာစာရော**တိ အတ္တနာ စ ပရေဟိ စ အာသင်္ကိတမ္ဘသမာစာရော။ **သပ္ပုရိသာနန္တိ** ဗုဒ္ဓါဒိနံ။

တဿာတိ ဝေဂဇ္ဈရိဿ ဒေဝပုတ္တဿ။ **သရီရေ အနုအာဝိသီ**တိ သရီရေ အနုပဝိသိတ္ဝာ ဝိယ အာဝိသိ။ **အဓိမုစ္ဆီ**တိ ယထာ ဂဟိတဿ ဝသေန စိတ္တံ နဝတ္တတိ၊ အတ္တနော ဧဝ ဝသေ ဝတ္တတိ၊ ဧဝံ အဓိဋ္ဌဟိ။ **အာယုတ္တော**တိ ဒဿနေန

သံယုတ္တာ။ **ပဝိဝေကိယန္တိ** ကပ္ပကဝတ္ထဘုဉ္ဇနသေနာသနေဟိ ပဝိဝိတ္တာဘာဝံ။ တေနာဟ **"တေ ကိရာ"**တိအာဒိ။ **ရူပေ နိဝိဋ္ဌာ**တိ စက္ခုရူပဓမ္မေ အဘိနိဝိဋ္ဌာ။ တေနာဟ **"တဏ္ဟာဒိဋ္ဌိဟိ ပတိဋ္ဌိတာ"**တိ။ **ဒေဝလောကပတ္ထနကာမာ**တိ ဒေဝလောကဿေဝ အဘိပတ္ထနကာမာ။ မရဏဓမ္မတာယ **မာတိယာ**။ တေနာဟ**"မာတိယာတိ မစ္စာ"**တိ။**ပရလောကတ္ထာယာ**တိ ပရသမ္ပတ္တိဘာဝါယ လောကဿ အတ္ထာယ။

ပဘာသဝဏ္ဏာတိ ပဘာယ သမာနဝဏ္ဏာ။ ကေသံ ပဘာယာတိ အာဟ **"စန္ဒိမာဘာသာ"**တိအာဒိ။ သဒ္ဓါရာဂပဘာသဝဏ္ဏာ ဇုန္ဒဓနုပဘာသဝဏ္ဏာတိ ပစ္စေကံ ယောဇနာ။ အာမော အာမဂန္ဓော တေဿ အတ္ထီတိ **အာမိသံ**။ **ဝစာယာ**တိ ဝိဒ္ဒံသိတုံ။ **ရူပါ**တိ ရူပါယတနာဒိရူပိဓမ္မာ။

ရာဇဂဟသမီပပ္ပဝတ္တိနံ **ရာဇဂဟိယာနံ**။ **"သေတော"**တိ ကေလာသကူဋ္ဌော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **"သေတောတိ ကေလာသော"**တိ။ ဂေနစိ နဃဋ္ဋေတိတိ **အဃံ**၊ အန္တလိကွန္တိ အာဟ**"အဃဂါမိနန္တိ အာကာသဂါမိန"**န္တိ။ ဥဒကံ ဓိယတိ ဌော်တိ **ဥဒဓိ**၊ မဟောဒဓိ။ **ဝိပုလော**တိ ဝေပုလ္လပတ္တတော။ **ဟိမဝန္တံ**ပတ္တတာနန္တိ ဟိမဝန္တပတ္တတဘာဂါနံ။ **ဗုဒ္ဓါ သေဋ္ဌော** သိလသမာဓိ-ပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနာဒိဟိ သမ္ဗဂ္ဂဏှောဟိ။

နာနာတိတ္ထိယသာဝကသုတ္တာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၃-ကောသလသံယုတ္တ

၁-ပဌမဝဂ္ဂ

၁-ဒဟရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၂။ **ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒီ**တိ ဘဂဝတော ဂုဏေ အဇာနန္တော ကောသလရာဇာ အတ္တနော ခတ္တိယမာနေန ကေဝလံ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ ပဌမာဂတေ ဟိ သတ္ထရိ တဿ သမ္မောဒိတာကာရံ ဒဿေတုံ **"ယထာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယထာ ခမနီယာဒီနိ ပုစ္ဆန္တော**တိ ယထာ ဘဂဝါ "ကစ္စိ တေ မဟာရာဇ ခမနီယံ၊ ကစ္စိ ယာပနီယ"န္တိအာဒိနာ တေန ရညာ သဒ္ဓိံ ပဌမံ ပဝတ္တမောဒေါ အဟောသိ ပုဗ္ဗဘာသိတာယ၊ တဒနုကရဏေန ဧဝံ သောပိ ရာဇာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမပ္ပဝတ္တမောဒေါ အဟောသိတိ ယောဇနာ။ တံ ပန သမပ္ပဝတ္တမောဒနံ ဥပမာယ ဒဿေတုံ **"သီတောဒက် ဝိယာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သမ္မောဒိတ**န္တိ သံသဒ္ဓိတံ။ **ဧကီဘာဝ**န္တိ သမ္မောဒနကိရိယာယ သမာနတံ ကေရူပတံ။ **ခမနီယ**န္တိ "ဣဒံ စတုစက္ကံ နဝဒ္ဒါရံ သရီရယန္တံ ဒုက္ခဗဟုလတာယ သဘာဝတော ဒုဿဟံ၊ ကစ္စိ ခမိတုံ သက္ကာ"ဟေယျ"န္တိ ပုစ္ဆတိ။ **ယာပနီယ**န္တိ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိကံ စိရပဗန္ဓသဒ္ဓါတာယ ယာပနာယ ကစ္စိ ယာပေတုံ သက္ကာ"ဟေယျ"။ သိသရောဂါဒိအာဗာဓာဘာဝေန **ကစ္စိ အပ္ပါ-ဗာဓံ**။ ဒုက္ခဇိဝိကာဘာဝေန **ကစ္စိ အပ္ပါတင်္ကံ**။ တံတံကိစ္စကရဏေ ဥဋ္ဌာနသုခ-တာယ **ကစ္စိ လဟုဋ္ဌာနံ**။ တဒနုရူပဗလယောဂတော **ကစ္စိ ဗလံ**။ သုခဝိဟာရ-သမ္ဘဝေန **ကစ္စိ ဖာသုဝိဟာရော အတ္ထီ**တိ တတ္ထ တတ္ထ ကစ္စိ-သဒ္ဒံ ယောဇေတ္ဝာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဗလဝပ္ပတ္တာ ပိတိ **ပီတိ**ယေဝ။ တရုဏပီတိ **ပါမောဇ္ဇံ**။ သမ္မောဒနံ ဇနေတိ ကရောတီတိ **သမ္မောဒနီယံ**။ သမ္မောဒိတဗ္ဗတော **သမ္မောဒနီယ**န္တိ ဣမံ ပန အတ္ထံ ဒဿေန္တော **"သမ္မောဒိတုံ ယုတ္တဘာဝတော"**တိ အာဟ။ **သရိတဗ္ဗဘာဝတော**တိ အနုဿရိတဗ္ဗဘာဝတော။ "သရဏီယ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဒီဃံ ကတ္ဝာ **"သာရဏီယ"**န္တိ ဝုတ္တံ။

သုယျမာနသုခတောတိ အာပါထမဂုရတံ အာဟ၊ **အနုဿရိယမာနသုခ-တော**ကိ ဝိမဒ္ဒရမဏီယတံ။ **ပဋ္ဌပရိသုဒ္ဓတာယာ**တိ သဘာဝနိရုတ္တိဘာဝေန တဿာ ကထာယ ဝစနစာတုရိယမာဟ၊ **အတ္ထပရိသုဒ္ဓတာယာ**တိ အတ္ထဿ နိရုပက္ကိလေသတံ။ **အနေကေဟိ ပရိယာယေဟီ**တိ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ။

အဒိဋ္ဌတ္တာတိ ဥပသင်္ကမနဝသေန အဒိဋ္ဌတ္တာ။ **ဂဏာဂဏဝသေနာ**တိ ဂဏဝသေန ဂမ္ဘီရဘာဝံ ဝါ အဂဏဝသေန ဥတ္တာနဘာဝံ ဝါ။ **ဩဝဋ္ဋိကသာဏိကတ္တာ**တိ ဩဝဋ္ဋိကာယ ဂဟေတမ္ပသာရဏတ္ထံ ကတ္တာ။ **လောကနိဿရဏဘဝေါက္ကာနီပဉ္ဉတ္တိ** လောကတော နိဿဋဘာဝပဉ္ဉာပနတော ဘဝေါက္ကမနပဉ္ဉတ္တိ။ သတ္ထု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတံ ပုစ္ဆန္တော ဟိ "ကိံ ဘဝံ ဂေါတမော သဗ္ဗလောကတော နိဿဋော၊ သဗ္ဗသတ္တေဟိ စ ဇေဋ္ဌော"တိ ပုစ္ဆတိ နာမ။ ယထာ ဟိ သတ္ထု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတာယ လောကတော နိဿဋတာ ဝိညာယတိ၊ ဧဝံ သဗ္ဗသတ္တေဟိ ဇေဋ္ဌဘာဝတော သေဋ္ဌဘာဝတော။ သွာယမတ္ထော **အဂ္ဂပသာဒသုတ္တာ**ဒီဟိ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ ကထံ ပန သမ္ဗုဒ္ဓတာ ဝိညာယတီတိ? အဝိပရီတဓမ္မဒေသနတော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-သံဝဏ္ဏနာဒီသု**၂ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ရာဇာ သတ္ထု အဝိပရီတဓမ္မဒေသနံ အဇာနန္တော တတော ဧဝံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အသဒ္ဒဟန္တော "ဝုဋ္ဌိတရေသုပိ စိရပဗ္ဗဇိတေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝေ အလဘ္ဘမာနေ တဒ္ဓိပရိတော ကထံ လဒ္ဓေယျာ"တိ မညမာနော "ကိံ ပန ဘဝံ ဂေါတမော"တိအာဒိံ ဝတ္ထုံ။ **ရာဇာ အတ္တနော လဒ္ဓိယာ နုစ္ဆံ**တိ အတ္တနော သမ္မုခါ တေဟိ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝသေဝ ပဋိညာတတ္တာ။ ယသ္မာ တေ မုသာဝါဒိတာယ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကာဒိနံ "ဗုဒ္ဓါ မယ"န္တိ ပဋိဇာနိံသု၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**လောကေ မဟာဇနေန ဂဟိတပဋိညာဝသေန ပုစ္ဆံ**"တိ။ သွာယမတ္ထော အာဂမိဿတိ။ **ဗုဒ္ဓသီဟနာဒန္တိ** ဗုဒ္ဓါနံ ဧဝ အာဝေဏိကံ သီဟနာဒံ။ ကာမံ မဂ္ဂဉ္စာပဒဋ္ဌာနံ သဗ္ဗညုတညာဏံ၊ သမ္မောဓိဉ္စာဏော ပန ဂဟိတေ တံ အတ္ထတော ဂဟိတမေဝ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ "**သဗ္ဗညုတညာဏသင်္ခါတံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ**"န္တိ။

ပဗ္ဗဇ္ဇာ။**။ပဂမနေနာ**တိ ယာယ ကာယစိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပဂမနမတ္တေန သမဏာ၊ နသမိတပါပတာယ။ **ဇာတိဝသေနာ**တိ ဇာတိမတ္တေန ဗြာဟ္မဏာ၊ နဗာဟိတ-ပါပတာယ။ **ပဗ္ဗဇိတသမ္မုဟသင်္ခါတော သံဃော**တိ ပဗ္ဗဇိတသမ္မုဟတာမတ္တေန သံဃော၊ နနိယျာနိကဒိဋ္ဌိသုဒ္ဓသီလသာမညဝသေန သံဟတတ္တာတိ အဓိပ္ပါ-ယော။ **တေသံ အတ္ထိ**တိ တေသံ သဗ္ဗညုပဋိညာတာနံ ပရိဝါရဘူတော အတ္ထိ။ **သ္ဝေဝါ**တိ ပဗ္ဗဇိတသမ္မုဟသင်္ခါတော ဧဝ။ ကေစိ ပန "ပဗ္ဗဇိတသမ္မုဟ-ဝသေန သံဃိနော၊ ဂဟဋ္ဌသမ္မုဟဝသေန ဂဏိနော"တိ ဝဒန္တိ၊ တံ တေသံ မတိမတ္တံ ဂဏော ဧဝ လောကေ သံဃသဒ္ဒဿ နိရုဠ္ဠတ္တာ။ **အာစာရသိက္ခာပန-ဝသေနာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္တစရိယာဒိအာစာရသိက္ခာပနဝသေန။ **ပါကဋာ**တိ

၁-ခု ၁-၂၅၄၊ အံ ၁-၃၄၃-ဖိုဋ္ဌေသု။ ၂-ဝိသုဒ္ဓိ-ဋီ ၁-၂၁၉-ဖိုဋ္ဌေ။

သဿီအာဒိဘာဝေန ပကာသိတာ။ **"အပိ နွာ"**တိ ဝတ္ဝာ တတ္ထ လဒ္ဓမာနံ အပိနွံတံ ဒဿေတုံ **"အဝိနွံတာယ ဝတ္ထုမိနာ"**တိ ဝုတ္တံ။ နဟိ တေသု သဒ္ဓာသနိကေသု ဝိယ သန္တဂုဏာနဂုဟနာ အပိနွာ လဒ္ဓတိတိ။ **ယဿော**တိ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ။ တရန္တိ ဧတေန သံသာရောဃန္တိ ဧဝံ သမ္မတတ္တာ တိတ္ထံ ဝုစ္စတိ လဒ္ဓိတိ အာဟ **"တိတ္ထကရာတိ လဒ္ဓိကရာ"**တိ။ **သာဓုသမ္မတာ**တိ "သာဓူ"တိ သမ္မတာ, နသာဓူဟိ သမ္မတာတိ အာဟ **"သန္တော။ပ။ ပုထုဇ္ဇနာသာ"**တိ။

ကပ္ပကောလာဟလန္တိ ကပ္ပတော ကောလာဟလံ၊ "ကပ္ပဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတိ"တိ ဒေဝပုတ္တေဟိ ဥဋ္ဌါသိတမဟာသဒ္ဒေါ။ **ဇူမေ**တိ ပူရဏာဒယော။ **ဗုဒ္ဓကောလာဟလ**န္တိ ဒေဝတာဟိ ဃောသိတံ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ။ **ပယိရုပါသိတ္ထာ**တိ ပုရိသသုတိပရမ္မုခာယ သုတ္တာ။ **စိန္တာမဏိဝိဇ္ဇာ** နာမ ပရစိတ္တဇာနနာပနဝိဇ္ဇာ။ သာ **ကေဝဋ္ဋသုတ္တေ** "မဏိကာ"တိ အာဂတာ၊ **အာဒိ-သဒ္ဒေန** ဂန္ဓာရိသ္မာဝဝိဇ္ဇာဒိံ သင်္ဂဟိတာ။ ကတ္ထ ဂန္ဓာရိယာ ဝိကုဗ္ဗနံ ဒဿေတိ။ **အတ္ထ-ဘာဝေ**တိ သရိရေ။ **ဈာဓုသ္မာ**တိ ဈာဇတေဇော။

သုက္ကဓမ္မောတိ အနဝဇ္ဇဓမ္မော နိက္ကိလေသတာ။ **ဇူဒံ ဂဟေတ္ဝာ**တိ ဇူဒံ ပရမ္မုခါ "မယံ ဗုဒ္ဓါ"တိ ဝတ္ဝာ အတ္တနော သမ္မုခါ "နမယံ ဗုဒ္ဓါ"တိ တေဟိ ဝုတ္တဝစနံ ဂဟေတ္ဝာ။ **ဧဝမာဟာ**တိ "ယေပိ တေ ဘော ဂေါတမ။ပ။ နဝေါစ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ"တိ ဧဝံ အဝေါစ။ **အတ္တနော ပဋိညံ ဂဟေတ္ဝာ**တိ "နမယံ ဗုဒ္ဓါ"တိ တေသံ အတ္တနော ပုရတော ပဝတ္တိတံ ပဋိညံ ဂဟေတ္ဝာ။ ဤဒိသေ ဌာနေ ကိံ-သဒ္ဒေါ ပဋိသေဓဝါစကော ဟောတိတိ ဝုတ္တံ **"ကိန္တိ ပဋိက္ခေ-ပဝစန"**န္တိ၊ ကသ္မာ ပဋိဇာနာတီတိ အတ္ထော။

နံ ဥညာတဗ္ဗာတိ နဂရဟိတဗ္ဗာ။ ဂရဟတ္ထော ဟိ အယံ ဥ-သဒ္ဒေါ။ "ဒဟ-ရော"တိ အဓိကတတ္တာ ဝက္ခမာနတ္တာ စ **"ခတ္တိယောတိ ဈာကုမာရော"**တိ ဝုတ္တံ။ ဥရသာ ဂစ္ဆတိတိ **ဥရဂေါ**၊ ယော ကောစိ သပ္ပေါ။ ဇူဓ ပန အဓိပ္ပေတံ ဒဿေတုံ **"အာသီဝိသော"**တိ အာဟ။ **သီလဝန္တံ ပဗ္ဗဇိတံ ဒဿေတိ** သာမ-ညတော "ဘိက္ခု"တိ ဝဒန္တော။ ဇူဓ ပန ယသ္မာ "ဘဝမ္ပိ နော ဂေါတမော"တိ-အာဒိနာ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိသ္သ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ၊ တသ္မာ ဘဂဝါ အတ္ထာနံ အဇ္ဈာနဿ ရံ အကာသိ။ ယဒိပိ ဝိသေသော သာမညဇောတနာယ ဝိဘာဝိတော ဟောတိ၊ သံသယုပ္ပတ္တိဒိပကံ နောတိ ဝုတ္တဂုဟဏံ ပန တံ ပရိဿ္သဇ္ဇတိတိ။ တေနာဟ **"ဒေသနာကုသလတာယာ"**တိအာဒိ။ ဇူဒါနိ အဝညာပရိဘဝေ ပယောဂတော ဝိဘာဝေတုံ **"ဇ္ဈော စာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အစိတ္တိ-ကတာကာရဝသေန အဝညာယ ပါကဋဘာဝေါ, ဝမ္မနဝသေန ပရိဘဝသာတိ

အဓိပ္ပါယေန ကာယပယောဂဝသေန အဝညာ ဒဿိတာ၊ ဝစီပယောဂဝသေန ပရိဘဝေါ၊ ဥဘယံ ပန ဥဘယတ္ထာပိ ပဘေဒတော .ဂဟိတံ၊ အဝညပရိ-ဘဝါနံ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဥဘယတ္ထ ပရိဂ္ဂဟော။ **တံ သမ္ဗမ္ဖိတိ** တံ အဝညာဒိ သမ္ဗမ္ဖိ။ စတ္ဂုသုပိ တံ **နာ ကာတမ္ဗမေဝ** သမ္ပတိ အာဖဿတိ္တ အနတ္ထာဝဟတ္ထာ။

တဒတ္ထဒီပနာတိ တသ အာဒိတော ဝုတ္တသ အတ္ထသ ဒီပနာ။ **ဝိသေ-သတ္ထဒီပနာ**တိ တတော ဝိသိဋ္ဌတ္ထဒီပနာ။ ခေတ္တာနံ အဓိပတိတိ **ခတ္တိယော**တိ နိရုတ္တိနယေန သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတမ္ဗာ၊ ခေတ္တတော ဝိဝါဒါ သတ္တေ တာယတိတိ **ခတ္တိယော**တိ လောကိယာ ကထယန္တိ။ "မဟာသမ္မတော,ခတ္တိယော,ရာဇာ"တိ ဇဝမာဂတေသု ဠမေသု **ဒုတိယံ**။ **အက္ခရန္တိ** သမညာ။ သာ ဟိ ဥဒယမ္ဗယာ-ဘာဝတော "နာ ကဒါစိ ခရတိတိ အက္ခရ"န္တိ ဝုတ္တာ။ တေနာဟ **"နာမဂေါတ္တံ နာ ဇီရတိ"**တိ။ **ဇာတိသမ္ပန္နာ**တိ သမ္ပန္နဇာတိ[1] အတိဝိသုဒ္ဓဇာတိ[2]။ **တိဏ္ဏံ ကုလာနီ**တိ ဗြာဟ္မဏဇေဿသုဒ္ဒကုလာနိ။ **အတိက္ကမိတ္ဝာ**တိ အတ္တနော ဇာတိ-သမ္ပတ္တိယာ အဘိဘဝိတ္ဝာ။

ကေဝလံ နာမပဒံ ဝုတ္တံ အာချာတပဒံ အပေက္ခတေဝါတိ အာဟ **"ဌာနံ ဟိတံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ"**တိ။ **ဥဒ္ဓဋ္ဌဇဏ္ဍုနာ**တိ[3] သမန္တာတော ဥဋ္ဌတေန ဒဏ္ဍေန သာသနေန၊ **မလံ ဥပက္ကမံ** ဂရုကံ ရာဇာဏမ္ပိ။ **တံ ခတ္တိယံ ပရိဝဇ္ဇေယျာ**တိ ခတ္တိယံ အဝညာပရိဘဝကရဏတော ဝဇ္ဇေယျ။ တေနာဟ **"နံ ဃန္ဆေယျာ"**တိ။

ဥရဂသ စ နာနာဝိဓဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏေ[4] ကာရဏံ ဝဒတိ **"ယေန ယေန ဟိ"**တိ-အာဒိနာ။ **မဟုဘက္ခန္တိ** မဟာဘက္ခံ သမ္ဗဘက္ခဓါဒကံ။ **ပါဝကံ** သောဓနတ္ထေန အသုဒ္ဓသိပိ ဒဟနေန။ **သော**တိ မဂ္ဂေါ။ ကဏ္ဌော ဝတ္တန္တိ ဠမသာတိ **ကဏ္ဌ-ဝတ္တနီ**။ **မဟန္တော** အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဟုတ္ဝာ။ **ယာဝဗြဟ္မလောကပ္ပမာဏောတိ** ကပ္ပဝုဋ္ဌာနကာလေ[5] အရညေ အဂ္ဂိနာ ဂဟိတေ ကာလန္တရေ ဒေ[6]ကဋ္ဌတိဏ-ရုက္ခာဒိသမ္ဘဝေါတိ ဒဿေတုံ "ဇာယန္တိ တတ္ထ ပါရောဟာ"တိ ပါဠိယံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **"တတ္ထာ"**တိအာဒိမာဟ။

ဒုဟိတုံ နာ သက္ကောတိ ပစ္စက္ခောသနာဒိနာ။ **ဝိနာသန္တိ** သမဏတေဇသာ ဝိနာသိတတ္ထာ။ "နာ တသာ"တိ ဇော နာ-ကာရံ "ဝိန္ဒရေ"တိ ဇော အာနေတ္ဝာ

၁-ဥဋ္ဌတအာဃာတေနာတိ (က)
၂-ဝုဋ္ဌာနကာလော ဝိယ (က)
၃-ဗျာဝဋ္ဌဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏေ (က)
၄-အညအဂ္ဂိဟာဘကာလန္တရေ (က)

သမ္မဒ္ဓိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"နဝိဒ္ဒန္တီ"**တိ။ **ဝဏ္ဏုမတ္တာဝသီဒ္ဒေါ**တိ ဌာနမေဝ နေသံ အဝသိဿတိ၊ သယံ ပန သဗ္ဗသော သဟ ဓနေန ဝိနဿန္တိတိ အတ္ထော။

"သမ္မဒေဝ သမာစရေ"တိ ဣတ္ထေ ယထာ ရာဇာဒိသု သမ္မာ သမာစရေယျ၊ တံ ဝိဘာဂေန ဒဿေန္တော **"ခတ္တိယံ တာဝါ"**တိအာဒိမာဟ။ တံ သုဝိညေယ္ယ-မေဝ။ **တိဿော ကုလသမ္ပတ္တိယော**တိ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဂဟပတိမဟာသာလ-ကုလာနိ ဝဒတိ။ ပဉ္စ ရူပီဗြဟ္မလောကေ, စတ္တာရော အရူပီဗြဟ္မလောကေတိ **ဧဝံ နဝ ဗြဟ္မလောကေ** ကမ္မဘဝဝိဘာဂေန, သေသာနံ ဂဏနာနံ ဥပပတ္တိဘဝ-ဝိဘာဂေန။

အဘိက္ကန္တံနှိ အတိဝိယ ကမနီယံ။ သာ ပနဿာ ကန္တာ အတိဝိယ ဋ္ဌိတာယ မနဝမုနတာယ သောဘနတာယာတိ အာဟ **"အတိဋ္ဌံ အတိ-မနာပံ အတိသုန္ဒရန္တိ အတ္ထော"**တိ။ "အဘိက္ကန္တ"နှိ ဝစနံ အပေက္ခိတ္ဝာ နပုံသကနိဒ္ဒေသော၊ ဝစနံ ပန ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာတိ တထာ ဂုတ္တံ။ အတ္ထမတ္တဒဿနံ ဝါ တေံ၊ တသ္မာ အတ္ထဝသေန လိင်္ဂဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။

အဓေဝမုခဋ္ဌပိတနှိ ကေနစိ အဓေါမုခံ ဋ္ဌပိတံ။ **ဟဋ္ဌာမုခဇာတ**နှိ သဘာ-ဝေနေဝ ဟဋ္ဌာမုခံ ဇာတံ။ **ဥဿါဒေဒ္ဓယျာ**တိ ဝိဝဋံ ကရေယျ။ **ဟတ္ထေ ဂဟေ-တ္ဝာ**တိ "ပုရတ္ထာဘိမုခေါ ဥဘ္ဘရာဘိမုခေါ ဝါ ဂစ္ဆာ"တိအာဒိနိ အဝတ္ဝာ ဟတ္ထေ ဂဟေတ္ဝာ နိသဒေ္ဓဟံ ကတ္ဝာ "သေ မဂ္ဂေါ"တိ ဧဝံ ဝတ္ဝာ "ဂစ္ဆာ"တိ ဝဒေယျ။ **ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီ**တိ ကာဠပက္ခေ စာတုဒ္ဒသီ။ **နိက္ကုဋ္ဌိတံ ဥက္ကုဋ္ဌေယျာ**တိ အာဓေယျဿ အနာဓေရဘူတံ ဘာဇနံ တဿ အာဓေရဘာဝါပါဒနဝသေန ဥက္ကုဋ္ဌေယျ။ အညာဏဿ အဘိမုခတ္တာ ဟဋ္ဌာမုခဇာတတာယ **သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ**, တတော ဧဝ အဓေါမုခဘာဝေန **အသဒ္ဓမ္မေ ပတိတ**နှိ ဧဝံ ပဒဒွယံ ယထာ-ရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ, န ယထာသင်္ခံ။ ကာမံ ကာမဆ္ဆန္ဒာဒယောပိ ပဋိဆ္ဆာဒကာ၊ မိဆ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပန သဝိသေသံ ပဋိဆ္ဆာဒိကာတိ အာဟ **"မိဆ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိဆ္ဆန္နေ"**နှိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "မိဆ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာဟံ ဘိက္ခဝေ ဝဇ္ဇံ ဝဒါမီ"တိ။ သဗ္ဗာပါယ-ဂါမိမဂ္ဂေါ **ကုမ္မဂ္ဂေါ** "ကုစ္ဆိတော မဂ္ဂေါ"တိ ကတ္ဝာ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိနံ ဥဇုပဋိ-ပက္ခတာယ မိဆ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော အဇ္ဇ မိဆ္ဆတ္တဓမ္မာ **မိဆ္ဆာမဂ္ဂေါ**။ တေနေဝ ဟိ တဒုဘယပဋိပက္ခတံ သန္ဓာယ **"သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ အာဝိကရောန္တေနာ"**တိ ဂုတ္တံ။ သပ္ပိအာဒိသန္နိဿယော ပဒီပေါ နာ တထာ ဥဇ္ဇလော၊ ယထာ

၁-အံ ၁-၃၅-ဖိုဋ္ဌေ။

တေလသန္နိဿယောတိ **တေလပဇ္ဇောတဂ္ဂဟဏံ**။ **တေဟိ ပရိယာယေဟိတိ** တေဟိ နိက္ကုဇ္ဇိတုက္ကုဇ္ဇနပဋိဆန္နဝိဝရဏာဒိဥပမောပမိတဗ္ဗပ္ပကာရေဟိ။

ပသန္နာကာရန္တိ ပသန္နေဟိ ကာတဗ္ဗံ သက္ကာရံ။ **သရဏန္တိ** ပဋိသရဏံ ပရာ-ယဏံ။ **အဇ္ဇတဂ္ဂေတိ အဇ္ဇာတိ** ပဒဿ ဝမုနမတ္တံ ဟေတ္ထ **တဂ္ဂ**-သဒ္ဒေါ ယထာ "ဒေဝတာ"တိ။ **ပါဏေဟိ ဥပေတန္တိ** ပါဏေဟိ သဟ သရဏံ ဥပေတံ။ "ယာဝ မေ ပါဏာ ဓရန္တိ၊ တာဝ သရဏံ ဂတမေဝ မံ ဓာရေတူ"တိ အာပါဏကောဋိကံ အတ္တနော သရဏဂမနံ ပဝေဒေတိ။ တေနာဟ "**ယာဝ ဓမ**"တိအာဒိ။ ယံ ပနေတ္ထ အတ္ထတော အဝိဘတ္တံ၊ တံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

ဒဟရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ပုရိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃။ **ပုရိမသုဇ္ဇေ**တိ ပုရိမသုတ္တဒေသနာယံ။ တတ္ထ ဟိ ဥပသင်္ကမန္တ-ဝေလာယ သတ္ထု ဂုဏေ အဇာနန္တော ကေဝလံ သမ္မောဒနံ ကရောတိ။ ဒေသနံ သုတ္ဝာ ပန သတ္ထု ဂုဏေ ဥတ္ဝာ သရဏဂ်တတ္တာ **ဋ္ဌေ** ဋမသ္မိံ သမာဂမေ **အဘိဝါဒေသိ** ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိ။ အတ္တာနံ အမိ **အဇ္ဈတ္တံ၊** အဝိ-ဇဟေန အတ္တာနံ အမိကိစ္စ ဥဋ္ဌိဿ ပဝတ္တမမ္မာ အဇ္ဈတ္တံ ကေဠေ့ဂဟဏဝသေန၊ ဘုမ္မဋ္ဌေ စေတံ ပစ္စတ္တဝစနံ။ ကာမဋ္ဌာယံ အဇ္ဈတ္တသဒ္ဒေါ ဂေါစရဇ္ဈတ္တ-ဝိသယဇ္ဈတ္တအဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တေသု ပဝတ္တတိ၊ တေ ပနေတ္ထ နာ ယုဇ္ဇန္တိတိ ဝုတ္တံ "**နိယကဇ္ဈတ္တ**"န္တိ၊ နိယကသန္ဓိတအဇ္ဈတ္တမေဝေသ္ဝတိ အတ္ထော။ တေနာဟ "**အတ္တနော သန္တာနေ**"တိ။ **လုဇ္ဘနလက္ခဏော**တိ ဂိဇ္ဈနလက္ခဏော၊ အာရမ္မဏေ ဒဋ္ဌဂ္ဂဟဏသဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **ဒုဿနလက္ခဏော**တိ ကုဇ္ဈနလက္ခဏော၊ ဗျာပဇ္ဇနသဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **မုယ္ဟနလက္ခဏော**တိ အညာဏလက္ခဏော၊ အာရမ္မဏေ သဘာဝသမ္မောဟဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **ဝိဟေဋ္ဌေန္တီ**တိ အတ္ထ-နာသနအနတ္ထုပ္ပါဒနေဟိ ဝိဗာဓေန္တိ။ တတော ဧဝ ယထာ သဂ္ဂမဂ္ဂေသု နဒိဿတိ၊ ဧဝံ ကရောန္တီတိ အာဟ "**နာသေန္တီ ဝိနာသေန္တီ**"တိ။ **အတ္တနိ သန္တာ**။**တာ**တိ သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တာ။

ပုရိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဇရာမရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄။ **အညတြ ဇရာမရဏာ**တိ ဇရာမရဏေန ဝိနာ။ ဇရာမရဏဝိရဟိ-တော ဇာတော နာမ အတ္ထိ နု ခေါတိ ပုစ္ဆတိ။ ပါဠိယံ **ဇာတသ်ာ**တိ ပစ္စတ္တေ သာမိဝစနံ။ **မဟာသာလာ**တိ ဣမိနာ ရ-ကာရဿ **လ-**ကာရံ ကတ္ဝာ "မဟာသာလာ"တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ ယထာ "ပုရတ္ထိယော"တိ ပုလတ္ထိယော"တိ။ **မဟာသာရပ္ပတ္တာ**တိ မဟန္တံ ဝိဘဝသာရံ ပတ္တာ။ **ဧကာဠိသတံ** ဓနံ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဠေါ။ "ကုမ္ဘံ နာမ ဒသ အမ္ဗဏာနိ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဇုဿရာ**တိ ဝိဘဝိဿရိယေန ဇုဿရာ။ **သုဝဏ္ဏရဇတဘာဇနာဒီနန္တိ အာဒိ-**သဒ္ဒေန ဝတ္ထာလေယျာဝသထာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ အသာဓာရဏ-ဓနာနံ နိဓာနဂတဘာဝေန **"အနိဓာနဂတဿာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **တဋ္ဋိကရဏဿာ**တိ ပါသာဒသိဝိကာဒိသုခဿာဓနဿ။

အာရကာ ကိလေသေဟီတိ နိရုတ္တိနယေန သဒ္ဒသိဒ္ဓိမာဟ။ **အာရကာ**တိ စ သဒ္ဒေါ သမုစ္ဆိန္နတ္ထာ တေဟိ ဒူရေတိ အတ္ထော။ ရာဂါဒိနံ ဟတတ္တာ, ပါပကရဏေ ရဟာဘာဝတော, အနုတ္တရဒက္ခိဏေယျတာဒိပစ္စယာ **စ အာရဟံ**။ ကာမဉ္စာယံ သံယုတ္တဝဏ္ဏနာ[1]၊ အဘိဓမ္မနယော ဧဝ ပန နိပ္ပရိယာ-ယောတိ အာဟ **"စတ္တာဧရာ အာသဝါ"**တိ။ ဗြဟ္မစရိယဝါသန္တိ မဂ္ဂ-ဗြဟ္မစရိယဝါသံ။ **ဝုန္နာ**တိ ဝုဋ္ဌဝန္တော။ **စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကရဏီယန္တိ** ပစ္ဆေကံ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယဘာဝနာဘိသမယံ။ **ဧဝံ ဂတံ** သောဋ္ဌသဝိဓံ ဟောတိ။ ဩသိဒၶပနဋ္ဌေန ဘာရာ ဝိယာတိ **ဘာရာ**။ တေနာဟ **"ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ"**တိအာဒိ[2]။ အတ္တာပဋိဗဒ္ဓတာယ အတ္တနော အဝိဇဟနတော ပရမတ္ထဒေသနာယ စ ပရမတ္ထော အရဟတ္တံ။ ကာမဉ္စာ-ယမတ္ထော သဗ္ဗသမိဒ္ဓိသသန္တာနိပရိယာပန္နော အနဝဇ္ဇဓမ္မော သမ္ဘဝတိ အကုပ္ပသဘာဝါ၊ အပရိဟာနဓမ္မသု ပန အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေ သာတိ-သယော, နု ဇာတရေသုတိ **"အရဟတ္တသဒ္ဒါဓေဝ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဩရမ္ဘာ-ဂိယဒ္ဓမ္မာဂိယဝိဘာဂံ **ဒသဝိဓမ္မိ** ဘဝေသု သံယောဇနံ ကိလေသကမ္မဝိပါက-ဝဋ္ဋပစ္စယော ဟုတ္ဝာ နိဿရိတုံ အပ္ပဒါနဝသေန ဗန္ဓတိတိ **ဘဝသံယောဇနံ**။ သတိပိ ဟိ အညေသံ တပ္ပက္ခိယဘာဝေန ဝိနာ သံယောဇနာနိ တေသံ တပ္ပစ္စယဘာဝေါ အတ္ထိ၊ ဘဝနိယာမော ဩရမ္ဘာဂိယဒ္ဓမ္မာဂိယသဂ်ဟိတောတိ တံတံဘဝနိဗ္ဗတ္တကကမ္မနိယာမော စ ဟောတိ၊ နု စ ဥပစ္ဆိန္နသံယောဇနသ္မာ ကတာနိပိ ကမ္မာနိ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိတိ တေသံယေဝ သံယောဇနဋ္ဌော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁-သုတ္တသံဝဏ္ဏနာ (?)　　၂-သံ ၂-၂၂-ဝိဋ္ဌေ။

သမ္မာ ကာရဏေဟိ ဇာနိတ္ထာတိ ဉာယေန ဒုက္ခာဒိသု သော ယထာ ဇာနိတဗ္ဗော၊ တထာ ဇာနိတ္ထာ။ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဝိမုတ္တာ ဟိ အပရကာလ-ကိရိယာ စ ယထာ သမ္ဘဝတိ၊ တံ ဒဿေတုံ **"မဂ္ဂပဋိပာဒယာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဘိဇ္ဇနသဘာဝေါ ခဏာယတ္တတ္တာ။ **နိက္ခိပိတဗ္ဗသဘာဝေါ** မရဏဓမ္မတ္တာ။ အယံ ကာယော ဥဿာယုဝိညာဏာဝပဂမော ဆဒ္ဒနိယဓမ္မော၊ ယသ္မိ ံ ယံ ပတိဋ္ဌိတံ၊ တံ တဿ သန္တာနဂတဝိပ္ပယုတ္တန္တိ ကတ္ဝာ ဝတ္တုမ္ဘတံ အရဟတိတိ အာဟ **"ဒီဃာသဝဿ ဟိ အဇိရဏဓမ္မော ဝိ အတ္ထိ"**တိအာဒိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "ဣမသ္မိ ံ ယေဝ ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ သသညိမ္ဟိ သမနကေ လောကဉ္စ ပညပေမိ လောကသမုဒယဉ္စ လောကနိရောဓဉ္စာ"တိအာဒိ၂။ **အဃ** ဒီဃာ-သဝဿ။ "ဇိရဏဓမ္မ"န္တိ ယထာဝုတ္တံ အဇိရဏဓမ္မံ ဌပေတ္ဝာ ဇိရဏဓမ္မံ ဒဿေန္တော **"တေသံပါယံ ကာယော ဘေဒနဓမ္မော"**တိ ဓမ္မာဟ။ ဇရံ ပတ္တဿေဝ ဟိဿ ဘေဒနနိက္ခိပိတဗ္ဗတာနိယတေ အတ္ထေ သုတ္တဒဿနာ ပဝတ္တာ။ အတ္ထသ ဥပ္ပတ္တိ **အဒ္ဒု**ပ္ပတ္တိ၊ သာ ဧတဿ အတ္ထီတိ **အဒ္ဒု**ပ္ပတ္တိကော။ **ကိရ**-သဒ္ဒေါ အနုဿဝတ္ထော၊ တေန အနုဿဝါဂတောယမတ္ထော, န အဒ္ဒကထာဂတောတိ ဒိပေတိ။ တေနာဟ **"ဝဒန္တီ"**တိ။ ယေနာယံ အတ္ထော ဟေတုနာ အဒ္ဒုပ္ပတ္တိကော၊ တံ ဒဿေတုံ **"သိဝိကသာလာယံ နိသိဒိတ္ဝာ ကထိတ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ "ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ"တိ နိဒါနဝစနေန ယထာ နာ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ တထာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နနု ဣမဿ သုတ္တဿ ပုဗ္ဗာဝသိကော နိက္ခေပေါတိ? သစ္စမေတံ၊ သုတ္တေကဒေသံ ပန သန္ဓာယ အဒ္ဒုပ္ပတ္တိကတာဝစနံ။ ကေစိ ပန "ယာနံ အာရုဟိတ္ဝာ ရာဇာ အာဂတော၊ ရညော အာရောဟနိယရထံ ဒဿေတ္ဝာ ဝုတ္တ"န္တိပိ ဝဒန္တိ။

သရီရေ ဖေဏပိဏ္ဍူပမေ **ကိ ံ ဝတ္တဗ္ဗံ**။ **သဒ္ဓိ သဒ္ဓိန္တိ** သာဓုဟိ သဟ ပဝေဒယန္တိ။ နု ံဟိ ကဒါစိ သာဓူနံ သာဓုဟိ သဟ ကတ္ထဗ္ဘာ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ သိဒနသဘာဝါနံ ကိလေသာနံ ဘိဇ္ဇနပ္ပတ္တတ္တာ နိဗ္ဗာနံ သဒ္ဓိတိ ဝုစ္စတိ။ **ပုရိမ-ပဒဿာ**တိ "သတ္ထု ဓမ္မော နု ဇရံ ဥပေတီ"တိ ပဒဿ။ **ကာရဏံ ဒဿေန္တော** ဗျတိရေကဝသေန။ **သတံ ဓမ္မော** နိဗ္ဗာနံ ကိလေသေဟိ သံသိဒနဘိဇ္ဇန-သဘာဝေါ နု ဟောတိ၊ တသ္မာ တံ အာဂမ္မ **ဇရံ နု ဥပေတိ**။ ကိလေသာ ပန တန္နိမိတ္တကာ၊ ဓမ္မယံ ဝုတ္တကာရဏတော ဇရံ နု ဥပေတီတိ။ တေနာဟ **"ဇူဒ"**န္တိအာဒိ။ **သုန္ဒရိကဝိဓံ ဝါ တံ** "သဒ္ဓိ"တိ ပဒံ အပါပတာဒိပနတော၊

၁-ယေနံ (က) ၂-သံ ၁-၆၁၊ အံ ၁-၃၇၇-ပိဋ္ဌေသု။

သဇ္ဈိဓမ္မဘူတန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ "ဝိရာဂါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ"၊ နတေန ဓမ္မေန သမတ္ထိ ကိဉ္စိ"တိ ဘ။

ဇရာမရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဝိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅။ **ရဟသိ ဂတဿာ**တိ ဇနသမ္မာဓတော အပက္ကန္တဿ။ **နိလီနဿ** တေနေဝ ဇနဝိဝေကေန ကေမန္တံ နိသဇ္ဇာယ ကိဘာဝေန ပဋိသလ္လိနဿ ဝိယ။ တေနာဟ **"ကိဘူတဿာ"**တိ။ **သမ္ဗညုဘာသိတံ့ ကရောန္တော အာဟ** တဿ ဝစနံ "ဝေမေတ"န္တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ တဿ ဝစနံ တထာပစ္စနုဘာဝန္တော။ အန္တကေနာဓိပန္နတ္တာ ဇေခတ္တဝတ္ထု၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိ**မာနုသံ ဘဝံ ဇဟတေဝ**။ **အနုဂ**န္တိ အနုဂတံ၊ တမေဝ အနုဂါမိတိ အတ္ထော[1]။ **နိစယ**န္တိ ဥပရူပရိ ဝဍ္ဎိယာ နိစိတဘူတံ။ **သမ္ဘာယိက**န္တိ သမ္ဘာယ ဟိတံ။

ဝိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-အတ္တရက္ခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆။ **ဝိဒဟနန္တိ** သံယမနံ။ **ကမ္မပထဧဝေဒံ အပ္ပတ္တဿာ**တိ သုပိနကာလော ဝိယ ပဝတ္တိမတ္တတာယ ကမ္မပထဝိသေသံ အဂတဿ။ **ကမ္မဿာ**တိ အကုသလ-ကမ္မဿ။ **သံဝရ**န္တိ သံဝရဘာဝံ ဒသေတိ၊ ဇူတရဿ ပန သံဝရဘာဝေါ ပုရိမေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ ဒဿိတောဝါတိ။ **သြတ္တပ္ပမ္ပိ ဂဟိတမေဝ** တဒဝိနာ-ဘာဝတော။ နဟိ ပါပဇိဂုစ္ဆနံ ပါပဥတြာသရဟိတံ, ဥတြာသော ဝါ ပါပ-ဇိဂုစ္ဆနရဟိတော အတ္ထိတိ။

အတ္တရက္ခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ခ ၁-၂၅၄၊ အံ ၁-၃၄၃၊ အံ ၂-၃၀-ဝိဇ္ဇေသု။ ၂-ခ ၁-၅-၃၁၂-ဝိဇ္ဇေသု။

၃-အနုဂန္ဆတီတိ အနုဂံ၊ တမေဝ အနုဂါမိ (က)

သံ-ဋီ ၁-၁၂—နု-ဗု-သ

၆-အပ္ပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၇။ ဥဋ္ဌာရသဒ္ဒေါ သေဋ္ဌေ ဗဟုကေ စ ဒိဿတိတိ အာဟ **"ပဏီတေ စ ဗဟုကေ စာ"**တိ။ **မာနမဒ္ဒနေနာ**တိ မာနဝသေန မဒပ္ပတ္တိယာ။ **အတိက္က-မန္တိ** သာဓုမရိယာဒဒိတိက္ကမလက္ခဏံ ဒေါသံ။ **ကုဋ္ဌော** ပါသော။

အပ္ပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-အန္နကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၈။ ယသ္မာ ကာမနိမိတ္တံ သတ္ထော သမ္ဗာနမုသာ ဘာသတိ၊ တသ္မာ ကာမာ တဿ ပတိဋ္ဌာ ပစ္စယော ကာရဏန္တိ အာဟ **"ကာမဟေတူ"**တိ-အာဒိ။ **ဘဒြိမုခသိသေန ဝိဋ္ဌဋ္ဌိဘံ** ဘဒြောပစာရေန ဥပစရတိတိ အတ္ထော။ ဝိနိစ္ဆယော ကရိယတိ ဇ္ဈောတိ **အန္နကရဏံ**၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ။ **ဒိပ္ပန္တိ** ကုဋ္ဌံ၊ မစ္ဆဒိပ္ပန္တိပိ ဝဋ္ဋတိ။ **သြန္နိတ**န္တိ သြဋ္ဌနဝသေန ဖလံ ပါပိတံ။

အန္နကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၉။ **"ကသ္မာ ပုစ္ဆတီ"**တိ ပုစ္ဆာကာရဏံ စောဒေတ္ဝာ သမုဒယတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေတုံ **"အယံ ကိရ မလ္လိကာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မာလာဝုမံ ဂန္ဒွာ**တိ အတ္တနော ပိတု မာလာဝုမံ ရက္ခဏတ္ထဉ္စေဝ အဝသေသပုပ္ဖဂ္ဂဟဏတ္ထဉ္စ ဂန္ဒွာ။ **ကာသိဂါမေ**တိ ကာသိရဋ္ဌသ္သ ဂါမေ။ သော ကိရ ဂါမော မဟာကော-သလရာဇေန အတ္တနော ဓိတုယာ ပတိဃရံ ဂစ္ဆန္တိယာ ပုပ္ဖမူလတ္ထာယ ဒိန္နော၊ တံနိမိတ္တံ။ **ဘာဂိနေယျေန** အဇာတသတ္တုနာ။ **တဿာ**တိ ရညော ပသေနဒိဿ။ **သာ**တိ မလ္လိကာ။ **နိဝတ္တိတုန္တိ** တဿာ ဓမ္မတာယ နိဝတ္တိတုံ တဿာ ဝစနံ ပဋိက္ခိပိတုံ။ **နေဝဿ ဂါ**တိ ဝတ္တမာနတ္ထေ အတီတဝစနန္တိ အာဟ **"နာဓိဂစ္ဆတီ"**တိ။ **ပုထု အတ္တာ**တိ တေသံ သတ္တာနံ အတ္တာ။

မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ယညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၀။ **ထူဏာနံ** ယညူပတ္ထမ္ဘံ။ **ဥပနိတာနိ** ယညံ ယဇိတုံ အာရမ္ဘာယ။ **ဘြောဝတာ**တိ "ဣဓ ဘန္တေ။ ပ။ ရဒမာနာ ပရိကမ္မာနိ ကရောန္တိ"တိ ဘြောကေန ပါဋ္ဌေန။ **သန္နိဋ္ဌာန**န္တိ "နံ ဣတ္ထိံ လဘိဿာမိ နု ခေါ၊ န နု ခေါ လဘိဿာမိ"တိ နိစ္ဆယံ အဝိန္ဒန္တော နာ ဉာယန္တော။ **ဖေဏဟေဋ္ဌက**န္တိ ယထာ ယတ္ထ ကုထိတေ ဖေဏံ ဥဋ္ဌေဟာတိ နာ ဥပဓိယတိ၊ ဧဝံ အနေကဝါရံ ဖေဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာ။ **တံ ဒိဝသ**န္တိ တသ္မိံ ရညော နိဒ္ဒံ အလဘိတွာ ဒုက္ခသေယျဒိဝသေ။ **အာလောကံ ဩလောကေတွာ**တိ လောဟကုမ္ဘိမုခဝဋ္ဋိသဒိသေ ပတ္တေ တတ္ထ မဟန္တံ အာလောကံ ဩလောကေတွာ။ အတ္တနော ဝစနံ ရညော ပဝတ္တေ-ဉ္ဉာပနတ္ထံ။ **မဟာသတ္ထေါ ဥဒပါဒိ** "ဝေရူပံ ယညံ ရာဇာ ကာရာပေတီ"တိ။ **ဝတ္တုကာမော အဟောသိ၊** ဝတ္တုဗ္ဗ ပန အဝိသဟန္တော "သ"ဣတိ ဝတ္တွာ လောဟကုမ္ဘိယံ နိမုဂ္ဂေါ၊ ဣမံ ဂါထံ ဝတ္တုကာမော အဟောသီတိ အယံ ပနေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော။ ဒေသ နယော သေသပဒဿယေပိ။ **ဓမ္မဘေရိံ စရာပေသုံ** "ကောစိ ကဿိ ပါဏံ မာ ဟနတူ"တိ။ **သော ဣတ္ထိသာမိကော ပုရိသော သောတာ-ပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ** အတ္တနော ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ သတ္ထု စ ဒေသနာ-ဝိလာသသမ္ပတ္တိယာ၊ ရာဇာ ပန မဟာမောဓိနိရုဇ္ဈနသဘာဝတ္တာ[1] ကိဉ္စိ ဝိသေသံ နာဓိဂစ္ဆိ။

သင်္ဃဝဏ္ဏာနိတိ လောကဿ သင်္ဃကာရဏာနိ။ နိပ္ပန္နသဿတော နဝဘာဝေ ကဿကဿ ဒတွာ ရညံ ကောဘာဂဂ္ဂဟဏံ **ဒဿမဘာဂဂ္ဂဟဏံ**။ ဧဝံ ကဿကာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ သဿာနိ သမ္ပာဒေန္တိတိ အာဟ **"သဿသမ္ပာဒနေ မေဓာဝိတာတိ အဇ္ဈာ"**တိ။ တတော ဩရဘာဝေ ကိရ ဆဘာဂဂ္ဂဟဏံ ဇာတံ။ **ဆမာသိက**န္တိ ဆန္နံ ဆန္နံ မာသာနံ ပဟောနကံ။ **ပါသေတိ**တိ ပါသဂတေ ဝိယ ကရောတိ။ **ဝါစာယ ဝိယဿ ဝိယကရဿ** ကမ္မံ **ဝါစာ-ပေယ္ယံ**။ သမ္ဗသော ရဋ္ဌဿ ဣဿရိဘာဝတော **ခေမံ**။ **နိရုဒ္ဓဒုဗ္ဘိက္ခ**ံ စောရိယာ-ဘာဝတော။ ဣဒ္ဓံ ဟိ ရဋ္ဌံ အစောရိယံ **နိရုဒ္ဓဒုဗ္ဘိက္ခံ ဝုစ္စ**တိ အပါရုတဃရဘာဝတော။

ဥဒ္ဓံမူလကံ ကတ္ဝာတိ ဥမ္မူလံ ကတ္ဝာ။ **ဒ္ဝိဟိ ပရိယညေဟိ**တိ မဟာ-ယညဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဆ္ဆာ စ ပဝတ္တေတဗ္ဗေဟိ ဒ္ဝီဟိ ပရိဝါရယညေဟိ။ **သတ္တ-ဒိသတိ။ ပ။ နဿာ**တိ သတ္တရိသာမိကာနံ တိဏ္ဏံ ပသုသတာနံ ဒ္ဝါဒိသတိယာ အဿာဒိဟိ စ သဒ္ဓိအမိကဒ္ဝိသတအာရညကပသူဟိ စ သဒ္ဓိံ သမ္ပိဏ္ဍိတာနံ

၁-မဟာမောဓိနိန္နဗ္ဗာသယတ္တာ (?)

ပန နဝါဓိကဆသတပသ္ဆုနံ မာရဏ္ဏေန ဘေရဝဿ ပါပဘိရုကာနံ ဘယာ-ဝဟဿ။ တထာ ဟိ ဝဒန္တိ—

"ဆသတာနိ နိယုဇ္ဇန္တိ၊ ပသ္ဆုနံ မတ္ထိမေ ဟနိ။
အဿမေဓဿ ယညဿ၊ အဓိကာနိ နဝါပိ စာ"တိ။

သမ္မန္တိ ယုဂဋ္ဌဒ္ဓေ ပက္ခိပိတမ္ပဒတ္ထော်။ **ပါသေန္တိ**တိ ဒိပန္တိ။ **သံဟာရိမေဟိ**တိ သကဋ္ဌေဟိ ဝဟိတမ္ဘေဟိ ယုတ္တေဟိ။ ပုမ္ဘေ ကိရ ဧကော ရာဇာ သမ္မာပါသံ ယဇ္ဇန္တော သရဿတိနဒိတီရေ ပထဝိယာ ဝိဝရေ ဒိန္နေ နိမုဂ္ဂေါယေဝ အဟောသိ။ အန္ဓဗာလပြာဟ္မဏာ ဂတာနုဂတိဂတာ "အယံ တဿ သဂ္ဂဂမနမဂ္ဂေါ"တိ သညာယ တတ္ထ သမ္မာပါသယညံ ပဋ္ဌပေန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **"နိမုဂ္ဂေါ-ကာသတော ပဘုတီ"**တိ။ အယ္ဟပေါ အပ္ပကဒိဝသော **ယာဂေါ**၊ သယ္ဟပေါ ဗဟုဒိဝသံ သာဓေယ္ယော **သတ္ထြယာဂေါ**။ မန္တပဒါဘိသန်တာနံ သပ္ပိမဏ္ဍနံ **ဝါဇ-မိ**တိ သမညာ၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏဂေါမဟိံသာဒိ**သတ္တရသကဒက္ခိဏာသု**။ သာရ-ဂတ္တကောဋ္ဌာဂါရာဒီသု နတ္ထေတ္ထ အဂ္ဂဠန္တိ **နိရဂ္ဂဠော**။ တတ္ထ ကိရ ယညေ အတ္တနော သာပတေယ္ယံ အနဝသေသတော အနိဂ္ဂဟိတ္ဘာ နိယျာတိယတိ။ **မဟာရမ္ဘာ**တိ ဗဟုပသုဃာတကမ္မာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန "ဝိဝိဓာ ယတ္ထ ဟညရေ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ "မဟာကိစ္စာ"တိ အတ္ထော ဝုတ္တော၊ ဣဓ "မဟာ-ရမ္ဘာတိ ပပဉ္စဝသေန အဇ္ဈေဋ္ဌကာ"တိ[၁] အာဒိ ဝုတ္တန္တိ "ဗဟုပသုဃာတကမ္မာ"တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **နိရုဂ္ဂဠော**တိ ဇတ္ထောပိ ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနုဂတံ ကုလန္တိ **အနုကုလံ**၊ ကုလာနုဂတန္တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **"ယံ နိစ္စဘတ္တာဒိ။ ပ။ အတ္ထော"**တိ။

ယညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-မန္ဓိနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၁။ **ဣဒ**န္တိ "ဣဓ ဘန္တေ"တိအာဒိကံ ဝစနံ။ တေ ဘိက္ခူ။ အာရောစေ-သုန္တိ သမ္မန္ဓေါ။ **တေသူ**တိ တေသု ရညာ ဗန္ဓာပိတမနုဿေသု။ **သုကတကာ-ရဏ္ဍန္တိ**[၂] သုကာရဏ္ဍကိရိယံ အာရောစေသုံ၊ န ကေဝလံ တေသံ မနုဿာနံ

၁-သမာရမ္ဘန္တိ ပရေသံ ဟပဉ္စဝသေန အဇ္ဈေဋ္ဌကာတိ (က) ၂-ကတသုကာရဏ္ဍန္တိ (က)

ဗန္ဓာပိတဘာဝံ။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ "**ရညော ကိရာ**"တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဒ္ဒဝင်္ကော**တိ အင်္ဃသော။ **အန္တေဝသိရစာရိနော**တိ အန္တေ-ပုရဝါသိနော။

ဥက္ကဉ္ဇေတိ ယုဇ္ဈေ။ **မင်္ကိသျေ**တိ ဂုတ္တမင်္ကိသေ။ **အကုတ္ထဟလင်္ကံ** သညတံ။ ဝိယင်္ကံ ဝိယာယိတမ္ပံ။ **အန္ဓပါနမ်ိ** မဓုရေ အဘုတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇေ။ **အတ္ထေ**တိ အတ္ထေ ကိစ္စေ ဇာတေ။ **ထိရင်္ကိ နကထေင်္ကိ** ကာယဗလမတ္တေန အပနေတုံ သက္ကုဏေယျတ္တာ။ **သုဒ္ဓါ ရတ္တရတ္တာ**တိ အတိဝိယ ရတ္တာ ဧဝ ဟုတ္ဝာ ရတ္တာ။ **သာရတ္တေနာ**တိ သာရဘာဝေန သာရဘာဝသညောယ။ **ဩဟာရိနင်္ကိ** ဟေဋ္ဌာ ဟရဏသီလင်္ကိ အာဟ "**စတ္ထသု အပါယေသု အာကဍ္ဎနက**"န္တိ။ **သီထိလ**န္တိ သိထိလာကာရံ၊ နပုန သိထိလံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "**ဒုပ္ပမုဉ္စ**"န္တိ။

ဗန္ဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဒုတိယဝဂ္ဂ

၁-သတ္တဇဋိလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၂။ **ပုဗ္ဗာရာမသင်္ခါတေ**တိ သာဝတ္ထိနဂရဿ ပုဗ္ဗဒိသာယ ကတတ္တာ ပုဗ္ဗာရာမေတိ သင်္ခံ ဂတေ။ **တတြာ**တိ "မိဂါရမာတုယာ ပါသာဒေ"တိ တသ္မိံ သံဓိတ္တဝစနေ။ **အယံ** ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာ **အနုပုဗ္ဗိကထာ** အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အနုက္ကမကထာ။ **ပတ္ထနံ အကာသိ** တဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကံ ဧကံ ဥပါသိကံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ အာကင်္ခန္တိ။ **မေဏ္ဍကပုတ္တသာ**တိ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိပုတ္တသ။ **မာတိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ** တဿာ ဥပကာရံ ဂရုဘာဝဇ္ဇ ဒိသွာ။ **တာယ ကာရိတေ ပါသာဒေ**တိ တာယ မဟာဥပါသိကာယ မဟာ-လတာပသာဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ နဝဟိ ကောဋ္ဌိဟိ ကရိသမတ္တေ ဘူမိဘာဂေ ကာရိတေ သဟဿဂ္ဃပဋိမဏ္ဍိတေ ပါသာဒေ။

ပရိဋ္ဌကဉ္ဆာတိ ပရိဋ္ဌကဉ္ဆလောမာ။ ကမဏ္ဍလုဃဋိကာဒိံ **ပဗ္ဗဇိတ-ပရိက္ခာရံ**။ **နဂ္ဂဘောဂ္ဂနိဿိရိကာနန္တိ** နဂ္ဂါနဉ္စေဝ ဘောဂ္ဂါနဉ္စ နိဿိရိကာနဉ္စ။ တေ ဟိ အနိဝတ္ထဝတ္ထတာယ နဂ္ဂါ စေဝ, အစေလကဝတာဒိနာ ဘောဂ္ဂသရိရ-တာယ ဘောဂ္ဂါ, သောဘာရဟိတတာယ နိဿိရိကာ စ။ **အတ္တနော**

ဒိဋ္ဌသုတံ ပဋိဆ္ဆာဒေတွာ နု ကထေယျုန္တိ အကာရဏမေတံ တေသံ ရညာ ပယုတ္တစရပုရိသဘာဝတော။ **ဧဝံ ကတ္တေ ပန** တေ "အညေပိ ပဗ္ဗဇိတာ အတ္ထိတိ အယံ ဇာနာတီ"တိ မညေယျုန္တိ ကောဟညစိတ္တော ဧဝံ အကာသိတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ တထာ ဟိ ဟေနတ္ထေန အပရိတောသမာနော **"အဝိစာ"**တိ-အာဒိမာဟ။

ကာသိကံ စန္ဒနန္တိ ဥဇ္ဇလစန္ဒနံ။ တံ ကိရ ဝဏ္ဏဝသေန သမုဇ္ဇလံ ဟောတိ ပဘာသရံ၊ တဒတ္ထမေဝ နံ သက္ခာတရံ ကရောန္တိ။ တေနာဟ **"ကာသိကစန္ဒနန္တိ သက္ခစန္ဒန"**န္တိ။ **ဝဏ္ဏဂန္ဓဋ္ဌာယာ**တိ ဝဏ္ဏသောဘတ္ထဉ္စေဝ သုဂန္ဓဘာဝတ္ထဉ္စ။ **ဝဏ္ဏဂန္ဓဋ္ဌာယာ**တိ ဆဝိရာဂကရဏတ္ထဉ္စေဝ သုဂန္ဓတ္ထာယ စ။ "ဂိဟိနာ"တိ-အာဒိဟိ ပဒေဟိ ဧဝံ ပမာဒဝိဟာရိနာ တယာ အရဟန္တော ဒုဝိညေယျာတိ ဒဿေတိ။

သံဝါသော နာမ ဣဓ ကာလေန ဥပသင်္ကမနန္တိ ဒဿေန္တော **"ဥပသင်္ကမန္တေနာ"**တိ အာဟ။ ကာယဝါစာဟိ အသံယတေနပိ **သံယတာကာရေ၊** အသံဝုတိန္ဒြိယေနပိ **သံဝုတိန္ဒြိယာကာရေ။ ပရိဂ္ဂဟေဿာမီ**တိ ဝိမံသိဿာမိ "ပရိသုဒ္ဓံ နု ခေါ, နော"တိ။ **သပ္ပညေနာ**တိ သီလပရိဂ္ဂဏှနပညာယ သပ္ပညေန။ **ဇာနိတုံ နု သက္ကောတိ** သဘာဝဿ သတော သီလဿ အနုပဓာရဏတော။

ကထနေနာတိ အပရာပရံ ကထနေန။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ **"ကစ္စိဿ ဟီ"**တိအာဒိ။ **အရိယဝေါဟာရော**တိ ဒိဋ္ဌာဒိလက္ခဏေန ဝေါဟရိတော "ဒိဋ္ဌံ အဒိဋ္ဌ"န္တိအာဒိနာ ပဝုတ္တသဒ္ဒဝေါဟာရော။ တဿ ပန ကာရဏမေဝ ဂဏှန္တော **"ဣဓ စေတနာ"**တိ အာဟ။ ဧသေ နယော **အနရိယဝေါဟာရေပိ။** ပရမတ္ထတော ဟိ သစ္ဆဝါစာဒယော မုသာဝါဒါဒယော စေတနာလက္ခဏာတိ။ **ပညတ္တိဝေါဟာရော** တထာ တထာ ဝေါဟရိတမ္ပတော။ **ဧဝမာဟ** "သံဝေါ-ဟာဒရေန ခေါ မဟာရာဇ သောစေယျံ ဝေဒိတမ္ပ"န္တိ။

ဉာဏထာမောတိ ဉာဏဂုဏဗလံ၊ ယေန ဌာနုပ္ပတ္တိကပဋိဘာနာဒိနာ အစ္ဆာယိကကိစ္စကရဏီယာနိ နိဋ္ဌာပေတိ။ **သံကထာယာ**တိ အတ္ထဝိမံသန-ဝသေန ပဝတ္တာယ သမ္မာကထာယ။ **ဥပ္ပိလဝေ**တိ လဟုကဘာဝတော။ **ဟေဋ္ဌာ-စရိကာ**တိ အဝစရကာ။ ယေ အနုပဝိသိတ္ဝာ ပရေသံ ရဟာသဝိမံသနဝသေန ပဝတ္တာ၊ တေသု ဩစရကဝေါဟာရောတိ ဝုတ္တံ **"စရူ ဟီ"**တိအာဒိ။

ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနေနာတိ ဝဏ္ဏေန ဝါ သဏ္ဌာနေန ဝါ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ ဝါ သဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ ဝါ။ သုဇာနော ပေသလော ဝိဿသေတိ ယောဇနာ။

လဟုကဒဿနေနာတိ ပရိတ္တဒဿနေန ဝိဇ္ဇုကေန ဝိယ။ **ပရိက္ခာရဘက္ခ-ဓကနာ**တိ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရဘူတေန ဘက္ခကေန။ **လောဟစုမာသေ**တိ လောဟမယော ဥပဓုနကမာသော။

သတ္တဇ္ဈိလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ပဋ္ဌာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၃။ **ရူပါ**တိ ရူပသဒ္ဒါတာ ကာမဂုဏာ။ တေ ပန နိလာဒိဝသေန အနေကဘေဒဘိန္နာဝိ ရူပါယတနန္တွာ စက္ခုဝိညေယျတံ ၁ နာတိဝတ္တန္တိ အာဟ **"နိလဝိတာဒိဘေဒံ ရူပါရမ္မဏ"**န္တိ။ တော-သဒ္ဒေါဝိ ဒါ-သဒ္ဒေါ ဝိယ ကာလတ္ထော ဟောတိတိ အာဟ **"ယတောတိ ယဒါ"**တိ။ မနံ အာပယတိ ဝဓေတိတိ **မနာပံ၊** မနောရမံ။ **မနာပနိပ္ဖတ္တိတန္တိ** တသ ပုဂ္ဂလဿ မနသာ ဝိယာယိတံ၊ တသ အဂ္ဂဘာဝေန ပရိယန္တံ ပရမံ ကောဋိံ ကတ္တာ ပဝတ္တိတန္တိ အတ္ထော။ **ပုဂ္ဂလမနာပန္တိ** အာရမ္မဏသဘာဝံ အစိန္တေတ္တာ ပုဂ္ဂလဿ ဝသေန မနာပဘာဝေနေဝ ဗ္ဟုတာယ ဗ္ဟုန္တိ။ **သမ္မုတိ**တိ သမညာ။ **ပုဂ္ဂလမနာပံ နာမ** သညာဝိပလ္လာသဝသေန ဝိပရီတမ္ပိ ဂဏှာတိ ဗုတရသဘာဝတောတိ အာဟ **"ယံ ဇေဿ။ ပ။ ဗ္ဟုံ ကန္တ"**န္တိ။ ဗုဒါနိ တံ ဇဂ္ဂါဝိညေယျဝသေန ယောဇေတ္တာ ဒဿနေန္တော **"ပစ္စက္ခံ ဝါသိန"**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဗုဒံ ပုဂ္ဂလမနာပန္တိ** ဗုဒံ ယထာဝုတ္တံ ဇဂ္ဂါဝိညေယျံ ဝိယ အညမ္ပိ ဧဝံဇာတိကံ တေန တေန ပုဂ္ဂလေန မနာပန္တိ ဂဟေတဗ္ဗာရမ္မဏံ ပုဂ္ဂလမနာပံ နာမ။

လောကေ ပဋိဝိဘတ္တံ နဏ္ဍိ၊ ဝိဘဇိတ္တာ ဒဿနေန လောကေန မဒုရ-ဇာတေနပိ ပဋိဝိဘတ္တံ ကတ္တာ ဂဟေတုံ န သက္ကာတေ ဝေယျာတိ အဓိပ္ပါယော။ တေနာဟ **"ဝိဘဇိတ္တာ ပန ဒဿေတဗ္ဗ"**န္တိ။ **ဒိဗ္ဗကပ္ပဓိဗ္ဗိ**တိ ဒေဝလောကပရိ-ယာပန္နသဒိသမ္ပိ။ **အမနာပံ ဥပဒ္ဒဝါတိ** ဥဒ္ဒါရပကိတာရမ္မဏပရိစယတော။ **မဏ္ဍိမာနံ ပန။ ပ။ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ** တေသံ မနာပဿ မနာပတော, အမနာပဿ အမနာပတော ဥပဒ္ဒါနတော။ တတ္ထပိ ဗ္ဗဒ္ဓါနိဋ္ဌပရိဈ္ဆေဒေါ နိပ္ပရိယာယတော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"တဉ္ဉေ ပနေတ"**န္တိအာဒိ။ **တဉ္ဉေ ပနေတံ** ဗ္ဗဒ္ဓါနိဋ္ဌဘူတံ **အာရမ္မဏံ** ကဲာမာဝစရဇဝနေသု အကုသလဿ ဝသေန

၁-စက္ခုဝိညာဏာယတနံ (က)။

ယေဘုယျေန ပဝတ္တတိတိ ကတ္ဝာ တတ္ထ "ရဇ္ဇတိ ဒုဿတိ"တိ အကုသလ-သေဝ ပဝတ္တိ ဒဿိတာ။ သေသကာမာဝစရဿပိ ဝသေန ပဝတ္တိ လဒ္ဓတေဝ။ တထာ ဟိ တံ အပ္ပဋိကူလေပိ ပဋိကူလာကာရတော, ပဋိကူလေပိ အပ္ပဋိကူလာ-ကာရတော ပဝတ္တတိတိ။ **ဝိပါကစိတ္တံ ဇုဋ္ဌာနိဋ္ဌံ ပရိဆိန္နတိ၊** န သက္ကာ ဝိပါကံ ဝဠ္ဆေတုန္တိ။ ကုသလကမ္မံ ဟိ ကေန္တတော ဇုဋ္ဌမေဝ၊ အကုသလကမ္မဉ္စ အနိဋ္ဌမေဝ၊ တသ္မာ တတ္ထ ဥပပဇ္ဇမာနံ ဝိပါကစိတ္တံ ယထာသဘာဝတော ပဝတ္တတိတိ။

ယံ ပန **သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ** "ကုသလကမ္မဇံ အနိဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ"တိ ဇ္ဈောကမေဝ ဝုတ္တံ၊ တံ ပန နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တေန သောဘနံ အကုသလ-ကမ္မဇမ္ပိ ကေစ္စာနံ သတ္တာနံ ဇုဋ္ဌန္တိ အနုညာတံ သိယာ၊ ကုသလကမ္မဇံ ပန သဗ္ဗေသံ ဇုဋ္ဌမေဝါတိ ဝဒန္တိ။ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ကေသဉ္စိ မနုဿရူပံ အမနာပံ၊ ယတော တေ ဒိသ္ဝာဝ ပလာယန္တိ။ မနုဿာ စ ဒေဝတာနံ ရူပံ ဒိသ္ဝာ ဘာယန္တိ၊ တေသမ္ပိ ဝိပါကဝိညာဏံ တံ ရူပံ အာရဗ္ဘ ကုသလဝိပါကမေဝ ဥပပဇ္ဇတိ၊ တာဒိသဿ ပန ပုညဿ အဘာဝါ န တေသံ တတ္ထ အဘိရတိ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကုသလကမ္မဇဿ ပန အနိဋ္ဌဿ အဘာဝေါ ဝိယ အကုသလကမ္မဇဿ သောဘနဿ ဇုဋ္ဌဿ အဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဟတ္ထိ-အာဒိနမ္ပိ ဟိ အကုသလကမ္မဇံ မနုဿာနံ အကုသလဝိပါကဿေဝ အာရမ္မဏံ၊ ကုသလကမ္မဇံ ပန ပဝတ္တေ သမုဒ္ဒိတံ ကုသလဝိပါကဿ၊ ဇုဋ္ဌာရမ္မဏေန ဝေါမိဿကတ္တာ အပ္ပကံ အကုသလကမ္မဇံ ဗဟုလံ အကုသလဝိပါကုပ္ပတ္တိယာ ကာရဏံ နာ ဘဝိဿတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဇုဒါနိ တမေဝ ဝိပါကဝသေန ဇုဋ္ဌာ-နိဋ္ဌာရမ္မဏဝဝတ္ထာနံ ဝိဘာဝေတုံ **"ကိဉ္စာပိ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တယိဒံ သမ္မုတိမနာပသံဝိဘာဂတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ ဇုဓ ပန နာ တထာ ဝိဘတ္တိန္တိ အာဟ **"ဘဂဝါ ပနာ"**တိအာဒိ။

သော ဥပါသကော စန္ဒနင်္ဂလဂါမေ ဇာတတ္တာ **"စန္ဒနင်္ဂလိကော"**တိ ပညာယတိ။ "စန္ဒနဝိလာသော"တိ ကေစိ။ တဿ ဥပါသကဿ ပဋိဘာနံ ဥဒပါဒိတိ ယောဇနာ။ တေ ရာဇာနော ဟတပုတ္တော ဟတသောတော ဒိသ္ဝာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဒကာဘိသိဇ္ဈတေ**တိ ဥဒကေန အဘိသိဉ္စိတေ။ **အင်္ဂါရေ ဝိယာ**တိ အင်္ဂါရကဇ္ဇကော ဝိယ။

ကာလဿေဝါတိ ပဂေဝ။ **အဝိဂတဂန္ဓံ** တဒ်ကဝိကသိတတာယ။ **ဤဒိသံ ဝစနံ** "အဇ္ဇာဒေသိ"တိ ဝေရူပံ ဝစနန္တိ။

ပဋ္ဌာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဒေဝဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၄။ "ဒေဝဓမ္မကဂ္ဂ"န္တိ ဣတ္ထိဝဘင်္ဂိလောပံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **"ဒေဝဓမ္မိကံ ဂဂ္ဂ"**န္တိ။ **ဒေဝဓမ္မာ**တိ စတုန္နံ အာဠ္ဠကာနံ၊ သောဠသနာဠိနန္တိ အတ္ထော။ **တဒုဝိယ**န္တိ တဒနုရူပံ[1]၊ တာဒိသ ဂုဏ်ဝိသိ-မာဇာဿ အနုဆ္ဆဝိကန္တိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗေ**တိ တံဒိဝသတော ပုရိမတရဒိဝသေသု။ **ဗလဝါ**တိ မဟာ။ **ဘဏ္ဍပရိဠာဟော**တိ ဘဏ္ဍသမုဒယော တုကော။ **အဿ**[2] ရညော **ဥဘော သု ပဿေသု** ဂဟိတတာလဝဏ္ဏာ **ဗိဇန်ီ ယမကတာလ-ဝဏ္ဏော**တိ။ **ဖာသုဝိဟာရန္တိ** ဘောဇနေ မတ္တညုတာယ လဒ္ဓဖ္ဿသုခဝိဟာရံ။ ဘောဇနမတ္တညူ ဟိ သုခဝိဟာရော ဟောတိ။ တေနာဟ **"တနုကဿ ဘဝန္တိ ဝေဒနာ၊ သဏိကံ ဇိရတိ အာယု ပါလယ"**န္တိ။

တနုကဿောတိ တနုကာ အဿ ပုဂ္ဂလဿ ဘုတ္တပစ္စယာ ဝိသဘာဂဝေဒနာ နုဟောန္တိတိ အတ္ထော။ **သဏိက**န္တိ မန္ဒံ မုဒုကံ၊ အပရိဿယမေဝါတိ အတ္ထော။ **ဇိရတီ**တိ ပရိဘုတ္တာဟာရော ပစ္စတိ။ **အာယု ပါလယ**န္တိ နိရောဓော အဝေဒနော ဇိဝိတံ ရက္ခန္တော။ အထ ဝါ **သဏိကံ ဇိရတီ**တိ သော ဘောဇနေ မတ္တညူ ပုဂ္ဂလော ပရိမိတာဟာရတာယ သဏိကံ စိရေန ဇိရတိ ဇရံ ပါပုဏာတိ ဇိဝိတံ ပါလေန္တော။

ပရိယာပုဏိတ္ဝာတိ ဣတ္ထေ ယထာ သဗ္ဗံ သော ပရိယာပုဏိ၊ တတော ပရဇ္ဇ ယထာ ပဋိပဇ္ဇိ၊ တံ ဒသေတုံ **"ရညော သဒ္ဒိ"**န္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ **တာဝတကေ တက္ကာ|လေ ဟာရေယျာသိ** တဒုပိယဇ္ဇ ဗျဇ္ဇနန္တိ အာနေတ္ဝာ သမ္မန္တေသာ။

ပုရိသဘာဂေါ ဒေသောတိ မဇ္ဈိမေန ပုရိသေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဘာဂေါ ဒေသော၊ ယဒိဒံ နာဠိကောဒနမတ္တံ။ **သလ္လဓိတသရီရတာ**တိ ဘမံ အာရောပေတ္ဝာ ဥလ္လိခိတသ ဝိယ သမ္ဗပရိဠာဟဝူပသမသ ပုထုလတာပဂတသရီရသ။ **သီလံ သမ္ဗရယိကတ္ထော**တိ ဝုတ္တံ၊ကုတော ပနေတ္ထ သီလန္တိ အာဟ **"ဘောဇနေ"**တိ-အာဒိ။ **သီလင်ံ နာမ ဟောတီ**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသ အဝယဝေါ ဟောတီ။

ဒေဝဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-တဒုပမာဏံ (က) ၂-အတော (က)

၄-ပဌမသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၅။ ဝေဒေန ဉာဏေန ဤဟတိ ဒုရိယတိတိ **ဧဝဒေဟီ၊** ကောသလ-ရာဇာဂိနိ အဇာတသတ္တုနော မာတာ၊ သာ ကိရ သမ္မဇ္ဇဘာတိကာ။ တေနာဟ "**ပဇ္ဇိတာဓိဝစနာ**"န္တိ။ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ တေသန္တိ **စတုရင်္ဂိနီ။ ဗိန်္ဒံ ရဇ္ဇာနန္တိ** ကာသိကရဇ္ဇမဂဓရဇ္ဇာနံ အန္တရေ၊သော ပန ဂါမော ကာသိက-ရဇ္ဇော။

ပါပါတိ လာမကာ နိဟီနာစာရာ။ မေဇ္ဈတိ သိနိယ္ဟတိတိ မေတ္တိ၊ သာ ဧတေသု အတ္ထီတိ **မိတ္တာ**။ သဟ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ **သဟာယာ**။ **သမ္ဗဝန်္တ**ိ သုဋ္ဌု ဩနတံ။ **ဇယကာရဏံ ဒိသွာ အာဟ၊** တထာ ဟိ "အဇ္ဇ ဒုမံ ရတ္တိ ဒုက္ခံ သေတီ"တိ ကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝေရိဃာတော နာမ ဝေရ်-ပုဂ္ဂလေ သတီတိ အာဟ "**ဝေရိပုဂ္ဂလံ လဘတီ**"တိ။

ပဌမသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဒုတိယသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၆။ **သုဇာဃာ**တိ "ဝတ္ဆာ"တိ ဝစနသေသော။ **ဥပကပ္ပ**တိတိ သမ္ဘဝတိ။ **သယံ ဟောတီ**တိ ကာတုံ သက္ကာ ဟောတိ။ "ယဒါ စညေ"တိ စ-ကာရော နိပါတမတ္တန္တိ အာဟ "**ယဒါ အညေ**"တိ။ **ဝိလုမ္ပန်္တိ** ဝိနာသံ အစ္ဆိန္ဒနံ ကရောန္တိ။ **ဝိလုမ္ပိယတိ**တိ ဝိလုတ္တပရဿန္တကာသ အသကတ္တာ ပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌမင်္ဂိကံ ကမ္မဖလံ ပဋိသံဝေဒေန္တော ဝိယ သယမ္ပို ပရေန ဝိလုမ္ပိယတိ၊ ဓနဇာနိ ပါပုဏာတိ။ "**ကာရဏာ**"န္တိ **ဟိ မညတိ**တိ ပါပကိရိယံ အတ္တနော ဟိတာဝဟံ ကာရဏံ ကတ္တာ မညတိ။ **ဇယန္တော ပုဂ္ဂလော** "ဣဒံ နာမ ဇိနာမိ"တိ မည-မာနော သယမ္ပို တတော ပရာဇယံ ပါပုဏာတိ။ **ယန္ဒုတာရ**န္တိ ပါပကမ္မ-ဝိပါကံ။ **ကမ္မဝိဝန္ဒုနာ**တိ ကမ္မဿ ဝိဝဋ္ဋနေန၊ ပစ္စယလာဘေန လဒ္ဓါဝသရေန ဝိဝန္ဒေတ္ဝာ ဝိဂမိတေန ကမ္မေနာတိ အတ္ထော။

ဒုတိယသင်္ဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဝက္ခတီတိ (က)

၆-မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၇။ **ကေန္ဓာ**တိ ပဏ္ဍိတာ သပညာ။ **သေယ္ယာ**တိ ဝရာ။ ဂါထာသုခတ္ထံ သသုရသဒ္ဒလောပံ ကတ္ဝာ "သသုဒေဝါ"တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ "**သသုသသုရ-ဒေဝတာ**"တိ။ **ဒိသာဧဋ္ဌကာ**တိ စတူသုပိ ဒိသာသု ဧဋ္ဌကသိသေန ဟိ လောကံ ဝဒတိ။ **တာဒိသာယာ**တိ တထာရူပါယ မေဓာဝိတာဒိဂုဏဝုတ္တိယာ။ **သုဘရိယာယာ**တိ သုခေတ္တဘူတာယ သုန္ဒရိတ္ထိယာတိ အတ္ထော။

မလ္လိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-အပ္ပမာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၈။ **သမဓိဋ္ဌယ္ဟာ**တိ သမ္မာ အတိဝိယ ဂဟေတ္ဝာ၊ ဉာယေန ဝိသေသတော ဂဏှိတ္ဝာ။ **ကာရုပကာအပ္ပမာဒေါ**တိ တိဏ္ဏံ ပုညကိရိယဝတ္ထူနံ ပဝတ္တကအပ္ပမာဒေါ။ **သမဝေခနန္တိ** သမဝရောဓံ အန္တောဂဓံ။ **ဥပက္ခေပန္တိ** ဗဟိ အဟုတ္ဝာ ပက္ခိပိတဗ္ဗတံ။ **သေသပဒဧသာတာနိ ဝိယ အဝ။ပ။ ဓမ္မာ** သပ္ပဒေသတ္တာ။ **အပ္ပမာဒေ သမေဝေခနံ ဂစ္ဆန္တိ** တသ္မာ နိပ္ပဒေသတ္တာ။ **အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ** မဟန္တံ **သေသဓမ္မာနံ အပ္ပမာဒေါ။ ပဋိလာဘကင္ခေနာ**တိ အဓိဂမဟေတုတာယ။ **လောကိယော ဝိ သမာနော**တိ ကာမာဝစရော ဝိ သမာနော။ မဟဂ္ဂတာနုတ္တရာနံ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တအပ္ပမာဒေါ ဟိ ဇ္ဈာန-ဝိပဿနာ။

ပသံသန္တိ ပဏ္ဍိတာတိ ယောဇနာ။ အပ္ပမာဒသ္မိ ပါသံသဘာဝေ ကေန္တေဟာ ကတ္တုဗ္ဗတာယ ပန **"တောနိ"**တိအာဒိနာ ကာရဏံ အာဟ။ ဇ္ဈမိသာ ယောဇနာယ "ပုညကိရိယာသူ"တိ ပဒသ္မ ''အပ္ပမတ္တော"တိ ဇ္ဈမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ယသ္မာ ပဏ္ဍိတာ အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ၊ ယသ္မာ စ ပုညကိရိယာသူ အပ္ပမတ္တော ဉာဘော အတ္ထေ အဓိဂဏှာတိ၊ တသ္မာ အာယုအာဒိနိ ပတ္ထယန္တေန အပ္ပမာဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ။ ဒုတိယယောဇနာယ ပန ပဏ္ဍိတာ အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ။ ကတ္ထ? ပုညကိရိယာသု။ ကသ္မာတိ စေ? အပ္ပမတ္တောတိ-အာဒိ။ တေနာဟ "**ယသ္မာ။ပ။ အတ္ထေ**ာ"တိ။ **အတ္ထပဋိလာဘာ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိ-ကာဒိဟိတပဋိလာဘာ။

အပ္ပမာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ကလျာဏမိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉။ သိလာဒိဂုဏသမန္နာဂတော ကလျာဏော ဘဒ္ဒကော မိတ္တော ဇေသောတိ ကလျာဏမိတ္တော၊ တသ္မ ဓမ္မော **ကလျာဏမိတ္တဿေဝ သွာခါတော နာမ ဟောတိ** သုတ္တာ ကတ္တုမ္မကိစ္စသ သာဓနတော။ တေနာဟ **"အတ္ထံ ပူရေတီ"**တိ။ **ဋုတရဿာ**တိ ပါပမိတ္တသ။ **တေနာ**တိ အတ္ထပူရဏေန။ **ဇေတ္တာ** "သော စ ခေါ ကလျာဏမိတ္တသော"တိ ဇေတံ ဝစနံ။ **ဒေသနာ-ဓမ္မော**တိ ပရိယတ္တိဓမ္မော။ သော ဟိ ကလျာဏမိတ္တတော ပစ္စက္ခတော လဒ္ဓတ္တော၊ ဋုတရေ တဒုပနိဿယာ ပစ္ခတ္တပုရိသကာရေဟိ၊ တေန လဒ္ဓတ္တော ကလျာဏမိတ္တောတိ ဇဝမတ္ထော ဂဟေတတ္တော။ သာဝကဗောဓိသတ္တဝသေန ဟေသာ ဒေသနာ အာဂတာ။ နု ဟိ သေသဗောဓိသတ္တာနံ ပရောပဒေသေန ပယောဇနံ အတ္ထိ။

ဥပနံ ကလျာဏမိတ္တတောတိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တသ ဥပဓုဂုဏော ကလျာဏမိတ္တတော လဒ္ဓတ္တော။ **ဥပနံ ပစ္ခတ္တပုရိသကာရတော**တိ ဋုတရံ ဥပနံ ဉာဏံ ပဋိပဇ္ဇန္တသ အတ္တနော ပုရိသကာရတော။ လောကေပိ ပါကဋော-ယမတ္ထော "အာစရိယတော ဥပနံ, ပစ္ခတ္တပုရိသကာရတော ဥပနံ လဒ္ဓတ္တာ တေဝိဇ္ဇတာ"တိ၊ တသ္မာ ထေရော တထာ စိန္တေသိ။ **နိပ္ပဒေသန္တိ** အနဝ-သေသတော။ **တတော**တိ ကလျာဏမိတ္တတော။ **ဥပနံ အာဂန္ဆတီ**တိ ဥပဓု-ဂုဏော ပဋိပဇ္ဇနံ ဥပဂစ္ဆတိ။ **မဟုဟိ** ပုရိသေဟိ။ **ဝိနိဗ္ဘောဂေါ** ဝိဝေစနံ **နတ္ထိ** ကေစ္စိ အတ္ထသ ဝိဝေစေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။ **သော**တိ ပရတော-ဃောသပစ္ခတ္တပုရိသကာရတော စ သိဒ္ဓမာနော အတ္ထော။ **တ္ထေ**ကန္တိ တ္ထေကော ဘာဂေါ။ ယဒိ နု သက္ကာ လဒ္ဓုံ၊ အထ ကသ္မာ ဥပဓုန္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ကလျာဏမိတ္တတာယာ"**တိအာဒိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိသု **နု သက္ကာ လဒ္ဓုံ**။ အသက္ကုဏေယျေ သကလမ္ပိ နု သမ္ဘဝတိ ပရတောဃောသမတ္ထေန တေသံ အသိဒ္ဓနတော၊ ပဓာနဟေတုဘာဝဒီပနတ္ထံ ပန **"သကလမေဝါ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ပုဗ္ဗဘာဂပဋိလာဘင်္ဂ်ေ**သု ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗကာရဏံ ကလျာဏမိတ္တသ ဥပဒေသေန ဝိနာ တေန ဥတ္တရိ ဝိသေသတော အလဒ္ဓဗ္ဗတော။ **အတ္ထ**တောတိ ပရမတ္ထတော။ **"ကလျာဏမိတ္တံ ။ပ။ စတ္တာရော ခန္ဓာ"**တိ ဝတ္ဝာ သုတ္တာတိ အတ္ထော။ တေ ပန သိလာဒယော သဒ္ဓါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နာတိ အာဟ **"သဒ္ဓါရက္ခန္ဓောတိဒိ ဝဒန္တေ ယေဝါ"**တိ။

မာဟေဝန္တိ မာ အဟ ဧဝန္တိ ဆေဒေါ၊ **အဟာ**တိ နိပါတမတ္တံ၊ **မာ**တိ ပဋိသေဓေ နိပါတော။ တေနာဟ **"မာ ဧဝံ အဘဏီ"**တိ။ "မာဟေဝံ

အာနန္ဒာ”တိ ဝဒတော ဘဂဝတော ဇ္ဈမသ္မိံ ဌာနေ တာဒိသဿ နာမ.တေ အာနန္ဒ ကလျာဏမိတ္တဂ္ဂဏ္ဌေ သေဝတော ဝတ္တုံ ယုတ္တံ အယာထာဝတောတိ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ယထာဘူတဂုဏကိတ္တနမုခေန ပဋိက္ခေပေါ ယုတ္တောတိ ဒဿေန္တော “**မဟုဿုတော**”တိအာဒိမာဟ။ **ဇ္ဈာ**နန္တိ ဇ္ဈံ ဝစနံ ဘဂဝါ အာဟာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သကလမေဝ ဟိ**တိ ဧတ္ထ **ဟိ**-သဒ္ဒေါ ဟေတုအတ္ထော။ တေန “မာဟေဝ”န္တိ တဿ ပဋိက္ခေပဿ ကာရဏံ ဒေါတိတံ၊ န သရူပတော ဝုတ္တံ။ “ကလျာဏမိတ္တသေတ”န္တိအာဒိနာ ပန တံ သရူပတော ဒဿိတန္တိ အာဟ “**ဇ္ဈာနိ။ပ။အာဒိမာဟာ**”တိ။ **ပါဋိကိ**စ္စံတမ္ဗန္တိ ဇ္ဈာနဉ္စေန ပါဋိကိစ္စံ-တမ္ပံ၊ န ပဋိဂ္ဂဟိနိမတ္တေနာတိ အာဟ “**အဝဿံဘာဝိတိ အတ္ထော**”တိ။

ဇ္ဈာစာတိ အန္တောဂဓာဝဓာရဏပဒံ၊ ဇ္ဈဓေါတိ အတ္ထော။ ဇ္ဈမသ္မိံယေဝ ဟိ သာသနေ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာ, န အညတ္ထ။ **အာဒိပဒါနံယေဝါ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝ့ါက္ကေ အာဒိတော ဧဝ ဝုတ္တသမ္ဘာဒိဋ္ဌိအာဒိပဒါနံယေဝ။ **သမ္ဘာဒဿန-လက္ခဏာ**တိ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန သမ္ဘဒေဝ ဒဿနသဘာဝါ။ **သမ္ဘာအဘိရောပနလက္ခဏော**တိ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတေ အာရ-မ္ဘဏေ သမ္ဘယုတ္တဓမ္မေ သမ္ဘဒေဝ အာရောပနသဘာဝေါ။ **သမ္ဘာပရိဂ္ဂဟ-လက္ခဏာ**တိ မုသာဝါဒါဒိနံ ဝိသံဝါဒနာဒိကိစ္စတာယ လူခါနံ အပရိဂ္ဂါဟကာနံ ပဋိပက္ခဘာဝတော ပရိဂ္ဂါဟကသဘာဝါ သမ္ဘာဝါစာ သိနိဒ္ဓဘာဝေန သမ္ဘယုတ္တဓမ္မေ သမ္ဘာဝါစာပစ္စယံ သုဘာသိတသောတာရဉ္ဇ ပုဂ္ဂလံ ပရိဂ္ဂဏှာ-တီတိ [၁] **သမ္ဘာပရိဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ**။ ယထာ ကာယိကကိရိယာ ကိဉ္စိ ကတ္တုံ့ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ သယဉ္စ သမုဋ္ဌဟနံ ဃဋ္ဋနံ ဟောတိ၊တထာ **သမ္ဘာကမ္မန္တ**သင်္ခါတာ ဝိရတိဝိတိ **သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ သမ္ဘယုတ္တဓမ္မာနံ ဝါ ဥက္ခိပနံ **သမုဋ္ဌာ-ပနံ** ကာယိကကိရိယာယ ဘာဂရက္ခိပနံ ဝိယ။ ဇီဝမာနဿ သတ္တဿ, သမ္ဘယုတ္တ-ဓမ္မာနံ ဝါ, ဇီဝိတပ္ပဝတ္တိယာ [၂] အာဇီဝသေဝ ဝါ သုဒ္ဓိ ဓေါဒါနံ [၃]။ ယထာ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ ဝဏ္ဏာနံ ဓမ္မေန ပဟာနာနုပ္ပါဒအတ္ထလာဘာဒိပရိဝုဿိ ဟောတိ၊ ဧဝံ သမ္ဘယုတ္တာနံ ပဂ္ဂဟဏသဘာဝေါတိ **သမ္ဘာပဂ္ဂဟဏလက္ခဏော သမ္ဘာ-ဝါယာမော**။ ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု သုဘသုခနိစ္စအတ္တဂါဟာနဉ္စ ဝိဓမန-ဝသေန သမ္ဘာပတိဋ္ဌာနသဘာဝါတိ [၄] **သမ္ဘာဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ သမ္ဘာသတိ**။ သမ္ဘယုတ္တဓမ္မာနံ သမ္ဘာ သမာဒဟနံ ကေဂ္ဂတာကရဏံ သဘာဝေါ ဧတဿာတိ **သမ္ဘာသမာဓာနလက္ခဏော သမ္ဘာသမာဓိ**။ တီဏိ ကိစ္စာနိ ဟောန္တိ

၁-ပရိဂ္ဂဏှန္တီ ပဓာနာတိတိ (က)
၂-ဇီဝိတိန္ဒြိယပ္ပဝတ္တိယာ (က)
၃-သောဓနံ ဓေါဒါပနံ (က)
၄-သမ္ဘဋ္ဌာနသဘာဝါတိ (ဏ)

ပဋိပက္ခဓမ္မေသု, အာရမ္မဏဓမ္မေသု, သမ္မယုတ္တဓမ္မေသု စ ကေသိံ ယေဝ ခဏေ ပဝတ္တိဝိသေသဘူတာနိ။ ဇုဒါနိ တာနိ သရူပတော ဒသေတုံ **"သေယျထိဒ"**န္တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ **သဒ္ဒိ**န္တိ ဇုမိနာ "အညေဟိ"တ် ဝုတ္တကိလေသာ မိဿာဒိဋ္ဌိယာ သဟ ကေဋ္ဌာ ဝါ အနေကဋ္ဌာ ဝါတိ ဒသေတိ။ **ပဇဟတိ** ပဟာယ နံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ **နိရောဓန္တိ** နိဗ္ဗာနံ **အာရမ္မဏံ ကရောတိ** သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ။

နု ကေဝလံ မဂ္ဂဓမ္မာ ဝုတ္တာနယေနေဝ၊ အထ ခေါ အပရေနပိ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဒသေန္တော **"အပိစာ"**တိအာဒိမာဟ။ **နာနာခဏာ** ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ **နာနာရမ္မဏာ** အနိစ္စာနုပဿနာဒိဘာဝတော။ **ကင္ခဏာ** သကိဒေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ **ကာရမ္မဏာ** နိဗ္ဗာနဝိသယတ္တာ။ **စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ** ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန ပဝတ္တိယာ။ **တိဏိ နာမာနိ လဘတိ** ကာမသင်္ကပ္ပါဒိနံ ပဟာနဝသေန ပဝတ္တိယာ။ ပဋိပက္ခပဟာနဝသေန ဟိဿ နာမတ္တယလာဘော။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **ဝိရတိယောပိ ဟောန္တိ စေတနာယောပိ** ပုဗ္ဗဘာဂေပိ ဝိကွမ္ဘနဝသေန ပဝတ္တနတော။ **မဂ္ဂင်္ဂေ ပန ဝိရတိယော၁** ပဋိပက္ခသမုစ္ဆိန္နနသ မဂ္ဂင်္ဂစ္စတ္တာ။ နု ဟိ စေတနာ မဂ္ဂသ-ဘာဝါ။ **သမ္မပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာနဝသေနာ**တိ စတုဇ္ဈဓသမ္မပ္ပဓာနစတုဇ္ဈဓသတိ-ပဋ္ဌာနဝသေန **စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ** အနုပ္ပန္နာကုသလာနုပ္ပါဒနာဒိနံ ကုသလာနဉ္စ ဝဓုနတော။ **ပုဗ္ဗဘာဂေဝိ မဂ္ဂင်္ဂေဝိ**တိ ယထာ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဋ္ဌမဇ္ဈာနာဒိဝသေန နာနာ၊ ဧဝံ မဂ္ဂင်္ဂေဝိ။ နု ဟိ ဧကောပိ စ မဂ္ဂသမာဓိ ပဋ္ဌမဇ္ဈာနသမာဓိအာဒိနာမာနိ လဘတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိနံ ဝိယ ကိစ္စဝသေန ဘေဒါဘာဝတော။ တေနာဟ **"မဂ္ဂင်္ဂေဝိ သမ္မာသမာဓိယေဝါ"**တိ။

ဥတ္တာ ဉာတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝုဒ္ဓိ နာမ ဝေပုလ္လံ ဘိယျောဘာဝေါ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပါဒေါ ဝေါတိ အာဟ **"ပုနပ္ပုနံ ဇနေတီ"**တိ။ **အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ**တိ အဘိဝဏ္ဍံ ပါပေန္တော နိဗ္ဗတ္တေတိ။ **ဝိဝိတ္တာတာ**တိ ဝိဝိတ္တဘာဝေါ။ သော ဟိ ဝိဝေစနီ-ယတော ဝိဝိစ္စတိ, ယံ ဝိဝိစ္စတ္တာ ဌိတံ၊ တဒုဘယမ္ပိ ဇုဓ ဝိဝိတ္တဘာဝသာမ-ညေန "ဝိဝိတ္တတာ"တိ ဝုတ္တံ။ တေသု ပုရိမော ဝိဝေစနီယတော ဝိဝိစ္စမာနတာယ ဝိဝိစ္စနကိရိယာယ[1] သမ်ဂီ ဓမ္မသမူဟော တာယ ဧဝ ဝိဝိစ္စနကိရိယာယ ဝသေန ဝိဝေကောတိ ဂဟိတော။ ဇုတရော သမ္ဗသော တတော ဝိဝိတ္တသဘာဝတာယ။ တတ္ထ ယသ္မိံ ဓမ္မပုဉ္ဇေ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပဝတ္တတိ၊ တံ ယဿာဝုတ္တာယ ဝိဝိစ္စမာန-တာယ ဝိဝေကသင်္ခါတံ နိဿာယေဝ ပဝတ္တတိ၊ ဇုတရံ ပန တံနိဿတာ-တံအာရမ္မဏတာဟိတိ ဝုတ္တံ **"ဝိဧဝေကံ နိဿိတံ, ဝိဧဝေက ဝါ နိဿိတ"**န္တိ။

၁-ဝိဝေကသင်္ခါတာယ (က)

ယထာ ဝါ ဝိဝေကဝသေန ပဝတ္တံ ဈာနံ "ဝိဝေကဇ"န္တိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ ဝိဝေကဝသေန ပဝတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ "ဝိဝေကနိဿိတာ"တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ နိဿယော စ ဝိပဿနာမဂ္ဂါနံ ဝသေန မဂ္ဂဖလာနံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အသတိပိ တာသံ ပုဗ္ဗာပရဘာဝေ "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ"တိ ဣမေ ပစ္စယာနံ သမုပ္ပါဒနံ ဝိယ အဘိန္နဓမ္မာဓာရာ နိဿယဘာဝနာ သမ္ဘဝန္တိ ၁။ တသာ တဒင်္ဂသမုဒ္ဆေဒနိဿရဏဝိဝေကနိဿိတတံ ဝတ္ဝာ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိဝေကနိဿိတတာယ အဝစနံ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာယ ဝုစ္စမာနတ္တာ။ ဘာဝိတမဂ္ဂသ ဟိ ယေ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ၊ တေသံ ကိစ္စံ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိဝေကော။ **အဏ္ဏာသယတော**တိ "နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရိဿာမိ"တိ မဟန္တအဏ္ဏာသယတော။ ယဒိပိ ဟိ ဝိပဿနာက္ခဏေ သဒ္ဓါရာရမ္မဏံ စိတ္တံ၊ သဒ္ဓါရေသုပန အာဒီနဝံ သုဋ္ဌု ဒိသွာ တပ္ပဋိပက္ခေ နိဗ္ဗာနေ နိန္နတာယ အဏ္ဏာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတော ဟော်တိ ဥက္ကာဘိဘူတသ ပုဂ္ဂလသ သီတနိန္နစိတ္တတာ ဝိယ။ ကေစိ ပန "ယထာ သဘာဝတော, ယထာ အဏ္ဏာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတတာ၊ ဧဝံ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိဝေကနိဿိတတာပိ သိယာ"တိ ဝဒန္တိ။ ယဒဂ္ဂေန ဟိ နိဗ္ဗာနနိန္နတာ သိယာ၊ တဒဂ္ဂေန ဖလနိန္နတာပိ သိယာ "ကုဒါသု နာမာဟံ တဒါယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယ္ယ"န္တိ အဏ္ဏာသယသမ္ပယုတ္တိယာ ဘာဝတော။ ယသ္မာ ပဟာနဝိနယော ဝိယ ရာဂနိရောဓေါ ဇရာမိပ္ပေတဝိဝေကေန အတ္ထတော နိဗ္ဗိသိဋ္ဌော၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**သေ နယော ဝိရာဂနိဿိတာဒီသူ**"တိ။ တေနာဟ "ဝိဝေကတ္ထာ ဧဝ ဟိ ဝိရာဂါဒယော"တိ။

ဝေါဿဂ္ဂသဒ္ဒေါ ပရိစ္ဆာဂတ္ထော ပက္ခန္ဒနတ္ထော. စာတိ ဝေါဿဂ္ဂသဒ္ဒဝိဓတာ ဝုတ္တာ။ ဝေါဿဇ္ဇနံ ဟိ ပဟာနံ, ဝိဿဋ္ဌဘာဝေန နိရာသင်္ကပဝတ္တိ စ၊ တသ္မာ ဝိပဿနာက္ခဏေ တဒင်္ဂဝသေန, မဂ္ဂက္ခဏေ သမုဒ္ဆေဒဝသေန ပဋိပက္ခဿ ပဟာနံ ဝေါဿဂ္ဂေါ၊ တထာ ဝိပဿနာက္ခဏေ တံနိန္နဘာဝေန, မဂ္ဂက္ခဏေ အာရမ္မဏကရဏေန ဝိဿဋ္ဌသဘာဝတော ဝေါဿဂ္ဂေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝါဟ "**တတ္ထ ပရိစ္ဆာဂဝေါဿဂ္ဂေါ**"တိ အာဒိ။ **အယံ သမ္မာဒိဋ္ဌီ**တိ အယံ မိဿကဝသေန ဝုတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **ယထာဝုတ္တေန ပကာရေနာ**တိ တဒင်္ဂပဟာနသမုဒ္ဆေဒပဟာနပကာရေန တံနိန္နတာဒါရမ္မဏကရဏပကာရေန စ။

ပုဗ္ဗေ ဝေါဿဂ္ဂဝစနသ္သေဝ အတ္ထသ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ "**သကလေန ဝစနေနာ**"တိ။ **ပရိဏာမန္တိ** ဝိပဿနာက္ခဏေ၊ **ပရိဏတံ** မဂ္ဂက္ခဏေ။ ပရိဏာမော နာမ ဇရမ ဇရပါကောတိ အာဟ "**ပရိပန္နန္တိ ပရိပက္ကဋ္ဌော**"တိ။ ပရိပါကော စ အာသေဝနလာဘေန လဒ္ဓသာမတ္ထိယသ ကိလေသေ

၁-ယသ ဘာဝနာ သမ္ဘဝန္တီ (က)

ပရိစ္ဆိတ္တံ နိဗ္ဗာနံ ပက္ခန္ဒိတုံ တိက္ခဝိသဒဘာဝေါ။ တေနာဟ **"အယ"**န္တိအာဒိ။ **ဧသ နယော**တိ ယွာယံ နယော "ဝိဝေကနိသိတ"န္တိအာဒိနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယံ ဝုတ္တော၊ သေသေသု သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒိသုပိ **ဧသေဝ** နယော၊ ဧဝံ တတ္ထ နေတမ္မန္တိ အတ္ထော။

ပဋိစ္စာတိ နိဿာယ။ **ဇာတိသဘာဝါ**တိ ဇာယနသဘာဝါ။ **သင်္ခလေါ**တိ အနဝသေသော၊ သဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ နု ကောစိ မဂ္ဂေါ သာဝသေသော ဟုတ္ဝာ သမ္ဖဿတိ။ ဟေဋ္ဌိမေ မဂ္ဂေ ဥပ္ပန္နေ ဥပရိမော ဥပ္ပန္နော ဧဝ နာမ အနန္တရာယေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ **ဝဝဿဋ္ဌော**တိ ဝစသာယတ္ထော။ **စက္ခာယန္တီ**တိ ဂုဏဝဏ္ဏနဝသေန ဝိတ္ထာရေန္တိ။

ကလျာဏမိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ပဌမအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၀။ ဒိဝ-သဒ္ဒေါ ဒိဝါ-သဒ္ဒေါ ဝိယ ဒိဝသပရိယာယော၊ တသ္မာ ဝိသေသနဘာဝေန ဝုစ္စမာနော ဒိဝ-သဒ္ဒေါ အတ္ထဝိသေသံ ဒီပေတီတိ အာဟ **"ဒိဝသဿ ဒိဝါ"**တိအာဒိ။ သံ ဝုစ္စတိ ဓနံ၊ တဿ ပတိတိ သမ္မတိ၊ ဓနသာမိကော၊ တဿ ဟိတာဝဟတ္တာ **သာပတေယ္ယန္တိ** အာဟ **"သာပတေယ္ယန္တိ ဓန"**န္တိ။ တဿ ဂေဟေ ကတာကတဘဏ္ဍဿ အတိမဟုဘာဝတော ဝိမ္ဘယပ္ပတ္တော ရာဇာ **"ကော ပန ဝါဒေါ"**တိ အာဟ။ **ကာဠဂေလော**ဟံ နာမ အယောဖလံ။ ကစ္ဆပါဒိရူပေဟိပိ သောဝဏ္ဏာဒိနိ ဌပေန္တိ။ **သကုဏ္ဍကဘတ္တန္တိ** သကုဏ္ဍေဟိ ဝါ သထုသေဟိ ဝါ ပက္ကဘတ္တံ။ ဗိလင်္ဂံ ဝုစ္စတိ ခညဗိလင်္ဂံ၊ အာရုနာလန္တိပိ ဝုစ္စတိ၊ တံ ဒုတိယံ အဿာတိ **ဗိလင်္ဂဒုတိယံ**။ တဉ္စိ ကဉ္စိတော နိမ္မတ္တတ္တာ **ကဉ္စိကံ** နာမ။ တိဟိ ပက္ခေဟိ ဝတ္ထခဏ္ဍေဟိ ကတနိဝါသနံ **တိပက္ခဝသနံ**။ တေနာဟ **"တိဏ္ဏံ ။ပ။ နိဝါသန"**န္တိ။

အသန္တော နိစော ပုရိသောတိ **အသပ္ပုရိသော**တိ အာဟ **"လာမကပုရိသော"**တိ။ ကမ္မဿ နိဗ္ဗတ္တာဘာဝေန ဩတရဏတာယ ဖလံ အဂ္ဂံ နာမ၊ ဥပရိဘူမိဂတတ္တာ ဥဒ္ဓံ အဂ္ဂံ အဿာတိ **ဥဒ္ဓဂ္ဂိကံ။ ဒက္ခိဏန္တိ** ဒါနမာဟ။ သဂ္ဂေါ နာမ ကာမဘဝူပပတ္တိဘဝေါ၊ တဿ နိဗ္ဗတ္တနတော **"သဂ္ဂဿ ဟိတာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **တတြူပပတ္တိဇနနတော**တိ တတြ ဥပပတ္တိယာ ဇနနတော၊ ဥပ္ပါဒနတောတိ အတ္ထော။

သေတံ ဥဒကံ ဧတိသာတိ **သေဓတာဒကာ**။ သော ယေန ဘာဝေန ယတ္ထ ပါကဋတရော ဟုတ္ဝာ ဒိဿတိ၊ တံ ဒဿေတုံ **"ဝိဗိနံ ဘိန္နဒ္ဓာနေ"**တိ အာဟ။ သုခေါတရဏ္ဍာနတာယ ကဒ္ဒမာဒိဒေါသဝိရဟတော စ **သုန္ဒရတိတ္ထာ**။ **တံ အပေက္ခမာနန္တိ** တံ ဥဒကံ ကေနစိ အပရိဘုဉ္ဇိယမာနံ။ **အတ္တနာ ကတ္တုကိစ္စ-ကရော**တိ အတ္တနာ ကာတဗ္ဗကမ္မသမ္ပါဒကိစ္စကရော၊ ပရိဘောဂဝသေန စေဝ သဂ်ဟေတဗ္ဗသဂ်ဏနဝသေန စ နိယောဇကော တိ အတ္ထော။ **ကုသလကိစ္စ-ကရော**တိ အတ္တနာ ကာတဗ္ဗပုညကရော။

ပဌမအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ဒုတိယအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

.ဘဒ္ဒာ။ **ဝိဏ္ဏုပါတေနာ**တိ သဟယောဂေ ကရဏဝစနံ။ ပဋိပါဒနံ တေန သဟ ယောဇနန္တိ အာဟ **"ဝိဏ္ဏုပါတေန သဒ္ဓိံ သံယောဇေသိ၊ ဝိဏ္ဏုပါတံ အဒါသီတိ အတ္ထော"**တိ။ "ပဏိတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ"တိ ဝုတ္တံ၊ ပါဠိယံ ပန "ကဏာဇကံ ဘုဉ္ဇတိ ဗိလင်္ဂဒုတိယ"န္တိ။ တံ တံ ပဝတ္တိတံ ယောဂုယျဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣဒါနိ "ဣမသ္မ သေဋ္ဌိသ္မ ကသ္မစိ သမဏသ္မ ဝါ ဗြာဟ္မဏသ္မ ဝါ ဒေထာ"တိ ဝစနံ နာ သုတပုဗ္ဗံ၊ ယသ္မာ ပစ္ဆေကဗုဒ္ဓါ နာမ အတ္တနော ဂုဏာနုဘာဝေဟိ လောကေ ပါကဋာ သဗ္ဗညုတာ ဧဝ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ သေဋ္ဌိဘရိယာယ "နာ ယသ္မ ဝါ တသ္မ ဝါ"တိအာဒိ စိန္တိတံ။ တထာ ဟိ တေသံ ဒေန္တာဝိ သက္ကစ္စံ ယောဂုယျေန ပဏိတမေဝ ဒေန္တိ။ **နာသာပုဋံ ပဟရိ** အတ္တနော အာနုဘာဝေန။ **သော** လုဒ္ဓတာယ "ဗဟု ဝတ ဓညံ မမသာ"တိ **စိတ္တံ သံယမေတုံ** သန္ဓာရေတုံ **အသက္ကောန္တော**။

ဝိပ္ပဋိသာရုပ္ပန္နာကာရံ ဒဿေတုံ **"ဝရမေတ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "ဣမသ္မ သမဏသ္မ ဝိဏ္ဏုပါတံ ဒေဟိ"တိ ဝဒတော နံ ကောဃ ဧဝ ဇဝနဝိထိယာ ဝသေန အတ္ထသိဒ္ဓိ၊ အထ ခေါ တတ္ထ အာဒိတော ပဝတ္တဇဝနဝါရောပိ အတ္ထိ မဇ္ဈေ ပဝတ္တဇဝနဝါရောပိ၊ တံ သန္ဓာယာဟ **"ပုဗ္ဗပစ္ဆိမစေတနာဝသေနာ"**တိ။ **ဧကာ စေတနာ ဒ္ဝေ ပဋိသန္ဓိယော နာ ဒေတိ**တိ ဣတ္ထေ သာကေတပဉ္စဝသေန နိဋ္ဌယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ စုဒ္ဒသန္နံ စေတနာနံ ပုဗ္ဗေ ပုရေတရံ ကတတ္တာ **ပုရာဏံ**။

သံ-ဋီ ၁—၁၃—နာ-ပု-သ

ပရိဂယ္ဟတိတိ **ပရိဂ္ဂဟောတိ** အာဟ **"ပရိဂ္ဂဟိတံ ဝတ္ထု"**န္တိ။ အန္ဓာယ ဥပနိဿာယ ဇိဝန္တိတိ **အနုဇိဝိနော**။ **သမ္ဗမေတန္တိ** ဓနဓညာဒိသမ္ဘံ ဧတံ ယဏာဝုတ္တပရိဂ္ဂဟဝတ္ထုံ။ **နိက္ခိပ္ပဂါမိနန္တိ** နိက္ခိပိတဗ္ဗတာဂါမိနံ။ နိက္ခိပိတဗ္ဗ-သဘာဝံ ဟောတီတိ အာဟ **"နိက္ခိပ္ပသဘာဝ"**န္တိ။ ပဟာယ ဂမနီယန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ **"ပရိစ္စဇိတဗ္ဗသဘာဝမေဝါ"**တိ။

ဒုတိယအပုတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-တတိယဝဂ္ဂ

၁-ပုဂ္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၂။ "နိစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော"တိအာဒိ အပ္ပကာသနဘာဝေန တမတိတိ[1] **တမော၊** တေန တမေန ယုတ္တောတိ **တမော** ပုဂ္ဂလော ဝုစ္စတိ၊ တံယောဂတော ပုဂ္ဂလဿ တဗ္ဘောဟာရော ယထာ "မဉ္စေရ-ယောဂတော မဉ္စောရော"တိ။ တသ္မာ **တမော**တိ အပ္ပကာသနဘာဝေန တမော တမဘူတော အန္ဓကာရော ဝိယ ဇာတော၊ အန္ဓကာရတ္တံ ဝါ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တလက္ခဏံ တမမေဝ ပရမ္မုခတော အယနံ ဂတိ နိဋ္ဌာ ဇေဿာတိ **တမပရာယဏော၊** တမပရာယဏတံ ဝါ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ဤယေနပိ တမဂ္ဂဟဏေန ခန္ဓတမော၀ ကထိတော, န အန္ဓကာရတမော။ **ခန္ဓတမော**တိ စ သမ္ဘတ္တိရဟိတာ ခန္ဓပဝတ္တိယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ "ဥစ္စေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော"တိ-အာဒိ ပကာသနဘာဝေန ဇောတေတိတိ **ဇောတိ၊** တေန ဇောတိနာ ယုတ္တောတိအာဒိ သမ္ဘံ တမေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣတရေ ဒွေ**တိ ဇောတိဘမပရာယဏော ဇောတိဇောတိပရာယဏောတိ ဣတရေ ဒွေ ပုဂ္ဂလေ။

ဝေဏုဝေတ္တာဒိကေဟိ ပေဋ္ဌာဒိကာရကာ **ဝိလီဝကာရကာ**။ မိဂမဏ္ဍာဒိနံ နိသာဒနတော **နေသာဒါ၊** မာဂဝိကမဏ္ဍဗန္ဓာဒယော။ ရထေသု စမ္မေန ဟနနကရဏတော **ရထကာရာ** စမ္မကာရာ ဝုတ္တာ။ "ပု"ဣတိ ကရီသဿ နာမံ၊ တံ ကုသေန္တိ အပနေန္တိတိ **ပုက္ကုသာ၊** ပုပ္ပဆဋ္ဌကာ။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ**ကိ ဝိရူပေါ။

---

[1] တမော ဝိယာတိ (က)

ဩကောဋ္ဌိမကောတိ အာရောဟာဘာဝေန ဟေဋ္ဌိမကောဋ္ဌိကော၊ ရဿကာယော**တိ** အတ္ထော။ တေနာဟ **''လကုဏ္ဍကော''**တိ။ လကု ဝိယ ဃဋ္ဋိကာ ဝိယ ဥတိ ပဝတ္တတိတိ ဟိ **လကုဏ္ဍကော၊** ရဿော။ ကဏ္ဏတိ နိမိလတိတိ **ကာဏော**။ တံ ပနဿ နိမိလနံ ဧကေန အက္ခိနာ ဒ္ဝိဟိဝိ ဝါတိ အာဟ **''ကေကွိကာဏော ဝါ ဥဘယက္ခိကာဏော ဝါ''**တိ[1]။ ကုဏနံ ကုဏော၊ ဟတ္ထဝေကလ္လံ၊ သော ဧတဿ အတ္ထီတိ **ကုဏီ**။ **ခဉ္ဇော** ဝုစ္စတိ ပါဒဝိကလော။ ဟေဋ္ဌိမကာယသမ်ိတော သရီရဿ ပက္ခော ပဒေသော ဟတော အဿာတိ **ပက္ခဟတော**။ တေနာဟ **''ဗီဇဿဗ္ဘိ''**တိ။ ပဒိပေ ပဒိပနေ ဧတမ္ဗံ နေတမ္ဗန္တိ **ပဒိပေယျံ၊** တေလကပလ္လာဒိဥပကရဏံ။ **ဝုတ္တာန်** အဒ္ဓကထာယံ ဝုတ္တံ။

အာဂမနဝိပတ္တိတိ အာဂမနဋ္ဌာနဝသေန ဝိပတ္တိ အာဂမော ဇ္ဈောတိ ကတွာ။ **ပုဗ္ဗ[2]ပ္ပန်ပစ္စယဝိပတ္တိ**ဘိ ပဋမုပ္ပန္နပစ္စယဝသေန ဝိပတ္တိ။ စက္ခာလာဒိ-ဿဘာဝါ ဟိဿ မာတာပိတရော ပဋမုပ္ပန္နပစ္စယာ, ပဋမုပ္ပတ္တိယာ ဝါ ပစ္စယာ၊ တေဟေဝဿ ဝိပတ္တိ ဧဝ, နာ သမ္ဘတ္တိ။ **ပဝတ္တပစ္စယဝိပတ္တိ**တိ ပဝတ္တေ သုခပစ္စယ-ဝိပတ္တိ။ တာဒိသေ နိဟိနကုလေ ဥပ္ပန္နောပိ ကောစိ ဝိဘဝသမ္ပန္နော သိယာ၊ အယံ ပန ဒုဂ္ဂတော ဒုရူပေါ ဟောတိ။ **အာဇ်ဝုပါယဝိပတ္တိ**တိ အာဇ်ဝနုပါယ-ဝသေန ဝိပတ္တိ။ သုခေန ဟိ ဇီဝိကံ ပဝတ္တေတုံ ဥပါယဘူတာ ဟတ္ထိသိပ္ပါဒယော ဋ္ဌမဿ နတ္ထိ၊ ပုပ္ဖဆဋ္ဍကသိလာကောဋ္ဌနာဒိကမ်ဳ ပန ကတွာ ဇီဝိကံ ပဝတ္တေတိ။ တေနာဟ **''ကသိရဝုတ္တိကေ''**တိ။ **အတ္တဘာဝဝိပတ္တိ**တိ ဥပဓိဝိပတ္တိ။ **ဒုက္ခ-ကာရကဿမာယေဝေါ**တိ ကာယိကစေတသိကဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယ-ဿမောခနံ။ **သုခကာရကဝိပတ္တိ**တိ သုခပစ္စယပရိဟာနိ။ **ဥပဓောဂဝိပတ္တိ**တိ ဥပဓောဂသုခဿ ဝိနာသော အနုပလဒ္ဓိ။ ဧဇောတိ စေဝ ဧဇောတိပရာယဏာ-ဘာဝေါ စ **သုက္ကပက္ခော**။

ဒသဟိ အင်္ဂေါသဝဏ္ဏောဟိတိ လက္ခဏဝစနံ ဧတံ ယထာ "ယဒိ မေ ဗျာဓိတာ ဟောန္တိ၊ ဒါတုမ္ပမိဒမောသဓ"န္တိ၊ တသ္မာ ဒသဟိ အင်္ဂေါသဝဏ္ဏော၊ တတ္ထ ဝါ ယေန ကေနစိ ပရိဘာသတိတိ အတ္ထော။ **ကဋ္ဌစ်ဇ္ဈော**တိ ဒါနံ ဒါတုံ အပေက္ခိတတာယ သမာဟိတစိတ္တော။

ပုဂ္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ကေစ္ဆိကာဏော ဝါ ဥဘယစ္ဆိကာဏော ဝါတိ (က)　　၂-စက္ခာလာဒိဘာဝါ (?)

၂-အယျိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃။ **ဇရာဇိဏ္ဏာ**တိ ဇရာယ ဇိဏ္ဏာ။ တေန ပါကဋဇရာယ မဇ္ဈကပုတ္တိ-မာဟ။ **ဝယောဝုဒ္ဓာ**ဘိ ဝယသာ ဝုဒ္ဓာ။ တေန ပစ္ဆိမဝယသဲ သြသက္ကသမ္ပဝတ္တိံ ဝဒတိ။ **ဇာတိမဟလ္လိကာ**တိ ဇာတိမဟတ္တဂတာ။ **စိရကာလံ အာတိက္ကန္တာ**တိ ဒွေ တယော ရာဇပရိဝဋ္ဋေ ဝိတိဝတ္တာ။ ဝယော-သဒ္ဒေါ သာဓာရဏဝစနောပိ ဇိဏ္ဏာသဒ္ဒသန္နိဓာနတော သြသာနဝယံ ဧဝ ဝဒတီတိ အာဟ **"ပစ္ဆိမဝယံ သမ္ပတ္တာ"**တိ။ **အယျိကာ**တိ မာတာမဟိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဟတ္ထိ ဧဝ ရတန-ဘူတော **ဟတ္ထိရတနန္တိ** အာဟ **"သတသဟဿဓနကေနာ"**တိအာဒိ။ **သဒ္ဓာနိ တာနိ**တိ ကုမ္ဘကာရဘာဇနာနိ၊ တေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တသန္တာနသဲ ပမာဏံ ဒဿေန္တော **"တေသု ဟီ"**တိအာဒိမာဟ၊ တံ သုဝိညေယ္မေဝ။

အယျိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဇုဿတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၅။ **အန္ဓါပဗ္ဗိကော**တိ ကေ ကာ အသဲ အန္ဓါပဗ္ဗိ? တိတ္ထိယာနံ ဘဂဝတော ဘိက္ခုသံဃသဲ စ အလာဘာယ အယသာယ ပရိသက္ကနံ။ တံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"ဘဂဝတော ကိရ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယထာ တံ သဒ္ဓဒိသာသု ယမကမဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ မဟာသြဒံ ဝိယ သဒ္ဓါ ပါရမိယော "ဣမသ္မိံ ယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပါကံ ဒဿာမာ"တိ သမ္ပိဏ္ဍိတာ ဝိယ လာဘသက္ကာရမဟောဃံ နိဗ္ဗတ္တယိံသု။ တတော တတော အန္ဓပါန-ယာနဝဏ္ဍမာလာဝန္ဓဝိလေပနာဒိဟတ္ထာ ခတ္တိယပြာဟ္မဏာဒယော အာဂန္ဒ္ဝာ "ကဟံ ဘဂဝါ။ ကဟံ ဒေဝဒေဝါနရာသဘော လောကနာထော"တိ ဘဂဝန္တံ ပရိယေသန္တိ၊ သကဒ္ဂသတေဟိပိ ပစ္ဆာယေ အာဟရိတ္ဝာ သြကာသံ အလဘ-မာနာ သမန္တာ ဂါဝုတပဗ္ဘမာဏမ္ပိ သကဒ္ဂဓုရေန သကဒ္ဂဓုရံ အာဟာစ္ဆ တိဋ္ဌန္တိ ဧဝေဝ အနုဝတ္တန္တိ စ အန္ဓကဝိန္ဒပြာဟ္မဏာဒယော ဝိယ။ သဗ္ဗံ **ခန္ဓကေ** တေသု တေသု သုတ္တေသု စ အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ဘဂဝတော၊ ဧဝံ ဘိက္ခုသံဃသ္သပိ။ ဝုတ္တမ္ပိ "တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရ။ပ။ ပရိက္ခာရာနံ၊ ဘိက္ခုသံဃော ခေါ"တိအာဒိ၂၊ တထာ "ယာဝတာ ခေါ စုန္ဒ

၁-ဝိ ၃-၃၁၄-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-ခ ၁-၁၂၈-ဝိဋ္ဌေ ဥဒါန်း။

တေရဟိ သံဃော ဝါ ဂဏော ဝါ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ နာဟံ စုန္ဒ အညံ ကေဝံ သံဃမ္ပိ ကေဝံ ဂဏမ္ပိ သမနုပဿာမိ ဧဝံ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တံ၊ ယထရိဝါယံ စုန္ဒ ဘိက္ခုသံဃော''တိ။ **ဧဝ**န္တိ ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန။ **နိဿတ္တိ**န္တိ သဉ္ဇာတိ။ **နိ**န္တိ ကထံ။

ဧဝံ ပုစ္ဆိတုံ အယုတ္တံ တိတ္ထိယာနံ ကထာ မဟာဇနသန္နိပါတေ နိယျာတိတာဟောတိတိ။ **တသ္မိံ ဒါတမ္ဗံ၊** စိတ္တပ္ပသာဒမတ္တေန ဒေန္တေါ ဟိ ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ။ **အာရောစိတံ** အတ္တနောတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဘဂဝါ**တိ သတ္ထု အာမန္တနံ။ **စိတ္တံ နာမ** ယထာပစ္စယံ ပဝတ္တမာနံ **နိဂ္ဂုဟာ။ပ။ပသီဒတိ** ပသန္နသာတိ အဓိပ္ပါယော။ ပုဗ္ဗေ အဝိသေသတော ဒေယျမ္မသ ဒါတုဇ္ဇာနံ နာမ ပုစ္ဆိတံ၊ ဣဒါနိ တသ မဟပ္ဖလဘာဝကရော ဒက္ခိဏေယျဝိသေသောတိ အာဟ **''အညံ တယာ ပဋိမံ ပုစ္ဆိတံ၊ အညံ ပစ္ဆာ**''တိ။ **သလ္လက္ခေဟိ ဇေ၊** ပစ္ဆိမံ ပုဂ္ဂလံ မနသာ ဝိတ္ထာရေန သဒ္ဓိံ အာနေဟိတိ အဓိပ္ပါယော။ ပုစ္ဆိတသ နာမ ပဉ္ဉသ ကထနံ မယှမေဝ ဘာရော။ **သမုပဗ္ဗူဠှော**တိ ကေတော သေနာယ ရာသ်ဝသေန သမ္မဋ္ဌော-ဓံတာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''ရာသိဘူတော**''တိ။ **အသိက္ခိတော**တိ သတ္တဉ္ဇ-သံဝစ္ဆရာနိ ဓနုသိပ္ပေန သိက္ခိတော။ ဓနုသိပ္ပံ သိက္ခိတ္ဝာပိ ကောစိ ကတဟတ္ထော န ဟောတိ၊ အယံ ပန အသိက္ခိတော န ကတဟတ္ထော၊ ပေါဓိုနုပေါဒိ-ဘာဝေါယေဝ ဗျာမမုဋ္ဌိဗန္ဓော။ **တိဏပုဉ္ဇမတ္တိကာပုဉ္ဇာဒီသူ**တိ **အာဒီ**-သဒ္ဒေန ပံသုပုဉ္ဇဝါလုကပုဉ္ဇသာရဖလကအယောဃနာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ **အကတ-ပရိစယော**တိ တေသံ သန္တိကာ ဝိဇ္ဇာနဒ္ဓေန အကတပရိစယော။ ရာဇရာဇ-မဟာမတ္တာဒိကေ ဥပေစ္စ အသနံ ဥပါသနံ၊ န ကတံ ဥပါသနံ ဧတေနာတိ **အကတူပါသနော**။ အသိက္ခိတတာဒိနာ ဘိရုဘာဝေန ဝါ ကာယသ ဆမ္ဘနံ သင်္ကမနံ ဥတ္တာသော တေသ အတ္ထိတိ ဆမ္ဘိတိ အာဟ **''ပဝေဓိတ-ကာယော**''တိ။

ဣဒ္ဓိဏေယျတာယ အဓိပ္ပေတတ္တာ **''အရဟတ္တမဂ္ဂေန ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီနော ဟောတီ**''တိ အာဟ။ အစ္ဆန္ဒပဟာနသ ဇာနိတတ္တာ **တတိယေနဝ ကုက္ကုစ္စံ ပဟီနံ ဟောတိ** ပဋိသမ္ဘိဒံ၊ အသေက္ခသ ဒဿနေန **အသေက္ခံ၊** သီလက္ခန္ဓော။ တယိဒံ နာဂဖလံ သီလမေဝ အဓိပ္ပေတံ၊ အထ ခေါ ယံ ကိဉ္စိ အသေက္ခသန္တာနေ ပဝတ္တံ သီလံ၊ လောကုတ္တရော ဧဝ နာဓိပ္ပေတော သိက္ခာယ ဇာတတ္တာ၊ ဧဝံ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓောပိတိ။ သေက္ခသ ဧသောတိ ဝါ, အပရိယောသိတသိက္ခတ္တာ သယမေဝ သိက္ခတီတိ ဝါ သေက္ခော၊ စတ္တာသု

၁-ဒီ ၃-၁၀၄-ဒိဋ္ဌေ။

မဂ္ဂေသု ဟေဋ္ဌိမေသု စ တီသု ဖလေသု သီလကွန္ဓော။ ဥပရိ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော **အသေက္ခော**။ ဝုမ်ိဳပ္ပတ္တော သေက္ခောတိ **အသေက္ခော**။ အဂ္ဂဖလဘူတော သီလကွန္ဓော ဝုစ္စေယျ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိပဿကဿ သီလဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ တထာ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **သမ္ဗဟ္ထော**တိ "အသေက္ခေန"တိအာဒိသု။ ဏ္ဍေ စ ယထာ သီလသမာဓိပညာကွန္ဓာ မိဿကာ အဓိပ္ပေတာ၊ ဧဝံ ဝိမုတ္တိ-ကွန္ဓာပိတိ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိအာဒယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ နှ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ ဧဝ။

ယေန သိပ္ပေန ဇာသာသော ဟောတိ၊ တံ **ဇာသတ္တ**နှိ အာဟ "**ဥသုသိပ္ပ**"နှိ။ ယဿာ ဝါယောဓာတုယာ ဝသေန သရီရံ သဥ္ဇာတထာမံ ဟောတိ၊ တံ ဗလပစ္စယံ သန္ဓာယဟ "**ဗလံ နာမ ဝါယောဓာတု**"တိ။ သမပ္ပဝတ္တိတော ဟိ ဝိသမပ္ပဝတ္တိနိဝါရကဓာတု ဗလံ[1] နာမ၊ တေန တတော အညံ ဗလရူပံ နာမ နတ္ထိ။

ယဿာ အရဟာ ဧဝ ကေန္ဒတော သောရတော၊ တဿ ဘာဝေါ **သောရစ္စ**နှိ အာဟ "**သောရစ္စနှိ အရဟတ္တ**"နှိ။ **တေ ဒွေ**တိ ခန္ဓိ သောရစ္စနှိ တေ ဒွေ ဓမ္မာ။ ပါနီယံ ပိဝနှိ **ဏ္ဍော**တိ **ဗဗါ၊** ယော ကောစိ ဇလာသယော ယံ ကိဉ္စိ ပါနီယဇ္ဇာနှိ အာဟ "**စတုရဿပေါက္ခရဏီ-အာဒီနိ**"တိ။ ဥဒကဝိကူလာဒိသု ကမနှိ အတိက္ကမနှိ ဧတေဟိတိ **သက်မနာနိ၊** သေတုအာဒိနိ။ သေတုကရဏယုတ္တဋ္ဌာနေ သေတုံ, စက်မနကရဏယုတ္တ-ဋ္ဌာနေ စက်မနံ, မဂ္ဂကရဏယုတ္တဋ္ဌာနေ မဂ္ဂံ ကရေယျာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပါယော။ တေနာဟ "**ဗဏ္ဏာဿာ**"တိအာဒိ။

ဘိက္ခာစာရဝတ္တနှိ အရိယာနံ ဟိတံ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ။ **ဒေန္တောပိတိ** ဝိ-သဒ္ဒေန အဓိကာသဝဿ ဒေန္တောပိတိ ဇာမမတ္တံ ဒဿေတိ ယဿ ကဿစိပိ ဒေန္တေနပိ ကမ္မဖလံ သဒ္ဒဟိတ္တာ ဝိပ္ပသန္နစိတ္တေနေဝ ဒါတဗ္ဗတ္တာ။ **ထနယန္တိ** ဇာဒံ တဿ မဟာမေဃဘာဝဒဿနံ။ ယော ဟိ မဟာဝဿံ ဝဿတိ၊ သော ဂဇ္ဇန္တော ဝိဇ္ဇုမ္ဘာလံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ပဝဿတိ။ **အဘိ-သန်ရိတ္တာ သမောဓာနေတ္တာ**တိ ခါဒနိယဿ ဝိဝိဓဘာဝိယာနှိ သမ္ပိဏ္ဏေတ္တာ။ တေနာဟ "**ရာသိ ံ ကတ္တာ**"တိ။

ပကိရဏံ နာမ ဝိကိရဏမ္ပိ ဟောတိ အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတ္ဝါနှိ အာဟ "**ဝိကိရတီ**"တိ[2]။ **ပကိရန္တော ဝိယ ဝါ ဒါနံ ဒေတီ**တိ ဇာမိနာဂဏာခေတ္တမေဝ အပရိယေသိတ္တာ ကရဏာခေတ္တေပိ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတီတိ ဒဿေတိ။ တေန

၁-ဗာဟုဗလံ (က) ၂-ဝိစိရတီတိ (က)

"ပကိရေတိ"တိ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ အင်္ဂုပ္ပတ္တိယံ အာဂတတိတ္ထိယဝါဒေန အပ္ပဋိသေဓိတတာပိ ဒိဝိတာ ဟောတိ။ **ပုညဓာရာ**တိ ပုညမယဓာရာ ပုညာဘိသန္ဒာ။ **သိနေဟယန္တိ**တိ ထူလဓာရေနပိ သိနေဟေန သိနိဒ္ဓံ ကရောန္တိ။ **ကိလေဒယန္တိ**တိ အလ္လဘာဝံ ပါပယန္တိ။ ယထာယံ ပုညဓာရာ ဒါတာရံ ဒေန္တော သိနေဟေတိ ပူရေတိ အဘိသန္ဒေတိ၊ ဧဝံ ပဋိဂ္ဂါဟကာနမ္ပိ အန္တော သိနေဟေတိ ပူရေတိ အဘိသန္ဒေတိ။ တေနေဝါဟ "ဒဒံ ပိယော ဟောတိ ဘဇန္တိ နံ ဗဟူ"တိအာဒိ။ ဧဝံ သန္တေပိ "ဒါတာရံ အဘိဝဿတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ အဋ္ဌကထာယံ ဒါယကဝသေနေဝ "**သိနေဟေတိ**"တိ ဝုတ္တံ၊ ယသ္မာ ဝါ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ သိနေဟုပ္ပတ္တိ အာမိသနိဿိတာတိ ဒါယကဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။

ဇာဿတ္ထသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ပဗ္ဗတူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၆။ **ခတ္တိယာ**တိ အဘိသေကပ္ပတ္တာ။ ဇာဿရိယမဒေါ **ကာမဂေဒေါ**။ ပထဝိမဏ္ဍလဿ မဟန္တတာ တံနိဝါသိနံ အနုယန္တာတိ သဗ္ဗမိဒံ ယထိစ္ဆိတဿ ရာဇကိစ္စဿ သုခေန သမိဇ္ဈနဿ ကာရဏာကိတ္တနံ။ ယာဒိသေ ရာဇကိစ္စေ ဥဿုက္ကံ အာပန္နော၊ တံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ "**ဧသ ကိရာ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အန္တေရဂမနာနိ**တိ တိဏ္ဏံ နိရန္တရဂမနာနံ အန္တရန္တရာ ဂမနာနိ။ **စောရာ စိန္တယိံသူ**တိ ဧကော အန္တရဘောဂိကော ရာဇာပရာဓိကော ပဿဿတမနုဿပရိဝါရော စောရိယံ ကရောန္တော ဝိစရတိ၊ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

"အယုတ္တံ တေ ကတ"န္တိ သစာဟံ ဝက္ခာမိတိ ယောဇနာ။ **ဓုရဝိဟာရေ**တိ ရထဿ ဓုရံ ဝိယ နဂရဿ ဓုရဘူတေ ဝိဟာရေ။ **သန္ထိန္ဒိ်တုန္တိ** ဝိဿာသဘာဝေန ဥပဋ္ဌာတုံ။ **သဒ္ဓါယိကော**တိ သဒ္ဓါယ အယိတဗ္ဗော၊ သဒ္ဓေယျောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ "**သဒ္ဓါတဗ္ဗော**"တိ။ **ပစ္စယိကော**တိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗော။ **အဇ္ဈာသမံ** ပုထုလဘာဝေန။ **နိပ္ပေါထေန္တော**တိ နိမ္မဒ္ဒေန္တော။ **သက္ခကရဏီယံ** အတိသက္ခံ **ဝိသန္တော** နိသဒပေါတော ဝိယ ဝိသန္တော။

ဓမ္မစရိယာတိ အာဒိတ္တမိဒံ သိသံ စေလဉ္စ အင်္ဂုပေက္ခိတ္တာ သမ္ဘာဝဋ္ဌပတ္တိ ဧဝ ကာတဗ္ဗာ တဿာ ဧဝ ပရလောကေ ပတိဋ္ဌာဘာဝတော။ **အာစိက္ခာဒီ**တိ ကထေမိ၊ ကထေန္တော စ ယထာ တမတ္ထံ သမ္ဗန္ဓေဝ ရာဇာ ဇာနာတိ၊ ဧဝံ

၁-အံ ၂-၃၄-ဝိဋ္ဌေ။

ဇာနာပေမိတိ။ **နိဗ္ဗုတိ** ယုဒ္ဓေန ကာတဗ္ဗအတ္ထသိဒ္ဓိ။ ဝိသိနောတိ ဗန္ဓတိ ယထာဓိပ္ပေတံ စိတ္တံ ဧတေနာတိ **ဝိသယော၊** သမတ္ထဘာဝေါ။ **မန္တာသမ္ဗန္ဓော**တိ သမ္ဗန္ဓရာဇမန္တာ။ **မဟာအမစ္စော**တိ မဟောသဓဒိသဒိသာ နိတိသတ္ထဆေကာ အမစ္စပုရိသာ။ **ဥပလာပေတုန်** ပရေသံ အန္တရေ ဝိရောတ္ထံ သင်္ကိတံ။

ဒွေယေဝ ပဗ္ဗတာတိ ပဗ္ဗတသဒိသာ ဒွေယေဝ ဂဟိတာ။ **ရာဇောဝါဒေ**တိ ရာဇောဝါဒသုတ္တေ။ **အာဂတာဝ** တတ္တာန်္ဓိယာ ဘဒ္ဒန္တာ အနုရုပတ္ထံ။ **ဝိလုမ္ပမာနာ**တိ ဒုတိ-သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော။ **ဝိပတ္တိ**တိ ဘောဂပရိဟာနာဒိဝိနာသော။ **ဟတ္ထိယုဒ္ဓါဒိဟိ ဇရာမရဏံ ဇိနိတုံ နာ သက္ကာ** သတ္တာသ အဝိသယဘာဝတော။ ယေန ပန ဇိနိတုံ သက္ကာ၊ တံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ “**ဗုဒ္ဓေါပါနိဝေသယေ**”တိ အာဟ။ ရတနတ္တယေ ဟိ သဒ္ဓါ နိဝိဋ္ဌာ မူလဇာတာ ပတိဋ္ဌိတာ ဓနေန္တေ ဇရာမရဏဝိဇယာယ ဟောတိ။ တေနာဟ “**တသ္မာ သဒ္ဓ**”န္တိ။

ပဗ္ဗတူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ ကောသလသံယုတ္တ-
ဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၄-မာရသံယုတ္တ

၁-ပဌမဝဂ္ဂ

၁-တပေါကမွသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၇။ ဥရုဝေလာယ သမိပေ ဂါမော ဥရုဝေလဂါမော၊ တံ **ဥရုဝေလဂါမံ**။ အဘိမုခဘာဝေန သမ္မဒေဝ သဗ္ဗဓမ္မေ ပဋ္ဌပေတိ အဘိသမ္ဗောဓိ၊ သဗ္ဗညုတ-ညာဏံ၊ တေန သမန္နာဂတတ္တာ စ ဘဂဝါ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မ ပန္ဆစတ္တာလီသာ ယ ဝဿသု အာဒိတော ပန္ဒရသ ဝဿာနိ ပဌမဗောဓိ၊ ဒုဓ ပန သတ္တာဟဿ္ဘန္တရမေဝ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **“အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတ္ဝာ အနေ္တာသတ္တာဟသ္မိံ ယေဝါ”**တိ။ အသုခဘာဝေန အညေဟိ ကာတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဒုက္ကရံ ကရောတီတိ ဒုက္ကရကာရော၊ သော ဧဝ ဒုတ္ထိလိင်-ဝသေန **ဒုက္ကရကာရိကာ**။ တာယ မုတ္တော ဝတမ္ဖိတိ စိန္တေသိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ တံ လောကနာထော ဆဗ္ဗဿာနိ သမနုယုဉ္ဇတိ? ကမ္မပိဋိဘဝသေန။ ဝုတ္တံ ဟေတံ **အပဒါနေ**[1]—

“အဝစာဟံ ဇောတိပါလော၊ သုဂတံ ကဿပံ တဒါ။
ကုတော နု ဗောဓိ မုဏ္ဍာဿ၊ ဗောဓိ ပရမဒုလ္လဘာ။

တေန ကမ္မဝိပါကေန၊ အစရိံ ဒုက္ကရံ ဗဟုံ။
ဆဗ္ဗဿာနုရဝေလာယံ၊ တတော ဗောဓိမပါပုဏိ”ံ။

နာဟံ ဧတေန မဂ္ဂေန၊ ပါပုဏိ” ဗောဓိမုတ္တမံ။
ကုမ္မဂ္ဂေန ဂဝေသိဿံ၊ ပုဗ္ဗကမ္မေန ဝါရိတော”တိ။

မာရေတီတိ ဝိဗာဓေတိ။ ဝိပတ္တိအာဒိသံယောဇနံ ဟိ သာဓုနံ ပရမတ္ထတော မရဏံ သစ္စပဋိဝေဓမာရဏဏ္စာ။ ပါပတရတ္တာ ပါပတမောတိ **ပါဖိမာ**။ သာ စဿ ပါပတမတာ ပါပဝုတ္တိတာယာတိ အာဟ **“ပါပေ နိယုတ္တော”**တိ။ **အဓိပတီ**တိ ကာမာဓိပတိ။ အပ္ပဟိနကာမရာဂေ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတီတိ **ဝသဝတ္တီ**။ တေသံယေဝ ကုသလကမ္မာနံ အန္တံ ကရောတီတိ **အန္တကော**။ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော အပရိမုတ္တပစ္စယတ္တာ **နတ္ထိ**။ မတ္တာနံ ပမတ္တာနံ ဗန္ဓူတိ **ပမတ္တဗန္ဓု**။

၁-ခု ၃-၃၄၉-၀၉၆။

တပေါကမ္မာတိ အတ္တကိလမထာနုယောဂတော။ **အပရဒ္ဓါ**တိ ဝိရဇ္ဈိသိ။ "အပရာဓော"တိပိ အတ္ထိ၊ သောယေဝ အတ္ထော။ကာယကိလမထံ အနုယုဉ္ဇန္တော ယေဘုယ္ယေန အမရတ္ထာယ အနုယုဉ္ဇတိ၊ သော စ ကမ္မဝါဒိတိ အနုယုဉ္ဇိယမာနော ဒေဝတ္ထာယ သိယာတိ အာဟ **"အမရဘာဝတ္ထာယာ"**တိ။ **သမ္ဗံ တပန္တိ** သမ္ဗံ အတ္တာပရိတာပနံ။ **အတ္ထာဝဟံ နဘဝတိ** ဗောဓိယာ အနုပါယတ္တာ။ **ကိဉ္ဆဿာ**တိ ကိဉ္စိ သိယာတိ အတ္ထော။ **ဖိယာရိတ္တံဝ ဓမ္မနီ**တိ ဓမံ ဝုစ္စတိ ဝဏ္ဏုဒကံ၊ သော ဣဓ "ဓမ္မ"န္တိ ဝုတ္တော၊ ဓမ္မနီ ဝဏ္ဏုပဒေသေတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"အရညေ"**တိ။ ဥဘောသု ပဿေသု ဖိယာဟိ **အာကဍိယျ ဧဝံ** အရိတ္တေဟိ **ဥပ္ပီဠေယျ စ**။

သမ္မာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝါ ဂဟိတာ မဂ္ဂသီလဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ သမာ-ဓိနော ဟိ ဂဟဏေန **သမ္မာဝါယာမသတိသမာဓယော ဂဟိတာ** ဥပကာရ-ဘာဝတော။ **ပညာယာ**တိ ဇ္ဈာပိ ဧသေဝ နယော။ ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ **ဗောဓော၊** မဂ္ဂေါတိ အာဟ **"ဗောဓယာတိ မဂ္ဂတ္ထာယာ"**တိ။ ကထံ ပန မဂ္ဂံ မဂ္ဂတ္ထာယ ဘာဝေတီတိ အာဟ **"ယထာ ဟိ"**တိအာဒိ။ တေန ယထာ ယာဂုပစနာဒရေန္တော ယာဝဒေဝ ယာဂုအတ္ထော၊ ဧဝံ မဂ္ဂဘာဝနာဒရေန္တော မဂ္ဂါဓိဂမတ္ထာယာတိ ဒဿေတိ။ အာဒရေန္တော**တိ** စ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာယ ဗန္ဓာပနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန "မဂ္ဂန္တိ အရိယမဂ္ဂံ၊ ဗောဓယာတိ အရဟတ္တ-သမ္ဗောဓာယ၊ ဝေဇ္ဈ ကတ္တာ 'ပတ္တောသ္မိ ပရမသုခ်ိ'န္တိ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ သမတ္ထိတ"န္တိ ဝဒန္တိ၊ အပရေ ပန "သမ္ဗုတညာဏသမ္ဗောဓာယာတိ။ သော ဟိ သမ္ဗဇ္ဈာပိ ဗောဓိတော ဥတ္တရိတရော"တိ။ **နိဟတော** နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝံ ပါပိတော။ တေနာဟ **"ပရာဇိတော"**တိ။

တပေါကမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဟတ္ထိရောဟဝဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၈။ **အန္ဓဘာဝကာရကေ**တိ ပစုရဇနသ္သ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရကေန အန္ဓဘာဝကာရကေ။ **မဟာတမေ**တိ မဟတိ တမသိ။ **ပါသာဏဖလကေ မဟာဒိဝရံ သီသေ ဒ္ဗေတ္ထာ**တိ ဧတေန တံ ဖလကံ အပဿာယ နိသိန္နော**တိ**

၁-ပဏ္ဏော (က)"မရု,ဓန္ဓန်"ဇ္ဈတိ ဒ္ဝေ သမာနတ္ထာ (အမရကောသ ၁၁-၅)ဝဏ္ဏုသဒ္ဒါ စ မရုဝါစကော။

၂-ပဏ္ဏုပသဝနေတိ (က)

ဒသေတိ။ **ပဓာနန္တိ** ဘာဝနံ။ **ပရိဂ္ဂဏှာနေနာ**တိ သဗ္ဗသော ဂဏှန္တော အဝိ-သဇ္ဇေန္တော၊ ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇန္တော အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တိယော ဖလသမာပတ္တိဉ္စ မနသိကရောန္တောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ "**နနု စာ**"တိအာဒိ။ **အာရိဉ္စကော**တိ အရိဉ္စကဝဏ္ဏော။ တေနာဟ "**ကာဠကော**"တိ။

ဒီဃမဇ္ဈိနန္တိ စိရတရံ ကာလံ။ **သံသရ**န္တိ အာသာဒနာဓိပ္ပါယေန သဉ္ဆရန္တော၊ ဒေလံ တုယှံ ဧတေန နိပ္ပယောဇနန္တိ အဓိပ္ပါယော။ နှ ဟိ တေန မာရဿ ကာစိ အတ္ထသိဒ္ဓိတိ။

ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၉။ **သုသံဝုတာ**တိ မဂ္ဂသံဝရေန သုဋ္ဌု သံဝုတာ။ **သုဝိဟိတာ**တိ သုဋ္ဌု ဝိဟိတာ။ **ဝသာနုဂါ**တိ ကာယာဒိဒွါရဝသာနုဂါ ဝသဝတ္တိနော နှ ဟောန္တိ။ **ဗဒ္ဓစရာ**တိ ပဋိဗဒ္ဓစရိယာတိ။

သုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ပဌမမာရပါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၀။ **ဥပါယမနသိကာရေနာ**တိ အနိစ္စာဒိသု အနိစ္စာဒိတော မနသိ-ကရဏေန။ **ဥပါယဝိရိယေနာ**တိ အနုပ္ပန္နာကုသလာနံ အနုပ္ပါဒနာယ ဝိဓိနာ ပဝတ္တဝိရိယေန။ **ကာရဏဝိရိယေနာ**တိ အနုပ္ပန္နာနုပ္ပါဒနာဒိအတ္ထသ ကာရ-ဏာဘူတေန ဝိရိယေန။ အနုပ္ပန္နပါပကာနုပ္ပါဒနာဒိအတ္ထာနိ ဟိ ဝိရိယာနိ ယဒတ္ထံ[1] ဟောန္တိ၊ တံ အတ္ထံ သာဓေန္တိယေဝါတိ ဧတေသ အတ္ထသ ဒီပကော **သဗ္ဗာ-သဒ္ဒေါ**။ ယောနိသောသမ္မာသဒ္ဒေန ဟိ ဥပါယကာရဏတ္ထဒီပကတံ သန္ဓာယ "**ဥပါယဝိရိယေန ကာရဏဝိရိယေနာ**"တိ ဝုတ္တံ။ **အရဟတ္တဖလ-ဝိမုတ္တိ** ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန။ မာရေန "မယှံ ခေါ ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိကံ ဘဂဝတော ဝစနံ သုတ္ဝာ ဝုတ္တံ "**အရဟတ္တံ ပတ္တာဝိ နု တုသတီ**"တိအာဒိ။

၁-အနုပ္ပန္နပါပကာနုပ္ပါဒနာဒိအတ္ထာတိ ဂဟိတာ တေ တာဒေဝ (?)

ကိလေသပါသေနာတိ ကိလေသမာရဿ ဥပါယဘူတေန။ ကိလေသ-မာရော ဟိ သတ္တေ ကာမဂုဏပါသေဟိ နိဗန္ဓတိ၊ န ပန သယမေဝ။ တေနာဟ **"ယေ ဒိဗ္ဗာ ကာမဂုဏသင်္ခါတာ"**တိ အာဒိ။ **မာရဗန္ဓနေ**တိ ကိလေသမာရဿ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ၊ ဘဝစာရကေတိ အတ္ထော။ **န မေ သမဏာ မောက္ခသိ**တိ ဣဒံ မာရော "အနုတ္တရာ ဝိမုတ္တိ အနုပ္ပတ္တာ၊ ဝိမုတ္တာ သဗ္ဗပါသေဟီ"တိ စ ဘဂဝတော ဝစနံ အသဒ္ဒဟန္တော ဝဒတိ[1]။ သဒ္ဒဟန္တောပိ ဝါ "ဧဝမယံ ပရေသံ သတ္တာနံ မောက္ခာယ ဥဿာဟံ နကရေယျာ"တိ အတ္တနော ကောဟညေ ဌတ္ဝာ ဝဒတိ။

ပဌမမာရပါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဒုတိယမာရပါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၁။ **အနုပုဗ္ဗဂမနစာရိကန္တိ** ဂါမနိဂမရာဇဓာနိသု အနုက္ကမေန ဂမန-သဒ္ဒါတံ စာရိကံ။ **ဧဝံ ဟိ ဂတေ**တိ ဧဝံ တုမ္ဟေသု ဗဟူသု ကေဠိံ ဂတေသု။

အာဒိမ္ဟိ ကလ္လာဏံ ဧတေသာတိ **အာဒိကလ္လာဏံ၊** တထာ သေသေသု။ **သာသနဿ အာဒိ သီလံ** မူလကတ္တာ။ တသ **သမထဝိဒယော မဇ္ဈံ** သာသန-သမ္ပတ္တိယာ ဝေမဇ္ဈဘာဝတော။ **ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ** တဒဓိဂမတော ဥတ္တရိ ကရဏီယာဘာဝတော။ သာသနေ သမ္မာပဋိပတ္တိ နာမ ပညာယ ဟောတိ၊ တသာ စ သီလံ သမာဓိ စ မူလန္တိ အာဟ **"သီလသမာဓယော ဝါ အာဒီ"**တိ။ ယသ္မာ ပညာ အနုဗောဓပဋိဝေဓဝသေန ဒုဝိဓာ၊ တသ္မာ တဒုဘယံ ဂဟေတွာ **"ဝိပဿနာမဂ္ဂါ မဇ္ဈ"**န္တိ အာဟ။ ပညာနိပ္ဖတ္တိ ဖလကိစ္စံ၊ နိဗ္ဗာန-သစ္ဆိကိရိယာ ပန သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ပရိယောသာနံ တတော ပရံ ကတ္တဗ္ဗာ-ဘာဝတောတိ အာဟ **"ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာန"**န္တိ။ ဖလဂ္ဂဟဏေန ဟိ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ ဂယ္ဟတိ၊ ဇုတရေန ဇုတရံ၊ တဒုဘယဝသေန ပဋိပတ္တိယာ ဩသာနန္တိ အာဟ **"ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာန"**န္တိ။ "တသ္မာတိဟ တွံ ဘိက္ခု အာဒိမေဝ ဝိသောဓေဟိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု၊ ကော နာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ, ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ"တိ[2] ဝစနတော သီလဒိဋ္ဌုကတာယ မတ္ထကဘူတာ ဝိပဿနာ, တဒဓိဋ္ဌာနာ သီလသမာဓိတိ

၁-အသဒ္ဒဟန္တောဝ ဥဿာဟံ ကရေယျာတိ(က)

၂-ဝါ(သာရတ္ထ-ဋီ ၁-၃၂၅-ဝိဇ္ဇေ။) ၃-သံ ၃-၁၂၄-ဝိဇ္ဇေ။

ဇုမေ တဿ သာသနဿ မူလန္တိ အာဟ **''သီလသမာဓိဝိပဿနာ ဝါ အာဒိ''**တိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကိန္တ္ဵာပိ အဝယဝိနိမုတ္တော သမုဒါယော နတ္ထိ၊ ယေသု ပန အဝယဝေသု သမုဒါယရူပေန အပေက္ခီတေသု ဂါထာတိ သမညာ၊ တံ တတော ဘိန္နံ ဝိယ ကတွာ ဒဿေန္တော **''စတုပ္ပဒိကဂါထာယ တဿ ပဌမ-ပါဒော''**တိအာဒိမာဟ။ ပဋ္ဌပဒဆပ္ပဒါနံ ဂါထာနံ အာဒိပရိယောသာနဋ္ဌာ-ဏေန ဇုတရေ ဒုတိယာဒယော တယော စတ္တာရော ဝါ မဏ္ဍန္တိ အဂုတ္တာသိဒ္ဓ-မေဝါတိ နာ ဝုတ္တံ။ **ကောနုသန္ဓိကသုတ္တာသာ**တိ ဇုဒံ ဗဟုဝိဘာဂံ ယထာနုသန္ဓိနာ ကောနုသန္ဓိကံ သုတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဇုတရာသ ပန တေယေဝ ဒေသေတဗ္ဗမေ့-ဝိဘာဂေန အာဒိမဏ္ဍပရိယောသာနဘာဂါ လဒ္ဓန္တိ။ **နိဒါန**န္တိ ကာလဒေသက-ပရိသာဒိအပဒိသနလက္ခဏာဒိကော အတ္ထော။ **ဇုဒမဝေါစာ**တိ **ဇုတိ**-သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော။ တေန တဒဝသေသနိဂမနပါဋိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အနေကာနု-သန္ဓိကသုံ** သဟ နိဒါနေန ပဌမော အနုသန္ဓိ အာဒိ၊ သဟ နိဂမနေန ပစ္ဆိမော ပရိယောသာနံ၊ ဇုတဧရေန မဇ္ဈိမန္တိ အာဒိမဏ္ဍပရိယောသာနာနံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သာတ္ထကန္တိ အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ သာတ္ထကံ ကတ္တာ။ **သဗျဉ္ဇန**န္တိ ဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယာ သဗျဉ္ဇနံ။ သမ္ပတ္တိ စ နာမ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနတာတိ အာဟ **''ဗျဉ္ဇနေဟိ။ပ။ ဓဒသေတာ''**တိ။ **သကလပရိပုဏ္ဏ**န္တိ သဗ္ဗသော ပရိပုဏ္ဏံ သိလာဒိပဉ္စဓမ္မက္ခန္ဓ-ပါရိပူရိယာ။ **နိရုပက္ကိလေသံ** ဒိဋ္ဌိမာနာဒိဥပက္ကိလေသာဘာဝတော။ အဝိ-သေသတော တိဿော သိက္ခာ သကလေ သာသနေ ဘဝန္တိ။ **ဓမ္မော**တိ ပန ပြဟ္မစရိယံ ဝါ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ကတမေသာနံ ခေါ ဘန္တေ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ပြဟ္မစရိယံ စိရဋ္ဌိတိကံ အဟောသိ''တိအာဒိသု ဝိယ။ **ဒုက္ခ-သာဏိယာ ပဋိစ္ဆန္နာ ဝိယ**, နတု ပါကာရသေလာဒိပဋိစ္ဆန္နာ ဝိယ။ တေန ဓမ္မနိရုတ္တိယာ သကလကိလေသာနံ ပဟာနာနုဘာဝံ ဝဒတိ။ **အလာဘပရိ-ဟာနိယာ**, နလဒ္ဓပရိဟာနိယာ။ **အဗုဠှာနိ**တိ ပဋ္ဌသတာဓိကာနိ တိဏိ ပါဋိဟာရိယသဟဿာနိ။ **သာတ**န္တိ သုခံ။

ဒုတိယမာရပါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-၆ ၁-၈-၀၎။

၆-သပ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၂။ **သုရာကာရကာနန္တိ** ဝိဋ္ဌသုရာယေဇနကာနံ။ **ကောသလာနံ** ဇာသရောတိ ကောသလော၊ ကောသလရာဇသ အယန္တိ **ကောသလိကာ။ ပရိဘောဂပါတီတိ** ဘတ္တပရိဘောဇနတ္ထာယ ပါတိ ပရိဘောဂပါတိ။ **ကမ္မာ-ရုဠှနပဏာဋိယာတိ** ကမ္မာရုဠှနပဏာဋိမုခေ။ **ဓမ္မာနာယာတိ** ဓမ်ိယ-မာနာယ။ တံ ပန ယသ္မာ ဘဏ္ဍဝါတေဟိ ပူရိတံ နာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ **"ဘဏ္ဍဝါတေန ပူရိယမာနာယာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **နိယာမဘူမိယန္တိ** ဘဂဝတော ပဋိသလ္လာနဋ္ဌာနေ **သဉ္ဇရန္တိ** မာရံ မံသစက္ခုနာဝ **ဒိသွာ**။ တေနာဟ **"ဝိဇ္ဇု-လတာလံဝကေနာ"**တိ။

ဧသယျတ္ထာယာတိ သေယျာနိသံသာယ။ တေနာဟ **"ဌဿာမီ"**တိ-အာဒိ။ **အတ္တသညတောတိ** အတ္တဘာဝေန သံယတော။ တေနာဟ **"သံယ-တတ္တဘာဝေါ"**တိ။ **တံသဏ္ဌိတသာ**တိ တသ္မိံ ဟတ္ထပါဒကုက္ကုစ္စရဟိတေ ပုဗ္ဗမုနိသ္မိံ ဩဝဋ္ဌိတသ။ **ဝေါဿဇ္ဇ စေရယျ တတ္ထ သေ**တိ ဇူမိနာ ဘဂဝါ တံ ဗျာကရမာနော ဝိဘိံသိတာ ပုဗ္ဗါနံ ကိံ ကရိသတိ ဘယာဘာဝတော၊ ကေဝလံ ပန အနဝဇ္ဇဝလိကံ ဥပ္ပဋ္ဌေန္တော ဝိယ တ္ဝမေဝ အာယာသံ အာပဇ္ဇ-သသီတိ မာရံ သန္ဓာယေတိ။

ဘေရဝါတိ အဝိတရာဂါနံ ဘယဇနကာ။ **တတ္ထာ**တိ တံနိမိတ္တံ။ **ဖလေယျာ**တိ ဘိန္ဒေယျ။ **သတ္တိသလ္လန္တိ** သတ္တိသဒိသံ ပုထုသလ္လံ။ **ဥရသ္မိံ စာရေယျုန္တိ** ဖာသုံ ဝိဇ္ဈိတုံ ဥပေယျုံ ဥဂ္ဂိရေယျုံ[1]။ **ခန္ဓုပဓိသူ**တိ ခန္ဓသဒိသေသု ဥပဓိသု။ **တာဏံ ကရောန္တိ နာမာ**တိ တတော ဘယနိမိတ္တတော အတ္တနော တာဏံ ကရောန္တိ နာမ။

သပ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-သုပတိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၃။ **ဥတ္တုဂါဟာပနတ္ထံ ဓောဝိတွာ,** နံ ရဇောဇလ္လဝိက္ခာလနတ္ထံ။ တေ-နာဟ **"ပုဗ္ဗါနံ ပနာ"**တိအာဒိ။ **ဓောတပါဒကေ ဂဂေဟတိ** ဓောတ-ပါဒေဟိ အက္ကမိတမ္ဟကေ။ **ဝတ္တဘေဒေါ နာမ နတ္ထိ** ဓမ္မဿာမိဘာဝတော။

၁-ဥရသ္မိံ စာရေယျာတိ ဖာသု ဝိဇ္ဈိတုံ လဘေယျန္တိ ဂိရေယျ (က)

ဝတ္တာသိသေ ဒဿာ ဧဝေဝန္တိ အညေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနတ္ထံ။ **သောပ-ပရိဂ္ဂါဟကေနာ**တိ **ဧတ္ထ ဧသောပံ** နာမ နိဒ္ဒါယ အန္တရန္တရာ ပဝတ္တကိရိယမေယ-စိတ္တပ္ပဝတ္တိရဟိတာ နိရန္တရဘဝင်္ဂသန္တတိတိ တံ သဘာဝတော ပယောဇနတော ကာလပရိစ္ဆေဒတော ပရိဂ္ဂါဟကံ ဥပရိနိဒ္ဒေသသတိသမ္ပယုတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **"သောပပရိဂ္ဂါဟကေန သတိသမ္ပယုတ္တေနာ"**တိ။ ကေစိ ပန "နိဒ္ဒါ သောပနာ"တိ ဝဒန္တိ၊ တံ ဘဂဝတော သောပံ ဟိတ္ဝေန္တော ဝဒတိ။

ကိံ နူတိ ဧတ္ထ **ကိ**န္တိ ဟေတုနိသင်္ကေ ပစ္ဆတ္တဝစနန္တိ အာဟ **"ကသ္မာ နု သုပသီ"**တိ။ **ဒုဿေဝါ** ဝုစ္စတိ နိသိရိကော ဘိန္နဘဂေါ၊ သော ပန မတသ-ဒိသော ဝိသညိသဒိသော စ ဟောတီတိ အာဟ **"မတော ဝိယ ဝိသညီ ဝိယ စာ"**တိ။

အာဒိနာတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန "ဗာဟိရသ ဥပါဒါယ အဒ္ဒာရသာ"တိ-အာဒိနာ၁ အာဂတံ တဏ္ဍာကောဋ္ဌာသံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တတ္ထ တတ္ထ ဝိသတ္တာတာ-ယာ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဝိသေသတော အာသတ္တဘာဝေန။ ဝိသသ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တကကမ္မသ ဟေတုဘာဝတော **ဝိသမူလတာ၊** ဝိသံ ဝါ ဒုက္ခဒုက္ခဘာဒိ-ဘူတဝေဒနာ မူလံ ဧတေသာတိ **ဝိသမူလာ၊** တဏှာ။ တသ ရူပါဒိကသ ဒုက္ခသ ပရိဘောဂေါ, န အမတသာတိ **ဝိသပရိဘောဂတာ။ ကတ္ထစိ နေတုန္တိ** ကတ္ထစိ ဘဝေ သမ္ဘထာ နေတုံ။ **ပရိက္ခယာ**တိ သမ္ဘသော ဒိဏတ္တာ။ **တုယ္ဟံ ကိံ ဇ္ဈာ**တိ သမ္ဘပဓိပရိက္ခယာ သုဒ္ဓသ မမ ပဋိပတ္တိယံ တုယ္ဟံ ကိံ ဥစ္ဈာယနံ၊ ကေဝလံ ဝိဃာတောယေဝ တေတိ ဒသေတိ။

သုပတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-နန္ဒတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၄။ အဒ္ဓမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

နန္ဒတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အာဘိ ၂-၃၆၂-ဝိဇ္ဇေ။

၉-ပဌမအာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၅။ **ပဏ္ဏာသံ ဝါ ဝဿာနိ ဇီဝတိ** ဝဿသတတော ဥပရိ သေယျထာပိ ထေရော အနုရုဒ္ဓေါ။ **သဋ္ဌိ ဝါ ဝဿာနိ** သေယျထာပိ ထေရော ဗာကုလော။ ပဋိဟာရိတ္တာ ပစ္ဆိနိကဘာဝေ သာတံ သုခံ တေသဉ္စာတိ ပစ္ဆိနိကသာတော၊ တဿာဝေါ **ပစ္ဆိနိကသာတတာ၊** တာယ။ **အဘိဘဝိတ္တာ အဘာသိ** ပဋိဝစနံ ဇာနမာနော၀။

နု ဟိန္ဒေယျ နဇိဂုဿေယျ။ **ဧဝန္ဟိ** သော ဒါရကော ဝိယ ကိဠိ အစိန္တေန္တော သပ္ပုရိသော စရေယျ၊ ဧဝံ ဟိသ စိတ္တဒုက္ခံ နု ဟောတိတိ အဓိပ္ပါယော။ **ပဇ္ဇလိတသီသော ဝိယ စရေယျာ**တိ ယထာ ပဇ္ဇလိတသီသော ပုရိသော အညံ ကိဠိ အကတ္တာ တသ္သေဝ ဝူပသမာယ ဝါယမေယျ၊ ဧဝံ သပ္ပုရိသော အာယုံ ပရိတ္တန္တိ ဥတ္တာ ဘေနေဝ နယေန သင္ခသမ္မိရဂတံ အနိစ္စံ, အနိစ္စတ္တာ ဧဝ ဒုက္ခံ, အနတ္တာတိ ဝိပဿနမ္မိ ဩတရိတ္တာ တံ ဥဿုက္ကာပေန္တော ပိ သမ္မိရဝိဂမာယ စရေယျ ပဋိပဇ္ဇေယျ။

ပဌမအာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ဒုတိယအာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၆။ **နေမိဝါ**တိ နေမိသိသေနစက္ကံ ဝဒတိ။ **ကုဗ္ဗရံ အနုပရိယာယတီ**တိ ကုဗ္ဗရံ အနုပရိဝတ္တတိ။ တထာဘူတော ပန သော တံ အဇဟန္တော ဝါတိ အာဟ "**နု ဇီဇဟတီ**"တိ။ **အာယု အနုပရိယာယတီ**တိ မစ္စာနံ အာယု ဂတမ္မိ ပစ္စာဂစ္ဆတီတိ ဘဂဝတော ပဋ္ဌာဏိ ဟုတ္ဝာ ဝဒတိ၊ ဘဂဝါ ပန တံ အဘိဘဝိတ္ဝာ "အစ္ဆယန္တိ အဟောရတ္တာ"တိအာဒိနာ အာယုနော အစ္ဆယ-ဂမနမရဏာဘံယေဝ ၂ ပဝေဒေသိ။

ဒုတိယအာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-မစ္ဆံ ဂစ္ဆတီတိ (က) ၂-အပစ္ဆယဂမနမရဏာတံယေဝ (က)

၂-ဒုတိယဝဂ္ဂ

၁-ပါသာဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၇။ **ပဓိဿိတိ** ပဗ္ဗတံ သဗ္ဗတော ပဝတ္တေန္တော တတော တတော နိဿဇ္ဇိ။ **သကလန္တိ** သဗ္ဗဘာဂဝန္တံ၊ နိသေသန္တိ အတ္ထော။

ပါသာဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ကိန္နုသိဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၈။ **ဝိစက္ခုကမ္မာယာ**တိ ဝိစက္ခုဘာဝကာမတာယ။ ယထာ သာ ဘဂဝတော ဒေသိယမာနံ ဓမ္မံ အတ္တနော ပညာစက္ခုနာ န ပသိတုံ သက္ကောတိ၊ ဧဝံ ကာတုံ ကာမတာယ။ **တေနာဟ "ပရိသာယာ"**တိအာဒိ။ **ဝိနာဧေတုံ နာသက္ကောတိ** ဘေရဝါရမ္မဏော ဘာယနသေဝ အဘာဝတော။ **ဒဿဧလပ္ပတ္တော**တိ ဒဿဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော။

ကိန္နုသိဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-သကလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၉။ **မန္ဒဘာဧဝနာ**တိ ဇဠဘာဧဝနာ။ **မောမူဟဘာဧဝနာ**တိ မဟာမူဠ္ဠတာယ။ **ကမ္မကရဏေန မတ္ထော**တိ ကမ္မကိရိယာပသုတတာဒိဝသေန မတ္ထော ကမ္မံ ကတ္တာ။ **ကိမိဒံ သောပ္ပဧသဝါ**တိ ဣဒံ တဝ သောပ္ပံ ကိမတ္ထံ၊ ပုရိသေန နာမ ပုရိသတ္တကရေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ န သောပ္ပတိယေဝ။ **အတ္ထံ သမာဒဏ္ဏာ**တိ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ သမ္မာ အာဝဏ္ဏာ အဓိဂဏ္ဏာ။ **အသဂ်။ပ။နတ္ထိ** သဗ္ဗသော သိဒ္ဓတ္ထဘာဝတော။ **ဇဂ္ဂန္တော**တိ ဇာဂရန္တော[1] ပုရိသော ဝိယ။ **နာနုတပန္တိ** သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗဒါပိ ဝိသဋ္ဌဘာဝတော။ **မာမ**န္တိ မမံ။ ဂါထာသုခတ္ထံ ဟိ ဒီဃံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **ဒ္ဝီတတ္တာ**တိ ဥဒ္ဒေသ-ပရိပုစ္ဆာယ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတ္တာ။ **ဟာနိန္တိ** ကဿစိ ဇာနိ။

သကလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဩတရန္တော (က)

၄-ပတိရူပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၀။ အနုရုဇ္ဈတိ **ဇ**တေနာတိ အနုရောဓေဝ၊ ရာဂေါ။ ဝိရုဇ္ဈတိ **ဇ**တေနာတိ ဝိရောဓေဝ၊ ပဋိဃော။ တေသု **အနုရောဓဝိရောဓေသု** တန္နိမိတ္တံ **သဇ္ဇတိ နာမ** သင်္ခံ ကရောတိ နာမ၊ အနုရောဓဝိရောဓုပ္ပါဒနမေဝ စေတ္ထ သဇ္ဇနံ။ **ယာဉညမနုသာသတီ**တိ ယံ အညေသံ အနုသာသနံ၊ တံ တေသံ ဟိတေသနံ အနုကမ္ပနံ၊ တသ္မာ အနုကမ္ပကေ ဟိတေသကေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ အနုရောဓဝိရောဓေ အာရောပေတ္ဝာ ဝိကမ္မနတ္ထံ[1] မိဆ္ဆာ ဝဒသီတိ။

ပတိရူပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-မာနသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၁။ **အာကာသေ စရန္တေ**တိ ပဉ္ဇာဘိညေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ အန္တလိက္ခေ စရန္တေပိ ကိစ္စသာဓနတော **အန္တလိက္ခစရော**။ မနသိ ဇာတောတိ **မာနသော**။ တံ ပန မနသန္တရာနသမ္ပယုတ္တတာယာတိ အာဟ **"မနသာ မယုတ္တော"**တိ။

မာနသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ပတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၂။ ပဆ္ဆန္နံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ လက္ခဏာဒိနိ ၈၀ သမုဒယဉ္စ အဿာဒါဒီနဝနိဿရဏာနိ စ ဂဟေတ္ဝာ သမ္မာ တေသံ လက္ခဏာဒိနံ ဂဟဏံ ဟောတီတိ အာဟ **"ပဆ္ဆ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေ အာဒိယိတ္ဝာ"**တိ။ ရုပ္ပနဝေဒိယန-သဉ္ဉာနနအဘိသင်္ခရဏဝိဇာနနာနိ **ခန္ဓာနံ သဘာဝလက္ခဏာနိ။ အာဒီ**-သဒ္ဒေန ရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနိ ၈၀ သမုဒယာဒိနိ စ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဒဿေတီ**တိ ပစ္စက္ခတော ဒဿေတိ၊ ဟတ္ထာမလကံ ဝိယ ပါကဋေ့ ဝိဘူတေ ကတ္ဝာ ဝိဘာဝေတိ။ **ဂဏှာပေတီ**တိ တေ ဓမ္မေ မနသာ အနုပေက္ခိတေ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓေ ကရောန္တော ဥဂ္ဂဏှာပေတိ။ **သမာဒါနမ်ိ**တိ တတ္ထ အတ္ထသ သမ္ဘဒေဝ အာဒိ-ယနေ[2] ခန္ဓာနဉ္စ သမ္ဘသနဝသေန အညဓမ္မဝသေန သမာဒိယနေ[3]။ **ပဋိဝိဒ္ဓ-ဂုဏာနာ**တိ တာယ ဒေသနာယ, တံ နိဿာယ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေန စ တေသံ

၁-အနုကမ္မနတ္ထံ (?)　　၂-အာဒိယိတေ (ဇ)　　၃-သမ္ဘာဒိယတေ (က)

ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏောန။ **ဇောတာပေတိ**တိ တေသံ စိတ္တသန္တာနံ အသဒ္ဓိယာဒိကိလေ-သမလဝိဓမနေန ပဘဿရံ ကရောတိ။ **အဒ္ဒိ ကတ္ထာ**တိ တာယ ဒေသနာယ ပါပေတဗ္ဗံ အတ္ထံ ပယောဇနံ ဒဋ္ဌံ ကတ္တာ။ တေနာဟ "**အယံ နော**"တိအာဒိ။ **ကမ္မကာရကစိတ္တံ** နာမ သြတရဏစိတ္တံ။ "ယောနိသောမနသိကာရပုဗ္ဗကံ ဝိပဿနာစိတ္တ"န္တိ ကေစိ။ **သြဟိတသောတာ**တိ အနညဝိဟိတတာယ ဓမ္မသ-ဝနာယ အပ်ိတသောတာ၊ တတော ဧဝ တဒတ္ထံ **ဌပိတသောတာ**။

ဧတေ ရူပါဒ်ယော ခန္ဓေ[1] **ယဉ္စ သဒ်္ဓံ** သမိဒ္ဓပစ္စယေဟိ ကတံ၊ တဉ္စ "သော အဟံ နဟောမိ၊ တံ မယှံ နဟောတီ"တိ ပဿန္တော ယောဇနာ။ ခေမော အတ္ထာတိ ခေမတ္ထာ၊ တံ **ဓဓမတ္တံ**။ တေနာဟ "**ခေမိဘူတံ အတ္တ-ဘာဝ**"န္တိ။ **ပရိယေသမာနာ** မာရဏေနာ။

ပတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၃။ သဠာယတိ တေသ္မာတိ သဠာတိ၊ သော ဧဝ သမ္ဗယုတ္တဓမ္မော သံမောသရတိ ဇ္ဈောတိ သမောသရဏံ၊ သော ဧဝ **အတ္ထော**၊ တေန **သဠာ'တိ-သဓမောသရဏဋ္ဌေန**။ **ဘယဓေရဝံ သဒ္ဒန္တိ** ဘာယတိ တေသ္မာတိ **ဘယံ**၊ တဒေဝ ယသ် ကဿစိ ဘေရဝါဝဟတ္တာ[2] **ဘေရဝံ**၊ ဒေဝါဒိသဒ္ဒန္တိ အတ္ထော။ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဥပ္ပါတဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကသဒ္ဒေါ **ဒေဝဒုန္ဒုဘိ**။ အသနိပါတာဒိသဒ္ဒေါ **အသနိပါတသဒ္ဒေါ**။ **ဥန္နိဒ်ယတီ**တိ ဝိပရိဝတ္တတိ။ **လော-ကော အဓိမုဆ္ဆိတော**တိ အတိထဒ္ဓကာယော ဝိယ မုဆ္ဆံ အာပန္နော။ **မာရဿာ**တိ ကိလေသမာရဿ။ **ဌာနဘူတန္တိ** ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတံ။

ဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၄။ **တတ္ထ တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဉာတိမိတ္တကုလေ။ **ပါဟုနကာနီ**တိ ပဟိတဗ္ဗပဏ္ဏာကာရာန်။ **အာဂန္တုကပဏ္ဏာကာရာနီ**တိ အာဂန္တုကာနံ

---

[1] ဧတေ ရူပါဒယော တယော ခန္ဓာ (အဋ္ဌကထာယံ)　　[2] ဝိရာဂါဝဟတ္တာ (က)

ဥပဂတာနံ ဒါတမ္ဘပဏ္ဏာကာရာနိ။ **သယံဓရဒိဝသေ**တိ ကုမာရကာနဉ္စ ကုမာရိကာနဉ္စ သယံ အတ္တနာ စရိတမ္ဘဆဏဒိဝသေ။ ဇ္ဈဒါနိ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **"သမဝယဇာတိဂေါတ္တာ"**တိအာဒိမာဟ။ သမဝယသမဇာတိကသမဂေါတ္တာတိ ပစ္ဆေကံ သမ-သဒ္ဒေါ ယောဇေတမ္ဗော၊ ဂေါတ္တသမတာ စ အာဝါဟဝိဝါဟယောဂျတာဝသေန ဒဋ္ဌမ္ဗာ, န ကေဂေါတ္တတာဝသေန။ **တဓေတာ တဓေဝ** ဂါမတော။ **အညသ္မိံ** ဒါတမ္ဗေ အသတိ။ ဆဏဝသေန ပဟိဏိတုံ သမ္ဘာဒိတံ ပုဂ္ဂံ **ဆဏပုဂ္ဂံ**။ **တာသံ သမ္ဗတ္တိယာ**တိ တာသံ ဒါနံ ဓမ္မသဝနဉ္စာတိ တာသံ ဒုဝိဓာယပိ သမ္ဗတ္တိယာ။

ဉာဏံ နာမ အာဝဇ္ဇနပုဗ္ဗကံ၊ တသ္မာ အဇ်ာနနသ္မ "အနာဝဇ္ဇနတာယာ"တိ ကာရဏံ ဝတ္ဝာ သေသကာရဏံ ဝဒန္တော **"ဗုဒ္ဓါန"**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဥပစာရဘေဒေန** ဗုဒ္ဓံ ဒိသ္ဝာ မနသ္သေဟိ ကာတမ္ဗဥပစာရသ္မ ဘိန္နနံ။ **ဘိန္နိတုန္တိ** ဝိဓမိတုံ။

ဘဂဝါ ပနာတိ **ပန-**သဒ္ဒေါ ဝိသေသတ္ထဒ္ဒေါတကော။ တေန နကေဝလံ ဘဂဝါ ဥပဋ္ဌာနံ ပရိဟရန္တော တံ ဂါမံ နာ ပုန ပါဝိသိ၊ အထ ခေါ မာရံ အနုကမ္ပန္တောတိ ဇ္ဈဒံ ဝိသေသံ ဒဿေတေတိ။

ဇနေသိတိ အပုညံ ဇနေသိ၊ ဇနေန္တော စ ယထာ တတော အာယတိံ ထိရတရံ မဟန္တံ ဒုက္ခံ နိပ္ဖဇ္ဇိဿတိ၊ ဧဝံ နိပ္ဖါဒေသိ။ **အာသဇ္ဇ နန္တိ** ဍ္ဌေ နန္တိ နိပါတမတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ မဒ္ဒတိ အဘိဘဝတီတိ ကိဉ္စနန္တိ အာဟ **"မဒ္ဒိတုံ သမတ္ထ"**န္တိ။

ဝိဇ္ဇာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ကဿကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၅။ **နိမ္မာနံ အပဒိသိတ္ဝာ**တိ နိမ္မာနံ နိဿာယ နိမ္မာနဂုဏေ အာရဗ္ဘာတိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌဟဋ္ဌဧကသေသော**တိ ဇ္ဈတော စိတော စ ဝိကိဏ္ဏတ္တာ အာကုလာကုလကေသော။ **စက္ခုသမ္ဖဿဝိညာဏာဒယတန**န္တိ ဍ္ဌေ ယထာ စက္ခုဂ္ဂဟဏေန ဖဿော ဝိသေသိတော၊ တေန ဧဝ ဝိညာဏာဒယတနံ။ တထာ သတိ စက္ခုဝိညာဏသ္မ စ ဂဟဏံ အာပဇ္ဇေယျာတိ။ နနု စေတ္ထ စက္ခုဂ္ဂဟဏေန ဝိသေသိတတ္တာ စက္ခုဒ္ဒါရိကာနံ သဗ္ဗေသံ ဝိညာဏာနံ ဂဟဏန္တိ? သစ္စမေတံ၊ တဉ္စ ခေါ ပဋ္ဌမေန စက္ခုဂ္ဂဟဏေနာတိ နာယံ ဒေါသော။ **ဘဝင်္ဂံ ဝိဇ္ဇာ**နန္တိ အာဝဇ္ဇနာယ

အနန္တရပစ္စယဘူတမေဝ အဓိပ္ပေတန္တိ နိယမေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"သာဝဇ္ဇနက"**န္တိ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ **တဒါရမ္မဏဓမ္မာ**တိ ဇဝနစိတ္တေန သဟ တဒါရမ္မဏစိတ္တမ္ပိ။ "ဝိညာဏာယတန"န္တိ စ ဝုတ္တေ နိမ္မလမေဝ။

"စက္ခု"တိ အဝိသေသတော ဝုတ္တတ္တာ ပန မာရဿ အယမ္ပိ အတ္ထော အာပန္နောတိ ဒဿေတုံ **"ယံ လောကေ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥပက္ကဝိပက္ကန္တိ** စက္ခုပါကရောဂေန ဥပရိ ဟေဋ္ဌာ စ သမ္ဗဿေါ ပက္ကံ ကုထိတံ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဣမိနာ ယံ လောကေ ကုဋ္ဌကိလာသဂဏ္ဍကစ္ဆုအာဒိဟိ ဥပဒ္ဒုတံ ဝဏ္ဏဝိဋ္ဌကာဒိဝသေန ပဿရန္တံ အသုစိံ အန္တမသော ပရမဇေဂုစ္ဆရူပမ္ပိ၊ သဗ္ဗံ တံ တဝေဝ ဟောတူတိ ဧဝမာဒိံ အပဒိသတိ။

ယံ ဘက္ခ္ကန္တိ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိခေတ္တဝတ္ထာဒိဥပကရဏံ ဂဟေဋ္ဌာ, ပဗ္ဗဇိတာ စ ယံ ပတ္တစိဝရာဒိံ **"မမ ဣဒ"**န္တိ အဘိနိဝိသန္တာဝ ဝဒန္တိ၊ **ဧတေသု** ပရိဂ္ဂဟ္တေသု စ တေသံ ပရိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလေသု စ တေ **စိတ္တံ ယဒိ အာဏိ**၊ တာနိ အာရဗ္ဘ တဝ စိတ္တံ ယဒိ ဘဝတိ၊ ဧဝံ တံ့ တတ္ထ ဗဟွေါ ဧဝ ဟောသီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"နာ မေ သမဏာ မောဂ္ဂလ္လာနီ"**တိ။

ယံ ဘက္ခာကံ ဝဒန္တီတိ ယထာဝုတ္တံ ဥပကရဏံ လောကေ ဗဟုဇနာ **"မမ ဣဒ"**န္တိ ဝဒန္တိ။ **နာ တံ မယ္ဟန္တိ** တံ မယ္ဟံ နာ ဟောတိ၊ နာ တတ္ထ မမ တဏှာဝသေန မမန္တိ နာဂ္ဂိ။ **နာ တေ အဟန္တိ** ယေ ပုဂ္ဂလာ ဇာတေ ဗဟွေါ၊ တေပိ အဟံ နာ ဟောမိ၊ တတ္ထ မေ ဒိဋ္ဌိဗဟွေါ နာဂ္ဂိ။ **နာ မေ မဂ္ဂိ ဒာဂ္ဂိ**တိ ဧဝံ သမ္ဗဿေါ ဗဟွါဘာဝေန မုတ္တာဿ မေ ဂတမဂ္ဂမ္ပိ မာရ တံ့ နာ ဒဂ္ဂိ နာ ပဿိဿသိ၊ ယေ ဘဝါဒယော တုယ္ဟံ ဝိသယာ၊ တေသု ဘဝယောနိဂတိအာဒိသု မယ္ဟံ ဂတမဂ္ဂံ နာ ပဿိဿသိ ဘဝနိဿဋ္ဌတ္တာတိ။

ကဿကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ရဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၆။ **အဟန**န္တိ ကရဏေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ **"အဟနေနာ"**တိ၊ ပစ္စတ္တေ ဧဝ ဝါ ပစ္စတ္တဝစနံ၊ "အဟနန္တော ဟုတ္ဝာ"တိ ဝစနသေသေန ဘဝိတမ္ပန္တိ အဓိပ္ပါယော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဇိ**နန္တိ

အန္တောဂဓဟေတုအတ္ထံ ဝဒတိတိ အာဟ **"ပရဿ ဓနဇာနိ ံ အာဂစ္ဆန္တေ-နာ"**တိ။ **အာဂစ္ဆမေန္တေနာ**တိ ပရဿ ဓနဇာနိ ံ အာဂစ္ဆန္တေန။ **အသော-စန္တေနာ**တိ ဘောဂဗျသနာဒိဝသေန ပရံ အသောစန္တေန။ ကသ္မာ ဘဂဝါ ဧဝံ စိန္တေသိတိ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"ဇူတိ"**တိအာဒိနာ။ **ရဇ္ဇေ ဝိဇိတေ ဒဏ္ဍကရဝိနိဋ္ဌိတေ**တိ ဓနဒဏ္ဍာဒိဒဏ္ဍေန စေဝ ဗလိနာ စ ဗာဓိတော။

ဇူဿုနကကောဋ္ဌာသာတိ စေတောဝသိဘာဝါဒိကဿ သာဓနကကောဋ္ဌာ-သာ။ **ဝမိတာ**တိ ဘာဝနာပါရိပူရိဝသေန အနုပြူဟိတာ။ **ပုနပ္ပုနံ ကတာ**တိ ဘာဝနာယ ဗဟုလီကရဏေန အပရာပရံ ပဝတ္တိတာ။ **ယုတ္တယောနန္တိ** ယထာ ယုတ္တာနံ အာဇညရထာနံ သာရထိနာ အဓိဋ္ဌိတံ ယထာရုစိ ပဝတ္တတိ၊ ဧဝံ ယထာရုစိပဝတ္တိတံ ဂမိတာ။ **ပတိဋ္ဌေန္တေနာ**တိ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ **ဝတ္ထုကတာ**တိ သဗ္ဗသော ဥပက္ကိလေသသောဓနေန ဇုဒ္ဓိဝိသယတာယ ပတိဋ္ဌာနဘာဝတော သုဝိသောဓိတပရိသယဝတ္ထု ဝိယ ကတာ။ **အဝိဇဟိတာ**တိ ပဋိပက္ခဒူရီ-ဘာဝတော သုဘာဝိတဘာဝေန တံတံအဓိဋ္ဌာနယောဂျတာယ န ဇဟာဝိတာ။ **နိစ္စာနုဗန္ဓါ**တိ တတော ဧဝ နိစ္စံ အနုဗန္ဓါ ဝိယ ကတာ။ **သုပရိစိတာ**တိ သုဋ္ဌု သဗ္ဗဘာဂေန ဘာဝနာနုပစယံ ဂမိတာ။ **အဝိရာဓိတဧဝိဟဇ္ဇော ဝိယာ**တိ အဝိရဇ္ဈနဘာဝေန ဝိရဇ္ဈနဟဇ္ဇော ဝိယ။ **သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓါ**တိ ဘာဝနာ-ဥပဋ္ဌိယာ သမ္မဒေဝ သမ္မာဒိတာ။ **စိန္တေယျာ**တိ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန စိန္တေယျ။

ပဗ္ဗတသာတိ ပဗ္ဗတော အသ။ ပဗ္ဗတော အသာတိ **ပဗ္ဗတော ဘဝေယျ**။ ကိဒိသသာတိ အာဟ **"သုဝဏ္ဏသာ"**တိအာဒိ။ **ဇာတရူပသာ**တိ အာတပရူပ-သမ္ပန္နသ။ **ဒိဂ္ဃတ္တာ၊ မိ တာဝ မဟန္တော**တိ ယတ္တကော သော ပဗ္ဗတော ဟောတိ၊ ဒိဂ္ဃတ္တံ တတ္တကော။ **ဧကသာ**တိ ဧကသိ ပုဂ္ဂလသ **နာလံ နု ပရိယတ္တော** တဏှာယ ဒုပ္ပူရဏဘာဝါ။ **ဧဝံ ဇာနန္တော**တိ ဧဝံ တဏှာယ ဒုပ္ပူရဏ-ဘာဝါဒိနဝတံ ဇာနန္တော။ **သမံ စ ရေယျာ**တိ ပရဝတ္ထုပရာမသာဒိ ံ ဝိဟာယ ကာယာဒိဟိ သမမေဝ ပဋိပဇ္ဇေယျ။

ဒုက္ခံ တဏှာနိဒါနံ၊ တဏှာ ကာမဂုဏနိဒါနာ၊ တဿာ ဒုက္ခဿ တဏှာ-ပစ္စယကာမဂုဏနိဒါနတ္တံ ဝုတ္တံ။ **တ**န္တိ ဒုက္ခံ။ **ယတောနိဒါနံ ဟောတီ**တိ ယံနိဒါနံ ယံကာရဏံ တံ ပဝတ္တတိ။ **ဧဝံ ယော အဒက္ခီ**တိ ယော ပရိညာတဝတ္ထုကော ဧဝံ ဒုက္ခံ တဿ နိဒါနဘူတေ ကာမဂုဏေ စ တထတော ပညာစက္ခုနာ ပသ္သိ။ **ကေန ကာရဏေန နမေယျ၊** တံ ကာရဏံ နတ္ထိတိ အတ္ထော။ **ကာမဂုဏဥပဓိန္တိ** ကာမဂုဏသဒ္ဒါတံ ဥပဓိ ံ။ သဇ္ဇတိ ဇ္ဈောတိ **သင်္ဂါ စေသော, လဂ္ဂနမေတန္တိ**

ဧဝံ ဒိဒ္ဒိတ္ထာ။ တမေဝ ကာမာဘိဘူတော နပ္ပဋိသေဝေယ္ယ နာ လဂ္ဂေယ္ယာတိ ဧဝံ **ဒိနယာယ** ဝုပသမာယ သိက္ခေယ္ယာတိ။

ရဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-တတိယဝဂ္ဂ

၁-သမ္မဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၇။ **ဇဋာဗုမ္ဗဇကေနာ**တိ သိသေ ပဋိမုက္ကေန ဇဋာကလာပေန။ **အပရိဂ္ဂဟြောဟ္မဏပဗ္ဗဇိတာ** ဟိ ဇဋာယ ဥဒ္ဓုမာစရိယံ စရန္တိ။ **ဥဒုမ္ဗရဒ္ဒါ** ဟိ အုတ္တရုတ္တရတ္ထာယ ဂဟိတံ တေသံ အပ္ပိစ္ဆဘာဝပ္ပကာသနံ။ တေနာဟ "**အပ္ပိစ္ဆ-ဘာဝပ္ပကာသနတ္ထ**"န္တိ။ **သီသံ** ဩကမွေတ္ဝာတိ ဏ္ဌေ အတိဝိယ သိသဿ ဩကမိတဘာဝံ ဒဿေတုံ "**ဟနုကေန ဥရုံ ပဟရန္တော အဓောနတံ ကတ္ဝာ**"တိ ဝုတ္တံ။ **ဇိဝှံ နိဟရိတ္ဝာ**တိ လမ္ဗနစာလနဝသေန မုခတော နိက္ခာမေတ္ဝာ။ တေနာ-ဟ "**ဥဒ္ဓဲ**"န္တိအာဒိ။ **တိသာခန္တိ** တိဘင်္ဂဘကုဋ္ဌိ ဝိယ နလာဋေ ဇာတတ္တာ **နလာဋိကံ**။ တေနာဟ "**နလာဋေ ဥဋ္ဌိတံ ဝလိတ္တယ**"န္တိ၊ တိဘင်္ဂဝလိကံ နလာဋေ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **အတ္တနောဝ တေလေ**တိ အတ္တနောဝ ပါပကမ္မနိဗ္ဗတ္တကေ တေလေ၊ ပစိတမ္ဗဉ္ဇနဂေဟေတိ အဓိပ္ပါယော။

သမ္မဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၈။ **မယံ လာဘာ**တိ ဧဝရူပဿ နာမ သမ္မာသမ္မဒ္ဓဿ သတ္ထုဿ ပဋိလာဘော, ဧဝရူပဿ စ နာမ နိယျာနိကဿ သဒ္ဓမ္မဿ ပဋိလာဘော, **ဧဝရူပါနဉ္စ** သုပ္ပဋိပန္နာနံ သဗြဟ္မစာရီနံ ပဋိလာဘော၊ **ဧတေ မယံ** သုလဒ္ဓလာ-ဘာ။ **မယံ သုလဒ္ဓန္တိ** ယဿေတံ မမ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါ၊ တသ္မိံ စ အဘိရတိတိ သဗ္ဗဿေတံ မယာ သုလဒ္ဓံ။ ယထာ ပနဿ **ဧဝံ** စေတ-သော ပရိဝိတက္ကော ဥပ္ပန္နော၊ တံ ဒဿေတုံ "**သော ကိရာ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

စရိတာနုရူပဝသေန ဂဟိတံ **မူလကမ္မဋ္ဌာနံ**။ **ပါသာဒိကန္တိ** ပသာဒါဝဟံ။ **ဧဝံ-မဟောသီ**တိ "လာဘာ ဝတ မေ"တိအာဒိနာ ဧဝံ ပရိဝိတက္ကော အဟောသိ။ **နိသိန္နဿဒိဧသာ**တိ နိသိန္နော ဝိယ။ **တသ္မိံယေဝ ဌာနေ**တိ ယသ္မိ ဌာနေ နိသိန္နံ မာရော ဥပသင်္ကမိ၊ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ။ **တဿာ**တိ သမိဒ္ဓိတ္ထေရဿ။ **ကမ္မဋ္ဌာနံ ဆပ္ပါယ**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယ အနုယုဉ္ဇနံ သပ္ပါယံ ဥပကာရာဝဟံ ဘဝိဿတိ။

မယ္ဟန္တိ မယာ။ သတိ စ ပညာ စ **သတိပညာ**၊ တာ အရိယမဂ္ဂေန ဇာနနသမတ္ထနဘာဝေန အဝဗုဒ္ဓါ။ ထေရော ကိရ တဒါ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာ-ပေသိ။ **ကာမန္တိ** ယထာရုစိ။ ကေစိ "ကာမ ကရဿူတိ အာယသ္မတော 'ကာမာ'တိ မာရဿ အာလပန"န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဝိဘိံသကာရဟာနီ**တိ ဘယာ-နကာရဟာနိ။ **ရူပါနီ**တိ ဝိပ္ပကာရာနိ။ ဝိပ္ပကာရတ္ထောပိ ဟိ ရူပသဒ္ဒေါ "ရူပံ ဒဿေတိ အနပ္ပက"န္တိအာဒိသု ဝိယ။ **နာ ကမ္ပေသီ**တိ သမဏမဟ္မကရဏတော နာ စလိဿသိ။

သမိဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဂေါဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၉။ **ပဗ္ဗတဿ ပဿေ**တိ ပဗ္ဗတပါဒေ ဥပစ္စကာယံ။ သမယေ သမယေ လဒ္ဓတ္တာ **သာမယိကံ**။ တေနာဟ "**အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုစ္စတီ**"တိ။ လောကိယဝိမုတ္တိ ဟိ အနစ္စန္တုပဟာယိတာယ သမယဝိမုတ္တိ နာမ၊ လောကုတ္တရဝိမုတ္တိ အစ္စန္တုပဟာယိတာယ **အသမယဝိမုတ္တိ**။ တာဟိ သမန္နာဂတာ "သမယဝိမုတ္တာ, အသမယဝိမုတ္တာ"တိ စ ဝုစ္စန္တိ။ **ယာဝ** ပဌမဇ္ဈာန-နိဗ္ဗတ္တနံ၊ တာဝ **ကသ္မာ ပရိဟာယီ**တိ အတ္ထော။ **သာမာဓိတ္တာ**တိ သရောဂတ္တာ။ **ဝါတဝိတ္တသေမ္ဟဝသေနာ**တိ ကဒါစိ ဝါတပိတ္တဝသေန ကဒါစိ ဝါတသေမ္ဟ-ဝသေန ဥဘိန္နမ္ပိ သန္ဓိပါတဝသေန။ **အနုသာယိကော**တိ ကာယံ အနုဂန္ဒ္ဓာ သယိတော၊ ယာဗျာမယဘာဝေန ဋ္ဌိတောတိ အတ္ထော။ **သမာဓိသာ**တိ သမာဓိဘာဝနာယ။ **ဥပကာရကဓမ္မ** ဥတုဘောဇနာဒိကေ။ **ပုဂ္ဂလတ္တိ**နိ သမေဝဓေနေတုံ။ **ပရိဟာယီ**တိ သရီရဿ အကလ္လဘာဝတော။

အာဟရေယျန္တိ ဇိဝိတဟရဏတ္ထာယ ဥပနေယ္ယုံ။ **နိဗ္ဗါ ဂတိ ဟောတိ** ကဝလံ ဖြဟ္မလောကူပပတ္တိတော၊ နသောတာပန္နာဒီနံ ဝိယ ပရိဏ္ဍန္ဒဘာဝေန။ တေနာဟ "**ဖြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တာတီ**"တိ။

ဇလမာနာတိ သမုဋ္ဌိတနိယတဗ္ဗဒ္ဓိယာ အနညသာဓာရဏပရိဝါရသမ္ပတ္တိ-ယာ စ သဒေဝကေ လောကေ ဇလမာန။ မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခု ဓမ္မစက္ခု ပညာ-စက္ခု သမန္တစက္ခူတိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ **စက္ခုမာ။ ဘာနုဘာဝဓရာ**တိ အစိန္တေယျာ-ပရိမေယျဗုဒ္ဓါနုဘာဝသမ္ပန္နာ။ အာနုဘာဝပရိယာယော ပိ ဟိ ဇုတိ-သဒ္ဒေါ ဟောတိ "ဣဒ္ဓိဇုတိဗလဝိရိယူပပတ္တိ"တိအာဒိသု ဝိယ။ အနဝသေသတော မာနံ သိယတိ သမုစ္ဆိန္ဒတိတိ အဂ္ဂမဂ္ဂေါ **မာနသံ**။ တန္နိဗ္ဗတ္တာနာ ပန အရဟတ္တသဟ မာနသတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **သိလာဒီနိ**တိ အနုတ္တရသိလာဒီနိ။ **သိက္ခမာနော**တိ သိက္ခာနိ ဘာဝေန္တော အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပါဒေန္တော၊ နစိတ္တဘာဝနာ။ တေနာဟ "**သကရဏီယော**"တိ။ **ဇနေ**တိ သတ္တသဟ ကာယေ၊ သဒေဝကေ လောကေတိ အတ္ထော။ **ဝိသုတာ**တိ အနညသာဓာရဏေဟိ သိလာဒိဂုဏေဟိ ဝိသုတာ။

ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတ္ဝာတိ ဥပ္ပန္နံ ဒုက္ခဝေဒနံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နအတ္တကိလမထံ အနုပ္ပါဒနဝသေန ဝိက္ခမ္ဘေတ္ဝာ **တံယေဝ ဝေဒနံ ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာ** ပဝတ္တဝိပဿနာ ဝိထိမေဝ ဩတရတိတိ ကတ္ဝာ **မူလကမ္မဋ္ဌာနန္တိ** ဝုတ္တံ။ **"သမ၌သီသိ ဟုတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗာယီ"**တိ ဝတ္ဝာ တဿ ပဘေဒံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဋီကာစရိယေဟိ "**သမသီသိ နာမ တိဝိဓော ဟောတီ**"တိအာဒိမာဟ။ ဋီရိယာပထဝသေန သမသီသိ **ဋီရိယာပထသမသီသိ**။ ဧသ နယော သေသဒွယေပိ။

ဋီရိယာပထကောပနဉ္စာတိ ဋီရိယာပထေဟိ အသမာယောဂေါ။ **ကပ္ပ-ဟာရေနဝါ**တိ ကေဝလာယမေဝ။ **ပရိနိဗ္ဗာနဝသေနာ**တိ အနုပါဒိသေသ-ပရိနိဗ္ဗာနဝသေန, နကိလေသက္ခယမတ္တေန။ **ဇဏ္ဍာ**တိ ဇတေသု ဒ္ဝိသု နယေသု။ ဇဝံ သတိ တေနဝ ဋီရိယာပထေန ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတ္ဝာ တေနဝ ဋီရိယာပထေန, ကေသ္မိံ အန္တောရောဂေယေဝ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ တေနဝ ရောဂေန ပရိနိဗ္ဗာယန္တော ဒိဏာသဝေါ ဗဟဝေါဝိ သမသီ-သိနော၂ ဇဝ သမ္ဘဝေယျုံ၊ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈-ခု ဖ-ဥဝဥ-ဥဝင္ဂ-ဝိဇ္ဇေသု။　　၂-ဇိဝိတသမသီသိနော (က)

သိသံ စေတ္ထ တေရသ— ပလိဗောဓသိသံ တဏှာ၊ ဗန္ဓနသိသံ မာနော၊ ပရာမာသသိသံ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိက္ခေပသိသံ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ ကိလေသသိသံ အဝိဇ္ဇာ၊ အဓိဗောက္ခသိသံ သဒ္ဓါ၊ ပဂ္ဂဟသိသံ ဝီရိယံ၊ ဥပဋ္ဌာနသိသံ သတိ၊ အဝိက္ခေပသိသံ သမာဓိ၊ ဒဿနသိသံ ပညာ၊ ပဝတ္တိသိသံ ဇိဝိတိန္ဒြိယံ၊ ဂေါစရသိသံ ဝိမောက္ခော[1]၊ သမ်ိဳရသိသံ နိရောဓောတိ။ ဣမေသု တေရသသု သိသေသု ပလိဗောဓသိသာဒီနိ ပဝတ္တိသိသ္သ ပရိယာဒိယိတမ္ဘာနိ၊ အဓိဗောက္ခသိသာဒီနိ ပရိယာဒါယကာနိ၊ ပရိယာဒါယကဖလံ ဂေါစရသိသံ။ တံ ဟိ ဝိသယဗျတ္တံ ဖလံ ဝိမောက္ခော၊ ပရိယာဒါယကသ မဂ္ဂသ ဖလသ စ အာရမ္မဏံ သမ်ိဳရသိသံ သမ်ိဳရဝိဓေကဘူတော[2] နိရောဓောတိ ပရိယာဒိယိတမ္ဘာနံ ပရိယာဒါယကဖလာရမ္မဏာနံ[3]? သဟ ဝိယ သံသိဒ္ဓံ ဒဿနေန သမသီသိဘာဝံ ဒဿေတုံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ တေရသသိသာနိ ဝုတ္တာနိ၊ ဣဓ ပန "အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အာသဝပရိယာဒါနသ္သ ဟောတိ ဇိဝိတပရိယာဒါနသ္သာ"တိ[4] ဝစနတော တေသု ကိလေသပဝတ္တာသိသာနမေဝ ဝသေန ယောဇနံ ကရောန္တော **"ဏ္ဌ ဝ ပဝတ္တိသိသ"**န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ပဝတ္တိသိသံ ပဝတ္တတော ဝုဋ္ဌဟန္တော မဂ္ဂေါ စုတိတော ဥဒ္ဓံ အပ္ပဝတ္တိကရဏဝသေန ယဒိပိ ပရိယာဒိယတိ၊ ယာဝ ပန စုတိ၊ တာဝ ပဝတ္တိသဘ္ဘာဝတော **"ပဝတ္တိသိသံ ဇိဝိတိန္ဒြိယံ စုတိစိတ္တံ ခေပေတိ"**တိ အာဟ။ ကိလေသပရိယာဒါနေန ပန မဂ္ဂစိတ္တေန အတ္တနော အနန္တရံ ငိယ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗာ ပစ္ဆဝေက္ခဏဝါရာ စ ကိလေသပရိယာဒါနသေဝ ဝါရာတိ ဝတ္တုမ္ပတံ အရဟန္တိ။ "ဝိမုတ္တာသ္မိ ဝိမုတ္တာမိတိ ဉာဏံ ဟောတီ"တိ[5] ဝစနတော ပစ္ဆဝေက္ခဏပရိသမာပနေန ကိလေသပရိယာဒါနံ သမာပိတံ နာမ ဟောတိ၊ တံ ပန ပရိသမာပနံ ယဒိ စုတိစိတ္တေန ဟောတိ၊ တေနေဝ ဇိဝိတပရိသမာပနသ္သ ဟောတီတိ ဣမာယ ဝါရစုတိသမတာယ ကိလေသပရိယာဒါနဇိဝိတပရိယာဒါနာနံ အပုဗ္ဗာစရိမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော **"ဒွိန္နံ စိတ္တာနံ ဧကတော ဥပ္ပါဒေါ နတ္ထီ"**တိ-အာဒိမာဟ။ **ဒွိန္နံ စိတ္တာန**န္တိ စုတိစိတ္တမဂ္ဂစိတ္တာနံ။ **တ**န္တိ ပစ္ဆဝေက္ခဏံ ပရိပုဏ္ဏ-ဇဝနစိတ္တာနံ သတ္တက္ခတ္တုံ ပဝတ္တိယာ, အပရိပုဏ္ဏာနံ ဝါ ပဉ္စက္ခတ္တုံ ပဝတ္တိယာ။ ကိဉ္စာပိ **"ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ"**တိ ဝုတ္တံ[6] ယထာ "ကေ ဝါ ဒွေ ဝါ တဒါရမ္မဏာ-စိတ္တာနိ"တိ၊ ဟေဋ္ဌိမန္တေန ပန ဒွေ ပဝတ္တာန္တိ။

၁-အရိယဖလံ (က) ၂-အသံ်ရဝိဓေကဘူတော (က) ၃-ပရိယာဒါယကဖလာရမ္မဏေန (က)
၄-အာဘိ ၃-၁၁၆-ပိဋ္ဌေ။ ၅-မ ၁-၄၇၊ သံ ၂-၁၈-ပိဋ္ဌေသု။
၆-ကိဉ္စာပိ ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါတိ ဝုတ္တံ၊ တဉ္စ ဒီဃာသဝဝသေန ဝုတ္တံ၊ (က)

ဥပ္ပါဒေတွာတိ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **အနုပါဒိသေသေနာ**တိ အနုပါဒိ-သေသနိဗ္ဗာနေန။

ဂူမာယိတတ္တာနီ ဂူမဿ ဝိယ အယိတဘာဝံ ပဝတ္တိအာကာရံ။ ဂူမသဒိသာ ဝလာဟကာ **ဂူမဝလာဟကာ**၊ တိမိရဝလာဟကာ၊ ယေ မဟိကာ "တိမိရ"န္တိ ဝုစ္စန္တိ။ **အပ္ပတိဋ္ဌတေနာ**တိ ပတိဋ္ဌံ အလဘန္တေန။ ဇုတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏော ဇေတံ ကရဏဝစနံ၊ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မေနာတိ အတ္ထော။ သတိ ဟိ ဥပ္ပါဒေ ပတိဋ္ဌံ နာမ သိယာ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန ယဒေဝ တဿ ဝိညာဏဿ အပ္ပတိဋ္ဌာနကာရဏံ၊ တဒေဝ ပရိနိဗ္ဗာနကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ "**အပ္ပတိဋ္ဌိတကာရဏာ**"တိ။

သောကေန ဖုဋ္ဌဿာတိ "အဖလော ဝတ မေ ဝါယာမော ဇာတော"တိ သောကေန အဘိဘူတဿ။ **အာဘဿရာ**တိ ဗလဝသောကာဘိတုန္နဿ သတိသမ္ဘောသာ သိထိလံ ဂဟိတာ ဘဿိ ပတိတာ သာ ကစ္ဆာ။

ဂေါမိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-သတ္တဝဿာနုဗန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၀။ ယသ္မာ ကပိလဝတ္ထုတော နိက္ခန္တကာလတော ပဋ္ဌာယ မာရော ဩတာရပေက္ခော လောကနာထံ အနုဗန္ဓိတုံ အာရဒ္ဓော၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "**ပုရေ ဗောဓိယာ ဆဗ္ဗဿာနီ**"တိ။ **အတိဂဟေတ္ဝာ**တိ အနုဂန္ဒွာ တဿ ယထာရုစိ ပဋိပတ္တိံ အနုဝတ္တော ဝိယ ဟုတ္ဝာ။

အဝတ္ထာယနွောတိ ပဋ္ဌာယနွော။ **ဇီတော** ဝိတ္တုပရာဇိတော အသိ နု။ **ပမာဏာတိက္ကန္တာ**နီ ဂရုတရံ။

ခနိတ္ဝာ ဥမ္မုလေတ္ဝာ။ ကာမာသဝါဒိနိ ပဇဟနွော **အနာသဝေါ**။

ပေဟီတိ အပေဟိ။ **ပါရဂါမိနော**တိ ပါရင်္ဂမနသီလာ။ တေကာလိကော အယံ ဂါမိ-သဒ္ဒေါတိ အာဟ "**ယေဒိ**"တိအာဒိ။

မာရဝိသုကာနီတိ မာရကဏ္ဍကာနိ ကဏ္ဍကသဒိသာနိ မာရဿ ဒုရာ-စာရာနိ။ **ဝိရုဒ္ဓသေဝိတာ**နိ ဝိရောဓဝသေန တာသံယေဝ ဝေဝစနာနိ။ တာနိ သရူပတော ဒဿေတုံ "**အပ္ပမာဟူ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နိဗ္ဗေဓနီယာ**တိ နိဗ္ဗေဒ-ဒါယိကာ။ **ဥက္ကဉ္ဇနီယာ**တိ ဥက္ကဉ္ဇဝဟာ။

ဓိကပ္ပဝေသေန ဝေဒိတဗ္ဗော ဩပမ္မပရိကပ္ပဝိသယတ္တာ တသ္သ ကိရိယာပဒဿ။ တေနာဟ "**အနုပရိဂစ္ဆေယျာ**"တိ။ **ဇ္ဈာ**တိ ဧတသ္မိံ မေဒဝက္ခာဝတ္ထုသ္မိံ။ **မုဒုနိ** မုဒုမဂ္ဂရသံ **ဓိန္ဒေယျာမ** ပဋိလဘေယျာမ။ **အဿာဒေါ**တိ အဿာဒေတဗ္ဗော။

သတ္တဝဿာနုဗန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-မာရဓိတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၁။ **စိန္တေသီ**တိ သောကဝသိကော ဟုတ္ဝာ စိန္တယိ။ **ဂဏှိကာရဟတ္ထိနိယော**တိ ဒိပကဂရေဏုယော။ **ကေသတံ ကေသတန္တိ** ကေသတံ ကေသတံ ပစ္စေကံ သတံ သတန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ "**ကေကံ သတံ သတံ ကတ္ဝာ**"တိ။ **ကုမာရိဝဏ္ဏသတန္တိ** ကုမာရိတ္ထိနံ အတ္တဘာဝါနံ သတံ။ တာ ကိရ ပဌမံ ကညာရူပေန အတ္တာနံ ဒဿေသုံ။ အနုပဂတပုပ္ဖါနံ ဟိ သမညာ ကညာတိ။ ပုန ယထာဝုတ္တကုမာရိရူပေန ဥပဂတပုပ္ဖာ ဟိ ကုမာရိ။ ပုန ဝရုက္ခာရူပေန။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "**အဝိဇာတဝဏ္ဏသတ**"န္တိ။ တတိယဝါရေ ယုဝတိရူပေန။ ဝိဇာတာ ဟိ ဇာတ္ထိ အနတိက္ကန္တမဇ္ဈိမဝယာ ယုဝတိ။ ဇ္ဈောဝတာ ဗာလာ တရုဏိ ပေါရိတိ[၁] တိဝိဓာသု ဇာတ္ထိသု ပုရိမာ ဒွေ ဒဿိတာ၊ ပရိယောသာနဝါရေသု မနုဿဇာတိကာနံ မနုဿိတ္ထိယောဝ ရုစ္စန္တိတိ တေန မနုဿရူပေန တာ အတ္တာနံ ဒဿေသုံ။

အတ္ထသ ပတ္တိန္တိ ကေန္တေ ဟိတာနုပ္ပတ္တိံ။ **ဟဒယဿ သန္တိန္တိ** ပရမစိတ္တူပသမံ။ **ကိလေသသေနန္တိ** ကာမဂုဏာသဒိတံ ပဌမံ ကိလေသသေနံ။ သာ ဟိ ကိလေသသေနာ အစ္ဆရာသဒ္ဒါတသဘာဝါပိ ပဋိပတ္ထယမာနာ ပိယာယိတဗ္ဗဇနစိတ္တဗ္ဗရူပဘာဝတော ပိယရူပသာတရူပါ နာမ အတ္တနော ကိစ္စဝသေန။ **ဧကော အဟံ ဗျာယန္တော**တိ ဂဏသင်္ကိကာယ ကိလေသသင်္ကိကာယ စ အဘာဝတော ဧကော အသဟာယော အဟံ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန နိဇ္ဈာယန္တော။ **အနုဗုဇ္ဈိန္တိ** အနုဂ္ဂမေန မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ ဗုဇ္ဈိံ ပဋိဗုဇ္ဈိံ။ **တသ္မာ**တိ ယထာဝုတ္တဝိဝေကသုခသမဓိဂမနိမိတ္တံ။ **အကရဏေနာ**တိ မိတ္တသန္ထဝဿ အကရဏေန။ **သက္ခီ**တိ သက္ခိဘာဝေါ။

၁-ပေါရိ ဝုဒ္ဓါ ဇာတ္ထိ (က)

ကတမေန ဓိဟာရေနာတိ ဈာနသမာပတ္တိနံ ကတမေန ဝိဟာရေန။ ဒုဓ ဒုတိယပဒဿ အတ္ထော ဝိဿဇ္ဇနဂါထာဝဏ္ဏနာယမေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ အနာမန္တေန **"တံ ပုဂ္ဂလ"**န္တိ သမ္မုခါ ဌိတမ္ပိ ဘဂဝန္တံ အသမ္မုခါ ဝိယ ကတ္ဝာ ဝဒတိ၊ ကထံ တွန္တိ အတ္ထော။

"အဝိတက္ကစ္ဆာယိ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ အယမေတ္ထ ကာယပဿဒ္ဓိ ဝေဒိ-တမ္ပဇာတိ အာဟ **"စတုတ္ထဈာနေန အဿာသပဿာသကာယဿ ပဿဒ္ဓတ္တာ ပဿဒ္ဓကာယော"**တိ။ပုညာဘိသင်္ခါရာဒိကေ **ကမ္မာဘိသင်္ခါရေ**။ကာမာလယာ-ဒိနံ အဘာဝတော **အနာလယော။ နံ သရတီတိ** နံ သဝတိ။ ရာဂဝသေန ဟိ သတ္တာ သံသာရမနုသဝန္တိ။ **နံ ထိနော**တိ နံ ထိနမိဒ္ဓစိတ္တော။ မောဟဝသေန ဟိ သတ္တာ ထိနမိဒ္ဓံ အာပဇ္ဇန္တိတိ။ **ဒိယဓုကိလေသသဟဿန္တိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု[2]-ဝိဘင်္ဂေ**[3] အာဂတေသု အဋ္ဌသု ကိလေသသတေသု အဋ္ဌသတံ တဏ္ဟာဝိစရိတာနိ အပနေတ္ဝာ သေသာ ပညာသာမိကံ သတံ ကိလေသာ၊ တေ ဗြဟ္မဇာလေ ဟ အာဂတာဟိ ဒ္ဝါသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိဟိ သဟ ပဉ္စပညာသာမိကံ သတ္တသတံ ဟောတိ၊ တာ စ ဥပ္ပန္နာနုပ္ပန္နဘာဝေန ဒိဂုဏိတာ ဒိယဓုကိလေသသဟဿံ ဒသာမိကံ ဟောတိ၊ တံ အပ္ပကံ ပန ဥိနမမိကံ ဝါ ဂဏနုပဂံ နာ ဟောတီတိ "ဒိယဓု-ကိလေသသဟဿ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတရေသံ အတိတာဒိဘာဝါမသနတော အဂ္ဂဟဏံ ပဟာနဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန **အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယံ**[4] ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဌမပဒေနာ**တိ "နံ ကုပ္ပတီ"တိ ဧတမိနာ ပဒေန။ **ဒုတိယေနာ**တိ "နံ သရတီ"တိ ပဒေန။ **တတိယေနာ**တိ "နံ ထိနော"တိ ပဒေန။ **နိဝရဏပ္ပဟာနေန ဒိဏ္ဏာသဝတံ ဒဿေတိ၊** အနဝသေ-သတော နိဝရဏာနံ အစ္စန္တပ္ပဟာနံ အဓိပ္ပေတံ။

ပဉ္ဉဒ္ဓါရိကာ[5]ကိလေသောဿံ **တိဇ္ဈာ**တိ ဆန္နံ ဒ္ဝါရာနံ ဝသေန ပဝတ္တန-ကိလေသော**ဃ**ံ တရိတ္ဝာ ဌိတော။ ကာမော**ဃ**ဒိဋ္ဌော**ဃ**ဘဝေါ**ဃ**ဝဇ္ဇကိလေ-သဘာဝတော **"ပဇ္ဇောဃဂ္ဂဟဏေန ဝါ ပဇ္ဇောရုန္ဓာဂိယာနိ သညောဇနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ"**တိ အာဟ။ ရူပရာဂါဒယော ဝိသေသတော နံ ပဉ္ဇဒ္ဓါရိကာတိ ဝုတ္တံ **"ဆဒ္ဒွဂ္ဂဟဏေန ပဉ္စဒ္ဒွန္ဓာဂိယာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ"**တိ။

မဒ္ဒုရူဇာသာတိ သမ္မန္ဓေ သာမိဝစနန္တိ ဒဿေန္တော **"မဒ္ဒုရူဇသ-ဟဇ္ဇတေ"**တိ အာဟ။ **နယမာနာ**နန္တိ အနာဒရေ သာမိဝစနန္တိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **"နယမာနေသူ"**တိ။

၁-အာဘိ ၂-၃၆၂-၄၁၄-ဝိဇ္ဇေသု၊ ၂-ဒိ ၁-၁၂-ဝိဇ္ဇေ၊ ၃-အနုဋ္ဌိ ၁-၁၉-ဝိဇ္ဇေ။

ဋီကာစ္စာတိ ဗုဒ္ဓံ နိဿာယ။ **"ဇာဒမဝေါစာ"တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတ္ဝာတိ** ဧတေန သံယုတ္တေသု အယံ နိဂမနပါဋိ၊ ဟေဋ္ဌာ အနာဂတနယတ္တာ ပန ကေသုစိ ပေါတ္ထကေသု န လိခိယတိတိ ဒဿေတိ။ **ဒဒ္ဒလ္လမာနာ**တိ ဇဇ္ဇကာရဿ ဟိ ဒဒ္ဒကာရံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသော။ တေနာဟ **"အာတိဝိယ ဇလမာနာ"**တိ။ **နိဟရီ**တိ တာသံ ကာယဝစီဝိကာရံ န မနသိကရောန္တော တိဏာယပိ အမညမာနော၀ အနပေက္ခေနေ၀ နိဟရိ။ **ဖလတော ဘဋ္ဌိ** ဖလသိပါဋိကတော ဘဋ္ဌံ။ ကုလ္လတိဏာဒိဂ္ဃတ္တလံ **ပေါဋ္ဌကိတ္တလံ**။

မာရဓိတုသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယ၀ဂ္ဂ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ

မာရသံယုတ္တ၀ဏ္ဏနာယ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၅-ဘိက္ခုနိဿံယဝဂ္ဂ

၁-အာဠဝိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၂။ **အာဠဝိယံ** ဇာတာတိ အာဠဝိယံ ဝိဇာယိတ္ထာ သံဝဍ္ဎမာနာ။ တေနာဟ **"အာဠဝိနဂရတော ယေဝ စ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတာ"**တိ။ **ဓနံ သမာဒပေတ္ထာ**တိ စေတိယဿ ရာဇာ ကေံ မုခံ, ရာဇပုတ္တော ကေံ, အမစ္စာနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတ္ဝာ သေနာပတိ ကေံ, ဇနပဒါနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတ္ဝာ သေဋ္ဌိ ကေန္တိ ဧဝံ စတူသု မုခေသု နဝကမ္မေ ကယိရမာနေ သေဋ္ဌိနာ ဂဟိတမုခေ ကမ္မေ ဩလိယမာနေ ဇကော ဥပါသကော အရိယသာဝကော ပဗ္ဗ သကဋ္ဌသတာနိ ယောဇာပေတ္ဝာ ဇနပဒံ ဂန္ဒွာ "ယော ယံ ဒါတုံ ဥဿဟတိ ဟိရညံ ဝါ သုဝဏ္ဏံ ဝါ သတ္ထာရိဓနတံ ဝါ ဟရိတာလံ ဝါ မနောသိလံ ဝါ၊ သော ဓနံ ဒေတူ"တိ သမာဒပေတ္ဝာ ယထာလဒ္ဓံ ပဌမံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပေသေတ္ဝာ "နဝကမ္မံ နိဋ္ဌိတ"န္တိ သုတ္ဝာ ကေကံ အာဂန္ဆန္တံ အန္တရာမဂ္ဂေ စောရာ ပလိဗုန္ဓိတ္ဝာ တံတေဝ ကိဉ္စိပိ ဓနံ အလဘန္တာ "သစေ နံ မုဉ္စိဿာမ၊ အနတ္ထံ နော ကရေယျာ"တိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသုံ၊ အနုပရာဓေ အရိယသာဝကေ အပရာဓကာတေ စောရာ အန္ဓာ ဇာတာ၊ တသ္မာ တံ ဌာနံ "အန္ဓဝန"န္တိ ပညာယိတ္ထာတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ခိဏာသဝေါနံ ယသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ စိတ္တဝိဝေကော ဟောတိ-ယေဝ ဥပဓိဝိဝေကဿ သိဒ္ဓတ္တာ၊ တသ္မာ **"ကာယဝိဝေကတ္ထိနိ"**တိ ဝုတ္တံ။

နိဿရဏန္တိ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗသင်္ခတဿ နိဿဋတ္တာ။ **ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေနာ**တိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေန[1]၊ ပဂေဝ မဂ္ဂဖလဉာဏေဟိတိ အဓိပ္ပါယော။ **နိဗ္ဗာနပဒ**န္တိ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ ဓမ္မကောဋ္ဌာသံ။ **ဝိနိဝိဋ္ဌနဒ္ဓေနာ**တိ ဟဒယံ ဝိနိဝိဒ္ဓေန ဟဒယမ္ပိ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဒုက္ခုပ္ပါဒနေန ခန္ဓာနံ ဇေတေ ပဗ္ဗ ကာမာ သတ္တိသူလသဒိသာ[2]။ **အဓိကုဋ္ဋနာဘဏ္ဍိကာ**တိ အာဃာတနဃဋ္ဋိကာ။

အာဠဝိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သောဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၃။ **ဌာနာ**န္တိ ဂုဏရိယဋ္ဌာနံ ဝိသယဘူတံ။ **ဒုပ္ပသဟံ** အကမ္ပိယဘာဝတ္တာ။ **ဒွဒ်ဟလပညာယာ**တိ ဇော ဇုတ္တိယော ဟိ ဒဟရကုမာရိကာကာလတော

၁-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာယေန (က)　　၂-ခန္ဓာနံ ဇော သခ်ါရိတ္ဝာ သတ္တိသရိသာနိ (က)

ပဋ္ဌာယ သြဒနပစနဝိဓိံ အနုတိဋ္ဌန္တိယော ဥက္ခလိယံ ဥဒကံ တာပေတ္ဝာ တဏ္ဍုလေ ပက္ခိပိတ္ဝာ အတ္တနော ဗုဇ္ဈိယာ တေသံ ပါကကာလပ္ပမာဏံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ တာနိ ဒဗ္ဗိယာ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂဟဏမတ္တေန ပက္ကာပက္က-ဘာဝံ ဇာနိတုံ န သက္ကောန္တိ၊ ကေဝလံ ပန ဒွိဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဥပ္ပိဋ္ဌတကာလေ ဧဝ ဇာနန္တိ၊ တသ္မာ ဒွိဟင်္ဂုလိကေဟိ ဒုဗ္ဗလပညတ္တာ “ဒွင်္ဂုလပညာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဖလသမာပတ္တိဉာဏပ္ပဝတ္တိကိတ္တနေန စတ္ထသု သစ္ဆေသု အသမ္မောဟဝိဟာရော ဒိဝိတော ဟောတီတိ အာဟ “**ဉာဏာမို ဝတ္တမာနမိတိ ဖလသမာပတ္တိဉာဏော ပဝတ္တမာနေ**”တိ။ **ဝိပဿနာ့သာ**တိ အသမ္မောဟပဋိဝေဓတော ဝိသေသေန ပဿန္တသ ခန္ဓပဉ္စကမေဝ သစ္ခာတိသမယတော ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိပဿန္တသ။ **အညံ ဝါ**တိ ဣတ္ထိပုရိသတော အညံ ဝါ ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ။ “အဟံ အသ္မိ”တိ မာနဒိဋ္ဌ-ဂါဟတဏှာဂါဟဝသေန ဂဟိတဝတ္ထုသ္မိံယေဝါတိ အာဟ “**အဟံ အသ္မီတိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေနာ**”တိ။

သောမာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ကိသာဂေါတမီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၄။ “ကိသာဂေါတမီ”တိ ဧတ္ထ ကာ ပနာယံ ကိသာဂေါတမီ၊ ကိသ အယံ ဘိက္ခုနီ ဟုတ္ဝာ သမဏဓမ္မံ မတ္ထကံ ပါပေသိတိ တမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ “**ပုဗ္ဗေ ကိရာ**”တိအာဒိမာရဒ္ဓံ။ **အင်္ဂါရဝါ**တိ အဒ္ဓါရိဒ္ဓကဝဏ္ဏအင်္ဂါရာ ဧဝ ဇာတာ။ **ဒါရုသာကန္တိ** အဒ္ဓမာသကေန ဒါရုံ သာကဉ္စ အာဟရိဿာမိတိ အန္တရာပဏော အန္တရဝိထိ ဂတာ။

သိဒ္ဓတ္ထကန္တိ သာသပံ။ **သာလာယန္တိ** အနာထသာလာယံ။ **ခုရဂ္ဂေ-ယေဝါ**တိ ခုရသိခေ ဧဝ၊ ကသောရောဟနက္ခဏေ ဧဝါတိ အတ္ထော။

ကေမာသီတိ ဧတ္ထ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ သံဟိတာဝသေန စ ပုရိမ-ပဒေ ဝါ ရဿတ္တံ, ပရပဒေ ဝါ ဒိဃတ္တန္တိ အာဟ “**ကော အာသီ**”တိ။ **ဘာဝ-နပုံသကမေတံ** “ကေမန္တံ နိသိဒ်”တိအာဒိသု ဝိယ။ **ပုတ္တမရဏံ အန္တံ အတီတံ** ဣဒါနိ ပုတ္တမရဏာသ အဘာဝတော။တေနေဝါဟ “**ပုတ္တမရဏံ နာမ နတ္ထိ**”တိ။ **ပုရိသံ ဂဓေသီတုန္တိ** ယထာ မယ္ဟံ ပုရိသဂဓေသနာ နာမ သဗ္ဗသော နတ္ထိ၊ တထာ ဧဝ ပုတ္တဂဓေသနာပိ နတ္ထိ၊ တသ္မာ မေ ပုတ္တမရဏံ တေဒန္တံ၊ သဗ္ဗေသု ခန္ဓာဒိသု ဘဝါဒိသု စ တဏှာနဒ္ဓိယာ အဘာဝကထနေန သဗ္ဗသတ္တေသု တဏှာ

သမ္ဗသော် ဝိသော်သိတာ၊ တဿာယေဝ ကာရကအဝိဇ္ဇာကွန္ဓော ပဒါလိ-တောတိ အတ္တနော နိဂ္ဂိလေသတံ ပဝေဒေန္တို ထေရိ သီဟနာဒံ နဒိတိ။

ကိသာဂေါတမီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဝိဇယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၅။ ပဋ္ဌ အဂ်ါနိ ဇတဿာတိ ပဋ္ဌဂ်ံ၊ ပဋ္ဌဂ်မေဝ ပဋ္ဌဂိကံ၊ တေန **ပဋ္ဌဂိ-ကေန**။ **အာတတန္တိအာဒိသု အာတတံ** နာမ စမ္မပရိယောနဒ္ဓေသု ဘေရိ-အာဒိသု ကေတလံ တူရိယံ။ **ဝိတတံ** နာမ ဥဘယတလံ။ **အာတတ-ဝိတတံ** နာမ တန္တိဗဒ္ဓဝိဏာဒိ။ **သုသိရံ** ဝံသာဒိ။ **ဃနံ** သမ္မာဒိ။ တတအာဒိ-ဝိသေသောပိ အာတတမေဝါတိ "စမ္မပရိယောနဒ္ဓေသူ"တိ ဝိသေသနံ။ ကေ-တလံ ကုမ္ဘထူဏာဒဒ္ဒရာဒိ။ ဥဘယတလံ ဘေရိမုဒိင်္ဂါဒိ။ စမ္မပရိယောနဒ္ဓံ သေသံ တန္တိဗဒ္ဓံ၂ သမ္ဗံ အာတတဝိတတံ နာမ၊ **ဂေါမုခိအာဒိနမ္ပိ**? ထ္ထေဝ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ **ဝံသာဒိ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတ်ါနမ္ပိ သင်္ဂဟော။ သမ္မတာဒ္ဌကံသတာဒ္ဌသိလာတာဒ္ဌသလာကတာဒ္ဌာဒိ သမ္မာဒိ နာမ။ တတ္ထ **သမ္မတာဒ္ဌံ** နာမ ဒဏ္ဍမယတာဒံ့၊ ကံသမယတာဒံ့ **ကံသတာဒ်ံ**၊ သိလာယံ အယောပတ္တေန စ တာဒ္ဌနတာဒံ့။ **သမ္ဗေ** ကာမဂုဏေ။ **ဥဿိတပဿိ-တဒ္ဒေနာ**တိ ဥပရိ ဃရဏေန စ ဝိဿန္ဒနေန စ။ **ဝေန္တိ** "ဣမိနာ ပူတိကာ-ယေနာ"တိ။ **အရူပဒ္ဓာယိနော**တိ သတ္တာဓိဋ္ဌာနေနာယံ ဓမ္မဒေသနာတိ အာဟ **"သမ္ဗတ္ထာတိ သမ္ဗေသု ရူပါရူပဘဝေသူ"**တိ။ **တေသံ** ဒ္ဝိန္နံ ရူပါရူပဘဝါနံ ဂဟိတတ္တာ။ ဘဝဘာဝသာမညတော, တဒဓိဋ္ဌာနတော **ဂဟိတေ ကာမဘဝေ။ အဝိဇ္ဇာတဓော ဝိဟတော** အဂ္ဂမဂ္ဂေန သမုဿိတိတတ္တာ။

ဝိဇယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-မဟတီအာဒိ ဝိဏာဝိသေသောဝိ (မ-ဋီ ၂-စုဋ္ဌတဏှာသခ်ယသုတ္တေ) မဟတီဝိဏာဝိသေသောဝိ (အံ-ဋီ ၂-အင်္ဂကနိပါတ-သတ္တမဝဂ္ဂေ) ၂-ကောသာနဒ္ဓံ (က)

၃-ကေမုတ္တိကအာဒိနမ္ပိ (က) ဂေါမုခါဒိနမ္ပိ (မ-ဋီ ၂-စုဋ္ဌထဏှာသခ်ယသုတ္တေ)။ "ဂေါမုခ (ပုံ) ဂေါမုခိ (ထိ) ဝါဒျဝိသေသော"ဣတိ သတ္ထုတ-ပါကတာဘိဓာနေသု။

၅-ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၆။ **အဂ္ဂတော ပန္နာယာ**တိ သမ္မအဂ္ဂတော ပဘုတိ ယာဝ မူလာ အန္တရာယုတ္တံ သမ္မဒေဝ ပုပ္ဖိတံ သာလရုက္ခံ။ ဝဏ္ဏဓာတုသိသေန ဝဏ္ဏဓာတုသမ္ပန္နံ ဒုတိယံ ဘိက္ခုနိံ ဝဒတိတိ အာဟ **"တယာ သဒိသာ အညာ ဘိက္ခုနီ နတ္ထီ"**တိ။ ပခုမသိသေန အက္ခိဘက္ကံ ဝုစ္စတိတိ အာဟ **"ပခုမန္တိ ရိကာယန္တိ ဒိန္နံ အက္ခိနံ မဏ္ဍေ"**တိ။ **နာသဝံသေ**တိ နာသဝံသမူလေ။ **"နံ ပဿသီ"**တိ ဝတ္ဝာ အဒဿနေ ကာရဏံ အာဟ **"ဝသီဘူတမိ"**တိ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-စာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၇။ **ဇူဒန္တိ** ဇူဒံ ဒဿနံ။ **ဂါဟာပေသီ**တိ သမာဒါပေသိ "ဇာတိံ မာ ရောစာ"တိ။ **အညန္တိ** ဗန္ဓဝဓတော အညံ ဆေဒနာဒိံ။ **နိဝေသေသီ**တိ ပဝိသာပေသိ။

စာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဥပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၈။ **ပုနပ္ပုနံ။ပ။ အာဂန္ဆန္တိ** ကာရဏာသ အသမ္ပဟတတ္တာ။ **သန္တာဝိတော** ကိလေသသန္တာပေဟိ။ **အဂတိ**တိ အဝိသယော။

ဥပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-သီသုပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၉။ **သမဏီသဒိသာ**တိ သမဏကလိင်္ဂသ ဓာရဏေန သမဏီသဒိသာ၊ ကသစိပိ ပါသဏ္ဍသ အရုစ္စနတော မောနမဂ္ဂသ အပ္ပဋိပဇ္ဇနတော တဝ သမဏီဘာဝံ နာနုပသာမိတိ အဓိပ္ပါယော။ **ပါသံ ဆေတ္ဝာ**တိ ပါသံ သဒ္ဓေန္တိ၊

ယထာ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိပါသေ သတ္တာနံ စိတ္တံ ပဋိမုက္ကံ ဟောတိ၊ ဧဝံ သဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ တထာဘူတာ စ တေ သတ္တာနံ စိတ္တေ ခိတ္တာ ဝိယ ဟောန္တီတိ အာဟ **"စိတ္တေသု ဒိဋ္ဌိပါသံ ခိပန္တီတိ အတ္ထော"**တိ။ **ပါသေ မောစေတီ**တိ ဒိဋ္ဌိပါသေ သတ္တာနံ စိတ္တသန္တာနတော နီဟရတိ ဓမ္မသုဓမ္မတာယ။ **တသ္မာ**တိ ပါသမောစနတော ပါသတ္ထောတိ နဝုစ္စတိ။ **"ဇုတော ဓမ္မိဿရော ပါသတ္ထော ဟောန္တီ"**တိ ဝုတ္တာသ အတ္ထသ နိဂမနံ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာ သဗ္ဗေပိ ဗာဟိရက-သမယေ သန္ဓာယ **ဂုဇ္ဇသီဟနာဒသုတ္တေ** "ဆန္နဝုတိ ပါသတ္ထာ"တိ ဝုတ္တံ။ **ပသီဒန္တီ**တိ ဒိဋ္ဌိပကေ် သံသာရပကေ် စ ပကာရေဟိ အဂါဓာ ဩသီဒန္တိ။

အဘိဘဝိတ္ဝာတိ သဗ္ဗသံကိလေသပပ္ပဟာနေန အဘိဘုယျ အတိက္ကမိတ္ဝာ။ **အဇိတော**တိ အဇိနိ အဝိဇယတ္တာ။ သဗ္ဗာနိ အကုသလကမ္မာနိ ကုသလကမ္မာနိ စ ဒိဏ္ဏာနိ ဇာတော**သဗ္ဗကမ္မက္ခယော၊** အရဟတ္တံ။ ဥပဓယော သမ္မဒေဝ ခိယန္တိ ဇာတော**ဒိ. ဥပဓိသင်္ခယော၊** နိဗ္ဗာနံ။

သီသုပစာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-သေလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၀။ **ကေနိဒံ ပကတံ** ဗိမ္ဗန္တိ ဇုဒံ အတ္တဘာဝသညိတံ ပိဏ္ဍံ ဗြဟ္မာ-ဝိသဏုပုရိသပဇာပတိအာဒိသု ကေန ကတံ နိမ္မိတံ နိဗ္ဗတ္တိတန္တိ ကတ္တုမ္မ-မောဟံ နာမ ကာတုကာမော ပုစ္ဆတိ။ **အဃန္တိ** အဃဝတ္ထု။။ တေနာဟ **"ဒုက္ခပတိဋ္ဌာနတ္တာ"**တိ။ **ဟေတုနိရောဓေနော**တိ တဏှာသင်္ခါတသ ဟေတုနော အနုပ္ပါဒနိရောဓေန။ **ပစ္စယဝေကလ္လေနော**တိ တဒဝသိဋ္ဌကိလေသာဘိသင်္ခါရာဒိ-ပစ္စယသ ဝေကလ္လဘာဝေန၊ အပစ္စယဘာဝူပဂမနေနာတိ အတ္ထော။

သေလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ဝဇိရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၁။ **သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇော**တိ ရူပါရူပဝိဘာဝေ ကိလေသသမ္ဘိရသမ္ဘဟော။ **ပရမတ္ထဝေဒနာ**တိ သဘာဝေန။ ယထာ နှ ဟိ သတ္တသညိတသမ္ဘိရပုဉ္ဇော နာမ

၁-ခိပန္တိတိ (က)

ပရမတ္ထတော ဥပလဒ္ဓတိ၊ ဧဝံ တဗ္ဗိနိမုတ္တော နာမ ကောစိ န ဥပလဒ္ဓတိ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ **ဝိဇ္ဇမာနေသူ**တိ ယထာပစ္စယသမ္ဘုတ္တိယာ လဒ္ဓမာနေသု။ **တေနာကာရေနာ**တိ ဇာတိပုရိသာဒိအာကာရေန။ **ဝဝတ္ထိတေသူ**တိ ပစ္စေကံ ပစ္စယဝိသေသသမုဒ္ဒိတံ သဏ္ဌာနဝိသေသံ ဥပါဒါယ "ပုရိသော ဟတ္ထိ အသ်ော"တိအာဒိနာ အဘိသင်္ခတော ပဝတ္တေသု။ **သမ္မုတိ**တိ သတ္တောတိ ဝေါဟာရော။ ဧတနာဟ "**သမညာမတ္တမေဝါ**"တိ။ **ပဋ္ဌပ္ပန္နဒုက္ခ**န္တိ ပဋ္ဌပ္ပန္နဒုက္ခံ သညိတံ ဒုက္ခံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ "သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ"တိ။ **အညော နေဝ သန္ဓော**တိ ယထာဝုတ္တဒုက္ခတော အညဿ သဒ်တဓမ္မဿ အဘာဝတော။ **န နိရုဇ္ဈ**တိတိ တတော အညံ န နိရုဇ္ဈတိ၊ ဥပ္ပါဒတော ဟောတိ နိရောဓောတိ။

ဝဇိရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဘိက္ခုနိသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ

လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၁-၆၆ ၂-၂ ၎၃၊ ဇ ၁-၀၂၊ မ ၃-၂၉၂၊ အဘိ ၂-၁၀၅-ဝိဇ္ဇေသု။

၆-ဗြဟ္မသံယုတ္တ

၁-ပဌမဝဂ္ဂ

၁-ဗြဟ္မာယာစနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၂။ **ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒီ**တိ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာပစ္စဝေက္ခဏဟေတုကော ဓမ္မဒေသနာယ အပ္ပေါဿုက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အယံ ပရိဝိတက္ကော ကသ္မာ ဥဒပါဒိ။ ကတ္ထ စ ဥဒပါဒိတိ တံ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝေတုံ ‘‘**သမ္ဗုဒ္ဓါန**’’န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော**တိ အာစရိတော စေဝ အာစရန္တေဟိ စ သမ္မဒေဝ အာစရိတောတိ အတ္ထော။ ဧတေန အယံ ပရိဝိတက္ကော သမ္ဗုဒ္ဓါနံ ပဌမာဘိ-သမ္ဗောဓိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝါတိ အယမေတ္ထ ဓမ္မတာတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **အဋ္ဌမေ သတ္တာဧဟေ**တိ ဇုဒံ သတ္တမသတ္တာဟတော ပရံ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဝုတ္တံ၊ န ပန ဇုတရေသံ ဝိယ အဋ္ဌမဿ နာမ သတ္တာဟဿ ပဝတ္တိတဿ သဗ္ဘာဝေါ။ **သပစ္ဆ္ဌေ**တိ မဟဋ္ဌေ။ ‘‘ပစ္ဆဋ္ဌေ’’တိ ဝါ ပါဌော၊ အဘိန္နဝေတိ အတ္ထော။ **သေလမယေ**တိ မုဋ္ဌဝဏ္ဏသိလာမယေ။

ပဋိဝိဒ္ဓါတိ သယမ္ဘုဉာဏေန ‘‘ဇုဒံ ဒုက္ခ’’န္တိအာဒိနာ ပဋိမုခံ နိပ္ပီဠန-ဝသေန ပတ္တော၊ ယာထာဝတော အဝဗုဒ္ဓါတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မောတိ စတု-သစ္စဓမ္မော** တပ္ပိနိမုတ္တသ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗဓမ္မသ အဘာဝတော။ **ဂမ္ဘီရော**တိ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဝိယ မကသတုဏ္ဍသူစိယာ အညတြ သမုပစိတပရိပက္ကဉာဏ-သမ္ဘာရေဟိ အညေသံ ဉာဏေန အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌော။ တေနာဟ ‘‘**ဥတ္တာန-ပဋိက္ခေပဝစနမေတ**’’န္တိ။ ယော အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌော၊ သော သြဂါဟိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ သရူပတော ဝိသေသတော စ ပသိတုံ နသက္ကာတိ အာဟ ‘‘**ဂမ္ဘီရတ္တာဝ ဒုဒ္ဒသော**’’တိ။ **ဒုက္ခေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော**တိ ကိစ္ဆေန ကေနစိ ကဒါစိဒေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယံ ပန ဒဋ္ဌုမေဝ နသက္ကာ၊ တဿ သြဂါဟေတ္ထာ အနု အနု ဗုဇ္ဈနကော ကဒါစိ နတ္ထိတိ အာဟ ‘‘**ဒုဒ္ဒသတ္တာဝ ဒုရနု-ဗောဓော**’’တိ။ **ဒုက္ခေန အဝဗုဇ္ဈိတဗ္ဗော** အဝဗောဓသ ဒုက္ကရဘာဝတော။ ဇုမသ္မိံ ဌာနေ ‘‘တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ၊ ကတမံ နု ခေါ ဒုက္ကရတရံ ဝါ ဒုရဘိသမ္ဘဝတရံ ဝါ’’တိ သုတ္တပဒံ ဝတ္တုံ။ သန္တာရမ္မဏတာယ ဝါ **သဇ္ဇော**။ နိဗ္ဗုတသဗ္ဗပရိဠာဟတာယ **နိဗ္ဗုတော**။ အတ္တနော ပစ္စယေဟိ ပဓာနဘာဝံ

၁-သံ ၃-၃၉၅-ဖဋ္ဌေ။

နိတောတိ ဝါ **ပဏီတော**။ အတိတ္တိကရဏဋ္ဌေန **အတပ္ပကော** သာဒုရသ-ဘောဇနံ ဝိယ။ တတ္ထ စ နိရောဓသစ္စံ သန္ဓံ အာရမ္မဏန္တိ သန္တာရမ္မဏံ၊ မဂ္ဂသစ္စံ သန္ဓံ သန္တာရမ္မဏန္တိပိ သန္တာရမ္မဏံ၊ အနုပသန္တသဘာဝါနံ ကိလေသာနံ သမ်ိဳရာနဋ္ဌေ အဘာဝတော သန္တော။ နိဗ္ဗုတသဗ္ဗပရိဠာဟတ္တာ နိဗ္ဗုတော။ သန္တပဏီတဘာဝေနေဝ တဒတ္ထာယ အသေစနကတာယ အတပ္ပကတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေနာဟ "**ဣဒံ ဒွယံ လောကုတ္တရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ**"န္တိ။ ဉတ္တမ-ညာဏသ ဝိသယတ္တာ **နာ တဏ္ဟေန အာဝစရိတဗ္ဗော**။ တတော ဧဝ နိပုဏာဉာ-ဏေါစရတာယ သက္ခသုခုမသဘာဝတ္တာ စ **နိပုဏော**။ ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ ယထာဝုတ္တေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော**။ အာလိယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေန သေဝိယန္တိတိ **အာလယော**၊ ပဋ္ဌ ကာမဂုဏာ။ အာလယန္တိ အလ္လိယန္တိ အဘိရမဏာဝသေန သေဝန္တိတိ **အာလယော**၊ တဏှာ-ဝိစရိတာနိ။ **ရမန္တီ**တိ ရတိ ဝိန္ဒန္တိ ကီဠန္တိ လဠန္တိ။ **အာလယရတာ**တိ အာလယနိရတာ။

ဌာနံ သန္ဓာယာတိ ဌာနသဒ္ဒံ သန္ဓာယ၊ အတ္ထကော ပန ဌာနန္တိ စ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဧဝ အဓိပ္ပေတော။ တိဋ္ဌတိ ဖလံ တဒါယတ္တဝုတ္တိတောယာတိ ဟိ **ဌာနံ**၊ သမ်ိဳရာဒိနံ ပစ္စယဘူတာ အဝိဇ္ဇာဒယော။ ဇရာမရဏံ သမ်ိဳရာဒိနံ ပစ္စယာ ဇရာပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဒယော။ **ဇရာပစ္စယာ ဧဝ ဇရာပစ္စယတာ** ယထာ "ဒေဝေါ ဧဝ ဒေဝတာ"။ ဇရာပစ္စယာနံ ဝါ အဝိဇ္ဇာဒိနံ အတ္တနော ဖလံ ပတိ ပစ္စယဘာဝေါ ဥပပါဒနသမတ္ထတာ **ဇရာပစ္စယတာ**။ တေန ပရမတ္ထပစ္စယ-လက္ခဏော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဒဿိတော ဟောတိ။ ပဋိစ္စ သမုပ္ပဇ္ဇတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ**။ ပဒဿယေနပိ ဓမ္မာနံ ပစ္စယဋ္ဌော ဧဝ ဝိဘာ-ဝိတော။ ဘေနာဟ "**သခ်ါရာဒိပစ္စယာနံ ဧတံ အဓိဝစန**"န္တိ။ သမ်ိဳရာဒိနံ ပစ္စယာ သမ်ိဳရာဒိပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဒယော။ တေသံ **သခ်ါရာဒိပစ္စယာနံ**။ အယမေတ္ထ သခ်ေပေါ၊ ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသံဝဏ္ဏနာယံ**[1] ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဗ္ဗသခ်ါရသမဏေသာတိအာဒိ သဗ္ဗန္တိ** သဗ္ဗသမ်ိဳရသမဏာဒိအဘိ-ဓေယျံ သဒ္ဒံ အတ္ထတော နိဒ္ဒေသဝေါ။ ဇာဒါနိ အသေသ နိဒ္ဒေသဘာဝံ ဒဿေတုံ "**ယသ္မာ ဟီ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တန္တိ** နိဒ္ဒေသံ။ **အာဂမ္မာ**တိ ပဋိစ္စ အရိယမဂ္ဂသ အာရမ္မဏပစ္စယဟေတု။ **သမ္မန္တိ**တိ ပဋိပဿဒ္ဓိဂုပသမဝသေန[2] သမ္မန္တိ။ တထာ သန္တာ စ သဝိသေသံ ဥပသန္တာ နာမ ဟောန္တိတိ အာဟ "**ဂုပသမ္မန္တိ**"တိ။

၁-ဝိသုဒ္ဓိ-ဋီ ၂-၂၂၀-ဝိဇ္ဇေ။ ၂-အဗျဋိသန္ဓိကဂုပသမဝသေန (က)

ဧတေန သမ္မေ သမ်ိဂါရာ သမ္မန်္ကိ ဣတ္ထောတိ **သမ္မသမ်ိါရသမဏော၊** နိဗ္ဗာနန်္ကိ ဒဿေတိ။ သမ္မသမ်ိါရဝိသံယုတ္တော ဟိ နိဗ္ဗာနေ သမ္မသမ်ိါရဝူပသမပရိယာယော အဌကထာယံ ဝုတ္တော ဧဝ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဥပဓိယတိ ဣတ္ထေ ဒုက္ခန်္ကိ **ဥပဓိ၊** ခန္ဓာဒယော။ **ပဠိနိဿဋ္ဌော**တိ သမုဒ္ဆေဒ-ဝသေန ပရိစ္စတ္တော ဟောန်္ကိ။ **သဗ္ဗော တဏှာ**တိ အဋ္ဌသတပ္ပဘေဒါ သဗ္ဗာပိ တဏှာ။ **သဗ္ဗေ ကိလေသရာဂါ**တိ ကာမရာဂရူပရာဂါဒိဘေဒါ သဗ္ဗေပိ ကိလေသဘူတာ ရာဂါ၊ သဗ္ဗေပိ ဝါ ကိလေသာ ဧကံ "ကိလေသရာဂါ"တိ အဓိပ္ပေတာ၊ နံ လောဘဝိသေသာ ဧဝ စိတ္တသ္သ ပရိဠာဟဘာဝါပါဒနတော။ ယထာဟ "ရတ္တမ္ပိ စိတ္တံ ဝိပရိဏတံ၊ ဒုဋ္ဌမ္ပိ စိတ္တံ ဝိပရိဏတံ၊ မူဠှမ္ပိ စိတ္တံ ဝိပရိ-ဏတ"န္တိ။ **ဝိရဇ္ဇနာ**တိ ပလုဇ္ဇနာ ဝိက္ခမ္ဘနတော သဗ္ဗသော တေန ဝိသံယုတ္တ-ဘာဝတော။ **သဗ္ဗံ ဒုက္ခ**န္တိ ဇရာမရဏာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ။ **ဘဝေန ဘဝ**န္တိ တေန တေန ဘဝေန ဘဝန္တရံ ဘဝနိကန္တိဘာဝေန သံသိဗ္ဗတိ။ **ဖလေန ဝါ သဒ္ဓိံ ကမ်ံ** သတ္တသ္သေဝ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝဘာဝတော။ **တဏှာဝါနဏှာ နိက္ခန်္ကိ** တဏှာ တသ္သ သဗ္ဗသော အဘာဝတော။ စိရနိသဇ္ဇာစိရဘာသနေဟိ ပိဋ္ဌိအာဂိလာယနတာလုဂလသောသာဒိဝသေန **ကာယကိလမဏော ဧဝ ကာယဝိဟေသာ စ** ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သာ စ ခေါ ဒေသနာယ အတ္ထမဇာနန္တာနံ အာဒိပရိကမ္မာနုဇ္ဇ ဝသေန၊ ဇာနန္တာနံ ပန ပဋိပဇ္ဇန္တာနုဇ္ဇ ဒေသနာယ ကာယ-ပရိဿမောပိ သတ္တ္တု အပရိဿမောယေဝ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "နံ စ မံ ဓမ္မာ-ဓိကရဏံ ဝိဟေသေသိ"တိ။ တေနေဝါဟ "**ယာ အဇာနန္တာနံ ဒေသနာ နာမ၊ သော မမ ကိလမဏော အဿာ**"တိ။ **ဥဘယန်္ကိ** စိတ္တကိလမဏော စိတ္တဝိဟေသာ စာတိ ဥဘယ္ယမေ့တံ ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ ဗောဓိမူလေ ဧဝ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။ **အနုဗြူဟနံ**? သမ္ဘိက္ကန်ံ။ **သော**တိ အဝိဿုတိ နိဗါတော။ ဝုဋ္ဌိပ္ပတ္တာ ဝါ အစ္ဆရိယာ **အနစ္ဆရိယာ၊** ဝုဋ္ဌိအတ္ထောပိ ဟိ **အ**-ကာရော ဟောတိ ယထာ "အသေက္ခာ ဓမ္မာ"တိ။ ကပ္ပါနံ သတသဟဿံ စတ္တာရိ စ အသင်္ချေယ္ယာနိ သဒ္ဒဝကဿ လောကဿ ဓမ္မသံဝိဘာဂကရဏတ္ထမေဝ ပါရမိယော ပူရေတ္တာ ဗုဒ္ဓါနိ သမဓိဂတဓမ္မရဇ္ဇသ-တ္တ္ထ အပ္ပေါဿုက္ကတာပတ္တိဒိပနတာ ဂါထာတ္ထသ္သ စ အစ္ဆရိယတာ တသ္သ ဝုဋ္ဌိပ္ပတ္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထဒ္ဒါရေန ဟိ ဂါထာနံ အနစ္ဆရိယတာ။ **ဂေါစရာ အဓေဟသုန်ကိ** ဥပဒ္ဒဟိ်သု။ ဥပဒ္ဒဝနဏ္တ ဝိတက္ကေတဗ္ဗ-တာဝါတိ အာဟ "**ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗတံ့ မါပ္ပဟိ်သူ**"တိ။

၁-ဝိ ၁-၁၂၄-ပိဋ္ဌေ။　　၂-ခ ၁-၀၆-ပိဋ္ဌေ ဥဒါနေ။　　၃-အနုဂ္ဂဟနံ (က)

ယဒိ သုခါပဋိပဒါဝ၊ ကထံ ကိစ္ဆတာတိ အာဟ **"ပါရမိပူရဏကာလေ ပနာ"**တိအာဒိ။ **ဧဝမာဒီနိ** ဒုပ္ပရိစ္စာဇနိ ဒေန္တသ။ **ဟ-**ဣတိ ဝါ ဗျတ္တန္တိ တေသွိံ အတ္ထေ နိပါတော။ "ကဲသတ္ထေ"တိ ကေစိ။ ဟ ဗျတ္တံ, ဧကံသေန ဝါ အလံ နိပ္ပယောဇနံ ဧဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတသ ပကာသိတုံ ဒေသိတုန္တိ ယောဇနာ။ **ဟလန္တိ** ဝါ အလန္တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထပဒံ "ဟလန္တိ ဝဒါမိ"တိအာဒိသု ဝိယ။ **ရာဂဒေါသမုဠ္ဟဟီတိ** ဖုဋ္ဌဝိသေန ဝိယ သပ္ပေန ရာဂေန ဒေါသေန စ ဖုဋ္ဌေဟိ အဘိဘူတေဟိ။ **ရာဂဒေါသာနုဂတေဟီတိ** ရာဂဒေါသေဟိ အနုဗန္ဓေဟိ။

နိစ္ဖာဒီနန္တိ နိစ္ဖာဒိနံ စတုန္နံ ဝိပလ္လာသာနံ။ **ဧဝံဂတန္တိ** ဧဝံ အနိစ္စန္တိအာဒိနာ အာကာရေန ပဝတ္တံ ဗုဒ္ဓိတမ္ပံ။ ကာမရာဂရတ္တာ စ ဘဝရာဂရတ္တာ စ နိဝရဏေဟိ နိဝုတစိတ္တတာယ ဒိဋ္ဌိရာဂရတ္တာ ဝိပရိတာဘိနိဝေသေန **နာဒဳနီ**ယာထာဝတော ဓမ္မံ နာ ပဋိဝိဇ္ဈိသန္တိ။ **သဘာဝေနာ**တိ အဝိပရိတသဘာဝေန။ **ဧဝံ ဂါဟာပေတုန္တိ** အနိစ္စန္တိအာဒိနာ သဘာဝေန ယာထာဝတော ဓမ္မံ ဇာနာပေတုံ။ ရာဂဒေါသပရေတတာဝိ နေသံ သမ္မာဒိဋ္ဌိဘာဝေနေဝါတိ အာဟ **"တမေဝန္တေန အာဝုဒ္ဒာ"**တိ။

ဓမ္မဒေသနာယ အပ္ပေါသုက္ကတာပတ္တိယာ ကာရဏံ ဝိဘာဝေတုံ **"ကဿာ ပနာ"**တိအာဒိနာ သယမေဝ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ **အညာတဧဝေသနာ**တိ ဗုဒ္ဓသ ဘဂဝတော သာဝကဘာဝူပဂမနေန အညာတဧဝေသန။ "အညတရ-တာပသဧဝေသနာ"တိ ကေစိ၊ သော ပနသ် **အရဟတ္တာဓိဂမနေနေဝ** ဝိဂစ္ဆေယျ။ တိဝိဓံ ကာရဏံ အပ္ပေါသုက္ကတာပတ္တိယာ ပဋိပက္ခသ ဗလဝ-ဘာဝေါ, ဓမ္မသ ဂမ္ဘီရတာ, တတ္ထ စ ဘဂဝတော သာတိသယံ ဂါရဝန္တိ တံ ဒသ္သေတုံ **"တသ္မာ ဟီ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ပဋိပက္ခာ** နာမ ရာဂါဒယော ကိလေသာ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ **အန္တရာယကရတ္တာ**။ တေသံ ဗလဝဘာဝတော စိရပရိဘာဝနာယ သတ္တသန္တာနတော ဒုဗ္ဗိသောဓိယတာယ တေ သတ္တေ မတ္တဟတ္ထိနော ဝိယ ဒုဗ္ဗလပုရိသံ အဓိဘဝိတ္ဝာ အတ္ထောတ္ထရိတ္ဝာ အနယဗျသနံ အာပါဒေန္တာ အနေကသတယောဇနာယာမဝိတ္ထာရံ သုနိစိတံ ဃနသန္နိဝေသံ ကဏ္ဌကဒုဂ္ဂမိ အဓိသေန္တိ။ ဒုရုပဘောဒဒုစ္ဆေဒတာဟိ ဒုဗ္ဗိသောဓိယတံ ပန ဒသ္သေတုံ **"အထဿာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ အန္တော အဓဋ္ဌတာယ **ကဋ္ဌိယပုဏ္ဏာ လာဒု**, စိရပါရိဝါသိကတာယ **စက္ကဘရိတာ စာဋိ**, သ္နေဟ-တိန္တာဒုဗ္ဗလဘာဝေန **ဝသာဓိတဓိလောတိကာ**, တေလမိဿိတတာယ **အဇ္ဇန-မက္ခိတဟတ္ထော** ဒုဗ္ဗိသောဓနိယာ ဝုတ္တာ၊ ဟိန္နပမာ စေတာ ရူပဟဒန္တိဘာဝတော အစိရကာလိကတ္တာ စ မလိနတာယ၊ ကိလေသသံကိလေသော ဧဝ ပန

ဒုဗ္ဗိသောဓနိယတရော အနာဒိကာလိကတ္တာ အရူပနိသိတတ္တာ စ။ တေနာဟ **"အတိသံကိလိဋ္ဌာ"**တိ။

ယထာ စ ဒုဗ္ဗိသောဓနိယတရတာယ၊ ဧဝံဂမ္ဘီရဒုဒ္ဒသဒုရနုဗောဓနမ္မိဝုတ္တ-ဥပမာ ဟိနူပမာဝ။ ဂမ္ဘီရောပိ ဓမ္မော ပဋိပက္ခိဝိမနေန ဉာဏေန ဝိသဒဘာဝံ အာပန္နေန သုပါကဋော ဘဝေယျ၊ ပဋိပက္ခိဝိမနံ ပန သမ္မာပဋိပတ္တိ-ပဋိဗန္ဓံ၊ သာ သဒ္ဓမ္မဿဝနာဓိနာ၊ တံ သတ္ထုရိ ဓမ္မေ စ ပသာဒါယတ္တံ။ **ဧသော** ဂရုဋ္ဌာနိယာနံ အဇ္ဈေသနဟေတုကောတိ ပဏာလိကာယ သတ္တာနံ ဓမ္မသမ္ပဋိပတ္တိယာ ဗြဟ္မာယာစနာနိမိတ္တန္တိ တံ ဒဿေန္တော **"အဝိစာ"**တိ-အာဒိမာဟ။

ဥပတ္တိလေသဘူတံ အပံ ရာဂါဒိရဇံ တေဿာတိ အပ္ပရဇံ၊ အပ္ပရဇံ အက္ခိ-ပညာစက္ခု၊ ယေသံ တေ တံသဘာဝါတိ ကတ္ဝာ **အပ္ပရဇက္ခတာတိကာတိ** ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **"ပညာမယေ"**တိအာဒိမာဟ။ အပံ ရာဂါဒိရဇံ ယေသံ တံသဘာဝါ အပ္ပရဇက္ခတာတိကာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဿဝနတာတိ** "သယံ အဘိညာ"တိအာဒိသု ဝိယ ကရဏေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ **"အဿဝနတာယာ"**တိ။ **ဒဿပုညကိရိယဝသေနာ**တိ ဒါနာဒိဒဿ-ဝိဓပုညကိရိယဝတ္ထူနံ ဝသေန။ တေနာဟ **"ကတာဓိကာရာ"**တိအာဒိ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇူဒနိယံ**² ပန "ဒ္ဝါဒသပုညကိရိယဝသေနာ"တိ ဝုတ္တံ၊ တံ ဒါနာဒိသု သရဏဂမနပရဟိတပရိစ္စာဂမနာဒိပက္ခိပနဝသေန ဝုတ္တံ။

ရာဂါဒိမလေန **သမလေဟိ** ပုရစ္စာဒိဟိ **ဆဟိ သတ္ထာရေဟိ** သတ္ထု-ပဋိညေဟိ ကဗ္ဗရစနာဝသေန စိန္တာကဝိအာဒိဘာဝေ ဌတ္ဝာ တက္ကပရိယာဟတံ ဝိမံသာနုစရိတံ သယံပဋိဘာနံ စိန္တိတော။ တေ ကိရ ဗုဒ္ဓကောလာဟလာ-နုဿဝေန³ သဒ္ဓာတကုတူဟလံ လောကံ ဝဇ္ဈေန္တော ကောဟညေ ဌတ္ဝာ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဇာနန္တော ယံ ကဉ္စိ အဓမ္မမေဝ "ဓမ္မော"တိ ဒီပေသုံ။ တေနာဟ **"တေ ဟိ ပုရေတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ"**တိအာဒိ။ **အပါပုရေတန္တိ** တေ ကသပသဿ ဘဂဝတော သာသနန္တရဓာနတော ပဘုတိ ပိဟိတံ နိဗ္ဗာနမဟာဒ္ဝါရံ အရိယမဂ္ဂံ သဒ္ဓမ္မဒေသနာဟတ္ထေန အပါပုရ ဝိဝရိ။

သေလော ပဗ္ဗတော ဥစ္စော ဟောတိ ထိရော စ၊ န ပံသုပဗ္ဗတော မိဿကပဗ္ဗတော စာတိ အာဟ **"သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ"**တိ။ **ဓမ္မမယံ ပါသာဒန္တိ** လောကုတ္တရဓမ္မမာဟ။ သော ဟိ သဗ္ဗသော ပသာဒါဝဟော၊

---

¹-မ-ဋ္ဌ ၂-ဂဒ္ဒ-ဝိဋ္ဌေ။ ²-ဗုဒ္ဓကောလာဟလေန သံယုဇ္ဇေန (က)

သမ္ဖဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ အဇ္ဈာဂ္ဂတဋ္ဌေန ပါသာဒသဒိသော စ။ ပညာပရိယာယော ဝါ ဋီက ဓမ္မ-သဒ္ဒေါတိ ဝုတ္တံ **"ပညာမယ"**န္တိ။ သာ ဟိ အဇ္ဈာဂ္ဂတဋ္ဌေန ပါသာဒေါတိ အဘိဓမ္မေ အာဂတာ။ တထာ စာဟ—

"ပညာပါသာဒမာရုယ္ဟ၊ အသောကော သောကိနိံ ပဇံ။
ပဗ္ဗတဋ္ဌောဝ ဘူမဋ္ဌေ၊ ဓိရော ပာလေ အဝေက္ခတိ"တိ[1]။

ယထာ ဟိတိအာဒိသု ယထာ စ ပဗ္ဗတေ ဌတ္ဝာ အန္ဓကာရေ ဟေဋ္ဌာ ဩလောကေန္တသ္သ ပုရိသဿ ခေတ္တကေဒါရပါဠိကုဋိကာယော တတ္ထ သယိတ-မနုဿာ စ န ပညာယန္တိ အနုဇ္ဇလဘာဝတော၊ ကုဋိကာသု ပန အဂ္ဂိဇာလာ ပညာယတိ သမုဇ္ဇလဘာဝတော၊ ဧဝံ ဓမ္မပါသာဒမာရုယ္ဟ သတ္တလောကံ ဩလောကယတော ဘဂဝတော ဉာဏဿ အာပါထံ နာဂစ္ဆန္တိ အကတ-ကလျာဏာ သတ္တာ၊ ဉာဏဂ္ဂိနာ အနုဇ္ဇလဘာဝတော အနုဋ္ဌာရဘာဝတော စ ရတ္တိံ ဒိတ္ဌာ သရာ ဝိယ ဟောန္တိ၊ ကတကလျာဏာ ပန ဘူမ္မပုဂ္ဂလာ ဒူရေ ဌိတာပိ ဘဂဝတော အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ ပရိပက္ကဉာဏဂ္ဂိတာယ သမုဇ္ဇလ-ဘာဝတော ဥဋ္ဌာရသန္တာနတာယ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတော ဝိယ စာတိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဂရုဒ္ဓာနိယံ ပယိရုပါသိတ္ဝာ ဂရုတရံ ပယောဇနံ ဥဒ္ဒိဿ အာဘိပတ္ထနာ အဇ္ဈေသနာ၊ သာဝိ အတ္ထတော ယာစနာဝ ဟောတီတိ အာဟ **"အဇ္ဈေ-သနန္တိ ယာစန"**န္တိ။ ပဒေသဝိသယံ ဉာဏဒဿနံ အဟုတ္ဝာ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ အာဝေဏိကဘာဝတော ဇာဒံ ဉာဏဒ္ဝယံ "ဗုဒ္ဓစက္ခု"တိ ဝုစ္စတိတိ အာဟ **"ဇာမေသံ ဟိ ဒွိန္နံ ဉာဏာနံ 'ဗုဒ္ဓစက္ခု'တိ နာမ"**န္တိ။ **တိဏ္ဏံ မဂ္ဂဉာဏာနန္တိ** ဟေဋ္ဌိမာနံ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂဉာဏာနံ "ဓမ္မစက္ခု"တိ နာမံ စတုသစ္စဓမ္မဒဿနမတ္တ-ဘာဝတော[2]။ ယတော တာနိ ဉာဏာနိ ဝိဇ္ဇုပမာဘာဝေန ဝုတ္တာနိ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏံ ပန ဉာဏကိစ္စဿ သိခါပ္ပတ္တိယာ ဒဿနမတ္တံ နဟောတီတိ "ဓမ္မစက္ခု"တိ နဝုစ္စတိ၊ ယတော တံ ဝဇိရူပမာဘာဝေန ဝုတ္တံ။ **ဝုတ္တနယေနာတိ** "အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ"တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေန။ ယသ္မာ မန္ဒကိလေသာ **"အပ္ပ-ရဇက္ခာ"**တိ ဝုတ္တာ၊ တသ္မာ ဗဟလကိလေသာ **"မဟာရဇက္ခာ"**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဋိပက္ခဝိဓမနသမတ္ထတာယ **တိက္ခာနိ** သူရာနိ ဝိသဒါနိ၊ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန **မုဋ္ဌာနိ**။ **သဒ္ဓါဒယော အာကာရာ**တိ သဒ္ဓဟနာဒိပ္ပကာရေ ဝဒတိ။ **သုန္ဒရာ**တိ ကလျာဏာ။ **သမ္ဖသာဟဝိနေယျာ**နိယံ? ပန "ယေသံ အာသယာဒယော

၁-ခု ၁-၁၇-ပိဌေ ဓမ္မပဒေ။ ၂-သမ္ဖဓမ္မဒဿနသမတ္ထဘာဝတော (က) ၃-အတိ-ဋီ ၂-၄၄၀-ပိဌေ။

ကောဋ္ဌာသာ သုန္ဒရာ၊ တေ သွာကာရာ”တိ ဝုတ္တံ၊ တံ ဇ္ဈမာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ အညဒတ္ထု သံသန္ဒတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကာရဏံ** နာမ ပစ္စယာကာရော, သစ္စာနိ ဝါ။ **ပရိလောက**န္တိ သမ္ပရာယံ။ တံ ဒုက္ခာဝဟံ ဝဋ္ဋံ ဝိယ ဘယတော ပဿိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ “**ပရိလောကဉ္စေဝ ဝဋ္ဋဉ္စ ဘယတော ပဿန္တီ**”တိ။ သမ္ပတ္တိဘဝတော ဝါ အညတ္ထာ ဝိပတ္တိဘဝေါ ပရလောကောတိ ဝုတ္တံ “**ပရ။ပ။ ပဿန္တီ**”တိ။

အယံ ပနေတ္ထ ပါဠီတိ ဇ္ဈေ “အပ္ပရဇက္ခာ”တိ ပဒါနံ အတ္ထဝိဘာဝနေ အယံ တဿ တထာဘာဝသာဓနပါဠိ။ သဒ္ဓါဒိနံ ဟိ ဝိမုတ္တာပရိပါစကမ္မာနံ ဗလဝဘာဝေါ တပ္ပဋိပက္ခာနံ ပါပဓမ္မာနံ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ သတိ ဟောတိ၊ တေသဉ္စ ဗလဝဘာဝေါ သဒ္ဓါဒိနံ ဒုဗ္ဗလဘာဝေတိ ဝိမုတ္တိပရိပါစကဓမ္မာနံ သဝိသေသံ အတ္ထိတာနတ္ထိတာဝသေန အပ္ပရဇက္ခာ မဟာရဇက္ခာတိ-အာဒယော ပါဠိယံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿိတာ “သဒ္ဓါ ပုဂ္ဂလော အပ္ပရ-ဇက္ခော”တိအာဒိနာ။ **ခန္ဓာဒယော** ဧဝ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန **လောကော၊** သမ္ပတ္တိဘဝဘူတော လောကော **သမ္ပတ္တိဘဝလောကော၊** သုဂတိသင်္ခါတော ဥပပတ္တိဘဝေါ။ သမ္ပတ္တိ ဘဝတိ ဧတေနာတိ **သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောကော၊** သုဂတိသံဝတ္တနိယော ကမ္မဘဝေါ။ ဒုဂ္ဂတိသင်္ခါတဥပပတ္တိဘဝဒုဂ္ဂတိသံဝတ္တနိယ-ကမ္မဘဝေါ **ဝိပတ္တိဘဝလောကဝိပတ္တိသမ္ဘဝလောကာ**။ ပုန ဧကဒုကာဒိ-ဝသေန လောကံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေတုံ “**ဧကော လောကော**”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အာဟာရာဒယော ဝိယ ဟိ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ သဗ္ဗေ လုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကောတိ။ တတ္ထ **ဧကော လောကော သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိ-ကာ**တိ ယာယံ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ကထာယ သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗီရာနံ ပစ္စယာ-ယတ္တဝုတ္တိတာ ဝုတ္တာ၊ ကာယ သဗ္ဗော သဗ္ဗီရလောကော ဧကော ကေဝိဓော ပကာရန္တရဿ အဘာဝတော။ **ဒွေ လောကာ**တိအာဒိသုပိ ဇ္ဈမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ နာမဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ နိဗ္ဗာနဿ အဂ္ဂဟဏံ တဿ အလောကသဘာဝတ္တာ။

နနု စ “အာဟာရဋ္ဌိတိကာ”တိ ဇ္ဈေ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတာယ မဂ္ဂဖလာနမ္ပိ လောကတာ အာပဇ္ဇတိတိ? နာပဇ္ဇတိ ပရိညေယျာနံ ဒုက္ခသစ္စဓမ္မာနံ ဇ္ဈဓ “လောကော”တိ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ အထ ဝါ နာ လုဇ္ဇတိ နာ ပလုဇ္ဇတိတိ ယော ဂဟိတော တထာ နာ ဟောတိ၊ သော လောကောတိ တံ-ဂဟဏရဟိတာနံ လောကုတ္တရာနံ နတ္ထိ လောကတာ။ ဥပါဒါနာနံ အာရမ္မ-ဏဘူတာ ခန္ဓာ **ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ**။ အနုရောဓဝိဝတ္ထုဘူတာ လာဘာဒယော

၁-ခု ၉-၁၁၆-ပိဋ္ဌေ။

အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ။ ဒဿာယတနာနီတိ ဒသ ရူပါယတနာနိ။ သေသံ သုဝိညေ-ယျမေဝ။ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆာသယသ္သ အဓိပ္ပေတတ္တာ တဿ စ သဗ္ဗံ တေဘူမကကမ္မံ ဂရဟိတမ္ဘံ ဝဋ္ဋံတမ္ပဿ ဟုတ္ဝာ ဥပဒ္ဒာတိတိ ဝုတ္တံ **"သဗ္ဗေ အာဘိသန်္ခါရာ ဝဋ္ဋာ၊ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မာ ဝဋ္ဋာ"**တိ။ အပ္ပရဇက္ခတာဒိသု ပဉ္စသု ဒုကေသု ဧကေ-ကသ္မိံ ဒသ ဒသ ကတ္ဝာ **"ပညာသာယ အာကာရေဟိ ဇာမာနိ ပဋိပ္ပဿိယာနိ ဇာနာတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ အန္ဓယတော ဗျတိရေကတော စ သဒ္ဓါဒိနံ ဇာန္ဿိယာနံ ပရောပရိယတ္တံ ဇာနာတီတိ ကတ္ဝာ တထာ ဝုတ္တံ။ ဤ စ အပ္ပ-ရဇက္ခာဒိဘဗ္ဗာဒိဝသေန အာဝဇ္ဇနသ္သ ဘဂဝတော တေ သတ္တာ ပုဗ္ဗပုဗ္ဗာဝ ဟုတ္ဝာ ဥပဒ္ဒဟန္တိ, န ဧကေကာ။

ဥပ္ပလာနိ ဤ သန္တိတိ **ဥပ္ပလိနိ**၊ ဥပ္ပလဂန္ဓောပိ ဇလာသယောပိ စ။ ဒုဓ-ပန ဇလာသယော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **"ဥပ္ပလဝနေ"**တိ။ ယာနိ ဟိ ဥဒကဿအန္တောနိမုဂ္ဂါနေဝ ဟုတ္ဝာ ပုသန္တိ ဝဗုန္တိ၊ တာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ။ **ဒီဃိတာနိ**တိ အဋ္ဌကထာယံ ပကာသိတာနိ၊ ဒုဓေဝ ဝါ **"အညာနိဗိ"**တိ အာဒိနာ ဒဿိတာနိ။ **ဥဿဒ္ဓိတညူ**တိ ဥဿဒ္ဓနံ နာမ ဉာဏုဿဒ္ဓနံ၊ ဉာဏေန ဥဿဒ္ဓိတံ-မတ္တေနေဝ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ ဝိပဋ္ဌိတံ ဝိတ္ထာရိတမေဝ အတ္ထံ ဇာနာတီတိ **ဝိပဋ္ဌိတညူ**။ နိဒ္ဒေသာဒိဟိ ဓမ္မာဘိသမယာယ နေတဗ္ဗောတိ **နေယျော**။ ပဇ္ဇတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ပဒံ၊ ပဇ္ဇတေ ဉာယတေတိ ဝါ ပဒံ၊ တဒတ္ထော။ ပဒံ ပရမံ ဧတဿ, န သစ္ဆာဘိသမ္ဘောဓောတိ **ပဒပရမော**။

ဥဒါဟဋ္ဌဝေလာယာတိ ဥဒါဟာရေ ဓမ္မသဒ္ဒေသေ ဥဒ္ဒေသေ ဥဒါဟဋ္ဌမတ္တေယေဝ။ **ဓမ္မာဘိသမယော**တိ စတုသစ္စဓမ္မသဒ္ဒေ ဉာဏေန သဒ္ဓိံ အဘိသမယော။ **အယံ ဝုစ္စတီ**တိ အယံ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"တိအာဒိနာ နယေန သံခိတ္တေန မာတိကာယ ဌပိယမာနာယ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတ္ဝာ အရဟတ္တံ ဂဏှိတုံ သမတ္ထော ပုဂ္ဂလော "ဥဿဒ္ဓိတညူ"တိ ဝုစ္စတိ။ **အယံ ဝုစ္စတီ**တိ သံခိတ္တေန မာတိကံ ဌပေတ္ဝာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ သမတ္ထော ပုဂ္ဂလော "ဝိပဋ္ဌိတညူ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဥဒ္ဒေသတော**တိ ဥဒ္ဒေသဟေတု၊ ဥဒ္ဒိသန္တသ္သ ဥဒ္ဒိသာပေန္တသ္သ ဝါတိ အတ္ထော။ **ပရိပုစ္ဆတော**တိ အတ္ထံ ပရိ-ပုစ္ဆန္တသ္သ။ **အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတီ**တိ အနုက္ကမေန အရဟတ္တ-ပ္ပတ္တိ ဟောတိ။ **န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတီ**တိ တေန အတ္တဘာဝေန မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ အန္တမသော စျာနံ ဝါ ဝိပဿနံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ။ **အယံ ဝုစ္စတိ ပဒပရမော**တိ အယံ ပုဂ္ဂလော ဆဗ္ဗိဓံ ဗျဉ္ဇနပဒံ ဆဗ္ဗိဓံ အတ္ထပဒန္တိ ဇုဒံ ပဒမေဝ ပရမံ အဿာတိ ပဒပရမောတိ ဝုစ္စတိတိ အတ္ထော။

ဝါသနာ ဧဟာတီတိ ဒေသနာ ဖလဝေါဟာရေန ဝါသနာ ဟောတီတိ ဝုတ္တာ။ နဟိ ကာစိ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာ နိရတ္ထကာ။ **ယေ**တိ ယေ ဒုဝိဓေ ပုဂ္ဂလေ။ ဝိဘင်္ဂေ **ကမ္မာဝရဏာနာ**တိ ပဉ္စဝိဓေန အာနန္တရိယကမ္မေန။ **ဝိပါကာဝရဏာနာ**တိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ။ ယသ္မာ ပန ဒုဟေတုကာနမ္ပိ အရိယမဂ္ဂပဋိဝေဓော နတ္ထိ၊ တသ္မာ ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိဝိ ဝိပါကာဝရဏမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကိလေသာဝရဏာနာ**တိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ။ **အဿဒ္ဓါ**တိ ဗုဒ္ဓါဒိသု သဒ္ဓါရဟိတာ။ **အစ္ဆဒ္ဒိကာ**တိ ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒရဟိတာ။ ဥတ္တရကုရုကာ မနုဿာ အစ္ဆန္ဒိကဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌာ။ **ဒုပ္ပညာ**တိ ဘဝင်္ဂပညာယ[1] ပရိဟီနာ။ ဘဝင်္ဂပညာယ ပန ပရိပုဏ္ဏာယပိ ယသ္မာ ဘဝင်္ဂစလနံ လောကုတ္တရသ္မာ ပစ္စယော န ဟောတိ၊ သောပိ ဒုပ္ပညော ဧဝ နာမ။ **အဘဗ္ဗာ နိယာမံ သြက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တနိ**တိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တနိယာမသင်္ခါတံ မဂ္ဂံ သြက္ကမိတုံ အဓိဂန္တုံ အဘဗ္ဗာ။ **နာ ကမ္မာဝရဏာနာ**တိ-အာဒီနိ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ရာဂစရိတာ**ဒိအာဒီသု ယံ ဝတ္တုံ၊ တံ **ပရမတ္ထဒီပနိယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသံဝဏ္ဏနာယံ**[2] ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရံ ပဝိသနဓဂ္ဂေါ **ဝိဝရိတ္ဝာ ဌဝိတာ** မဟာကရဏ္ဍပနိဿယေန သယမ္ပဉ္ဉာဏေန အဓိဂတတ္တာ။ **သဒ္ဓံ ပမုဉ္စိတွာ**တိ အတ္တနော သဒ္ဓိ ဓမ္မသမ္ပဋိစ္ဆနယောဂ်ဲ ကတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇေန္တေ၊ သဒ္ဒဟနာကာရေန နံ ဥပဋ္ဌပေန္တေ။ တိ အတ္ထော။ သုခေန အကိစ္ဆေန ပဝတ္တနိယတာယ **သုပ္ပဝတ္တိတံ**။ **နဘာသိ**ံ နဘာသိသာမိတိ စိန္တေသိံ။

သတ္ထု သန္တိကံ ဥပဂတာနံ ဒေဝါနံ ဗြဟ္မာနဉ္စ တသ္မ ပုရတော အန္တရဓာနံ နာမ အတိဒ္ဒုနန္တိ အာဟ **"သကဒ္ဒါနဓမ္မဝ ဂဓတာ"**တိ။ သဒ္ဒါဒြိယာဒိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိကော ဓမ္မော ဧဝ ဝိနေယျသန္တာနေ ပဝတ္တနဋ္ဌေန စက္ကန္တိ **ဓမ္မစက္ကံ**။ အထ ဝါ စက္ကန္တိ အာဏာ။ **ဓမ္မန္တိ** ဒေသနာ။ အထ ဝါ အတ္ထဓမ္မတော အနပေတတ္တာ ဓမ္မဉ္စ တံ ပဝတ္တနဋ္ဌေန စက္ကဉ္စာတိ **ဓမ္မစက္ကံ**။ ဓမ္မေန ဉာယေန စက္ကန္တိပိ **ဓမ္မစက္ကံ**။ ယထာဟ "ဓမ္မဉ္စ ပဝတ္တေတိ စက္ကဉ္စာတိ ဓမ္မစက္ကံ၊ စက္ကဉ္စ ပဝတ္တေတိ ဓမ္မဉ္စာတိ ဓမ္မစက္ကံ၊ ဓမ္မေန ပဝတ္တေတီတိ ဓမ္မစက္ကံ၊ **ဓမ္မစရိယာယ ပဝတ္တေတီတိ ဓမ္မစက္က**"န္တိအာဒိ[3]။ **ပဝတ္တေ'သီ**တိ ပဋ္ဌပေသိ။

ဗြဟ္မာယာစနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဂဟ္ဘပညာယ (က) ၂-စိသုဒ္ဓိ-ဋီ ၁-စ၂၁-ဝိဋ္ဌေ။ ၃-၃ ဧ-ဥဇ္ဈ-ဥဂ္ဂဟ-ဝိဋ္ဌေသု။

၂-ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၃။ **အယံ ဝိတက္ကော**တိ အယံ "ကိန္နာဟံ ဝိဟရေယ္ယ"န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တိ-တဝိတက္ကော။ **အညသ္မိ**န္တိ ပရသ္မိံ။ အတ္ထာ နဟောတီတိ ဟိ အညော၊ ပရော။ သော ပနေတ္ထ နယော ကောစိ အဓိပ္ပေတော၊ အထ ခေါ ဂရုဋ္ဌာနိယော။ တေနာဟ **"ကဿိ ဂရုဋ္ဌာနေ အဋ္ဌပေတ္ဝာ"**တိ။ ပတိဿဝတိ ဂရုနော "အာမာ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆတိတိ ပတိဿော၊ နံ ပတိဿောတိ **အပ္ပတိဿော။ ပတိဿယရဟိတော** ဂရုပဿယရဟိတောတိ အတ္ထော။

သဒ္ဓေဝကေတိ အဝယဝေန ဝိဂ္ဂဟော သမုဒါယော သမာသတ္ထော။ သဒ္ဓေဝကဂ္ဂဟဏေန ပဉ္စကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ ပါရိသေသညာယေန ဇုတရေသံ ပဒန္တရေဟိ သင်္ဂဟိတတ္တာ၊ သမာရကဂ္ဂဟဏေန ဆဋ္ဌကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ ပစ္စာသတ္တိညာယေန။ တတ္ထ ဟိ မာရော ဇာတော တန္နိဝါသိ စ ဟောတိ။ သဗြဟ္မကဝစနေန ဗြဟ္မကာယိကာဒိဗြဟ္မဂ္ဂဟဏံ ပစ္စာသတ္တိညာယေနေဝ။ "သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယာ"တိ သာသနဿ ပစ္စတ္ထိကသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏံ။ နိဒဿနမတ္တဉ္ဧတံ အပစ္စတ္ထိကာနံ အသမိတပါပါနံ အဗာဟိတပါပါနဉ္စ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ တေနေဝ ဝစနေန ဂဟိတတ္တာ။ ကာမံ "သဒ္ဓေဝကေ"တိ-အာဒိဝိသေသနာနံ ဝသေန သတ္တဝိသယော လောကသဒ္ဒေါတိ ဝိညာယတိ တုလ္ယယောဂဝိသယတ္တာ တေသံ။ "သလောမကော သပက္ခကော"တိအာဒိသုပန အတုလ္ယယောဂေပိ အယံ သမာသော လဇ္ဇာတိတိ ဗျဘိစာရဒဿနတော ပဇာဂဟဏန္တိ ပဇာဝစနေန သတ္တလောကဂ္ဂဟဏံ။ ဒေဝဘာဝသာမညေန မာရဗြဟ္မေသု ဂဟိတေသုပိ ဇုတရေဟိ တေသံ လဇ္ဇမာနဝိသေသဒဿနတ္ထံ ဝိသုံ ဂဟဏန္တိ ဒဿေန္တော **"မာရော နာမာ"**တိအာဒိမာဟ။ မာရော ဗြဟ္မာနမ္ပိ ဝိစက္ခုကမ္မာယ ပဟောတိတိ အာဟ **"သဗ္ဗေသ"**န္တိ။ **ဥပရီ**တိ ဥပရိဘာဝေ။ ဗြဟ္မာတိ ဒဿသဟဿိဗြဟ္မာနံ သန္ဓာယာဟ။ တထာ စာဟ **"ဒသဟိ အင်္ဂလီဟီ"**တိအာဒိ။ ဇုဓ ဒီဃနိကာယာဒယော ဝိယ ဗာဟိရကာနမ္ပိ ဂန္ထနိကာယော လဇ္ဇာတိတိ အာဟ **"ဂေနိကာယာဒိဝသေနာ"**တိ။

ဝတ္ထု၂ိဒ္ဓာဒီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိဇ္ဇာဒ္ဓာနာနိ သင်္ဂဟိတာနိ။ ယထာသကံ ကမ္မကိလေသေဟိ ပဇာတတ္တာ နိမ္မတ္တတ္တာ ပဇာ၊ သတ္တနိကာယော။ တသာ **ပဇာယ။ သဒေဝမနုဿာယာ**တိ ဝါ ဇုမိနာ သမ္မုတိဒေဝဂ္ဂဟဏံ တဒဝသိဋ္ဌ-မနုဿလောကဂ္ဂဟဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဘာဂသော လောကံ ဂဟေတ္ဝာ ယောဇနံ ဒဿေတ္ဝာ ဇုဒါနိ အဘာဂသော လောကံ ဂဟေတ္ဝာ ယောဇနံ ဒဿေတုံ **"အဓိစေတ္ထ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **လောကဝေဒေန ဝုတ္တာနိ** "လောကိယန္တိ ဇေတ္ထ

ကမ္မကမ္မဖလာနိ”တိ ကတ္ဝာ၊ **ပဇာဝဿေန** “ဟေတုပစ္စယေဟိ ပဇာယတီ”တိ ကတ္ဝာ။ **သီလသမ္ပန္နတရ**န္တိ ဇေဋ္ဌ ပရိပုဏ္ဏသမ္ပန္နတာ အဓိပ္ပေတာ “သမ္ပန္နံ သာလိကေဒါရ”န္တိအာဒိသု ဝိယ။ တေနာဟ “**အဓိကတရန္တိ အဇ္ဈော**”တိ။ ပရိပုဏ္ဏမိ “အဓိကတရ”န္တိ ဝတ္တုမတမရဟတိ။ **သေသေသု**တိ “သမာဓိသမ္ပန္နတရ”န္တိအာဒိသု။

ကာရဏာန္တိအာဒိသု **ကာရဏာ**န္တိ ယုတ္တိံ။ **အတ္ထာ**န္တိ အဝိပရိတတ္ထံ။ **ဝုဒိ**န္တိ အဘိဝုဠိနိမတ္တံ။

ဋ္ဌိနာ ဝစနေနာတိ ဋ္ဌမသ္မိံ သုတ္တေ အနန္တရံ ဝုတ္တဝစနေန။ နကေဝလံ ဋ္ဌိနာဝ၀၊ သုတ္တန္တရမ္ပိ အာနေတ္ဝာ ပဋိဗာဟိတမ္ပေါတိ ဒဿေန္တော “**နမ အာစရိယော အတ္ထီ**”တိအာဒိမာဟ။ ဏ္ဍေ ယံ ဝတ္တုံ၊ တံ **သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တမေဝ။ **သရန္တိ** ကရဏေ ဧတံ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ “**သရေန်နာ**”တိ၊ **သရန္တိ** ဝါ သရဏာဟေတူတိ အတ္ထော။

ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဗြဟ္မဒေဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၄။ **ကေဓကော**တိ ဝိဝေကဋ္ဌိတတာယ နိဿင်္ဂော။ ဂဏသင်္ဂိကာဘာဝေါ တဿာနေန ဒီပိတော၊ ကိလေသသင်္ဂိကာဘာဝေါ ပန “**အပ္ပမတ္တော**”တိအာဒိဟိ ပကာသိတော။ **ပေသိတတ္တော**တိ နိဗ္ဗာနံ ပတိ ပေသိတစိတ္တော။ **သမ္ဗေဒဝါ**တိ ဉာယေနေဝ။ သော ပန ယဒိ အာဂမနတော ပဋ္ဌာယ လဒ္ဓတိ၊ ဝတ္တုမ္မေဝ နတ္ထိ၊ အထ ပဋိပဒါရမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ လဒ္ဓတိ၊ ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတေဝါတိ ဒဿေတုံ “**ယထာ စါ တထာ ဝါ**”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အဂ္ဂမဂ္ဂါမိဂမေန အသမ္မောဟပဋိဝေဓဿ သိခါပ္ပတ္တတ္တာ မဂ္ဂဓမ္မသု ဝိယ ဖလဓမ္မေသုပိ သာတိသယော အသမ္မောဟောတိ “သယံ အဘိညာ”တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ “**သဒ္ဓံ ဇာနိတ္ဝာ**”တိ။ ယထာ ဇာနနာ ပနဿ သဒ္ဓိကရဏံ အတ္ထပစ္စက္ခကိရိယာတိ “သဒ္ဓိကတ္ဝာ”တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ “**ပစ္စက္ခံ ကတ္ဝာ**”တိ။ တထာ သဒ္ဓိကိရိယာ စဿ ဝိပဿနာပဋိလာဘောတိ “ဥပသမ္ပဇ္ဇာ”တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ “**ပဋိလဘိတ္ဝာ**”တိ။ **ဧတေနာ**တိ “ဒိဏာ ဇာတိ”တိအာဒိ-ဝစနေန။

၁-ခု ၅-၂၇၆-ဝိဇ္ဇေ ဇာတကေ။ ၂-ဒီ-ဋ္ဌ ၃-၇၇-၈၈-ဝိဇ္ဇေသု။

ဇာတိ ဒိဏ္ဏာတိ ဇွေ ဇာတိသိသေန တဗ္ဗိကာရဝန္တော ခန္ဓာ ဝုတ္တာ။ **ပုဗ္ဗေ ဒိဏ္ဏတ္တာ**တိ မဂ္ဂါဓိဂမနတော ပဂေဝ အတီတဘာဝေနေဝ ဒိဏ္ဏတ္တာ။ **တတ္ထ** အနာဂတေသု။ **ဝါယာမဘာဝတော**တိ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ အနာဂတ-ဘာဝသာမညံ ဂဟေတ္ဝာ လေသေန ဝုတ္တံ။ **နာ ပန္ဒုပ္ပန္နော ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ**တိ သံကိလိဋ္ဌာ စ မဂ္ဂဘာဝနာတိ သိယာတိ ဝစနသေသော။ ယထာ အဇာတ-ဖလတရုဏရုက္ခမူလေ ဆိန္နေ အာယတိဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာနိ ဖလာနိ ဆေဒနပစ္စယာ အနုပ္ပဇ္ဇမာနာနိ နဋ္ဌာနိ နာမ ဟောန္တိ၊ ဧဝမေဝ ဘာဝနာယ အသတိ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာ ကိလေသာ တပ္ပစ္စယာ ဇာတိ စ မဂ္ဂဘာဝနာယ သတိ နာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ပဟီနာတိ ဝုစ္စန္တိ တိ ဒ္ဂုမမတ္ထံ ဒသေတိ **"မဂ္ဂဿ ပနာ"**တိ-အာဒိနာ။ **အနုပ္ပါဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန** ဉာဏေန ဒိဏ္ဏရာဂဝသေန။

သောဋ္ဌသကိစ္စဘာဝါယာတိ သောဋ္ဌသကိစ္စတာယ, သောဋ္ဌသဝိဓဿ ဝါ ကိစ္စဿ ဘာဝါယ ဥပ္ပါဒနာယ။ ပါဠိယံ **သပဒါန**န္တိ သပဒါနစာရော ဝုတ္တော ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသေနာတိ အာဟ **"သပဒါနစာရ"**န္တိ။ **အနုက္ကမ္မာ**တိ အနတိက္ကမိတ္ဝာ။ **အာဟုတိပိဋ္ဌ**န္တိ ဇုဟိတမ္ဘပိဋ္ဌံ၊ ဇုဟနဝသေန အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိပိတမ္ဘပါယာသပိဋ္ဌန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **ဘူတမလိကမ္မ**န္တိ တထာ ပက္ခိပိတ္ဝာ မလိကမ္မကရဏံ။ **ဟရိတုပလိတ္တ**န္တိ အလ္လဂေါမယေန ကတပရိဘဏ္ဍံ။ **ဝနမာလ-ပရိက္ခိတ္တ**န္တိ မနောဟရာဟိ ဝနပုပ္ဖမာလာဟိ ပရိက္ခိတ္တံ။ **ဂုမ်ကဋ္ဌန္တု**တိ ဂုမပါနံ။ **သီလဂန္ဓ**န္တိ သီလံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နကိတ္တိဂန္ဓံ။ **သာယမာနဿာ**တိ ဥပဂတံ ဂဏှန္တဿ။

ဂုမမှာ ဌာနာတိ ဂုမသ္မာ မနုဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနာ၊ မဟာပထဝိတလ-တောတိ အဓိပ္ပါယော။ **သမ္ဗဟေဋ္ဌိမော**တိ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ ဝါသဗြဟ္မလောက-မာဟ။ **ဗြဟ္မပထော နာမ စတ္တာရိ ကုသလဏ္ဍာနာနိ** ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂဘာဝ-တော။ **ဇိဝိတပထော နာမ** ဇိဝိတပဝတ္တိဥပါယဘာဝတော။ "ဘုဉ္ဇတု ဘဝံ မဟာဗြဟ္မာ"တိ ဝစနံ သန္ဓာယာဟ **"ကိံ ဇပ္ပံသီ"**တိအာဒိ။ **တိဏမိဿာနီ**တိ သာလိတဏ္ဍုလာဒီနိ။ **ဂေါဟူသ**န္တိ ဒိရံ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဝဒတိ။ အယမ္ပိ အတ္ထော "နေတာဒိသော ဗြဟ္မာဘက္ခော"တိ ဝဒန္တေန ဒိပိတောတိ။

အတိဒေဝပတ္တောပိ ပဋ္ဌခန္ဓ။ပဓိနံ အတ္ထိတာယ ကိလေသူပဓိအာဒီနံယေဝ ဝိရဟိတဘာဝေါ ဂဟိတော။ အညတြ ဟိ ဘာဝပစ္စယံ တဒတ္ထော ဝိညာယ-တီတိ အာဟ **"အတိဒေဝဘာဝံ ပတ္ထော"**တိ။ ယသ္မာ ဗြဟ္မာနောပိ ဒေဝဂတိ-ပရိယာပန္နတ္တာ ဒေဝါ ဧဝ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"အတိဗြဟ္မဘာဝံ ပတ္ထော"**တိ။

၁-မဂ္ဂသောဘနဝသေန (က)

အတ္တာနံ ဘာဝေတ္ဝာတိ သီလာဒိဟိ ဂုဏေဟိ အတ္တာနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ ပရိပြူဟိတ္ဝာ ဌိတောဝ။

ပုထုဇ္ဇနာ တသာ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပရိတ္တာသဝသေန တာသနတော။ **ဒိဏာသဝါ ထာဝရာ နာမ** သဗ္ဗသော ဂတိသု သဏ္ဌရဏာဘာဝတော။ တထာ ဟိ စတုန္နံ သစ္စာနံ သဗ္ဗသော အဒိဋ္ဌတ္တာ ဘဝဒါယဇ္ဇသ္မိံ တဏှာ-ဒါသဗျသ[1] ဘာဝတော ကေစ္စာသု ဂတိသု သဏ္ဌရဏသဘာဝတော သေက္ခာ ထာဝရာ နာ ဟောန္တိ။ **ဘဇမာနာ**တိ ဘဇာပိယမာနာ။ **ထာဝရဗဟ္မဓမ္မေ ဘဇန္တီ** သဗ္ဗသေဋ္ဌပက္ခံ ဇနေန္တပသဒ္ဒံ ဘဇမာနဘာဝံ ဥပါဒါယ။

ပဟီနကိလေသော ဒိဏာသဝေါ **ဝိဇေသနော**။ သုခံ အာယတိ သုခါယတိ၊ တဿ ကာရကံ **သုခါယတိကံ**။

ဗြဟ္မဒေဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဗကဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၅။ "သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ **သဿတဒိဋ္ဌိ**။ **သဟ ကာယေနာ**တိ သဟ တေန ဗြဟ္မတ္တဘာဝေန[2]။ **ဗြဟ္မ-ဒ္ဓုနန္တိ** အတ္တနော ဗြဟ္မဝတ္ထုံ။ **အနိစ္စံ "နိစ္စ"န္တိ ဝဒတိ** အနိစ္စတာယ အတ္တနော အပညာယမာနတ္တာ။ **ထိရန္တိ** ဒဠှံ၊ ဝိနာသာဘာဝတော သာရဘူတန္တိ အတ္ထော။ ဥပ္ပါဒဝိပရိဏာမာဘာဝတော **သဒါ ဝိဇ္ဇမာနံ**။ **ကေဝလ**န္တိ ပရိပုဏ္ဏံ။ တေနာဟ **"အခဏ္ဍ"**န္တိ။ **ကေဝလ**န္တိ ဝါ ဇာတိအာဒီဟိ အသမ္မိဿံ၊ ဝိရဟိ-တန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ဥပ္ပါဒါဒိနံ အဘာဝတော ဧဝ **အဓေနမံ**။ **ကာဓိ ဇာယနကော**။ ပ ။ **ဥပပဇ္ဇနကော ဝါ နတ္ထိ** နိစ္စဘာဝတော ဌာနေန သဒ္ဓိံ တဒ္ဓိဝါသိနံ။ နိစ္စဘာဝံ ဟိ သော ပဋိဇာနာတိ။ **တိဿော ဗျာနဘူမိယော**တိ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဈာနဘူမိယော။ စတုတ္ထဈာနဘူမိဝိသေသာ ဟိ အသည-သုဒ္ဓါဝါသာရုပ္ပဘဝါ။ **နိဗ္ဗာနန္တိ** ဝါ ဇေတ္ထ **ဇာတိ**-သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော၊ နပရိသမာပနတ္ထော၊ တသ္မာ "သဗ္ဗ"န္တိ ဇာမိနာ "အသည။ ပ ။ ဘဝါ"တိ ဝုတ္တံ သင်္ကာတိ။ **ပဋိဗာဟတီ**တိ သန္ဓံယေဝ သမာနံ အဇာနန္တော ဝ "နတ္ထိ"တိ ပဋိက္ခိပတိ။ **ဧကေ** ဥတ္တရဝိဟာရဝါသိနော။

၁-တဏှာဒါသသ (က)　　၂-ဗြဟ္မဂတ္တေန (က)

ဟေဋ္ဌာပပတ္တိကောဘိ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိသု ဥပ္ပန္နဥပပတ္တိကော။ ဇုဒါနိ တမတ္ထံ ဝိဝရိတုံ **''အနုပုဗ္ဗေန''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဟေဋ္ဌာပပတ္တိကံ ကတ္ဝာ**တိ ယထာဋ္ဌိတ-ဘူမိတော ဟေဋ္ဌာ တတိယဈာနဘူမိယံ ဥပပတ္တိဈာနံ ကတ္ဝာ၊ န ဥပရိဈာနသဒိယ ပတ္ထနာမတ္တန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **ပဌမကာလေ**တိ တသ္မိံ ဘဝေ ပဌမ-ကာလေ။ **အညာသိ** အာသန္နဘာဝတော။ **ဥဘယန္တိ** တံ တံ အတ္တနာ ကတ-ကမ္မဥ္စေဝ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနဥ္စာတိ ဥဘယံ။ **ပမုဿိတ္ဝာ** နိဗ္ဗတ္တိံ အနုပဓာရေန္တော။

အဓိဋ္ဌာယ ဂတောတိ အဓိဋ္ဌာယ သဟ ပဝတ္တော။ သဟယောဂေ ဟိ ဋုဒံ ကရဏဝစနံ။ တေနာဟ **"သမန္နာဂတော"**တိ။ **အညာဏီ**တိ အဝိဒ္ဒါ။ ပညာစက္ခုဝိရဟတော **အန္ဓီဘူတော၊** အန္ဓဘာဝံ အာပန္နော တိ အတ္ထော။ အနာဂတေ သဒ္ဒေါ ဟောတာယံ "ဝက္ခတီ"တိ ယတြသဒ္ဒပယောဂေန၊ အတ္ထော ပန ဝတ္တမာနကာလိကော။ တေနာဟ **"ဘဏတီ"**တိ။ တေနာဟ **"ယတြာ"**တိအာဒိ။

မဂ္ဂစောရောတိ မဂ္ဂပရိဟန္ဓကစောရော။ **သန္တိဋ္ဌိယမာနော**တိ "အဝိဇ္ဇာ-ဂတော ဝတ ဘော ဗကော ဗြဟ္မာ"တိအာဒိနာ သန္တိဋ္ဌိယမာနော။ **သတိံ လဘိတ္ဝာ**တိ တေနေဝ သန္တိဋ္ဌနေန ယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇိတ္ဝာ ပုရိမဇာတိဝိသယံ သတိံ လဘိတ္ဝာ။ **နိဂ္ဂိဠိတကာမော**တိ ဃံသေတုကာမော ဒေါသံ ဒဿေတုကာမော "ဋုဒံ ပဿ ယာဝဉ္စ တေ အပရဒ္ဓ"န္တိ။ **ပုညကမ္မော**တိ ပုညကာရိနော။ **ဝေဒေဟိ** ဉာဏေဟိ **ဂတတ္တာ** ပဝတ္တတ္တာ။ **အန္တိမာ ဗြဟ္မ၊ ပ-ပတ္တိ**တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမာ ဗြဟ္မဘာဝပ္ပတ္တိ။ **အသ္မာဘိဇပ္ပန္တိ**တိ အသ္မေ အဘိဇပ္ပန္တိ။ အာယုဝဏ္ဏာဒိဝသေန ဗြူဟိတဂုဏတ္တာ **ဗြဟ္မာ**။ အညေဟိ မဟန္တော ဗြဟ္မာ **မဟာဗြဟ္မာ**။ **အဘိဘူ**တိ တံ ဗြဟ္မလောကံ ဇေဋ္ဌကဘာဝေန အဘိဘဝိတ္ဝာ ဌိတော။ **အနဘိဘူတော**တိ အညေဟိ န အဘိဘူတော။ **အညဒတ္ထု**တိ ဧကံ-သဝစနမေတံ။ ဒဿနဝသေန **ဒဿော၊** သဗ္ဗံ ပဿတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဝသ-ဝတ္တီ**တိ သဗ္ဗဇနံ ဝသေ ဝတ္တေတိ။ **ဋ္ဌသဓရာ**တိ လောကေ ဋ္ဌသရော။ **ကတ္တာ နိမ္မာတာ**တိ လောကဿ ကတ္တာ နိမ္မာတာ။ **သေဋ္ဌော သဇိတာ**တိ အယံ လောကဿ ဥတ္တမော သံဝိဘဇိတာ စ။ **ဝသီ ပိတာ ဘူတဘဗျာနန္တိ** အာစိက္ခဝသိတ္တာ ဝသီ၊ အယံ ပိတာ ဘူတာနံ နိဗ္ဗတ္တာနံ ဘဗျာနံ သမ္ဘ-ဝေသိနန္တိ **ပတ္ထေန္တိ** ဝိကတ္ထေန္တိ **ဗိဟေန္တိ** မာနေန္တိ။

၁-နိပ္ပေသိတုက ·မောတိ (က)

ဧတန္တိ ဝိပရိတသညာဝသေန "ဣဒံ နိစ္စံ ဣဒံ ဓုဝံ ဣဒံ သဿတ"န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ တေံ အပ္ပံ ပရိတ္တကန္တိ တံ ဘဂဝါ ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ ဒဿေတိ။ တံ ပန "ကေသ္မိ ကောသလကေ တိလဝါဟေ ဝဿသတေ ဝဿသတေ ဧကေကတိလုဒ္ဓါရေ ကယိရမာနေ တိလာနိ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ၊ န တ္ဝေဝ အမ္ဘဒေ အာယူ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တော အမ္ဘဒေါ၊ တံဝသေန ဝိသတိဂဏံ နိရမ္ဘဒေါ၊ တေသံ နိရမ္ဘဒါနံ ဝသေန နိရမ္ဘဒသတသဟဿံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ၊ ဝိတ္ထာရတော ပန ပဒုမေ အာယုနော ဝဿဂဏနာ ဇုမသ္မိံယေဝ သံယုတ္တေ ပရတော အာဂမိဿတိ။ **အနန္တဒဿီ**တိ အနန္တသ ဉေယျသ အနဝသေသတော ဒဿီ။ **ဝတသီလ-ဝန္တ**န္တိ သမာဒါနဝသေန ဝတဘူတံ စာရိတ္တသီလဝသေန သမာစိဏ္ဏတ္တာ သီလဝန္တံ။ တံ ပန ကေမေဝါတိ အာဟ **"သီလမေဝါ"**တိ။

အပါယေသီတိ ဇာတေ ယဒါ သော ဝိပါသိတော မနုဿေ ပါနိယံ ပါယေသိ၊ တံ သမုဒါဂမတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေတုံ "တတြာ"တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ပုဗ္ဗေ**တိ ပုရိမဇာတိယံ။ သေ ဗြဟ္မာ "ဇရာမရဏသ အန္တံ ကရိဿာမီ"တိ အဇ္ဈာသယ-ဝသေန **ဗျာနံ** နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ သော တတ္ထ နိဗ္ဗာနသညီ အဟောသိ။ **ဗျာနရတိယာ ဝိတိနာမေတီ**တိ တဒါ တသ္သာ ကိရိယာယ **အဝိစ္ဆေဒ**တော ပဝတ္တိံ ဥပါဒါယ ဝတ္တမာနပယောဂေါ။ ရတ္တန္ဓကာရေ ပုရတော ပုရတော **ဂစ္ဆန္တသ** သကဋသ အနုသရဏဝသေန ဂစ္ဆန္တာနံ သကဋာနံ နိဝတ္တနံ ဟောတီတိ **"သဗ္ဗသကဋာနိ တဏ္ဍေ နိဝတ္တိတ္ဝာ"**တိ ဝုတ္တံ။

ကမ္မသင်္ခာတိ ယုဒ္ဓသင်္ခာ။ **ဝိလောပ**န္တိ ဝိလုတ္တဘဏ္ဍံ။ **ဇေဂိဿ္ဝိလဿိ**န္တိ ဇေ္ဌ "ပနိဟတာယ နိစ္စဂဂ်ါယ နာဓ"န္တိ ကေစိ။ "ဇေဂိမိဂဗဟုလတာယ သော ဂဂ်ါယ တိရပ္ပဒေသော ဇေဂိဿ္ဝိလန္တိ ဝုတ္တ"န္တိ အပရေ။ **ဂဂ်ေယျကော**တိ ဂဂ်ါ-သန္နိဝါသီ။

ဗဒ္ဓစရောတိ ပဋိဗဒ္ဓစရိယော။ တေနာဟ **"အန္တေဝါသိကော"**တိ။ **ယသ္မာ ဗုဒ္ဓါ** သဗ္ဗညူ၊ တသ္မာ အညာသိ၊ ဣဓ မယှံ ပမုဋ္ဌ္ဆ ဿံ ဇာနာသီတိ အဓိပ္ပါယော။ **သဗ္ဗံ ဗြဟ္မလောကံ ဩဘာသယန္တော** သဗ္ဗမ္ပိမံ ဗြဟ္မလောကံ ဘဂဝါ ဩဘာသံ အဘိဘဝိတ္ဝာ အနညသာဓာရဏံ အတ္တနော ဩဘာသံ ဩဘာသေန္တော တိဋ္ဌတိ။

ဗကဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-အာယူ (က)

၅-အညတရဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၆။ **တေဇောကသိဏပရိကမ္မံ ကတ္ဝာတိ** "တေဇောကသိဏပရိကမ္မဏ္ဌာနံ သမာပဇ္ဇိဿာမီ"တိ စိတ္တုပ္ပါဒေါ ဇေဝေတ္ထ တေဇောကသိဏပရိကမ္မံ။ န ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ အညေသံ ဝိယ တတ္ထ ဈာနသမာပဇ္ဇနေန ပရိကမ္မပပဉ္စော အတ္ထိ သဗ္ဗတ္ထေဝ စိဏ္ဏဝသိဘာဝဿ ပရမုက္ကံသဘာဝပ္ပတ္တတ္တာ။ တဿ ကိရ ဗြဟ္မုနော "ယထာဟံ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ အညော နတ္ထိ"တိ လဒ္ဓိ၊ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ ယော ဣဓ အာဂစ္ဆေယျာ"တိ။ ဘဂဝါ တဿ တံ လဒ္ဓိံ ဝိဃဋ္ဋေတုံ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ တဿ ဥပရိ အာကာသေ နိသီဒိ။ တေန ဝုတ္တံ **"တေဇောဓာတုံ။ပ။ တထာဂတံ ဒိဿာ"**တိ။ အဋ္ဌဝေဓံ ဝိယ ဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော **အဋ္ဌဝေဓီ၊** ယထာ အဋ္ဌိံ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္ဆ တိဋ္ဌတိ၊ ဧဝံ ဝိဇ္ဈိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ အယံ ပန အဋ္ဌဝေဓီ ဝိယ **အဋ္ဌဝေဓီ၊** ယထာ သော လဒ္ဓိံ ဝိဃဋ္ဋေတိ၊ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **သေသာနန္တိ** မဟာကဿပမဟာကပ္ပိနအနုရုဒ္ဓတ္ထေရာနံ။

အညတရဗြဟ္မသရီရဝိမာနာလင်္ကာရာဒိနံ ပဘာတိ ဗြဟ္မာနံ သရီရပ္ပဘာ ဝိမာနပ္ပဘာ အလင်္ကာရဝဏ္ဏာဒိနံ ပဘာတိ ဇုမသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ဇုမာ သဗ္ဗာ ပဘာ အတ္ထနော ပဘာသရဘာဝေန အဘိဘဝန္တိ။ **နတ္ထိ မေ သာတိ** ဇုဒါနိ မေ သာ ဒိဋ္ဌိ နတ္ထိ၊ "နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ ယော ဣဓ အာဂစ္ဆေယျာ"တိ အယံ လဒ္ဓိ နတ္ထိ။ တေနာဟ **"တတြာသ။ပ။ ပဟီနာ"**တိ။ **စဏ္ဍာ**တိ တေသ္မိံ သမာဂမေ။ ယထာ တဿ ဗြဟ္မုနော သဗ္ဗသော ဒိဋ္ဌိဂတံ ဝိမုစ္စတိ ဓမ္မစက္ခု ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ **မဟန္တံ ဓမ္မဒေသနံ ဒေသေသိ**။

"အဇ္ဇာဝိ တေ အာဝုသော"တိအာဒိနာ ဝုတ္တေန **တတ္ထကေနေဝ။ သဏ္ဍေန ဝုတ္ထာ**တိ ပဌမေန ပါဒေန စတသ္သော, ဒုတိယေန ကေန္တိ ဧဝံ ပဿ အဘိညာ သဏ္ဍေန ဝုတ္ထာ။ ကသ္မာ ဇာတ္ထ ဒိဗ္ဗသောတံ နာဂတန္တိ အာဟ **"တာဝဒေဝ ဓသေန အာဂတမေဝါ"**တိ။ ယေန ဇုမာ လောကုတ္တရာ အဘိညာ အဓိဂတာ၊ နာ တဿ ဒိဗ္ဗသောတသမ္ပဒန်ံ ဘာရိယံ ပဋိပက္ခိဂမေန သုခေနေဝ ဇုဒ္ဓနတော။

အညတရဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဗြဟ္မလောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၇။ **ပစ္စေကံ ဒွါရဗာဟာန်္ဂိ** ပစ္စေကံ ဒွါရဗာဟံ။ ပစ္စေက-သဒ္ဒေါ စေတ္ထ အာဝုတ္တိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော "ပစ္စေကံ ပစ္စေက"န်္တိ အာဟ **"ကေကော ကေက"**န်္တိ။ တေသု ဟိ ကော ပစ္စေကဗြဟ္မာ ဂန္ဓကုဋိယာ ကေဒွါရဗာဟံ နိဿာယ ဌိတော၊ အပရော အညံ။ **ပစ္စေကဗြဟ္မာ**တိ စ ကေစာရိ ဗြဟ္မာ, န ပရိသစာရိ ဗြဟ္မာတိ အတ္ထော။ သမိဒ္ဓိ နာမ သဂ္ဂေ သုခုပကရဏေဟိ၊ ဗြဟ္မာနဉ္စ ဈာနံ သုခုပကရဏန်္တိ **ဈာနသုခေန သမိဒ္ဓေါ**တိ။ သမ္ပတ္တိယာ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တတာ ဗြဟ္မာနဉ္စ အဘိညာဂုဏေဟိ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တိတိ အာဟ **"ဗိတော တိ အဘိညာပုဗ္ဗင်္ဂမေ သုပုဋ္ဌိတော"**တိ။ **အသဟန္တော**တိ နသဟန္တော နရော-စေန္တော။

သတပဒန်္တိ သတသဒ္ဒေါ။ **ရူပဝဏ္ဏေနာ**တိ ရူပသဒ္ဒဝသေန၊ ရူပသဒ္ဒေန သဒ္ဓိန်္တိ အတ္ထော။ တထာ **ပန်္ဒိဝဏ္ဏေနာ**တိ ဇော့ဘော။ **ဇကစ္စော**တိ ဇေ ဓေ မိဂါရိ၊ တေသံ ဗျဉ္ဇနိသာရူပကာနံ ပဋ္ဌသတာနီတိ အတ္ထော။ **"ကဿ အညဿ ဥပဇ္ဈာနံ ဂမိဿာမိ"**တိ ဝိမာနသမ္ပတ္တိယံ ဝိမ္ဗယကို့ကော အဟက်ာရဝသေန ဝဒတိ။ ရဏန်္တိ နိဒ္ဒန်္တိ တေဟိတိ **ရဏာ၊** ဒေါသာ။ ဝိရောဓိပစ္စယသန္နိပါတေ ဝိကာ-ရုပ္ပတ္တိ ရုပ္ပနံ ရူပဿ ပဝေဓနန်္တိ အာဟ **"သိတာဒီဟိ စ နိစ္စံ ပဝေဓိတ"**န်္တိ။ **သုမေဓော** သုန္ဒရပညော **သော သတ္ထာ ရူပေ နာ ရမတိ၊** ကိံ ပန မန္ဒပညော ရူပေ သရဏ္ဆ ပဝေဓိတဉ္ဆ အပဿန္တော ရမသီတိ အဓိပ္ပါယော။

ဗြဟ္မလောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၈။ ပမာဏကရာနံ ရာဂါဒိနံ အဘာဝတော ဒိဏ္ဏာသဝေါ ရာဂါ-ဒိဝသေန နာ သက္ကာ ဇုမံ ပမာတုန်္တိ **အပ္ပမေယ္ယော၊** အပ္ပမေယ္ယာနိ ဝါ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဌိတတ္တာ ပမိတံ ပမေယ္ယံ့ တဿ ကတော ပရိမေယ္ယော နတ္ထိ။ တေနာဟ **"ဒိဏ္ဏာသဝေါ။ပ။ဒီပေတိ"**တိ။ **တ**န်္တိ ဒိဏ္ဏာ-သဝံ။ **ပမေတုံ** ရန္ဓဂေသီ ဟုတ္ဝာ ဝဇ္ဇတော ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ။ ယထာသဘာဝတော တဿ မိနနေ နိဟီနပညတာယ **အဝကုဇ္ဇပညံ။**

ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ပစ္စေကဒွါရဗာဟန်္တိ (က)

၈-ကတမောဒကတိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၉။ ကိံကုသလဂဝေသိတာယ "ကိံ ကုသလံ အကုသလ"န္တိအာဒိနာ ကိန္တိ သုဏာတိ ဇေတာယာတိ **ကိဿ ဝါ ဝုစ္စတိ ပညာ**။

ကတမောဒကတိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-တုဏ္ဍဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၀။ အာဗာဓေ ဇေတဿ အတ္ထိတိ **အာဗာဓိကော**။ **အနန္တရ-သုဇ္ဇော**တိ အနာဂတာနန္တရေ သုတ္တော။ **ဝရာကော**တိ အနုဂ္ဃဟဝစနမေဝ၊ နနိပ္ပရိယာယေန ဝုတ္တဝစနံ။ **ဝိယသီလာ**တိ ဇုမိနာ ဇေသ္မိံ အတ္ထေ နိရုတ္တိ-နယေန "ပေသလာ"တိ ပဒသိဒ္ဓိတိ ဒဿေတိ။ **ကဗရက္ခီနီ**တိ ဗျာမိဗလေန ပရိဘိန္နဝဏ္ဏတာယ ကဗရဘူတာနိ အက္ခီနိ။ **ယတ္ထကန္တိ** ယံ တံ ဘဂဝတော ဝစနံ အညထာ ကရောသိ၊ တတ္ထကံ **တယာ အပရဒ္ဓံ၊** တဿ ပမာဏံ နတ္ထိတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ အနာဂါမိနော နာမ ကာမဓာတုံ ဗျာပါဒါ ပဟီနာ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ ဒိဋ္ဌော ကာမဓာတုံ ဗျာပါဒဝသေန ဇာဓာဂတော၊ တသ္မာ ယာဝ တေ ဇာဒံ အပရဒ္ဓန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတိ အပုတ္တဒိဋ္ဌနိမိတ္တော။ **ဂိလဝိသော ဝိယ** ဝိသံ ဂိလိတ္ဝာ ဌိတော ဝိယ။ **ကုဋ္ဌာရိသဒိသာ** မူလပဓိန္နနဋ္ဌေန။ **ဥတ္တမင်္ဂေ**တိ အရဟတ္တေ။ **ဒိဏ္ဏာသဝေါတိ ဝဒတိ** သုနက္ခတ္တော ဝိယ အစေလံ ကောရက္ခတ္တိယံ။ **ယော** အဂ္ဂသာဝကော ဝိယ **ပသံသိတဗ္ဗော ဒိဏ္ဏာသဝေါ၊** တံ "ဒုဿီလော အယ"န္တိ ယော ဝါ ဝဒတိ။ **သမဏော ဝိပါကော**တိ ပသံသိယနိန္ဒာ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏ-ပရိဓံသနဝသေန ပဝတ္တာ ယာဝ မဟာသာဝဇ္ဇတာယ ကဋုကတရဝိပါကာ၊ တာဝ နိန္ဒိယပသံသာပိ မဟာသာဝဇ္ဇတာယ သမဝိပါကာ တတ္ထ အဝိဇ္ဇမာန-ဂုဏာသမာရောပနေန အတ္တနော ပရေသံ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိဟေတုဘာဝတော ပသံသိယေန တဿ သမဘာဝကရဏတော စ။ လောကေပိ ဟိ အယံ ပုရေ သမဏကဂါရယ္ဟော ဟောတိ၊ ပဂေဝ ဒုပ္ပဋိပန္နဒုပ္ပဋိပန္နော တိ သမံ ကရောန္တိ တိ။

သကေနာတိ အတ္တနော သာပတေယ္ယေန။ **အယံ အပုမတ္တကော အပရာဓော** ဒိဋ္ဌမဒ္ဒိကတ္တာ သပုတိကာရတ္တာ စ တဿ။ **အယံ မဟန္တံ တရော ကလိ** ကတ္ဝာပစိတဿ သမ္ပရာယိကတ္တာ အပုတိကာရတ္တာ စ။

"နိရမ္ဗုဒေါ"တိ ဂဏနာဝိသေသော ဧကောတိ အာဟ "**နိရမ္ဗုဒဂဏ-နာယာ**"တိ၊ သဘာသဟဿံ နိရမ္ဗုဒါနန္တိ အတ္ထော။ နိရမ္ဗုဒပရိဂဏနံ ပန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **ယမရိယဂရုဟိ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတီ**တိ ဣတ္ထေ ယထာဝုတ္တံ အာယုပ္ပမာဏံ ပါကတိကေန[1] အရိယူပဝါဒိနာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "အဂ္ဂ-သာဝကာနံ ပန ဂုဏမဟန္တတာယ တတောပိ အတိဝိယ မဟန္တတရာ ဧဝါ"တိ ဝဒန္တိ။

တုရဖြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၁။ ဒွေ ကောကာလိကနာမကာ ဘိက္ခူ။၊ တတော ဇ္ဈမ အဓိပ္ပေတံ နိဒ္ဓါရေတွာ ဒဿေတုံ "**ကော အယံ ကောကာလိကော**"တိ ပုစ္ဆာ။ သုတ္တဿ အဒ္ဒုပ္ပတ္တိံ ဒဿေတုံ "**ကသ္မာ စ ဥပသင်္ကမီ**"တိ ပုစ္ဆာ။ **အယံ ကိရာ**တိအာဒိ ယထာဂ္ဂမံ တာသံ ဝိဿဇ္ဇနံ။ ဝိဓေကဝါသံ ဝသိတုကာမတ္တာ အပ္ပိစ္ဆတာယ စ **မာ ကဿစိ ။ပ။ ဝသိ"သု**။

ပဇ္ဈမိဿန္တီတိ **အာဃာတံ ဥပ္ပါဒေဿိ** အတ္တနော ဇ္ဈာနဝိဃာတနတော။ **ထေရာ ဘိက္ခုသံဃဿ နိယျာဒယိ"သု** ပယုတ္တဝါစာယ အကတတ္တာ[1] ထေရေဟိ စ အဒိဝိတတ္တာ။ **ပုဗ္ဗေဝိ။ပ။ မညေ**တိ ဇ္ဈမိနာ ထေရာနံ ကောဟညေ ဌိတဘာဝံ အာသင်္ကိတိ အဝဏ္ဏော ဝတ္ထံ ပဿန္တော ဝိယ, သုဒ္ဓေ အာဒါသတလေ လေခံ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ စ။

အပရဏ္ဍိတ္ထာတိ ဘဂဝတော သမ္မုခါ "ပါပဘိက္ခူ။ ဇာတာ"တိ ဝတ္ထာ။ **မဟာသာဝဇ္ဇဘာဝဒဿနတ္ထ**န္တိ မဟတော အနတ္ထဿ ဥပ္ပါဒဘာဝပ္ပကာသ-နတ္ထံ။ သဒ္ဓါယိတုံ အရဟတိတိ **သဒ္ဓါယိကော**တိ အာဟ "**သဒ္ဓါယ အာ-ကရော ပသာဒါဝဟော**"တိ။ ပဝတ္တသဒ္ဓါယိကော ဝါတိ အတ္ထော၊ အာဟ "**သဒ္ဓါတမ္ဗဝစနော**"တိ။

ဗိဠာရော နာမ ဗာဟိရတော ပဋ္ဌာယ အင်္ဂီ ဘိန္နတိ၊ ဇ္ဈမာ ပန ပဋ္ဌမံယေဝ အင်္ဂီ ဘိန္နိတ္ထာ ဥဂ္ဂတာ။ **တရုဏမေလုဝမတ္ထိ**ယောတိ တရုဏပိလ္လဖလ-မတ္ထိယော။ **ဝိသဂိလိတော**တိ ခိတ္တပဟာရတော။ တဒု ဗဇ္ဈိသံ ဝိသသမညာ လောကေ။ "အာရဏ္ဍဒေဝတာနံ သုတ္ထာ"တိ ပဒံ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓော။

၁-ပါကဋိကဝသေန (က)　　၂-အယုတ္တာတ္တာ (က)

မဂဓရဋ္ဌေ သံဓေါဟာရတော **မာဂဓကော ပတ္တော၊** တေန။ တိလသကဋ္ဌံ **တိလဝါဟော**တိ ဝုတ္တော။ **ပစ္ဆိတမ္မဋ္ဌာနဿာ**တိ နိရယဒုက္ခေန ပစ္ဆိတမ္မပဒေသဿ။ **ဇေတံ** "အမ္မုဒေါ"တိ နာမံ။

ဝဿဂဏနာတိ ဇကတော ပဋ္ဌာယ ဒသဂုဏိတံ အမ္မုဒအာယုမ္မိ၊ တတော ပရံ ဝိသတိဂုဏံ နိရမ္မုဒါဒိသု ဝဿဂဏနာ ဝေဒိတမ္မာ။ **သမ္မဇ္ဈာ**တိ အဗ္ဘဝါဒိသု ပဒုမပရိယောသာနေသု သမ္မေသု နိရယေသု။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဟေဋ္ဌိမတော ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ ဝိသတိဂုဏတံ အတိဒိသတိ။

ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဒုမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ

၂-ဒုတိယဝဂ္ဂ

၁-သနင်္ကုမာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၂။ **ပေါရာဏကတ္တာ**တိ နိမ္မတ္တိတ္တာ စိရကာလတ္တာ။ ဇာတတ္တာ ဇနော၊ တံ ဗ္ဟတော **ဇနေတော၊** တသ္မိံ။ **ခတ္တိယော သေဋ္ဌော** လောကမရိယာဒဝပရိပါလနာဒိနာ သမ္မာပဋိပတ္တိယံ သတ္ထာနံ နိယောဇနေန ဗဟုကာရတ္တာ။ သော ဟိ ပရေ တထာ ပဋိပါဒေန္တော သယမ္ပိ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတောယေဝ ဟောတီတိ သေဋ္ဌော ဝုတ္တော။ ပဋိပက္ခဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒိနံ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန **ဝိဇ္ဇာ**တိ။ သဒ္ဓါဟိရောတ္တပ္ပဗာဟုသစ္စဝိရိယသတိပညာတိ ဗ္ဟုမေ သတ္တ **သဒ္ဓမ္မာ**။ စရန္တိ အဂတပုဗ္ဗံ ဒိသံ ဂတောဟိတိ **စရဏာနိ၊** သိလာဒယော ပန္နရသ ဓမ္မာ။

သနင်္ကုမာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဒေဝဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၃။ အပ္ပညတ္တေ ဓေ သိက္ခာပဒေ ဆေဒ္ဒဂါမိကမ္မဿ ကတတ္တာ သလိင်္ဂေနေဝ စ ဋ္ဌိတတ္တာ "ဒေဝဒတ္တော သာသနတော ပက္ကန္တော"တိ နဝတ္တဗ္ဗောတိ **အစိရပက္ကန္တေ**တိ ဝုတ္တေ "သာသနတော ပက္ကန္တေ"တိ အဝတ္တာ

"ဝေဠုဝနတော ဂယာသီသံ ဂတေ"တိ ဝုတ္တံ။ ပကတတ္ထော ဟိ ဘိက္ခုသံဃံ ဘိန္နေယျ, နာ အပကတတ္ထောတိ။ **ဝဋ္ဋဝါယာ**တိ ဝဋ္ဋဝါယ ကုစ္ဆိယံ ဇာတံ။

ဒေဝဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-အန္ဓကဝိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၄။ **ဇနပဒေ**နာ့ ဇနာနံ သမူဟံ၊ ဇနသဉ္ဆရဏဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **မနုဿာနံ အနုပစာရေ**တိ ယတ္ထကေ ကသနာဒိကိစ္စံ ကရောန္တာနံ သဉ္ဆာရော ဟောတိ၊ တတ္ထေကံ အတိက္ကမိတ္ဝာ အနုပစာရေ။ **သံယောဇနဝိပ္ပမောက္ခာ**တိ သံယောဇန-ဝိမောက္ခဟေတု[1]။ ဝိဝေကရတိံ ပဝိဝေကသုခဏ္ဍာနံ အလဘန္တော။ **စိတ္တာနုရက္ခ-ဏတ္ထ**န္တိ.ပုဗ္ဗေ မံ မနုဿာ "အရညဝါသေန ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော အာရဒ္ဓ-ဝီရိယော"တိ မညိံသု၊ ဇဒါနိ ဂါမန္တေ ဝသန္တံ ဒိသွာ ဂဏသင်္ဂဏိကာဒယ နိဝုဋ္ဌောတိ အပသာဒံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ ယဒိပိ မေ ဇုဓ အဘိရတိ နတ္ထိ၊ ဧဝံ သန္တေပိ ဇုဓေဝ ဝသိဿာမိတိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဟုတ္ဝာ နာ ဝသိတဗ္ဗံ၊ ကော အတ္ထော စိတ္တဝသံ ဂန္ဆာတိ အဓိပ္ပါယော။ **သတိပဋ္ဌာနပရာယဏော**တိ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာရတော။ ဧဝံ ဟိဿ ဂဏဝါသောပိ ပါသံသော ဝိဝေကဝါသေန ဝိနာ သမဏကိစ္စဿ အသိဒ္ဓနတော။

ဝန္ဒာဟယတော ပမုတ္တော အဗ္ဘာသယဝသေနာတိ အဓိပ္ပါယော။

နိဿိဒ္ဓ တတ္ထ ဘိက္ခုတိ ဇုမိနာ သတ္တုပလဒ္ဓိယာ အနိဿိတတ္တာ ယထာ-ရုစိယာ တေသံ နိသဇ္ဇံ ဒသေတိ။ တေနာဟ **"ဇုမိနာ"**တိအာဒိ။

ဇုမိနာ စ ဇုမိနာ စ အာကာရေန ဇာတန္တိ နာ အနုဿဝဒဿနမေတံ, နာ အနုဿဝဂ္ဂဟဏံ။ တက္ကဟေတု နယဟေတု ဝါ နာ ဝဒါမိတိ ယောဇနာ။ ပိဋ္ဌကံ ဂန္တွာ သမ္ပဒိယတိ တေဿာတိ **ပိဋ္ဌကသမ္ပဒါနံ**၊ ဂန္တ္ဝာ သဉ္ဇာနာတော တေန ပိဋ္ဌကဿ ဉာဏဿနကဘာဝေန၊ ကေနစိ ဂန္တွာနုဿာရေန ဧဝံ နာ ဝဒါမိတိ အတ္ထော။ ဗြဟ္မဿ သေဋ္ဌဿ မမ္မဿ စရိယံ ဝါစသိကံ ပဝတ္တတိတိ **ဗြဟ္မစရိယံ**၊ ဓမ္မဒေသနာ။ ဘာဝိတေန မရဏဿ သဗ္ဗသော ဘာဝေန ဝိပ္ပဟာနေန **မရဏပရိစ္စာဂိနံ**။ တေ စ ဒိဏဇာတိကာတိ အာဟ **"ဒိဏာ-သဝါန"**န္တိ။

၁-သံယောဇနဝိပ္ပမုခါတိ သံယောဇနဝိမုခဟေတု (က)

ဒသဓာ ဒသာတိ ဒသက္ခတ္တုံ ဒသ။ **အညွန်** ပဇ္ဇသတာဓိကသဟဿတော အညံ။ **ပုညဘာဂိနောတိ** ဝိဝဋ္ဋနိဿိတပုညဿ ဘာဂိနော တဿာ ဒေဿနာယ ဇွေကာ သတ္တာ ဇာတာတိ ဂဏှတုံ အဟံ နု သက္ကောမီတိ ဒဿေတိ။ **ဗြဟ္မဓမ္မဒေသနာ**န်္ဂ ဗြဟ္မုနော ဝုတ္တံ အာဟ။

အန္ဓကဝိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-အရဏဝတီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅။ **အဘိဘူ သမ္ဗာဝေါ**တိ တေသံ ဒွိန္နံ မဟာထေရာနံ နာမာနိ။ တေသံ ဝိဘာဝံ ဒဿေတုံ "**တေသူ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဇေတေ ဒွေ တဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကာတိ ဒဿေတိ။ **အဝဏ္ဏာယ**န်္တိ ဟေဋ္ဌာ ကတ္ဝာ စိန္တေန်္တ။ **ဒိယျန်္တ**ံ လာမကတော စိန္တေတဗ္ဗံ ပါပေန်္တ ပါပကံ ကရောန်္တ။ **ဝိတ္ထာရယန်္တာ**တိ တမေဝ လာမကတော စိန္တေတဗ္ဗံ ဝေပုလ္လံ ပါပေန်္တာ။ သဗ္ဗေ ပါသဏ္ဍာ အတ္တနော အတ္တနော သမယေ သိဒ္ဓန္တေ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော သမယေ ပဋိလာဘေ ပဋိလဒ္ဓအတ္ထေ ပုရိသကာရံ ဝဏ္ဏယန်္တိ ယောဇနာ။

အာရဗ္ဘဝိရိယန်္တိ မစ္ဆုသေနာသဒိသံ တကိလေသဂုနနေ အာရဗ္ဘဝိရိယံ၊ ယာ "အာရမ္ဘဝတ္ထူ"တိ ဝုစ္စတိ။ **နိက္ကမဝိရိယ**န်္တိ ကောသဇ္ဇပဋိပက္ခဘူတံ ဝိရိယံ၊ ယာ "နိက္ကမဝတ္ထူ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ပယောဂံ ကရောထာ**တိ ပရံ့ပရံ ဌာနံ အက္ကမနတော တဇေတာဝိ ဗလဝတရံ ဘာဝနာဘိယောဂံ ပဝတ္တေထာတိ ဒဋ္ဌေဝ။ တေနာဟ "**ပရက္ကမထာ**"တိ။ **ကိလေသသေနာ** နာမ ရာဂါဒိကိလေသသမူဟော၊ သော မရဏပစ္စယဘာဝတော "မစ္ဆုနော သေနာ"တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ဟိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "မဟာသေနေန မစ္ဆုနာ"တိ[1]။ ခန္ဓာနံ ပဋမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ **ဇာတိ၊** တဒဉ္စိ ပန တေသံ ပဋိပါဋိ ပဝတ္တံ **သံသာရော**တိ အဓိပ္ပါယေနာဟ "**ဇာတိဉ္စ သံသာရဉ္စာ**"တိ။ ယသ္မာ "ကေမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော"တိအာဒိသု တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝေ အာဒါနနိက္ခေပပရိဆ္ဆိန္နခန္ဓပ္ပဝတ္တိ "ဇာတိ"တိ ဝုစ္စတိ၊ သာ ဧဝ ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ အပရာပရံ ပဝတ္တမာနော သံသာရော "ဇူတော စိတော သံသရဏ"န်္တိ ကတ္ဝာ၊ တသ္မာ အာဟ "**ဇာတိသင်္ခါတံ ဝါ သံသာရ**"န်္တိ။ **ပရိဿဒ္ဓေ**န်္တိ ပရိယောသာနံ။ ဩဘာသံ ဖရိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာလောကဋ္ဌာနေ**တိ

---

[1] မ ဥ-၂၂၆၊ ၂၂၈၊ ၂၂၉-ပိဋ္ဌေသု။

အတ္ထနာ ကတအာလောကဋ္ဌာနေ။ **အာလောကကိစ္စံ နတ္ထိ**တိ အန္ဓကာရဋ္ဌာနေ အာလောကဒဿနံ ဝိယ အာလောကဋ္ဌာနေ အာလောကဒဿနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ဘေသံ သတ္ထာနံ "ကိံ အာလောကော အယံ၊ ကဿ နု ခေါ အယံ အာလောကော"တိ **ဝိစိနန္တာနံ** စိန္တေန္တာနံ။ **သဗ္ဗေ**တိ သဟာသိလောက-ဓာတုယံ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ။ **သြသဋ္ဌာယ ပရိသာယာ**တိ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ သဗ္ဗောသဋ္ဌာယ ပရိစိတပရိစ္ဆိန္နာယ ပရိသာယ။ **သဒ္ဒံ သုဏိံသူ**တိ နု ကေဝလံ သဒ္ဒမေဝ သုဏိံသု၊ အထ ခေါ အတ္ထောပိတိ ယထာဓိပ္ပေတော တေသံ ပကတိသဝနုပစာရေ ဝိယ ပါကဋော အဟောသိ၊ ကိသဟာသိလောကဓာတုံ ဝိညာပေသိတိ။

အရဏဝတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၆။ **ဧဝံ တံ ကုသိနာရာယ ဟောတီ**တိ ယထာ အနုရာဓပုရဿ ထူပါရာမော ဒက္ခိဏပစ္ဆိမဒိသာယံ၊ ဧဝံ တံ ဥယျာနံ ကုသိနာရာယ ဒက္ခိဏ-ပစ္ဆိမဒိသာယံ ဟောတိ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ နဂရံ ပဝိသိတုကာမာ ဥယျာနတော ဥပေစ္ဆဝတ္တန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဘေနာတိ **ဥပဝတ္တနာ**နန္တိ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ။ **တ**န္တိ သာလပန္တိ-ဘာဝေန ဋ္ဌိတံ သာလဝနံ။ **အန္တရေနာ**တိ ဝေမဇ္ဈေ။ အပ္ပမဇ္ဇနံ **အပ္ပမာဒေါ**သော ပန အတ္ထတော ဉာဏပသံဟိတာ သတိ။ ယသ္မာ တတ္ထ သတိယာ ဗျာပါရော သာတိသယော၊ တသ္မာ **"သတိအဓိပ္ပဝါသေနာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပမာဒပဒေယေဝ ပက္ခိဝိတ္ဝာ အဘာသိ** အတ္ထတော တဿ သကလဿ ပုဒ္ဓဝစနဿ သင်္ကုနတော။

ဗျာနာဒိသု စိတ္တေ စ ပရမုက္ကံသဂတဝသိဘာဝတာယ "တ္တေကေ ကာလေ တ္တေကာ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗာယိသာမီ"တိ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတ္ဝာ သမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ **ပရိနိဗ္ဗာနပရိကမ္မ**န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ **ထေရော**တိ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော။

အယမ္ပိ စာတိ ယထာဝုတ္တပဥ္စသဋ္ဌိယာ ဗျာနာနံ သမာပန္နကထာပိ သင်္ခေ-ပကထာ ဧဝ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဘဂဝါ တဒါ ဒေဝသိကံ ဝဋ္ဋေန္တော သမာပတ္တိယော သမ္ဘာဝိ အပရိဟာပေတ္ဝာ သမာပဇ္ဇိ ဧဝါတိ ဒဿေန္တော **"နိဗ္ဗာနပုရံ ပဝိသန္တော"**တိအာဒိမာဟ။ **စတုဝိသတိ။ပ။ပဝိသိတ္ဝာ**တိ ဇ္ဈာ ကေစိ တာဝ

အာဟ “ဘဂဝါ ဧဝံသီကံ ဒွါဒသကောဋိသတသဟဿက္ခတ္တုံ မဟာကရုဏာ-သမာပတ္တိ˚ သမာပဇ္ဇတိ၊ ဒွါဒသကောဋိသတသဟဿက္ခတ္တုမေဝ ဖလသမာ-ပတ္တိ˚ သမာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ တဒါပိ စတုဝီသတိကောဋိသတသဟဿသင်္ခါ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ ‘တထာဂတံ ဘိက္ခဝေ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒွေ ဝိတက္ကာ ဗဟုလံ သမုဒါစရန္တိ ခေမော စ ဝိတက္ကော ပဝိဝေကော စ ဝိတက္ကော’တိ ။ ခေမော ဟိ ဝိတက္ကော ဘဂဝတော မဟာ-ကရုဏာသမာပတ္တိ˚ ပုရေတ္တာ ဒ္ဒဘော၊ ပဝိဝေကဝိတက္ကော အရဟတ္တဖလသမာ-ပတ္တိ˚။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ဘဝဂ်ပရိဝါသော လဟုကော မတ္ထကပ္ပတ္တော သမာပတ္တိသု ဝသီဘာဝေါ။ တသ္မာ သမာပဇ္ဇနဝုဋ္ဌာနာနိ ကတိပယစိတ္တက္ခဏေဟေဝ ၂ ဇဏ္ဍန္တိ။ ပဋ္ဌ ရူပါဝစရသမာပတ္တိယော စတသ္သော အရူပသမာပတ္တိယော အပ္ပမညာသမာပတ္တိယာ သဒ္ဒိ˚ နိရောဓသမာပတ္တိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိ စာတိ ဒွါဒသေတာ သမာပတ္တိယော ဘဂဝါ ပစ္ဆေကံ ဒိဝသေ ဒ်ဝသေ ကောဋိသတ-သဟဿက္ခတ္တုံ ပုရေဘတ္တံ သမာပဇ္ဇတိ၊ တထာ ပဋ္ဌာဘတ္တန္တိ ဧဝံ စတုဝီသတိ-ကောဋိသတသဟဿသင်္ခါ ဧဝံသီကံ ဝဋ္ဋနကကသိဏသမာပတ္တိယော”တိ။

အပရေ ပနာဟု “ယံ တံ ဘဂဝတာ အဘိသမ္ဘောဓိဒိဝသေ ပစ္ဆိမယာမေ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဂ်မုခေန ပဋိလောမနယေန ဇရာမရဏတော ပဋ္ဌာယ ဉာဏံ ဩတာရေတ္တာ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနံ အာရဘန္တေန ယထာ နာမ ပုရိသော သုဝိဒုဂ္ဂံ မဟာဂဟနံ မဟာဝနံ ဆိန္ဒန္တော အန္တရန္တရာ နိသာနသိလာယံ ဖရသုံ နိသိတံ ကရောတိ၊ ဧဝမေဝံ နိသာနသိလာသဒိသိယော သမာပတ္တိယော အန္တရန္တရာ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဉာဏသ တိက္ခဝိသဒဘာဝံ သမ္ပာဒေတုံ အနု-လောမပဋိလောမတော ပစ္ဆေကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဂ်ံသု လက္ခကောဋိသမာပတ္တိ-သမာပဇ္ဇနဝသေန သမ္မသနဉာဏံ ပဝတ္တေတိ၊ တဒနုသာရေန ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓဘူတောပိ အနုလောမပဋိလောမတော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဂ်မုခေန ဝိပဿနာ-ဝသေန ဒိဝသေ ဒိဝသေ လက္ခကောဋိဖလသမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇတိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘စတုဝီသတိကောဋိသတသဟဿသင်္ခါ သမာပတ္တိယော ပဝိသိဘွာ’တိ”။

ဣမာနိ ဒွေ ပိ သမနန္တရာနေဝ ပစ္ဆဝေက္ခဏာယပိ ယောဂုယျေန နာနန္တရိယ-ကတာယ စျာနပက္ခိကဘာဝတော။ ယသ္မာ သဗ္ဗပစ္ဆိမံ ဘဝဂ်စိတ္တံ တတော

၁-ခု ၁-၂၁၆-ဝိဒ္ဓေ ဇ္ဈတိဝုတ္တကေ။

၂-သမာပတ္တိဇဝနာနိ ပဋ္ဌစိတ္တက္ခဏိကေဟေဝ (က) ဒီ-ဋီ ၃-သမ္မသာဒနီယသုတ္တေ နိဒါနဝတ္ထုဝဏ္ဏနာယံ ပသိတမ္ဗံ။

တတော စဝနတော "စုတိ"တိ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ နကေဝလံ အယမေဝ ဘဂဝါ၊ အထ ခေါ သမ္ဗေါ သတ္တာ ဘဝင်္ဂစိတ္တေနေဝ စဝန္တီတိ ဒဿေတုံ "**ယေ ဟိ ကေစီ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ခသန္ဓေနာ**တိ ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နေန စုတိစိတ္တေန **ကာလံ** ကာလကိရိယံ **ကရောန္တိ** ပါပုဏန္တိ၊ ကာလဂမနတော ဝါ ကရောန္တိ ပေစ္စာတိ။

ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလဝိရဟိတော သီလာဒိဂုဏောဟိ အသဒိသတာယ သဒိသ-ပုဂ္ဂလရဟိတော။ သဒ္ဓါရာ ဂူပသမ္မန္တိ ဣတ္ထောတိ **ဂူပသမော**တိ ဧဝံ သဒ္ဓါတံ ဥတံ ကထိတံ နိဗ္ဗာနမေဝ သုခန္တိ။ **လောမဟံသနကော**တိ လောမာနံ ဟဋ္ဌဘာဝါ-ပါဒနော။ **ဘိံသနကော**တိ အဝိတရာဂါနံ ဘယဇနကော **အာသိ** အဟောသိ။ **သဗ္ဗာကာရဝရူပေတော**တိ သမ္ဗေါဟိ အာကာရဝရေါဟိ ဥတ္တမကာရဏောဟိ သီလာဒိဂုဏောဟိ သမန္နာဂတော။ **အသက်္ခိတေနာ**တိ အကုဋိတေန ဝိပ္ပါရိကာ-ဘာဝတော။ **သုဝိကသိတေနေဝါ**တိ ပိတိသောမနဿယောဂတော သုဋ္ဌု ဝိကသိတေန။ **ဓဝဒနံ အဓိဝါသေသိ** သဘာဝသမုဒယာဒိတော သုဋ္ဌု ပညာတတ္တာ။ **အနာဝရဏဝိမောက္ခော သမ္ဗသော** နိဗ္ဗိဒဘာဝေါ။ တေနာဟ "**အပညတ္တိဘာဂူပဂမော**"တိ။ **ပဇ္ဇောတနိဗ္ဗာနသဒိသော**တိ ပဒီပဿ နိဗ္ဗာန-သဒိသော တတ္ထ ဝိလိယိတ္ဝာ အဓဝ္ဘာနာဘာဝတော။

ပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ
ဗြဟ္မသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၇-ဗြာဟ္မဏသံယုတ္တ

၁-အရဟန္တဝဂ္ဂ

၁-ဓနဉ္ဇာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇။ **ဓနဉ္ဇာနိဂေါတ္တော**တိ ဣတ္ထေ ပုမ္ဗပုရိသတော အာဂတသဃ ကုလဝံသသ နာမဘိဓာနသမ္ဗိတံ ဂံ တာယတိတိ ဂေါတ္တံ။ (ကိံ ပန တန္တိ? အညကုလ-ပရမ္ပရာသာဓာရဏံ တသ္သ ကုလဿ အာဒိပုရိသသမုဒါဂတံ တံကုလပရိယာ-ပန္နသာဓာရဏံ သာမညရူပန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) [1]။ ဓနဉ္ဇာနိဂေါတ္တံ ဧတိဿန္တိ **ဓနဉ္ဇာနိ-ဂေါတ္တော**။ တဿာ ဥဒါနသ္သ ကာရဏံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝိဘာဝေတုံ **"သေ ကိရာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နာနာရသဘောဇနံ ဒေတိတိ ယောဇနာ။ ပဆ္ဆဂေါရသသမ္ပာဒိတံ သာလိဘတ္တံ သုပသာကဗျဉ္ဇနံ နာနာရသံ ဗြာဟ္မဏဘောဇနံ။ **မဏ္ဍလဂ္ဂခဂ္ဂန္တိ** မဏ္ဍလဂ္ဂသဒ္ဒိတံ ခဂ္ဂံ။ ဒုဝိဓော ဟိ ခဂ္ဂေါ မဏ္ဍလဂ္ဂေါ ဒီဃဂ္ဂေါတိ။ တတ္ထ ယသ အဂ္ဂေါ မဏ္ဍလာကာရေန ဌိတော၊ သော မဏ္ဍလဂ္ဂေါ။ ယသ် ပန အသိပုတ္တိကာ ဝိယ ဒီဃော၊ သော ဒီဃဂ္ဂေါ။

သာသနာတိ အနုသာသနာ။ "နမော။ပ။ သမ္မဒ္ဓဿာ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တာ **ပဆ္ဆပဒိကဂါထာ**။ သတ္ထုသာသနေ ဟိ လောကိယစ္ဆန္ဒံ အနပေက္ခိတ္ဝာ သော ပဆ္ဆပဒိကဂါထာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ဩက္ကာဝရဇရာ**တိ ပုဗ္ဗပုရိသသ်ဓိတဉ္ဉာဂကံသ-ဝရဓာရိကာ။ **သဉ္ဉာ**တိ သဉ္ဇာနနံယံ့။

ဧဝန္တိ "သစေ မေ အဂ််မဂ်ါနိ"တိအာဒိနာ ဇုမိနာ ပကာရေန။ "ပဆ္ဆ ဂါထာသတာနိ ပန အဋ္ဌကထံ အာရုဠ္ဟာနိ၊ ဇုမ ပန ဒွေ ဧဝ ဥဒ္ဒဋ္ဌာ"တိ ဝဒန္တိ။ **ပဟရိတုံ ဝါ**တိ ဧကဝါရမ္ပိ ဟတ္ထေန ဝါ ပါဒေန ဝါ ပဟရိတုမ္ပိ ပရာ-မသိတုမ္ပိ အသက္ကောန္တော်တိ အတ္ထော။ သော ဟိ တဿာ အရိယသာဝိကာယ အာနုဘာဝေန အတ္တနော သာမတ္ထိယေန ဝသေ ဝတ္တာပနတ္ထံ သန္တဇ္ဇိတ္ဝာပိ တဒနုဝတ္တန္တော နိဗ္ဗိသော အဟောသိ။ တေနာဟ **"ဘောတိ"**တိအာဒိ။

တသ္သ ဗြာဟ္မဏသ္သာတိ အတ္တနော သာမိကဗြာဟ္မဏဿ။ **ဥပသံဟရန္တိ**တိ ဥပနေန္တိ။ **တသ္မိံ သမယေ**တိ တသ္မိံ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိကာလေ "သမ္ဗေ သဓိုရာ ဒုက္ခာ"တိ

၁-(စိရကာလာတီတံ ဝိတက္ကသ္သ နာမ ဘဒဝယျ ကုလဝံသေ တဗ္ဗံသဇနေ အနုသတိနာမေန တေသံ သာဒိယိတမ္ဗတော) **(က)**

ဘဂဝတော ဝစနံ အနုဿရိတွာ "ဒသဗလဿ ဘဂဝတော"တိအာဒိသု ယထာပရိစိတံ ဂုဏာပဒံ အနုဿရိ။ တေနာဟ "**ဒသဗလံ သရီ**"တိ။

ခန္ဓိသောရစ္စရဟိတတာယ ကုဏ္ဌိတွာ။ ဘိဇ္ဇိတွာတိ သံယတာဘာဝတော တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အန္တရေ မေတ္တိဘေဒေန ဘိဇ္ဇိတွာ။ **ဇဝမေဝါတိ** ယထာ ဇတရဟိ အကာရဏေန၊ ဇဝမေဝ အညဒါပိ အကာရဏေနာတိ အတ္ထော။ နိက္ကာရဏတာဒီပနေ **ဇံ**-သဒ္ဒေါ၊ **ဇ**-သဒ္ဒေါ ပန အဝဓာရဏတ္ထော။ နိက္ကာရဏတာ စ နာမ နိရတ္ထကတာ၊ နိရတ္ထကဝိပ္ပလာပဘာဝေနေတ္ထ **ဇံ**-သဒ္ဒဿ ဂဟဏေ ပဝတ္တိ ဂဇေဒိတမ္ဗာ။ ရဟတ္ထော ဝါယံ **ဇံ**-သဒ္ဒေါ အနေကတ္ထတ္တာ နိပါတာနံ။ ဂရဟတ္ထတာ စဿ ဝသလိသဒ္ဒသန္နိဓာနတော ပါကဋော **ဇ**ဝ။

ဂါမနိဂမရဋ္ဌဠူဓိဇေတောတိ ဇ္ဈမိနာ ဂါမနိဂမရဋ္ဌသာမိကေဟိ ပူဇိတဘာဝေါ ဒီပိတော ဂါမာဒီနံ တေသံ ဝသေ ဝတ္တနတော။ **အသုကဿ နာမ** ပုဂ္ဂလဿ။ **ဇဿသန္တိ** အဘိက္ကန္တန္တိအာဒိ, ယမ္ပိ စညံ ဇ္ဈာဂဂတံ ဟေဋ္ဌာ ဝဏ္ဏိတမ္ပိ။

ဓနဉ္ဇာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-အက္ကောသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၈။ **ဘာရဒ္ဝါဇဂေါဝေ ဃေ**တိ ဘာရဒ္ဝါဇော နာမ ဇဝ ဃော ဗြာဟ္မဏော။ ဂေါတ္တဝဃေန ဟိ တယိဒံ နာမံ၊ ဝိဃေသေန ပနေတံ ဇာတန္တိ ဒဿေတုံ "**ပဉ္စမတ္တေဟီ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဇာနိကတာ**တိ ဉာတိ-ဝဂ္ဂဟာနိကတာ။ **ပက္ခေ ဘိန္နော**တိ တတော ဇဝ ဉာတိပက္ခော နဋ္ဌော။ ယထာ ဒေါမနဿိတော အနတ္တမနော်တိ ဝတ္တုံ လဘတိ၊ **ဇ**ဝံ ကုပိတော်တိ အာဟ "**ဒေါမနဿေန စော**"တိ။ **ဒဿဟီ**တိ အနဝဿေသပရိယာဒါနဝဿေန ဝုတ္တံ ပဋ္ဌဟိ ဂါထာသတေဟိ အက္ကောသန္တော တထာ အက္ကောသေယျာတိ ကတ္တာ။ တတ္ထ ပန ယေန ကေနစိ အက္ကောသန္တောပိ အက္ကောသတိယေဝ နာမ။ **ကရောသီ** မမ ဘာတိကဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ။

သန္တာဠ္ဆတီတိ သန္တောဝံ ကရောတိ။ အက္ကောသာဒီဟိ **ဇကတော ဘဋ္ဆတီ**။ **ဝိတိဟရတီ**တိ ဗျတိဟာရံ ကရောတိ၊ အက္ကောသတော ပဋ္ဌာယ အက္ကောသနာဒိနာ

ဝိနိမယံ ကရောတိတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ကတဿ ပဋိကာရံ ကရောတီ"**တိ။ အဿ အနုဿဝဝသေန သုတ္တာ "သပတိ မ"န္တိ သညိနော[1] ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိတိ ယောဇနာ။ **အဿာ**တိ ဗြာဟ္မဏဿ။ **သုတ္တာ**တိ ပဒံ ဥဘယတ္ထာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ "တဝေဝေတံ ဗြာဟ္မဏာတိ သုတ္တာ, အနုဿဝဝသေန သုတ္တာ"တိ စ။ ကာမံ ကိသဝစ္ဆာဒယော သပနံ နာဒံသု[2]၊ ဒေဝတာနံယေဝ ဟိ သော အတ္ထော၊ သတ္ထာနံ ပန တထာ သညာ ဥပ္ပန္နာ၊ သောပိ တထာသညီ အဟောသိ။ တေနာဟ **"အနုဿဝဝသေနာ"**တိ။

ဒန္တံ ဿ သမ္ဘသော ဒမထံ ဥပဂတတ္တာ။ **နိဗ္ဗိသေဝနဿာ**တိ ရာဂဒေါသာဒိဟေတုကဝိပ္ပန္နနရဟိတဿ။ **တဿေဝါ**တိ ပဋိကုဇ္ဈနဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ **တေန ကောဓေန ပါပံ ဟောတီ** ပါပဿ သန္တာနန္တရသင်္ခါယာ အဘာဝတော[3]။ ကေစိ ပန "**တဿေဝါ**တိ တဿေဝ ပဋိကုဇ္ဈနပုဂ္ဂလဿ တေန ပဋိကုဇ္ဈနေန။ **ပါဝိယော**တိ ပဋိကုဇ္ဈနပုဂ္ဂလဿ လာမကတရော"တိ ဝေမတ္တေ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **သတိယာ သမန္နာဂတော ဟုတ္ဝာ** ပဋိသမ်ဓိနေ ဌိတော **အဓိဝါသေတိ၊** န သဟော[4] မူဠ္ဟော ဟုတ္ဝာတိ[5] အဓိပ္ပါယော။ **ဥဘိန္နံ တိကိစ္ဆကာနံ** ဥဘိန္နံ ဥပ္ပန္နကောဓသမ်ါတံ ကိလေသဗျာဓိ[6] တိကိစ္ဆကံ ဂူပသမေန္တံ တံ ပုဂ္ဂလံ။ **ယော ပုဂ္ဂလော**တိအာဒိနာ ပုရိမာသု ဂါထာသု ပဝတ္တိတာနိ ပဒါနိ သမ္ဗန္ဓိတ္ဝာ ဒဿေတိ။ ပဋ္ဌသု ခန္ဓေသု ယာထာဝတော ဝိနိတာ အရိယဓမ္မသ ကောဝိဒါ နာမ ဟောန္တီတိ အာဟ **"ဓမ္မဿာတိ ပဋ္ဌဒ္ဓန္ဓ-ဓမ္မဿာ"**တိ။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတ္ဝာ ဒဿေန္တော အာဟ **"စတု-သစ္စဓမ္မဿ ဝါ"**တိ။

အတ္ထောသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉။ **စတုနေဝါ**တိ ဘာတုပဇ္ဈဇိတေနေဝ။ **အဿေဝါ**တိ တိတိက္ခဿ။ **"တံ ဇယံ ဟောတီ"**တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"သော ဇယော ဟောတီ"**တိ၊ ဒုဇ္ဇယံ ကောဓံ တိတိက္ခာယ ဇိနန္တသ္သာတိ အဓိပ္ပါယော။ ယသ္မာ တိတိက္ခာဒယော နု ကောဓဝသိကံ ဂုဏံ၊ တံ ပန ဗာလာနံ

၁-မညျမာနော (က) ၂-အဒံသု (က) ၃-အတ္တနော ရန္တရသင်္ခါယာ အဘေါဓနာဘာဝတော (က)
၄-နု အဿတော (?) ၅-မုဠ္ဍပညျာဝါတိ (က)

မညနာမတ္တန္တိ ဣဓ ဧကမတ္တံ ဝိဘာဝေတုံ **"ကတမဿာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဇာနတောဓ ဇဓေယ္ယာ** နာ အဝိဇာနတော တိတိက္ခာယ အဘာဝတော။ နာ ဟိ အဝိဇာနန္တော အန္ဓဗာလော ကောဓံ ဝိဇေတုံ သက္ကောတိ။ **ကေဝလံ ဇယံ မညတိ** ကိလေသေဟိ ပရာဇိတော သမာနောပိတိ အဓိပ္ပါယော။

အသုရိန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဗိလင်္ဂိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၀။ **သုဒ္ဓန်** ကေဝလံ သန္တာရဝိရဟိတံ။ **သန္တာရဂုတ္တိန်** ကဋုက-ဘဏ္ဍာဒိသန္တာရသဟိတံ။ ကဠိတော နိဗ္ဗတ္တတ္တာ **ကဠိကံ၊** အာရနာလံ၊ ဗိလင်္ဂန်တိ အတ္ထော။ **နာမံ ဂဟိတံ** သင်္ဃိတိကာလေ "ဗိလင်္ဂိကဘာရဒ္ဝါဇော"တိ ဝိသေ-သနဝသေန။ **တဇော**တိ ဓနုဂ္ဂဟနိယာ သာမိကော ဘာရဒ္ဝါဇော, အက္ကော-သကဘာရဒ္ဝါဇော, အသုန္ဒရိကဘာရဒ္ဝါဇောတိ အာဒိတော တီသု သုတ္တေသု အာဂတာ တယော။ **မေ**တိ မယ္ဟံ။

ဗိလင်္ဂိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ဆဟိံသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၁။ **သော**တိ ဗြာဟ္မဏော။ **"ဆဟိံသကော ဆဟ"**န္တိ တဒတ္ထံ သာဓေတုံ ဣဆ္ဆာယ ကထေသိတိ ဝုတ္တံ **"ဆဟိံသကပဉ္ဉံ ပုစ္ဆိ"**တိ။ **တထာ ဧဝ ဆဿာ**တိ ယထာ တေ နာမသ အတ္ထော၊ တထာ ဧဝံ ဘဝေယျာသိ အန္ဓတ္ထနာမ-ကော ဘဝေယျာသိ အဟိံသကော ဧဝ သိယာတိ။ **နာ ဒုက္ခာပေတိ** ဒုက္ခ-မတ္တမ္ပိ နာ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဒုက္ခတော အပနေတိတိ အတ္ထော။

ဆဟိံသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဇဋာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၂။ **ဇဋာပဉ္ဉသာ**တိ "အန္တောဇဋာ ဗဟိဇဋာ"တိ ဧဝံ ဇဋာပရိယာ-ယသ ပဉ္ဉသ။

ဇဋာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-သုဒ္ဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၃။ **သုဒ္ဓိကပဥ္ဍိသာ**တိ "နာဗြာဟ္မဏော သုဇ္ဈတီ"တိ ဧဝံ သုဒ္ဓသန္နိ-သိတသ ပဥ္ဍိသ။ **သီလသမ္ပန္နော**တိ ပဋ္ဌဝိနိယမလက္ခဏေန သီလေန သမန္နာဂတော။ **တပေါကမ္မနွ်** အနသနပဋ္ဌာတပတပ္ပနာဒိပရိဘေဒနတပေါ-ကမ္မံ ကရောန္တော၀ိ။ **ဝိဇ္ဇာတိ တယော ဝေဒါ**တိ ဝဒန္တိ "တာယ ဇုဓ-လောကတ္ထံ ပရလောကတ္ထံ ဉာယန္တိ"တိ ကတ္ဝာ။ **ဂေါတ္တစရဏန္တိ** ဂေါတ္တ-သမ္မိတံ စရဏံ။ **ဗြာဟ္မဏော သုဇ္ဈတီ** ဇေဋ္ဌဇာတိကတ္တာ။ တထာ ဟိ သော ဧဝ တပံ အာစရိတုံ လဘတိ, န ဇုတရော။ **အညာ လာမိကာ**[1] **ပဇာ**တိ ဇုတရ-ဝဏ္ဏံ ဝဒတိ။ **ဝစနသဟသမ္မိ**တိ ဂါထာနေကသဟသမ္မိ။ အန္တော ကိလေ-သေဟိ ပူတိကော သဘာဝေန ပူတိကော။ **ကိလိဋ္ဌေဟိ ကာယကမ္မာဒီဟိ** ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ။

သုဒ္ဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-အဂ္ဂိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၄။ **အဂ္ဂိပရိစရကာဝသေနာ**တိ အဂ္ဂိဟုတ္တဇုဟနဝသေန။ **သန္နိဟိ-တော**တိ မိဿီဘာဝံ သမ္ပာပိတော။ တထာဘူတော စ သော သပ္ပိနာ သဒ္ဓိံ ယောဇိတော နာမ ဟောတိတိ အာဟ **"သံယောဇိတော"**တိ။ **ဆပါယ-မဂ္ဂံ ဩက္ကမတီ**ဒိ ဆဏ္ဍာဒိဋ္ဌိမဆ္ဆာသက်ပ္ပါဒိနံ အတ္တနော သန္တာနေ သမုပ္ပါဒနတော။ တေနာဟ **"ဇုမံ လဒ္ဓိ"**န္တိအာဒိ။

ဇာတိယာဘိ သဒေါသကိရိယာပရာဓသ အသမ္ပတ္တေန ပရိသုဒ္ဓါယ ဇာတိယာ။ **နာနုပ္ပကာရေ** အဋ္ဌာရသဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနသည်တေ **ဂန္ထေ**။ **သုတဝါ**တိ သုတ္ဝာ နိဋ္ဌံ ပတ္တော အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျတ္တာတိ အဓိပ္ပါယော။

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေနာတိ ဇုဒံ လောကေ သာသနေ စ နိရုဠ္ဠတာဝသေန ဝုတ္တံ။ အညေ ဟိ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနန္တာ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေနေဝ ဇာနန္တိ၊ ဘဂဝါ ပန သမ္ဗုဒ္ဓတညာဏေနပိ ဇာနာတိ။ **ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ**တိ ထွောပိ ဧသေဝ နယော။ သမ္ဗသော ဇာတိ ဒိယတိ ဧတေနာတိ **ဇာတိက္ခယော၊**

၁-အညာဏမိဂါ (က)

အဂ္ဂမဂ္ဂေါ၊ တေန ပတ္တမ္ဘတ္တာ အာပန္နတ္တာ စ ဇာတိက္ခယော အရဟာတ္တံ။ **ဇာနိတ္ဝာ ဝေါသိတဝေါသာနော**တိ ဝိဇာနိတဗ္ဗံ စတုသစ္စမ္မံ မဂ္ဂဉ္ဈာနဇာန်တ္ဝာ သောဠသန္နမ္ပိ ကိစ္စာနံ ဝေါသိတဝေါသာနော။

ဥပ္ပတ္တိ ဒီပေတ္ဝာတိ ပါယသဒါနသ္မ အာဂမနံ ပကာသေတ္ဝာ။ **ဂါထာဟိ အဘိဂီတန်** ဒွိဟိ ဂါထာဟိ မယာ အဘိဂီတံ။ **အာဠဋ္ဌိတမ္ဘန်** ဘုဉ်ဇုံတုံ နု ယုတ္တံ။ "အဘောဇနေယျ"န်္ကိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ၊ နနု ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယော **အစ္ဆန္ဒ-**မေဝ သုဒ္ဓေါတိ? သစ္စမေတံ၊ ဗြာဟ္မဏော ပန ပုဗ္ဗေ အဒါတုကာမော ပစ္ဆာ ဂါထာ သုတ္ဝာ ဓမ္မဒေသနာယ မုဒုဟဒယော ဟုတ္ဝာ ဒါတုကာမော အဟောသိ၊ တသ္မာ တံ ဘိက္ခူနံ အနာဂတေ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနတ္ထံ ပဋိက္ခိပိ။ တထာ ဟိ အနန္တရသုတ္တေ ကသိဘာရဒ္ဒါဇသုတ္တေ စ ဧဝမေဝ ပဋိပဇ္ဇိ။ တေနာဟ "**တုံ ဗြာဟ္မဏာ**"တိအာဒိ။ **ကိလဉ္ဇမ္မိ။ပ။ ပကာသိတာ**တိ ဧတေန ဂါထံ ဥဒ္ဒေသဋ္ဌာနေဝ ဌပေတ္ဝာ ဘဂဝါ ဗြာဟ္မဏသ္မ ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ ဒေသေသိတိ ဒဿေတိ။ **ဂါယနေနာ**တိ ဂါယနကေန, ဂါနေန ဝါ။ **အတ္ထဋ္ဌ ဓမ္မဋ္ဌာ**တိ သဒေဝကသ္မ လောကသ္မ ဟိတဋ္ဌေဝ တသ္မ ကာရဏဋ္ဌ။ **သမ္မ-သန်္ဓာနန်**္ကိ သမ္မဒေဝ ပသန်္ဓာနံ။ **ဓမ္မော**တိ ပဝေဏိအာဂတော စာရိတ္တ-ဓမ္မော နု ဟောတိ။ ဘောဇနေသု ဉက္ကံသဂတံ ဒဿေတုံ "**သုဓာဘောဇန**"န်္ကိ အာဟ။ **ဓမ္မ သတီ**တိ အရိယာနံ အာစာရဓမ္မေ သတိ တံ အာလမ္ဗိတ္ဝာ ဇီဝန်္ဓာနံ တေဒေဝ သေဋ္ဌန်္ကိ "သောမံ ဘုဉ်ဇျယျ ပါယသ"န်္ကိ တံ အာရဗ္ဘ ကထာယ ဥပ္ပန္နတ္တာ။

သလ္လက္ခေတိ အယံ ဗြာဟ္မဏော။ **သေသာ** ပစ္ဆယာ **နိဋ္ဌေါသာ** တေ အာရဗ္ဘ ကထာယ အပ္ပဝတ္တိတတ္တာ။ **ကုက္ကုစ္စပုပသန်္ကာ**န်္ကိ အဂ္ဂိအာဟိတပဒဿ ဝိယ သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အန္ဓေန ပါနေနာ**တိ လက္ခဏဝစနမေတံ ယထာ "ကာကေဟိ သပ္ပိ ရက္ခိတဗ္ဗ"န်္ကိ။ တေနာဟ "**ဒေသနာမတ္တမေတ**"န်္ကိ။ **ဗဟုသဿဖလဒါယကံ သုခေတ္တံ ဝိယ ပဋိယတ္တန်**္ကိ သမ္မာ ကသနဗီဇန-ဥဒကာနုယနာပနယနာဒိနာ သုသဇ္ဇိတံ ခေတ္တံ ဝိယ သီလာဒိဂုဏဝိသေသ-သမ္မာဒနေန ပဋိယတ္တံ ပုညက္ခေတ္တံ ဇေါ။

အဂ္ဂိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-သုန္ဒရိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၅။ အာနေတ္ဝာ ဟုနိတမ္ဗတော **အာဟုတိ**။ သပ္ပိမဓုပါယသာဒိဟိ အဂ္ဂိံ ဇုဟောတိ ဇ္ဈောတိ **အဂ္ဂိဟုတ္တံ**၊ သာမိဉ္ဇာနံ ဝေဒိတမ္ပံ။ တေနာဟ **"အဂ္ဂျာယတန"**န္တိအာဒိ။ **သုဝိသောဓိတာ စသာ**တိ နိဟိနဇာတိကာနံ အနေန သုဒ္ဓါ ဝိသောဓိတော စ ဘဝေယျ။ "မေ"တိ ပဒံ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓော။

အဖလံ ကရောတီတိ ဇုတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ **ဒေဓီ**တိ ပဒံ၊ တာဝ အနန္တရ-သုတ္တဝဏ္ဏနာယ အာဂတသဒိသမေဝါတိ ပေယ္ယာလဝသေန ဋ္ဌပေသိ, နံ သပ္ပိသဒ္ဒါရဋ္ဌပနံ။ **ဟိမပါတသ စ သီတဝါတသ စ ပဋိဗာဟနတ္ထ**န္တိ အကာ-ရဏမေတန္တိ တံ အနာဒိယိတ္ဝာ အညမေဝ သုကာရဏံ ဒသေတုံ **"ပဋိ-ဗလော ဝါ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သဒ္ဓာနိတ္ဝာ**တိ "နာယံ ဗြာဟ္မဏော"တိ သဒ္ဓာ-နိတ္ဝာ။

နိစကေသန္တိနိ ရဿကေသန္တိ။ ဗြာဟ္မဏာနံ သုဒ္ဓိအတ္ထာ သိခါတိ အာဟ **"ပဝတ္တမတ္တမ္ပိ သိခံ အဒိသ္ဝာ"**တိ၊ "ပရမဟံသပရိဗ္ဗာဒိနာ"တိ ကေစိ။

အကာရဏံ ဒက္ခိဏေယျဘာဝဿ ဇာတိ အဒက္ခိဏေယျဘာဝဟေတုနံ ပါပမ္ဘာနံ အပဋိက္ခေပဘာဝတော။ **တေန္တိ** သိလာဒိဘေဒံ စရဏံ။ **ဒက္ခိဏေယျ-ဘာဝဿ ကာရဏံ** အဒက္ခိဏေယျဘာဝကာရကပါပမ္ဘာနံ တဒင်္ဂါဒိဝသေန ပဇဟနတော။ **အဿာ**တိ ဗြာဟ္မဏဿ။ **တမတ္ထ**န္တိ တံ ဒက္ခိဏေယျဘာဝဿ ကာရဏတာသင်္ခါတမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေန္တော။ **သာလာဒိကဒ္ဓာ ဇာ-တေဝါ**တိ သာလာဒိဝိသုဒ္ဓကဒ္ဓာဝ ဇာတော။ သာပါနဒေါဏိအာဒိအဝိသုဒ္ဓ-ကဒ္ဓာ ဇာတော အဂ္ဂိကိစ္စံ နာ စ နာ ကရောတိ။ **ဧဝ**န္တိ ယထာ အဂ္ဂိ ယတော ကုတောစိ ဇာတောပိ အဂ္ဂိကိစ္စံ ကရောတိယေဝ၊ ဧဝံ စက္ခာလကုလာဒိသု ဇာတောပိ ဒက္ခိဏေယျော နာ နာ ဟောတိ ဂုဏသမ္ပဒါဝသေန အရိယာနံ ဝံသေ ပဇာတတ္တာတိ အာဟ **"ဂုဏသမ္ပတ္တိယာ ဇာတိမာ"**တိ။ ဓိတိယာ ဂုဏသမ္ပတ္တိယာ ပမုခဘာဝံ ဒသေတုံ **"သော ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဓိတိယာ**တိ ဝိရိယေန။ တံ ဟိ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒနပရိဗြူ-ဟနေဟိ တေ ဓာရေတိ။ **ဟိရိယာ ဒေါသေ နိသေဓေတီ**၊ သမ္ဗဒေဝ ပါပါနံ ဇိဂုစ္ဆနေ သတိ တေသံ ပဝတ္တိယာ အဝသရော ဧဝ နတ္ထိ။ **မောနဓမ္မေန** ဉာဏသင်္ခါတေန သြတ္တပ္ပဓမ္မေန။ **ကာရဏာကာရဏဇာနနကော**တိ တေသံ

၁-ပရိတ္တမိ (သုတ္တနိပါတ-၄ ၂-၁၂၈-ဝိဋ္ဌေ။)

တေသံ ဓမ္မာနံ ယံထာဘူတံ ဌာနံ, ပါပဓမ္မာနံ ဝါ ဝိပ္ပကာရသဘာဝဌာနံ ဇာနနကော။

ပရမတ္ထသစ္စေန နိဗ္ဗာနေန အာရမ္မဏပစ္စယဘူတေန အရိယမဂ္ဂေန **ဒန္တော။ ဇုန္ဒြိယဒမေနာ**တ် တတော ဧဝ အရိယေန ဇုန္ဒြိယသံဝရေန ဥပဂတော။ ဝိဒန္တိ တေဟိ သစ္စာနီတိ **ဝေဒါ။ မဂ္ဂဝေဒါနံ အန္တိန္တိ** အရိယဖလံ။ **ကိလေသာနံ အန္တိန္တိ** တေသံ အနုပ္ပါဒနိရောဓဋ္ဌာနံ။ **ယညော**တိ အဂ္ဂဖလံ။ **နိဂ္ဂဟတိ** ဒေတိ။ အဖလံ တေသံ အနာဂမနတော, အာဂတာနမ္ပိ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျာဘာဝတော။ **ဇုဟတိ** ဒေတိ။

သုယိဋ္ဌန္တိ သုဒါနံ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျလာဘေန။ **သုဟုတ**န္တိ တသ္မေဝ ဝေဝစနံ။ အထ ဝါ **သုယိဋ္ဌန္တိ** သုဋ္ဌု သမ္မဒေဝ ယိဋ္ဌံ သာရေ ဥပနီတံ မမ ဣဒံ ဒေယျဝတ္ထုံ။ **သုဟုတ**န္တိ ထြောပ် ဒေသေဝ နယော။

ဥပဟဋ္ဌမတ္ထေတိ ဗြာဟ္မဏေန “ဘုဥ္ဇတု ဘဝ”န္တိ ဥပနီတမတ္ထေ။ **နိဗ္ဗတ္တိတောဇမေဝါ**တိ သဝတ္ထုကံ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဝတ္ထုတော ဝိဝေစိတသြဇမေဝ။ **စတုန္နံ သုခုမတ္တံ ဂတန္တိ** တံ ဟဏ္ဍသေသံ သဗ္ဗသော သုခုမဘာဝံ ဂတန္တိ သြဇာယ အနောဇဋ္ဌာရိကတာယ ပုရိမာဂ္ဂါရေနေဝ ပညာယမာနတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊န ပန သြဇာယ ဧဝ ကေဝလာယ ဂဟဏံ သန္ဓာယ။ သာ ဟိ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိတာယ ဝိသုံ ဂဏှိတုံ န သက္ကာ၊ တသ္မာ ဒေဝတာဟိပိ သဝတ္ထုကာ ဂယ့တိ။ **မနုဿာနံ ဝတ္ထူ**တိ ကရဇကာယမာဟ။ သြဇ္ဇာရိကဝတ္ထုတာယ ဒေဝါနံ ဝိယ ဂဟဏိ နတိကွာတိ ဒိဗ္ဗောဇသဒ္ဓိသတာယ သမ္မာ ပရိဏာမံ န ဂစ္ဆတိ။ သုခုမာပိ သမာနာ ဒိဗ္ဗောဇာ တေန ပါယသေန မိဿိတာ သြဇ္ဇာရိကသဒ္ဓိသတာယ သုခုမဝတ္ထုကာနံ ဒေဝါနံ သုခဒါ န ဟောတီတိ ဇုမမတ္ထံ ဒသ္သေတိ **“ဓဂါ-ယူသေ ပနာ”**တိအာဒိနာ။ ပရိဘောဂဝတ္ထုနော သြဇ္ဇာရိကတာယ ဝါ ဒေဝါနံ ဒုက္ကရံ သမ္မာ ပရိဏာမေတုံ, ဒိဗ္ဗောဇာယ ဂရုတရဘာဝေန မနုဿာနံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ **“နာ ခွါဟ”**န္တိအာဒိ။ သမာပတ္တိစိတ္တသမုဋ္ဌိတာ တေဇောဓာတု စျာနာနုဘာဝသန္တေဇိတာ တိက္ခတရာ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“ဆဋ္ဌ။ ပ။ ပရိဏာမေယျာ”**တိ။ ဘဂဝတော ပန သုဒ္ဓေနေဝ ပရိဏာမတိတိ ဝုတ္တံ **“ပါကတိကမေနေဝါ”**တိ၊ စျာနာနုဘာဝပွတ္တေန စျာနေန ဝိနာ သဘာဝသိဒ္ဓေနေဝ။

“အပွဟရိတေ”တိ ဧတ္ထ အပွ-သဒ္ဒေါ “အပ်ိဿော”တိအာဒိသု ဝိယ အဘာဝတ္ထောတိ အာဟ **“အပွဟရိတေတိ အဟရိတေ”**တိ။ **ပါတိသတေဝိ** ပါယသေ။ **နာ အာလုဠတိတိ** နာ အာဝိလံ ဟောတိ။ **အနာဂန္ဓာဝေ ဂန္ဓယ့**

"အတ္တနာပိ န ပရိဘုဋ္ဌေ၊ အညေသံ နု ဒါပေသိ၊ ကေဝလံ ပါယသံ နာသေသီ"တိ ဒေါမနဿပ္ပတ္တော။

ဓါဂူ သမာဒဟာနောတိ ဒါရုဟရိဒ္ဓိ ဒါရုသ္မိံ တသ္မ ဒဟန္တော။ ယဒိတိ-အာဒိ ဒါရုဈာပနသ္မ ဗဟိဒ္ဓာဘာဝသာဓနံ အသုဒ္ဓဟေတူနံ ပဋိပက္ခာဘာဝတော တသ္မ။ **ခန္ဓာဒီသု ကုသလာ**တိ တေသု သဘာဝတော သမုဒယတော အတ္ထင်္ဂမတော အဿာဒတော အာဒီနဝတော နိဿရဏတော ဇာနနတော ဆေကာ ပဏ္ဍိတာ။ **ဉာဏဇောတိန္တိ** ဉာဏမယံ ဇောတိံ။ **ဇာလေဓိ**တိ ပဇ္ဇလိတံ ကရောမိ။ **နိစ္စံ ပဇ္ဇလိတ**ဂ္ဂိ သဗ္ဗညုတဉာဏမေဝ ဝိဂတသမ္မောဟန္ဓကာရ-တာယ ဇကောဘာသဘာဝတော။ သဗ္ဗသော ဝိက္ခေပါဘာဝတော **နိစ္စသမာ-ဟိတ**ဇ္ဈော။ **ဧဝံ ဝဒါမီ**တိ စရိတံ ဗြဟ္မစရိယံ ဂဟေတ္ဝာ စရာမီတိ ဧဝံ ဝတ္တမာနံ ဝိယ ဝဒတိ အာသန္နတံ ဟဒယေ ဌပေတ္ဝာ။

ဓါရိဘာဇရောတိ ဓါရိဘာရသဒိသော။ တေနာဟ "**ယထာ**"တိအာဒိ။ **ဓန္ဓေန ဝယ္ဟမာနော**တိ ကာဇေ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဓန္ဓေန ဝယ္ဟမာနော။ **ပထဝီယာ သဒ္ဒိံ ဖုသေ**တိ ဘာရဿ ဂရုကဘာဝေန ကာဇဿ ပရိဏာမနေန။ မာနေန အတ္တနော ဇာတိအာဒိနိ ပဂ္ဂဏှတော အညဿ တာနိ န သဟတီတိ အာဟ "**တတ္ထ တတ္ထ ဋ္ဌဿံ ဥပဂါဒေန္တော**"တိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဇာတိအာဒိမာနဝတ္ထုသ္မိံ ဂရုတရဂ္ဂဟဏေန သံသီဒေယျာတိ အဓိပ္ပါယော။ **ကောဓော ဂူ**မောတိ ယထာပိ ဘာသုရော အဂ္ဂိ ဓူမေန ဥပက္ကိလိဋ္ဌော၊ ဧဝံ ကောဓေန ဥပက္ကိလိဋ္ဌော။ **ဉာဏဂ္ဂိ**တိ တသ္မ ကောဓော ဓူမော။ မုသာဝါဒေါ **မောသဝဇ္ဇံ**။ ယထာ ဉဏော သတိ မုသာဝါဒေါ နတ္ထိ၊ ဧဝံ မုသာဝါဒေ သတိ ဉာဏဓ္ဓိတိ တေန တံ နိရောဓိတံ ဝိယ ဟောတီတိ အာဟ "**မုသာဝါဒေန ပဋိဆ္ဆန္နံ ဉာဏ**"န္တိ။ ယထာ သုဇာယ ဝိနာ ဗြာဟ္မဏာနံ ယာဂေါ န ဋ္ဌာတိ၊ ဧဝံ ပဟူတဇ္ဇုဝါယ ဝိနာ သဒ္ဓါ၊ ဓမ္မယာဂေါ န ဋ္ဌာတီတိ ဇ္ဈုါ သုဇာပရိယာယာ ဝုတ္တာ။ ဇောတိ ဌိယတိ ဇ္ဈာတိ **ဇောတိဋ္ဌာနံ**၊ ဝေဒိ၊ ယံ အဂ္ဂိကုဏ္ဍံ။ **သတ္တာနံ ဟဒယံ ဇောတိဋ္ဌာနံ** ဉာဏဂ္ဂိနော တတ္ထ သမုဇ္ဇလနတော။ **အတ္တာ**တိ စိတ္တံ "အာဟိတော အဟံ မာနော ဇ္ဈော"တိ ကတ္ဝာ။

ဓမ္မော ရဟဒေါတိ အဿဒ္ဓိယာဒိအာလသိယာဘာဝတော ကိလေသ-မလပက္ခာလနတော ပရမဂ္ဂိနိမ္မုတာဝဟနတော[1] အရိယမဂ္ဂဓမ္မော အနာ-ဝိလော ရဟဒေါ။ **ဓဟဋ္ဌပရိယဝါလုကာ**တိ ဝိပရိဝတ္တိတဝါလုကာ ဟုတ္ဝာ။

၁-ပရမဂ္ဂိတိမ္မဘာဝါဝဟနတော (က)

အာလုဠောတိ အာကုလဇာတာ။ **ပက္ကိတာနံ ပသဇ္ဇော**တိ ပက္ကိတာနံ ပုရတော သေဋ္ဌော။ သေဋ္ဌဘာဝေန သန္တော ပါသံသော ဟုတ္ဝာ ကိလေသေ ဘိန္ဒတိ သမုစ္ဆိန္ဒတီတိ **သဒ္ဓီ**တိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ "**ဥတ္တမဋ္ဌေနာ**"တိ။ တထာ စာဟ ဘဂဝါ "မဂ္ဂါနင်္ဂိကော သေဋ္ဌော"တိ။

ဝစီသစ္စန္တိ ဣမိနာ "စတုရင်္သမနွာဂတာ ဝါစာ သုပရိသုဒ္ဓါ ဟောတီ"တိ သမ္မာဝါစံ ဒဿေတိ။ သစ္စသံယမပဒေဟိ ဒဿိတာ မဂ္ဂမ္မာ ဣဓ "ဓမ္မော"တိ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ "**ဓမ္မော**တိ **ဣမိနာ**။**ပ**။**ဒဿေတီ**"တိ။ **မဂ္ဂသစ္စံ ဂဟိတံ** အနန္တရဂါထာယ အနေကေဟိ ဝိသေသေတ္ဝာ ဝုတ္တတ္တာ။ **အတ္ထတော**တိ ပုဗ္ဗင်္ဂမတ္ထာဒိအတ္ထတော။ တာယ ဟိ သကိစ္စံ ကရောန္တိယာ ဣတရေ သဗ္ဗေပိ တဒနုဝတ္တိကာ ဟောန္တိ။ **တဋ္ဌိကတ္ထာ**တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပကာရကဘာဝေန ကာယ သမာနဂတိကတ္ထာ။ အာရမ္မဏံ ဟိ ဝိတက္ကေနာဟဋ္ဌံ ပညာ ဝိစိနန်တံ သက္ကောတိ။ တထာ ဟိ သော ပညာက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟံ ဂတော။ **ဓမ္မော**တိ သဘာဝတော သမာဓိ ဂဟိတော၊ ဣတရေ ဒွေ တဒုပကာရတ္တာ။ တထာ ဟိ "ဧဝံဓမ္မာ တေ ဘဂဝန္တော"တိအာဒီသု သမာဓိ "ဓမ္မော"တိ ဝုတ္တော။ **ပရမတ္ထသစ္စံ ဂဟိတံ** သဗ္ဗေသံ သေဋ္ဌဘာဝတော။ ယထာဟ "ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ ဝါ အသင်္ခတာ ဝါ၊ ဝိရာဂေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာ-ယတီ"တိ[၃]။ **အတ္ထတော**တိ တတော ဧဝံ ပရမတ္ထတော၊ အနန္တရံ ဝုစ္စမာနာနံ ဝါ မဂ္ဂဓမ္မာနံ အာရမ္မဏဘာဝတော။ **ပဉ္စင်္ဂါနိ ဂဟိတာနိ** တာသံ မဂ္ဂ-ဘာဝတော။ **တီဏိ** အင်္ဂါနိ။ **ဗြဟ္မစရိယံ နာမာ**တိ ဧတံ နိဗ္ဗာနဂါမိ ဥတ္တမဋ္ဌေန မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ နာမ။ **မဇ္ဈေ သိတာ**တိ လိနုဒ္ဓစ္စာဒိအန္တဒွယဝိဝဇ္ဇနေန မဇ္ဈေ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဘာဝနံ နိဿိတာ။ သဿတုစ္ဆေဒဂဟဏံ ဟေတ္ထ ပဓာနတာယ နိဒဿနမတ္တံ။ **သေဋ္ဌပုတ္တိ**တိ သေဋ္ဌဘာဝပုတ္တိ။ **တ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော**တိ "သ ဥဇုဘူတေသူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ မဇ္ဈေ တ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော၊ "သ ဒုဇ္ဇု-ဘူတေသူ"တိ ကေစိ ပဌန္တိ၊ တေသံ ဒ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ သ-ဣတိ သုန္ဒ-ရိကော ဗြာဟ္မဏော ဝုတ္တောတိ ကတ္ဝာ အာဟ "**သ တွ**"န္တိ၊ သော တွန္တိ အတ္ထော။ ဓမ္မော သာရိယော ပရိဓာနဘူတာ အလင်္ကာရာ တေသာတိ **ဓမ္မသာရီ**။ အထ ဝါ ဓမ္မေဟိ သာရိတဝါတိ **ဓမ္မသာရီ**၊ တေဟိ သာရေတ္ဝာ ဌိတဝါတိ အတ္ထော။ တေနာဟ "**ကုသလဓမ္မေဟီ**"တိအာဒိ။

သုန္ဒရိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ခ ၁-၅၂-ဝိဇ္ဇေ ဓမ္မပဒေ။ ၂-ဒီ ၂-၇၈ ဒု-ဘဝါသံ ဒု-ဘ ဒု၈-ဝိဇ္ဇေသု။

၃-ခ ၁-၂၅၄၊ အံ ၁-၃၄၃-ဝိဇ္ဇေသု။

၁၀-မဟဒိတရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၆။ **သမန္တာ**တေ၁တိ ဒက္ခိဏဝါမာနံ ဝသေန သမန္တာတော။ **ဥဂ္ဂမဒ္ဓါ-ဃာ**နန္တိ ဥဂ္ဂါရုနံ ဗန္ဓနဝသေန နာသဇ္ဇနံ။ ဩနဒ္ဓံ ဥဂ္ဂါရုနံ အညမညဗန္ဓနဝသေန အာဘုဇိတာကာရံ သန္ဓာယာဟ **"ဃာဘုဇိတ္ဝာတိ ဗန္ဓိတ္ဝာ"**တိ။ ဟေဋ္ဌိမ-ကာယဿ အနုဇုကံ ဌပနံ နိသဇ္ဇာဝစနေနေဝ ဗောဓိတန္တိ **"ဥဇုံ ကာယ"**န္တိ ဝုတ္တ-ကာယ-သဒ္ဒေါ ဥပရိမကာယဝိသယောတိ အာဟ **"ဥပရိမံ သရီရံ ဥဇုကံ ဌပေတ္ဝာ"**တိ။ တံ ပန ဥဇုကဋ္ဌပနံ သရူပတော ပယောဇနတော စ ဒဿေတုံ **"အဋ္ဌာရသာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိမုခန္တိ** ဝုတ္တ **ပရိ**-သဒ္ဒေါ အဘိသဒ္ဒေန သမာနတ္ထောတိ အာဟ **"ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခ"**န္တိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ပုထုတ္တာရမ္မဏတော နိဝါရေတ္ဝာ ကမ္မဋ္ဌာနံယေဝ ပုရေက္ခတောတိ အတ္ထော။ **ပရိဂ္ဂဟဒ္ဒေါ "ပရိဏာယိကာ"**တိအာဒိသု ဝိယ။ **မုခန္တိ နိယျာနဒ္ဒေါ** "သုညတဝိမောက္ခ-မုခ"န္တိအာဒိသု ဝိယ။ ပဋိပက္ခတော နိဂ္ဂမနဒ္ဒေါ ဟိ နိယျာနဒ္ဒေါ၊ တသ္မာ **ပရိဂ္ဂဟီတနိယျာနန္တိ** သမ္ဗဒ္ဓာ ဂဟိတသမ္မောသံ ပရိစ္ဆိန္နသမ္မောသံ **သတိံ ကတ္ဝာ** ပရမံ သတိနေပက္ကံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ဆမ္ဘဏ္ဏာ။ပ။ နိသိဒိ ဗြာဟ္မဏသ** ပသာဒသဇ္ဇာနနတ္ထံ။ **အဋ္ဌဝိမုဒါ စရမာနာ**တိ ဂေါစရံ ဂဏ္ဟန္တော။

အဋ္ဌသဋ္ဌိန္တိ အဋ္ဌ ဆန်ံ ပုရဏိ သဋ္ဌိ ဒိဝသဝုတ္တိ၊ အဋ္ဌ အာဒိံ ကတ္ဝာ ဆ ဒိဝသေတိ အတ္ထော။ အစ္ဆန္တသံယောဂေ စေတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **အဋ္ဌ ဆဒိဝသမတ္တကာ**တိ အဋ္ဌတော ဆဋ္ဌဒိဝသမတ္တကာ။ **လာမကာ**တိ နိဟီနာ နိပ္ပလာ။ တေနာဟ **"တိလခါဏုကာ"**တိအာဒိ။

ဥဿာဒေတနာတိ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ပသာရေန အဘိဘဝနေန။ တံ ပန နေသံ အဘိဘဝနံ ဒဿေတုံ **"ကဏ္ဏနဂုံဌာဒီနီ"**တိအာဒိမာဟ။

ဥဗ္ဘိဠကပါဏကာတိ တစံ ဥပ္ပါဋေတ္ဝာ ဝိယ ခါဒကပါဏကာ ဒိကာ-မဂ်ံလာဒယော။

ကဋ္ဌာရဝိဂ်လာတိ နိက္ခန္တပိဂ်လကိ္ခကာ၊ **ကဋ္ဌာရဝိဂ်လာ**တိ ဝါ ရတ္တာဂတ္တာ စ ပိဂ်လစက္ခုကာ စ။ **တိလကာဟတာ**တိ အာဟတတိလကာ၊ တိလပ္ပမာဏောဟိ ဗိန္ဒုဟိ သမန္တာတော သန္ထတသရိရာ။

ပဋိဂါဆာဟိ ဗြာဟ္မဏသ ဓမ္မဒေသနံ ဝဓေသီတိ ပကတိယာ တသ္မာနာ ကထေတုံ့ ဓမ္မဒေသနံ ပဋ္ဌဉ္စာဂဏကိတ္တနဝသေန သတ္ထာဟိ ဝဓေသိ။

ပဗ္ဗဇိတ္ထာတိ ဗုဒ္ဓာယိကာနံ အတ္တနော ပလိဗောဓံ တထာ တထာ ဇာနာပေတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတ္ထာ။

ယထာ စ တတ္ထ ဘဂဝါ ပဋိပဇ္ဇိ၊ တံ ဒဿေတုံ **"ပုန ဒိဝေ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တံ တံ ကုလဃရံ ပေသေတ္ဝာတိ တံ တံ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဓိတရံ တဿ တဿာနုဆ္ဆဝိကဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဒေန္တော တံ တံ ကုလဃရံ ပေသေတ္ဝာ ဗြာဟ္မဏဓမ္မေ ဂရုကရဏာဘာဝတော။

"နဒ္ဓေ မတေ ပဗ္ဗဇိတေ၊ နပုံသကေပိ ဘတ္တရိ။
ဇုတ္ထိယာ ပတိသေဋ္ဌဝယ်၊ နာ အညော ပတိ ဇုန္ဆိယော"တိ—

အယံ ဟိ ဗြာဟ္မဏဓမ္မော။ **အာယိကဋ္ဌာနေ**တိ မာတာမဟိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ သတ္ထု စိတ္တာရာဓနဝသေနာတိ။

ဗဟုဓိတရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဥပါသကဝဂ္ဂ

၁-ကသိဘာရဒ္ဒါဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၇။ **ဒက္ခိဏာဝိရိယမ်ိနှ်** ဒက္ခိဏာဝိရိယနပဒေ၊ တသ္မိံ ဒက္ခိဏာဝိရိယနပဒေ ဒက္ခိဏာဝိရိယဝိဟာဝရေ။ **ဓနေသု ဌပေတ္ဝာ ယုဂေ ယောဇ္ဇေဟီ**တိ ယောတ္တ-ရဇ္ဇုဟိ ယုတ္တာနိ ပယောဇိတာနိ ဇုဓွေဝ အတ္ထော။

ပဌမဒိဝသေတိ ဝပနဒိဝသေသု ပဌမဒိဝသေ အာရဒ္ဓဒိဝသေ။ ပဆ္ဆံနိုဝိ ပရိပုဏ္ဏာနိ၊ ပဂေဝ ဇုတရံနိတိ ဒဿေတုံ **"ပရိပုဏ္ဏပဆ္ဆံ"**ဇုဓွေဝ ဝုတ္တံ။ ဟရိတာလမနောသိလာအဇ္ဇနေဟိ ဥရတ္ထနာဒိသု ဌပိတတ္တာ အာဘာယ ဥဇ္ဇလဂတ္တာ။ **အဝသသာ** ဗလိဗဒ္ဒါ။ ကိလန္တဂေါဏော မောစေတ္ဝာ အကိလန္တသ္သ ယောဇနံ **ကိလန္တပရိဝတ္တနံ**။

သိဟကုဏ္ဍလာနိတိ သိဟမုခကုဏ္ဍလာနိ။ **ဗြဟ္မဝေဋ္ဌန**န္တိ ဗြဟ္မုနော ဝေဋ္ဌနသဒိသံ၊ အဿနခဝေဋ္ဌနသဒိသန္တိ အတ္ထော။

၁-ပတိသေဋ္ဌော ပတိမ္ဟတာ (က)

ဗုဒ္ဓါနံ ကိစ္စာနိ ကာလဝသေန ဝိဘတ္တာနိ **ပဉ္စ ကိစ္စာနိ ဘဝန္တိ**။ **ပုရေဘတ္တ-ကိစ္စန္တိ** ဘတ္တတော ပုဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓေန ကာတဗ္ဗကိစ္စံ။ **ဝိတိနာမေတ္ဝာတိ** ဖလသမာ-ပတ္တိယာ ကာလံ ဝိတိနာမေတ္ဝာ။ **ကဒါစိ ဧကောတိအာဒိ** တေသံ တေသံ ဝိနေယျာနံ ဝိနယနာနုရူပပဋိပတ္တိဒဿနံ။ **ပကတိယာတိ** ပကတိဗုဒ္ဓဝေသေန။ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ရူပကာယသ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနပဋိမဏ္ဍိတဗာတ္တိံသမဟာပုရိသ-လက္ခဏကာယပဗာဘာဗျာမပရိဘာဂေတုမာလာဝိစိတ္တာ ဗုဒ္ဓဝေသော။ **ကဒါစိ အနေကေဟိ ပါဋိဟာရိယေဟိ ဝတ္တမာနေဟိတိ** ဇုမိနာ ပါရမိနံ နိဿန္ဒ-ဘူတာနိ ပါဋိဟာရိယာနံ ရုစိဝသေနေဝ ပကာသနကာနိ ဘဝန္တိ, န သမ္ဗဒါတိ ဒဿေတိ။ ဝေဠုကတ္ဌာ "**ဇုန္ဒဒိလဿ အန္တိေ ဒ္ဝိတမတ္တေ ဒက္ခိဏပါဒေ**"တိ-အာဒိဝစနံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ ဘဂဝတော ကာယေ ပိတရတ္တိံ ယောဘုယျ-တာယ "**သုဝဏ္ဏရသသိဉ္စနာနိ ဝိယာ**"တိ ဝတ္ဝာ ကာယမ္မိ နိလာဒိရတ္တိဟိ တဟံ တဟံ ပိတမိဿိတံ သန္ဓာယ "**ဗိန္ဒိတြပဒုမရိက္ခိတ္တာနိ ဝိယ စာ**"တိ ဝုတ္တံ။ **မဓုရေနာကာရေန သဒ္ဒံ ကရောန္တိ** တုဋ္ဌရဝရဝနတော။

တတ္ထာတိ ဝိဟာရေ။ **ဂန္ဓမဏ္ဍလမာဠေ**တိ ဟတ္ထေန ကတပရိဘဏ္ဍော သမောသရိတဂန္ဓပုပ္ဖဒါမေ မဏ္ဍလမာဠေ။

ဥပဋ္ဌာနေတိ ပမုခေ။ "**ဩဝဒတီ**"တိ ဝတ္ဝာ တတ္ထောဝါဒံ သာမညတော ဒဿေတုံ "**ဘိက္ခဝေ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သမ္ဗုတ္တိ**တိ စက္ခာဒိဇုန္ဒြိယပါရိပူရိ စေဝ ဟတ္ထာဒိသမ္ပဒါ စ။ **သမဿာသိတကာယော** ကိလမထဝိနောဒနေန။ "တဇ္ဇေါ သမာပဇ္ဇနေနာ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဒုတိယဘာဂေ**တိ ဇုမိနာ အပရဘာဂံ တယော ဘာဂေ ကတ္ဝာ တတ္ထ ပုရိမဘာဂံ သေယျနိသဇ္ဇာဝသေန သမာပတ္တိဟိ ဝိတိနာမေတိတိ ဒဿေတိ။ **လောက**န္တိ ရာဇဂဟာဒိသု ယံ တဒါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ၊ တတ္ထ အညတ္ထ ဝါ ဗုဒ္ဓါနကံ ဝိနေယျသတ္တလောကံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ ဝေါလောကေတိ။ **ကာလယုတ္တ**န္တိ တေသံ ဇုန္ဒြိယပရိပါကကာလာနုရူပံ။ **သမယယုတ္တ**န္တိ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ **သမယယုတ္တ**န္တိ ဝါ တေဟိ အာဇာနိတဗ္ဗ-ဝိသေသပဋိလာဘာနုရူပံ။

ဥပဋ္ဌာနေတိ ပမုခေ။ "**ဩဝဒတီ**"တိ ဝတ္ဝာ တတ္ထောဝါဒံ သာမညတော ဒဿေတုံ "**ဘိက္ခဝေ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သမ္ဗုတ္တိ**တိ စက္ခာဒိဇုန္ဒြိယပါရိပူရိ စေဝ ဟတ္ထာဒိသမ္ပဒါ စ။ **သမဿာသိတကာယော** ကိလမထဝိနောဒနေန။ "တဇ္ဇေါ သမာပဇ္ဇနေနာ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဒုတိယဘာဂေ**တိ ဇုမိနာ အပရဘာဂံ တယော ဘာဂေ ကတ္ဝာ တတ္ထ ပုရိမဘာဂံ သေယျနိသဇ္ဇာဝသေန သမာပတ္တိဟိ ဝိတိနာမေတိတိ ဒဿေတိ။ **လောက**န္တိ ရာဇဂဟာဒိသု ယံ တဒါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ၊ တတ္ထ အညတ္ထ ဝါ ဗုဒ္ဓါနကံ ဝိနေယျသတ္တလောကံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ ဝေါလောကေတိ။ **ကာလယုတ္တ**န္တိ တေသံ ဇုန္ဒြိယပရိပါကကာလာနုရူပံ။ **သမယယုတ္တ**န္တိ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ **သမယယုတ္တ**န္တိ ဝါ တေဟိ အာဇာနိတဗ္ဗ-ဝိသေသပဋိလာဘာနုရူပံ။

ပဋိသလ္လီနောတိ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတ္ဝာ သမာပတ္တိံ သမာပန္နော။ **အဓိပ္ပါယံ သမ္ပာဒေန္တော** တံ အဝိရာဓေန္တော၊ အတ္ထာသယာနုရူပန္တိ အတ္ထော။

သကလ။ပ။ ဧဒဝတာယောတိ ဇ္ဈေ လောကဓာတုသာကလ္လံ ဒဋ္ဌုံ၊ န ဒေဝတာသာကလ္လံ။ န ဟိ မဟာသမယေ ဝိယ သမ္ဗဒါ မဇ္ဈိမယာမေ

ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ သမ္ဗတ္ထ သမ္ဗာ ဒေဝတာ သတ္ထု သမီပံ ဥပဂန္ဆန္တိ။ **ကိလာသုဘာဝေါ** ကိလမထေဝ။

ဝိဟာရစိဝရပရိဝတ္တနဝသေနာတိ ဝိဟာရေ နိဝတ္ထနိဝါသနပရိဝတ္တန-ဝသေန။ **အာဒိယိတွာဘ်** ပါရုပနဝသေန ဂဟေတွာ။ တေနာဟ **"ဝာရေ-တွာ"**တိ။ **ဘိက္ခာစာရန္တိ** ဘိက္ခတ္ထံ စရိတမ္ဗဒ္ဓာနံ။

အတိရောစမာနန္တိ တံ တံ အတိက္ကမိတွာ သမန္တတော သမ္ဗဒိသာသု ဝိရောစမာနံ။ **သရီရပ္ပဘန္တိ** အတ္တနော သရီရပ္ပဘံ။ **ဇင်္ဃံ ဝိယ ပဒုမသရန္တိ** ရတနမယကိဉ္ဇက္ခံ ရဇတမယကဏ္ဏိကံ သမန္တတော သမ္ပုလ္လိတကဉ္စနပဒုမံ သဉ္ဆာရိမသရံ ဝိယ။ **ဂဂနတလန္တိ** အဇ္ဇမဟိကာဒိဥပက္လိလေသဝိဂမေန သုဝိ-သုဒ္ဓအာကာသတလံ ဝိယ။ တမ္မိ ဟိ တာရဂဏကိရဏဇာလသမုဇ္ဇလတာယ သမန္တတော ဝိရောစတိ။ **ကနကသိခရန္တိ** ကနကဂိရိသိခရံ။ **သိရိယာ ဇလမာနန္တိ** သမ္ဗသော အနဝဇ္ဇာယ သမ္ဗာကာရေန ပရိပုဏ္ဏကာယတာယ အနညသာ-ဓာရဏာယ ရူပကာယသိရိယာ သမုဇ္ဇလံ၊ ယဿာ ရူစိရဘာဝေါ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ပုဏ္ဏမာသိယံ ပရိပုဏ္ဏကလမနောမမဏ္ဍလံ စန္ဒမဏ္ဍလံ အဘိရောစတိ၊ ပဘာသရဘာဝေါ သဟဿရံသိကိရဏတေဇောဇာလသမုဇ္ဇလံ သူရိယမဏ္ဍလံ အဘိဘဝတိ၊ ဟေမသမုဇ္ဇလဘာဝေါ တဒုဘယေ အဘိဘုယျ ပဝတ္တမာနံ ကေက္ခဏော ဒသသဟသိလောကဓာတုဝိဇ္ဇောတနသမတ္ထမဟာ-ဗြဟ္မုနော ပဘာသမုဒယံ အဘိဝိဟစ္စ ဘာသတိ တပတိ ဝိရောစတိ။

သမန္တပါသာဒိကေတိ သမန္တတော ပသာဒါဝဟေ။ တဉ္ဆ ခေါ သမ္ဗသော သရိတမ္ဗတာယာတိ အာဟ **"ပသာဒနီယေ"**တိ။ **ဥတ္တမဒမထသမထမနုပ္ပတ္တေတိ** ကာယဝါစာဟိ အနုတ္တရံ **ဒန္တဘာဝဉ္စေဝ** အနုတ္တရံ စိတ္တဂူပသမဉ္စ သမ္ပတ္တေ။ **အပ္ပသာဒေနာဘိ** ပသာဒါဘာဝေန၊ ပသာဒပဋိက္ခေပေန ဝါ အသဒ္ဓိယေန။ **ဥဘယထာဝိ နောဘိ** အပ္ပသာဒေါ မဏ္ဍရိယန္တိ ဥဘယထာဝိ နော ဇေ၊ အထ ခေါ အနဘိရတိဘာယ ဥပါရမ္ဘာဓိပ္ပါယေန အပသာဒေန္တော, ဘဂဝတော မုခဘော ကိဉ္စိ ဒေသေတုကာမော ဝါ ဇေမာဟ။ တတ္ထ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **"ဘဂဝတော ပနာ"**တိအာဒိမာဟ။ **အတိတ္တန္တိ** တိတ္တိံ အဂစ္ဆန္တံ။ **ကမ္မဘဂ်န္တိ** ကမ္မဟာနိံ။

တိက္ခပညော သေ ဗြာဟ္မဏော၊ တထာ ဟိ နံ စိရသေဝ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရိသတိ။ **ကထာပဝတ္တနတ္ထမိဿ ဇေမာဟ** "ဧဝံ အဟံ ဣမဿ ကဉ္စိ ဓမ္မံ

သောတုံ လဘိဿာမိ”တိ။ **ဝေနေယျဝသေနာ**တိ အတ္တနော ကသနကာရိဘာဝ-ကိတ္တနမုခေန ဝိနေတဗ္ဗပုဂ္ဂလဝသေန။

သြဋ္ဌာရိကာနီတိ ပါကတိကာနိ။ “သေ ဥတ္တမဒက္ခိဏေယျော”တိ **သဒ္ဓာတ-ဗဟုဗာနော**။ ပါဋိယံ “**ယုဂံ ဝါ နဂ်လံ ဝါ**”တိ **ဝါ**-သဒ္ဒေါ အဝုတ္တဝိကပ္ပတ္ထော။ တေန ဗိဇာဒိံ သဂ်ဏှာတိ၊ တသ္မာ ဗိဇံ ဝါ ဤသံ ဝါ ပရိဂ္ဂဟယောတ္တာနိ ဝါတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဘဂဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ပဋိဝစနံ ဒေန္တော “**သဒ္ဓါ ဗိဇ**”န္တိအာဒိမာဟ။ **ပုဗ္ဗဓမ္မသဘာဂတာယာ**တိ ပဌမံ ဂဟိတဓမ္မသဘာဂတာယ။ ယံ ပနေတ္ထ **ဝတ္တဗ္ဗံ**၊ တံ အင်္ဂကထာရုဠ္ဟမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ သဒ္ဒတော အတ္ထာပတ္တိတော ဝါ ဣဓ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဗဟွါနံ အာနုဘာဝေါ** အယံ၊ ယဒိဒံ ပသဂ်ါဂတဓမ္မမုခေန ဒေသနံ အာရဘိတ္ထာ ဝေနေယျဝိနယနံ။

အနနုသန္ဓိကာတိ ပုဗ္ဗာနုသန္ဓိဝသေန အနနုသန္ဓိကာ။ **ဧဝန္တိ** ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန။ **ဣတ္ထာ**တိ ဧတိသာ ဒေသနာယ။ **ဣသာ**တိ ဘဂဝါ။ **တသာ**တိ ဗြာဟ္မဏဿ။ **အနုကမ္ပာယာ**တိ အသမ္ဘုဏ်ဟိ သတိပိ အနု-ကမ္ပာယ ပုဗ္ဗဏ္ဍတမတ္တေ တိဋ္ဌေယျ၊ တထာ ဇာနန္တော်ပိ အနုကမ္ပကော၊ ဘဂဝါ ပန ဥဘယမ္မပါရိပူရိယာ “ဣဒံ အပုဗ္ဗံ တ”န္တိ အပရိဟာပေတ္ဝာ ကထေတိ။ **သမူလ**န္တိအာဒိနာ သခ်ေပန ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဝရန္တော “**တတ္ထ**”တိ-အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဗိဇသ္မ ကသိယာ မူလဘာဝေါ နာနန္တရိယတော တပ္ပ-မာဏဝိဓာနတော စာတိ အာဟ “**တသ္မိံ။ပ။ ကတ္တဗ္ဗတော**”တိ။ တေန အန္ဓယတော ဗျတိရေကတော စ ဗိဇသ္မ ကသိယာ မူလဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ။ **ကုသလာ**တိ ဣမိနာ အကုသလာ တတော အညထာဝိ ကရောန္တိ၊ တံ ပန အပ္ပမာဏန္တိ ဒဿေတိ။

တသ္မာတိ ဗြာဟ္မဏဿ ဗိဇဥာနိယဿ ဓမ္မဿ စ **ဥပကာရဘာဝတော**။ **ဓမ္မသမ္ဘန္ဓသမတ္ထဘာဝတော**တိ တထာ ဝုတ္တဓမ္မဿ ဖလေန သမ္ဗန္ဓိတုံ ယောဇေတုံ သမတ္ထဘာဝတော။ **တပေါ ဝုဋ္ဌိ**တိ ဝုတ္တဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သခ်ေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ပါကဋံ ကာတုံ “**အယံ ဟီ**”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကဿ-ကဿ ဥပကာရဿ ဗိဇဿ အနန္တရံ ဝုဋ္ဌိ ဝုစ္စမာနာ အဇ္ဇာနေ ဝုတ္တာ နာမ-န ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဗိဇဿ ဝပ္ပကာလေ အနုရူပါယ ဝုဋ္ဌိယာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတော၊ တသ္မာ အဝသာနေ မဇ္ဈေ ဝါ ဝုစ္စမာနာယ ဓမ္မသမ္ဘန္ဓသမတ္ထတာ တဿာ ဝိဘာဝိတာ န သိယာ။ **အတ္တနော အဓိသယေ**တိ ဈာနာဒိဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ။ **ပန္ဆာဒီ**တိ ကသိသမ္ပာရကထနတော ပန္ဆာဝိ။ **ဝတ္တေဒ္ဓော**တိ ကေန္တေန ဝတ္တဗ္ဗော။ **တဒနန္တရံယေဝါ**တိ ဗိဇာနန္တရံယေဝ။ **ဝုစ္စမာနာ** ဝုဋ္ဌိ **သမတ္ထာ**

ဓဟာတိ၊ ဗိဇသ္သ ဖလေန သမ္ဗန္ဓေန သမတ္ထာတိ ဒိပိတာ ဟောတိ အနန္တရ-ဝစနေနေဝ တသ္သာ အာသန္နဥပကာရတ္တာဒိပနတော။

သမ္ပသာဒလက္ခဏာတိ ပသီဒိတမ္ဗေ ဝတ္ထုသ္မိံ သမ္ဓဒေဝ ပသီဒနလက္ခဏာ။ **သြကပ္ပနလက္ခဏာ**တိ သဒ္ဓေယျဝတ္ထုနော ဝေမေတန္တိ ပက္ခန္ဒနလက္ခဏာ။ **မူလ-ဓိဇ**န္တိအာဒီသု မူလမေဝ ဗိဇံ မူလဗိဇံ။ သေ နယော သေသေသုပိ ဗိဇဂါမသ္သ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ဘူတဂါမော ပန မူလံ ဗိဇံ ဇေသ္ဌာတိ **မူလဗိဇ**န္တိအာဒိနာ ဝေဒိတမ္ဗော။ **ဗီဇဗိဇ**န္တိ ပဋ္ဌမံ ပန ပစ္ဆိယန္တရသမဝါယေ သဒိသဖလုပ္ပတ္တိယာ ဝိသေသကာရဏဘာဝတော ဝိရူဟနသမတ္ထေ သာရဖလေ နိရုဇ္ဈော ဗိဇသဒ္ဒေါ တဒတ္ထသိဒ္ဓိယာ မူလာဒိသုပိ ကေသုစိ ပဝတ္တာတိတိ တတော နိဝတ္တနတ္ထံ ဇေကေန ဗိဇ-သဒ္ဒေန ဝိသေသေတ္ဝာ ဝုတ္တံ **"ဗီဇဗိဇ"**န္တိ "ဒုက္ခဒုက္ခံ ရူပရူပ"န္တိ စ ယဿာ။ ဇေဝမ္ပိ ဇ္ဈာနာ အတ္ထေန ဇ္ဈာနသ္သပိ နိပ္ပရိယာယေဝ ဗိဇဘာဝေါတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"တံ သဗ္ဗမ္ပိ။ ပ။ ဂန္ဆတီ"**တိ။

ဇ္ဈာနံ ကထဉ္ဈိ ဝတ္တမ္ဗေ သဒ္ဓါယ သြပမ္မတ္တေ ဗိဇေ သဒ္ဓါယ ဗိဇဘာဝံ ဝိဘာဝေတုံ **"တတ္ထ ယထာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ကာမံ သဒ္ဓါပနိသံ သီလံ၊ တထာပိ သမာဓိသ္သ ဝိယ သုဗ္ဗေသမ္ပိ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ အာဒိမူလဘာဝတော သဒ္ဓါယပိ ပတိဋ္ဌာ ဟောတီတိ အာဟ **"ဟဒ္ဒာ သီလမူလေန ပတိဋ္ဌာတိ"**တိ။ ယသ္မာ သဗ္ဗသော ပုဂ္ဂလသ္သ သဒ္ဓါဝသေန သမထဝိပဿနာရမ္ဘော၊ တသ္မာ သာ **"ဥပရိ သမထဝိပဿနာကိံ္ခ ဥဒ္ဓါဗေတိ"**တိ ဝုတ္တာ။ တန္တိ မဉ္ဉတိဇံ။ **ပထဝိရသံ အာပေါရသန္တိ** သသမ္ဘာရပထဝိအာပေသု လဗ္ဘမာနံ ရသံ။ **ဂဟတ္ထာ**တိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟကာ။ **ဓညပရိပါကဂဟဏ္ဍန္တိ** ဓညပရိပါကနိမ္မတ္တိ-အတ္ထံ။ **ရသန္တိ** သဒ္ဓါသိလမူလဟေတုသမထဝိပဿနာဘာဝနာရသံ အာဒိ-ယိတ္ဝာ။ **အရိယမဂ္ဂနာဒ္ဓေနာ**တိ အရိယမဂ္ဂသောတေန။ **အရိယဖလဓညပရိ-ပါကဂဟဏ္ဍန္တိ** အရိယဖလမေဝ ဓနာယိတမ္ဘတော ဓညံ တသ္သ နိမ္မတ္တိအတ္ထံ။ ဓညနာဠိ နာမကလ္လာသနိသယဘူတော ပစ္ဆိမဒေသော၊ **ကလ္လော** တဗ္ဘန္တရော တံနိသယော်ယေဝ ဒလ္လော။ **ပသဝေါ** နာမ ပုပ္ပံ။ **ဝုဋ္ဌိန္တိ** အဝယဝပါရိပူရိ-ဝသေန ဝုဋ္ဌိံ။ **ဝိရူဠ္ဍိန္တိ** မူလသန္တာနဒဠ္ဠတာယ ဝိရုဠ္ဟတံ။ **ဇဝပုလ္လန္တိ** ပတ္တနာ-ဠာဒိဟိ ဝိပုလဘာဝံ။ **ဒိရံ ဇနေတ္ဝာ**တိ တရုဏသလာဋုကဘာဝပ္ပတ္တိယာ တက္ခဏလသ ဗိဇသ္သ ဗိဇဘာဝတံ ဒိရံ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ။ **သော**တိ သဒ္ဓါ။ **ပတိဋ္ဌဟိ-တ္ဝာ**တိ ကမ္မပထာကမ္မပထသမ္ဘာဒိဋ္ဌသဟိတေန အာဒိတော ပဝတ္တာသီလမတ္တေန ပတိဋ္ဌဟိတ္ဝာ။ **ဝုဋ္ဌိန္တိ**အာဒိသု သုပရိသုဒ္ဓါဟိ သီလစိတ္တဝိသုဒ္ဓိဟိ ဝုဋ္ဌိံ။ ဒိဋ္ဌိကင်္ခာ-ဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဟိ **ဝိရူဠ္ဍိ**ံ။ မဂ္ဂါမဂ္ဂပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဟိ **ဇဝပုလ္လံ** ပတ္ဝာ။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဒိရန္တိ သာဒုရသသုဝိသုဒ္ဓိဘာဝတော ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-သဒိဘံ ဒိရံ ဇနေတ္ဝာ။ **အနေက။ပ။ဖလန္တိ** အနေကပဋိသမ္ဘိဒါအနေကာဘိ-ညာဏပရိပုဏ္ဏံ အရဟတ္တဖလသိသံ နိပ္ဖါဒေတိ။

ဗိဇကိစ္ဆကရဏတောတိ ဗိဇကိစ္ဆသ ကရဏတော။ ယံ ဟိ တံသဒိသသ ဝိသဒိသသ စ အတ္တနော ဖလသ ပတိဋ္ဌာပနသမ္ဘန္ဓနနိပ္ဖါဒနဒိဋ္ဌိတံ ဗိဇသ ကိစ္စံ၊ တသ ကရဏတော နိဗ္ဗတ္တနတော **"ဧဝံ သဒ္ဓါ ဗိဇကိစ္စ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ အနညသာဓာရဏံ သဒ္ဓါယ ကုသလဓမ္မာနံ ဗိဇဘာဝံ ဒသ္သေတိ။ **သာ စာတိ-အာဒိနာ** တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတိ။ ဣဒါနိ တတ္ထ အာဂမံ ဒသ္သေန္တော **"သဒ္ဓါဇာတော"**တိအာဒိမာဟ။ တေန ယထာ သပ္ပုရိသူပနိဿယသသ သဒ္ဓမ္မဿဝနသ စ၊ ဧဝံ အနဝဿဝယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ သဒ္ဓါမူလကာရ-ဏန္တိ ဒဿေတိ။

ဣန္ဒြိယသံဝရော ဝိရိယဿ အကုသလဓမ္မေ, ဒုက္ကရကာရိကာ ဓုတင်္ဂဿ, အကု-သလဓမ္မေ စေဝ ကာယဿ တပတိ ဝိဇ္ဈာဓတိတိ **တပေါ**တိ ဝုစ္စတိ။ **ဣန္ဒြိယသံဝရော အဓိပ္ပေတော** ဝိရိယဿ ဓောရယှဘာဝေန ဂယှမာနတ္တာ, ဣတရေသံ ဝုဋ္ဌ-ဘာဝဿ အနုယုဇ္ဇမာနတ္တာ။ အာဒိ-သဒ္ဒေန ကလလင်္ဂါရဝုဋ္ဌအာဒိနံ သင်္ဂဟော။ **သမနုဂ္ဂဟီတန္တိ** ဥပဂတံ။ ဝိရုဟနာမိလာယနနိပ္ဖတ္တိဝစနေဟိ ဓညဗီဇသန္တာ-နဿ ဝိယ တေသံ ဝုဋ္ဌိယာ သဒ္ဓါဗီဇသန္တာနဿ တပေါဝုဋ္ဌိယာ အာဒိမဇ္ဈ-ပရိယောသာနေသု ဥပကာရတံ ဒဿေတိ။

ပုရိမပဒေသုပီတိ **အဝိ**-သဒ္ဒေန ပရပဒေသုပီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော "ဟိရိ မေ ဤသာ၊ မနော မေ ယောတ္တ"န္တိ ဣစ္ဆိတတ္တာ၊ "သတိ မေ"တိ ဇတ္ထ မေ-သဒ္ဒေါ အာနေတ္ဝာ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ဥဒကမ္ပိ တာဝ ဒါတမ္ဗံ ဟောတိ** နဒီတဠာကာ-ဒိတော အာနေတ္ဝာ။ **ဝိရိယမလီမဒ္ဒေ** စတုဗ္ဗိဓေ **ယောဇေတ္ဝာ**။ **နိစ္စကာလံ** အတ္ထိတိ ဝစနသေသော။

သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာ အဓိပ္ပေတာ အမတပ္ပလာယ ကသိယာ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **ဝိပဿနာ ပညာ စာ**တိ ဒုဝိဓာပိ ပညာ ဥပနိဿယာ ဟောတိ ဝိသိဋ္ဌဘာဝတော။ တေနာဟ **"ယထာ ဟိ"**တိအာဒိ။ **ပညာ**တိ ပကာရေဟိ ဇာနာတီတိ ပညာ။ ပညဝတံ ပညာ ပုရတော ဟောတိ ယောနိသောမနသိကာရဿ ဝိသေသပစ္စယဘာဝတော, သဟဇာတာဓိပတိသု စ ဥက္ကဋ္ဌဘာဝတော။ **သိရီ**ဘိ သောဘဂ္ဂံ။ **သတံ ဓမ္မာ** သဒ္ဓါဒယော။ **အနု-ယိကာ**တိ အနုဂါမိနော။ **ဤသာဓဒ္ဓါ ဟောတီ**တိ ဟိရိသဒ်ဒါတဤသာယ ဓဒ္ဓါ

ဟောတိ၊ ပညာယ ကဒါစိ အပ္ပယောဂတော မနောသီသေန သမာဓိ ဒုဓ ဝုတ္တောတိ အာဟ **"မနောသင်္ခါတသ သမာဓိယောတ္တသာ"**တိ။ သမံ ဥပနေတ္တာ ဗန္ဓိတ္တာ ဗန္ဓရဇ္ဇုကတ္တာ **သမာဓိယောတ္တံ**။ **ကေတော ဂမနာ်** လိနစ္ဆာရဒ္ဓသဒ်ါဘံ **ကေ**ပသတော ဂမနံ ဝါရေတ်။ မဇ္ဈိမာယ ဝိပသနာ-ဝိထိယာ ပဋိပါဒနတော ကာယာဒိသု သုဘသုခနိစ္စတ္တဘာဝဝိဂမနေ ပညာယ ဝိသေသပစ္စယာ သတိတိ ဝုတ္တံ **"သတိယုတ္တာ ပညာ"**တိ တသာ သတိဝိပ္ပ-ယောဂါသဇ္ဈာဝတော။ သန္တိဌနာဒိန အယံ ဝိသေသော—ပုရိမပဒ္ဓိမာနံ ဓမ္မာနံ နိရန္တရတာယ ကေဘူတာနံ ဝိယ ပဝတ္တိ **သန္တိဌနတာ၊** ကေသမ္ပဟ-ဝသေန ကေဘူတာနမိဝ ပဝတ္တိ **သမ္ပဟဿနတာ၊** ဒုပ္ပဋိညျကိစ္စဘေဒဝသေန ကေဘူတာနမိဝ ပဝတ္တိ **ကိစ္စဿနတာ၊** ကောရမ္မဏဝသေန ကေဘူတာနမိဝ ပဝတ္တိ **အာရမ္မဏဿနတာ**။ သဗ္ဗေသံ, သဗ္ဗာနိ ဝါ ကိလေသာနံ မူလသန္တာန-ကာနိ **သဗ္ဗ**။**ပ**။**သန္တာနကာနိ**။ အနုပ္ပယောဂေါဟိ အတ္ထော။ **ပဒါလေတိတိ** ဘိန္ဒတိ, သမုစ္ဆိန္ဒတိ။ **သာ စ ခေါ** "ပဒါလေတိ"တိ ဝုတ္တာ **လောကုတ္တရာ**ဝ ပဉ္ဉာ အနုသယပ္ပဟာနသာ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ သန္တိဌနာဒိဘေဒနာ ပန လောကိယာပိ ဟောတိ ဝိပသနာဝသေန ဌနဝိနိဗ္ဘောဂသာ နိပ္ပါဒနတော။ တေနာဟ **"ဣတရာ ပန လောကိကာပိ သိယာ"**တိ။

ဟိရိယတီတိ လဇ္ဇတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိတိ အတ္ထော။ တသ္မာ **"ပါပကေဟိ ဓမ္မေဟိ"**တိ နိသဏ္ဌာဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟေတုမှိ ဝါ ကရဏဝစနံ။ **ဩတ္တပ္ပတိ ဂဟိတမေဝ၊** န ဟိ လဇ္ဇနံ နိဗ္ဘယံ ပါပဘယံ ဝါ အလဇ္ဇနံ အတ္ထိတိ။ **ရုဇ္ဇလဋ္ဌိတိ** ရဂ္ဂဒဏ္ဍော။ တေန ပဒေသေန ကသနတော ဝိသေသတော နဂ်လန္တိ ဝုစ္စတိတိ အာဟ **"ဣသာ ယုဂနဂ်လံ ဓာရေတိ"**တိ။ ကာမံ ပညာရဟိတာ ဟိရီ အတ္ထိ၊ ဟိရရဟိတာ ပန ပညာ နတ္ထေဝါတိ အာဟ **"ဟိရိ။ပ။ အဘာဝ-တော"**တိ။ သန္ဓိဋ္ဌာနေ ကမ္မနာဘာဝတော **အစလံ**။ ထိရဘာဝေန **အသိထိလံ**။ ဟိရိပဋိပက္ခဝဓုပညာ ပဋိပက္ခဝသေန စ အသိထိလဘာဝေန စ **အစလာ အသိ-ထိလာ**တိ အာဟ **"အဗ္ဗောကိဏ္ဏာ အဟိရိကေနာ"**တိ။ နာဋ္ဌိယာ မိနမာန-ပုရိသော ဝိယ အာရမ္မဏံ မုနာတိ ပရိစ္ဆိန္ဒတော ဇာနာတီတိ **မနော**။ **မနောသီသေနာ**တိ မနသော အပဒေသေန။ **တံသမ္ပယုတ္တော**တိ ဋ္ဌမိနာ ကုန္တသဟစရဏတော ပုရိသော ကုန္တော ဝိယ မနသဟစရဏသမာဓိ "မနော"တိ ဝုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ **သာရထိနာ**တိ ကဿကေန။ သော ဟိ ဋ္ဌဓ ဗလိဗဒ္ဓါနံ သာရဏတော ပါစနတော "သာရထိ"တိ အဓိပ္ပေတော။ **ကောဗန္ဓ-နာ**နိ ကောဗန္ဓကရဏံ။ **သကကိစ္စေ**တိ သကကိစ္စေန ယုတ္တော။ တေန ဟိ

ဤသာဒိသု ယထာရဟံ ဗန္ဓိဘ္ဟာ ကောဗန္ဓေသု ဂါတေသု နဂ််လေသု ကိစ္စံ ဋ္ဌပ္ပတိ, နော အညထာတံ် တံ **"တေ သကကိစ္စေ ပဋိပါဒေတိ"**တိ ဝုတ္တံ။ **အဝိက္ခေပသဘာဝေနာ**တိ အတ္တနော အဝိက္ခေပသဘာဝေန။ **ဗန္ဓိတ္ဝာ**တိ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝေန အတ္တနာ သမ္ဗန္ဓိတ္ဝာ။ **သကကိစ္စေ**တိ ဟိရိအာဒိဟိ ယထာသကံ ကတ္တဗ္ဗေ ကိစ္စေ။

စိရကတာဒိမတ္ထေနိ စိရဘာသိတမ္ပိ အတ္ထံ။ **သရတိ** အနုဿရတိ ကာယာဒိံ အသုဘာဒိဘေဒေ နိစ္ဆာယတိ။ **ဖာလေတိ**တိ ပဒါလေတိ။ ပါဇေနိ် ဂမေနိ်တိ တံ **ပါဇနံ်**။ **ဋ္ဌဇဋ္ဌမသ္မိ**ံ သုတ္တေ **"ပါဇန"**နိ် ဝုတ္တံ ဇ-ကာရဿ စ-ကာရံ ကတ္ဝာ။ **ဖာလပါဇနေ**နိ် ဋ္ဌမမတ္ထံ ဒဿေတုံ **"ယထာ ဟိ ဗြာဟ္မဏ။ပ။ သတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဋ္ဌဒါနိ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **"တတ္ထ ယထာ"**တိအာဒိမာဟ။ **နဂ််လံ အနုရက္ခတီ** ဘိဇ္ဇနဖာလနတော။ **ပုရတော စဿ ဂစ္ဆတီတိ** အဿ နဂ််လဿ ကဿနေ ဘူမိယာ ဝိလိခနေ ပုရတော ဂစ္ဆတိ ပုဗ္ဗဂံမာ ဟောတိ။ **ဂတိယော**ဘိ ပဝတ္တိယော။ **သမန္နေသမာနာ**တိ **သ**ရဏဂမနေန ဂဝေသမာနာ။ **အာရမ္မဏေ ဝါ** ကာယာဒိကေ **ဥပဋ္ဌာပယမာနာ** အသု-ဘာဒိဝသေန **ပညာနဂ််လံ ရက္ခတိ**။ သဘာဝါသဘာဝူပဂမေ ဖာလော ဝိယ နဂ််လဿ **"အာရက္ခာ"တိ ဝုစ္စာ** "သဗ္ဗာနတ္ထတော သတိ ရက္ခတိ"တိ ကတ္ဝာ။ တထာ ဟေသာ အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ **စိရကတစိရဘာသိတာနံ** အသမ္မုဿန-ဝသေန သတိ ပညာနဂ််လဿ ပုရတော ဟောတိတိ ဝတ္ဝာ တဿ ပုရတော-ဘာဝံ ဒဿေတုံ **"သတိ။ပ။ နော ပမုဋ္ဌေ"**တိ အာဟ။ **သတိပရိစိတေ**တိ သတိယာ ပဋ္ဌာပိတေ။ "ဥပဋ္ဌာပိတေ"တိပိ ပါဌော၊ အယမေဝတ္ထော။ **သံသီဒိတုံ နု ဒေတိ**တိ သကိစ္စကိရိယာယ သံသီဒနံ ကာတုံ နု ဒေတိ။ ကောသဇ္ဇ-သဒ္ဒါတံ် သံသီဒနံ **ကောသဇ္ဇသံသီဒနံ**။

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဝုတ္တံ ကာယိကဝါစသိကသံယမဿ ကထိတတ္တာ။ **အာဟာရေ ဥဒရေ ယတော**တိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗအာဟာရေ သံယတဘာဝ-ဒဿနေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတာယ စတ္ဂသုပိ ပစ္စယေသု သံယတဘာဝေါ ဒီပိတောတိ အာဟ **"အာဟာရမုခေနာ"**တိအာဒိ။ သံယတဘာဝေါ စေတ္ထ ပစ္စယဟေတု အနေသနာဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ **"နိရုပက္ကိလေသောတိ အတ္ထော"**တိ။ ဘောဇန-သဒ္ဒေါ အာဟာရပရိဘောဂေ နိရုဠ္ဠောတိ ဂတ္ဝာ ဝုတ္တံ **"ဘောဇနေ မတ္တ-ညုတာမုခေနာ"**တိ။ ပရိဘုဉ္ဇနဋ္ဌေန ပန ဘောဇနသဒ္ဒမုခေနာတိ ဝုတ္တော အဓိပ္ပေတတ္ထော လဇ္ဇာတေဝ။ **တေနာ**တိ ကာယဂတ္တာတိအာဒိဝစနေန။ **နဝိလုမ္ပန်**္တိ "ဒိပေတိ"တိ ပဒံ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓော။

ဒ္ဝီဟာကာရေဟိဘိ အဒ်ဒ္ဝါဒိနံ အဒ်ဒ္ဝါဒိဝသေန ဒ်ဒ္ဝါဒိနဉ္စ ဒ်ဒ္ဝါဒိဝသေနာတိ ဧဝံ ဒ္ဝိပ္ပကာရေဟိ။ **အဓိသံဝါဒနံ** အဝိတထကထနံ။ **ဆေဒနံ** မူလပ္ပဒေသေ နိကန္တနံ။ **လုနနံ** ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆေဒနံ။ **ဥပ္ပါဋနံ** ဥမ္မူလနံ။ **အသိတေနာ**ဘိ ဒတ္တေန၊ လာယိတေနာတိ အတ္ထော။ **ဓိသံဝါဒန**သဒ္ဒါတာနံ **တိဏာနံ၊** အဋ္ဌနွံ အနရိယဝေါဟာရာနန္တိ အတ္ထော။ **ယထာဘူတဉာဏန္တိ** နာမရူပပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ။ **သစ္စန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ** အဝိပရီတဝုတ္တိကတ္တာ။ **ဆေဒက်** ဆိန္ဒနကံ။ **နိဋ္ဌါန**န္တိ နိဋ္ဌါယကံ။ ဇ္ဈာဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ ဒ်ဒ္ဋ္ဌိ **"ဒ်ဒ္ဋ္ဌိသစ္စ"**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဒ္ဝီသု ဝိကပ္ပေသူ**တိ ဘာဝကတ္တုသာဓနဝသေန ဒ္ဝီသု ဝိကပ္ပေသု။ **"နိဋ္ဌါန"**န္တိ ဥပယောဂဝသေနေဝ အတ္ထော။

သီလမေဝ "သောရစ္စ"န္တိ ဝုတ္တံ "ပါဏာတိပါတာဒီဟိ သုဋ္ဌု ဩရတသကမ္မ"န္တိ ကတ္ဝာ။ သဒ္ဓါရဒ္ဓကာဒိနံ အဘာဝတော သုန္ဒရဘာဝတော သုန္ဒရေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ရတတ္တာ သုရတော၊ အရဟာ။ တသ္သ ဘာဝေါ **သောရစ္စံ၊** အရဟတ္တံ။ **အပ္ပမောဒနမေဝ** အစ္ဆန္နာယ ပမောစနံ နဟော်တိ။

ယဒ္ဂေန ဝိပဿနာယ ပညာယ တံသဟဂတဝိရိယဿ စ နဂ်လဒ္ဓေရယ္ဟတာ, တဆာပဝတ္တကုသလဘာဝနာယ စ ကသိဘာဝေါ စ၊ တဒ္ဂေန တတော ပုရေတရံ ပဝတ္တပညာဝိရိယပါရမိနံ နဂ်လဒ္ဓေရယ္ဟတာ, တဆာပဝတ္တကုသလဘာဝနာယ စ ကသိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော **"ယထာ ဟိ"**တိအာဒိမာဟ။ ဓုရံ ဝဟတီတိ **ဒေါရယ္ဟံ။ ယထာဝုတ္တံ ဃနန္တိ** အသ္မိမာနာဒိဘေဒံ ဃနံ။ ဝဟိတဗ္ဗာ အာဒိဘူတာ ဓုရာ ဧတေသံ အတ္ထီတိ ဓုရာ၊ ပုရိမဓုရဝါဟကာ။ တံမူလကာ အပရံ ဓုရံ ဝဟန္တော ဒေါရယ္ဟာ၊ **ဓုရာ စ ဒေါရယ္ဟာ စ ဓုရဒေါရယ္ဟံ** ကတ္တဝသေန။ **ဝဟန္တိ**န္တိ ကသန္တေန ပဝတ္တန္တံ။

ဂ္ဂါမယောဂါဒိဟိ **ယောဂေဟိ ခေမတ္တာ** အနုပဒ္ဒဝတ္တာ။ **တံ နိဗ္ဗာန**ံ **အဓိကိစ္စ** ဥဒ္ဒိသ။ **ဝါဟိယတိ** ဝိပဿနာယ သဟဂတံ။ **အာဘိမုခံ ဝါဟိယတိ** မဂ္ဂပရိယာပန္နံ။ **ခေတ္တကောဋ္ဌိန္တိ** ခေတ္တမရိယာဒံ။ **ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ**တိ ဒိဋ္ဌိယာ သဟဇာတေကဋ္ဌေ ပဟာနေကဋ္ဌေ စ။ **သြဋ္ဌာရိကေ**တိ ဥပရိမဂ္ဂဝဇ္ဈေ ဥပါဒါယ ဝုတ္တံ၊ အညထာ ဒဿနပဟာတဗ္ဗာဝိ ဒုတိယမဂ္ဂဝဇ္ဈေဟိ သြဋ္ဌာရိကာတိ။ **အဏုသဟဂတေ**တိ အဏုဘူတေ။ ဣဒံ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂဝဇ္ဈေ ဥပါဒါယ ဝုတ္တံ။ **သမ္မကိလေသေ** အဝသိဋ္ဌသမ္မကိလေသေ **ပဇဟန္တံ အနိဝတ္တိနံ ဂန္ဆတိ** ပုန ပဟာတဗ္ဗတာယ အဘာဝတော။ **အနိဝတ္တိန္တိ** န နိဝတ္တနံ၊ ယထာ နိဝတ္တနံ

နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နေ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"နိဝတ္တနရဟိတ"**န္တိအာဒိ။ **ဧတံ ပန** တဝ ဓုရဓောရယ္ဟံ။

ဧဝမေသာ ကသီတိ ယထာဝုတ္တာသ ပစ္စာမသနံ။ တေနာဟ **"နိဂမနံ ကရောန္တော"**တိ။ ဝုတ္တသေဝ ဟိ အတ္ထသ ပုန ဝစနံ။ **ပညာနင်္ဂလေန သတိဖာလံ အာကောဋ္ဋေတွာ**တိ ပညာသင်္ခါတေန နင်္ဂလေန သဋ္ဌိံ သတိဖာလသ ကောဗ္ဘဘာဝကရဏေန အာကောဋ္ဋေတွာ။ **ကဋ္ဌာ**တိ ဇာတ္တေ "ကသိ"တိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ "ကဋ္ဌာ ကသိ"တိ။ **ကမ္မပရိယောသာန**န္တိ ယထာဝုတ္တကသိကမ္မသ ပရိယောသာနဘူတံ။ ယဒိပိ ပုဗ္ဗေ "ပညာ မေ ယုဂနင်္ဂလ"န္တိအာဒိနာ အတ္တုဒ္ဒေသိကဝသေနာယံ အမတ-ပ္ဖလာ ကသိ ဒဿိတာ၊ မဟာကာရုဏိကသ ပန ဘဂဝတော ဒေသနာ သဗ္ဗသပိ သတ္တနိကာယသ သာဓာရဏာ ဧဝါတိ ဒဿနွော **"သာ ခေါ ပနေသာ"**တိအာဒိမာဟ။

ဒိဝသေယေဝါတိ တံဒိဝသေ ဧဝ။ **အာဒိမာဟာ**တိ ဇာတ္တေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကဆာပရိယောသာနေ ပါဋိပဒေသော ဂဟိတောတိ တဒညံ "ဧဝံ ဝုတ္တေ"တိ-အာဒိပါဋိံ သန္ဓာယ "**တတော ပရဉ္စာ**"တိ အာဟ။

ကသိဘာဝနဒါဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဥဒယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၈။ **ဧတံ ဝုတ္တန္တိ** "သြဒနေန ပူရေသီ"တိ ဧတံ ဝစနံ ဝုတ္တံ။ **"ဂဟေတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသီ**တိ ဘဂဝတော အဓိဋ္ဌာနဗလေနာ"တိ ဝဒန္တိ။ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဝိနေတုကာမတာယ ကိရ ဘဂဝါ တထာ အကာသိ။

ဥပါရမ္ဘဘယေနာတိ ပရွပဝါဒဘယေန။ **အဝတ္ထာဝံ နိဝတ္တော** "အဇ္ဇာ-ဂတောပိ ပါသတ္ထော[1] ဝါစာမတ္တေနပိ နု ပူဇေတမ္ဟေ"တိ ၂ ဗြာဟ္မဏဓမ္မေ ဝုတ္တတ္တာ။ **ပက္ကန္တော**တိ ဗြာဟ္မဏသ ဓမ္မံ အဝတ္ဝာ ပက္ကန္တော ဗြာဟ္မဏသ နာ တာဝ ဉာဏံ ပရိပက္ကန္တိ။ **ဧတံ ဝစနံ။ပ။ မဂမာသိ** "ပုနပ္ပုနံ ဧဧဝ ဝပန္တိ

၁-အဇ္ဇာဂတော အတိထိ၊ ပါသတ္ထော ဝေဒဝိရုဒ္ဓါစာရော (က)

၂-မနုဓမ္မသတ္ထေ စတုတ္ထဇ္ဈာယေ တိသ်သတိမံ ဂါထံ နိဿာယ ဝုတ္တဝစနမိဒံ။

ဗိဇ”န္တိအာဒိနာ ဓမ္မံ ကထေတုံ အဝသံ အာကခ်ေန္တော။ ပကာရတော ကဿတိတိ **ပကဋ္ဌကော၊** ရသတဏှာယ ပကဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ရသဂိဒ္ဓေါ”**တိ။

“ပုနပ္ပုနံ စေဝ ဝပန္တိ ဗိဇ”န္တိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗိဇ**န္တိ စ ဣတိ-သဒ္ဒေါ နိဒဿနတ္ထော ဝါ။ တေန အဝယဝေန သမုဒါယံ နိဒသေ်တိ။ **ဆြသက္ကသိ**တိ သက်ောစသိ။ **ဝုတ္တ**န္တိ ဝပနံ ကတံ။ တဿာ ဝုတ္တံ **“အလ-ဗတ္တာဝတာ”**တိ။ **ဝဿိတ္ဝာ**တိ ဝုဋ္ဌိံ ပဝတ္တေတ္ဝာ။

ဒေသနာ။ပ။ ဒသေ်တိ ဗြာဟ္မဏော်န ဝုတ္တံ အယုတ္တဝစနံ ပရိဝဇ္ဇေန္တော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဘိက္ခာစရိယာ နာမ ဘိက္ခူနံ ကာယဂတာ ဝုတ္တိတိ။ ခိဏာ ဟတ္ထေန နယန္တိတိ ဝါ **ခီရနီကာ။ ကိလမတိ**တိ တံတံကိစ္စကရဏဝသေန ခိဋ္ဌတိ။ **ဖန္ဒတိ**တိ အနတ္ထသမာယောဂဝသေန ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ **အပုနဗ္ဘဝါယာ**တိ အာယတိံ အနုပ္ပတ္တိယာ။ **မဂ္ဂါနာမာ**တိ ဥပါယော နာမ နိဗ္ဗာနံ တသ်ိံ လဒ္ဓေ ပုန်ဗ္ဘဝါဘာဝတော။ “ပုနပ္ပုန”န္တိ ဝစနံ ဥပါဒါယ ဗိဇဝပနာဒယော ပုန်ပ္ပုနဓမ္မာ နာမ ဇာတာတိ အာဟ **“သောဠသ ပုနပ္ပုနဓမ္မေ ဒသေ်န္တေ-နာ”**တိ။

ဥဒယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဒေဝဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၉။ **ဥဒရဝါတေဟိ**တိ ဝါတကတဝိဇ္ဇနတော်ဒနာဒိဝသေန အပရာပရံ ဝတ္တမာနေဟိ ဥဒရဝါတေဟိ၊ တဿ ဝါ ဝိကာရေဟိ။ နိဗ္ဗတ္တိပဋ္ဌာကကာလေ ပန ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော၁။ **အရညွ**န္တိ ဘဂဝတော ဘိက္ခူနဉ္စ ဝသနဋ္ဌာနဘူတံ တပေါဝနံ။ တံ **နိဒ္ဓူမံ ဟော်တိ** ဥဒကတာပနသ်ိပိ အကရဏတော။ **တဿာ**တိ ယသ္မာ တသ် ဥတ္တာဒကဝိဂ္ဂိဏှနစရိယာယ ဇိဝိကာကပ္ပနံ ဟော်တိ၊ တသ္မာ။

ဝတ္တမေတံ တသ် ပတိကာရတ္ထံ ပရိကထာဒိနမ္ပိ ကာတုံ လဗ္ဘနတော။ ဣဒါနိ တတ္ထ ကာရဏမ္ပိ သဝိသယံ ဒသေ်တုံ **“ဝဏ္ဏံ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဘဂဝါ ဟိ အာယသ္မတော ဥပဝါဏသ် ဒေဝဟိတဗြာဟ္မဏသ် တံ သမ္ပာဝိတံ

၁-ကာရဏံ ဝိယ ဝိသေသံ (က)

ဘဝိဿတိ တိကိစ္ဆာပဋိယတ္တံ, တာယ စ အတ္တနော ရောဂဿ ဂူပသမနံ, တပ္ပ-သင်္ခေန စ ဒေဝဘိတဗြာဟ္မဏော မမ သန္တိကံ အာဂန္ဆာ ဓမ္မဿဝနေန သရဏေသု သီလေသု စ ပတိဋ္ဌဟိဿတီတိ သမ္ဗဓိဒံ ဥက္ကာ ဧဝံ "**ဣဿ မေ တွံ ဥပဓါဏ ဥဏ္ဟောဒကံ ဇာနာဟီ**"တိ အဝေါစ။ **အာဂမနီယပဋိပဒံ** ပုဗ္ဗဘာဂ-ဂပဋိပဒံ ပုဗ္ဗဘာဂဂပဋိပတ္တိံ **ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ** အနုတ္တရိမနုဿဓမ္မတ္တာ။ **သဒေဝ-ကေန လောကေနာတိ** အနဝသေသတော လောကဿ ဂဟဏံ။ ဖလဝိသေ-သာကာရိယ ပူဇေတဗ္ဗာတိ ပူဇနီယာ၊ တေ ဧဝ ဇုဓ "**ပူဇနေယျာ**'တိ ဝုတ္တာ။ တထာ အာဒရေန ပူဇေတဗ္ဗတာယ သက္ကာရိယာ၊ အာ-ဂ ရဿ ရဿတ္တံ, ရိ-သဒ္ဒဿ စ ရေ-အာဒေသံ ကတ္ဝာ "**သက္ကရေယျာ**"တိ ဝုတ္တံ။ "အပစယေ-ယျာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ယ-ကာရလောပံ ကတ္ဝာ "**အပစေယျာ**"တိ ဝုတ္တံ။ **တေသန္တိ** သဒေဝကေန ပူဇနေယျာဒိနံ။ **ဟရိတုန္တိ** နေတုံ။

ဇော်ကေနဝိတိ ဥပသင်္ကမနာဒိနာ **ဇော်ကေန** အပ္ပမတ္တကေနပိ ကတဝဇ္ဇေန **အယံ ကိတ္တိ။ပ။ သောဗနဿဇာတော**။

ယဇမာနဿာတိ ဒေယျဓမ္မံ ဒေန္တဿ။ ဒက္ခိဏာယ ဇုဏ္ဍံ နာမ ဝိပုလ-ဖလဘာဝေါတိ အာဟ "**မဟပ္ဖလော ဟောတီ**"တိ။ **ဝိဒိတန္တိ** ပဋိဝိဒ္ဓပစ္စက္ခ-ကတံ။ **အာဇာနာတီ**တိ ဝုတ္ထဘာဝါဒိ[၁]ဝ ပရိယာဒါယ ဇာနာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ **ဇာနိတ္ဝာ**တိ စတ္ဘာရိ သစ္စာနိ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ။ အဂ္ဂပ္ပတ္တာတာယ **ကတကိစ္စတံ ပဇ္ဇော**။ ဗြာဟ္မဏေန အတ္တနာ ကတော ကာရော စ ဘဂဝတော ဧဝ ပစ္စုပဋ္ဌာတိတိ တံ ဒဿေန္တော "**ဣမိနာ ဒိဏာသဧဝ ယဇနာကာရေန ယဇန္တဿာ**"တိ ဝုတ္တံ။

ဒေဝဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-မဟာသာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၀။ ယသ္မာ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အနိဿယဿ[၂] ဇိဏ္ဏာဘာဝေန ဝိသေသတော ကာယော လူခေါ ဇာတော၊ ဇိဏ္ဏပိလောတိကခဏ္ဍေဟိ သဃ်ဋိတံ ပါဝုရဏံ၊ တသ္မာ "**လူခပါဝုရဏော**"တိ ပဒဿ "**ဇိဏ္ဏပါဝု-ရဏော**"တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ပါဋိယေက္ကန္တိ** ပုတ္တေသု ကေမေကော ကေ-မေကာယ ဝါစာယ ဝိသုံ ဝိသုံ။

၁-ဇာနာတီတိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒိ° (က)　　၂-နိပ္ပုစ္ဆယဿ (က)

သမ္ဗုဇ္ဈနံ နာမ ဣဓ သမ္မာနနိ္တ အာဟ **"သဒ္ဓိံ မန္တယိတ္ထာ"**တိ။ **နိဒ္ဒိသနိ္တ** အဘိနဒ္ဓိံ။ အတိတဇ္ဇေ ဟိ ဣဒံ အနာဂတဝစနံ။ တေနာဟ **"နိဒ္ဒိဇာတေ။ပ။ အဟောသိ"**နိ္တ။ **ဘုဿနိ္တာ**တိ နိဇ္ဈာသနဝသေန ရဝနိ္တာ။

ဝယောဂတနိ္တ ပစ္ဆိမဝယံ ဥပဂတံ။ သော ပန ယသ္မာ ပုရိမေ ဒ္ဝေ ဝယေ အတိက္ကမဝသေန ဂတော၊ ပစ္ဆိမံ ကေဒေသတော အတိက္ကမနဝသေန၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"တယော ဝယေ ဂတံ အတိက္ကနံ့ ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတ"**နိ္တ။

နိပ္ပရိဘောဂေါတိ ဇိဏ္ဏာဘာဝေန ဇဝပရိက္ကမဟာနိယာ အပရိဘောဂေါ နဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ **ခါဒနာ အပနိယတီ**တိ ယဝသံ အဒဒနိ္တာ တတော နိဟရနိ္တ နာမ။ **ထေရော**တိ ဝုဍ္ဎော။

အနသ္သဝါတိ နာ ဝစနကရာ။ **အပ္ပတိဿာ**တိ ပတိဿယရဟိတာ။ **အဝသဝတ္တိနော**တိ နာ မယံ ဝသေန ဝတ္တနကာ။ **သုန္ဒရတ္ထေရော**တိ ဥပဇ္ဈာယကာရိဘာဝေန သုန္ဒရတ္ထေရော။

ပုရတောဘာတိ ဥပဇ္ဈာယကဘာဝေန ပုရတော ကတ္ဝာ။ **ဥဒကေ ပတိဋ္ဌံ လဘတိ** တတ္ထ ပတိဋ္ဌတော ထိရပတိဋ္ဌဘာဝတော။ **အဒ္ဓပတိဋ္ဌော** ဟိ ဒဠ္ဎော ဒဠ္ဎရေပုရိသသ ပတိဋ္ဌံ လဘာပေတိ။

ဗြာဟ္မဏိယောတိ အတ္တနော ဗြာဟ္မဏိယော။ **ပါဠိယေ**ကနိ္တ "အသုကသ ဂေဟေ အသုကသ ဂေဟေ"တိ ဧဝံ ဥဒ္ဒေသိကံ ကတ္ဝာ ဝိသုံ ဝိသုံ။ **မာနိယျာဒေဟိ၊ အမ္မာကံ ရုစ္စနဒ္ဓာနမေဝါ**တိ တဝ ပုတ္တာနံ ဂေဟေသု ယံ အမ္မာကံ ရုစ္စနဒ္ဓာနံ၊ တတ္ထမေဝ ဂမိဿာမာတိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဧတေသံ အနုဂ္ဂဟံ ကာတုကာမော ဘဂဝါ ဧဝမာဟ။

တတော ပဒ္ဓာယာတိ သောတာပတ္တိဖလပဋိလာဘတော ပဋ္ဌာယ။ ယဒတ္ထံ မယံ ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ မဟာသမ္ပတ္တိဒါနာဒိနာ အနုဂ္ဂဟော ကတော၊ သော စဿ ပုတ္တပရိဝါသပိ အတ္ထော သိဒ္ဓေါတိ သတ္ထာ နာ သဗ္ဗကာလံ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တာနံ ဂေဟံ အဂမာသိ၊ တေ ၉၀ ပန ကာလေန ကာလံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္ဓာ ယထာဝိဘဝံ သက္ကာရသမ္မာနံ အကံသူတိ အဓိပ္ပါယော။

မဟာသာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-မာနဆဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၁။ **မာဧနနဆဒ္ဒေါ**တိ "အယံ ခေါ" တိအာဒိနာ ပဂ္ဂဟိတေန မာနေန ထဒ္ဒေါ ဗဇ္ဈိတစိတ္တော ထဒ္ဓအယောသလာကော ဝိယ ကဿစိပိ အနောနတော။ **နာ ကိဉ္စိ ဇာနာတိ** လောကေ ပဋိသန္ဓာဝရမတ္တသဝိ အဇာနနတော။ **အဒ္ဓာ[1] တဝိတ္တိဇာတာ**တိ သဒ္ဓာတအဒ္ဓာ[2]တဝိတ္တာ။ ဝိတ္တံ ဝိတ္တိတိ စ တုဋ္ဌပရိယာယာ။ **အဘ္ဘုတပုဗ္ဗာယာ**တိ ယာ တဿာ ပရိသာယ ဝိတ္တိ တဒါ ဘူတာ၊ သာ ဇာတော ပုဗ္ဗေ အဘူတာ။ တေနာဟ **"အဘ္ဘုတ။ပ။ သမုဒ္ဒါဂတာ"**တိ။ **အာသ ပုဂ္ဂလဿာ**တိ အနေန ပုဂ္ဂလေန။ **အပစိတာ**တိ ပရမနိပစ္စေန ပူဇနိယသာမညတော တတ္ထ အတ္တနော ပက္ခိပနံ ဇာဓ ဒေသနာကောသလ္လံ။

မာနတ္ထဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ပစ္စနီကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၂။ **"သဗ္ဗံ သေတ"**န္တိ ကေနစိ **ဝုတ္တေ** တဿ **ပစ္စနီကံ ကရောန္တော သေဝ အဿ** ဗြာဟ္မဏဿ။ **ဝိနေတ္ဝာ**တိ ဝိနာသေတ္ဝာ။ **သဏ္ဌာတီတိ အတ္ထော**တိ "သဏ္ဌာတီ"တိ ကိရိယာပဒံ အာဟာရိတ္ဝာ ဂါထာယ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော "ဇညာ သုဘာသိတ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ နာ ဟိ အသုတ္ဝာ ဒေသိတံ ဇာနိတုံ သက္ကောန္တိ။

ပစ္စနီကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဝနကမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ[3]

၂၀၃။ ဝနကမ္မေ နိယုတ္တော၊ ကိရိယမာနေန ဝနကမ္မံ ဇေဿ အတ္ထိတိ **ဝနကမ္မိကော။ ဇုမသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ**တိ ဇုမသ္မိံ ဧဝံမဟန္တေ ဝနသဏ္ဍေ။ နာ မေ ဝနသ္မိံ ကရဏီယမတ္ထိ ယထာ ဗြာဟ္မဏာ တုယ္ဟန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ဇုတရံ ပန ယံ မဟာကိလေသဝနံ၊ တံ မဂ္ဂဉာဏဖရသုနာ သမာဓိမယသိလာယံ သုနိသိတေန

၁-ဗဒ္ဓါတိ (က) ၂-ဗဒ္ဓါ (က) ၃-နဝကမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ (က)

သမ္ဗသော ဥစ္ဆိန္နမူလံ၊ တတော **ဧဝ နိဗ္ဗုနထော** နိက္ကိလေသဂဟနော။ ဝိဝေ-ကာဘိရတိယာ ဧကေကော အဘိရတော ပဋိပက္ခဝိဂမေန။ ဧတနာဟ **"အရတိ ။ပ။ ဇဟိတ္ဝာ"**တိ။

ဝနကမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ[1] နိဋ္ဌိတာ။

၈-ကဋ္ဌဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၄။ **ဧမမ္ဟေ ဝါသိကာ**တိ ကိဋ္ဌပိ ဓနံ အဒတ္ဝာ ကေဝလံ အန္တေဝါ-သိကာ။ တေနာဟ **"ဧဝယျာဝံ ကတ္ဝာ သီပဋ္ဌကာနကာ"**တိ။ **ဂန္ဓိရသဘာ-ဧဝ**တိ သမန္တတော ဒုရတော ဂဟနသဘ္ဘာဝပုလတရရုက္ခဂစ္ဆလတာဝယ စ, တဒါ ဟိမပိဏ္ဍာသိန္နဘာဝေန မယူရယာနေဟိ ပတိဋ္ဌာတုံ အသက္ကုဏေယျ-တာယ စ ဂန္ဓိရဘာဝေ။

မဟုဘေရဧဝတိ ဗဟုဘယာနကေ။ **အနိဋ္ဌဓာနေနာ**တိ ဒုတ္ထမ္ဘာ။တတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **အတိသုန္ဒရံ ဝတ့ာ**တိ ဧဝံ သန္တေ နာမ အရညေ ဧဝံ နိစ္ဆလ-ကာယော နိသိန္နော စျာယန္တော အတိဝိယ သုန္ဒရဉ္စ စျာနံ စျာယသိတိ ဝဒတိ။ **အန္တေရဂိုပန**ံ အန္တရိယဘာဝံ။ **သေန္ဒပုတ္တိယာ**တိ သေဋ္ဌဘာဝပုတ္တိယာ။

"လောကာဓိပတိသဟမ္ပတိံ အာကဓံမာနော"တိ ဒုဓိနာ ဗြာဟ္မဏော လောကာဓိပတိသဟယောဂံ ပုစ္ဆတိ၊ "ကသ္မာ ဘဝ"န္တိအာဒိနာ ပန တဒဉ်-ဝိသေသာကဓံ ပုဏ္ဆတိတိ အာဟ **"အပရေနပိ အာကာရေန ပုစ္ဆတိ"**တိ။

ကဓ်ါတိ တက္ကာ အဘိက္ခဏဝသေန ပဝတ္တာ။ **အနေကသဘာဝေသူ**တိ ရူပါဒိဝသေန အဏ္ဏတ္တိကာဒိဝသေန ဧဝံ နာနာသဘာဝေသု အာရမ္မဏေသု။ အဿာဒရာဂေါ လောဘော အဘိဇ္ဈာတိ **နာနပ္ပကာရာ။ သေသကိလေသာ-ဝါ** ဒိဋ္ဌိမာနဒေါသာဒယော။ **နိစ္စကာလံ အဝဿိတာ** သတ္တာနံ အဝဿယ-ဘာဝတ္တာ။ **ပဇပ္ပါပနဝသေနာ**တိ ပကာရေဟိ တက္ကာယနဝသေန။ **နိရန္တရာ**တိ အန္တရဟိတာ နိရဝသေသာ။

အနုပဂမနေနာတိ အနုပါဒါနေနာ။ **သမ္ဗညုတညာဏံ ဒိပေတိ၊** တဿ ဟိ ဝသေန ဧဝ နာနာသဘာဝေသု ဘဂဝါ သမန္တစက္ခုနာ ပဿတိတိ **"သမ္ဗေ။ပ။**

---

[1] နဝကမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ (က)

ဒဿနေ”တိ ဝုစ္စတိ။ **အရဟတ္တံ သန္ဓာယဟ၊** တံ ဟိ နိပ္ပရိယာယတော “အနုတ္တရ”န္တိ ဝုစ္စတိ။

ကဋ္ဌဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-မာတုပေါသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၅။ **ဇူတော**တိ မနုဿတ္တဘာဝတော။ **ပဋိဂန္ဓာ**တိ အဘိဂန္ဓာ။ သဂ္ဂေ ဟိ နိဗ္ဗတ္တန္တော ကမ္မဖလေန ဓမ္မတာဝသေန ပဋိသန္ဓိကာလတော ပဋ္ဌာယ အဘိရတိဝသေန အဘိရမတိ[1] ဧဝ နာမာတိ။

မာတုပေါသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ဘိက္ခုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၆။ ဝိရူပံ ဂန္ဓံ ပသဝတီတိ **ဝိဿဝါ၊** ဒုဂ္ဂန္ဓော။ **မဟိတ္ထာ**တိ အတ္တနော သန္တာနတော ဗဟိကတ္ထာ နိဟရိတ္ထာ။ တံ ပန အနဝသေသတော ပဇဟနတ္ထံ အာဟ “**အဂ္ဂမဂ္ဂေန ဇဟိတ္ထာ**”တိ။ သမ္ပိယတိ သမ္ဗန္ဓတိ ပရိစ္ဆိန္နတိ ဧတာယာတိ **သခ်ါ၊** ဉာဏန္တိ အာဟ “**သခ်ါယာတိ ဉာဏေနာ**”တိ။ **ဘိန္နကိလေသတ္တာ**တိ နိရုတ္တိနယေန ဘိက္ခုသဒ္ဒသိဒ္ဓိမာဟ။

ဘိက္ခုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-သက်ဂရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၇။ **ပစ္ဆေတိ**တိ ပတ္တိယာယတိ သဒ္ဒဟတိ။ တထာဘူတော စ တမတ္ထံ နိကာမေန္တော နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ “**ဒုန္ဆေ တိ ပတ္ထေတိ**”တိ။ **သာဓု ဘန္တေ**တိ ဧတ္ထ **သာဓု**-သဒ္ဒေါ အာယာစနတ္ထော, န အဘိနန္ဒနတ္ထောတိ “**အာယာစမာနော အာဟာ**”တိ ဝတ္တာ အာယာစနေ ကာရဏံ ဒဿေန္တော “**ထေရဿ ကိရာ**[1]”တိအာဒိမာဟ။ ဥဒကသုဒ္ဓိကော နာ ကေသေန အပါယူပဂေါ၊ လဒ္ဓိယာ

၁-အဘိရတိ (က)

ပန သာဝတ္ထိကိလေသဘူတဘာဝတော အာယာစတိ။ အညံ ကာရဏံ အပဒိ-သန္တော **"အဗိစာ"**တိအာဒိမာဟ။ ဖလဘူတော အပ္ပော တေသာတိ **အတ္ထ-စသံ၊** ကာရဏန္တိ အာဟ **"အတ္ထာနိသံသံ အတ္ထကာရဏ"**န္တိ။ **ပပဉ္စသူဒနိယံ** ပန ဖလေနေဝ အရဏီယတော အတ္ထော၊ ကာရဏန္တိ ကတ္တာ "အတ္ထော ဧဝ အတ္ထဝသော၊ တသ္မာ **ဧဒွ အတ္ထဝသေတိ** ဧဒွ အတ္ထော ဧဒွ ကာရဏ္ဍာန်"တိ ဝုတ္တံ။

သင်္ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂-ခေမဒုဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၈။ ဧဝံလဒ္ဓနာမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိတိ ယောဇနာ။ **ဧဝမေဝန္တိ** ကေနစိ အနိမန္တိတေန သယမေဝ ဥပသင်္ကမန္တော။ **အဖာသုကဓာတုကန္တိ** အယုတ္တရူပံ။ **သဘာဝမ္မန္တိ** သဘာယ စရိတဗ္ဗံ စာရိတ္တမေမံ။ **အသဒ္ဓါလေတ္တာတိ** အာသန-တော အဝုဋ္ဌာပေတ္တာ။ **ဥဋ္ဌမေဝ အာဂန္ဆတိ** လောကဂ္ဂနာယကော ဘဂဝါ သမ္မသတ္တာ(တ္တာ)မော အတ္တနော ဥတ္တရိတရဿ အဘာဝတော လောကဿ အပစိတိံ နု ဒဿေတိ။ ယေ သမ္မသော သံကိလေသေ ပဇဟန္တိ၊ တေဝ ပဏ္ဍိတေ "သန္တော"တိ ဒဿေတိ "ဓီတော"တိအာဒိနာ။

ခေမဒုဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗြာဟ္မဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၈-ဝ ကိသသံယုတ္တ

၁-နိက္ခန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၉။ **အာဠဝိယန္တိ** အာဠဝိနဂရသမိပေ။ **အဂ္ဂဧတိယေ**တိ ဂေါတမက-ဧတိယာဒိဟိ ဥတ္တမဧတိယေ။ တံ ကိရ ဘူမိရာမဏေယျကဘာဝေန မနုညတာယ ပဓာနယုတ္တတာဒိသမုတ္တိယာ စ ဇာတရဧတိယေဟိ သေဋ္ဌသမုတံ။ **ကဗ္ဗဇ္ဈေရနာ**တိ "ကပ္ပေါ"တိ ဂေါတ္တတော အာဂတနာမော ထေရော၊ သဟဿပုရာဏဇဋိလာနံ အဇ္ဈာနရေ အယံ မဟာထေရော။ **ဩဟီနဧကာ**တိ ထေရေသု ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေသု ဝိဟာရေ ဧဝ အဝဟီနကော ဋ္ဌတော။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"ဝိဟာရပါလော"**တိအာဒိ။ **သမလင်္ကရိတ္ထာ**တိ သမံ အလင်္ကာရေန အလင်္ကရိတ္ထာ။ **ကုသလစိတ္တံ ဝိဒ္ဓံသေတိ** ပဝတ္တိတုံ အပ္ပဒါန-ဝသေန။ **တေသ္မိန္တိ** တေသုံ ရာဂေ ဥပ္ပန္နေ။ "ကေသ္မိ"န္တိ ဝါ ပါဌော၊ ကေသ္မိံ ဝိသဘာဂဝတ္ထုကေ ရာဂေ ဥပ္ပန္နေ။ **ဧမ္မော ဝါ**တိ မမ စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇနကတော အညော ဧမ္မော ဝါ။ ယေန ကာရဏေန ပရော အနတ္တိရတိံ ဝိနောဒေတ္ဝာ ဇဒါနေဝ အတ္တိရတိံ ဥပ္ပါဒေယျ၊ တံ ကာရဏံ ကုတော လဒ္ဓာတိ ယောဇနာ၊ တံ ကာရဏံ နတ္ထိတိ အတ္ထော၊ တသ အဘာဝကာရဏာဝစနံ။

အနဂါရိယန္တိ အဂါရဝိရဟတော အနဂါရံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ တတ္ထ နိယုတ္တတ္တာ အနဂါရိယံ က-ကာရသ ယ-ကာရံ ကတ္ဝာ၊ ပဗ္ဗဇိတန္တိ အတ္ထော။ **အာဓာ-ဝန္တီ**တိ ဟဒယံ အဘိဘဝိတ္ဝာ ဓာဝန္တိ။ **ဥဂ္ဂတာနန္တိ** ဥဋ္ဌာရာနံ ပုတ္တာ။ တေနာဟ **"မဟာသဂ္ဂာ ရာဇညဂ္ဂတာ"**တိ။ **ဥတ္တမပုမာဏန္တိ** သဟဿပလံ။ **သမန္တာ**တိ သမန္တတော။ **ပရိကိရေယျု**န္တိ ဝိဇ္ဈေယျုံ။ **တေသ္မာ သာဟသာ**တိ ယထာဝုတ္တာ ဓနုဂ္ဂဟသဟဿတော။ **အတိရေကတရာ** အနေကသဟဿာ။ **ဇုတ္ထိယော** လောကနသိတလပိတရောဒိတသရေ ဒိပန္တိယော။ **နေဝ မံ ဗျာဓယိဿန္တိ** နေဝ မံ နိဗ္ဗာယိဿန္တိ။ "ဗျာဓယိသတ်"တိ ပါဌောတိ ဝုတ္တံ **"စာလေတုံ နသက္ခိဿတီတိ အတ္ထော"**တိ ၂။ **ဓမ္မေ သမ္မိ**တိ သကေ သန္တိကေ ပတိဋ္ဌိတေ သာဿနဓမ္မေ။ တေနာဟ **"အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတ္ဝာ"**တိအာဒိ။

မဂ္ဂန္တိ "မဂ္ဂေါ"တိ ဝတ္တမ္ဗေ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"သော ဟိ နိဗ္ဗာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂေါ"**တိ။

နိက္ခန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-ဟတ္ထိသဟဿထာမံ (က)　　၂-ဇာဒံ ဝါကျံ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ။

၂-အရတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၀။ **ဝိဟာရဂ္ဂေကာ ကိရေသ ထေရော**တိ ဇေတဝနေ ထေရော အတ္တနော သန္ဒိဋ္ဌဝိဟာရိကံ ဝဇ္ဇိသံ ဩဝဒိတုံ အနဝသရော။ တေန အန္တရန္တရာ တဿ စိတ္တံ ရာဂေါ အနုဒ္ဒံသေတိတိ ဒသေတိ။ **သာသနေ အရတိန္တိ** သိလပရိပူရဏော သမထဝိပဿနာဘာဝနာယ စ အနဘိရတိ။ **ကာမဂုဏေသု စ ရတိန္တိ** ပဉ္စသု ကာမကောဋ္ဌာသေသု အဿာဒံ။ **ပါပဓိတဏ္ဏန္တိ** ကာမသင်္ကပ္ပံ။ **သဗ္ဗာကာရေနာ**တိ သဗ္ဗေ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒနာကာရေန။ ယထာ မဟန္တံ အရညံ ဝနထန္တိ၊ ဧဝံ မဟန္တံ ကိလေသဝနံ **"ဝနထ"**န္တိ ဝုတ္တံ။

ပထဝိဉ္စ ဧဝဟာသန္တိ ဘုမ္မဋ္ဌေ ပစ္စတ္တဝစနံ၊ တသ္မာ ပထဝိယံ အာကာသေ စာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ပထဝိဋ္ဌိတ"**န္တိအာဒိ။ **ဇဂတီတိ** စ ပထဝိယာ ဧဝဝစနံ။ တေနာဟ **"အန္တောပထဝိယ"**န္တိ။ **ပရိဇိရတီတိ** သဗ္ဗသော ဇရံ ပါပုဏာတိ။ **သမာဂန္ဆာ**တိ ဉာဏေန သမာဂန္ဆာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"မုတ္တာတိ ဝိညာတဝတ္ထာဘာဝါ"**တိ။

ပဋိယပဒေန ဂန္ဓရသာ ဂဟိတာ ဃာနဇိဝှါနံ ပဋိဟာနနဝသေန ပဝတ္တနတော။ **မုတပဒေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ ဂဟိတံ** မုတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗတော။ **နလိပဂတိတိ** ၂ နမက္ခိယတိ။

သဋ္ဌိ-သဒ္ဒေါ ဆ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထောတိ **"သဋ္ဌိနိသိတာ"**တိ ပဒသ **"ဆဿာရမ္မဏနိသိတာ"**တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ပုထူ အဓိမုတ္တာ**တိ ရူပ-ဝိတက္ကာဒိဝသေန ဗဟူ နာနာဝိတက္ကာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါ။ **ဇနတာယ နိဝိဋ္ဌာ**တိ မဟာဇနေ ပတိဋ္ဌိတာ။ **တေသံ ဝသေနာ**တိ တေသမ္ပိ မိစ္ဆာဝိတက္ကာနံ ဝသေန။ **နာ ကတ္ထစိ** အာရမ္မဏေ။ **ကိလေသဝဋ္ဋဂတော**တိ ကိလေသသင်္ခါတံ ဥပ-ဂတော နဘဝေယျ၊ ကိလေသဝိတက္ကာ နဥပ္ပါဒေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ဒုဋ္ဌုလ္ล-ဝစနံ** ကာမပဋိသံယုတ္တကထာ။

ဒဗ္ဗဇာတိကောတိ ဒဗ္ဗရူပေါ။ **နေပက္ကေနာ**တိ ကောသလ္လေန။ **နိဗ္ဗာနံ ပဋိစ္ဆာ**တိ အသင်္ခတဓာတုံ အာရမ္မဏဝသေန ပဋိစ္ဆ။ **ပရိနိဗ္ဗာနကာလန္တိ** အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနကာလံ။

အရတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-နံ (က) ၂-န လိမ္ပတိတိ (က)

၃-ပေသလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁။ **ဓေတသ**န္တိ ဇေတသံ မဟာလ္လကာနံ။ **နာ ပါဠိ** အာဂန္ဆတိ အပ္ပဂ္ဃ-ဘာဝတော။ နာ စ ပါဠိ ဥပဒ္ဒဝါတိ၊ ကောယ ပါဠိယာ သတိ ပါဠိဂတိယာ တထာ တထာ ဥပဒ္ဒဝါနမ္ပိ နေသံ နတ္ထိတိ ဝဒတိ။ **နာ အဋ္ဌကထာ**တိ ဏ္ဍောပိ ဇသေဝ နယော။ သိထိလဓနိတာဒိတံတံဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိံ အဟာပေတွာ ဥစ္စာရဏံ **ပဒဗျဉ္ဇနမဗုရတာ။ အတိက္ကမိတွာ မညတိ** အညေ ဘိက္ခူ။ ဟီဠနဝသေန အဘိ-ဘဝိတွာ ပဋိဘာနသုဉေန အတ္တာနံ ပသံသတိ သမ္ဘာဝေတိ။ မာနဿ ပဝတ္တိတာယ သဟဇာတနိဿယာဒိပစ္စယမ္ဘူတံသဟဘုဓမ္မာ။ မာနဝသေန **ဝိပ္ပဋိသာရိ အဟုဝါ။** မာ အဟောသိတိ ယောဇနာ။ **ဝဏ္ဏဘဏနန္တိ** ပရေဟိ ကိရိယမာနံ ဂုဏာဘိတ္ထဝံ။ **အဒိလော**တိ ပဏ္ဍစေတောဒိလရဟိတော။ **နိဿေသံ နဝဝိဓန္တိ** နဝဝိဓမ္ပိ မာနံ ကဿစိ ဇေဒဿသပိ အသေသတော။ **ဝိဇ္ဇာယာ**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ။ အစ္ဆန္တမေဝ **သမိတတာယ** ဂူပသမိတတာယ **သမိတာဝိ**။

ပေသလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၂။ **ဟေဂါ**တိ ဏ္ဍေ အာယသ္မတော ဝဂ်ီသဿ ရာဂဿ ဥပ္ပတ္တိယာ ကာရဏံ ဝိဘာဝေတုံ **"အာယသ္မာ အာနန္ဒော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တ**န္တိ အာနန္ဒတ္ထေရံ။ **အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတု**န္တိ ကာယဝေဒနာဒိဘေဒံ အာရမ္မဏံ သတိဂေါစရံ အသုဘဒုက္ခာဒိတော, ရူပါဒိကေကမေဝ ဝါ ဆဋ္ဌာရမ္မဏံ အနိစ္စဒုက္ခာဒိတော ပရိဂ္ဂဏှိတုံ ပရိစ္ဆိန္ဒိ ဇာနိတုံ။ **ဇုတ္တိရူပါရမ္မဏေ**တိ ဇုတ္တိသန္နိဿနေ ရူပသဘာဝေ အာရမ္မဏေ။

နိမ္မာပနန္တိ နိမ္မာပယတိ ဇေတေနာတိ နိမ္မာပနံ။ **ဝိပလ္လာသေနာ**တိ အသုဘေ "သုဘ"န္တိ ဝိပလ္လာသဘာဝဟေတု။ **ရာဂဋ္ဌာနိယ**န္တိ ရာဂုပ္ပတ္တိဟေတု။ **ဇုဋ္ဌာ-ရမ္မဏ**န္တိ သုဘာရမ္မဏံ။ ဏ္ဍေ စ ဇုဋ္ဌာရမ္မဏသဒိသေန တတ္ထ ဇုဋ္ဌာကာရဂ္ဂဟဏံ ဝဒတိ။ တံ ဟိ ဝဇ္ဇနီယံ။ **ပရတော**တိ အဝသဒ္ဓါနဏ္ဍေန အညတော။ သဒ္ဓါရာ ဟိ "မာ ဘိဇ္ဇန္တု"တိ ဇုတ္ထိတာပိ ဘိဇ္ဇန္တေဝ၊ တသ္မာ ဇေ အဝသဝတ္တိတ္ထာ ပရောနာမ၊ သာ စ နေသံ ပရတာ အနိစ္စဒဿနေန ပါကဋာ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"ပရတော ပဿာတိ အနိစ္စတော ပဿာ"**တိ။ ကာမံ ဝိပဿနာ သဒ္ဓါရနိမိတ္တံ

၁-အာရမ္မဏသဟဇာတနိဿယာဒိပစ္စယမ္ဘူတာ (က)

နာ ပရိစ္ဆေတိ သဒ္ဒါရေ အာရဒ္ဓာ ဝတ္တုနဘော၊ ယေသံ ပန နိမိတ္တာနံ အဂ္ဂဟဏေန အနိမိတ္တာတိ ဂဟိတံ အရဟတိ၊ တံ ဒဿေတုံ **"နိစ္စာဒီနံ နိမိတ္တာန"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏဒဿနဝသေန မာနဿ ဒဿနာဘိ-သမယော၊ ဝိပဿနာယ ပဟာနာဘိသမယော။ "မဂ္ဂေနာ"တိ ဝဒန္တို၊ မဂ္ဂေနေဝ ပန အသမ္မောဟတော ပရိညာပဋိဝေဓဝသေန ဒဿနာဘိသမယော၊ ပဟာနပဋိဝေဓဝသေန ပဟာနာဘိသမယော။ **ရာဂါဒီသန္တာတာယာ**တိ ရာဂါ-ဒိနံ သမုဏ္ဍာဒဝသေန ပဋိပဿဒ္ဓိဝသေန ဝူပသမေတမ္ပတော သန္တာဘာဝေန။

အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-သုဘာသိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၃။ အဂိယန္တို ဟေဘုဘာဝေန အာဂမနာဝေန အဝယဝဘာဝေန ဝါ ဥယန္တိတိ **အဂ်ါနိ**၊ ကာရဏာနိ, အဝယဝါ ဝါတိ အာဟ "**အဂ်ေဟိတိ ကာရဏေဟိ, အဝယဝေဟိ ဝါ**"တိ။ ဝိရတိယော သုဘာသိတဝါစာယ ပုဗ္ဗံ ပတိဋ္ဌိတာ ဟောန္တိတိ မုသာဝါဒါဝေရမဏိအာဒယော တသာ ဝိသေသ-ဟေတူတိ အာဟ "**မုသာဝါဒါ။ပ။ ကာရဏာနိ**"တိ။ ယသ္မာ အရိယဝေါ-ဟာရာ ဝိသေသတော စေတနာသဘာဝါ၊ တသ္မာ ဝစီသုစရိတသမုဒါယသ သစ္ဆဝါစာဒယော အင်္ဂဘူတာတိ အာဟ "**သစ္ဆဝစနာဒယော စတ္တာရော အဝ-ယဝါ**"တိ။ **နိဿက္ကဝစန**န္တို ဟေတုမှိ နိဿက္ကဝစနံ။ တေနာဟ "**သမနုအာ-ဂတာ ပဝတ္တာ**"တိ။ ဝါစာ ဟိ တာယ ဝိရတိယာ သမ္ဘာ အနုရူပတော အာဂတာ ပဝတ္တာတိ "သမနုဂတာ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ကရဏဝစန**န္တို သဟယောဂေ ကရဏဝစနံ။ တေနာဟ "**ယုတ္တာ**"တိ။ သဟဇာတာဝိ ဟိ စေတနာ ယထာ-သမာဒိန္နာယ ဝိရတိယာ သမ္ဘာ အနုရူပတော ယုတ္တာတိ ဝတ္တုံ အရဟတိ။

သမုဋ္ဌပနဝါစာဘိ သဒ္ဒဝါစာ၊ သာ ဝုစ္စတိတိ **ဝါစာ** နာမ။ ဝိညတ္တိ ပန ဝုစ္စတိ ဧဘာယတာတိ **ဝါစာ** နာမ၊ တထာ ဝိရတိ စေတနာဝါစာ။ **နာ သာ ဋ္ဌဇ အဓိပ္ပေတာ**တိ သာ စေတနာဝါစာ ဝိညတ္တိဝါစာ ဝိယ ဋ္ဌဇ ဋ္ဌမသ္မိံ သုတ္တေ နာ အဓိပ္ပေတာ "သုဘာသိတာ ဟောတီ"တိ ဝစနတော။ တေနာဟ "**အဘာသိတမ္ပတော**"တိ။ **သုဋ္ဌု ဘာသိတာ**တိ သမ္ဘာ ဉာယေန ဘာသိတာ ဝစီသုစရိတဘာဝတော။ **အတ္ထာဝဟတာ**နွို ဟိတာဝဟကာလံ ပတိ အာဟ။

ကာရဏသုဒ္ဓိန္တိ ယောနိသောမနသိကာရေန ကာရဏဝိသုဒ္ဓိ။ **ဒေါသာဘာဝန္တိ** အဂတိဂမနာဒိဒေါသာဘာဝံ။ ရာဂဒေါသာဒိဝိနိမုတ္တံ ဟိ တံ ဘာသတော အနုရောဓဝိရောဓဝိဝဇ္ဇနတော အဂတိဂမနံ ဒုရသမုဿါဋိတမေဝါတိ။ **အနုဝါဒဝိမုတ္တာ**တိ အပဝါဒဝိရဟိတာ။ **သဗ္ဗာကာရသမ္ပတ္တိ ဒီပေတိ၊** အသတိ ဟိ သဗ္ဗာကာရသမ္ပတ္တိယံ အနုဝဇ္ဇတာဝိ။

ကိန္တာပိ ပုဗ္ဗေ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယတော ပန **ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ။ပ။ ဝစနမေတံ။** ကာမဥ္ဆေတ္ထ **"အညတရနိဒ္ဒေါသဝစန"**န္တိ အဝိသေသတော ဝုတ္တံ၊ "ဓမ္မံယေဝ ဘာသတိ"တိအာဒိနာ ပန အဓမ္မဒေါသာဒိရဟိတာယ ဝါစာယ ဝုစ္စမာနတ္တာ ဇာနာပိ သုဘာသိတာ ဝါစာ အဓိပ္ပေတာတိ။ "သုဘာသိတံယေဝါ"တိ အဝဓာရဏေန နိဝတ္တိတံ သရူပတော ဒဿေတိ **"နော ဒုဘ်ဘာသိတ"**န္တိ ဇာနာမိနာ။ တေနာဟ **"တယေသ ဝါစဂ်သ ပဋိဟကွဘာသနနိဝါရဏာ"**န္တိ။ ပဋိယောဂိနိဝတ္တနတ္ထော ဟိ ဧဝ-သဒ္ဒေါ၊ တေန ဝိသုဏာဝါစာပဋိက္ခေပေါ ဒဿိတော။ "သုဘာသိတ"န္တိ ဝါ ဇာနာမိနာ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတံ ဂဟိတန္တိ **"နော ဒုဘ်ဘာသိတန္တိ ဇာနာမိနာ မိန္ဒာဝါစပ္ပဟာနံ ဒီပေတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗဝစီသုစရိတသာဓာရဏဝစနံ ဟိ သုဘာသိတန္တိ။ တေန ပရဘေဒနာဒိကံ အသဗ္ဘာဒိကဉ္စ ဗောဓိသတ္တာနံ ဝစနံ အပိသုဏာဒိဝိသယန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဘာသိတဗ္ဗဝစနလက္ခဏန္တိ** ဘာသိတဗ္ဗဿ ဝစနဿ သဘာဝလက္ခဏံ ဒီပေတီတိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓော။ ယဒိ ဧဝံ နနု အဘာသိတပ္ပံ ပဋမံ ဝတ္ဝာ ဘာသိတပ္ပံ ပစ္ဆာ ဝတ္တုံ ယထာ "ဝါမံ မုဉ္ဆ၊ ဒက္ခိဏံ ဂဏှာ"တိ အာဟ **"အင်္ဂပရိဒီပနတ္ထံ ပနာ"**တိအာဒိ။

ပဋိမေနာတိ "သုဘာသိတ"န္တိ ပဒေန။ **စမူတော အနုပေတ**န္တိ အတ္တနော ပရေသဉ္စ ဟိတသုခါဝဟစမူတော အနုပေတံ။ **မန္တြာဝစန**န္တိ မန္တြာယ ပဝတ္တေတဗ္ဗဝစနံ။ ပညဝါ အဝိကိဏ္ဏဝါစော ဟိ နရ အနတ္ထာဝဟံ ဝါစံ ဘာသတိ။ **ဇာတရေဟိ ဒွီဟီတိ** တတိယစတုတ္ထပဒေဟိ။ **"ဇာမေဟိ ခေါတိအာဒိနိတိ**[1] ကရဏေ ဧတံ ဥပယောဂဝစန"န္တိ ကေစိ။ **တံ ဝါစ**န္တိ ယထာဝုတ္တံ စတုရင်္ဂကံ။ ယဉ္စ ဝါစံ[2] မညန္တိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညေ**တိ ဇာတော ဗာဟိရကာ ဉာယဝါဒိနော[3] အာဇ္ဈရစိန္တကာ စ။ "ပဋိညာဟေတုဥဒါဟရဏူပနယနိဂမနာနိ အဝယဝါ ဝါကျဿာ"ဘိ[4] ဝဒန္တိ။ **နာမဒီဟီ**တိ နာမဓာတုတပဒေဟိ။ **လိင်္ဂံ** ဇာတ္တိလိင်္ဂါဒိ။ **ဝစနံ** ဧကဝစနာဒိ။ ပဌမာဒိ **ဝိဘတ္တိ**။ အတိတာဒိ **ကာလံ**။ ကတ္တာ

၁-ဇာမေဟိတိအာဒိနိတိ ခေါတိအာဒိနိ (က) ၂-သမ္ဓာဝါစံ (က) ၃-ယဉ္စဝါဒိနော (က)
၄-အဝယဝါ သေသာယတနန္တိ (က) ၁-၁-၃၂-ဈာယဒဿနသုတ္တံ ပဿိတဗ္ဗံ။

သမ္မဒါနံ အပါဒါနံ ကရဏံ အဓိဂ၊ရဏံ ကမ္မဉ္စ **ကာရကံ။ သမ္မတ္တိဟိ သမန္နာ-ဂတန္တိ** တေ အဝယဝါဒိကေ သမ္မာဒေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **တံ ပဋိသေဓေတီတိ** တံ ယထာဝုတ္တဝိသေသမ်ိ ဝါစံ "ဣမေဟိ ခေ၊"တိ ဝဒန္တော ဘဂဝါ ပဋိသေဓေတိ။ **ခေ၊-**သဒ္ဒေါ ဟေဋ္ဌာ အဝဓာရဏတ္ထော။ တေနာဟ **"အဝ-ယဝါဒိ"**တိအာဒိ။ ယာ ကာစိ အသဘာဝနိရုတ္တိလက္ခဏာ၊ သာ မိလက္ခ၊-ဘာသာ။ **သီဟဠကေနေဝါ**တိ သီဟဠဘာသာယ ပရိယာပန္နေန ဝစနေန။ **အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသူ**တိ သံသာရေ အတိဝိယ သဒ္ဓာတသံဝေဂါ တန္နိဿရဏော နိန္နပေါဏမာနသာ ဟုတ္ဝာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတ္ဝာ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။

ပါတေဝ ဖုလ္လိတကောကနဒန္တိ ပါတေဝ သံဖုလ္လပဒုမံ။ **ဘိန္နိယတေတိ** နိဗ္ဘိန္နိယတိ နိဗ္ဘေဂ္ဂါ ဇာယတိ။ **မနုဿတ္တံ ဂတာ**တိ မနုဿတ္တဘာဝံ ဥပဂတာ။

ပုဗ္ဗန္ဟေရတိ ပုဗ္ဗ၊ပ္ပါဒန္တရေ ဒ္ဝိန္နံ ပုဗ္ဗ၊ပ္ပါဒါနံ ဒေန္တရာ။ တဒါ ဟိ ပစ္ဖေက-ပုဗ္ဗါနံ သာသနေ၊ န ပုဗ္ဗသာသနေ ဒိပ္ပမာနေ။

ဇရာယ ပရိမဒ္ဒိတန္တိ ယထာ ဟတ္ထိစရဏာဒိအင်္ဂါနိ သိထိလာနိ ဟောန္တိ၊ စက္ခာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ သဝိသံယဂ္ဂဟဏော အသမတ္ထာနိ ဟောန္တိ၊ ယောဗ္ဗနံ သမ္ပတ္တော ဝိဂတံ, ကာယဗလံ အပဂတံ၊ သတိမတိဂတိဒေသဒယော ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ဩဝ၊ဒပဋိကရော ပုတ္တဒါရာဒယောပိ အပသာဒကာ၊ ပရေဟိ ဝုဋ္ဌာပနီယသံဝေသနီယတာ ပုနဒေဝ ဗာလဘာဝပ္ပတ္တိ စ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ ဇရာယ သမ္ပတ္တော ဝိမဒ္ဒိတံ။ **ဧတန္တိ** သရိရံ ဝေဒေတိ။ **မိလာတဆဝိစမ္မနိဿိတန္တိ** ဇိဂ္ဂု-ဘာဝေန အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ မိလာတေဟိ ဂတယောဗ္ဗနေဟိ စမ္မေဟိ သန္နိဿိတံ။ **ယာသမာမိသန္တိ** ယာသဘူတံ အာမိသံ မစ္ဆ၊နာ ဂိလိတ္ဝာ ဝိယ ပဘိဒ္ဒပေတဗ္ဗတော။ ကေသလောမာဒိ**နာနာကုဏပပူရိတံ။** တတော **ဧဝံ အသုစိဘာဇနံ ဧတံ။** သမ္ဗထဝိ နိဿာရတာယ **ကဒလိက္ခန္ဓသမံ။**

အနုန္ဆဝိကာဟိတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အနုရူပါဟိ။ **နု တာပေယျာ**တိ စိတ္တဉ္ဇ ကာယဉ္ဇ နု တာပေယျ။ တာပနာ စေတ္ထ သမ္ပတိ အာယတိ စ ဝိသာဒနာ။ **နု ဗာဓေယျာ**တိ **"နာဘိဘဝေယျာ"**တိ ပဒဿ အတ္ထဒဿနံ။ **အပိသုဏ-ဝါစာဝသေနာ**တိ သမ္ဗသော ပဟိနပိသုဏဝါစတာဝသေန။ **ပါပါနီ**တိ လာမကာနိ နိကိဋ္ဌကာနိ။ တေနာဟ **"အပ္ပိယာနီ"**တိအာဒိ။ **အနာဒါယာ**တိ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ။

၁-စတုရင်္ဂ ဝါစံ (က)

သာဓုဘာဝေနာတိ နိဒ္ဒေါသမဓုရဘာဝေန။ **အမတသဒိသာ**တိ သဒိသေ တမ္မောဟာရောတိ, ကာရဏေ ဝါယံ **ကာ**ရိယဝေါဟာရောတိ အာဟ **"နိဗ္ဗာနာမတပစ္စယတ္တာ ဝါ"**တိ။ ပစ္စယဝသေန ဟိ သာ တဒါဒဿနပ္ပဝတ္တိ။ **စရိယာ**တိ စာရိတ္တံ။ **ပေါရာဏာ နာမ** ပဌမကပ္ပိကာ, ဗုဒ္ဓါဒယော ဝါ အရိယာ။

ပတိဋ္ဌိတာတိ နိစ္စလဘာဝေန အင်္ဂီ ကတ္တာ ပစ္စယာယတ္တဘာဝတော အဝိသံဝါဒနကာ။ ဥဘယထာ ပဋိပတ္တိံ အာဟ **"အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အတ္ထေ ပတိဋ္ဌိတာ"**တိ။ **အတ္ထေ** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာဒိဟိတေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဧဝ **စ** မေ အဝိဟိံသာဒိဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတာ။ **အနုပရောဓကရန်္ဓေ** ဧတေန ဟိတပရိယာယော်ယံ အတ္ထ-သဒ္ဒေါတိ ဒဿေတိ။ **ဓမ္မိကန်္ဓေ** ဓမ္မတော အန-ပေတံ, အတ္ထဓမ္မ॥ပသံဟိတံ ဝါ။

နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယာတိ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယတ္ထံ။ **ဒုက္ခဿ အန္တ်ကိရိယာယ** အန္တ-ကရဏတ္ထံ။ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ခေမာယ ဘာသတိ၊ တသ္မာ ခေမုပ္ပတ္တိဟေတုယာ **ခေမာ၊** တသ္မာ သာ သဗ္ဗဝါစာနံ ဥတ္တမာတိ ဧဝမ္မတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **မန္တာဝစနဝစဿနာ**တိ သဗ္ဗဒေါသရဟိတဝသေန။

သုဘာသိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၄။ ဝါက္ကရဏစာတုရိယတော ဝစနဂုဏဟေတူနံ ပူရိယာ ပူရေ ဘဝါတိ ပေါရိ၊ တာယ **ပေါရိယာ**။ တေနာဟ **"အက္ခရာဒိပရိပုဏ္ဏာယာ"**တိ။ **အဝိမဒ္ဓါယာ**တိ ပိတ္တာဒိဟိ နာ ဝိဇ္ဈိယ အနုပဒ္ဒုတာယ။ တေနာဟ **"အပလိ-ဗုဒ္ဓါယာ"**တိအာဒိ။ **နိဒ္ဒေါသာယာ**တိ အတ္ထတော ဗျဉ္ဇနတော ဝိဂတ-ဒေါသာယ။ **အက္ခလိတပဒဗျဉ္ဇနာယာ**တိ အဂလိတပဒဗျဉ္ဇနာယ။ **အတ္ထသ ဝိညာပနိယာ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအတ္ထသ ဗောဓနေ ပရိယတ္တာယ။ **ဘိက္ခုနန်္ဓိ** ဂါထာသုခတ္ထံ ရသံ ကတ္တာ ဝုတ္တံ။

"သံဒိဋ္ဌေနဝိ ဒေသေတိ၊ ဝိတ္ထာရေနဝိ ဘာသတိ"တိ နယိဒံ ပဌမံ ဥဒ္ဒိသိတ္တာ တသ အတ္ထသ ကိတ္တနဝသေန ပဝတ္တိတံ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သာ ဟိ ဝိတ္ထာရဒေသနာ ဧဝ ဟောတိ။ ယာ ပန ဒေသနာ ကဒါစိ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာနံ

အဗ္ဘာသယဝသေန သံခိတ္တေနေဝ ဒသေတ္ဝာ နိက္ခိပတိ၊ ယာ စ ကဒါစိ ဝိတ္ထာရေန၊ တဒုဘယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"စတ္ထာရိမာနိ"**တိအာဒိ။ သဘာဝမဓုရော ပစ္စယဝသေန မဓုရတရော ဟောတိတိ ဒသေတုံ **"ယထာ"**တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝိဝိဓာကာရံ ကတ္ဝာ ဓမ္မံ ကထေတုံ ပဋိဘာတိတိ **ပဋိဘာနံ၊** ဒေသနာပကာရညာဏံ။ တေနာဟ **"သမုဋ္ဌတော"**တိအာဒိ။ **သြဒဟန္တိ**တိ အဝဇာနနဝသေန ဂဟေန္တိ။

သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ပဝါရဏာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၅။ **တသ္မိံ အဟူ**တိ တသ္မိံ အဟနိတိ အာဟ **"တသ္မိံ ဒိဝသေ"**တိ။ **အနသနေနာ**တိ သဗ္ဗသော အာဟာရဿ အဘုဉ္ဇနေန။ သာသနိကသိလေန ဗာဟိရကအနသနေန ဝါ ဥပေတာ ဟုတ္ဝာတိ ယောဇနာ။ **ဝါ**-သဒ္ဒေန ခီရပါနမဓုသာယနာဒိနိဝိ သင်္ဂဟော။ ပကာရေဟိ ဒိဋ္ဌာဒိဟိ ဝါရေတိ ကာယကမ္မာဒိံကေ သရာပေတိ ဂါရယ္ဟေ ကရောတိ တောယာတိ **ပဝါရဏာ၊** ပဋိပတ္တိဝိသောဓနာယ အတ္တနော အတ္တနော ဝဇ္ဇသောဓနာယ ဩကာသဒါနံ။ ယသ္မာ ယေဘုယ္ယေန ဝဿံဝုဋ္ဌေဟိ ကာတဗ္ဗာ သော ဝိသုဒ္ဓိဒေသနာ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဝဿံဝုဋ္ဌပဝါရဏာယ။ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာတိဝိ တေသာဝ နာမ"**န္တိ။ တဒါ တဿ ဘိက္ခုသံဃဿ တုဏ္ဟီဘာဝဿ အနုဝသေသတာယဝိ ဝဏ္ဏံ ဒသေတုံ ပါဠိယံ "တုဏ္ဟီဘူတ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ယတော ယတော။ပ။ နတ္ထီ"**တိ။ ဟတ္ထိသ ကုက္ကုစ္စတာ အသံယမော အသမ္ဘဇညကိရိယာ **ဟတ္ထိ-ကုက္ကုစ္စံ၊** တထာ **ပါဒကုက္ကုစ္စံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝါ**-သဒ္ဒေါ အဝုတ္ထိကပဂ္ဂေ၊ တေန တဒညေသမဘာဝေါ ဝိဘာဝိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဉ္စပသာဒေဟီတိ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ ပသာဒေဟိ။ **ဝေါဿဂ္ဂေ**ဿာ ယထာရုစိကိရိယာယ ဝေါဿဇ္ဇနံ။ **ပုဉ္ဉနဒ္ဓေ**တိ ပဋိက္ခေပမုခေနေဝ ပုဉ္ဉနဒ္ဓေန-ကံဘာရော၊ **မေ ကိဉ္စီ** ကိရိယံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါ န ဂရဟထ၊ ကိန္တု ဂရဟထေဝ ကာယဝါစာဟိတိ အတ္ထော။ ကေစိ "ဒွါရာနေဝါ"တိ ဒွါရသိသေန ဒွါရပ္ပဝတ္တစရိယံ ဝဒန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာယ အဓိပ္ပေတတ္တာ ယေန ပဝါရိတံ၊ တေနေဝ ဝိသုဒ္ဓိတိ ဉာယတိ၊ ယေန န ပဝါရိတံ၊ ကိန္တု တံ အဝိသုဒ္ဓန္တိ သိယာ ကဿစိ ပုထုဇ္ဇနဿ အာသင်္ကာ၊ တန္နိဝါရဏတ္ထမာဟ **"နော အပရိသုဒ္ဓတ္တာ"**တိ။

မနောဒွါရံ ပရိသုဒ္ဓံ အသုစိကာရကဥပက္လိလေသာနံ ဒူရီကတတ္တာ။ **ဇုဒါနိ** ဧတရဟိ ဗုဒ္ဓကာလေ။ **ဧတ္ထာ**တိ မနောဒွါရပရိသုဒ္ဓိယံ။

ကာယဝစီသမာစာရပရိသုဒ္ဓိယာ ပဝေဒိတာယ မနောသမာစာရပရိသုဒ္ဓိ အတ္ထတော ပဝေဒိတာဝ ဟောတီတိ **"ကာယိကံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါ"**ဇုစ္စေဝါဟ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **"ကာယိကံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါတိ ဇုဒံ စတုန္နံ အရိယိယတံ သန္ဓာယ ဆေရော အာဟာ"**တိ။ "ဘိက္ခဝေ ပဝါရေမိ ဝေါ"တိ ဘိက္ခုသံဃ-ဝိသယတ္တာ ပဝါရဏာယ တတ္ထ ဘိက္ခုသံဃေန ဝတ္တုံ ပဋိဝစနံ ဒေန္တော ဓမ္မသေနာပတိ **"ဘိက္ခုသံဃသ ဘာရံ ဝဟန္တော"**တိ ဝုတ္တော။ တေနာဟ **"နု ဓေါ မယံ ဘန္တေ"**တိအာဒိ။ **အရိယိယာနီ**တိ ပရာနုဝါဒတော နဘာယိတမ္မာနိ သုပရိသုဒ္ဓဘာဝတော။

"အနုပ္ပန္နသာ"တိ ဇုဒံ အဓိပ္ပါယိကဝစနန္တိ တဒဓိပ္ပါယံ ဝိဝရန္တော **"ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေတော ပဋ္ဌာယာ"**တိအာဒိမာဟ။ **ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေတော**တိ ဝိဘတ္တေ နိဿက္ကံ၊ တသ္မာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော ဩရန္တိ အတ္ထော။ **အညေနာ**တိ ဇုတော ဘဂဝတော အညေန။ **အနုပ္ပါဒိတ-ပုဗ္ဗသာ**တိ ပရသန္တာနေ နု ဥပ္ပါဒိတပုဗ္ဗသ။ သသန္တာနေ ပန ပစ္ဆကဗုဒ္ဓါနံ ဝသေန နု ဥပ္ပါဒိတောတိ နု သက္ကာ ဝတ္တုံ။ **သမနုဘာဂတာ**တိ သမ္မာ အနု ဥပဂတာ။ **ဘဂဝတော သီလာဒယော ဂုဏာ**တိ ဗုဒ္ဓဘူတသ္ဓ ဂုဏာ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **"အရဟတ္တမဂ္ဂမေဝ နိဿာယ အာဂတာ"**တိ။ **သဗ္ဗဂုဏာ**တိ ဒသဗလဉာဏာဒယော သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ။ **ဘန္တေ**တိ ဏ္ဍေ **ဇုတိ-သဒ္ဒေါ** အာဒိအတ္ထော။ တေန **"ဇုမေသံ ပန။ပ။ ဝါစသိကံ ဝါ"**တိ ယာဝဝါယံ ပါဠိပဒေသော၊ တံ သဗ္ဗံ ဂဏှာတိ။ တေနာဟ **"ဇုဒံ ဆေရော။ပ။ ပဝါရေန္တော အာဟာ"**တိ။

ယံ အတ္ထနော ပုညာနုဘာဝသိဒ္ဓံ စက္ကရတနံ နိပ္ပရိယာယတော တေန ပဝတ္တိတံ နာမ, နု ဇုတရန္တိ ပဌမနယော ဝုတ္တော။ ယသ္မာ ပဝတ္တိတသ္ဓေဝ အနုပဝတ္တနံ, ပဌမနယော စ တံသဒိသေ တဒ္ဓေါဟာရဝသေန ဝုတ္တောတိ တံ အနာဒိယိတ္ဝာ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော။ **ဒသဝိဓန္တိ** အန္တောဇနသ္မိံ, ဗလ-ကာယေ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိယာ သံဝိဓာနံ, ခတ္တိယေသု အနုယုတ္တေသု, ဗြာဟ္မဏ-ဂဟပတိကေသု, နေဂမဇာနပဒေသု, သမဏဗြာဟ္မဏေသု, မိဂပက္ခီသု အဓမ္မ-စာရပဋိက္ခေပေါ, အဓနာနံ ဓနာနုပ္ပဒါနံ, သမဏဗြာဟ္မဏော ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပဥ္ဉပုစ္ဆနန္တိ ဧဝံ ဒသဝိဓံ။ တတ္ထ ဂဟပတိကေ ပက္ခိဇာတေ စ ဝိသုံ ကတ္ဝာ ဂဟဏဝသေန **ဒွါဒသဝိဓံ။ စက္ကဝတ္တိဝတ္တန္တိ** စက္ကဝတ္တိဘာဝါဝဟံ ဝတ္တုံ။ ယသ္မာ

ယာထာဝတော ပဝတ္တိတံ၊ တဒနုရူပကံ ပန ဉာယေန ယုတ္တကေန ပဝတ္တိတံ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"သမ္မာ နယေန ဟေတုနာ ကာရဏေနာ"**တိ။ **ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ**တိ ဥဘယဘာဂေဟိ ဥဘယဘာဂတော ဝိမုတ္တာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ ဒသ္သေတိ **"ဒ္ဝီဟိ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တာ၊ အရူပါ။ပ။ နာမကာယတော"**တိ ဥမိနာ။ **တေဝိဇ္ဇာဒိဘာဝန်** တေဝိဇ္ဇဆဋ္ဌဘိညစတု-ပ္ပဋိသမ္ဘိဒဘာဝံ။ ပညာဝိမုတ္တာ ဟိ တံ တိဝိဓံ အပ္ပတ္တာ ကေဝလံ ပညာယ ဧဝ ဝိမုတ္တာ။

ဝိသုဒ္ဓတ္ထာယာတိ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏတ္ထာယ။ သံယောဇနဒ္ဒေန **သံယော-ဇနသဒိသတ္တေ ဧစဝ** ဗန္ဓနဒ္ဒေန **ဗန္ဓနသဒိသတ္တေ စ**။ **ဝိဇိတသင်္ဂါမန်** ယထာ ရာဂါဒယော ပုန န သိသံ ဥက္ခိပန်၊ ဧဝံ အရိယမဂ္ဂသေနာယ ဝသေန ဝိဇိတသင်္ဂါမံ။ တေနာဟ **"ဝိဇိတရာဂဒေါသမောဟသင်္ဂါမ"**န်။ **မာရ-ဗလဿာ**တိ မာရသေနာယ, မာရဿ ဝါ သာမတ္ထိယဿ။ **ဝေနေယျသတ္တာန်** ဝိနေတဗ္ဗသတ္တာနမ္ပဟံ။ သကဋာဒိသတ္ထသဘာဂတော ဝိနေယျော၀ သတ္ထောတိ တံ ဝေနေယျသတ္တံ။ သိလသာရာဒိအဘာဝတော **အန္တောတုစ္ဆော**။ ပဝါရဏာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ပရောသဟဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၆။ သဟဿတော ပရံ အဗ္ဗုတေယျဘိက္ခုသုတံ တဒါ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသတိတိ အာဟ **" ပရောသဟဿန္တိ အတိရေကသဟဿ"**န်။ **နိဗ္ဗာနေ ကုတောစိ ဘယံ နတ္ထီ**တိ ကုတောစိပိ ကာရဏတော နိဗ္ဗာနေ ဘယံ နတ္ထိ အသင်္ခတဘာဝေန သဗ္ဗသော ခေမတ္တာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "ခေမဉ္စ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ ခေမဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒ"န်အာဒိ။ နကုတောစိ ဘယံ တေသိံ အမိဂတေတိ **အကုတောဘယံ၊** နိဗ္ဗာနံ။ တေနာဟ **"နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တာ-ဿာ"**တိအာဒိ။ **ဝိပဿိတော ပန္နာယာ**တိ အမ္ပာကံ ဘဂဝတော နာမဝသေန ဇာသိနံ သတ္တမဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကေ ဟိ တတ္ထ တတ္ထ သုတ္တေ ဗဟုသော ကိတ္တိတာ။ **ဇာသိန**န်တိ ဝါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကဗာဟိရကဇာသိနံ သတ္တမော ဥတ္တရော သေဋ္ဌောတိ အတ္ထော။

၁-သံ ၂-၅၄၂-ဝိဋ္ဌေ အတ္ထတော သမာနံ။

အဒ္ဓုပ္ပတ္တိဝသေနာတိ ကာရဏာသမုဒ္ဌာနဝသေန။ တဒဿ အဒ္ဓုပ္ပတ္တိံ ဝိဘာဝေတုံ **"သံဃမဇ္ဈေ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဘာနသမ္ပန္နဝါစာယ အညေဌိသတိ အဘိဘဝတိတိ **ဝဏ္ဏီသော**။ တေနာဟ **"ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိ"**န္တိအာဒိ။

ကိလေသုမ္မဒ္ဒနသတာနီတိ ရာဂါဒိကိလေသာနံ ရဇ္ဇနဒုဿနာဒိနယေဟိ သဝိသယေ အယောနိသော ဥဒ္ဒဝနာနိ။ ယဒိ အနေကာနိ သတာနိ၊ အထ ကသ္မာ "ဥမ္မဂ္ဂပထ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဝဋ္ဋပထတ္တာ ပန ပထ"**န္တိ။ ရာဂဒေါသ-မောဟမာနဒိဋ္ဌိဝသေန **ရာဂဒိလာဒိနိ ပဉ္စ** ဒိလာနိ။ **ဝိဘင်္ဂန္တိ**န္တိ ဝိဘဇနဝသေန ကထေန္တံ။ **ဝိဘင်္ဂိတ္ထာ**တိ ဉာဏေန ဝိဝေစေတ္ထာ။

အမတေ အက္ခာတေတိ အမတာဝဟေ ဓမ္မေ ဒေသိတေ။ **ဓမ္မဿ ပဿိတာ-ရော** သစ္ဆသမ္ပဋိဝေဓေန။ **အသံဟီရာ** ဒိဋ္ဌိဝါဒေဟိ။

အတိဝိဇ္ဈိတ္ထာတိ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ထာ။ **အတိက္ကမဘူတန္တိ** အတိက္ကမနဋ္ဌေန ဘူတံ။ **ဒဿဒ္ဓါနန္တိ** ဒဿနံ ဥပဟုနံ။ တေနာဟ **"ပဋ္ဌန"**န္တိ။ **ဇာနန္တေနာ**တိ ဓမ္မဿ သုဒ္ဓလဘတံ ဇာနန္တေန။

ပရောသဟဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ကောလ္လာဉသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၇။ **ဧဝံဂဟိတနာမော**တိ "အညာသိ ဝတ ဘော ကောလ္လာဉော"တိ သဏ္ဌေ ဝစနံ နိဿာယ ဘိက္ခူဟိ အညေဟိ ကောလ္လာဉနာမကေဟိ ဝိသေသနတ္ထံ **ဧဝံဂဟိတနာမော**။ ဒွါဒသန္နံ သံဝစ္ဆရာနံ ဝသေန **စိရသံ**။ **ဆဒ္ဒန္တာဘဝနေ**တိ ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇဘဝနဋ္ဌာနေ။ **ပဉ္စဝါ မဟာသာဝကော** ရတ္တညုတာယ။ **"ဒဿသဟဿစက္ကဝါဠေ ဒေဝမနုဿာနန္တိ** ဒဿသဟဿစက္ကဝါဠေ ဒေဝါနံ, ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ ဒေဝမနုဿာနဉ္စာတိ ဧဝံ ဒဿသဟဿစက္ကဝါဠေ **ဒေဝမနုဿာန"**န္တိ ဝဒန္တိ။ **အဂ္ဂ**န္တိ အာဒိတော။ **တတ္ထာ**တိ မန္ဒာကိနိတိရေ။

ဝဿဂ္ဂေနာတိ ဝဿပဋိပါဋိယာ။ **တ**န္တိ အညာသိကောလ္လာညံ ထေရံ။ **မဟာပြဟ္မာနံ ဝိယ လောကိယမနုဿာ ဟရာယန္တိ**။ ပါမောဇ္ဇဘူတော

၁-ကိလေသုမ္မဒ္ဒနသတာနိတိ (က)

အာယသ္မာ ထေရော အန္တရန္တရာ တတ္ထ တတ္ထ ဇနပဒေ ဝသိတ္ဝာ တဒနုက္ကမေန မန္ဒာကိနိတီရံ ဥပဂတော၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဇန္ဆာမဟံ ဘန္တေ ဇနပဒေ ဝသိတု"**န္တိ။

အာနုဘာဝသမ္ပန္နာ ဒိဗ္ဗာယုကာ တေ ဟတ္ထိနာဂါတိ ဝုတ္တံ **"ပုဗ္ဗေ ပန္ဓေကဒုဒ္ဓါနံ ပါရိစရိယာယ ကတပရိစယာ"**တိ။ ထေရဿ သဒ္ဓရဏဒ္ဒာနေ **အာဝရဏသဒ္ဒါ ဟရိတ္ဝာ** အပနေတ္ဝာ။ **မုခေါဒကဋ္ဌေ ဒန္တကဋ္ဌံ ဒ္ဝေပတိ**တိ သဋ္ဌလဒေဝဒါရုကဋ္ဌာဒိနိ အညမညံ ဃံသိတ္ဝာ အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ဇာလေတ္ဝာ တတ္ထ ပါသာဏခလ္လာနိ တာပေတ္ဝာ တာနိ ဒယ္ဟကေဟိ ဝဋ္ဋေတ္ဝာ တဋ္ဋာကာသု ဥဒကသောဏ္ဍိသု ခိပိတ္ဝာ ဥဒကဿ တတ္တဘာဝံ ဉတ္ဝာ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ဥပနေန္တော မုခေါဒကဋ္ဌ ဒ္ဝပေတိ။ **ဝတ္တံ ကရောတီ**တိ အန္တေဝာသိကဋ္ဌိယာ ဗဟိ စ ပမုခေပိ အဂံဏေပိ သာခါဘင်္ဂေဟိ သမ္မဇ္ဇန္တော ဝတ္တမာနယေန အ့ာဟာရံ ဥပနေန္တော ဝတ္တံ ကရောတိ။

ပတိဋ္ဌပမာဏေတိ ကဋ္ဌိပမာဏေ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **တာဝ မဟန္တမေဝါ**တိ ယာဝ မဟန္တံ သေတပဒုမဝနံ၊ တာဝ မဟန္တမေဝ။ သေဝနယော **ရတ္တကုမုဒဝနာ**ဒိသု။ **ခါဒန္တော** မနုဿော။ **ပက္ကပယောဃနိကာ ဝိယာ**တိ သုပက္ကပယောဃနံ ဝိယ။ ဃနဘာဝေန ပန ပက္ခိတ္တခုဒ္ဒမဓု ဝိယ ဟောတိ။ တေနာဟ **"တံ ပေါက္ခရမဓု နာမာ"**တိ။ **မုဋ္ဌာလန္တိ** သေတပဒုမာနံ မူလံ။ **ဘိသန္တိ** တေသံယေဝ ကန္ဒံ။ **ကသ္မီံ ပဒ္မေ**တိ ကေနကသ္မီံ ပဒ္မန္တရေ။ **ပါဒဃဋ္ဋကန္တိ** ဒေါဏသဒိသ စတုဘာဂေါ သဏ္ဌာနတော ခုဒ္ဒကော၊ တသ္မာ **ပါဒဃဋ္ဋကပမာဏန္တိ** တုမ္ဗမတ္တံ။ **သောဏ္ဍိအာဝါဋ္ဌေ**တိ ခုဒ္ဒကသောဏ္ဍိယော စေဝ နုဒ္ဒကအာဝါဋ္ဌေ စ။

တံ ဘောဇနန္တိ ယဆာဝုတ္တံ နိရုဒကပါယသဘောဇနံ။ **ကေစိ သဒ္ဒါနန္တိ** ယေ ထေရာ ဝုဟုတရာ။ **ကေစိ နု သဒ္ဒါနန္တိ** ယေ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ။

ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါတိ ဗုဒ္ဓဿ အနုဗုဒ္ဓေါ။ **ဗာဒ္ဓဝိရိယော**တိ စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ဝသေန စိရနိစိတဝိရိယော။ **တိက္ခံ ဝိဇေကာနန္တိ** ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကာနံ လာဘိတိ ယောဇနာ။ **စတဿော ဝဒတိ** ဝ်ိသတ္ထေရော သယံပဋိဘာနံ၊ နသေသာဘိညာနံ အဘာဝတောတိ အာဟ **"ဇုတရာ"**တိအာဒိ။ **ပရိသာ သန္နိသိဒိ** နိဿဒ္ဓဘာဝေန တုဏ္ဍိ အဟောသိတိ အတ္ထော။ **အနုဇာနာပေသိတိ** ပဌမံ အတ္တနာ ဉာတံ ဥပဋ္ဌိတံ အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ အနု ပဋ္ဌာ သတ္ထာရံ ဇာနာပေသိတိ ဧဝံ တ္ထေ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တန္တိ အာသာဋိပုဏ္ဏမာယ ဇာသိပတနေ ယံ ဒဿနံ, ယံ ဝါ ဒုက္ကရစရိယာယံ တုမှာကံ ဥပဒ္ဒာနံ အာဒိတော ဒဿနံ၊ **တံ** ဘန္တေ ပဌမဒဿနံ။ **ဩနတ-ဝိနတာ**တိ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ စ ဩနတာ ဝိနတာ။ **ကမ္မတ္ထာ**တိ ထောကံ စာလေတ္ဝာ ဒဿနတ္ထံ။ **ကေနိန္ဒ္ရာဒေါ** တေသံ ဟတ္ထိနာဂါနဉ္ဇော နာဂယက္ခ-ကုမ္ဘဏ္ဍာနံ ဒေဝတာနဉ္စ သဒ္ဒေန။ ဗြဟ္မာနော ဒေဝါနံ အဒံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။

သဏ္ဌာယမကံသု ပသာဒနိယေသု ပသာဒဝသေန သန္နိပတိတပရိသာယ ပသာဒဇနနတ္ထံ။ **ဘဂဝတိ နိက္ခမိတ္ဝာ**တိ ဘဂဝတိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတ္ဝာ။ **ဓရတိယေဝါ**တိ အဒုဋ္ဌတံ ပတ္တာ[1] တိဋ္ဌတေဝ။

ကောဏ္ဍညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၈။ **ပစ္ဆဝေက္ခတီ**တိ တေသံ အရိယာနံ စိတ္တံ အတ္တနော ဉာဏစက္ခုနာ ပတိ အဝေက္ခတိ ပစ္ဆဝေက္ခတိ။ **ပဗ္ဗတဿာ**တိ ဇာသိဂိလိပဗ္ဗတဿ။ **ဒုက္ခပါဠိံ ဂတန္တိ** ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပါဠိံ ပရိယန္တံ ဂတံ။ **သဗ္ဗဂဏ္ဌသမ္ဗန္ဓန္တိ** သဗ္ဗေဟိ ဗုဒ္ဓဂဏေဟိ စ သာဝကဂဏေဟိ စ ပရိပုဏ္ဏံ။ **အနေကာကာရသမ္ဗန္ဓန္တိ** ရူပဿောသလုခ-ဓမ္မပပ္ပမာဏိကာနံ သတ္တာနံ တေဟိ တေဟိ အာကာရေဟိ သဗ္ဗေသဉ္စ အနေကေဟိ အနန္တာပရိမေယျေဟိ ပသိဒိတဗ္ဗာကာရေဟိ သမန္နာဂတံ။ တေ ပန အာကာရာ ယသ္မာ အနုညသာဓာရဏာ ဗုဒ္ဓဂဏာ ဧဝ၊ တသ္မာ အာဟ **"အနေကေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတ"**န္တိ။

မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-ဂဂ္ဂရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၉။ **တေ**တိ တေ ဒေဝမနုဿေ။ **"သရီရဝဏ္ဏေနာ**တိ သရီရေ ဆဝိ-ဝဏ္ဏေနာ"တိ ဝဒန္တိ။ **သရီရဝဏ္ဏေနာ**တိ ဝါ ဓမ္မရူပကာယဂဏေန။ "ယသ-သာ"တိပိ ပါဌော၊ သော ဧဝတ္ထော။ **ဝိဂတမလော**တိ အဇ္ဈာမဟိကာဒိဟိ

၁-အာဒေါဟံ ဟတ္ထာ (က)၊ အာဒေါ ဝိယ ဟုတ္ဝာ (?)

ဝိဂတူပက္ကိလေသော။ ဘာဏ္ဍ ဝုစ္စတိ ပဘာ၊ သာတိသယော ဘာဏ္ဍ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ဘာဏ္ဍမာ၊** သူရိယောတိ အာဟ **"အာဒိစ္စော ဝိယာ"**တိ။

ဂဂ္ဂရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂-ဝဂ်ီသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂ဝ။ သော ကိရ ဝိစရတိတိ သမ္မန္ဓော။ "ယထာယံ ဒိပေါ ဇမ္မုဒိပေါတိ ဇမ္မုနာ ပညာတော၊ ဧဝါဟမ္ပိ တေန ဇမ္မုနာ ပညာယိဿ"န္တိ **ဇမ္မုသာခံ ပရိဟရိတွာ။ ဝါဒံ ကတွာ**တိ "ဣမသ္မိံ ဝါဒေ သစေ တေ ပရာဇယော ဟောတိ၊ တ္ဝံ မေ ဒါသော ဟောဟိ။ သစေ မေ ပရာဇယော၊ အဟံ တေ ဘရိယာ"တိ ဧဝံ ကတိကံ ကတွာ။ **ဝါဒေ ဇယပရာဇယာနုဘာဝေနာ**တိ တထာပဝတ္တိတော ဝါဒေ ပရိဇ္ဈာဇကဿ ဇယာနုဘာဝေန စေဝ အတ္တနော ပရာဇယေန စ။ **ဝယံ အံ့ဂမ္မာ**တိ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏဝယံ အာဂမ္မ။ **ဝိဇ္ဇန်** မန္တံ။

နိဗ္ဗတ္တဂတိုဝိဘာဝနဝသေန ဆဝသိသဘာဝံ ဒူသေတိ ဝိနာသေတိတိ **ဆဝဒူသကံ သိပ္ပံ၊** တထာပဝတ္တံ မန္တပဒံ။ **အတ္တနော အာနုဘာဝေနာ**တိ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တသတ္တသ္မိ သိသံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဋ္ဌိတံ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန အာနေတ္ဝာ ဒသေတ္ဝာ။ **ဒိဏ္ဏာသဝဿ သီသန်** ပရမပ္ပိဆ္ဆတာယ ကဋ္ဌိပိ အဇာနာပေတ္ဝာ အရညံ ပဝိသိတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဒိဏ္ဏာသဝဿ ဆဋ္ဌိတံ သီသကဋာဟံ။ **ဒသေသိ**တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန အာနေတ္ဝာ ဒသေသိ။

"တုမ္ဟေ ဘော ဂေါတမ ဇာနာထာ"တိ ကာမံ ဝဏ္ဏိသော နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ၊ ဘဂဝါ ပန အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ သန္ဓာယ **"အာမ ဝဏ္ဏိသ။ပ။ ဂတိံ ဇာနာမီ"**တိ အာဟ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ "နိဗ္ဗာနံ အရဟာတော ဂတိ"တိ။ ဝဏ္ဏိသော သယံ မန္တဗလေန ဂတိပရိယာပန္နသ္မ ဂတိံ ဇာနန္တော ဘဂဝန္တမ္ပိ "အယမ္ပိ တထာ"တိ မညမာနော **"မန္တေန ဇာနာသိ ဘော ဂေါတမာ"**တိ အာဟ။ ဘဂဝါ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဉာဏမေဝ မန္တံ ကတ္ဝာ ဒိပေန္တော **"အာမ ဝဏ္ဏိသ ကေန မန္တေနေဝ ဇာနာမီ"**တိ အာဟ။ မုခေ ဧဝ ဒါတဗ္ဗန်ိ **အမ္ဗုလိကော။** အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ သယံ **ထဏ္ဍိလ-သေယျာ။ အာဒိ-**သဒ္ဒေန သာယတတိယံ ဥဒကောရောဟဏဘူမိဟရဏာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သော တံ။ပ။အရဟတ္တံ ပါပုဏီ**တိ ဣမိနာ ဝဏ္ဏိသဿ ရောပဗ္ဗဇိတ္ဝာ နစိရဿေဝ သုခါယ ပဋိပဒါယ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဝိယ ဒိဿတိ၊ နခါ

ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌုမ်ံ၊ အာယတိ ထေရော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သမထဝိပဿနာသု ကမ်ံ အာရဘိတ္ဝာဝိ ဒုက္ခာယ ပဋိပဒါယ တာဒိသံ ကာလံ ဝိတိနာမေတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေနာဟ—

“နိက္ခန္တံ ဝတ မံ သန္တံ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
ဝိတက္ကာ ဥပဓာဝန္တိ၊ ပဂဗ္ဘာ ကဏ္ဟတော ဇမေ”၊

အာယသ္မတော ဝင်္ဂီသသ အနဘိရတိ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ၊ ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတိ၊

ကာမရာဂေန ဒုယ္ဘာမိ၊ စိတ္တံ မေ ပရိဒုယ္ဟတီ”တိအာဒိ J။

ဝိမုတ္တိသုခန္တိ သဗ္ဗသော ကိလေသဝိမုတ္တိယံ နိဗ္ဗာနေ စ ဥပ္ပန္နံ သမ္ပတ်-အရဟတ္တဖလသုခံ[1]။ **ပဋိသံဝေဒေန္တော**တိ ယထာပရိစ္ဆိန္နံ ကာလံ ပတိ သမ္မဒေဝ ဝေဒေန္တော အနုဘဝန္တော။ ကဝိနာ ကတံ, တတော ဝါ အာဂတံ, တသ္မာ ဝါ ဇာဒန္တိ ကာဝေယံ၊ တဒေဝတ္ထ **“ကာဝေယျ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ယေ နိယာမဂတဒ္ဒသာ**တိ ယေ ဘိက္ခူ အရိယာ ဗုဒ္ဓါနံ သာဝကာ ဖလဋ္ဌာဘေန နိယာမဂတာ ဝေဝ မဂ္ဂဋ္ဌာဘေန နိယာမဒသာ စ။ **နိယာမော**တိ ဟိ သမ္မတ္တနိယာမော အဓိပ္ပေတော။ **သုအာဂမန**န္တိ မမ ဇာတိယာ သတ္တုနော သန္တိကေ အာဂမနံ ဥပဂမနံ၊ ဇာတိသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာဂမနံ ပဗ္ဗဇနံ ဥပသမ္ပဒါ သုန္ဒရံ အာဂမနံ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“တိဿော ဝိဇ္ဇာ”**တိအာဒိ။ **အဂုတ္တိမွိ** ဂါထာယ အတ္ထတော ဂဟိတမေဝ ထေရဿ ဆဠဘိညဘာဝတော။

ဝင်္ဂီသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ
ဝင်္ဂီသသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

(က) ခ-တမ္ပိတိ အရဟတ္တဖလသုခံ

၁-သံ ၁-၁၀၇၊ ခ ၂-၃၆၀-ဝိဇ္ဇေသု။ ၂-ခ ၂-၃၆၉-ဝိဇ္ဇေ။

၉-ဝနသံယုတ္တ

၁-ဝိဝေကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၁။ **သံဝေဇေတုကာမာ**တိ အတ္ထတော သံဝေဂံ ဥပ္ပါဒေတုကာမာ။ တထာဘူတာ နံ ကိလေသသင်္ကိကာဒိတော ဝိဝေစေတုကာမာ နာမ ဟောတိတိ ဝုတ္တံ **"ဝိဝေကံ ပဋိပဇ္ဇာပေတုကာမာ"**တိ။ **ဗာဟိရေသူ**တိ ဂေါစရဇ္ဈတ္တတော ဗဟိဘူတေသု။ **ပုထုတ္တာရမ္မဏေသူ**တိ ရူပါဒိနာနာ-ရမ္မဏေသု။ **စရတီ**တိ ပဝတ္တတိ။ **တွံ ဇနော**တိ တွံ အတ္တနော ကိလေသေဟိ ဇနနတော ဝိသုံ ဇာတော တာဒိသေ ဧဝ အညသ္မိံ ဇနေ ဣမံ အယော-နိသောမနသိကာရဝသေန ပဝတ္တမာနံ ဆန္ဒရာဂံ ဝိနယဿု ဝိနောဒေဟိ။ **သတံ တံ သာရယာမသေ**တိ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သတ္တာ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ အရညဝါသေန စ သတိမန္တံ ပဏ္ဍိတံ တံ မယမ္ပိ ယထာ-ဥပ္ပန္နံ ဝိတက္ကံ ဝိနောဒနာယ သာရယာမ၊ သတံ ဝါ သပ္ပုရိသာနံ ကိလေသ-ဝိဂမနဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝသန္တံ တံ သာရယာမ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ။ **ပါတာလ**န္တိ မောဟပါတာလံ ကိလေသရဇော၊ တဒေဝ "ပါတာလ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **မာ အဝဟရီ**တိ ဟေဋ္ဌာ ဒုဂ္ဂတိသောတံ မာ ဥပနေသိ။ **သီတ**န္တိ သမ္ဘန္ဒံ။ တေနာဟ **"သရီရလဂ္ဂ"**န္တိ။ **ဝိဝေကမာပန္နော**တိ ကိလေသဝိဝေကံ သမထဝိပဿနာ-ဘာဝနမာပန္နော။ **ဥတ္တမဝိရိယ**န္တိ ဥဿောဠှိလက္ခဏပ္ပတ္တံ ဝိရိယံ, စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဓာနဝိရိယံ ဝါ သမ္ဘတ္တံ။ **ပဂ္ဂယှာ**တိ အာရောပေတ္ဝာ။ **ပရမဝိဝေက**န္တိ ပရမံ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကံ။

ဝိဝေကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဥပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၂။ **ကာယဒရထော ဟောတိယေဝ** နိယမေန၊ န စိတ္တဒရထော တသ္သ မဂ္ဂေနေဝ သမုဿါဠိတတ္တာ။

ဇရာတုရောတိ ဇရာဘိဘဝနေန အာတုရော ယေဝ။ ပဒဒ္ဓယေဝိ ဧသေဝ နယော။ ဥပရိဋ္ဌတာယ ပရိတော ဒီဃပုထုလတာယ အတိဝိယ ဝိစ္ဆိတိတိ သတ္တိသလ္လဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝံ ဟိဿ တဏ္ဟာသလ္လဿ သဒိသတာ။ အဝိဇ္ဇာယ ပန

သမ္မောဟာပါဒနေန ဒုက္ခာပါဒနေန စ ဝိသသဒိသတာ။ **ရူပဖေဿ**တိ ဝိကာရံ အာပါဒိယမာနဿ ပီဠိယမာနဿာတိ အတ္ထောတိ အာဟ **"ဃဋ္ဋိယ-မာနဿာ"**တိ။

ပဗ္ဗဇိတာနန္တိ သသန္တာနတော ပဗ္ဗဇိတံ ဝါ ရာဂါဒိမလတော ပဗ္ဗဇိတံ ဝါ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ ထေရဿေဝံ ဝစနံ၊ တသ္မာ **အယံ** ဋ္ဌဒါနိ ဝုစ္စမာနော **ဇ္ဈ**ာ ဂါထာယ **အတ္ထော။ ဒေဝတာယ** ဟိတိအာဒိ ဝုတ္တဿေဝ အတ္ထဿ ပါကဋဒသ္သနတ္ထံ။ **ဇ္ဈော**တိ သေသဂါထာသု။ အတ္ထဿ ဝုတ္တနယတ္တာ **"အနုတ္တာ-နုပဒဝဏ္ဏနာ"**တိ အာဟ။ **ဝိနယာ**တိ ဟေတုမှိ နိဿက္ကဝစနန္တိ တဿ ဟေတုမှိ ကရဏဝစနေန အတ္ထမာဟ **"ဝိနယေနာ"**တိ။ တထာ **"သမတိက္ကမာ"**တိ ဇ္ဈောပိ။ **ပရမပရိသုဒ္ဓံ** သံကိလေသသမုဒ္ဆိန္နနတော။ **အာရဒ္ဓဝိရိယန္တိ** သမ္မာ-ဝိတဝိရိယံ။ သမ္မာဝနဒ္ဓသ္သ ပဂ္ဂဟဏံ ပရိပ္ပူရဏဒ္ဓာတိ အာဟ **"ပဂ္ဂဟိတဝိရိယံ ပရိပုဏ္ဏဝိရိယ"**န္တိ။

ဥပဒ္ဒဝါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ကဿပဂါထာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၃။ **ဆေတ**န္တိ မိဂါနံ ဇိဝိတံ ဆေတံ။ တေနာဟ **"မိဂလုဒ္ဓက"**န္တိ။ **ရောဟိတမိဂ**န္တိ လောဟိတဝဏ္ဏံ ခုဒ္ဒကမိဂံ၊ "မဟာရောဟိတမိဂ"န္တိ ဧကေ။ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ တဿ ဇနပဒဿ သုလဘဘိက္ခတာယ တတ္ထ ဂန္ဒွာ ဝိဟရတိတိ ဋ္ဌမမတ္ထံ သန္ဓာယ **"ပဋ္ဌမသုဇ္ဈေ ဝုတ္တနယေနေဝါ"**တိ ဝုတ္တံ။ အယံ ပန ထေရော ပဗ္ဘာဘိညော ဝိပဿနာကမ္မိကော။ **ဋ္ဌာ**တိ ပဒါနုဗန္ဓနဝသေန ဂမနံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ထေရဿ အာသန္နဋ္ဌာနေ ဋ္ဌာ။ တဿ ဝစနံ **သောတုံ အာရဒ္ဓေါ။ အဂ်္ဂဏ်ဳ** ဇာလာပေသိတိ အဓိဋ္ဌာနဗလေန ဒဏ္ဍဒီပကံ ဝိယ အတ္တနော အဂ်္ဂဏ်ဳံ ဇာလာပေသိ။ **အက္ခီဟိဝိ ပဿတိ** အဂ်္ဂဏ်ဳံ ဇာလမာနံ။ **ကဏ္ဏေဟိဝိ သုဏာတိ** တေန ဝုစ္စမာနံ ဓမ္မံ ဇကဒေသေန။ စိတ္တံ ပနဿ ဓာဝတိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေဿဝိ**တိ လုဒ္ဓကဿပိ။

အပ္ပပညန္တိ ဏ္ဍေ **အပ္ပ**-သဒ္ဒေါ "အပ္ပဟရိတေ"တိအာဒီသု ဝိယ အဘာ-ဝတ္ထောတိ အာဟ "နိပ္ပညေ"န္တိ။ **ကာရဏဇာနနသမတ္ထေနာ**တိ ဇ္ဈမိနာ ကာရဏေန သတ္တာနံ သုခံ၊ ဇ္ဈမိနာ ဒုက္ခန္တိ ဧဝံ သမာစရမာနေန ကာရဏံ

ဇာနိတုံ သမ္ဘထ္ထေန ကမ္မဿကတဉ္ဇာသမ္ဖယုတ္တစိတ္တေနာတိ အထ္ထော။ **သုဇာ-တိတိ** ကေဝလံ သဝနမတ္တဝသေန သုဇာတိ, န တဒတ္ထဝသေန။ တေနာဟ **"အတ္ထမဿ နံ ဇာနာတိ"**တိ။ **ကာရဏရူပါနိ**တိ သဘာဝကာရဏာနိ။ **ကိံ ဓမ္မိနာ**တိ "ဋ္ဌံ ပပဉ္စ"န္တိ ပဟာယ။ **ဝိရိယံ ပဂ္ဂယှာ**တိ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္မပ္ပဓာနံ ဝိရိယံ ပဂ္ဂဏှိတွာ။

ကဿပဂေါတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-သမ္မဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၄။ **သမ္မဟုလာ**တိ သုတ္တန္တနယေန သမ္မဟုလာ။ သုတ္တန္တေ သဗ္ဗာယိ-သူတိ **သုတ္တန္တိကာ**။ ဝိနယံ ဓာရေန္တိတိ **ဝိနယဓရာ**။ **ယုဒ္ဓန္တိ**တိ ဝါသဓုရေ ယောဇံ ကရောန္တိ။ **ယန္ဒေန္တိ**တိ တတ္ထ ဝါယာမံ ကရောန္တိ။ ကရောန္တာနံယေဝ အရဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတီတိ သမ္ဘန္ဓော။

ကောဓေမေတိ ကိံ ဇ္ဈမေ။ တေနာဟ **"ကဟံ ဇ္ဈမေ"**တိ။ ဝဇ္ဇီဘူမိံ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌံ ဂတာတိ **ဝဇ္ဇီဘူမိယာ**။ တေနာဟ **"ဝဇ္ဇီရဋ္ဌာဘိမုခါ ဂတာ"**တိ။ နတ္ထိ ဇေတသံ နိကေဘံ နိဗန္ဓနံ ဝါသဋ္ဌာနန္တိ **အနိကေတာ**။ တေနာဟ **"အဂေဟာ"**တိ။ ဥတု ဧဝ သပ္ပါယံ၊ ဥတုဝသေန ဝါ ကာယစိတ္တာနံ ကလ္လတ္တာ သပ္ပါယံ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။

သမ္ဘဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၅။ **အတိဝေလ**န္တိ အတိဗဟုကာလံ။ ဘိက္ခုနော နာမ ဥပဂတာနံ ဥပနိဿိန္နကထာမတ္တံ ဝတ္ဝာ ဂန္ဆုရေဟိ ဝါသဓုရေဟိ ဝါ ယုတ္တပယုတ္တစိတ္တေန **ဘဝိတဗ္ဗံ**, နာတိဝေလံ တေသံ သညတ္တိဗဟုလေန။ ထေရော ပန တဒါ ကေနစိ ကာရဏေန ဗဟုဝေလံ ဂိဟိသညတ္တိဗဟုလော အဟောသိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "အတိဝေလ"န္တိအာဒိ။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **"ဘဂဝတိ"**တိ-အာဒိ ဝုတ္တံ။ **တန္တိ** တံ တာဒိသံ သညာပနံ သန္ဓာယ ဧတံ "အတိဝေလံ ဂိဟိသညတ္တိဗဟုလော"တိ ဝစနံ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခုသံဃသ္သ ကထံ သုတ္ဝာ**တိ

သံဃသဲ့ မဇ္ဈေ နိသီဒိတ္ဝာ ထေရေန ကထိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **သတ္ထု၊သာသနန္တိ** ဝိဋ္ဌကတ္တယံ ဝဒတိ။

ပသက္ကိယာတိ ဥပသင်္ကိတ္ဝာ ဂန္ဒ္ဝာ။ **တံ** ပန တတ္ထ အဇ္ဈောဂါဟနံ ဟောတီတိ အာဟ **"ပဝိသိတ္ဝာ"**တိ။ သဒ္ဒါရဒ္ဓကတော နိပ္ပိန္နဟဒယဿ သဗ္ဗ-သဒ္ဒါရဝိနိဿဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ ယာထာဝတော ပစ္စဝေက္ခန္တဿ သမ္မဒေဝ သမဿာသ-ကရံ ဟုတ္ဝာ ဥပဋ္ဌဟန္တံ တံ ဥပရိ အဓိဂမာယ ဥဿုက္ကံ ကရောန္တော နိဗ္ဗာနံ ဟဒ-ယေ နိက္ခိပတိ နာမာတိ အာဟ **"နိဗ္ဗာနံ။ပ။ ဩပေတိ နာမာ"**တိ။ နိဗ္ဗာနံ။ပ။ အာရမ္မဏတော ဩပေတိ နာမာတိ အာနေတ္ဝာ သမ္မန္ဒေါ။ အတ္ထဝိရဟိတာ "ပိဋ္ဌိပိဋ္ဌိ"တိ ပဝတ္တကိရိယာ ပိဋ္ဌိကာ၊ အယံ ပန ဂိဟိသညတ္တိကထာ ထေရဿ အတ္တနော သာမညတ္ထအသာဓနတော ဒေဝတာယ ပိဋ္ဌိကာ ဝိယာတိ **ဗိဋ္ဌိဗိဋ္ဌိ-ကာ**တိ ဝုတ္တာ။

အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-အနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၆။ **အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ**တိ အတိတာနန္တရေ ဒေဝတ္တဘာဝေ။ ထေရော ဟိ တာဝတိံသဒေဝလောကာ စဝိတ္ဝာ ဇာရူပပန္နော။ **အဂ္ဂမဟေသိ**တိ ကာစိ ပရိစာရိကာ ဒေဝဓီတာ စိတ္တပဋိဓာနမတ္တေန ဇာဒါနိဝိ ဒေဝကာယေ ဘဝိဿတိ ဥပစိတကုသလဓမ္မတ္တာတိ မညမာနာ တသ္မိံ ဝတ္တမာနံ၂ ဝိယ ကထေန္တိ **"သောဘဿီ"**တိ အာဟ။ ဧဝံ အတိတမ္ပိဿ ဒိဗ္ဗသောဘံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝိယ မညေယျ နာတိစိရကာလတ္တာတိ ဒဿေန္တော **"ပုဗ္ဗေဝိ သောဘ'ဿီ"**တိ အာဟ။ သုဂတိနိရယာဒိဒုဂ္ဂတိယာ ဝဿေန ဒုဂ္ဂတာ တေရဟိတိ အဓိပ္ပါယော။ **ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိယာ** ကာမေသု သမ္မုဋ္ဌိတဘာဝတော။

ပတိဋ္ဌဟန္တောတိ နိဝိသန္တော။ **အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ**တိ စိရကာလ-ပရိဘာဝနာယ ဝိရူဠ္ဟမူလေဟိ အယောနိသောမနသိကာရာဒိပစ္စယမူလကေဟိ ဝုစ္စမာနေဟိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ။ **ရတ္တော ဂုဂဝေသနာ**တိ သဘာဝတော သက်ပွတော စ ယထာသဒိဟိတေ ဇဋ္ဌာကာရေ သက္ကာယေ သဠာတရ-ဂဝသာ ရတ္တော ဂိဒ္ဓေါ ဂမိတော။ **ပတိဋ္ဌာတီ**တိ သြရယ္ဟ တိဋ္ဌတိ။ **ဒုဋ္ဌော**

၁-အက္ခရဝိရဟိတာ (က) ၂-တမှာ ဝိနိဝတ္တမာနံ (က)

ဒေါသဝေသနာတိ သဘာဝတော သက်ပ်ဴတော စ ယထာသမိဟိတေ အနိဋ္ဌာ-ကာရေ သက္ကာယေ သန္တာတဒေါသဝေသန ဒုဋ္ဌော ရုပိတစိတ္တော။ **မူဠှော မောဟဝေသနာ**တိ အသမပေက္ခနေန မူဠှော မုယ္ဟနဝသေန။ **ဝိနိဗန္ဓေါ**တိ အဟံကာရေန ဝိသေသတော နိဗန္ဓနတော မာနဝတ္ထုသ္မိံ ဗန္ဓိတော။ **မာန-ဝသေနာ**တိ တေန တေန မညနာကာရေန။ **ပရာမဋ္ဌော**တိ ဓမ္မသဘာဝံ နိစ္ဆာဒိဝသေန ပရတော အာမဋ္ဌော။ **ဒိဋ္ဌိဝသေနာ**တိ မိစ္ဆာဒဿနဝသေန။ **ထာမဂတော**တိ ရာဂါဒိကိလေသဝသေန ထာမံ ထိရဘာဝံ ဥပဂတော။ **အနုသယဝသေနာ**တိ မဂ္ဂေန အပ္ပဟီနတာယ အနု အနု သန္တာနေ သယနဝသေန။ အပ္ပဟီနဋ္ဌော ဟိ တေသံ အနုသယဋ္ဌော။ **အနိဋ္ဌဂ်တော**တိ သံသယိတော။ **ဝိက္ခေပဂတော**တိ ဝိက္ခိတ္တဘာဝံ ဥပဂတော။ **ဥဒ္ဓစ္စဝသေနာ**တိ စိတ္တဿ ဥဒ္ဓတဘာဝဝသေန။ **တာဒိ**တိ တာဝိ ဒေဝကညာယော။ **ဧဝံ ပတိဋ္ဌိတာဝါ**တိ ယထာဝုတ္တနယေန ရတ္တဘာဝါဒိနာ သက္ကာယသ္မိံ ပတိဋ္ဌိ-တာ ဧဝ။ **နရဒေဝါနန္တိ** ပုရိသဘူတဒေဝါနံ။

ပဋိဂန္တုံနှိ အပေက္ခာဝသေန တတော အပဂန္တုံ အပေက္ခံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ။ **ဒုဿန္တီ**နှိ ဒုသန္တံ၊ "ဝတ္ထ"နှိ ကေစိ။ **သူစိ ယောဇေတ္ထာ**တိ သိဗ္ဗနသုတ္တေန ဇာတာ **မနာပကဲ့ဃိကာ**။ တေသံ ပဘာဝံ ဒဿေတုံ **"မနသာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သမဇ္ဇံ**နှိ သံဟိတံ။ **ဂမနဘာဝ**နှိ ဂမနဗျာသယံ။ **ဝိက္ခိဏ္ဏော**တိ ဝိစ္ဆိန္နန-ဝသေန ဒိဏ္ဏော။ ဒေဝတာနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနေ ဒေါသော နတ္ထိတိ တာသံ ပုန အနာဂမနတ္ထံ အရဟတ္တံ ဗျာကာသိ။

အနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-နာဂဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၇။ **အတိကာလေနာ**တိ အတိဝိယ ပုဗ္ဗဏှကာလေန၊ ကာလဿဝါတိ အတ္ထော။ **ကောဋိသမ္ဗဠ္ဇနိယာ**တိ သမ္ဗဠ္ဇနိကောဋိယာ၊ သမ္ဗဠ္ဇနိယာ ကေ-ဒေသေနေဝါတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ သမ္ဗဇ္ဈနေ အမနာပကာရိတံ ဒဿေတိ။ **မဏ္ဍနိကေ ဝိတိဝတ္တေ**တိ ဂိဟိသံသဂ္ဂဝသေန ကာလံ ဝီတိနာမေန္တော မဏ္ဍနေ ဗဟုဝိတိဝတ္တေ။ **အဇ္ဇေဟိ ဘိက္ခု**ဟိတိ နာတိကာလံ ပဝိဋ္ဌေဟိ။ နိဿဏ္ဏဝစ-နဠွေတုံ။ **ဘာယာမိ နာဂဒတ္တန္တိ** တဿ ပဋိပတ္တိံ ဘာယိတဗ္ဗံ ကတ္ဝာ ဒေဝတာ

နာဂဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂ-ကုလဃရဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂ဂ။ **ဩဂါဟပွဓွော**တိ ဝိဿာသဝဓေန အနုပ္ပဝေသံ ပတ္ထော။ **အညတရံ ကုလန္တိ** တသ္မိံ ကုလေ ဇာယမ္ပတိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **"မဟုပကာရံ မေ ဧတံ ကုလံ** စိရံ သပ္ပါယာဟာရဒါနာဒိနာ၊ တသ္မာ ဣဓာဟံ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယ္ယော ဇာတော၊ ဣမေသံယေဝ ဒေယ္ယဓမ္မပဋိဂ္ဂဏ္ဟနေန ပုညံ ဝဍ္ဎေဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ တေနာဟ "**အညတ္ထ ဂန္ဒွာ ကိံ ကရိဿာမီ**"တိအာဒိ။ **သာ**တိ ဒေဝတာ။ **ဥဘောပေတေ**တိ တံ ဘိက္ခုဉ္စ ဃရဏိဉ္စ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပဋိဂါ-ဓပွဇ္ဇာ**တိ ပဋိဂါဓံ ပတ္တာ အညမညသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတဝိဿာသေန။

ဝိဿမပွတ္တိဝသေန သန္တိဋ္ဌန္တိ ဇ္ဈောတိ **သဏ္ဌာနံ၊** ဝိဿမနဋ္ဌဉ္စံ။ **သမာ-ဂန္ဒွာ**တိ သန္နိပတိတ္တာ။ ပဋိညွဒါဟရဏေဟိ မန္တယတိတိ **မန္တီ**နံ၊ ဉာပကံ ကာရဏံ။ **ပဋိလောမသဒ္ဒါ**တိ ပဋိလောမဘာဝေန ပတိတတ္တာ အသစ္ဆ-ဝိဘာဝနာ ပဋိကူလသဒ္ဒါ။ **တေန ကာရဏေနာ**တိ တေန ကာရဏာပဋိရူပကေန မိစ္ဆာဝစနေန။ **နမက္ကိံ ဟောတမ္ဟံ**အကာရကာဘာဝတော။ **သဒ္ဒေန ပရိတသတိ**တိ ပရေဟိ အတ္တာနိ ပယုတ္တမိစ္ဆာသဒ္ဒမတ္တေန ပရိတသနသီလော။ **ဝတံ နု သမ္ဖဇ္ဇတီ**တိ ယထာသမာဒိန္နဝတံ လဟုစိတ္တတာယ နု ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ **သမ္ပန္နဝတော**တိ ပရိပုဏ္ဏသီလာဒိဝတဂုဏော။

ကုလဃရဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဃ-ဝဇ္ဇီပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂ဃ။ **ဝဇ္ဇီရဋ္ဌေ ဂုဇပုတ္တော**တိ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ ဇာတသံဝဍ္ဎော ဝဇ္ဇိရာဇပုတ္တော။ **သမ္ဗရတ္တိစာရော**တိ ဆဏသမ္ပတ္တိယာ ဣတော စိတော စရဏေဟိ အနုဘဝိတဗ္ဗ-နက္ခတ္တမဟော။ တေနာဟ **"ကတ္တိကနက္ခတ္တံ ဃောသေတွော"**တိအာဒိ။ **ဧကာမဒ္ဒံ ဟောတီ**တိ ယသ္မာ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝါ တသ္မိံ ဒိဝသေ

နက္ခတ္တံ ဃောသေတ္ဝာ အတ္တနော ပုညာနုဘာဝသိဒ္ဓါယ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ မဟန္တံ နက္ခတ္တကီဠာသုခံ အနုဘဝန္တိ၊ တသ္မာ တံ တေဟိ ကောဗ္ဘံ ဝိယ ဟောတိ။ **ဘေရိဘာဒိတ္ထရိယာန**န္တိ ဘေရိမုဒိင်္ဂသဒ္ဒံပဏဝဝိဏာဒိတ္ထရိယာနံ။ **တာဠိတာန**န္တိ အာရဒ္ဓလယာနုရူပံ ပဟဋ္ဌာနံ။ **ဝိဏာဒိန**န္တိ ဝိဏာ-ဝေဏုဝေါမုခိအာဒိနံ။ **ဝါဒိတာန**န္တိ ယာဝရဒ္ဓမုဇ္ဇနာနုရူပံ သံဃဋ္ဋိတာနံ။ **ဆဘာသိ**တိ တေန သဒ္ဒေန အာကမ္ပိယမာနဟဒယော အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇိတ္ဝာ "မဟတိ ဝတ မေ ဇာနိ"တိ အနုဿုနန္တော အဘာသိ။ **ဆန္နိတ-ဒါရုကံ ဝိယာ**တိ ဝနေ ဆဒ္ဒိတနိရဿကကဋ္ဌံရံ ဝိယ။ **လာမကတရော**တိ နိဟီနတရော။ ဒေဝတာ ပဋမပိုတံ အာဏိံ ပဋ္ဌာဏိယာ နိဟရန္တိ ဝိယ တေန ဘိက္ခုနာ ဝုတ္တမတ္ထံ အပနေန္တိ "တဿ တေ ဗဟုကာ ဝိဟယန္တိ"တိ အဝေါစာတိ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **"ထေရော"**တိအာဒိမာဟ။ သဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာနံ ယထာ နေရယိကာ ဝိဟယန္တိ၊ ဧဝံ သမ္မာပဋိပန္နဿ တုယ္ဟံ ဗဟူ ဝိဟယန္တိ၊ တသ္မာ တုံ "ပါဒိယော"တိ အတ္ထာနံ မာ မညိတ္ထာတိ အဓိပ္ပါယော။

ဝဋ္ဋိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-သဋ္ဌာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၀။ **နိဿရဏပရိယတ္တိဝေသနာ**တိ အဒ္ဓါ ဣမံ ပရိယတ္တိံ နိဿာယ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော နိဿရိတုံ လဒ္ဓာတိ ဧဝံ နိဿရဏပရိယတ္တိဝေသန။ **သဋ္ဌာယန-တော**တိ ဝိမုတ္တာယတနသီသေ ဌတ္ဝာ သဋ္ဌာယနတော။ ဣဒါနိ တသ္မာ နိဿရဏပရိယတ္တိဝေသန သဋ္ဌာယနကရဏံ, ပဋိပတ္တိဝေသန ဝတ္တပဋိဝတ္တ-ကရဏံ, ဝိပဿနာဘာဝနာ ဒဿေတုံ **"သော ကိရာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အရဟတ္တံ ပတ္တဒိဝသေ ပဋိပတ္တိကိတ္တနာယ ပုရိမဒိဝသေသုပိ တထာ ပဋိပဇ္ဇိ၊ ဝိပဿနံ ပန ဥဿုက္ကာပေတုံ နာသက္ခိတိ ဒဿေတိ။ **ကာလံ အတိဝဇ္ဈေတီ**တိ ဣဒံ **"သက်-သာယတီ"**တိ ပဒဿ အတ္ထဝစနံ။ **ထေရဿာ**တိ သဋ္ဌာယကတ္ထေရဿ။

ဓမ္မပဒါနီတိ သိလာဒိဓမ္မက္ခန္ဓဒီပကာနိ ပဒါနိ။ တေနာဟ **"သမ္ဗုဒ္ဓိ ပူဇဝဝစနံ အဓိပ္ပေတ"**န္တိ။ နဂ္ဃာသိ ဥဒ္ဒေသန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ပါဠိယံ "ဘိက္ခူဟိ သံဝသန္တော"တိ ဣမိနာ တေသံ ဓမ္မသဝနတ္ထာယပိ ဓမ္မော ပရိယာပုဏိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ဝိရဇ္ဈတိ ဇေတနာတိ **ဝိဂုဏေါ**၊ အရိယမဂ္ဂေါ။ **ဇာနိတ္ဝာ**တိ ပရိညာဘိသမယဝသေန ဒိဋ္ဌသုတာဒိံ ယာထာဝတော ဇာနိတ္ဝာ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ။

ဝိဿဇ္ဇနာဘိ ပဟာနံ။ **နာဗုဒ္ဓဝစနဿ** ဝိသဲ့ဇ္ဇနံ။ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိယာပိ အနုညာတတ္တာ ပဂေဝ နိဿရဏတ္ထာယ၊ တတ္ထ ပန မတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော "**ဇာဂရိယာဝတာ**"တိအာဒိမာဟ။

သဇ္ဈာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-အာကာသလဝိတက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၁။ **အာကာသလေ ဝိတက္ကေ**တိ အကောသလ္လသမ္ဘူတေ။ တဋ္ဌေန အကာသလေ မိန္ဆာဝိတက္ကေ။ ယောနိ ဝုစ္စတိ ဥပါယော၊ တသ္မာ အသုဘာဒိကေ သုဘာဒိ-ဝသေန မနသိကာရော အယောနိသောမနသိကာရောတိ အာဟ "**အနုပါယ-မနသိကာရေနာ**"တိ။ **ပါသာဒိကကမ္မဋ္ဌာနန္တိ** ပသာဒါဝဟံ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-အာဒိကမ္မဋ္ဌာနံ။ **မလဝီတိဉ္စ သုခဉ္စာ**တိ နိဝရဏဝိက္ခမ္ဘနတော ဗလဝန္တံ ဥပစာရဇ္ဈာနသဟဂတံ ပီတိဉ္စ သုခဉ္စ။

အာကာသလဝိတက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂-မဏ္ဍုကိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၂။ **နန္ဒနဝဂ္ဂေ**တိ နန္ဒနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာယံ တတ္ထ. ဇာတာဝိ ဂါထာယ ဝိသေ-သဘာဝတော။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ တတ္ထ သဒ္ဒေါ ဇာတံ ဇာဝ ဂဟိတန္တိ? ဒေဝတာ-ပဋိသံယုတ္တတံ ဥပါဒါယ ဒေဝဘာသံယုတ္တော သဒ္ဒေါ ဂဟိတမိဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ပဋိသံယုတ္တတ္တာ ဇာဝ ဂဟိတံ။

မဏ္ဍုကိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃-ပါကတိန္ဒြိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၃။ တေရသမေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ ဝိတ္ထာရိတမေဝါတိ ယောဇနာ။ **ဇန္တုဒေဝပုတ္တသုဇာတေ**တိ ဇန္တုဒေဝပုတ္တသုတ္တသံဝဏ္ဏနာယံ။ "တတ္ထ သဒ္ဒေါ ဇာတံ ဇာဝဝိ"တိအာဒိ အနန္တရသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ပါကတိန္ဒြိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄-ဂန္ဓဇြေနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၄။ **ဂန္ဓာရမ္မဏံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ** ဂန္ဓသင်္ခါတံ အာရမ္မဏံ ဥပေစ္စ နိဇ္ဈာယတိ၊ ရူပါရမ္မဏေန ဝိယ ဝိညာဏေန ရူပံ, ဂန္ဓာရမ္မဏေန တံ ဥပေစ္စ နိဇ္ဈာယတိ ပစ္စက္ခတော၊ ယာထာဝတော သဘာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ **ဥပသိ်သိဿတီတိ** တဏှာဝသေန ဥပဂန္ဆာ သိ်သိဿတိ။

ကေဂ်မေတံ ဇေယျာနန္တိ အာရမ္မဏာဝသေန ဇေယျဝတ္ထု။သု ဝိဘဇိယ-မာနေသု ကေမဂ်မေတံ ဂန္ဓာရမ္မဏန္တိ အာဟ **“ဇေနိတဗ္ဗာန”**န္တိအာဒိ။ သြဇာပေက္ခာယ ဇေယျာယ ပဝတ္တမာနာယ ဓမ္မာရမ္မဏတာဝိ တဿာ သိယာ၊ သာ ပန နမဓုရာ ဇေယျကတာ စာတိ **“ပဉ္စကောဋ္ဌာသာန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ကာမဉ္စ တံ ဂန္ဓာရမ္မဏံ ကေနစိ ပရိဂ္ဂဟိတံ နု ဟောတိတိ အာဒိယိတုံ သက္ကာ၊ သတ္ထာရာ ပန အနနုညာတတ္တာ နု ယုတ္တောဝ တဿ ပရိဘောဂေါ။ ယံ ပန တေန ဘိက္ခုနာ ဝုတ္တံ **“နာဟရာမိ နာ ဘဥ္ဇာမီ”**တိ၊ တဿပိ အယ-မေဝ ပရိဟာရော။ ဝဏ္ဏိယတိ ဖလံ ဧတေနာတိ **ဝဏ္ဏံ၊** ကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ **“ဝံဏ္ဏေနာတိ ကာရဏေနာ”**တိ။

တသ်မိန္တိ တသ်ိံ ဘိက္ခုသ်ိံ။ **အာကိဉ္စညာယတနန္တေ**ာတိ တဏှာဒိဋ္ဌိအာဒိဝသေန အကုသလကမ္မန္တေ ဒိဋ္ဌိမောဟတဏှာဒိဝသေန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ကုသလ-ကမ္မာနံ ပဋိက္ခေပနတော။ ဒိဋ္ဌိဝသေန စ ကထိနကဋ္ဌခရိဂတတ္တာ **“အဒိဏ-ကမ္မန္တေ ကဋ္ဌကမ္မန္တေ”**တိ ဝုတ္တံ။

အာကိဉ္စညလုဒ္ဓေါတိ အာကိဉ္စော ဟုတ္ဝာ ကဋ္ဌေော။ တေနာဟ **“ဗဟု-ပါပေါ”**တိအာဒိ။ **မဂ်ိတောတိ** လိတ္တော။ **တန်္တိ** ဒေဝတာစောဒနံ။ **တသ်မာတိ** အတိက္ကမ္မ ဋ္ဌိတတ္တာ “တဉ္ဆာရဟာမိ ဝတ္တဝေ”တိ ဧဝမာဟ။

ဂဝေသန်္တသ်ိ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပါဒနဝသေန ပရိယေသန္တသ်ိ။ အနေကယောဇနာယာမဝိတ္ထာရံ ဂဂနတလံ ဗျာပေတ္ဝာ ဥပ္ပန္နဝလာဟက-ကူဋ္ဌပမာဏံ ဝိယ။ **သုဒ္ဓေါ**တိ သိလေန ပရိသုဒ္ဓေါ အယန္တိ ဇာနာသိ။ **သုဂ-တိ**န္တိ သုန္ဒရနိဗ္ဗတ္တိံ။ တေန နိဗ္ဗာနသ်ပိ သဂ်ဟော သိဒ္ဓေါ။

ဂန္ဓဇြေနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဝနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လိနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၁၀-ယက္ခသံယုတ္တ

၁-ဋ္ဌကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၅။ အတ္တနော ပရိဏာယကတ္တေန ဋ္ဌန္ဒြေနာမ မဟေသက္ခော၊ ဋ္ဌန္ဒြေတိ သမညာ အသာတိ ကတ္တာ "ဋ္ဌန္ဒြကော"တိပိ ဝုစ္စတိ၊ တသ **ဋ္ဌန္ဒြကသ**။ ဋ္ဌန္ဒြကုဋ္ဌေ ပဗ္ဗတေ နိဝသတိတိ ဋ္ဌန္ဒြကုဋ္ဌနိဝါသိ၊ တသ **ဋ္ဌန္ဒြကုဋ္ဌနိဝါသိနော**။ ဗလိကမ္မေဟိ ယဇိတဗ္ဗတော ပူဇိတဗ္ဗတော ယက္ခော၊ တသ **ယက္ခသ**။ ဋ္ဌန္ဒြသ နိဝါသဋ္ဌာနဘူတံ ကူဋံ ဋ္ဌန္ဒြကူဋန္တိ **ယက္ခတော ကူဋေန နာမံ လဒ္ဓံ**။ ဋ္ဌန္ဒြကုဋ္ဌော ဋ္ဌန္ဒြော ဥတ္တရပဒလောပေန ယထာ "ကေလာသကုဋ္ဌော ကေလာသော"တိ။ ဋ္ဌန္ဒြော ယက္ခောတိ **ကူဋတော ယက္ခေန နာမံ လဒ္ဓံ**။ နစ္စေတ္ထ ဋ္ဌတရိတရနိသယဒေါသော အညမညူပလက္ခဏဘာဝတော **ယထာ**တံ "ကာယကမ္မဋ္ဌာန"န္တိ။ **ရူပ**န္တိ သကလံ ရူပက္ခန္ဓမာဟ, န ရူပါယ်တနန္တိ။ ဋ္ဌမံ သရိရံ ပေစ္စ အယံ ကိန္တိ ပဋိလဘတိတိ စောဒေတိ။

ကူတော အာဂစ္ဆတီတိ ပရာဓာရရူပေ ဇီဝေ အတ္တနိ မာတုကုစ္ဆိမောက္ကန္တေ ရူပဿ သမ္ဘဝေါတိ ကုတော နာမဋ္ဌာနတော အာဂစ္ဆတိ။ တေနာဟ "**ဋ္ဌမာနိ စ အဋ္ဌီနိ ဋ္ဌမာ စ မံသပေသိယော**"တိ အာဒိ။ **ကထံ နု ခ**န္တိ အယံ ကုစ္ဆိသဒ္ဒါတော ဂဗ္ဘရေကထံ သဇ္ဇတိတိ ပုစ္ဆတိ။ "သိဟာနံဝ နဒန္တာနံ၊ ဒါဋ္ဌိနံ ဂိရိဂဗ္ဘရေ"တိ-အာဒိနာ[1] ဂဗ္ဘရော စ ကုစ္ဆိဝါစကော အာဂတော။ တေနာဟ "**ဂဗ္ဘရသ္မိ**ံ **မာတုကုစ္ဆိသ္မိ**"န္တိ။ **ပဋိလဝါဒီ**တိ အတ္တဝါဒုပါဒါနော[2]။ ယထာ ဟိ မစ္ဆမံသံ ဘုတ္တံ ဖေဏံ ဝိယ ဟုတ္ဝာ ဝိလီယတိ၊ န စ ပညာယတိ သတ္တာဘာဝေန[3] အပ္ပဝတ္တနတော၊ ဧဝမေဝံ ယဒိ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဗ္ဘာဘာဝေန ဥပ္ပန္နံ ရူပံ သတ္တော နာ ဘဝေယျ၊ နော ဝမေ့ယျ၊ ဝိလိယ်တ္ဝာ ဂစ္ဆေယျ၊ ပညာယတိ စ တံ ရူပံ၊ တသ္မာ ဇီဝေါတိ ဋ္ဌမာယ **လဒ္ဓိယာ**။ **ဧဝမာဟာ**တိ "ရူပံ။ပ။ **ဂဗ္ဘရသ္မိ**"န္တိ ဧဝမဝေါစ။ **ပဌမ**န္တိ ဧတေသံ ပဌ္ဌနံ ပဌမံ။ တေနာဟ "**ပဌမေန ပဋိသန္ဓိ-ဝိညာဏေန သဒ္ဓိ**"န္တိ။ "**ဇာတိဥဏ္ဍံ သူဂိ**တိ ဇာတိဋ္ဌေကာယ ဥဏ္ဍံသူဂိ"တိ ဝဒန္တိ။ "ဂဗ္ဘံ ဖာလေတ္ဝာ ဂဟိတဥဏ္ဍာ **ဇာတိဥဏ္ဍာ**၊ တသာ အံသူဟိ **တီဟိ ကတသုတ္တေဂ္ဂေ**"တိ သံယုတ္တဘာဏကာနံ အဓိပ္ပါယော။

အနာဝိလောတိ အဠော၊ သုပ္ပသန္နောတိ အတ္ထော။ **ဧဝံဝဏ္ဏော ပဋိဘာဂန္တိ** ဝုတ္တပ္ပမာဏသဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိန္တိ။ **ကလလံ သမ္ပဇ္ဇတီ**တိ အတ္တဘာဝေါ

၁-ခု ၂-၂၁၉-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အတ္တဝါဒုပါဒါနေန (က) ၃-သဒ္ဒါဘာဝေန (က)

ဘူတုပါဒါရူပသမိုတော သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနော ကလလံ နာမာတိ ကထိယတိ။

ကလလာတိ ယထာဝုတ္တကလလရူပဟေတု တံ နိဿာယ ပစ္စယံ ကတ္ဝာ။ **မံသဓောဝနဥဒကဝဏ္ဏော**နိ ဝဏ္ဏတော မံသဓောဝနဥဒကဝဏ္ဏံ၊ သဏ္ဌာနတော ပန ဝိလီနတိပုသဒိသံ။

ပရိပက္ကောနိ ပရိပါကကလလဘာဝတော ပရိပါကံ ဂတံ သုပရိပါကံ ဂတံ။ **သမူဟတော**နိ သမူဟဘူတံ သင်္ဃတံ။ **ဝိဝဋ္ဋမာနော**နိ ပရိဏာမန္တံ။ **တဒ္ဟာဝေ**နိ ကရဏော တေံ ဥပယောဂဝစနံ၊ တဒ္ဟာဝေန ပရိဏာမန္တန်ိ အတ္ထော။ နိသဏ္ဌေ ဝါ ဥပယောဂဝစနံ၊ တဒ္ဟာဝတော ကလလဘာဝတော ကလလံ ဝိပရိဏာမန္တံ။ **အဗ္ဗုဒံ နာမ ဇာယတိ၊** အဗ္ဗုဒံ နာမ သမ္ဗဒ္ဓတိတိ အတ္ထော။

ဝိလီနတိပုသဒိသာ သဏ္ဌာနဝသေန၊ ဝဏ္ဏဝသေန ပန သိတာ အရတ္တာဝ ဟောတိဟိ ဝဒန်ိ။ **မဏ္ဍော**နိ ဒါရိကာနံ တထာ ပိဋ္ဌနတော နိဗ္ဗတ္တမရိစ-ပဏ္ဍသ သာရဘူတံ ရသံ။ **သမ္ဗဘာဝေဟိ မုစ္စတီ**တိ သော မဏ္ဍော ကပါလေ အလဂ္ဂေါ ဟုတ္ဝာ တသ သမ္ဗဘာဝေဟိ မုစ္စိတ္ဝာ ပိဏ္ဍိတော ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ။ **ဝေဏုပါ ပေသိ ဟောတီ**တိ သာ ပေသိ ဂဒ္ဒာသယေ ကတ္တစ္ဗိ အလဂ္ဂါ ယထာဝုတ္တမဏ္ဍော ဝိယ ပိဏ္ဍိတော ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ။ တေနာဟ **"ဝိလီနတိပု-သဒိသာ"**တိ။

ပေသိ နိဗ္ဗတ္တာတိတိ ဣဒ္ဓေ **ပေသိ**တိ နိသဏ္ဌေ ပစ္စတ္တဝစနန်ိ အာဟ **"တတော ပေသိတော"**တိ။

ဃနသ သဏ္ဌာနံ၊ နိဗ္ဗတ္တံ် ကမ္မပစ္စယာတိ တံသဏ္ဌာနံ ရူပဓမ္မနိဗ္ဗတ္တိယာ ဇာယတိ။ "ဇရာမရဏံ အနိစ္စံ သခ်ံတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နန်ိ" ဟိ ဝုတ္တံ။

ဗိဠကာတိ ပိဋ္ဌကသဒိသာ မံသပိဏ္ဍာ ဇာယန်ိ။

သတ္တမာဒိနိတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဋ္ဌမသတ္တာဟတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဧက-စတ္တာလီသာ စတုတ္ထိ်သ သတ္တာဟာနိ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပရိဏာတကာလန်ိ** ဂဒ္ဒသ ပရိဏာတကာလံ။ နဝမာသတော ဗဟိ ပရိပက္ကော နာမ ဟောတိ ကေသ-လောမာဒိနိဗ္ဗတ္တိတော။ တေနာဟ **"ဒွါစတ္တာလီသေ သတ္တာဟေ ဇာနိ ဇာယန်ိ"**တိ။

၁-သံ ၁-၂၆၄-ပိဋ္ဌေ။

တဿာတိ ဂန္ဟာသေယျကသတ္တဿ။ **မာတုဥဒရပဒ္မလေန ကောမဒ္ဒါ ဟောတိ** ယတော မာတရာ ပရိဘုတ္တအာဟာရော အာမာသယေ ပတိဋ္ဌိတေ ဂန္ဟာသ နာဘိနာဠာနုသာရေန ဂန္ဟာဂတဿ သရီရံ သမ္ပတ္တာ အာဟာရ-ကိစ္စံ ကရောတိ။ **အာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပံ သမုဋ္ဌာပေတီ**တိ ဂန္ဟာဂတဿ ကာယေ သြဇာယ ပစ္စယော ဟောတိ။ သာ စ တံ ပစ္စယံ လဘိတ္ဝာ သြဇဋ္ဌ-မကံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဧဝံ မာတရာ ပရိဘုတ္တအာဟာရပစ္စယေန ဂန္ဟာဂတော ဒဿ မာသေ ယာပေတိ အတ္တနော နာဘိနာဠာနုသာရဂတေနေဝ တေန ယာဝ အာဟာရသမုဋ္ဌာနသတ္တာဟော၊ တတော ပဋ္ဌာယ အာဟာရဏာတော။ ကေစိ ပန "မာတရာ ပရိဘုတ္တအာဟာရော ဗာဟိရဝတ္ထေါ ဝိယ တဿ ကာယံ အဘိ-သန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ၊ တေန သော ယာပေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ကုစ္ဆိဂတံ ဥဒရ-ပဋလေန တိရောဟိတတ္တာ ဗဟိ ဋ္ဌိတန္တိ ဝတ္တုံ တံ နာရဟတီတိ "**ကုစ္ဆိယာ အဗ္ဘန္တရဂတော**"တိ အာဟ။ **မာတုကုစ္ဆိဂတော နရော**တိ မာတု တိရော-ကုစ္ဆိဂတော။ **ဧဝံ ခေါ**တိ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တာကာရေန အယံ သတ္တော။ပ။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ တသ္မာ ရူပံ နာမဿေါ။ နာ ဟိ ဒိဋ္ဌဂတဿ သတ္တာဟက္ကမေန ဝုဋ္ဌိပ္ပတ္တော ဣဿိတော အနိစ္စတာပတ္တိတော။

ဣန္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သက္ကနာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃။ **သက္ကနာမကော**တိ ဗလိပုတ္တော ဝိယ သက္ကဿ ဝံသေန ဂဟိတ-နာမော။ "ဧသော ကိရာ"တိ ပါဠျော။ "ဧကော ကိရာ"တိပိ လိခန္တိ။ မာရဿ ပက္ခေ ဂတော **မာရပက္ခိကော။ ယဒဥ္ဇနွိ** ဧတ္ထ ယန္တိ ကိရိယာပရာမသနံ၊ တသ္မာ ယံ အဇ္ဈာသယံ အနုသာဝသနံ၊ တံ သမဏဿ နာ သာဓူတိ ယောဇနာ။ **ကာရဏာ-နာ**တိ ကာရဏမတ္တေန သံဝါသော ဇာယတိ။ **ယေန ကေနစိ** ဂဟဋ္ဌေန ဝါ ပဗ္ဗဇိတေန ဝါ။ **တံ** ကာရဏန္တရံ သမာဂတံ ပုရိသံ **သပ္ပညော** သမ္ဘာဝေါ **အနုကမ္ပိတုံ နာရဟတိ** ဝိသေသာဓိဂမာဘာဝါ၊ သတိ ပန တသ္မိံ သဝိသေသံ ပသာဒေါ ဟောတီတိ။ **မနသာ ဧစ။ပ။ နာ ဧတေန ဟောတိ သံယုတ္တော** သိနေဟဝသေန အနုကမ္ပာ အနုဒ္ဒယာ တဿာ အသံကိလိဋ္ဌသဘာဝတ္တာ။

သက္ကနာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-တိရောတိ (က)

၃-သူစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၇။ ဂယာယ အဝိဒူရေ ဘဝေါဂါမော "ဂယာ"တိ ဝုတ္တောတိ အာဟ "**ဂယာယ**"န္တိ၊ တေနာဟ "**ဂယာယ အဝိဒူရေ နိဝိဋ္ဌဂါမံ ဥပနိဿာယာတိ အတ္ထော**"တိ။ ဂေါစရဂါမနိဒဿနံ ဟေတံ်။ **ဇုဒံ ဥပရိ ဇုဒံ ဟေဋ္ဌာတိ နတ္ထိ** ဥပ္ပဋိပါဋိယော၁ မဇ္ဈပါဒါနံ ဒ္ဋိသု ပသေသု ဒိဿဘာဝေန။ ဗလိ-ကမ္မတ္ထာယ ကတံ ဒေဝတာဓိဋ္ဌာနန္တိ အဓိပ္ပါယေန **ဒေဝဋ္ဌာနေ ဋပေန္တီ**။ အဋ္ဌပါဒမဇ္ဈသဒိသော ကိရ သော ဟေဋ္ဌုပရိပရိဝတ္တေတဗ္ဗတော။ ကထိန-သိမ္မနသူစိ **ကထိနသူစိ**။ **အပစ္ဆိဇ္ဇရိတ္တာ**တိ ကံဋ္ဌိ သံဃိကသေနာသနသဿ ဥပရိ ပဋိဆ္ဆဒနံ အပစ္ဆိဇ္ဇရိတ္တာ။ **ဂဝဋ္ဌိဝဏ္ဏိတံ ဝိယာ**တိ တေဟိ သူစိလောမေဟိ ဂဝဋ္ဌိဇာလံ ဝိယ ဂတံ သဗ္ဗသော သမောဟတံ်။

ဇုဓာဝိ "ခရသရိရော"တိ ဝတ္ဝာ ခရသရိရံ် ကထိနသူစိသဒိသတာယ လောမသာတိ တသ္မ တထာဘာဝသ္မ ကာရဏံ် ဒဿန္တော "**သော ကိရာ**"တိအာဒိမာဟ။ **အတ္ထနော ဟဇ္ဇေ**ဟီတိ သံဃိကတေလသမ္ဘဂ္ဂိတေဟိ အတ္ထနော သရိရံ် မက္ခေသိ။ **ဇုတီ**တိ ဝုတ္တာကာရေန။

သမာဂမဋ္ဌာနန္တိ ယက္ခသန္နိပါတဋ္ဌာနံ်။ **သော**တိ သူစိလောမော ယက္ခော။ **မန္တိ** စ တမေဝ ဝဒတိ။

ဥဋ္ဌာပေတ္ဝာတိ ဥဋ္ဌဂ္ဂါ ကတ္ဝာ။ **အပနာမေသိ**တိ ယထာ သော အတ္ထနော ကာယံ ဥပနေတုံ် န သက္ကောတိ၊ တထာ ကရောန္တော ထောကံ် အပနာ-မေသိ။ **အမနုညော**တိ ဖရုသတိက္ခတာယ န မနုညော။ **စိတ္တံ် ဝါ တေ ခိပိ-ဿာမီ**တိ မယ္ဟံ် အာနုဘာဝေန တဝ စိတ္တဝိက္ခေပံ် ဝါ ကရိဿာမိ။ ယထာ ပန သော စိတ္တဝိက္ခေပံ် ကရေယျ၊ တံ် ဒဿေတုံ် "**ယေသဉ္စီ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ်။ **ဘေရဝံ် ဝါ**တိ ဝုတ္တာကာရေန အညထာ ဝါ ဘယာနကံ် ဒဿနမတ္တေနေဝ သတ္တာနံ် ဘယံ် ဆဒ္ဒိတတ္တံ် လောမဟံသံ် ဥပ္ပါဒေတုံ် သမတ္ထံ်။ "ကထေန္တာနံ်ယေဝါ"တိ ဝါ ပါဌော။ တံ် ဒ္ဋိသု ပါဒေသု ဂဟေတ္ဝာ ပါဌံ် ဂဂ်ါယ ခိပိဿာမိတိ ယောဇနာ။

ကုတောနိဒါနာတိ ကသ္မာ ကာရဏာ။ အဋ္ဌကထာယံ် ပန သမာသပဒ-မေတံ်၊ ဝိဘတ္တိအလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ ဒဿေတုံ် "**ကိံနိဒါနာ ကိံ-ပစ္စယာ**"တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **စိတ္တံ် သြဿဇ္ဇန္တီ**တိ ကုသလစိတ္တံ် ပဝတ္တိတုံ်

၁-အယ်ဘိသမ္မဒ္ဓိတော (က)

အပ္ပဒါနဝသေန ပုရတော ဒိပန္တိ။ **ကုတော သမုဋ္ဌာယာ**တိ မိဆ္ဆာဝိတက္ကာနံ သမုဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆတိ။

ကာမရာဂါဒယော သုဘနိမိတ္တာဒိသု အယောနိသောမနသိကာရဟေတူ၊ ကာမော ပန အယောနိသောမနသိကာရော စ နိယကဇ္ဈတ္တပရိယာပန္နောတိ အာဟ **"အယံ အတ္တဘာဝေါ နိဒါနံ ဧတေသန္တိ ဧကတ္တနိဒါနာ"**တိအာဒိ။ **ဧဝမေဝါ**တိ အဒ္ဓကထာယံ ကိဋ္ဌာပသုတကုမာရကာ ဝိယ မိဆ္ဆာဝိတက္ကာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ တေသံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘူတော လောကော ဝိယ အယံ အတ္တဘာဝ-လောကော။ တေဟိ သြဿဇိယမာနံ ဓက်ံ ဝိယ စိတ္တံ၊ တဿ ပါဒေ ဗန္ဓိဿု-သုတ္တကံ ဝိယ တံ ဒုရာနုဗန္ဓံ သံယောဇနန္တိ ဧဝံ ဥပမာယ သံသန္ဒနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပါပဝိတက္ကာနံ တံသမ္ပယုတ္တကိလေသာနဉ္စ တဏှာ ဝိသေသပစ္စယော တဒဘာဝေန တေသံ အဘာဝတော်တိ အာဟ **"တဏှာသိနေဟတော ဇာတာ"**တိ။ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နတ္တာ **"အတ္တနိ သမ္ဘူတာ"**တိ ဝုတ္တံ။ တေန နေသံ အနညဟေတုကတံ ဒဿေတိ၊ **နိဗ္ဗြာဓဿေဝ ခန္ဓာတိ**တိ ဣမိနာပန ပုထုဘာဝဉ္စ၊ **ဝိသတ္တာ**တိအာဒိနာ ဒုဗ္ဗိနိဿဋ္ဌတဉ္စ။ **ဝတ္ထုကာမေသု** ရူပါရမ္မဏာဒိသု ပုထူသု။ **ပုထူ ကိလေသကာမာ** ကာမရူပတဏှာဒယော။ **တေဟိ** ကိလေသကာမေဟိ ကရဏဘူတေဟိ။ **အတ္တဘာဝံ** ခန္ဓပဉ္စကံ။ **ယေ** ဝိပဿနာယ ယုတ္တာပယုတ္တာ ယာထာဝတော **ဇာနန္တိ**။

ယတောတိ ပစ္စတ္တေ နိဿက္ကဝစနန္တိ အာဟ **"ယံ နိဒါနမဿာ"**တိ။ "ဝိနောဒေန္တီ"တိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသေန ယေန နံ ဝိနောဒေန္တိ၊ တံ ကာရဏံ ဗာဓိတမေဝါတိ အာဟ **"မဂ္ဂသစ္စေန ဝိနောဒေန္တီ"**တိ။ ဝိနောဒနဉ္စေတ္ထ သန္တာနတော နိဟရဏံ ဗဟိကရဏံ သဗ္ဗသော ပဟာနံ၊ ပဟီနေ စ တသ္မိံ ကိလေသေ ဩဃံ တရန္တိတိ ဒဿနေန္တော **"ဒုတ္တရ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တေသ္မိံ အဓိဂတေ နံ ပုန ဘဝေါတိ **အပုနဗ္ဘဝေါ**၊ နိဗ္ဗာနန္တိ အာဟ **"အပုနဗ္ဘဝ-သင်္ခါတသာ"**တိအာဒိ။ ယသ္မာ ဧတ္ထ "ယေ နံ ပဇာနန္တိ, ယတောနိဒါန"န္တိ ပဒဒွယေန ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာနိ, ဝိနောဒနဂ္ဂဟဏေန မဂ္ဂသစ္စံ, အပုနဗ္ဘဝဂ္ဂဟ-ဏေန နိရောဓသစ္စံ ပကာသိတံ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာ-သေန္တော"**တိ။

တသ္မိံယေဝါတိ ယတ္ထ ဌိတော "ရာဂေါ စ ဒေါသော စာ"တိအာဒိနာ ပဠိံ ပုစ္ဆိ၊ တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ ဌိတော။ **ဒေသနာနုသာရေနာ**တိ သတ္ထု သာမုက္ကံသိကဓမ္မဒေသနာယ အနုသာရေန။ **ဉာဏံ ပေသေတွာ**တိ

ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ နိဗ္ဗာနံ ပတိ အနုဗောဓညာဏံ ပေသေတွာ ပဝတ္တေတွာ။ **သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော**တိ သဟဿနယပဋိမဏ္ဍိတဿ ပဌမမဂ္ဂဿ အဓိဂမေန ပဌမဖလေ ပတိဋ္ဌိတော ပဋိလဘိတိတိ ယောဇနာ။ **နကိလိဋ္ဌဘောဂေ တိဋ္ဌန္တီ** မဟာနုဘာဝတ္တာ အရိယဓမ္မဿ။ **သေတကဏ္ဍုပိဋကသုစိယောတိ** သေတဘာဝံ ပတ္တာ ကဏ္ဍုပိဋကာ လောမသုစိယော **သဗ္ဗာ အနဝဿာ ပတိတာ** ပရိဘဋ္ဌာ အပဂတာ။ **ဘူမဒေဝတာပရိဟာရန္တိ** ဘူမဒေဝတ္တဘာဝန္တိ။

သုစိလောမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-မဏိဘဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၈။ **သုခံ ပဋိလဘတီ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဘေဒံ သုခံ အဓိဂစ္ဆတိ။ **နိစ္စမေဝ သေယျော** သတိမတော အာယတိံ ဟိတစရဏတော။ ဇေဋ္ဌိနော ဒိဏ္ဏသဝေါ "သတိမာ ပုဂ္ဂလော သုတေဘာရီ သမ္ပတိ ဝေရံ နပ္ပသဝတီ"တိ အဓိပ္ပါယေန **"ဝေရု စ ပရိမုစ္စတီ"**တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ပန သတိမန္တုတာသိဒ္ဓိယာ ဝေရပရိမုစ္စနံ နာမ အစ္ဆန္တိကံ၊ နာပိ ကေန္တိကံ ပဋိပက္ခေန ပရတော စ အပ္ပဟီနတ္တာတိ တံ နိသေဓေန္တော **"ဝေရု စ န ပရိမုစ္စတီ"**တိ ဝတ္ဝာ, ယံ အစ္ဆန္တိကံ ကေန္တိကဉ္စ ပရဿ ဝသေန ဝေရပရိမုစ္စနံ၊ တံ ဒဿေန္တော **"ယဿာ"**တိ ဂါထမာဟ။ **ကရုဏာယာ**တိ အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ ကရုဏာယ။ **ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ**တိ ကရုဏာဘာဝနာယ ဝသေန ဥပ္ပါဒိတပဌမဇ္ဈာနူပစာရေ။ **သော**တိ ကရုဏာ-ဘာဝနံ ဘာဝေန္တော ပုဂ္ဂလော။ **မေတ္တံသော**တိ မေတ္တာစိတ္တံ အံသော ဧကော ကုသလကောဋ္ဌာသော **စ**တသ္သာတိ မေတ္တံသော။ **တသ္သ ကေနစိ**တိ တသ္သ **အ**ရဟတော ကရုဏာယ မေတ္တာဘာဝနာယ စ သာတိသယတ္တာ တဒဘာဝေန ကေနစိ ပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိံ ဝေရပ္ပသင်္ဂါ နာမ နတ္ထိ။ ဤမိနာ ဒိဏ္ဏာသဝေါ မေတ္တာကရုဏာဘာဝနာရဟိတေ ကောစိ အတ္တနော စိတ္တဒေါသေန ဝေရံ ကရေယျ၊ န ပန တသ္မိံ မေတ္တာကရုဏာစေတောဝိမုတ္တိသမန္နာဂတေ ကောစိ ဝေရံ ကရေယျ။ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကာ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာတိ ဒဿေတိ။

မဏိဘဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-သာနုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၉။ **ယက္ခေန ဂဟိတော ဟောတီ**တိ ယက္ခေန အနုပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ တဿ ယက္ခဂဟဏဿ ကာရဏံ မူလတော ပဘုတိ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"ဧသာ"**တိအာဒိမာဟ။ တဿ အန္တိမဘဝိကတ္တာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အမိသိလသိက္ခာယ သက္ကစ္စံ ပူရဏတ္ထံ ဒဿေတိ **"ဧသာ ပဗ္ဗဇိတကာလတော"**တိအာဒိနာ။ **ပစ္စာဟာရန္တိ** ပဋိက္ခေပံ။ **ဇုမသ္မိံ သရဘညေ**တိ ဇုမသ္မိံ မမ ဓမ္မဘဏနေ။ **ပတ္တိန္တိ** ပတ္တိဒါနံ။ **ဝိယာ ဟော်ကို**၊ တေနာဟ ဘဂဝါ "အာကင်္ခေယျ စေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု 'သဗ္ဗဟ္မစာရိနံ ပိယော စ အဿံ မနာပေါ စ ဂရု စ ဘာဝနိယော စာ'တိ၊ သိလေသ္ဝေဝဿ ပရိပူရကာရီ"တိ။ တထာ စာဟ **"တသ္မိံ သာမဏေရေ"**တိအာဒိ။

ဝုဋိမန္ဒာယာတိ ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တိယာ အဂ်ပစ္စဂ်ါနံ ပရိဝုဋိမာဂမ္မ။ **ကာမသမ္ဘောဂသမတ္ထတာဝေသေန ပရိပက္ကိန္ဒြိယော။ အနုယောဇေတ္ဝာဝါ**တိ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာဝ၊ ဂိဟိဘာဝေ ဝါ အနုယောဇေတ္ဝာဝ။ "ပုဗ္ဗေ တုယ်ဴ ပုတ္တော သီလဝါ ကလ္လာဏဓမ္မော လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကော သိက္ခာကာမော တိ သုမ္ဘာဝိတော၊ ဇုဒါနိ တတော အညထာ ဇာတော"တိ ယောသနာဝသေန **ဒေဝတာနံ အန္တရေ မာဟေဝ မေ လဇ္ဇံ ဥပ္ပါဒေယျ**။

ပါဋိဟာရိယပက္ခဉ္စာတိ စာတုဒ္ဒသိပဉ္စဒသိအဋ္ဌမိနံ ယထာက္ကမံ အာဒိတော အန္တတော အာဒိအန္တတော စ ပဝေသနနိက္ခမနဝသေန ဥပေါသထသီလဿ ပဋိ ပဋိ အဘိမုခံ ပစ္စာဝဟိတဗ္ဗပက္ခဉ္စ။ **တေရသီယာဒီ**တိ ပရံ သတ္တမိနဝမိသုဒီတိ အတ္ထော။ ပဝေသဘူတံ ဟိ ဥပေါသထသီလဿ သတ္တမီသု သမာဒိန္နံ သီလံ ပဋိပဒံ, နဝမီသု နိက္ခမဘူတန္တိ အာစရိယာ။ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ ပန ပစ္ဆိဂ္ဂမနာနုဂမနပရိယာယေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"မနုဿာ"**တိအာဒိ။ **အဇုမာသန္တိ** သကလကာလပက္ခံ။ ဧဝံ ဟိ ဝဿဝါသိဿ အနုဂမနံ ဂတံ ဟောတိ။ **သုဒ္ဓါ သမာဂတန္တိ** သုပရိသုဒ္ဓံ သမ္ပန္နံ ကတ္ဝာ အတ္တနော သန္တာနံ အာဂတံ။ တံ ပန အတ္တနော စိတ္တေန သမံ ပကာရေဟိ ယုတ္တံ ဟောတီတိ အာဟ **"သမ္ပယုတ္တ"**န္တိ။ အရဟန္တာနံ အနုကရဏေန **သေဋ္ဌစရိယံ**။ **"နု တေ ဟိယ္ယော ကိဉ္စိ"**တိ အတ္တနော ပုတ္တဿ ကာယေ အဓိမုစ္စနံ အတ္တနော ကိဉ္စနံ ဝိယ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ အာဟ။

၁-မ ၁-၃၉-ဝိဋ္ဌေ။

ဥပါသိကာ ယထာဝုတ္တဥပေါသထသီလေန သီလဝတီ၊ သာမဏေရော ပန အတ္တနော သာမဏေရသီလေန သီလဝါ။ **ဥပ္ပတိတ္ထာ**တိ **အာ**ကာသေ ဥပ္ပတိတ္ထာ။ **မောဇ္ဈော နတ္ထိ** ဒုက္ခာဝဟာသ ကမ္မသ ကတ္ဂုပစိတတ္တာ။

ဒုဝိဓေဝိ ကာမေတိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေ။ ကိလေသကာမံ ပရိစ္စဇန္တော ဧဝ ဟိ ဝတ္ထုကာမေ ပရိစ္စဇတိ နာမ။ **ဝိဇ္ဇမနဝသေန အာဂန္ဆတီ**တိ ဘိက္ခာယ အာဟိတ္ထုနာဒိပဗ္ဗဇိတကိစ္စတော။ **ဥပ္ပဗ္ဗဇိတ္ထာ** ဝဂတသီလသမဇိဝတော အာနာပါနမတ္ထေန **ဇီဝန္တော ဝိ သော မတ၊ကော ဝ**။ ဝုတ္တံ ဟေတံ "မရဏံ ဟေတံ သုနက္ခတ္တ အရိယဿ ဝိနယေ၊ ယော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတီ"တိ ၂။

ဥဇ္ဈန္ဒေနာ[1]တိ သပရိဠာဟဇ္ဈေန။ [2]**အဘိဓာဝဓာ**တိ အဘိဓာဝတီတိ ဣမသ္မိံ အဘိဓာဝနကိစ္စေ [2]ဘဒ္ဒိ တေ ဟောတူတိ ဝတ္ဝာ ဂိဟိဘာဝါယ အဘိဓာဝထ။ **နိဟရိတ္ထာ**တိ နိက္ခာမေတ္ဝာ။ ကောဒသဟိ အဂ္ဂိဟိ အာဒိတ္တတ္တာ **မဟာဒုာဟ-သဒိသေ။ သလ္လက္ခေတ္ထာ**တိ ဂိဟိဘာဝေ အာဒီနဝံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အာနိသံသဉ္စ သလ္လက္ခေတ္ဝာ။ **ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဋိလဘိတ္ထာ** "မမ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတုကာမတံ သဗြဟ္မ-စာရိနော ဇာနိဿန္တိ"တိ။ စတုန္နံ ပရိသာနံ စိတ္တသင်္ခါဘဝသေန **သကလ-ဇမ္ဗုဒီပံ ခေါဘေတ္ထာ**။

သာနုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဝိယက်ရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၀။ **ပစ္ဆန္နေ**တိ ပရိယန္နေ။ **ပါဋိယေက္ကန္တိ** သဂိတိကာလေ ဝိသုံ။ ယမကဝဂ္ဂါဒိကာ ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂပရိယောသာနာ ဆဇ္ဈိသတိ ဝဂ္ဂါ တေဿာတိ **ဆဇ္ဈိသတိဝဂ္ဂါ၊ တန္တိ**တိ ပါဋိ။ ဥစ္စာရပဿာဝါဒိ ဝေရုပံ **ဒုဇ္ဂန္ဓာဇနံ** "အသုစိ-ဇေဂုစ္ဆဘာဝေန ဒုဋ္ဌု ဂေါဇနံ"ကိ္ခ ကတ္ဝာ၊ ဒုဇ္ဂန္ဓာဇနဂ္ဂဟဏေန ဝါဝန္တဂန္ဓ-မလာဒိနိ အတိဒိသတိ။ **ဆဝိအာဒီနိ ဆေတ္ထာ**တိ ဆဝိအာဒိနိ အတိဝိဇ္ဈ အတိ-ဝိယ ပဝိသိတ္ဝာ။ **အဇ္ဈိမိဠံ အာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ** ပိတိသမုဋ္ဌာနဥဋ္ဌာရောဋ္ဌာရ-ရူပပ္ပဝတ္တိယာ။ တေနာဟ **"ဟဒယင်္မနိယော ဟုတ္ဝာ"**တိ။

၁-ဆိက္ခဝေ (က)　　၂-မ ၃-၄၅-ပိဋ္ဌေ။

၃-၃-အဓိဝါသထာတိ အဓိဝါသတီတိ ဣမသ္မိံ အဓိဝါသနကိစ္စေ (က)

ဓမ္မတာယ သမာဒိဏ္ဏာနိ ကဿစိ သန္တိကေ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ သယမေဝ တသ္မိံ ခဏေ သံယဘာ ဟောမာတိ ယထာသံယတာ။ **တတိယပဒေနာ**တိ "သိက္ခေမ သုသီလျ"နွိ ဣမိနာ ပဒေန။ **ဣဿရာ**တိ ဝုတ္တာဝသေသာ။ **တိဿော** အဒိန္နာ-ဒါနမိစ္ဆာစာရသုရာပါနဝိရတိယော။ **ဂတိတာ** ဂေါဗလိဗဒ္ဓဉ္ဇယေန။ ဆာတကံ ဒုဇ္ဈိကဿ္မွ ထြောတိ **ဆာတကဒုဇ္ဈိကဿ၊** ဇိဃစ္ဆာဒုဇ္ဈိကဿဗဟုလာယာတိ အထြော။ **ဝိသာစယက္ခယောနိယာ**တိ ပေတ္တိဝိသယသဒိသယက္ခယောနိယာ အပိ နာမ မုစ္စေမာတိ ယောဇနာ။

ဝိယက်ရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ပုနဗ္ဗသုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၁။ ဝသနဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏေန ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ **ဒွါဒသဟတ္ထိမတ္တေဝ ဂဏှာတိ** ပကတိသဉ္ဇရဏ္ဍပစာရမတ္တဗျာပနတော။ **ယထာပရိသန်**နွိ ပရိသာနုရူပံ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပရိသာ တိဋ္ဌတိ၊ တံ တံ ဌာနံ ဂန္ဆတိ ပရိသပရိယန္နွိကတ္တာ။ သတ္ထု မုခရိကာရာဘာဝတော 'ပဝေသာနုညံ သလ္လက္ခေန္တိ "နူန အယံ ကတာဓိကာရာ ဘဝိဿတိ"တိ အနုမာနသိဒ္ဓံ **ဥပ-နိဿယံ ဒိသွာ။ ကိဘာဝဂမနေနာ**တိ ဟတ္ထပါသူပဂမနေန ပရိသာယ မိဿိဘာဝပ္ပတ္တိယာ။ **ပုတ္တကာ**တိ ပုတ္တပုတ္တိယော။ အနုကမ္မာယံ ဟိ **က**-သဒ္ဒေါ။

နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေန အရိယမဂ္ဂေန မုဠ္ဠိယမာနာ ဂန္ဆာ **"နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္ဗ ပမုစ္စန်"**တိ ဝုတ္တာ။ **ဓဝလာတိက္ကန်**တိ ပမာဏတော ပရိစ္ဆိန္နတံု နသက္ကာတိ အာဟ **"ပမာဏာတိက္ကန်"**တိ။ **ပိယာယနာ**တိ အာသိသနာ။ အာသိသနံ ပေမဝသေန ပေမဝတ္ထုနော ဒေသနာ ပတ္ထနာဝ ဟောတီတိ အာဟ **"မဂ္ဂနာ ပတ္ထနာ"**တိ။ **တတောတိ** ပိယပုတ္တာဒိတော။ **ပါဏိန**နွိ သာမိအတ္ထေ ပုထုဝစနံ ဒုက္ခသဒ္ဒါပေက္ခံ။ **က မောစေတီ**တိ မောစနကိရိယာယ ကမ္မံ ပုဆ္ဆတိ။ ဣဘရော ပန အတ္ထဝသေန ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမောတိ **"ပါဏိနေတိ အာဟ-ရိတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗ"**နွိ အာဟ။ **အာဘိသမ္ဘုဓန်**နွိ အာဘိသမ္ဘုဓန္တော။ တေနာဟ **"အာဘိသမ္ဘုဒ္ဓေါ"**တိ။ **သဒ္ဓမ္မဿာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနနွိ အာဟ **"သဒ္ဓမ္မမေဝ အဇာနိတ္ဝာ"**တိ။

ပုတ္တသ အနုမောဒနံ ကရောန်တိ ပုတ္တသ ပဋိပတ္တိအနုမောဒနံ ကရောန်။ ဥဂ္ဂတာတိ ထြော ကလလေ ဝန္ဒဒုက္ခေ နိမုဇ္ဇမာနာ တတော သိသံ ဥက္ခိပိတုံ

အသက္ကောန္တိ အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ပညာသိသံ ဥက္ခိပိတာ ဥဂ္ဂတာ။ ပုန ဝိနိပါတာဘာဝတော သမ္မဒေဝ ဥဂ္ဂတတ္တာ **သမုဂ္ဂတာ**။ တထာဘူတာ သာသနေပိ ဥဂ္ဂတာ သမုဂ္ဂတာ ဇာတာ။ **စတုသစ္စပဋိဝေဓဘာဝ**န္တိ စတုသစ္စပဋိဝေဓဿ အတ္ထိဘာဝံ။ **ကဏ္ဟုကန္ဆုအာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဇေဂုစ္ဆအသာတာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘတိ** ပဝတ္တိယံ သမ္ပတ္တိဒါယိနော ကမ္မဿ ကတော်ကာသတ္တာ။ **တုက္ခိ ဥတ္တရိကေ ဟောဟီ**တိ မာတု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တာ တဿ ဝိသေသာဓိဂမဿ အဝိဗန္ဓကရဏဿမ္ပာပယောဂေန ယထာလဒ္ဓ-ဝိသေသာယ မာတုယာ ဝသေန ယသ္မာ ဓိတာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပတ္တိလာဘိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"မာတု အာနုဘာဝေနေဝါ"**တိ။

ပုန္ဗသုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-သုဒ္ဓတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၂။ **'ကရဏီယေနာ**တိ ဣတ္ထေ **ကရဏီယ**န္တိ ဝါဏိဇကမ္မံ အဓိပ္ပေတန္တိ တံ ဝိဝရန္တော **"အနာထပိဏ္ဍိကော စာ**"တိအာဒိမာဟ။ **ဝိဏ္ဏီယတီ**တိ ဝိဏ္ဏယံ ဂစ္ဆတိ။ **တထေဝ ကရောတီ**တိ ယထာ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိနော သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ကတံ၊ တထေဝ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ကရောတိ။ **သ္ဝာယ**န္တိ အနာထပိဏ္ဍိကော။

တံ ဒိဝသန္တိ ယံ ဒိဝသံ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ရာဇဂဟသမီပံ ဥပဂတော၊ တံ ဒိဝသံ။ **ပဏ္ဏာ**န္တိ သာသနံ။ **နု သုဏီ**တိ အသုဏန္တော "ပဏ္ဏံ နု သုဏီ"တိ ဝုတ္တော။ ဓမ္မဂါရဝေန ဟိ သော သေဋ္ဌိ အညံ ကိစ္စံ တိဏာယပိ နုမညိ။ တေနာဟ **"ဓမ္မသဝနတ္ထာယာ**''တိအာဒိ။ **ဒါရကရူပါန**န္တိ ဒါရကာနံ။ အနတ္ထန္တရကရော ဟိ **ရူပ**-သဒ္ဒေါ ယထာ "ဂေါရူပါန"န္တိ။ **ပဋိစ္ဆာ**န္တိ ခုဒ္ဒိကာဒိဘေဒံ ပဋ္ဆာကာရံ ပိတိံ ပဋိလဘိ။ အနုက္ကမေန ဟိ တာ ဇေတဿ သမ္ပာဒေန္တိ။ **"သီသေန ဥဋ္ဌာယ။ပ။ ဂစ္ဆတီ**"တိ ပဒံ ပိတိသမုဋ္ဌာနရူပဝသေန လက္ခေတ္တွာ ဝုတ္တံ။

သီဝထိကာယ ဝသတီတိ သီဝထိကာယ သမီပေ ဝသတိ။ သုသာနဿာ-သန္နဋ္ဌာနေ ဟိ သော ဝိဟာရော။ **အထဿာ**တိ အထဿ အနာထပိဏ္ဍိကဿ "အကာလော။ပ။ ဥပသင်္ကမိဿာမီ"တိ ဧတံ အဟောသိ။ **ဗုဒ္ဓဂတာယ**

၁-ဝိဘ္ဘာယတိတိ (က)

သတိယာတိ အညံ ကိဉ္စိ အစိန္တေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓဂတာယ ဧဝ သတိယာ သယနဝရဂတော နိပဇ္ဇီ။ တေန ဝုတ္တံ **"တံ ဒိဝသ"**န္တိအာဒိ။

ဗလဝပ္ပသာဒေါတိ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏာ ဗလဝတီ သဒ္ဓါ။ **ဒိတိအာလောကော**တိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု စိရကာလံ ပရိစယံ ဂတဿ ဗလဝတော ပသာဒဿ ဝသေန "ဗုဒ္ဓေါ"တိ နာမံ သဝနမတ္တေန ဥပ္ပန္နာယ ဥဋ္ဌာရာယ ဒိတိယာ သမုဋ္ဌာပိတော ဝိပဿနောဘာသဿဒိသော သာတိသယော အာလောကော ဟောတိ စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနော။ တေနာဟ **"သဗ္ဗတမံ ဝိဂန္ဓီ"**တိအာဒိ။ "ဒေဝတာ ဟိ ကတာ"တိပိ ဝဒန္တိ၊ ပုရိမော ဧဝေတ္ထ ယုတ္တော။

အမနုဿာတိ အဓိဂတဝိသေသာ ဒေဝတာ။ တာ ဟိ သေဋ္ဌိဿ သမ္ပတ္တိံ ပစ္စက္ခတော ပဿိံသု။ တေနာဟ **"အယံ မဟာသေဋ္ဌီ"**တိအာဒိ။ **အလ္လသရီရန္တိ** တာဝဒေဝ ဆဋ္ဌိတံ အစ္ဆိန္နံ ဝါ ကဋ္ဌေဝရံ။ **အပရဇ္ဇိ**တိ မတံ ကုထိတကုဏပံ။ **ပရိကိရိံသူ**တိ သမန္တတော ဩသရိတာ အဟေသုံ။ **အာလောကော အန္တရဓာယိ** ဝိတိဝေဂဿ မန္ဒဘာဝေန တံသမုဋ္ဌာနရူပါနံ ဒုဗ္ဗလဘာဝတော။

ဇုမိနာဝါတိ အဓိကာရေန သဟဿပဒေန ဧဝ သမ္မန္ဓိတဗ္ဗာနိ။ ပဒံ ဝိတိဟရတိ ဣတ္ထာတိ **ပဒဝိတိဟာရော၊** ပဒဝိတိဟာရဋ္ဌာနံ။ **သမဂမနေ**တိ ဒုတဝိလမ္ဗိတံ အကတ္ဝာ သမဂမနေ။ **တတော**တိ တေသု သောဋ္ဌသဘာဂေသု။ **ဧကော ကောဋ္ဌာသော**တိ ယထာဝုတ္တံ ပဒဝိတိဟာရပဒေသံ သောဋ္ဌသဓာဘိန္နသ ဧကော ဘာဂေါ။ **ပဝတ္တေတနာ**တိ ယထာဝုတ္တကလာသဒ်ိတသ ပဒေသသ လဿနဓာဝနပဝတ္တေတနာ။ ပဒံ ဝါ ဝိတိဟရတိ ဧတေနာတိ **ပဒ-ဝိတိဟာရော၊** တထာပဝတ္တာ ကုသလစေတနာ။ "တသာ ဖလံ သောဋ္ဌသဓာ ကတ္ဝာ"တိ ဝဒန္တိ။ ပတိဋ္ဌဟန္တသ ဝသေန ဂဟိတန္တိ ယောဇနာ။ ဝိဝဋ္ဋ-နိသိတာယ ဧဝ ရတနတ္တယပူဇာယ ဓမ္မသဝနသ သိက္ခာပဒသမာဒါနသ သရဏဂမနသ စ အတ္ထာယ ဂစ္ဆတောပိ ဝသေန ဝဋ္ဋတိ၊ ပဌမံ ဝုတ္တဂမနံ လောကုတ္တရဝိသေသာဓိဂမသ ကေန္တိကံ, ဒုတိယံ အနေကန္တိကန္တိ **"ဝဋ္ဋတိ-ယေဝါ"**တိ သာသက်ဝစနံ။

ဧသာတိ အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ။ **အနုယုတ္တာ**တိ အနုဂါမိနော သဟာယာ။ တေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ "သိဝကော အမနုဿော"တိ အပရေ။ နု ကေဝလံ[1] "အနုယုတ္တာပိ မေ အတ္ထိ၊ ကသ္မာ ဘာယာမီ"တိ ဧဝံ သူရော အဟောသိ၊ အထ ခေါ ဗုဒ္ဓဂတာယ တိက္ခိသဒ္ဓသဘာဝေန သဗ္ဗံ ပရိဿယံ

၁-နု ကေဝလံ အဟမေဝ (က)

မဒ္ဒိတ္ထာဝိ အဂမာသိတိ ဒသေးတုံ "**အဓိစ္စ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပက္ခန္ဒနလက္ခဏာဟ် သဒ္ဓါ၊ တာယ ယုတ္တတော သပ္ပုရိသောဝိ သဒ္ဓမ္မဂဏဝသေန သဗ္ဗံ ပရိဿယံ မဒ္ဒိတ္ထာ ပက္ခန္ဒတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓတာ ပရိစ္စာဂသိလတာ ဥဋ္ဌာရဏ္ဍာသယတာ ပရဒုက္ခာ-ပနယကာမတာ ပရေသံ ဟိတေသိတာ ပရသမ္ပတ္တိပမောဒနာတိ ဧဝမာဒိနံ မဟာဂုဏာနံ ဝသေန နိစ္စကာလံ အနာထဒါနံ ပိဏ္ဍဒါယကတ္တာ "အနာထ-ပိဏ္ဍိကော"တိ ဧဝံ **ဥပဉ္ဈံ နာမံ။ ဧဝမာဟာ**တိ "ဧဟိ သုဒတ္တာ"တိ ဧဝံ အာဟာ။

ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေနာတိ သဗ္ဗသော ရာဂါဒိကိလေသဝူပသမေန။ **ကိလေ-သဝူပသမ**န္တိ သဗ္ဗသော သဗ္ဗေသံ ကိလေသာနံ ဝူပသမံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပတ္တာ။ **အနုပုဗ္ဗိကထ**န္တိ ဒါနာဒိကထံ။ သာ ဟိ အနုပုဗ္ဗေန ကထေတဗ္ဗတ္တာ "အနုပုဗ္ဗိ-ကထာ"တိ ဝုစ္စတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "အထ ခေါ ဘဂဝါ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ၊ သေယ္ယထိဒံ? ဒါနကထံ သီလကထံ သဂ္ဂကထံ ကာမာနံ အာဒီနဝံ [ကြ]ကာရံ သံကိလေသံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ"တိ။ **မဏ္ဍူကေ**တိ အနုပုဗ္ဗိကထာယ ဥပရိ ပရတော။ **စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ**တိ ယထာ မဟာသေဋ္ဌိ 'သဟသ္သနယပဋိမဏ္ဍိတေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဧဝံ ပဝတ္တိနိဝတ္တိယော သဟ ဟေတုနာ ဝိဘဇန္တော စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ပကာသေသိတိ။

သုဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ပဌမသုက္ကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၃။ **ရထိကာနံ** ရန္တိ။ **ဂဟေတ္ဝာ**တိ ဂန္ထေါ။ **သိဃ်ာဠကာနံ** အညတ္ထ တိကောဏာ ရန္တာ ဝုစ္စတိ၊ ဣဓ ပန "စတုက္ကံ"နံ ဝုတ္တံ။ "**မဂုဒိတာ**"တိ ဇေဋ္ဌ **မဂု**-သဒ္ဒေန မဂုဝိသေသော ဝုစ္စတိတိ အာဟ "**ဂန္ဓမဂုပါနံ ဒိတာ ဝိယာ**"တိ။ သာမညဇောတနာ ဟိ ဝိသေသေ တိဋ္ဌတိတိ **ဂန္ဓမဂူတိ** အတိဝိယ မဂုရော မဒနိယော ဇကော မဂုဝိသေသော။ တေနာဟ "**အသညိ ဟုတ္ဝာ သယ-ဇော**"တိ။

နံ ပဋိဝါနိယံ နံ အပနေတဗ္ဗန္တိ **အပ္ပဋိဝါနိယံ**။ တေနာဟ "**ဗာဟိရ-ကဋ္ဌိ**"တိအာဒိ။ ယံ ကိဉ္စိ သန္တာပကိတဘာဝါဝဟံ နံ သေစနန္တိ **အသေစနကံ**။ တတော **ဧဝ အနာသိတ္တကံ**။ **သြဇဝန္တန္တိ** ဗဟုသမ္ဗတသြဇဝန္တသဒ်ိသတာယ သြဇဝန္တံ။ တေနာဟ" **ယထာ ဟိ**"တိအာဒိ။ **ဓမ္မတာယာ**တိ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ။ **မဓုရော** ဣဋ္ဌော။ **ဖိဝန္တိ ဖိယာ**တိ သုက္ကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဥပနိယမာနံ သဒ္ဓမ္မာမတရသံ အတ္တနော သောတဥ္ဇလိံ ပူရေတွာ သြဒဟန္တိဝ။ ဝလာဟကတော အာဂတံ **ဝလာဟကံ**။

ပဌမသုက္ကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-ဒုတိယသုက္ကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၄။ **ဓမ္မံ ဝတ ဗုညံ ပသဝတီ** သဗ္ဗဂန္ထဝိမုတ္တိယာ သိလသမန္နာဂတေန အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျာယ သုက္ကာယ ထေရိယာ ဘောဇနသ ဒိန္နတ္တာ။

ဒုတိယသုက္ကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-စိရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၅။ **ကာဒိသမံ ဥတ္တာနမေဝ** ဒသမေန သဒ်ိသတ္တာ။ တတ္ထ ဟိ ဘောဇနံ ဥပါသကသ အာဘတံ၊ ဣမ စိဝရဒါနန္တိ အယမေဝ ဝိသေသော။

စိရာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂-အာဠဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၆။ **အာဠဝိယန္တိ** ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန တံ ရဋ္ဌံ နဂရမ္ပိ ဝုစ္စတိ။ ရဋ္ဌေ အဓိပ္ပေတေပိ နံ ဣတ္ထေ ဗဟုဝစနံ တထာရုဠ္ဠိယာ အဘာဝတော။ **တဠ္ဟ ဘဝန္တိ** တဠ္ဟ အာဠဝကသ ယက္ခသ ဘဝနံ။ **တတ္ထာ**တိ အာဠဝကသ ဘဝနေ။ "အထ ခေါ အာဠဝကော ယက္ခော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ"တိ **ဧတ္ထ** တသ္မိံ ပါဋိပဒေသေ။ **အယမနုပုဗ္ဗီကထာ**တိ အယံ ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာ အနုပုဗ္ဗတော အာဂတာ ကထာ။ အာဠဝိယာ ဣသရောတိ အာဠဝေါ၊ **အာဠဝကော**တိ

စ ရာဇာ ဝုတ္တော။ ကဒါစိ စောရပဋိဗာဟနတ္ထံ, ကဒါစိ ဥဿာဟသတ္တိ-ဝိဘာဝနဝသေန ပဋိရာဇနိသေဓနတ္ထံ, ကဒါစိ လက္ခယောဂ္ဂဝိနိယောဂဝသေန ဗျာယာမကရဏတ္ထဉ္စ။ မိဂါနံ ဝနနတော ဝသနတော ဝါနတော ဝါ "မိဂဝါ"တိ လဒ္ဓသမညံ **မိဂဝံ။ တဿေဝါ**တိ ရညော ဧဝ။ **မိဂေါ**တိ ဧကော ဏိမိဂေါ။ **တိယောဇနံ**ဿ အစ္ဆန္နသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဥဒကံ ဝိယ ပဝိသိတ္ဝာ ဌိတန္တိ** ယထာ ပရိဿမပ္ပတ္တော ဥဒကံ ပဝိသိတ္ဝာ ဌိတော နိရုဿာသော ဟောတိ၊ ဧဝံ ဝိယ ဌိတံ။ **မူလန္တိ** သမီပံ။ ယက္ခံ ဒိသ္ဝာဝ ရညော ဘယံ ဆဒ္ဒိတတ္တံ ဥဂ္ဂိရတ္တမ္ပိ အဟောသိ၊ တသ္မာ ရာဇာ ပလာယိတုံ နာသက္ခိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ခါဒိတုံ ဥပဂတော"**တိ။ အထ ရာဇာ ဒ္ဝိဓေ ဆိန္နံ မိဂံ ဒတ္ဝာ အတ္တာနံ မောစေတုကာမော အဟောသိ၊ ယက္ခော "နနု မမ ဟတ္ထဂတ-ကာလတော ပဋ္ဌာယ မိဂေါဝိ မမ သန္တကော၊ တတ္ထ ကိန္နာမ တေ ကေရာ-ဋိယမိဒံ ဒတ္ဝာ အတ္တာနော မောစန"န္တိ ရာဇာနံ နာ မုဉ္စိ၊ အထ ရာဇာ တသ္ဿ တာဒိသံ ပဋိညာတံ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ရာဇာ တေန သဒ္ဓိ"**န္တိ အာဒိ။ **ဘဝံနံ အနုပဂတ**န္တိ ဣဒံ မမ ဘဝနံ အနုပဂတံ။ **အနနုညာတ**န္တိ ဥပဂတေန သာမိ-ဘူတေန အနနုညာတဉ္စ။ ဧတေန ဥပဂတံ တံ, ဣဒါနိ တာဒိသေန အနုညာ-တဉ္စ ခါဒိတုံ လဘ္ဘာမီတိ ဒဿေတိ။

မန္ဒုပဏ္ဍေတိ မန္ဒုဂေါစရေ။ အာသန္နမရဏတာယ ဧဝမာဟံသု။

တံ အာဠဝကကုမာရံ အာဒါယ ပက္ကမိ"သူတိ ယောဇနာ။ တသ္မ ရညော မဟေသိ အာဠဝကကုမာရသ္မ မာတာတိ ဝုတ္တာ။ ဒေဝိသဟဿာနံ ဝိပ္ပလ-ပန္တီနန္တိ ဝစနံ ပရိဏာမေတဗ္ဗံ။

ဒေဿနာပရိယောသာနေတိ ယက္ခံ ဒမေတ္ဝာ ပစ္ဆာဂန္ဒ္ဝာ နဂရဒ္ဝါရသမီပေ ရက္ခမူလေ နိသိန္နေန ဘဂဝတာ သရာဇိကာယ မဟာတိယာ ပရိသာယ ဒေသိတဒေဿနာယ ပရိယောသာနေ။ **သော**တိ ဘဂဝါ။ **ဘဝနေ ဧဝါ**တိ ဝိမာနေ ဧဝ။ **ဘဂဝါဝိ မဿတိ** ပကတိစက္ခုနာဝ နိဂ္ဂြောဓသေ ဥပရိ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ။ တတြာတိ တသ္မိံ "ရောသေတုကာမတာယာ"တိ ဝစနေ။ **တေသန္တိ** သာတာဂိရိဟေမဝတာနံ။ ကာလဒီပဒေဿကုလေနေတ္တိအာယုပ္ပမာဏဝိသယံ **ပဉ္စမဟာဝိလောကိတံ။** "သိတံ ဗျပဂတံ ဟောတိ၊ ဥဏ္ဟဉ္စ ဥပသမ္ဘတိ"တိ-အာဒိနာ အာဂတာနိ **ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ**။ ကဋ္ဌပ္ပဒေသဝတ္ထိကောသ-ကဏ္ဏတော **တိဓော။ သဒ္ဓေါ**တိ အာဠဝကသ္မ ဥဿ္ဒေါသိတသဒ္ဒေါ။

၁-ခ ၄-၃၁၃-ပိဋ္ဌေ ဗုဒ္ဓဝံသေ။

ဇုမိနာ ပသင်္ဂေန သကလဇမ္ဗုဒိပံ ဗျာပေတ္ဝာ ပဝတ္တေ အပရေပိ တယော သဒ္ဒေ ယထာ ဧတေ၊ ဧဝံ အာဠဝကသ္သ ဥဿ္ဟေါသိတသဒ္ဒေါပိတိ ဒသ္သေတုံ **"စတ္တာရော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဩသက္ကန္တေ**တိ ပရိဟာယမာနေ။

စုဏ္ဏေန္တာတိ စုဏ္ဏေတုံ သမတ္ထတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ န ပန စုဏ္ဏနဝသေန ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"မာ ကဿစိ"**တိအာဒိ။ **ဥဿာဝနန္တိ**မတ္တမ္ပိတိ ဥဿာဝပတန-မတ္တမ္ပိ။ **ခုရပ္ပံ** သလ္လံ။

သေဋ္ဌာနီတိ အဇေယျေန အပ္ပဋိဟတဘာဝေန ဥတ္တမာနိ။ **ဒုဿာဝုဓ**န္တိ အာဝုဓကိစ္စကရံ ဥတ္တရိယံ ဒုဿံ။ ဇုမာနိ ကိရ သက္ကာဒိနံ ပုညာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တာနိ အပ္ပဋိဟတပဘာဝါနိ. ပဋိပက္ခဝိဓမနယုတ္တာနိ အဝဏ္ဏာနိ အာဝုဓာနိ။ တေနာဟ **"ယဒိ ဟိ"**တိအာဒိ။

အသနိဝိစက္ကံ ဝိယာတိ အသနိမဏ္ဍလံ ဝိယ။

ဝိတ္တာန္တိ အလဂဒ္ဒပိတ္တံ။ **ဘိန္နေယျာ**တိ အာသိဠ္လေယျ။ **သုခ**န္တိ သုကရံ။ **မုဒု-ဘူတဝိတ္တဝဝတ္ထာနကရဏတ္ထ**န္တိ မုဒုဘူတံ အတ္တနော စိတ္တေ ဝဝတ္ထာနသ္သ ကရဏတ္ထံ။

ဧဝံ ဝုတ္တေတိ "န ခွါဟ"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ။ ဘဂဝတော သာဝကေန ဋ္ဌတေ ပယိရုပါသိတ္ဝာ ဥဂ္ဂဟိတံ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသိတ္ဝာ ဥဂ္ဂဟိတမေဝ နာမာတိ အာဟ **"ကဿမံ။ပ။ ဥဂ္ဂဟေသု"**န္တိ။ **ပုဗ္ဗပဋ္ဌာ**တိ[1] သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပုဗ္ဗပဋ္ဌာ။ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ပုဗ္ဗပဋ္ဌာ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓဝိသယာဝ ဟောန္တိ။

ပဋိသေဓေတ္ဝာတိ ဝါစာယ အသက္ကုဏေယျဘာဝေနေဝ ပဋိသေဓေတ္ဝာ။ "ယဒါကင်္ခသီ"တိ ပဒသန္ဓိဝသေန နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **"ယဒိ အာကင်္ခသိ"**တိ။ တေနတုယ္ဟံ ပုဏ္ဏံ တာဝ သုတ္ဝာ ဝိသဇ္ဇေဿန္တိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **"နမေ"**-တိအာဒိ။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ **ဒ**-ကာရော ပဒသန္ဓိကရောတိ အာဟ **"ယံ အာကင်္ခ-သိ"**တိ။ "ပုဏ္ဏ အာဝုသော သုတ္ဝာ ဇာနိဿာမိ"တိ အဝတ္ဝာ သမ္ပဇ္ဇုဗုဒ္ဓဿ အနိယမေတ္ဝာ ဝစနံ သမ္ဗဝိသယံ ဟောတီတိ အာဟ **"သမ္ဗံ ဇေတ"**တိအာဒိ။

ကိံ သူတိ ဇ္ဈေ **ကိ**န္တိ ပုဏ္ဆာယံ၊ **သူ**တိ သံသယေ၊ ကိံ နူတိ အတ္ထော။ **ဇုဓ**တိ ဇုမသ္မိံ လောကေ။ **တသ္မာ ဝိတ္တ**န္တိ ယသ္မာ ဝိတ္တိကရဏတော ဝိတ္တံ။ **သုကတ**န္တိ သုဋ္ဌု သက္ကစ္စံ ကတံ။ **သုခ**န္တိ ဇုဋ္ဌဖလံ။ တတ္ထ ယံ ပဓာနံ၊ တံ ဒဿေတုံ **"ကာယိကစေတသိကံ သာတ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နိဿန္ဒဖလံ ဟိ တဂ္ဂဟဏေန

၁-ဗုဒ္ဓပဋ္ဌာတိ (သီ၊ သျာ)

ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ **အပ္ပေတီ**တိ ပါပေတိ။ အတိသယတ္ထဇောတနော တရ-သဒ္ဒေါတိ အာဟ "**အတိသယေန သာဒူ**"တိ။ ရဿသညိတာယ ဋ္ဌဒ္ဒာနံ ရာဂါဒိဓမ္မာနံ။ **ကေန ပကာရေနာ**တိ **ကထံ**-သဒ္ဒဿ အတ္ထမာဟ။ **ကထံဒိဋ္ဌိန္တိ** ယဒိ သမာသပဒမေတံ၊ "ကထ"န္တိ သာနုနာသိကာ ကတာတိ အာဟ "**ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထ**"န္တိအာဒိ။

သန္ဒိဋ္ဌိ ဝိတ္တာနန္တိ ကေဒေသေန သမုဒါယဒဿနံ သမုဒ္ဒပဒ္မတနိဒဿနံ ဝိယ။ **ဋ္ဌတိ**-သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ "ဝိတ္တိကရဏတော ဝိတ္တ"န္တိ ဝုတ္တမတ္ထံ သန္ဓာယ ဟေတူပမာဟိ ယောဇေတ္ဝာ ဒဿေတုံ "**ယထာ ဟိ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန သုခါဝဟနဘော ဒုက္ခပဋိဗာဟနတော ဒါလိဒ္ဒိယူပသမနတော ရတန-ပဋိလာဘဟေတုတော လောကသန္တိအာဝဟနတော စ သဒ္ဓါ ဝိတ္တံ ယထာ တံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိနိ။ တေနာဟ "**ဧဝ**"န္တိအာဒိ။ နနု စေတနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-အာဒယော စ သာတိသယံ ဝိပါကသုခံ ဒေဝဟန္တိ၊ တံ ကထံ သဒ္ဓါ အာဝ-ဟတီတိ? သဒ္ဓါဓုရဘာဝသဘာဝတော။ တေနာဟ "**သဒ္ဓါဓုရေန ပဋိပန္နာ-နံ**"န္တိ။ တဿ စ သေသပဒေသုပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဋ္ဌဒါနိ ယံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိ သဒ္ဓါဝိတ္တာသ ဩပမ္မံ၊ တံ ဟိနံ၊ သဒ္ဓါဝိတ္တာမေဝ ဥတ္တာမန္တိ ပါဋိယံ သေဋ္ဌဂဟဏံ ကတန္တိ ဒဿေတုံ "**ယသ္မာ ပနာ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပရလောကံ ဂတံ အနုဂစ္ဆတီတိ **အနုဂါမိကံ**။ အညေဟိ နသာဓာရဏန္တိ **အနညသာဓာရဏံ။ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိဟေတုတိ** သဗ္ဗာသံ သိလသမ္ပဒါဒိနံ လော-ကိယလောကုတ္တရာနံ သမ္ပတ္တိနံ ဟေတု။ **အနုတ္ထာယ ဟောတိ** အနုပါယ-ပဋိပတ္တိတော။ **တသ္မာ** အနုဂါမိကတ္တာ။ အနညသာဓာရဏတ္တာ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိ-ဟေတုဘာဝတော ဟိရညာဒိဝိတ္တာနိဒါနတ္တာ စ **သဒ္ဓါဝိတ္တမေဝ သေဋ္ဌံ**။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဒေသနာ ယထာ "သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာန"န္တိ။

"**ဒသကုသလစရိယာ**"တိ ဋ္ဌမိနာ ဧကစ္စာနံယေဝ ဒါနာဒိဓမ္မာနံ သင်္ဂဟော, နာ သဗ္ဗေသန္တိ အသင်္ဂဟိတသင်္ဂဏနတ္ထံ "**ဒါနသီလဘာဝနာစရိယာ ဝါ**"တိ ဝုတ္တံ။ "**သုခ**"န္တိ တိဝိဓသုခိပိ သုခဿ သာဓာရဏဂ္ဂဟဏမေတန္တိ တံ သ-ဝိသေသလဒ္ဓံ ပုဂ္ဂလဝသေန ဒဿေန္တော "**သောဏသေဋ္ဌိ။ပ။ အာဝဟတီ**"တိ အာဟ။ ယော သော ပဒုမဝတိယာ ဒေဝိယာ ပုတ္တော မဟာပဒုမော နာမ ရာဇာ ဒိဗ္ဗသုခသဒိသံ ရဇ္ဇသုခမနုဘဝိတ္ဝာ ပစ္ဆာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗာနသုခမနုဘဝိ၊ တံ နိဒဿနဘာဝေန ဂဟေတ္ဝာ အာဟ "**မဟာပဒုမာဒီနံ ဝိယ နိဗ္ဗာနသုခဉ္စ အာဝဟတီ**"တိ။

သံ-ဋီ ၁-၂၁—န-ဗု-သ

အတ္ထုဒ္ဓါရနယေန သစ္စသဒ္ဒံ သံဝဏ္ဏေန္တော **"အနေကေသု အတ္ထေသု ဒိဿတီ"**တိ အာဟ။ **ဝါစာသစ္စေ** ဒိဿတိ သစ္စသဒ္ဒေါ "ဘဏေ"တိ ဝုတ္တ-တ္တာတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဝိရတိသစ္စေ** ဒိဿတိ။ ဝေရမဏိသု ဟိ ပတ်ဋိတာ သမဏာပြာဟ္မဏာ "သစ္စေ ဋိတာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ အတ္တာကာရမ္ပိ ဝတ္ထု[1] ဋ္ဌဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ ပဝတ္တိယာကာရံ ဥပါဒါယ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ သစ္စန္တိ ဒိဋ္ဌိသစ္စံ၊ တသ္မိံ **ဒိဋ္ဌိသစ္စေ** ဒိဿဘိတိ ယောဇနာ။ **ပြာဟ္မဏာသစ္စာနီ**တိ ပရမတ္ထပြဟ္မာနံ သစ္စာနိ၊ ယာနိ "သဗ္ဗေ ပါဏာ အဝဇ္ဈာ၊ သဗ္ဗေ ကာမာ အနိစ္စာ၊ သဗ္ဗေ ဘဝါ အနိစ္စာ၊ နာဟံ ကွစနိ ကဿစိ ကိဉ္စနတသ္မိ"န္တိအာဒိနာ[2] စတုက္ကနိပါတေ အာဂတာနိ။ ပရမတ္ထဘူတံ သစ္စံ နိဗ္ဗာနံ။ **အဇ္ဈတ္တံ ရံ ကတ္ဝာ**တိ အန္တောဂဓမေဝ ကတ္ဝာ၊ တေဟိ သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော ပရမတ္ထသစ္စာနမ္ပိ သာဒုတရတ္တာ။ **ယဿာနုဘာဝေ-နာ**တိ ယဿ ဝါစာသစ္စဿ အာနုဘာဝေန။

ဥဒကမ္ပိ ဓာဝတီတိ ဥဒကပိဋ္ဌိယံ အဘိဓ္ဓမာနာယံ ပထဝိယာ ဝိယ ဓာဝတိ ဂစ္ဆတိ မဟာကပ္ပိနရာဇာ ဝိယ။ **ဝိသမ္ပိ သစ္စေန ဟနန္တိ ပဏ္ဍိတာ**တိ ကဏှ-ဒီပါယနာဒယော ဝိယ။ **သစ္စေနာ**တိ မဏ္ဍဇာတကေ ဗောဓိသတ္တဿ ဝိယ သစ္စေန **ဒေဝေါ ထနယံ ပဝဿတိ**။ **သစ္စေ ဋိတာ**တိ ဝိရတိသစ္စေ ဝါစာသစ္စေ စ ဋိတာ တယော‌ပိ ဗောဓိသတ္တာ။ **နိဗ္ဗုတိ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ ပတ္ထယန္တိ။ **သာဒုတရ**န္တိ သာတတရံ ဋ္ဌဋ္ဌတရဝိပါကဒါနတော။

ရဿနေန္တိ နိဒ္ဓါရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ။ နိဒ္ဓါရဏဉ္စ ကောစိ ကုတောစိ ကေနစိ ဋ္ဌမန္တိ ကဿစိ ဝစနံ နသာဓေတိတိ ဒဿေန္တော **"ယေ ဋ္ဌမေ"**တိအာဒိမာဟ။ တေန ဟိ နိဗ္ဗာနံ ရဿသမုဒါယတော သာဒုတရတာဝိသေသေန နိဒ္ဓါရိယတိ။ တတ္ထ ယေ ဋ္ဌမေ ဝုစ္စန္တိတိ ယောဇနာ။ **သာယနိယဓမ္မာ**တိ ဇိဂ္ဂါယ သာယိ-တဗ္ဗာ ဓမ္မာ။ ရဿာယတနံ ရသောတိ အာဟ **"မူလရသော[3] ခန္ဓ-ရသော"**တိအာဒိ။ **ဖလရဿ**န္တိ ဖလဿ ရသံ၊ ဖလံ ပိဒ္ဓေတ္ဝာ တာပေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗရသန္တိ အတ္ထော။ **အရဿရူပေါ**တိ အာစာရရဟိတသဘာဝေါ။ ရူပဿ အဿာဒနဝသေန ဥပဂ္ဂနကသုခဓမ္မာ **ရူပရဿာ**။ သေ နယော **သဒ္ဒရဿာ**ဒိသု။ **သဒ္ဒရသော**တိ ဗျဉ္ဇနသမ္ဖဿတော ရသော။ **ဝိမုတ္တိရသော**တိ ဝိမုတ္တိသမ္ပယုတ္တိကော ရသော။ **အတ္ထိရသော**တိ အတ္ထိဿ ပဋိဝိဇ္ဈနဝသေန ဥပဂ္ဂနကသုခံ အတ္ထိရသော၊ တထာ **ဓမ္မရသော** ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ရူပါစာရာ**တိ-အာဒိသု ရဿဂ္ဂဟဏေန ဖလရသံ ဝဒတိ။ သော ဟိ ဖလဿရူပေါ စ၊ ရသိတဗ္ဗတော အာသာဒေတဗ္ဗတော ရသော စာတိ **"ရူပရသော"**တိ ဝုစ္စတိ။

၁-သဿတာဒိဝတ္ထုံ (?) ၂-အံ ၁-၄၉၆-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ယဒိဒံ မူလရသော (က)

အာစာရော ပန သာမဂ္ဂိရသဟေတုတာယ "**ရသော**"တိ ဝုတ္တော။ **သန္ဓိ ဟဝေ**တိ ဣဿ **ဟဝေ**တိ ကံသဣဿ နိပါတော၊ **ကံသဣဿော** စ အဝဓာရဏမေဝါတိ အာဟ "**သန္ဓမေဝ သာဒုတရ**"န္တိအာဒိ။ **သရီရမုပ-ဋ္ဌပေန္တီ,** နံ စိတ္တံ။ နနု စ သုခုပ္ပတ္တိပယောဇနတ္တာ စိတ္တမ္ပိ ဥပဋ္ဌပေန္တီတိ? နံ, သုခဿ သရီရဋ္ဌပနံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နတ္တာ။ **ဝိရတိသစ္စဝါစာ**တိ သစ္စဝိသေသေန သမ္ဗန္ဓနံ ဝဒတိ။ **စိတ္တမုပဋ္ဌပေတီ** ပဒါလိကာယ ဝိရတိဝါစာယ သစ္စရသေသတိ သမထဝိပဿနာဒိဟိ စိတ္တပရိဋ္ဌပနဿ သမ္ပာဝတော မဂ္ဂဖလာနိသံသံဂဏ္ဟာတိ။ **အသံကိလေသိကဥ္စ သုခမာဝဟတိ** ဝိဝဋ္ဋသန္နိဿိတတ္တာ။ **ဝိမုတ္တိ-ရသော**တိ ဖလသုခံ ဝဒတိ နိဗ္ဗာနသုခမ္ပိ ဝါ။ **ပရမတ္ထသစ္စရသော** နာမ နိဗ္ဗာနရသော။ တထာ ဟိ တံ "အစ္ဆရိယံ အဿာသကရဏရသ"န္တိပိ ဝုစ္စတိ။ တေန **ပရိဘာဝိတတ္တာ**တိ ဝိမုတ္တိရသဿ သာဒုတရဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ဧဝံ သန္တေပိ "ဝိမုတ္တိရသပရိဘာဝိတတ္တာ"တိ ဧတေန ကာမံ ဝိမုတ္တိရသော ဝါ ပရမတ္ထသစ္စရသော ဝါ သာဒုတရရသာတိ ဒဿေတိ။ **တဒဓိဂမူပါယဘူတန္တိ** တဿ ပရမတ္ထသစ္စဿ အဓိဂမူပါယဘူတံ။ **အတ္ထဥ္စ ဓမ္မဥ္စာ**တိ ဖလဥ္စ ကာရဏဥ္စ နိဿာယ ပဝတ္တိတော အတ္ထရသာ ဓမ္မရသာ စ သာဒူ၊ တတောပိ ပရမတ္ထသစ္စမေဝ သာဒုရသန္တိ အဓိပ္ပါယော။

လောကုတ္တရံ လောကိယဥ္စ အတ္ထံ အဇာနန္တော **အန္ဓော၊** လောကိယတ္ထ-မေဝ ဇာနန္တော **ကေစိဒ္ဓ**၊ ဥဘယံ ဇာနန္တော **ဒ္ဝိစက္ခု**။ ပရဟိတံ အတ္တဟိတဥ္စ အဇာနန္တော **အန္ဓော၊** အတ္တဟိတမေဝ ဇာနန္တော **ကေစိဒ္ဓ**၊ ဥဘယတ္ထံ ဇာနန္တော **ဒ္ဝိစက္ခု**။ သော ဒ္ဝိစက္ခုပုဂ္ဂလော **ပညာဓိဝိ**။ တံ ပန ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတ-ဝသေန ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေတုံ "**ဂဟဋ္ဌော ဝါ**"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဂဟဋ္ဌပဋိပဒံ အာရာဓေတ္ဝာ စာတိ ယောဇနာ။ **အာရာဓေတ္ဝာ**တိ စ သာဓေတ္ဝာတိ အတ္ထော။

ပုရိမနယေနေဝါတိ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဝိဿဇ္ဇိတနယေနေဝ။ **ကိဉ္စာဝိ**တိ အနုဇာနနသန္ဒဿနတ္ထေ နိပါတော။ ကိ"ဘာ အနုဇာနာတိတိ? ဂါထာယ စတုဟိ ပဒေဟိ ဝုတ္တော သု အတ္ထော သု ကေဝလ အတ္ထဿ သိဒ္ဓိယံ ဇုတရောသမ္ပိ သိဒ္ဓိံ အနုဇာနာတိ။ တေနာဟ "**ယော စတုဒ္ဒိဓေ မောဃံ ။ပ။ ပရိသုဒ္ဓါ**တိ"တိ။ ကိ"ဘာ သန္ဒဿေတိတိ? ယေသံ ပါပဓမ္မာနံ ဗလဝဘာဝေန သြဃတရဏာဒိ န သိဇ္ဈတိ၊ တေသံ ပဋိပက္ခာနံ နိဿန္ဒေဟဝေန သန္ဒဿနံ။ တေနာဟ "**ဧဝံ သန္ဒဿီ**"တိ-အာဒိ။ **သြဃတရဏာ**နိ သြဃတရဏပဋိပတ္တိံ။ **အသဒ္ဒဟန္တော**တိ ဧဝံ

၁-ကိ"နု(က)

ပဋိပဇ္ဇန္တော ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ သြဃံ တရတိတိ နသဒ္ဒဟန္တော။ **နော ပက္ခန္ဒတိတိ** ပက္ခန္ဒနလက္ခဏာယ သဒ္ဓါယ နဥ္ဇုဂါဒိယတိတိ နသြတရတိ။ **စိတ္တဝေါဿဂ္ဂေ-နာ**ဘိ ယထာကာမာစာရဝသေန စိတ္တဿ ဝေါဿဇ္ဇနေန။ **ပမတ္တော** ပမာဒံ အာပန္နော။ **တဏ္ဍေါတိ** ကာမေသု ဇော။ **ဝိသတ္တာတ္တာ** လဂ္ဂတ္တာ။ **ဇော-ကိဏ္ဏာ**တိ ဝိသေဝိတော[1]။ **တဿာ**တိ ဝုတ္တဿ စတုဗ္ဗိဓဿပိ အတ္ထဿ ဟေတုဘာဝေန ပစ္စာမသန်။ **တပ္ပဋိပက္ခေန** အဿဒ္ဓိယာဒိနံ ပဋိပက္ခံ သဒ္ဓါဒိနံ သြကာသတ္တာ။

တောယာတိ ဂါထာယံ ဣမိနာ ပဒေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ သပ္ပုရိသသံသေဝေါ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ယောနိသောမနသိကာရော ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိတိ ဤမေသံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဓိဂမဿ အင်္ဂါနံ အာသန္နကာရဏံ သဒ္ဓိန္ဒြိယန္တိ အာဟ **"သောတာပတ္တိယင်္ဂပဒဋ္ဌာနံ သဒ္ဓိန္ဒြိယ"**န္တိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ "သဒ္ဓါဇာတော ဥပသင်္ကမတိ၊ ဥပသင်္ကမန္တော ပယိရုပါသတိ၊ ပယိရုပါသန္တော သောတံ သြဒဟတိ၊ သြဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ"တိအာဒိ[2]။ ဒိဋ္ဌောဃံ တရတိ တေနာတိ **ဒိဋ္ဌောဃတရဏံ၊** ဒိဋ္ဌောဃသ္သ တရဏံ။ ကာမဉ္စေတ္ထ "တရံတိ သြဃ"န္တိ ဝုတ္တံ၊ ဝတ္တမာနသမီပေပိ ပန ဝတ္တမာနံ ဝိယ ဝေါဟရဏံ ယုတ္တံ ဒိဋ္ဌောဃသ္သ တိဏ္ဏဘာဝဿ ကေန္တိကတ္တာတိ **"သောတာပန္နဿ ပကာသေ-တိ"**တိ ဝုတ္တံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဒိပဋိပတ္တာနုရာယ-ကာနံ ပါပဓမ္မာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ **သောတာပန္နော။ ပ။ အပပမာဒေန သမန္နာ-ဂတော။ "သောတာပတ္တိ။ပ။ တရတိ"**တိ ဇော်ကေ ဝုတ္တေ သကိဒေဝ ဣမဿ လောကဿ အာဂမနပ္ပဋိဂဟိတံ သိယာတိ တန္နိဝတ္တနတ္ထံ **"အာရာဓေတွာ။ပ။ အဝဿ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ နနု "အဝသေသ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန အတိက္ကံ အနဝသေသံ ဘဝေါဿဝတ္ထု ဂဟိတမေဝ သိယာတိ? န, ဥပရိ ဒ္ဝိဟိ မဂ္ဂေဟိ တရိတဗ္ဗာနံ တေသံ ပရတော ဒ္ဝိန္နံ ပဟာနဝသေန ဝုစ္စမာနတ္တာ။ အပဝါဒ-ဝိသယမ္ပိ ပရိဟရတိ "ဧဝံ သော စောဒနာ အတ္တနော ဝိသယေ နပတိဋ္ဌာတီ"တိ။ အနာဒိကာလဘာဝတ္တာ ကာမသညာယ ကာမော‌ဃတရဏံ မဟတာ ဇော ဝိရိယေန သာဓေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ဝိရိယေနာ"**တိ။ **တတိယံ မဂ္ဂံ အာရာဓေတွာ။** ကာမော‌ဃဿ ဝတ္ထု **ကာမော‌ဃဝတ္ထု၊** ကာမဂုဏော‌ဟိ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗော ကာမ-ဘဝေါ။ **ကာမော‌ဃသညိတန္တိ** ကာမော‌ဃသဒ္ဒါတံ။ ကာမနဋ္ဌေန ကာမော စ သော ဒုက္ခော စာတိ **ကာမဒုက္ခံ**။ အဿာဒနဋ္ဌေန ကာမော ဇော သညာတိ ကာမသညာ၊ သဗ္ဗသော သမုစ္ဆိန္နတ္တာ ဝိဂတာ ကာမသညာ ဇေတိသာတိ

၁-ဝိသေသိတော (က) ၂-မ ၂-၁၄၅၊ ၃၈၅-ဝိဋ္ဌေသု။

ဝိဂတကာမသညာ။ သဗ္ဗေသံ ရာဂါဒိမလာနံ မူလဘူတတ္တာ သတ္တသန္တာနသ ဝိသေသတော မလီနသဘာဝပါဒနတော ပရမံ ဥက္ကံသဂတံ မလန္တိ **ပရမမလံ၊** အဝိဇ္ဇာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "အဝိဇ္ဇာပရမံ မလ"န္တိ ။

ပညာပဒံ ဂဟေတ္ဝာတိ ယထာဝုတ္တံ ပညာပဒံ ဟဒယေ ဌပေတ္ဝာ။ တပ္ပသင်္ကန္တာ အတ္တနော ပဋိဘာနေန သဗ္ဗေဟိ ဝိယ ဥဂ္ဂဟိတန်ယာမေန။ **သဗ္ဗဏ္ဍေဝါ**တိ ပန္နုသုဝိ ဌာနေသု။ **အတ္ထယုတ္တိပုစ္ဆာ**တိ ပညာဒိအတ္ထသမဓိ-ဂမသ ယုတ္တိယာ ကာရဏာသ ပုစ္ဆာ။ တေနာဟ "**အယံ ဟိ**"တိအာဒိ။ **ပညာဒိအတ္ထံ ဥတ္ဝာ**တိ ပညာဓနကိတ္တိမိတ္တအဘိသမ္ဗုဒ္ဓါတံ အတ္ထံ သရူပတော သစ္ဆိပဋ္ဌဝေဓနိပ္ဖါဒနေန ဉာဏေန ဇာနိတ္ဝာ။ နနု သေ လောကုတ္တရံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဖလပညံ တဒဓိဂမူပါယံ လောကိယပညဉ္စ အဘိဘဝိတ္ဝာ ဌိတော၊ သော ကသ္မာ တတ္ထ အတ္ထယုတ္တိံ ပုစ္ဆတီတိ? သစ္စမေတံ၊ ဥပရိ ပန သမာဓိသ ယုတ္တိံ ပုစ္ဆိတုကာမော ပညာယ သေဋ္ဌဘာဝတော, တသ စ ကေဒေဝသနေဝ အဓိဂတတ္တာ တမေဝ အာဒိံ ကတ္ဝာ ပုစ္ဆတိ။ "**ကာယ ယုတ္တိ-ယာ**"တိအာဒိအတ္ထဝဏ္ဏနံ အတိဒိသတိ "**သေ နယော ဓနာဒီသူ**"တိ။ တတ္ထာပိ အတ္ထယုတ္တိပုစ္ဆာဘာဝေါ ပန "သဗ္ဗဏ္ဍေဝါ"တိ ဣမိနာ ဝိဘာဝိတောတိ။

သဒ္ဓါသုသူသာအပ္ပမာဒဥဇ္ဇာနသဒ္ဓိတေဟိ **စတူဟိ ကာရဏေဟိ**။ **ကာယ-သုစရိတာဒီဘေဒေန** ဩဇာဇီဝဇ္ဇမကသိလဘူတေန။ သမထဝိပဿနာဘူတေန နိပ္ပရိယာယေန ဗောဓိပက္ခိယေ ဓေ ဂဏ္ဟန္တော **"အပရဘာဂေ"**တိ အာဟ။ ပရိယာယဗောဓိပက္ခိယာ ပန ဝိသေသတော ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ကာလေပိ လဗ္ဘန္တိ။ **ပုဗ္ဗဘာဂေ**တိ ဝါ တရဏဝိပဿနာကာလံ။ တတော ပုဗ္ဗသာဓနဇ္ဇ သန္ဓာယ **"အပရဘာဂေ"**တိ ပုနာဟ၊ တတော ပရန္တိ အတ္ထော။ **ဓမ္မ**န္တိ ပဋိပတ္တိဓမ္မံ။ နံ သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ ပညံ လဘတိတိ ယောဇနာ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ "သဒ္ဒဟာနော"တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ယသ္မာ ပနာ"**တိ-အာဒိ။ **ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတီ**တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ဝိဝရတိ။ နံ ကေဝလံ သုဿူသာမတ္တေန ပညာပဋိလာဘော၊ အထ ခေါ အပ္ပမာဒေန ပညံ လဘတိတိ ဒဿေတုံ ပါဋိယံ "အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော"တိ ဝုတ္တန္တိ တဒတ္ထံ ဒဿေန္တော "ဓေ"န္တိအာဒိမာဟ။

ဣဒါနိ သဒ္ဓါဒိနံ ပညာပဋိလာဘဿ တံတံဝိသေသပစ္စယာနိ နိဟရိတ္ဝာ ဒဿေတုံ "ဓေ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **သုဿူသာယာ**တိ သောတုကာမတာယ။ သာ

၁-၃ ၁-၄၈-ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မပဒေ။

အတ္ထတော ဥပသင်္ကမနာဒိ။ **ပညာဓိဂမူပါယန္တိ** ပရိယတ္တိဓမ္မမာဟ။ တေနာဟ **"သုဏာတီ"**တိ။ **ဂဟိတံ နု ပမုဿတိ၊** သတိအဝိပ္ပဝါသလက္ခဏော ဟိ အပ္ပမာဒေါတိ။ နု ကေဝလံ ယာထာဝတော ဂဟဏကောသလ္လမေဝ ဝိစက္ခဏတာ၊ အထ ခေါ ယာထာဝတော ပညာသမ္ပဝေဓနဉ္စာတိ အာဟ **"ဝိဇ္ဇာရိကံ ကရောတီ"**တိ။ ဣဒါနိ ပညာပဋိလာဘဟေတုံ မတ္ထကံ ပါပေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"သုဿူသာယ ဝါ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထုပပရိက္ခါတိ** သုတကတာနံ ဓမ္မာနံ ပါဠိအတ္ထူပပရိက္ခာပုဗ္ဗကံ ရူပါရူပဝိဘာဂံ ပရမတ္ထံ သလက္ခဏတော သာမညလက္ခဏတော စ ဥပပရိက္ခတိ ဝိမံသတိ။ **အနုပုဗ္ဗေနာတိ** ဧဝံ ဉာတ-ပရိညံ ပတ္ဝာ တီရဏပရိညာယ တတော အနုက္ကမေန တီရဏပရိညံ ပဟာန-ပရိညဉ္စ မတ္ထကံ ပါပေန္တော မဂ္ဂပ္ပဋိပါဋိယာ ပရမတ္ထသစ္စာတံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိ-ကရောတိ။

ဣမာနိ သဒ္ဓါဒိနိ စတ္တာရိ ကာရဏာနိ မတ္ထကံ ပါပေတ္ဝာ ဒဿေန္တော အာဟ **"ဧဝမကာလာဒိနိ အဟာပေတ္ဝာ"**တိ။ ယသ္မိံ ဒေသေ ယသ္မိံ ကာလေ ယေ စ သဟာယကေ နိဿာယ ယံ ကိစ္စံ တိရေတုံ၊ တာနိ ဒေသကာလာဒိနိ အနတိက္ကမိတ္ဝာ အတ္ထနော အဘိဝုဒ္ဓိံ ဣစ္ဆန္တေန "အယံ နာမ ဒေသော၊ ယတ္ထာဟံ တေရဟိ ဝဿာမိ၊ အယံ ကာလော၊ ဣမေ မိတ္တာ၊ ဣမေ အမိတ္တာ၊ ဣမေ အာယ-ဝယာ၊ အဟ္ဟ ဧဒိသော ဇာတိကုလပဒေသဗလဘောဂပရိဝါရာဒိဟိ၊ တံ ကိစ္စံ ဣဒါနိ အာရဒ္ဓုံ၊ ဣဒါနိ နာရဒ္ဓုံ"န္တိ သဒ္ဒံ ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇန္တော ဟိ လောကိယဿ ဓနဿ ပဋိရူပါဓိဂမူပါယံ ကရောတိ နာမ။ လောကုတ္တရဿ ပန သိလဝိသောဓနာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဟိတဗ္ဗဘာဝေန ဓုရော ဝိယာတိ ဓုရော၊ ဘာရော။ ဣဓ ပန ဓုရသမ္ပဂ္ဂဟော ဥတ္တရပဒလောပေန ဓုရော၊ ဝိရိယံ။ သော သာတိသယော တေသဿ အတ္ထီတိ **ဓုရဝါ**။ "ဥဋ္ဌာတာ"တိ ပဒေန ကာယိကဝိရိယဿ ဝက္ခမာနတ္တာ **"စေတသိကဝိရိယဝသေနာ"**တိ ဝိသေသိတံ။ **အနိက္ခိတ္တဓုရော** ခေါရယျဘာဝတော။ **တိဏ္ဏာ ဘိယျော နာ-မညတီ**တိ တိဏ္ဏံ ဝိယ ပရိဘဝန္တော အဘိဘုယျ ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **အာဒိနာ နယေနာ**တိ ဏ္ဌေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန—

"ကရံ ပုရိသကိစ္စာနိ၊ သော သုခါ နု ဝိဟာယတိ [1]။
နု ဒိဝါ သောပ္ပသိလေန၊ ရတ္တိမုဋ္ဌာနဒေဿိနာ။
နိစ္စံ မတ္တေန သောဏ္ဍေန၊ သက္ကာ အာဝသိတုံ ဃရ"န္တိ စ [2]—

၁-ဒီ ၃-၁၅၁-ပိဌေ။ ၂-ဒီ ၃-၁၅၀-ပိဌေ။

ဝေမာဒိနံ သင်္ဂဟော။ **အသိထိလပရက္ကမော** အနလသဘာဝတော။ **ကမ္ဗုသိ-ကာယာ**တိ ကောယ မတမ္ဗုသိကာယ°။ **နစိရဿေဝါ**တိ စတုမာသပ္ဘန္တရေ-ယေဝ။ **စတုသတသဟဿသင်္ခံ ဂုဠဉ္စေဝါသိ ဝိယာ**တိ ကာကဏိကမု-ကဟာပဏာသောဠသ ကဟာပဏာ စတုဝီသတိ ကဟာပဏာ သတဟာရဏ္ဏကမေန ဒွေ သတသဟဿာနိ, စူဠကမဟာသေဋ္ဌိနော ဓိတုလာဘဝသေန ဒွေ သတသဟဿာနိတိ ဧဝံ စတုသတသဟဿသင်္ခံ ဓနံ ကေမ္ဗုလေန ယထာ စူဠဉ္စေဝါသိ ဝိန္ဒိ၊ ဧဝံ အညောပိ ပတိရူပကာရီ ဓုရဝါ ဥဋ္ဌာတာ ဝိန္ဒတေ ဓနံ။ အယဉ္ဆ အတ္ထော စူဠကသေဋ္ဌိဇာတကေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ—

"အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ၊ ပါဘတေန ဝိစက္ခဏော။
သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ၊ အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမ"န္တိ ၂။

ဝတ္ထုံ ကတ္ဝာတိ အဓိဋ္ဌာနဝတ္ထုံ ကတ္ဝာ။ "သဗ္ဗဝါဒိ ဘူတဝါဒိ"တိ ကိတ္တိံ ပပ္ပေါတိတိ ယောဇနာ။ **ဇုန္ဆိတပတ္ထိတန္တိ** ယေဟိ မိတ္တံ ဇုန္ဆတိ၊ တေဟိ ဇုတရံ ပတ္ထိတံ။ **မိတ္တာနိ ဂန္ဆတီ**တိ မိတ္တဘာဝံ ဃဋ္ဋေတိ။ ဒါနဿ ပိယဘာဝကရ-ဏတော "ဒဒံ ပိယော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ဒါနံ ဧကန္တတော မိတ္တဘာဝါ-ဝဟံ၊ တံ ဒဇ္ဇသေန္တော **"ဒုဒ္ဒဒံ ဝါ ဒဒံ တံ ဂန္ဆတီ"**တိ အာဟ။ **ဒဒန္တိ** စ လက္ခဏဝစနမေတန္တိ အာဟ **"ဒါနမုခေန ဝါ"**တိအာဒိ။

အာဠဝကဿ အစ္ဆာသယာနုရူပံ **ဂဟဋ္ဌဝသေန ဝိဿဇ္ဇေန္တော**။ သဒ္ဓါ တေဿ အတ္ထီတိ သဒ္ဓေါ၊ တဿ **သဒ္ဓဿ။ ဃရမေသိဓနော**တိ ဃရဝါသ-သင်္ခါတံ ဃရံ သေန္တဿ။ ဃရာဝါသသန္နိဿိတတ္တာ "ဃရ"န္တိ ကာမဂုဏာ ဝုစ္စန္တိတိ အာဟ **"ပဉ္စ ကာမဂုဏေ"**တိ။ "တေ စတုရော ဓမ္မာ"တိအာဒိနာ ဂဟိတာ အနန္တရဂါထာယ ဝုတ္တဓမ္မာ ဧဝါတိ ဒဿေန္တော **"ဝုတ္တပ္ပကာရံ သဒ္ဓ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ "ဇုမေ ကုသလာ၊ ဇုမေ အကုသလာ"တ်အာဒိနာ တေ အတ္ထေ ယာထာဝတော ဓာရဏတော ဥပဓာရဏတော **ဓမ္မော၊** သညာ။ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓာရဏံ, အဝိဿ္ဇေဒတော သန္ဓာရဏတော ကုသလသန္တာနံ ဓာရေတီတိ **ဓိတိ၊** ဝိရိယံ။ စေတိ ဧတေနာတိ **စာဂေါ၊** ဒါနံ။ ပစ္စယ-ဝေကလ္လတော ဖလုပ္ပါဒနသမတ္ထတာဝသေန **သန္တီ**။

အညောပိတိ ဇုတော ယထာဝုတ္တဓမ္မသမုဒါယတော အညောပိ ဓမ္မော ယဒိ သန္တိ၊ တေ ဓမ္မေ ပုစ္ဆသ္ဝုတိ။ ကိလေသေ, ကာယဝါစာဒိကေ ဝါ ဒမေတိတိ

၁-မဟာမ္ဗုသိကာယ (က)　　၂-ခ ၅-၂-ဝိဇ္ဇေ။

ဒမေဝ၊ ပညာ။ ဥဋ္ဌဟတိ ဥဿဟတိ ဧတေနာတိ **ဥဋ္ဌာနံ၊** ဝီရိယံ။ **ဇ္ဈာ**တိ ဧတိဿာ ပုဏ္ဍာယ။ **သဒ္ဓိန္တိ** သခ်ေပတော ဘာဝတ္ထပဒါနံ ဗန္ဓနေန သဟ။ **ကမေကံ ပဒ**န္တိ ပညာဒိကမေကေကံ ပဒံ။ "ပညာ ဇ္ဈမသ္မိံ ဌာနေ ပညာတိ ဓမ္မောတိ စ အာဂတာ"တိအာဒိနာ ပညာဒိအတ္ထဿ ဥဋ္ဌရဏံ **အတ္ထုဒ္ဓါရော**။ တဿ တဿ အတ္ထဿ "ပညာ ပဇာနနာ"တိအာဒိနာ ဝေဝစနပဒါနံ ဥဋ္ဌရဏံ **ပဒုဒ္ဓါရော**။ ပဇာနာတီတိ ပညာ၊ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော၊ ဒမေတီတိ ဒမောတိ ဧဝံ ပဒဿ ကထနံ **ပဒဝဏ္ဏနာ**။

အဇ္ဈာတိ ဝါ ဧတရဟိ။ **ယထာဝုတ္တေန ပကာရေနာ**တိ "သဒ္ဒဟာနော အရဟတ"န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန။ သစ္စသမ္ပဋိဝေဓဝဂဟဏံ ဝါ ယထာ-ဝုတ္တေန ပကာရေန ဒိဋ္ဌသစ္စတာယ ဇ္ဈဓလောကပရလောကတ္ထံ ယာထာ-ဝတော ဇာနန္တော။ ဧဝဉ္စ ယက္မော သတ္ထု ဒေသနာဒုဘာဝသိဒ္ဓံ ပဠံ ပုဏ္ဍနေန အတ္တနော ပဋိလာဘသမ္ပတ္တိံ ဝိဘာဝေန္တော "ကထံသု လဘတေ ပညာ"န္တိ-အာဒိမာဟာတိ အာစရိယာ။ **သမ္ပရာယိကော**တိ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ တေန "ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော စာ"တိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဧဝါတိ ဒဿေန္တော **"ယော အတ္ထော။ပ။ ဒဿေတီ"**တိ အာဟ။ အရိယတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ **အတ္ထော၊** ကာရဏံ။ **ဝိစက္ခဏော** သပယောဇနတာယ။

တဿ ဉာဏဿာတိ တဿ အတ္ထဿ အာဝိဘာဝနဿ ဉာဏဿ။ ဂုဏ-ဝိသေသေဟိ စ သဒ္ဒိသဿပိ အညဿ အဘာဝတော **အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော ဗုဒ္ဓေါ** ဘဂဝါ။ တေနာဟ—

> "နယိမသ္မိံ လောကေ ပရသ္မိံ ဝါ ပန၊
> ဗုဒ္ဓေန သေဋ္ဌော ဝ သမော ဝ ဝိဇ္ဇတိ။
> အာဟုနေယျာနံ ပရမာဟုတီ ဂတော ၂၊
> ပုညတ္ထိကာနံ ဝိပုလဖလေသိန"န္တိ ၃။

သဟိတပဋိပတ္တိန္တိ ပညာသင်္ခါဟိကံ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ။ သုန္ဒရာ ဗောဓိ သုဗောဓိ၊ ဗုဒ္ဓဿ သုဗောဓိ ဗုဒ္ဓသုဗောဓိ၊ သာ ဧဝ **ဗုဒ္ဓသုဗောဓိတာ**။ ဓမ္မ-ဿဝနတ္ထံ သန္နိပတိတဒေဝတာဟိ **သံဃဋ္ဌသာဓုကာရသဒ္ဒါဒ္ဒါနဋ္ဌေ**။

သတပုညလက္ခဏန္တိ သတသဟဿကပ္ပေ ပုညသမ္ဘာရဿ ကတတ္တာ တေသံ ပုညာနံ ဝသေန သတပုညလက္ခဏံ အနေကပုညနိဗ္ဗတ္တလက္ခဏံ။ အဘိနန္ဒိယ-တာယ သဗ္ဗေဟိ အဂ်ေဟိ သမုပေတံ သမန္နာဂတံ။ ကတပုညဘာဝံ ဗျဉ္ဇေန္တိ

၁-အဘိ ၁-၁၉-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-ယမာဟု ဒက္ခိဏေယျာနံ(က) ၃-ခု ၂-၉၅-ဝိဋ္ဌေ။

ဗျဉ္ဇနာနိ၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ။ တေသံ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ **ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ။ တံ ယဿော။ပ။ ပူရေသိ**တိ ဂါထာပူရဏတ္ထမေဝ ဟိ ဘဂဝါ တထာရူပါနိ အကာသိ။ **အဗျာ-ဓိတာ**တိ အရောဂါ။ "အဗျထိတာ"တိ ကေစိ ပဌန္တိ၊ ဘယသန္တာသရဟိ-တာတိ အတ္ထော။

"ဟတ္ထယော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "**ဟတ္ထကော**"တိ ဝုတ္တံ။ **အာဠဝိနဂရန္တိ** အာဠဝိ-နဂရဝါသိနော ဝဒတိ။ ဘဝတိ ဟိ တတြဋ္ဌတာယ တံ-သဒ္ဒေါ ယထာ "ဂါမော အာဂတော၊ မဏ္ဍော ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တိ"တိ။ **ကေကော်လာဟလေန** ဝတ္တမာနေန။

သမိဒ္ဓိတ္ထောတိ သန္နိပတိတ္ထော။ ကာမံ သမ္ဗာရော တေန ကတောတိ နတ္ထိ၊ ယုဒ္ဓတ္ထံ ပန ဗဟုသော ဥဿာဟဿ ကတတ္တာ "**ယုဒ္ဓမာဒိံ ကတ္ထော**"တိ ဝုတ္တံ။ **တမေဝ အာဠဝကသုတ္တံ ကထေသိ** တဿာ ဧဝ ဒေသနာယ သန္နိ-ပတိတပရိသာယ သပ္ပါယတ္တာ။ တေနာဟ "**ကထာပရိ။ပ။ အဟောသိ**"တိ။ **စတ္ထာဟိ ဝဿေဟိ**တိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝဿေဟိ။ **ပရိသန္တိ** အတ္တနော ပရိသံ။ "ဇုတရဿော"တိပိ ဝဒန္တိ။

အာဠဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-သဏ္ဌသိယုတ္တ

၁-ပဌမဝဂ္ဂ

၁-သုဒိရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၇။ **အာဘိယံသူ**တိ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာဘိမုခါ ဟုတ္ဝာ ဂန္ဆိ်ံသု။ **တတြာ**တိ တသ္မိ်ံ အသုရာနံ အာဘိယာနေ **အယံ** ဒါနိ ဝုစ္စမာနာ အနုပုဗ္ဗတော ကထာ။ **တေတ္တိံသ ပုရိသေ ဂဟေတ္ဝာ**တိ တေတ္တိံသ ပုရိသေ ပုညကိရိယာယ သဟာယဘူတေ ဂဟေတ္ဝာ။ "ယာဝဇ္ဇံ မာတာပိတုဘရော အဿ"န္တိအာဒိနာ သမာဒိန္နာနိ **သတ္တ ဝတပဒါနိ**[1] **ပူရေတ္ဝာ။ အဓိဂဏ္ဟန်**္တိ အဘိဘဝန်္တိ။ **ပုဗ္ဗ-ဟတာယာ**တိ ဟတပုဗ္ဗာယ။ သာ သုရာ နာ ဟောတိ၊ နာ သုရံ ပိဝိမှာတိ အဓိပ္ပါယော။ **တတော ပဋ္ဌာယာ**တိ "နာ သုရာ"တိ ဝုတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ။ "နာ သုရန်္တိ နာ ဒိဗ္ဗန်္တိတိ အသုရာ"တိ ကေစိ။ **ဟေဋ္ဌိမတလေ** အန္တောဘူမိယံ အာယာမတော ဒသယောဇနသဟဿံ။

ဥရဂါဒိသဟစရိတာနာ ဌာနာနာ ဥရဂါဒိနိတိ အာဟ "**ဥရဂ်ါဒိသု ပဋ္ဌသု ဌာနေသူ**"တိ။ **ပဌမာလိန္ဒေ**တိ ပဌမေ ပရိဘဏ္ဍေ။ ပဋ္ဌယောဇနသဟဿ-ဝိတ္ထာရပုထုဗဟလာ ဟိ သိနေရုသိ စတူသုပိ ပသေသု စတ္တာရော ပရိဘဏ္ဍာ။ သိနေရုသိ ဟိ တသ္မိ်ံ တသ္မိ်ံ ပသေ ယုဂန္ဓရာဒိသု ပဋ္ဌသတပရိတ္တဒီပပရိဝါရေ မဟာဒီပေ စ လဘိတဗ္ဗသိ မဟတော အတ္ထသိ ဝသေန **မဟတ္ထာ**။ **ကုဝိတာ-ဝိလစိတ္တာ**တိ ကုပိတေန ကောပေန အာကုလစိတ္တာ။ **ယုဒ္ဓေသီ**တိ[2] ယုဒ္ဓေသိနော။ **သေသေသူ**တိ သေသေသု ပရိဘဏ္ဍေသု။ **သေသာ**တိ သုပဏ္ဏာဒယော။

ဝမိကမက္ခိကာတိ သပက္ခိကဥပစိကာ။ **ဩသက္ကိတ္ဝာ**တိ ပိဋ္ဌိဘာဂေန နိဝတ္တိတ္ဝာ။

ပမာဒံ အာပါဒေသီတိ သက္ကသိ အာဏာယ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိ။ **သဋ္ဌိ-ယောဇနံ** ဝိတ္ထာရေန။ **သုဝဏ္ဏမဟာဒိဓိန်**္တိ သုဝဏ္ဏမယဘူမိဇဂတိဝိထိ်ံ။

အနုဒ္ဒဟန်္တောတိ ဥဒ္ဒဟနံ ကာယိကဝိရိယံ အကရောန်္တော။ **အဝါယမန်္တော**တိ ဝါယာမံ စေတသိကဝိရိယံ အကရောန်္တော။ **ကိဉ္စိ ကိန်္စ**န်္တိ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိဘေဒံ အညတရံ ကိစ္စံ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ **ဝရန်္တိ** ပဝရံ။ တေနာဟ "**ဥတ္တမ**"န်္တိ။ တဋ္ဌ ခေါ

၁-ဝတ္တပဒါနိ (က)

၂-ယုဒ္ဓေသူတိ (က)

ကသိတဗ္ဗဌာနံ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ "**ဩကာသ**"န္တိ။ **ကမ္မံ အကတ္ထာ**တိ ကိဉ္စိပိ ဇိဝိတဟေတုဘူတံ် ကမ္မံ အကတ္ထာ။ **ဇိဝိတဋ္ဌာနံ နာမာ**တိ တဿ ဇိဝိတဿ ဟေတု နာမ။ **နိဗ္ဗာနဿ မဂ္ဂေါ**တိ နိဗ္ဗာနဿ အဓိဂမုပါယဘူတော မဂ္ဂေါ။

သုဝိရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သုသီမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၈။ **အန္တေ**ရတိ အဗ္ဘန္တရေ။ **ဝေနာမကန္တိ** "သုသီမော"တိ ဝေနာမကံ။ **ကေ ပုတ္တမေဝ** အညတရံ အတ္တနော ပုတ္တမေဝ။

သုသီမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-ဓဇဂ္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၉။ **သမုပဗ္ဗူဠှော**တိ ဥဘိန္နံ သဟ ဧဝ သမာဂမော၊ ဘုသံ ဝါ ပဗ္ဗူဠှောတိ အတ္ထော။ ဘုသာ ပနဿ ပဗ္ဗူဠှတာ ဒ္ဝိန္နံ သေနာနံ သမာဂန္တ္ဝာ သမ္မိဿ္တိတဘာဝေနာတိ အာဟ "**သမ္မိဿ္တိတော ရာသိဘူတော**"တိ။ **ပစ္ဆိမန္တေ**ာတိ ရထပဋိရဿ ပရန္တေ ပစ္ဆိမန္တေ ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသေ။ **ရထသန္ဓိတော**တိ ရထပဋိရဿ ကုဗ္ဗရေန သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓနဋ္ဌာနတော။ **တတော ပမာဏန္တိ** တတော "ဒိယဍ္ဎယောဇနသတာယာမော"တိ ဝုတ္တပ္ပမာဏမေဝ။ **ဒိဂုဏံ ကတ္ဝာ**တိ "ပစ္ဆိမန္တေ သတယောဇနော"တိအာဒိနာ ဒိဂုဏံ ကတ္ဝာ။ စန္ဒမဏ္ဍလသူရိယမဏ္ဍလကိဉ္စိကိဉ္စိကဇာလာဒိဘေဒဿ **သေသာလင်္ကာရဿ။ ပဿန္တ္ဝာနံ** ဒေဝါနံ။ **ရာဇာ နော**ဘိ အမှာကံ ရာဇာ ဒေဝသေဋ္ဌော။ **ဒုတိယံ အာသနံ လဘတီ**တိ သက္ကော နိသိန္နေ တဿ အနန္တရံ ဒုတိယံ အာသနံ လဘတိ။ တသ္မာ ဒေဝသေဋ္ဌတာယ သက္ကော ဝိယ ဂါရဝဋ္ဌာနိယော၊ ယတော သက္ကော "တဿ ဓဇဂ္ဂံ ဥလ္လောကေယျာထာ"တိ အာဟ။ **သေနယော သေသေသုပိ။ အသုရေဟိ ပရာဇိတော**ဘိ အသုရေဟိ ပရာဇယံ အာပ်ါဒိတော။ **ရဇဓံ ဒိသွာ**တိ ပရသေနာယ ဥပဂစ္ဆန္တိယာ ဥဋ္ဌိတရဇမတ္တမ္ပိ ဒိသွာ ဌိတောပိ တံ ရဇဓံ ဒိသွာ ဘီရုတာဝေန **ပလာယနဓမ္မော**။

ယဿ ဓဇဂ္ဂပရိတ္တသဿ။ **အာနုဘာဝေါ ဝတ္တတိ** အသမ္မုခိဘူတာဟိပိ ဒေဝတာဟိ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗတော။ **စောရဘယာဒီဟိတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ရောဂဘယာဒီနဉ္စေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ စ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဝိဓိနာ ဘာဝိတေ ပရိတ္တဿ အတ္ထေ ဥပစာရစ္ဆာနာဒီနမ္ပိ ဇုစ္ဆနတော။

ဒိဿဝါပိနာမကေ ဂါမေ စေတိယံ **ဒိဿဝါဖိစေတိယံ။ မုဒ္ဓဝေဒိကာ** နာမ ဟမ္မိယံ ပရိက္ခိပိတ္တာ ကတဝေဒိကာ။ ဗုဒ္ဓဂတံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတ္တာ ပရိတ္တရက္ခဂုတ္တိံ အာဟ။ ပရိတ္တဿ အာနုဘာဝေန **ဒွေ ဇုဋ္ဌကာ ။ပ။ အဋ္ဌံသု**။ တထာ ဟိ **တသ္မိံ နိဿေဏိယံ ဌိတေ ။ပ။ အဋ္ဌံသူ**တိ။

ဓဇဂ္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဝေပစိတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၀။ "မဟာနုဘာဝတာယ အသုရာနံ စိတ္တဝေပနေန ဝေပစိတ္တိ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဇာသိဟိ ပန အဘဲယံ ယာစိတေ "ဘယမေဝ ဒဒါမိ"တိ ဝတ္ဝာ တေဟိ "အဂ္ဂယံ ဟောတု တေ ဘယ"န္တိ အဘိသပဝသေန ဝုတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝေပနစိတ္တတာယ "**ဝေပစိတ္တိ**"တိ ဝုစ္စတိ၊ ယံ လောကိယာ "ပုလောမော"တိ စ ဝဒန္တိ။ နိပါတပဒါနိုပိ ကာနိစိ အတ္ထဝိသေသဇောတကာနိ ဟောန္တိတိ အာဟ "**နိပါတမတ္တ**"န္တိ ဟေတုအတ္ထာဒီနမေတ္ထ အသမ္ဘဝတော။ **တ**န္တိ သဏ္ဌံ ဒေဝါန-မိန်ံ။ **ကဇ္ဇော ပဇ္ဇမေဟီ**တိ ကဇ္ဇဗန္ဓနပဇ္ဇမေဟိ၊ ဝိဘတ္တိအလောပေန နိဒ္ဒေသော။ **စိတ္တေနေဝါ**တိ "ဇုမံ ဗန္ဓာမိ၊ အယံ ဗဇ္ဈတူ"တိ ဥပ္ပန္နစိတ္တေနေဝ။ **ဗဇ္ဈတီ** ဗဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ အယံ ဒေဝါနုဘာဝေါ။ **မုစ္စတီ**တိ ဆ္ဍောဝိ ဇသော နယော။ **ဒဿဟီ**တိ "စောရောသီ"တိအာဒိနာ ဇုဓဝုတ္တေဟိ ဒဿဟိ။ တေနာဟ "**ဇုဓေ-ဟိ**"တိ။ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ စိရကာလတံ ဥပါဒါယ ခုံသနဝသေန ဝဒတိ "**ဇရ-သက္ကာ**"တိ။ **နံ တံ** အင်္ကောသံ **မနသိ ကရောတိ** ဒိဿရတ္တံ ခန္ဓိသောရစ္ဆေသု နိရုဇ္ဈနဿဘာသယတ္တာ။ **မဟာပဋိဂ္ဂဟကန္တိ** မဟန္တံ ဥပသမဗျူဠှံ။ **အဿာ**တိ ဝေပစိတ္တာသ။

ပဋိသံယုဇေတိ ပဋိသတ္တု ဟုတ္ဝာ သံယုဒ္ဓံ ကရေယျ။ တေနာဟ "**ပဋိယုဇ္ဈ-ယျာ**"တိ။ **ဥပသမံ ။ပ။မဇ္ဈေ** ဥပသမေနေဝ ပစ္စတ္ထိကသ နာယကဘူတသ

၁-အသမ္ဘဝပုဗ္ဗကာဟိ (က)

ကောဓဿ ပဋိသေဓနတော။ တာဒိသေ ဟိ ကောဓော ပဋိကိရိယံ အလဘန္တော အနုပါဒါနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ ဂူပသမ္မတိ။ **ယဒါ**-သဒ္ဒေါ ဟေတ္ဝအတ္ထော၊ နိ ကာလတ္ထောတိ အာဟ **"ယသ္မာ တံ မညတိ"**တိ။ **တာဝဒေဝ ဒွေ ဂါထာ ယုဇ္ဈန္တေ**တိ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ဒ္ဝိသု ဂါထာသု ယုဇ္ဈန္တေသု။

ခန္ဓီတော ဥတ္တရိတရော အညော အတ္ထော နတ္ထီတိ အနန္တရေဝ အဿဝိရောဓံ အနတ္ထံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဿ စေဝ သမ္ပရာယိကဿ စ သံဝိဓာနတော။ **တံ ခန္ဓီ ပရမံ အာဟု** သေဋ္ဌမလံ ဝိရောဓပစ္စယံ အဘိဘုယျ ပဝတ္တနတော။ ဗာလယောဂတော ဗာလော၊ တဿ ဗလံ **ဗာလဗလံ၊** အညာဏန္တိ အာဟ **"ဗာလဗလံ နာမ အညာဏဗလ"**န္တိ။ **တံ ယဿ ဗလဿ** တံ အညာဏဗလံ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗလံ၊ **အဗလမေဝ တံ** ပညာဗလေန ဝိဒ္ဓံသေတဗ္ဗတော။ **ပဋိဝတ္တာ နတ္ထီ**တိ ဓမ္မဋ္ဌံ ပဋိပ္ဖရိတ္ဝာ အဘိဘဝိတ္ဝာ ပဝတ္တာ နတ္ထိ။ ပဋိဝစနမတ္တံ ပန ကောစိ ဝဒေယျာပိ၊ တံ အကာရဏန္တိ ဒဿနတ္ထော **"ပဋိပ္ဖရိတ္ဝာ ဝါ"**တိအာဒိမာဟ။ **ဗာလဗလန္တိ** "ပဋိပ္ဖရိတ္ဝာ"တိ ဝစနဿ ကံ့ာရဏ္ဏဝစနံ။ **တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ** ပဋိကုဇ္ဈနကံ့ဿ။ နာနတ္တာဝိတက္ကနတော **ဥဘိန္နံ အတ္ထံ။ တိကိစ္ဆိတံ**န္တိ အနတ္ထပဋိဗာဟနမုခေန ပဏ္ဍိတကိစ္စကရဏေန ပဋိသေဓေန္တံ။ "ဗာလော အယ"န္တိ ဧဝံ ပညာပေတုံ ဟေတုဖလာနံ အနဝဇ္ဇတော **စတုသစ္စဓမ္မေ အဆေကာ**တိ။

ဝေပစိတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-သုဘာသိတဇယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၁။ **"ဆေကတာယာ"**တိ ဝတ္ဝာ တဿ ဝတ္တုံ ဆေကဘာဝံ ဒဿေတုံ **"ဧဝံ ကိရဿာ"**တိအာဒိမာဟ။ **ဂါဟန္တိ** လဒ္ဓိံ။ **မောစေတ္ဝာ**တိ ယဿ ပုန "စောရော"တိ ဥတ္တရိ ဝတ္တုံ နသက္ကောတိ၊ ဧဝံ ဝိမောစေတ္ဝာတိ ပဌမံ ဝတ္တုံ နသက္ကာ။ **ဂရူ**တိ ဘာရိယံ၊ ဒုက္ကရန္တိ အတ္ထော။ **ပန္ဆာ**တိ "ပရဿာ"တိ ဝုတ္တော သော ကိန္တို့ ပဌမံ ဝဒန္တော အတ္တနော အဓိပ္ပါယံ ပဝေဒေတိ နာမ၊ တံ ယထာသတ္တိ ဝိဒိတမနော တဿ ဥတ္တရိ ဝတ္တုံ သက္ကောတိ။ တေနာဟ **"ပရဿ ဝစနံ အနာဒဏ္ဍာ ပန ပန္ဆာ သုခံ ဝတ္တု"**န္တိ။ အပိ စ အသုရိန္ဒေန "ဟောတု ဒေဝါနမိန္ဒ သုဘာသိတေန ဇယော"တိ ပဌမံ ဝုတ္တံ၊ ဝိသေသော စ ပုဗ္ဗံ ဥပနေန္တံ အနုဝတ္တတိ။ ဝစသိ ကုသလော သက္ကော ဒေဝရာဇာ တံ ဝိသေသံ တေနေဝ ပုဗ္ဗံ ဥပနယာပေန္တော ဥပလာပနဝသေန

‘‘တုမ္ဟေ ခွေတ္ထာ’’တိအာဒိမာဟ။ **ပုဗ္ဗဒေဝါ**တိ သက္ကပမုခါယ ဒေဝပရိသာယ လောကေ ပုဗ္ဗဝ ဥပ္ပန္နတ္တာ ‘‘ပုဗ္ဗဒေဝါ’’တိ ပသံသဝစနံ။ ဝေပစိတ္တိံ သန္ဓာယ ‘‘တုမ္ဟေ’’တိ, ‘‘ပုဗ္ဗဒေဝါ’’တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘**တုမှာကံ တာဝ ပဓေဏီအာဂတံ ဘဏထာ**’’တိ ဝုတ္တံ။ ဂါရဝဥ္ဘာနိယတ္တာ ဝေပစိတ္တိနော ဗဟုဝစနပယောဂေါ။ ဒေ္ဗာနုန အဝစာရော အဝစရဏံ ဒဿာဝစရော၊ နတ္ထိ ဣတ္ထေ ဝုတ္တော ဒဿာ-ဝစရောတိ **အဒဿာဝစရာ၊** သက္ကေန ဝုတ္တာ ဂါထာယော။

သုဘာသိတဇယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ကုလာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၂။ **ရထသဒ္ဒေါ**တိ ရထာလင်္ကာရဘူတာနံ ကိင်္ကိဏိကဇာလာဒိနံ သဒ္ဒေါ။ တထာ **ဓဇသဒ္ဒေါ။ အာဇာနိယသဒ္ဒေါ**တိ အာဇာနိယာနံ ဟသိတ-သဒ္ဒေါ စ။ **ကရုဏာသမာဝဇ္ဇိတဟဒယော**တိ ပါဏာနံ အနုပရောဓေန ပဏာမိတစိတ္တော။ **ဤသာမုခေနာ**တိ ရထကပ္ပရမုခေန။ **ပုညပစ္စယနိဗ္ဗတ္တော**တိ ဥဋ္ဌာရံ သုဝိပုလံ ပုညံ ပစ္စယံ ကတ္တာ နိဗ္ဗတ္တော။ **နာ သဇ္ဇုတိ** ကတ္ထစိ .အပ္ပဋိဃဋ္ဋ-နေန ဂန္ဆန္တော။ **သိမ္ဗလိဝနေနာ**တိ သိမ္ဗလိဝနမဇ္ဈေန။ **ဝိဘဂ္ဂံ နိမ္မထိတ**န္တိ ဇုတော စိတော ဝိဘဂ္ဂဘော ဝိရဝသေသတော မထိတဘ္ဘ ဟောတိ။

ကုလာဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-နဒုဒ္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၃။ **သုပစ္စတ္ထိကောတိ** သုဋ္ဌု အတိဝိယ ပစ္စတ္ထိကော ပဋိသတ္တု။ **ဂဟိ-တောသီဘိ** ဒေဝပါသေန ဗန္ဓိတ္တာ ဂဟိတော အသိ။ **ဗဒ္ဓါဝ အဟောသိ** သက္ကာသ ပုညာနုဘာဝေန။ စေတိယရာဇာ ကိရ ဇုမသ္မိံ ကပ္ပေ တတော ပုဗ္ဗေ ကေနစိ အဝုတ္ထပုဗ္ဗံ ခရမုသာဝါဒံ အဘာသိ၊ တာဝဒေဝ ဝိရဗ္ဘိတ္တာ မဟာ-ပထဝီယာ ဝိဝရေ ဒိန္နေ နိပတိတ္တာ အဝီစိအဂ္ဂိဇာလာနမိန္ဒနမဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **‘‘စေတိယရညော ပါပံ သန္ဓာယာ’’**တိ။ **မဟာပါပါနီ**တိ မဟန္တာနိ ဂရုတရာနိ ပါပါနိ။ တထာ ဟိ ဝေပစိတ္တိနော သပထကရဏော နိဒဿနဘာဝေန ဧတာနိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတာနိတိ။

နဒုဒ္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ဝေရောစနအာသုရိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၄။ **ဒ္ဝါရပါလရူပကာနိ ဝိယာ**ဘိ ဒ္ဝါရပါလာကာရေန ကတပဋိမာယော ဝိယ။ **ဝါယမေထေဝ**, နာ အန္တရာ သံကောစံ အာပဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပါယော။ **နိပ္ဖန္ဒသောဘနေသူ**တိ နိပ္ဖန္ဒဘာဝေန သုန္ဒရေသု။ သဗ္ဗေ ဟိ အနိပ္ဖန္ဒာ အတ္ထာ နာ သောဘန္တိ။ **ကိစ္ဆဇာတာ**တိ ဝိပ္ပကတဘာဝေန သဒ္ဒါတကိစ္ဆာ။ **အကိစ္ဆဇာတော**တိ အသဒ္ဒါတကိစ္ဆော ကိစ္ဆရဟိတော နာမ နတ္ထိ ဂမနဋ္ဌာနသယနာနိသဇ္ဇာဒိဝေသေန ဥပ္ပန္နကဒုက္ခဝိနောဒနဘာဝေတော။ **သံယောဂပရမာတ္တေ သမ္ဘောဂါ**တိ ဇုမေသံ သတ္တာနံ သံဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဝတ္ထူနိ နာမ ပကတိယာ ဝိရောဓိလာနိပိ, အသံယောဂေန ဝါ အသုန္ဒရာနိပိ၊ တာနိ အဘိသန်ဓာရဏာပစနသံယောဇနပရမာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ တထာ သတိ သမ္ဘောဂါရဟဘာဝူပဂမနတော။ တေနာဟ **“ပါရိဝါသိကဩဝါဒနာဒီနီ”**တိ-အာဒိ။ ဥဏ္ဏာပေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တေ ပရိဘဉ္ဇိတ္ဝာတိ အဓိပ္ပါယော။

ဝေရောစနအာသုရိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-အရညာယတနဋ္ဌသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၅။ ဇာမာတိကာ ဝုစ္စတိ မိဘုပတိ၊ သသုရော ဘရိယာယ ပိတာ၊ တသ္မာ ဇုမေ အန္တရဝတ္ထိနော ဒ္ဝေ ဇနာ သက္ကဝေပစိတ္တိနော သုဇာယ ဝသေန **ဇာမာတိကသသုရာ။ “စိရဒိက္ခိတာန”**န္တိ ဒိက္ခိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ စိရကာလာနံ ဝတသမာဒါနဝသေန ဇုတော ဗာဟိရကာနံ ပဗ္ဗဇိတာနန္တိ အာဟ **“စိရသမာဒိန္နဝတာန”**န္တိ။ **ဇုတော ပဋိက္ကမာ**တိ ဇုတော ယထာဋ္ဌိတဋ္ဌာနတော အပေဟိ အပက္ကမ။ **နာ ပဋိက္ကမိသညိနော** ဂုဏော ဂါရဝယောဂတော။ ဒေဝါ ဟိ ယေဘုယ္ယေန “မယံ ပုဗ္ဗေ ဂုဏဝန္တေ ပယိရုပါသိတ္ဝာ တေသံ သြဝါဒေ ဋ္ဌတ္ဝာ ပုညာနိ ဥပစိနိတ္ဝာ ဇုဈုပပန္နာ”တိ ဂုဏဝန္တေသု အာဒရဘာဝံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။

အရညာယတနဋ္ဌသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁-သဗ္ဗေတိ အနိဋ္ဌာနိကာအနန္တဘာဝေန။သောဘနန္တိ (က)

၁၀-သမုဒ္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၆။ **စက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌိယန္တိ** စက္ကဝါဠပဗ္ဗတပါဒသမန္တာ မဟာသမုဒ္ဒတီရပိဋ္ဌိယံ။ ယထေဝ သိနေရုသမီပေ မဟာသမုဒ္ဒေါ အနုပုဗ္ဗနိန္နော အနုပုဗ္ဗပေါဏော အနုပုဗ္ဗပဗ္ဘာရော၊ ဧဝံ ယောဇုယျေန စက္ကဝါဠပါဒသမီပေပိ။ တေနာဟ **"ရဇတပဋဝဏ္ဏော ဝါလုကပုလိနေ"**တိ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရာသူ**တိ အသမပဒဒေနာတိ အသမပဒဝေမတ္တေန။ **ဧဝံ စိန္တယိံသူ**တိ "ယံ နူန မယ"န္တိအာဒိနာ ယထာ ပါဠိယံ အာဂတံ၊ ဧဝံ မန္တယိံသု။

ဒုန္နိတကရောတိ ယဒိစ္ဆိတကရဏံ။ **ဒုဋ္ဌာနန္တိ** ဒုရာသယာနံ။ တေ ပန ဒုဋ္ဌဘာသယာ ဝိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိတိ အာဟ **"ဒုဋ္ဌာနံ ဝိရုဒ္ဓါန"**န္တိ။ **ပဝုတ္တန္တိ** ဗိဇံ သန္ဓာယ ဝုတံ။ တေနာဟ **"ဧတ္တေ ပတိဋ္ဌာဝိတ"**န္တိ။

သာယမာသဘတ္တန္တိ သာယံ အသိတဗ္ဗဘောဇနံ။ ယထာဝါရံ ဘက္ခိကမေတံ ဒေဝါနံ ဝိယ သုခုမံ ဂုရုဝါသ္ဟ နဟောတိတိ **"ဘတ္တ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဂေလညဇာတ**န္တိ သန္တာတဂေလညံ။ **ဝေပတီ**တိ ကမ္ပတိ ပဝေဓတိ။

သမုဒ္ဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဒုတိယဝဂ္ဂ

၁-ဝတပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၇။ သမာဒါတဗ္ဗတော **ဝတာနိ၊** အညမညံ အသင်္ကရသဘာဝေန ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗတော **ပဒါနိ၊** တတော ဧဝ အသံကိဏ္ဏသဘာဝါတိ ကတ္ဝာ **"ဝတဧကာဒ္ဒသာနိ"**တိ ဝုတ္တံ။ **သမတ္တာနိ**တိ ပုညဝိသေသတာယ ပုဇ္ဇဘဝဖလနိဗ္ဗတ္တနေန ကိတ္တိသညာနေန စ သမံ အတ္တာနိ သမတ္တာနိ။ **ပရိပုဏ္ဏာနိ**တိ အခဏ္ဍာဒိဘာဝေန သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏာနိ။ **သမာဒိန္နာနိ**တိ တတ္ထ သက္ကစ္စကာရိတာယ သမ္မာ အာဒိန္နာနိ။ **မာတုလာနိ**တိ ပိတုဘဂိနိ၊ နယာ ကာစိ မာတုလသမ္ဗန္ဓတော ဂဟေတဗ္ဗာ[1]၊ တထာ သတိ မဟာပိတုဘရိယာဒိနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁-အဓိပ္ပေတဘရိယမာတုလသမ္ဗန္ဓတော ဂဟေတဗ္ဗတော (က)

အာဒိ-သဒ္ဒေန ဇေဋ္ဌဘဂိနိနံ သဂ််ဟော။ **အပစိတိကာရကောတိ** တေသံ ပစ္ဆိဋ္ဌာနကရော။ ယော ကောစိ ဒဒန္တော်ပိ သာပေက္ခော ဒေတိ၊ သော မုတ္တစာဂေါ နာ ဟောတိ၊ အယံ ပန နာ ဧဝန္တိ **"မုတ္တစာဂေါ ဟောတိ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဿဋ္ဌစာဂေါ**တိ နိရပေက္ခပရိစ္စာဂေါတိ အတ္ထော။ ယထာ ပါဏာတိပါတ-ဗဟုလော "လောဟိတပါဏီ"တိ ဝုစ္စတိ၊ တထာ ဒါနဗဟုလော "ပယတ-ပါဏီ"တိ ဝုတ္တောတိ အာဟ **"ဒေယျဓမ္မဒါနဋ္ဌာယ သဒ္ဒါ ဓောတဟတ္ထော"**-တိ။ **ဓောဿဂ္ဂရတောတိ** ဒေယျဓမ္မဿ ပရိစ္စဇနေ အဘိရတော။ **ပရေဟိ ယာစိတမ္ဘာရဟာတိ** ပရေဟိ ယာစိတုံ ယုတ္တော ဋ္ဌိတသ အတ္ထသ တာဝဒေဝ ပိဿဇ္ဇနတော။ **ဒါနေနေဝ**[၁] **ယုတ္တောတိ** သမ္ဗကာလံ ဒါနေနေဝ ယုတ္တော အဘိဏှံ ပဝတ္တမဟာဒါနတ္တာ။ **ဒါနေ စ သံဝိဘာဂေ စာတိ** ပရသ သမ္ပတ္တိံ ကတ္ဝာ ပရိစ္စဇနသဒ္ဓါတေ ဒါနေ စ အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇိတမ္ဘတော သံဝိဘဇနသဒ္ဓါတေ သံဝိဘာဂေ စ ရတော အဘိရတော။

၀တပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သက္ကနာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၈။ **မနုဿဘူတော**တိ မနုဿေသု ဘူတော, မနုဿတ္တံ ဝါ ပတ္တော။ **အာဝသထ**န္တိ နိဝါသဋ္ဌာနံ ကာရေတ္ဝာ အဒါသိ၊ တသ္မာ ဝါသံ အဒါသီတိ **ဝါသဓေါ**။ အတ္ထ-သဒ္ဒေါ ဋ္ဌဓ ကာရဏပရိယာယော်တိ အာဟ **"သဟဿမ္ပိ ကာရဏာန"**န္တိ။ သွာယမတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝိဘာဝိတော၀။ **ဝိနိစ္ဆိနတိ၊** တသ္မာ သဟဿံ ပညာအက္ခီနိ၂ တေဿာတိ **သဟဿက္ခော**။ မဃံ ဝုစ္စတိ ဓနံ၊ တံ ပန သဒ္ဓါသဒ္ဓိတံ **မဃံ** အဿ အတ္ထီတိ **မဃဝါ**။ ပုရေ ဒါနံ ဒဒါတီတိ **ပုရိန္ဒဒါ** အနုနာသိကလောပံ အကတ္ဝာ။ ပုညာနိ ကာတုံ သက္ကောတီတိ **သက္ကော**။

သက္ကနာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၉။ **သော**တိ သက္ကော ဒေဝရာဇာ။ **ဗဟုဝစနေ ဝတ္တဗ္ဗေ ကေဝစနံ** ဝုတ္တံ။ ဝုစ္စတိတိ ဝစနံ၊ အတ္ထော။ တသ္မာ **ဗဟုဝစနေ**တိ ဗဟုမ္ဟိ အတ္ထေတိ

၁-ယာစယောဂေနေဝ (အဋ္ဌကထာယံ) ၂-ပညာအက္ခော (က)

အတ္ထော။ ယထာ ပဋိပဇ္ဇန္တော အနုက္ကမေန တေ ဓမ္မေ သမာဒိယိတ္ထာ သက္ကော သက္ကတ္တံ အဗ္ဘဂါ၊ တံ ပဋိပတ္တိ ဒဿေတုံ **"သက္ကော ကိရာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အနုန်္တရေတိ** သက္ကဘာဝဿ အတိတာနန္တရေ အတ္တဘာဝေ။ **တံ သဒ္ဒန်္တိ** သက္ကဿ မဃမာဏဝကာလေ သမ္မာပဋိပတ္တိ, တာယ သက္ကဘာဝူပဂမနဟ္တုတိ တံ သဒ္ဒံ။ **ဝုတ္တော၊** တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပါယော။

မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဒလိဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၀။ **မနုဿဒလိဒ္ဓေါ**တိ မနုဿေသု ဒုဂ္ဂတော။ **မနုဿကာရုညတန်္တိ** မနုဿေသု ပရမနိဟီနတံ။ **မနုဿကပဏ္ဏော**တိ မနုဿေသု ဝါ.ပရမနိဟီ-နော။ **တသ္မိံ ဌာနေ**တိ တဿ ဒေဝပုတ္တဿ တသ္မိံ ဥပပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ။ **လာမုက-တော စိန်္တေန်္တိ** တဿ ပုရိမဝဏ္ဏံ နိဿာယ ဟီနတော စိန်္တေန်္တိ။ **ကထေန်္တိ** တမေဝ ပရေသံ ကထေန်္တိ။ **ဒိဋ္ဌာရေန်္တိ** ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရိကံ ကရောန်္တိ။ သဗ္ဗဒါ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ပရိဝါရသမ္ပန္နော ဟုတ္ဝာ အဗ္ဘုဋ္ဌရတနေ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန နိသိန္နတ္တာ **ဇနကာယေန သမုလ္လောကိယ-မာနော။ အဝလမ္ဗန်္တိ**တိ[1] ဩလမ္ဗန်္တိ။ **ဝန္ဒနမတ္တံ ဝါ နာဟောသိ၊** အညဒတ္ထု ပစ္စေကဗုဒ္ဓတော အတ္တနော သမာနာဒရကိရိယံ ပစ္စာသီသတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"သော"**တိအာဒိ။ **ကွာယန်္တိ** ကော အယန်္တိ ဗျာပန္နဝသေန ဝဒတိ။ ကာဋ္ဌ-ရတ္တေဟိ သုတ္တေဟိ သိဗ္ဗိတတ္တာ ဝဏ္ဏဝိကာရံ ဒိသ္ဝာ **"ကုဋ္ဌိစိဝရာနိ ပါရုတော"**တိ အာဟ။ **မဟာနိရယေ နိမ္မဟိတ္ထိတ္ထာ** မဟာဒုက္ခံ ပစ္စနုဘောတိ။ တဒနုရူပပါပ-ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန လဒ္ဓေါကာသေန **ရာဇဂဟေ ။ပ။ ပဋိသန္ဓိ ဂဏ္ဟိ**။ ကာမဉ္စ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ ကုသလကမ္မေနေဝ၊ တဿ ပန အကုသလကမ္မဿ ဝိပါကိနော ဗလဝဘာဝတော ဝုတ္တံ **"ဝိပါကာဝသေသေနာ"**တိ။ တေနာဟ **"ဂဟိတကာလတော။ပ။နိက္ခန္တော"**တိ။ ဘိက္ခာယ စရိတုံ သမတ္ထကာလတော ပဋ္ဌာယ ရောဂဿ ဗလဝတာယ **မံသာနိ ။ပ။ ပတန်္တိ**။ **ဉာဏံ ပဝေသေတ္ဝာ**တိ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ ဘာဝနာဉာဏံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိပေသေတ္ဝာ ပဝတ္တေတ္ဝာ။ ဥဠြောယိဝါနံ ပရိပက္ကတ္တာ သတ္ထု ဒေဿနာဝိလာသေန **သော်တာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ စုမ္ဗဋန်္တိ** ပါဒစုမ္ဗဋံ။ ကုဋ္ဌိနော ဟိ သကလပါဒတလံ ၂ မာ ရုဇိတိ

---

[1] ၁-ဂဉ္ဆန်္တိတိ (အဋ္ဌကထာယံ) ၂-သကလပါဒကံ (က)

စုမ္ဗဠံ ကတွာ တံ ပါဒတလေ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တိ၊ **မတ္တိကပါတိံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဝိယ** တထာ နိဟီနမနုဿတ္တဘာဝတော စုတိတ္ဝာ **သုဝဏ္ဏပါတိံ ပဋိလဘန္တော ဝိယ** ဒေဝတ္တဘာဝံ ဂဏှန္တော စုတိစိတ္တတော ဒုတိယစိတ္တဝါရေ အာဒါနစိတ္တက္ခဏေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။

မင္ဂေနာဂတာတိ မဂ္ဂါဓိဂမနေန အာဂတာ ဥပ္ပန္နာ။ **အရိယကန္တသီလန္တိ** အရိယာနံ ကန္တံ မနာပံ မနောရမံ သီလမမ္မံ။ အရိယာနံ အဓိစိတ္တအဓိပညာ-သိက္ခာ ဝိယ အဓိသီလသိက္ခာပိ သဗ္ဗာ အတိဝိယ ကန္တာ ဓေါတိ အာဟ **"ကိဉ္စာပီ"**တိအာဒိ။ **ဋ္ဌမဿိံ ပနတ္ထေ**တိ ဋ္ဌမဿိံ သောတာပန္နဿ ဘဝသမ္ပတ္တေ အတ္ထေ နိဒ္ဓါရေတ္ဝာ ဝုစ္စမာနေ။ **ပဉ္စသီလမ္ပီ** ယဿ ဒိဋ္ဌိ ဝိယ ဘဝန္တရေပိ **အပ္ပဟီနံ**။

ဒလိဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-ရာမဏေယျကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆။ အာရဗန္တိ ဇေတ္ထ သတ္ထာတိ **အာရာမာ**၊ မနောရမာ ဥပဝနာဒယော။ တေ ဓေ စေတေန္တိ ဇေတ္ထ သဒ္ဓါယ အတ္တနော ပိတိသောမနဿံ သန္ဓာဟန္တိ တိ **စေတိယာ**တိ စ ဝုစ္စန္တိ။ **မနုဿရမဏီယဘာဝဿာ**တိ မနုဿာနံ အာရမဏီ-ယဘာဝဿ။ တဿ ပန သိလာဒိဂုဏဝသေန အစိန္တေယျာပရိမေယျာနုဘာ-ဝတာပိ ဟောတိတိ ဘဂဝါ **"နာဿနိ် သောဠသိ"**နိ် အဓေါစ။ ဒဲစေတနာယ ဘူမိယာ ရမဏီယတာ နာမ ဂုဏဝိသိဋ္ဌာနံ အရိယာနံ သေဝနဝသေန ဝေဒိတမ္ဗာတိ ဝုတ္တံ **"ဇာနိ။ ပ။ ဂါမေ ဝါတိအာဒိမာဟာ"**တိ။

ရာမဏေယျကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ယဇမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၂။ **ယဇန္တာနံ**နိ် ဒက္ခိဏေယျံ ဥဒ္ဒိဿ ဒေန္တာနံ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော သုတ္တနိက္ခေပေါတိ ဒသေတ္ဝာ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကာတုံ **"တဒါ ကိရာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဂ္ဂိ**နိ် သေဋ္ဌံ။ တေဟိ တေဟိ ဝါ ယထာလဒ္ဓသပ္ပိအာဒယော မာ နသန္တိ၊ အဂ္ဂဘာဝေန ဂဟိတာနိ သပ္ပိအာဒီနိ ကေဝလံ အဂ္ဂိမ္ဟိ ဈာပနေန,

ဒေဝါ မနုဿာ မိဆ္ဆာဂါဟေန မာ နဿန္တု။ **တဏ္ဍေနာ**တိ တက္ကမတ္တေန။ "ကထေမာ"တိ အမ္ဟေ မညထ၊ ဇုဒါနိ ပဿထ၊ ပစ္ဆက္ခတော အယံ ဝေါ။ပ။ အာဂစ္ဆတိတိ အာဟံသူတိ ယောဇနာ။

ဥပဓိဝိပါကန္တိ ဥပဓိသု ဝါ ဝိပစ္စတိ, ဥပဓယော ဝါ ဝိပါကာ ဇေဿာတိ ဥပဓိဝိပါကံ။ **ဝိဗ္ဘါရဝန္တံ ဟောတိ** ဝိပုလပက္ခတာယ။ **ဘိက္ခုသံဃဿ အဒံသု** "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန မဟာဗြဟ္မုနာ စ ဧဝံ ဩဝါဒေါ ဒိန္နော"တိ။

ယဇမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဗုဒ္ဓဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၃။ **ဥဋ္ဌဟာ**တိ ဥဋ္ဌာနံ ကာယိကဝိရိယံ ကရောဟိ။ တေနာဟ **"ဝိဇရ လောကေ"**တိ။ စေတသိကဝိရိယံ ပန ဘဂဝတာ မတ္ထကံ ပါပိတမေဝ။ တေနာဟ **"ဝိဇိတသင်္ဂါမာ"**တိ။ **ဒွါဒသယောဇနိကဿ** ဥစ္စဘာဝေန။ ဝိတ္ထာ-ရတော ပန အာယာမတော စ အနေကယောဇနသတသဟဿပရိမာဏ-စက္ကဝါဠံ အတိဗျာပေတ္ဝာ ဌိတဿ။ **ပန္နဘာရာ**တိ ပါတိတဘာရာ။ နိက္ခေပ-တမ္ပတော ဘာရာတိ အာဟ **"ခြရောဝိတခန္ဓာ"**တိအာဒိ။ တေ ဟိ တံ-သမင်္ဂိနော ပုဂ္ဂလဿ သမ္ဘာတနဋ္ဌေန **ဘာရာ** နာမ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ "ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ"တိ[1]။ တဒေကဒေသာ စ **ကိလေသာဘိသင်္ခါရာ။ ပန္နရသာယ ပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိယာ** ယထာ ပန္နရသပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိယံ ပရိပုဏ္ဏကာလေ ဥပဋ္ဌိ-လေသဝိမုတ္တော စန္ဒော သောဘတိ၊ ဧဝံ တဝ စိတ္တံ သဗ္ဗသော ဥပဋ္ဌိလေသ-ဝိမုတ္တံ သောဘတီတိ အဓိပ္ပါယော။

ဗုဒ္ဓဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-ဂဟဋ္ဌဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၄။ **ပုထုဒ္ဒိသာ**တိ ဗဟုဒိသာ။ ကာ ပန တာတိ အာဟ **"စတသ္သော ဒိသာ စတသ္သော အနုဒိသာ စာ"**တိ။ အနုဒိသာဂဟဏေန စေတ္ထ ဥဒ္ဒိ အဓောဝိ ဂယှတိတိ စ ဒသ္သေတိ။ **ဘူမိဝါသိနော**တိ ဘူမိပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိနော။ **ဧ**တေန ရုက္ခပဗ္ဗတနိဝါသိနောဝိ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ **စိရရတ္တသမာဟိတစိတ္တော**တိ

---

[1] ခ-သံ ၂-၂၂-ပိဋ္ဌေ။

ဥပစာရပ္ပနာဈာနာနိ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ အပရိဟီနဈာနတာယ စိရကာလံ သမာ-
ဟိတစိတ္တော။ **အာပါဏကောဋ္ဌိက**န္တိ ဇိဝိတပရိယန္တံ ယာဝဇီဝံ။ **ဧဝမာဒိ**တိ
အာဒိ-သဒ္ဒေန အဝသေသပုညကိရိယဝတ္ထူနိ သင်္ဂဏှာတိ။ နိစ္စသီလဝသေန
ပဏ္ဍိ, နိယမသီလဝသေန **ဒဿိ**။ **ဝိ**-သဒ္ဒေန တတော ကတိပယေဟိ
ဥပေါသထသီလဝသေန အင်္ဂဟိဝိတိ ဒသေတိ။ **ဓမ္မိကော**တိ ဓမ္မတော
အနပေတောတိ။ **ပမုခေါ**တိ ပမောက္ခော။

ဂဟဋ္ဌဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-သတ္ထာရဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၅။ **ဇြဟ္မဇာကုကော**တိ ဒက္ခိဏဇာကုမဏ္ဍလံ ပထဝိယံ ဌပေတ္ဝာ
ဝန္ဒမာနော ဇြဟ္မဇာကုကော နာမ တထာဘူတော ဟုတ္ဝာ။ ယဇိတမ္ဘတော
ယက္ခော၊ ပူဇနီယော။ ဧဝံ ပူဇာဝိသေသယောဂတော သက္ကောတိ အာဟ
"သော ယက္ခောတိ သော သက္ကော"တိ။ သက္ကသ နမက္ကာရဘာဇနဘူတံ ဟိ
ပုဏ္ဏက္ခေ မဇတလိ **"ကော နာမ သော ယက္ခော"**တိ အာဟ။ **ဂုဏနေမိတ္တ-
ကေဟိ**တိ ဂုဏဟေတုကေဟိ။ အနက္ခာနိ ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ နာမာနိ၊ တာနိ စ ခေါ
သမ္ဘာနိဝိ ဂုဏနေမိတ္တကာနေဝ အနက္ခဂုဏတ္တာ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ—

"အသင်္ခ်ေယျာနိ နာမာနိ၊ သဂုဏေန မဟေသိနော။
ဂုဏေန နာမမုဒ္ဓေယျံ၊ အဝိ နာမသဟဿတော"တိ။

တသ္မာ **အနောမနာမန္တိ** ပရိပုဏ္ဏဂုဏနာမန္တိ အတ္ထော။ **သမတိက္ကမေနာ**တိ
သမ္ဘာ သမုစ္ဆိန္နနဝသေန အတိက္ကမနေန။ ကိလေသာရိနံ အပေတစယောတိ
အပစယော၊ သော အာရမိတမ္ဘဋ္ဌေန အာရာမော ဧတေသန္တိ **အပစယာရာမာ**။
တေနာဟ **"ဝဋ္ဋဝိဒ္ဓံသနေ ရတာ"**တိ။

သတ္ထာရဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-သံဃဝန္ဒနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၆။ ပုတိမှိ ဒေဟေ မာတု သရီရေ သယနတော, **အတ္တနော ဝဝ
ဝါ** ပုတိဒေဟံ သရီရံ တသ္မိံ ဌိတတာယ **အဝတ္ထုရိတ္ဝာ သယနတော**

ပုတိဒေဟသယာတိ ယောဇနာ။ **ကဏပမ္မေ**တေတိ ဧတေ မနုဿာ အသုစိ-ဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပဋိက္ကူလေ မာတုကုစ္ဆိသမ်ိဂေတေ ကဏပသ္မိံ ဒဿ မာသေ နိမုဂ္ဂါ။ တေသံ ကိန္နာမ တ္ဝံ ပိဟယသီတိ ယောဇနာ။ **ဧတေသံ ဧတံ ပိဟယာမီ**တိ ဧတေသံ ဣသိနံ ဧတံ သမ္မာပဋိပတ္တိံ ပိဟယာမိ။ ဣဒါနိ တံ ပဋိပတ္တိံ ဒဿေတုံ "**နံ တေ သံ ကောဿေ ဩပေန္တီ**"တိ ဝုတ္တံ။ **ဧညံ ကောဿေ နံ ပက္ခိပန္တီ** ပက္ခိပိတဗ္ဗဿ စ အဘာဝတော။ တေနာဟ "**နံ ဟိ ဧတေသံ ဧည**"န္တိ။ **ပရေသံ နိဋ္ဌိတန္တိ** ပရေသံ ဂဟိတံ သန္ဓာကံ တေသံ ပါကာယ နိဋ္ဌိတံ။ **ဘိက္ခာစာရဝတ္တေနာ**တိ ပိဏ္ဍာစရိယာယ။ **ဿမာနာ** ပရိယေသန္တာ။ **ဧဝံ ပရိယိဿေန** ယာပေန္တီ, နံ သေန္တိ အနေသနံ။ **သုသမာဒိန္နသုန္ဒရဝတာ**တိ သုဋ္ဌု သမာဒိန္နသောဘနဝတာ။

ဧဝံ သုဘာသိတဘာသိနောတိ ဂန္ဓဓုရဝိပဿနာဓုရာနံ ဝသေန ဂဏပရိ-မာဏသုဘာသိတသဟ ဘာသနသီလာ။ အရိယေန တုဏှီဘူတေန, **တုဏှီ-ဘူတာ**။ တတော ဧဝ မနုဿ သာတိသယံ **သမဒ္ဓရာ**။ ဂဟိတဒဿ္ဏော သု ပရာမာသာဒိပယုတ္တော သု ဒဿ္ဏာဒါနာဒိဟေတု ဥပပဇ္ဇနကိလေသပရိဋ္ဌာဟာ-ဘာဝတော **နိဗ္ဗုတာ**။ တေနာဟ "**ဝိဿဋ္ဌဒဿ္ဏာ**"တိ။ **သာဒါနေသူ**တိ သဘဝါဒါနေသု။ **အနာဒါနာ**တိ တဗ္ဗိရဟိတာ။ တေနာဟ "**ဘဝယောနိ**"တိ အာဒိ။

သံယဝန္ဓနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-တတိယဝဂ္ဂ

၁-ဆေတ္ဝာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၇။ **ဂုတ္တိဒ္ဓေဝေ** ဟေဋ္ဌာ ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယံ။

ဆေတ္ဝာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဒုမ္မင်္ကိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၈။ **ဒုမ္မင်္ကော** ဒုဒ္ဒသိကော ဝိရူပဝဏ္ဏော။ **ဩကောဋိမကော**တိ ရဿဘာဝေန အဝရကောဋိမကော။ **သင်္ကေန ဂဟိတနာမမေဝေတံ၊** နံ ပနသော တထာရူပေါ ကောစိ ယက္ခော။ တေနာဟ **"ဧကော ရူပါဝစရဗြဟ္မာ"**တိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ သော တထာရူပေါ ဟုတ္ဝာ အာဂတောတိ အာဟ **"သင်္ကော ကိရာ"**တိ။ ကထံ ပနေတ္ထ ဉာယတိ "သော ဧကော ရူပါ-ဝစရဗြဟ္မာ၊ နံ ပနေသော အဝရဒ္ဓကယက္ခော"တိ ယုတ္တိံ ဒဿေန္တော **"အဝ-ရဒ္ဓကယက္ခော ပနာ"**တိအာဒိမာဟ။ **ဧဒဝါနံ** ဝစနံ **သုတ္တာ။ ဖရုသေနာ**တိ ဖရုသသမာစာရေန။ "ကော နာမ မယံ အာသနေ သန္နိသိန္နော"တိ အက္ခန္တိံ အနုပ္ပါဒေန္တော **ခန္တိယံ ဌတ္ဝာ။ ဗလဝစိတ္တီကာရန္တိ** ဂရုတရံ သက္ကာရဗဟုမာနံ။ **နိစဝုတ္တိယာ**တိ ပရမနိပစ္စကာရေ သုဋ္ဌုပသမနေ စ ဒဿိယမာနေ။ သက္ကသ တာယ ဧဝ အာစာရသမ္ပတ္တိယာ **သက္ကာသနေ ဌာတုံ,** အတ္တနော စ အာဝိကာတုံ **အသက္ကောန္တော အန္တရဓာယိ။ ဥပဟတစိတ္တောမှိ**တိ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယာ-သဗ္ဘာဝတော ပရသ္မိံ ဥပဟတစိတ္တောမှိတိ သက္ကော အတ္တနော သဘာဝံ ဝဒတိ။ **ကောဓဝသေ ဝတ္တေတုန္တိ** ကောဓေန အတ္တနော ဝသေ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နသုကရောမှိ၊ အထ ခေါ ကောဓံ မယ်ံ ဝသေ နေ ဝတ္တေမိတိ အဓိပ္ပါယော။ **စိရံ နံ ကုဇ္ဈာမီ**တိ ယဒိ မေ ကဒါစိ ကောဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ၊ တံ ကောဓံ အနု-ဝတ္တေန္တော စိရကာလံ နံ ကုဇ္ဈာမိ။ **နံ ဥပနယ္ဟာမီ**တိ အန္တော သဓေ မေ ကောဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ၊ ဒိပ္ပမေဝ စ နံ ပဋိဝိနေယ္ယန္တိ တံ မေ ပုဗ္ဗေဝ ဝတံ ပရိပူရိတံ။

ဒုမ္မင်္ကိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-သမ္မရိမာယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၉။ **အာဗာဓိကော**တိ အာဗာဓော အဿ အတ္ထီတိ အာဗာဓိကော။ **ဝါဓေသီ**တိ သိက္ခာပေသိ။ သမ္မရော နာမ အသုရမာယာယ အာဒိပုရိသော ပုရာတနော အသုရိန္ဒော။ တံ သန္ဓာယာဟ **"ယထာ သမ္မရော"**တိအာဒိ။ **ဧဝံ ပစ္ဆတိ** အညောဝိ မာယာဝိ မာယံ ပယောဇေတ္ဝာ။ ဥပဝါဒန္တရာယော နာမ ခမာပနေ သတိ ဝိဂစ္ဆတိ၊ ပါကတိကမေဝ ဟောတီတိ အာဟ **"ဧဝမသ္မ**

ဗာသု ဘဧဝယျာ”တိ။ **တေနာ**တိ ဝေပစိတ္တိနာ သမ္မရဝိဇ္ဇာယ အဒါနေန ဝဋ္ဋ-တတ္တာ။ **တထာ အကတ္ထာ**တိ ဣသိနံ သန္တိကံ နေတ္ဝာ ခမာပနဝသေန ကာတဗ္ဗံ အကတ္ထာ။

သမ္မရိမာယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-အစ္ဆယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၀။ **သမ္ဗယောဧသုန္တိ** အညမညံ ဝါစသိကံ ဖရုသံ ပယောဧသုံ။ တေနာဟ “**ကလဟံ အကံသူ**”တိ၊ ဝိဝါဒံ အကံသူတိ အတ္ထော။ **အတိက္ကမ-ဝစနန္တိ** ဝစီသံဝရံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဝစနံ။ ယသ္မာ အစ္ဆယေ ဒေသိယမာနေ တံ ဒိဏ္ဏယတိ အညမညဿ ခမမာနဿ ခမနံ ပဋိဂ္ဂဏှတော၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “**နဗ္ဗဋ္ဌိဏ္ဏာတိတိ နာ ခမတီ**”တိ။ တုမှာကံ ဝသေ ဝတ္တတု၊ ဝိသေဝိတုံ အကတ္ထာ ယထာကာမကရဏီယော ဟောတု။ မိတ္တဓမ္မော ဣဓ ဥတ္တရပဒ-လောပေန “မိတ္တော”တိ ဝုတ္တောတိ အာဟ “**မိတ္တဓမ္မေ**”တိ။ **ကရဏဝစနန္တိ** “မိတ္တေဟီ”တိ ကရဏဝစနံ ဘုမ္မတ္ထေ။ တေနာဟ “**မိတ္တေသု**”တိ။ ယထာ နိဗ္ဗတ္တသဘာဝဿ ဘာဝတော အညထတ္တံ ဇရာ၊ ဧဝံ မိတ္တဘာဝတော ဝုတ္ထ-ဝိပရိယာယော အမိတ္တဓမ္မော ဇရာပရိယာယေန ဝုတ္တော။ **အဂါရယှံ** အနဝဇ္ဇံ သမ္ဗသော ပဟီနကိလေသံ။ တေနာဟ “**ဒိဏ္ဏာသဝပုဂ္ဂလ**”န္တိ။

အစ္ဆယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-အက္ကောဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၁။ **ကောဓေ တုမှေ မာ အဘိဘဝီ**တိ ဣတ္ထေ ကောဓေန အနဘိဘဝနိ-ယတ္တံ ခန္ဓိမေတ္တာကရဏာဒိတပ္ပဋိပက္ခဓမ္မပရိဗြူဟနေန။ တထာ ဟိ တံသမင်္ဂီ-နော ကောဓော အဘိဘုယျတီတိ အာဟ “**တုမှေဝ ကောဓံ အဘိဘဝထ။ ကုဆ္ဆိတော နာနံ မာ ပဋိကုဆ္ဆီ ဆြာ**”တိ။ **ပဋိပဒါ**တိ သော ပဋိပတ္တိ။ **မေတ္တာ**တိ အပ္ပနာပ္ပတ္တာ မေတ္တာ။ တဒုပစာရော **မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ**။ နဝိဟိံသတိ ကိဉ္စိ ဧတာယာတိ **အဝိဟိံသာ**။ **ကရုဏာ**တိ အပ္ပနာပ္ပတ္တကရုဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တဒုပစာရော **ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ**။ **လာမကဇနဿ** ခန္ဓိအာဒီသု ယော-နိသောမနသိကာရာဘာဝေန ဂါရယ္ဟသမာစာရသမာယောဂေန စ နိဟီနံ ဇနံ။ ပစ္စယပရိသုဒ္ဓိယာ **ဇောတေ** အဘိမဒ္ဒမာနော ပုဂ္ဂလံ **အဘိမဒ္ဒတိ**၊ တာဒိသော ပဋိသမ်ဘိနာဘာဝနာဗလေဟိ သမ္မဒေဝ ပဟာတဗ္ဗောတိ။

အက္ကောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ
သက္ကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။
နိဋ္ဌိတာ စ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ
သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယ သဂါထာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

ပဌမော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။

သံဝဏ္ဏိတပဒါနံ အနုက္ကမဏိကာ

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အ]	
အကတ္ထုပါသိသနော	၁၉၇
အကာလော	ဂ၅
အကုတ္ထုဟာလံ	၁ဂ၁
အကုတောဘယံ	၂၉၁
အကုပ်ံ	၁၆၅
အက္ခာတာရံ	ဂဂ
အက္ခေယ်္ကံ	ဂဂ
အ့က္ခေယျတော	ဂ၇
အခိလော	၂ဂ၄
အဂတိ	၂၂၆
အင်္ဂံ	၂၉၂
အင်္ဂစေတိယေ	၂ဂ၂
အင်္ဂမဟေသိ	၃၀၀
အင်္ဂါပရိစရကာဝသေန	၂၅ဂ
အင်္ဂါဟုတ္တံ	၂၆၀
အဃံ	၁၀၆၊၁၆ဂ
အဃဇာတသ	၁၅၄
အင်္ဂါနိ	၂ဂ၅
အင်္ဂါရာဝ	၂၂၄
အင်္ဂါရေ	၁ဂ၄
အစလံ	၂၇၁
အစဝနမမ္မံ	၂၄၁
အစ္ဆာယိကကမ္မံ	၁၀ဂ
အဆ္ဆဒ္ဒိကာ	၂၃၇
အဆ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတော	၁၅၂
အဇ္ဈေရရွှပံ	၂၇၉

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အ]	
အဇိတော	၂၂၇
အဇိရကောန	၁၂၉
အဇ္ဈသဋ္ဌံ	၂၆၄
အဇ္ဈတ္တံ	၁၇၄
အညာဏိ	၂၄၂
အဉ္ဉဝကော်	၁ဂဂ
အဋ္ဌဝေဓိ	၂၄၄
အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော	၁၇၆
အဏုမာသံ	၃၁၂
အတ္ထသဟဂတော	၂၇၃
အတရန္တော	၄၇
အတိကာလေန	၃၀၁
အတိက္ကမဘူတံ	၂၉၂
အတိက္ကမိတ္ထာ	၁၇၂
အတိဂဟေတ္ထာ	၂၁၉
အတိတ္တံ	၂၆၇
အတိရေကံ	၁၄ဂ
အတိရောစမာနံ	၂၆၇
အတိဝတ္တာမိ	၄၇
အတိဝိဇ္ဈိတ္ထာ	၂၉၂
အတိဝေလံ	၂၉၉
အတ္တဘာဝေါ	၆၄၊၉၂
အတ္ထံ	၂၃၉
အတ္ထကထာ	၁၆
အတ္ထရသော	၃၂၂
အတ္ထဝသံ	၂ဂ၁

ပဒါနုက္ကမော	ဗိဇ္ဇကော်
[အ]	
အတ္ထာဘိသမယာ	၃၁
အတ္ထာဝဟတံ	၂၀၅
အတ္ထုန္ဒါရော	၃၂၀
အတ္ထော	၃၂၀
အဒက္ခာဝစရာ	၃၃၄
အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော	၂၄၆
အဓိကိစ္စ	၂၇၃
အဓိပတိ	၂၀၁
အဓိမုစ္ဆိတော	၂၁၁
အဓေဘာဂဂ်မနိယာ	၄၀
အဓေမုခဋ္ဌပိတံ	၁၇၃
အနဂါရိယံ	၂၀၂
အနစ္ဆရိယာ	၂၃၁
အနညသာဓေရကံ	၃၂၁
အနနုသန္ဓိကာ	၂၆၀
အနန္တဒဿိ	၂၄၃
အနဘိဘူတော	၂၄၂
အနရိယမဂ္ဂေ	၁၄၆
အနလင်္ကတာ	၉၇
အနဝဋ္ဌိတစိတ္တာ	၁၅၀
အနသနေန	၂၀၉
အနဿဝါ	၂၇၇
အနာထပိဏ္ဍိကော	၄၁
အနာယူဟန္တော	၄၆
အနာဝဋံ	၁၅၁
အနာဝိလော	၃၀၆
အနာသဝေါ	၂၁၉
အနိကေတာ	၂၉၉
အနိဏ္ဍိတာဝိ	၀၄
အနိစ္စာ	၇၅

ပဒါနုက္ကမော	ဗိဇ္ဇကော်
[အ]	
အနိဋ္ဌဂ်တော	၃၀၁
အနိမိတ္တာ	၀၃
အနိဝတ္တာနံ	၂၇၃
အနိသိတော	၀၁
အနုအာဝိသိ	၁၆၇
အနုကမ္ပာယ	၂၆၀
အနုကုလံ	၁၀၀
အနုက္ကမ္မ	၂၄၀
အနုဂံ	၁၇၇
အနုဂါမိကံ	၃၂၁
အနုဆ္ဆဝိကာဟိ	၂၀၇
အနုဇာနာပေသိ	၂၉၃
အနုဒိဝိနော	၁၉၄
အနုဒ္ဒဟန္တော	၃၃၀
အနုတ္တရံ	၁၀
အနုဗုဒ္ဓိံ	၂၂၀
အနုဗြူဟနံ	၂၃၁
အနုပဂမာနော	၂၇၉
အနုပစာရေ	၂၄၉
အနုပတ္တိ	၁၄၃
အနုပရောဓကံ	၂၀၈
အနုပုဗ္ဗိကထံ	၃၁၇
အနုပ္ပါဒိတပုဗ္ဗသ	၂၉၀
အနုမာနဗုဒ္ဓိယာ	၁၅၅
အနုယုတ္တာ	၃၁၆
အနုရောဓဝိရောဓေသု	၂၁၀
အနုဝါဒဝိမုတ္တာ	၂၀၆
အနုသယဝသေန	၃၀၁
အနုသာယိကော	၂၁၆
အနုသာသံ	၁၄၂

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အ]	
အနုသိဋ္ဌိ	၁၅၀
အနုသောစန္တိ	၇၂
အနောတိဏ္ဏံ	၁၆၅
အနောမနာမံ	၃၄၁
အန္ဓကော	၂၀၁
အန္ဓရဂမနာနိ	၁၉၉
အန္ဓရဓာယိ	၅၀
အန္ဓရေ	၃၃၁
အန္ဓရေန	၂၅၁
အန္ဓလိက္ခစရော	၂၁၀
အန္ဓော	ဂ၁
အန္ဓောတုဏ္ဍော	၂၉၁
အန္ဓိဘူတော	၂၄၂
အန္ဓော	၃၂၃
အန္ဓာယိကာ	၂၇၀
အပစယာရာမော	၃၄၁
အပစယော	၃၄၁
အပစိတိကာရကော	၃၃၇
အပစိတာ	၂၇ဂ
အပနာမေသိ	၃၀၉
အပနိယတိ	၂၇၇
အပနေတွာ	၁၇
အပရစေတနံ	၆၅
အပရဇ္ဈိတွာ	၂၄၇
အပရိဘုဉ္ဇိတွာ	ဂ၃
အပဟာရန္တော	ဂ၁
အပါကဋာ	၄၁
အပါပုရေတံ	၂၃၃
အပါယေသိ	၂၄၃
အပိသုဏာဝါစာဝသေန	၂ဂ၇

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အ]	
အပုနဗ္ဘဝါယ	၂၇၅
အပုနဗ္ဘဝေါ	၃၁၀
အပေယျမာနံ	၁၉၃
အပ္ပဋိဝါနိယံ	၃၁ဂ
အပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ	၆၉
အပ္ပတိဋ္ဌိတေန	၂၁၉
အပ္ပတိဿာ	၂၇၇
အပ္ပတိဿော	၂၃ဂ
အပ္ပမာဒေါ	၂၅၁
အပ္ပမေယျော	၂၄၅
အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ	၂၃၃
အပ္ပသာဒေန	၂၆၇
အဖုသန္တိ	၉၀
အဗ္ဗုဒံ	၁၃၉
အဘဉ္ဇနရံ	၃၂၂
အဘိက္ကမတာဝတိဿာဒေဝီ	၂၇ဂ
အဘိက္ခဏော	၂၀
အဘိဂဇ္ဇန္တိ	၉၇
အဘိဂီတံ	၂၅၉
အဘိဇပ္ပန္တိ	၂၄၂
အဘိဒန္တံ	ဂဝ
အဘိဓေဝထ	၃၁၃
အဘိဘဝိ	၃၄၄
အဘိဘဝိတွာ	၂၂၇

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အ]	
အဘိဘူ	၂၄၂
အဘိမဒ္ဒတိ	၃၄၅
အဘိယံသု	၃၃၀
အဘိရူပေ	၄၂
အဘိသမယတ္ထော	၃၁
အဘိသမယော	၃၁
အဘိသမ္ဘုံ	၃၁၄
အဘုဠိတပ္ပံ	၂၅၉
အဘူတပုဗ္ဗာယ	၂၇၀
အမဂ္ဂေါ	၁၃၀
အမနုညော	၃၀၉
အမနုဿော	၃၁၆
အမူလိကော	၂၉၅
အမ္ဘုဇော	၁၅၀
အယိုကဋ္ဌာနေ	၂၆၅
အရက္ခိယာနိ	၂၉၀
အရညံ	၂၇၅
အရဏော	၁၄၁
အရတိံ	၂၀၃
အရဿရူပေါ	၃၂၂
အရိဋ္ဌကော	၂၀၃
အရိယကန္တသီလံ	၃၃၉
အရိယမဂ္ဂနာဠေန	၂၆၉
အရိယဝိဟာရာ	၄၀
အရိယသံဃော	၁၃
အရိယာ	၁၃
အရူပဇ္ဈာယိနော	၂၂၅
အဝံသိရာ	၁၄၆
အဝကုဇ္ဇဘာနံ	၀၃
အဝကုဇ္ဇပညံ	၂၄၅

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အ]	
အဝဇ္ဈာယန္တိ	၂၅၀
အဝဇ္ဈာယန္တော	၂၁၉
အဝါယမန္တော	၃၃၀
အဝိဇဟိတာ	၂၁၄
အဝိနိဘုတ္တမေမွေ	၉၉
အဝိန္ဒိ	၁၄၇
အဝိဗန္ဓိယ	၂၀၀
အဝိလောမေန္တော	၁၇
အဝိသံဝါဒနံ	၂၇၃
အဝိဟိံသမာနော	၀၁
အဝိဟိံသာ	၃၄၄
အသံဟီရာ	၂၉၂
အသက်္ကိဋ္ဌတေန	၂၅၃
အသဇ္ဇာလေတ္တာ	၂၀၁
အသဒ္ဓဟန္တော	၃၂၃
အသနံ	၁၅၉
အသပ္ပုရိသဘူမိံ	၃၀
အသမာဟိတသ	၇၁
အသမ္မောဟေန	၂၇
အသဟန္တော	၂၄၅
အသိက္ခိတော	၁၉၇
အသိတေန	၂၇၃
အသိထိလံ	၂၇၁
အသုရံ	၁၄၄
အသေက္ခံ	၁၉၇
အသေစနကံ	၃၁၀
အသောစန္တေန	၂၁၄
အဿေ	၂၄၂
အဿဒ္ဓါ	၂၃၇
အဿာဒေါ	၂၂၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အ]	
အဿုမုခါ	၁၀၃
အဟု	၁၀၀
အဟုဝါ	၂၀၄
[အာ]	
အာကိဏ္ဏကမ္မန္တော	၃၀၅
အာကိဏ္ဏလုဒ္ဒေါ	၃၀၅
အာကောဋ္ဌေတွာ	၂၇၄
အာဂတကိစ္စံ	၁၀၉
အာဂမနဝိပတ္တိ	၁၉၅
အာဂမဝရော	၁၅
အာဂမော	၁၅
အာဇာနိယသဒ္ဒေါ	၃၃၄
အာဇာနိယော	၇၀
အာဇီဝုပါယဝိပတ္တိ	၁၉၅
အာတတံ	၂၂၅
အာတတဝိတတံ	၂၂၅
အာတပေန	၉၀
အာဒိကလျာဏံ	၂၀၄
အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာ	၁၄၀
အာဒိယိတ္တာ	၂၆၇
အာဓေယ	၈၀
အာဓောဝန္တိ	၂၀၂
အာနုဘာဝေန	၁၄
အာပါဏကောဋ္ဌိကံ	၈၀၊၃၄၁
အာဗာဓိကော	၂၄၆၊၃၄၃
အာဘာတဝဏ္ဏော	၁၆၆
အာဘာတာ	၁၆
အာမိသံ	၁၆၀
အာယုတ္တာ	၁၆၇

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[အာ]	
အာယူဟန္တာ	၄၆
အာရကာ	၁၇၅
အာရဒ္ဓဝိရိယံ	၂၉၀
အာရဒ္ဓဝိရိယော	၁၆၅
အာရမ္ဘဝိရိယံ	၂၅၀
အာရမ္မဏသမနန္တရာ	၂၇၁
အာရာဓေတွာ	၃၂၃
အာရာမာ	၃၃၉
အာရာမော	၄၁
အာလယရတာ	၂၃၀
အာလယာ	၂၃၀
အာလသိယံ	၁၃၀
အာလသျံ	၇၉
အာလုဋ္ဌိတိ	၂၆၁
အာလုဋ္ဌာ	၂၆၃
အာလောကဋ္ဌာနေ	၂၅၀
အာဝရဏေန	၁၀၉
အာသင်္ကိတပရိသင်္ကိတံ	၁၄၀
အာသိ	၂၅၃
အာဟစ္ဆ	၈၀
အာဟရေယျံ	၂၁၇
အာဟုတိ	၂၆၀
အာဟုတိပိဏ္ဍံ	၂၄၀
အာဋ္ဌိနဂရံ	၃၂၉
အာဋ္ဌိယံ	၂၀၂
[ဣ]	
ဣစ္ဆာရူပါယိတော	၁၃၃
ဣစ္ဆိတပတ္ထိတံ	၃၂၇
ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ	၂၀၄
ဣတ္ထိရူပါရမ္မဏော	၂၀၄

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဇု-ဉ]	
ဇုဒပုစ္ဆယတာ	၂၃၀
ဇုဒ္ဓိယာ	၄၂
ဇုန္ဒကဋ္ဌနိဝါသိနော	၃၀၆
ဇုဩဒိယဒမေန	၂၆၁
ဇုရိယာ	၄၀
ဇုရိယာပထော	၄၀
ဇုသီနံ	၂၉၁
ဇုဿရော	၂၄၂
ဉါသာဗန္ဓါ	၂၇၀
[ဋ]	
ဋက္ကဋ္ဌေ	၁၀၁
ဋက္ကဏ္ဍနိယာ	၂၁၉
ဋဋတာ	၃၁၄
ဋဋတာနံ	၂၀၂
ဋဋ္ဌိတညူ	၂၃၆
ဋဋ္ဌါဋ္ဌေယျ	၁၇၃
ဋဏ္ဍာနသညီ	၁၀၇
ဋဋ္ဌဟ	၃၄၀
ဋဋ္ဌာနံ	၁၀၄၊၃၂၀
ဋဏ္ဍဋ္ဌေန	၃၁၃
ဋဋ္ဌမတ္ထေ	၂၄၆
ဋဋ္ဌမပ္ပမာဏံ	၂၀၂
ဋဋ္ဌမဝိရိယံ	၂၉၇
ဋဒကန္တေ	၈၃
ဋဒကမ္ပိ	၃၂၂
ဋဒဓိ	၁၆၈
ဋဒရဝါတေဟိ	၂၇၅
ဋဒါဟဋ္ဌဝေလာယ	၂၃၆
ဋဒ္ဒေသတော	၂၃၆
ဋဒ္ဓဂိကံ	၁၉၂

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဍ]	
ဍဒ္ဓမ္မာဝဂိယာနိ	၆၇
ဍဍ္ဍိယတိ	၂၁၁
ဍပကပ္ပတိ	၁၈၆
ဍပက္ကဝိပက္ကံ	၂၁၃
ဍပက္ကိလိဋ္ဌော	၇၉
ဍပက္ခေပံ	၁၈၇
ဍပဂတော	၁၀
ဍပဒ္ဒာနေ	၂၆၆
ဍပဓယော	၇၆
ဍပဓိ	၂၃၁
ဍပဓိဝိပါကံ	၃၄၀
ဍပဓိသဒ်ယော	၂၂၇
ဍပနိဏ္ဍာယတိ	၁၀၉၊၃၀၅
ဍပဝတ္ထုနံ	၂၅၁
ဍပသံဟရန္တိ	၂၅၄
ဍပသံဟရမာနာ	၇၆
ဍပသမေန	၆၂
ဍပသိဿိသတိ	၃၀၅
ဍပဟဋ္ဌမတ္ထေ	၂၆၁
ဍပဟတစိတ္တော	၃၄၃
ဍပါဒိသေသော	၆၂
ဍပါယာသသ	၈၅
ဍပါရမ္ဘဘယေန	၂၇၄
ဍပါသနံ	၁၄၃
ဍပါသိတဗ္ဗံ	၁၄၂
ဍပေတာ	၇၄
ဍပ္ပတန္တာနံ	၁၃၆
ဍပ္ပတိတ္တာ	၃၁၃
ဍပ္ပလိနိ	၂၃၆
ဍပ္ပါဋိကပါဏကာ	၂၆၄

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဃ]	
ဥပ္ပါဠနံ	၂၇၃
ဥပ္ပါဠေတွာ	၉၀၊၂၁၉
ဥပ္ပါတိကံ	၉၉
ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ	၁၀၀
ဥလ္လယိတော	၁၃၃
ဥလ္လဃိတွာ	၁၁၁
ဥဿာဟေန	၂၆၄
ဥဿုက္ကဇာတေသု	၉၇
[ဦ]	
ဦရုဗန္ဓါသနံ	၂၆၄
ဦဟစ္စ	၂၂၂
[ဧ]	
ဧကဂုဏဿာ	၁၉၅
ဧကစက္ခု	၃၂၃
ဧကတ္တံ	၁၄၀
ဧကဒဿီ	၁၆၅
ဧကမူသိကာယ	၃၂၇
ဧကိဘာဝံ	၁၆၉
ဧကောဒိ	၁၅၀
ဧကိုကူလသ္မိံ	၂၄၃
ဧဝံဂတံ	၂၃၂
ဧသမာနာ	၃၄၂
[ဩ]	
ဩကပ္ပနလက္ခဏာ	၂၆၉
ဩကောဋိမကော	၁၉၅၊၃၄၃
ဩက္ကမတိ	၇၂
ဩက္ကာကဝရဓရာ	၂၅၄
ဩဂါဟပ္ပတ္တော	၃၀၂

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဃ]	
ဃတရာဇံ	၃၂၃
ဃဃာ	၄၅
ဃဋိတံ	၁၇၀
ဃဋ္ဋေတွာ	၁၀၀
ဃဓုနနဝတ္ထာ	၁၆၅
ဃနတဝိနတာ	၂၉၄
ဃပနေယျိကော	၈၅
ဃဘာသယံ	၄၂
ဃမဋ္ဌော	၉၀
ဃရမ္ဘာဂိယာနိ	၆၇
ဃသက္ကန္တေ	၃၂၀
ဃသက္ကသိ	၂၇၅
ဃသက္ကိတွာ	၃၃၀
ဃသဋ္ဌမတ္ထေ	၁၁၁
ဃသဋ္ဌာယ	၂၅၁
ဃသီဒါမိ	၄၇
ဃဟာရိနံ	၁၈၁
ဃဟိတသောတာ	၂၁၁
ဃဟိနကော	၂၈၂
ဃဋ္ဌာရိကာနိ	၂၆၈
ဃဋ္ဌာရိကေ	၂၇၃
[င]	
ငံသတာဋ္ဌံ	၂၂၅
ကင်္ခါ	၃၀
ကဋ္ဌိကံ	၁၉၂၊၂၅၇
ကဏ္ဍော	၂၆၉
ကဏ္ဌဝတ္ထုနိ	၁၇၂
ကတဘဏ္ဍံ	၁၆၆
ကထိတော	၁၆၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[က]	
ကထိနသုစိ	၃၀၉
ကနကသိခရီ	၂၆၇
ကပ္ပကောလဟလံ	၁၇၁
ကပ္ပိတကေသမဿု	၄၃
ကဗရက္ခိန်	၂၄၆
ကမနီယာနိ	၁၀၆
ကမ္မေတ္ထာ	၂၉၄
ကမ္မပရိယောသာနံ	၂၇၄
ကမ္မဘင်္ဂံ	၂၆၇
ကမ္မဝိဝဋ္ဋေန	၁၈၆
ကမ္မသဇ္ဇာ	၂၄၃
ကမ္မာဝရဏေန	၂၃၇
ကရဏာ	၃၄၄
ကရဏာသီတလံ	၂
ကရဏာသီတလဟဒယော	၂
ကလျာဏံ	၁၄၀
ကဋ္ဌာရပိင်္ဂလော	၂၆၄
ကာဏော	၁၉၅
ကာမံ	၂၁၆
ကာမဂေဓော	၁၉၉
ကာမဒုက္ခံ	၃၂၄
ကာမယာနသ	၇၆
ကာမရူပနီတာ	၈၃
ကာမော‌ဃော	၄၅
ကာယဝိဇ္ဇမ္ဘနာ	၇၉
ကာရဏော	၁၀၇
ကာရဏံ	၂၃၉
ကာရဏာသုဒ္ဓိံ	၂၀၆
ကာရယေ	၁၀၇
ကာလယုတ္တံ	၂၆၆

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[က]	
ကာလာ	၆၆
ကာလိကေ	၈၄
ကာသိကစန္ဒနံ	၁၈၂
ကာသိဂါမေ	၁၇၈
ကိစ္ဆံ	၂၆၆
ကိစ္ဆဃနတာ	၂၇၁
ကိစ္ဆဇာတာ	၃၃၅
ကိလန္တပရိဝတ္တနံ	၂၆၅
ကိလမတိ	၂၇၅
ကိလာသုဘာဝေါ	၂၆၇
ကိလေသနိဗ္ဗာနေန	၄၉
ကိလေသပါသေန	၂၀၄
ကိလေသဝဋ္ဋတော	၂၈၃
ကိလေသဝူပသမံ	၃၁၇
ကိလေသသေနံ	၂၂၀
ကိလေသသေနာ	၂၅၀
ကိသံ	၉၈
ကုဋ္ဌိတ္တာ	၂၅၅
ကုဏပမှိ	၃၄၂
ကုဏီ	၁၉၅
ကုဒိတာဝိလစိတ္တာ	၃၃၀
ကုမာရိဝဏ္ဏသတံ	၂၂၀
ကုမ္မဂ္ဂေါ	၁၇၃
ကုလပဝေဏိံ	၈၁
ကူဠာနိ	၁၀၀
ကူဠော	၁၇၈
ကေဝလံ	၂၄၁
ကေဝလကပ္ပံ	၄၃
ကေဝလီ	၄၃
ကောဋိသမ္မဇ္ဇနိယာ	၃၀၁

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဂ]	
ကောဏ္ဍကောဏ္ဍော	၁၆၇
ကောဓဝသေ	၃၄၃
ကောပန္ဟကော	၁၀၈
ကောသဇသံသိဒနံ	၂၇၂
ကောသလိကာ	၂၀၆
[ခ]	
ခဏ္ဍော	၁၉၅
ခဏော	၃၁
ခတ္တိယော	၇၈
ခနိတ္တာ	၂၁၉
ခန္ဓပဓိသု	၂၀၆
ခယာဠုန	၁၆၄
ခယာဘိရုကော	၁၀၄
ခါဒန္ဟာ	၂၉၃
ခါရိဘာရော	၂၆၂
ဒိတ္တာသရဝေဂေန	၉၉
ဒိပံ	၁၇၈
ဒိယျန္တိ	၂၅၀
ဒီရံ	၂၆၉
ဒီရနိကာ	၂၇၅
ခုရဂ္ဂေ	၂၂၄
ခေတ္တကောဋိံ	၂၇၃
ခေမံ	၁၇၉
ခေမတ္တံ	၂၁၁
ခေမတ္တာ	၂၇၃
[ဂ]	
ဂဂနတလံ	၂၆၇
ဂဂေယျကော	၂၄၃
ဂဏ္ဌိနိံ	၆၉

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဂ]	
ဂတတ္တာ	၂၄၂
ဂတမလံ	၁၀
ဂတိယော	၆၊၂၇၂
ဂတ်ဝိမုတ္တံ	၆
ဂန္ဓတိ	၃၂၇
ဂန္ဓေ	၂၅၈
ဂန္ဓမက္ကာလမာဠေ	၂၆၆
ဂန္ဓမဒု	၃၁၇
ဂန္ဓာရမ္ဗဏံ	၃၀၅
ဂန္ဟာရသ္မိံ	၃၀၆
ဂမနဘာဝံ	၃၀၁
ဂမ္ဘီရသဘာဝေ	၂၇၉
ဂမ္ဘီရော	၂၂၉
ဂရု	၃၃၃
ဂဝစ္ဆိဝိဒ္ဓံတံ	၃၀၉
ဂဟိတော	၃၁၂
ဂါမဏိကာ	၁၅၈
ဂါယနေန	၂၅၉
ဂါရဝယုတ္တော	၃၃
ဂါဝေါ	၁၃၆
ဂါဟာပေသိ	၂၂၆
ဂိလဝိသော	၂၄၆
ဂိလိ	၁၄၉
ဂိဝပဿမာနိ	ဂ၁
ဂုဏနေမိတ္တကေဟိ	၃၄၁
ဂုယ္ဟသ	၁၂၉
ဂုဠ်ဆံ	၄၆
ဂေလညဇာတံ	၃၃၆
ဂေါတ္တစရဏံ	၂၅၈
ဂေါယူသံ	၂၄၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဃ]	
ဃဉ္ဇေန္တိ	၂၉၉
ဃဋ္ဌဝဝသေန	၉၉
ဃန္ဒေတာရံ	၁၀၆
ဃနံ	၂၂၅
ဃရမေသိနော	၃၂၇
ဃာသမာမိသံ	၂၀၇
[စ]	
စက္ကဝတ္တိဝတ္တံ	၂၉၀
စက္ခုမ	၂၁၇
စတုနိကာယိကော	၆၃
စတုပစ္စယသန္တောသော	၁၄၅
စတုရင်္ဂိနီ	၁၀၆
စတုသစ္စဗုဒ္ဓေါ	၆၉
စရဏာနိ	၂၄၀
စရတိ	၂၉၇
စာဂေါ	၃၂၇
စာတုယာမာ	၁၆၇
စာပလ္လေန	၁၅၀
စိတ္တံ	၉၃
စိတ္တကာရာ	၀၅
စိတ္တဝေါသဂ္ဂေန	၃၂၄
စိတ္တာနန္တရံ	၀၅
စိန္တာမဏိဝိဇ္ဇော	၁၇၁
စိရဋ္ဌိတတ္တံ	၁၇
စိရသံ	၂၉၂
စုန္ဒောန္တော	၃၂၀
စုမ္ဗဋာ	၃၃၀
စေတိယာ	၃၃၉

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဆ]	
ဆဋ္ဌိတကာ	၁၅၀
ဆကပ္ပဝံ	၂၁၂
ဆဒ္ဒန္တာဘဝနေ	၂၉၂
ဆမာသိကံ	၁၇၉
ဆဝဒုသကံ	၂၉၅
ဆာတကဒုတ္တိကာ	၃၁၄
ဆိန္နန္တော	၆၇
ဆိန္နိ	၀၉
ဆိန္နိတေ	၁၆၇
ဆေဇ္ဇံ	၁၀၄
ဆေတံ	၂၉၀
ဆေတ္တာ	၁၈၃
ဆေဒကံ	၂၇၃
ဆေဒနံ	၂၇၃
[ဇ]	
ဇဂ္ဂန္တော	၂၀၉
ဇဏ်သတံ	၉၉
ဇဋာပဥ္ဇသ	၂၅၇
ဇနတံ	၂၄၉
ဇနေ	၂၁၇
ဇနေတော	၂၄၀
ဇန္တုနော	၇၆
ဇရာဇိဏ္ဏာ	၁၉၆
ဇရာတုရော	၂၉၇
ဇလမာနံ	၂၆၇
ဇလမာန	၂၁၇
ဇာတိ	၂၅၀
ဇာတိဥဏ္ဏာ	၃၀၆
ဇာတိကွယော	၂၅၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဇ]	
ဇာတိမဟလ္လိကာ	၁၉၆
ဇာတိယာ	၂၅၈
ဇာနာတိ	၇၁
ဇာနိကတာ	၂၅၅
ဇာလိနီ	၉၁
ဇာလေမိ	၂၆၂
ဇိရတိ	၁၈၅
ဇိဝိတံ	၆၃
ဇိဝိတာဘိရကော	၁၀၄
ဇုဟတိ	၂၆၁
ဇေတော,	၄၁
ဇောတိ	၁၉၄
ဇောတိဋ္ဌာနံ	၂၆၂
[ဈ]	
ဈာနနိကန္တိ	၆၅
ဈာနသုခံ	၆၅
ဈာနသုခေန	၂၄၅
ဈာနဿာဒေါ	၆၅
ဈာယန္တော	၂၂၀
[ဉ]	
ညာဏဇောတိ	၂၆၂
ညာဏထာမော	၁၀၂
ညာဏာလောကော	၉၆
ညာတပရိညာ	၀၇
[ဋ]	
ဋပေတွာ	၁၃၇
ဋာနံ	၂၃၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဌ-ဒ]	
ဌိတိ်	၁၃၀
ဍယှမာနော	၁၅၃
ဎေန္တိ	၂၂၆
[တ]	
တက္ကာသော်တံ	၁၄၀
တနုကဿ	၁၀၅
တနုယာ	၀၁
တန္တိမနတာ	၇၉
တပံ	၂၀၂
တပေါကမ္မံ	၂၅၀
တပေါဂုဏံ	၁၅၃
တပေါဓိဂုဏ္ဍာယ	၁၆၇
တပ္ပဋိပက္ခံ	၃၂၄
တဗ္ဘာဝံ	၃၀၇
တမပရာယဏော	၁၉၄
တမော	၃၁၉၄
တရေယျ	၇၁
တသာ	၂၄၁
တာပေယျ	၂၀၇
တာလဿာယံ	၁၅၉
တာဝတိ်ံသံ	၇၄
တာဋိတာနံ	၃၀၃
တိကိစ္ဆံ	၂၅၆၊၃၃၃
တိဏဓိဇာနိ	၂၄၀
တိတ္ထိယာ	၁၄၀
တိလကာဟတာ	၂၆၄
တိလဝါဟော	၂၄၀
တိသာခံ	၂၁၅
တိရယိတ္ဝာ	၁၆၄

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဒ]	
ဒိဋ္ဌောဃတရဏံ	၃၂၄
ဒိဗ္ဗဝိဟာရော	၄၀
ဒိဗ္ဗော	၄၀
ဒိဃဝါပိစေတိယံ	၃၃၂
ဒုက္ကရကာရိကာ	၂၀၁
ဒုဂ္ဂတာ	၁၅၇
ဒုဋ္ဌာနံ	၃၃၆
ဒုဋ္ဌော	၁၃၀
ဒုတိယဘာဂေ	၂၆၆
ဒုတ္တိတိကံ္ခ	၈၀
ဒုပ္ပညာ	၂၃၇
ဒုဗ္ဗဏ္ဏော	၁၉၄၊၃၄၃
ဒုဗ္ဘေါ	၂၀၇
ဒုဘ္ဘေဇနံ	၃၁၃
ဒုရနုဂမနော	၁၀၂
ဒုဿနံ္ခ	၃၀၁
ဒုဿာဝုဓံ	၃၂၀
ဒေဝဒုန္ဒုဘိ	၂၁၁
ဒေဝပုတ္တော	၁၄၂
ဒေဟနိက္ခေပနံ	၈၃
ဒေါဏသ	၁၈၅
ဒေါသဂရု	၁၀၈
ဒေါသဘာဝံ	၂၈၆
ဒ္ဝင်္ဂုလကပ္ပေါ	၄၃
ဒ္ဝါရပါလရူပကာနိ	၃၃၅
ဒ္ဝိစက္ခု	၃၂၃
[ဓ]	
ဓနဇာနိ	၁၀၀
ဓနဥ္ဇာနိဂေါတ္တော	၂၅၄
ဓမမာနဿယ	၂၀၆

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[တ]	
တိရေတိ	၈၇
ကုဏ္ဍော	၁၅၈
တုလယိတ္ထာ	၁၆၄
တေရသိယာဝိ	၃၁၂
တေဝိဇ္ဇာဒိဘာဝံ	၂၉၁
[ထ]	
ထက္ကိလသေယျာ	၂၉၅
ထဒ္ဓါ	၂၇၈
ထာမဂတော	၃၀၁
ထာဝဂပက္ခမေဝ	၂၄၁
ထာဝရာ	၂၄၁
ထိရံ	၂၄၁
ထုလ္လဖုသိတကေ	၆၅
ထူဏံ	၁၇၉
ထေရဝံသပဒီပါနံ	၁၇
ထေရော	၂၇၇
[ဒ]	
ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိံ	၂၆၅
ဒဒ္ဒလ္လမာနာ	၂၂၂
ဒဗ္ဗဇာတိကော	၂၀၃
ဒမော	၇၀၊၃၂၀
ဒသော	၂၄၂
ဒဠ္ဍဓမ္မော	၁၅၉
ဒါနံ	၁၅၆
ဒါနဒါသော	၁၅၆
ဒါနပတိ	၁၅၆
ဒါရု	၂၆၂
ဒါရုသာကံ	၂၂၄
ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ	၂၇၃

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဝ]	
ဓမ္မံ	၁၀
ဓမ္မစက္ကံ	၂၃၇
ဓမ္မစရိယာ	၁၉၉
ဓမ္မနေတ္တိ	၃၀
ဓမ္မန္တေဝါသိကာ	၂၇၉
ဓမ္မလဒ္ဓါ	၁၀၄
ဓမ္မဝိနယော	၀၅၊၀၆
ဓမ္မသာရိ	၂၆၃
ဓမ္မာဘိသမယော	၂၃၆
ဓမ္မိကံ	၂၀၀
ဓမ္မိကော့ဟိ	၃၄၁
ဓမ္မော	၁၀၊၃၂၇
ဓရတိ	၂၉၄
ဓာဝတိ	၃၂၂
ဓိတိ	၃၂၇
ဓိတိယာ	၂၆၀
ဓုတဓမ္မာ	၁၀
ဓုတပါပေါ	၁၆၇
ဓုရဝိဟာရေ	၁၉၉
ဓူမကဋ္ဌဆ္ဆု	၂၄၀
ဓူမဝလာဟကာ	၂၁၉
ဓူမာယိတတ္တံ	၂၁၉
ဓောရယှံ	၂၇၃
[န]	
နန္ဒနာ	၇၆
နန္ဒနေ	၇၄
နန္ဒိယံ	၂၇၇
နန္ဒိဘဝေါ	၆၁
နမုစိ	၂၀၁

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[နံ]	
နရဒေဝါနံ	၇၅၊၃၀၁
နရမရာ	၄
နရော	၉၃
နဝဒ္ဓါရံ	၉၇
နဝေါ	၈၅
နာနာနယနိပုဏံ	၂၂၊၂၃
နာသဝံသေ	၂၂၆
နိက္ကမဝိရိယံ	၂၅၀
နိက္ခံ	၁၆၆
နိဂ္ဂဟမုခေန	၄၆
နိစယံ	၁၇၇
နိစ္ဆကပ္ပံ	၄၃
နိစ္စာနုဗန္ဓါ	၂၁၄
နိဒါနံ	၂၀
နိဒ္ဒါနံ	၂၇၃
နိဒ္ဒါသာယ	၂၀၈
နိဒ္ဒမိတုံ	၁၅၂
နိဓာနံ	၉၇
နိပကာ	၁၅၀
နိပတန္တောနံ	၁၃၆
နိပုဏော	၂၃၀
နိပ္ပရိဘောဂေါ	၂၇၇
နိပ္ပိဋ္ဌတုကာမော	၂၄၂
နိပ္ပေါထေန္တော	၁၉၉
နိပ္ဖတ္တိ	၁၃၀
နိပ္ဖတ္တိတောဇမေဝ	၂၆၁
နိပ္ဖာနံ	၀၁
နိပ္ဖာနပ္ပတ္တိယာ	၂၀၀
နိပ္ဖာပနံ	၂၀၄
နိပ္ဖဿေဝနသ	၂၅၆

ပဒါနုက္ကမော	ဗိဉ္ဇကော်
[ပ]	
ပစ္ဆိမဒိသာတတော	၂၀၈
ပစ္ဆိမော	၃၁၃
ပစ္ဆိယဝေကလ္လေန	၂၂၇
ပစ္ဆိယာကာရဒေဝသနာ	၁၈
ပစ္ဆိယိကော	၁၉၉
ပစ္ဆိဝေက္ခတိ	၂၉၄
ပစ္ဆာဟာရံ	၃၁၂
ပစ္ဆိကဗုဒ္ဓေါ	၆၉
ပစ္ဆိကဖြဟ္မာ	၂၄၅
ပစ္ဆေတိ	၉၁၊၂၈၀
ပဇ္ဇိမန္တော	၃၃၁
ပဇ္ဇုပသာဒေဟိ	၂၁၉
ပဇ္ဇဝဏ္ဏံ	၃၁၅
ပညာ	၈၈
ပညာဇိဝိ	၁၃၆၊၃၂၃
ပညဲ့ပဇ္ဇောတဝိဟတံ	၃
ပညာပဇ္ဇောတော	၃
ပညာသက်္ကနနိဿယော	၁၈
ပဋိဂန္တုံ	၃၀၁
ပဋိဂန္ဒာ	၂၈၀
ပဋိဂါဓပုတ္တာ	၃၀၂
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ	၂၃၀
ပဋိဇိဿဉ္စာ	၂၃၁
ပဋိဘာနံ	၂၈၉
ပဋိလဘိ်သု	၁၄၇
ပဋိလိနသေဋ္ဌော	၁၄၇
ပဋိလောမသဒ္ဒါ	၃၀၂
ပဋိဝိဒ္ဓဂဏ်ောန	၂၁၀
ပဋိဝိဒ္ဓေါ	၂၂၉
ပဋိသံယုတ္တ	၃၃၂

ပဒါနုက္ကမော	ဗိဉ္ဇကော်
[နံ]	
နိဗ္ဗုတိ်	၃၂၂
နိဗ္ဗုယ္ဟာမိ	၄၇
နိဗ္ဗေဇနီယာ	၂၁၉
နိဗ္ဗေဓိကာ	၁၆၅
နိမောက္ခော	၆၁
နိမ္မထိတံ	၃၃၄
နိမ္မဒ္ဒေါ	၁၃၆
နိယာမော	၂၉၆
နိရဂ္ဂဠော	၁၈၀
နိရတ္ထကံ	၂၆၁
နိရန္တော	၂၇၉
နိဝိဋ္ဌော	၂၀၃
နိဝေသေသိ	၂၂၆
နိသေဓေတိ	၈၁
နိဟတော	၂၀၂
နိစကေသန်္တံ	၂၆၀
နိယန်္တော	၆၉
နိဟရ	၁၄၈
နေတ္တာနိ	၁၁၂
နေယျော	၂၃၆
နေသာဒါ	၁၉၄
နေပက္ကေန	၂၈၃
[ပ]	
ပကဋ္ဌကော	၂၇၅
ပက္ကန္တော	၂၇၄
ပက္ခဟတော	၁၉၅
ပက္ခော	၂၅၅
ပဂဗ္ဘာ	၁၃၇
ပက်ဇာတံ	၉၇

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော်
[ပ]	
ပဋိသံဝေဒေန္တော	၂၉၆
ပဋိသလ္လိနော	၂၆၆
ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ	၂၀
ပဌမာလိန္ဒေ	၃၃၀
ပဌမုပ္ပတ္တိကာ	၉၈
ပဏီတော	၂၃၀
ပတ္ထိတဝေဒနိယော	၂၃၀
ပတ္ထိတော	၁၆၁
ပတိဋ္ဌပေါမာဏော	၂၉၃
ပတိဋ္ဌဟန္တော	၃၀၀
ပတိဋ္ဌာ	၉၉
ပဓာနသယရဟိတော	၂၃၈
ပဓာန်ဘဒ္ဒကွသ	၀၅
ပတ္တိ	၃၁၂
ပတ္ထေန္တိ	၂၄၂
ပထာဝိနော	၁၅၇
ပဒပရမော	၂၃၆
ပဒမျဉ္ဇနမဓုရတာ	၂၀၄
ပဒဝဏ္ဏနာ	၃၂၀
ပဒဝိဘာဂဝေါ	၂၁
ပဒဝီတိဟာရော	၃၁၆
ပဒါလေတိ	၂၇၁
ပဒီပေယျ	၁၉၅
ပဒုဒ္ဓါရော	၃၂၀
ပဒုမိနိယံ	၁၁၁
ပဓာနံ	၂၀၃
ပဓာနိကော	၀၂
ပန္နဘာရ	၃၄၀
ပပဉ္စသဒ္ဒါ	၀၀
ပပါ	၁၉၀

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋ္ဌင်္ကော်
[ပ]	
ပပ္ပါယျ	၀၁
ပဗ္ဘင်္ဂတုံ	၆၉
ပဗ္ဘဇိတံ	၂၉၀
ပဗ္ဘဇိတ္ဝာ	၂၆၅
ပဘာသဝဏ္ဏော	၁၆၀
ပမတ္တမန္ဓ	၂၀၁
ပမတ္တော	၃၂၄
ပမာဒတာ	၆၀
ပမာဒေါ	၁၀၁
ပမုခေါ	၃၄၁
ပမုဿိတ္ဝာ	၂၄၂
ပမေတုံ	၂၄၅
ပမောက္ခော	၆၁
ပရမတ္ထတော	၂၂၇
ပရမမလံ	၃၂၅
ပရလောကံ	၂၃၅
ပရမဝိဝေကံ	၂၉၇
ပရာဇိတော	၃၃၁
ပရိကိရေယျုံ	၂၀၂
ပရိက္ခယာ	၂၀၇
ပရိဂ္ဂဏှမာနော	၂၀၃
ပရိဂ္ဂဏှာတိ	၁၆၂
ပရိဂ္ဂဟော	၁၉၄
ပရိဇိရတိ	၂၀၃
ပရိဏာတကာလံ	၃၀၇
ပရိဏ္ဏာဒါနံ	၁၀၃
ပရိပက်ကံ	၃၀၇
ပရိပုဏ္ဏာပဒါနံ	၃၂၉
ပရိပ္ပဓေ	၉၀
ပရိပ္ပဓေါ	၁၄၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ပ]	
ပါရံ	၇၁
ပါရဂါမိနော	၂၁၉
ပါသာဒိကံ	၂၁၆
ပါသာဒိကကမ္မဋ္ဌာနံ	၃၀၄
ပါသေန္တိ	၁၈၀
ပါသေ	၂၂၇
ပါဟုနကာနိ	၂၁၁
ဝိဋဋကသမ္ပဒါနံ	၂၄၉
ဝိဒဟနံ	၁၇၇
ဝိသန္တော	၁၉၉
ဝိသာစယကဿယောနိယာ	၃၁၄
ဝိဟေန္တိ	၂၄၂
ဝိတိအာလောကော	၃၁၆
ဝိဋ္ဌကာ	၂၄၇
ပုက္ကုသော	၁၉၄
ပုညံ	၁၄
ပုညကမ္မော	၂၄၂
ပုညဓာရာ	၁၉၉
ပုညပစ္စယနိဗ္ဗတ္တော	၃၁၄
ပုတ္တိမော	၇၆
ပုထုဒ္ဓိသော	၃၄၀
ပုဗ္ဗစေတနံ	၆၅
ပုဗ္ဗဒေဝါ	၃၁၄
ပုဗ္ဗုပ္ပန္နပစ္စယဝိပတ္တိ	၁၉၅
ပုရာဏံ	၁၉၃
ပုရိန္ဒဒေါ	၃၁၇
ပူရေတုံ	၂၁၆
ပေတလောကော	ဂ၂
ပေသိတတ္တော	၂၃၉
ပေသေတွော	ဂ၉

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ပ]	
ပဗ္ဘာဝိတတ္တာ	၃၂၃
ပရိဘောဂပါတိ	၂၀၆
ပရိမဋ္ဌိတံ	၂ဂ၇
ပရိယန္တကာရိတံ	၁၀၇
ပရိသံ	၃၂၉
ပရိုဠကန္ဓော	၁ဂ၁
ပဝေဇမာနာနံ	၁၃၆
ပဝတ္တပစ္စယဝိပတ္တိ	၁၉၅
ပဝယ္ဟ	၄၆
ပဝါရဏာ	၂ဂ၉
ပဝိဋ္ဌ	၂ဝ၉
ပဝိဝေကိယံ	၁၆ဂ
ပသက္ကိယ	၃ဝဝ
ပသဏ္ဌော	၂၆၃
ပသဝေါ	၂၆၉
ပသီဒန္တိ	၂၂၇
ပါကဋာ	၁၇ဝ
ပါဇနံ	၂၇၂
ပါဋိဂဗီတမ္ဗံ	၁ဂ၉
ပါဋိယေက္ကံ	၂၇၆
ပါဋိဟာရိယံ	၂၃
ပါဋိဟာရိယပက္ခ	၃၁၂
ပါတိသတေဝိ	၂၆၁
ပါဒဃဋ္ဋကံ	၂၉၃
ပါပဂရဟီ	၁၆၅
ပါပါ	၁ဂ၆
ပါပါနိ	၂ဂ၇
ပါဖိကံ	၁၄ဝ
ပါဖိမာ	၂ဝ၁
ပါဖိယော	၂၅၆

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇက်ော
[ပ]	
ပေဟိ	၂၁၉
ပေါဋ္ဌကီတ္ထလံ	၂၂၂
ပေါဏ္ဍကာရာ	ဂ၅
ပေါရာဏာ	၂ဂဂ
ပေါရိသာ	၂ဂဂ
[ဖ]	
ဖန္ဒတိ	၂ဂ၅
ဖလရသံ	၃၂၂
ဖလေယျ	၂ဝ၆
ဖာလံပါစနံ	၂ဂ၂
ဖာလံလေတိ	၂ဂ၂
ဖုဋ္ဌော	၁၆ဂ
ဖုလ္လိတကောကနဒံ	၂ဂဂ
ဖေဏုဋ္ဌေဟကံ	၁ဂ၉
[ဗ]	
ဗန္ဓစရာ	၂ဝ၃
ဗန္ဓစရော	၂၄၃
ဗန္ဓေါ	၁ဝ၆
ဗလဝပ္ပသာဒေါ	၃၁၆
ဗဟုဘက်ံ	၁ဂ၂
ဗဟုဘေရဝေ	၂ဂ၉
ဗာလတာဃ	၁၆ဝ
ဗာလဗလံ	၃၃၃
ဗာဟိတ္တာ	၂ဂဝ
ဗာဠိဝိရိယော	၂၉၃
ဗိမ္ဗံ	၂၂ဂ
ဗိဠိဗိဠိကာ	၃ဝဝ
ဗိဇံ	၂ဂ၅
ဗိဇကိစ္ဆကရဏတော	၂ဂဝ

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇက်ော
[ဗ]	
ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ	၁ဂ၁
ဗုဒ္ဓန္တရေ	၂ဂဂ
ဗုဒ္ဓဘာဝံ	၁ဝ
ဗုဒ္ဓဝိထိ	၁၁၂
ဗုဒ္ဓသုဗောဓိတာ	၃၂ဂ
ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါ	၁၅
ဗုဒ္ဓေါ	၉
ဗောဇ္ဈာ	၁၅၃
ဗောဓော	၂ဝ၂
ဗျာဓယိသန္တိ	၂ဂ၂
ဗြဟ္မစရိယံ	၂၄၉
ဗြဟ္မဇာဏကောဝ	၃၄၁
ဗြဟ္မဒွာနံ	၂၄၁
ဗြဟ္မဝိဟာရာ	၄ဝ
ဗြဟ္မဝေဌနံ	၂၆၅
ဗြဟ္မာ	၂၄၂
ဗြာဟ္မဏသစ္စာနိ	၃၂၂
ဗြာဟ္မဏော	၄၉
ဗြဟ္မာဟေန္တိ	၃၂၃
[ဘ]	
ဘဇမာနာ	၂၄၁
ဘဒ္ဒိကာ	၆၉
ဘယံ	၆၅၊ ၂၁၁
ဘယဒွေန	၁၆၄
ဘဝံ	၁၄၄
ဘဝသံယောဇနံ	၁ဂ၅
ဘာဏုမာ	၂၉၅
ဘာရာ	၁ဂ၅
ဘာဝေတ္ဝာ	၁ဝ၊ ၂၄၁
ဘာဝေန္တော	၆ဂ

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဘ]	
ဘိံသနကော	၂၅၃
ဘိက္ခသိ	၈၃
ဘိက္ခာစာရံ	၂၆၇
ဘိဇ္ဇတ္ထာ	၂၅၅
ဘိဇ္ဇယတေ	၂၀၇
ဘိသံ	၂၉၃
ဘုဿန္တာ	၂၇၇
ဘူတဗလိကမ္မံ	၂၄၀
ဘူတဘဗ္ဗာနံ	၂၄၂
ဘူမိဝါသိနော	၃၄၀
ဘေရဝံ	၂၁၁
ဘေရဝါ	၂၀၆
ဘောဇိဿိယံ	၁၄၁
[မ]	
မင်္ဂီတော	၃၀၅
မဂ္ဂစောရော	၂၄၂
မဂ္ဂေန	၃၃၉
မဃဝါ	၃၃၇
မစ္ဆုဓေယျံ	၇၁၊၁၀၆
မစ္ဆုပထေ	၃၁၉
မဏိဝမ္မံ	၁၁၂
မဏ္ဍံ	၃၀၇
မဏ္ဍလဂ္ဂခဋ္ဌံ	၂၅၄
မဏ္ဍကံ	၁၄၉
မဒုရတရံ	၁၃၆
မနာပံ	၁၈၃
မနာပကာယိကာ	၃၀၁
မနာပနိပ္ဖတ္တိတံ	၁၈၃
မနုဿကပဏ္ဏော	၃၃၈

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[မ]	
မနုဿကာရညတံ	၃၃၀
မနုဿပေတော	၇၆
မနုဿဒလိဒ္ဓါ	၃၃၀
မနုဿနေရယိကော	၇၆
မနုဿဘူတော	၃၃၇
မနော	၂၇၁
မနောသိသေန	၂၇၁
မန္တာနံ	၃၀၂
မန္တာဝစနံ	၂၈၆
မန္တာဝစနဝသေန	၂၈၈
မန္တိသု	၃၈၁
မန္တေတွာ	၁၀၈
မန္ဒဘာဝေန	၂၀၉
မယတာ	၉၅
မဟဂ္ဂတော	၁၀၃
မဟတိယာ	၈၆
မဟတ္ထာ	၃၃၀
မဟာဒုဗ္ဘိက္ခေ	၃၁၃
မဟာတမေ	၂၀၂
မဟာဒါနံ	၁၀၃
မဟာပညော	၁၆၁
မဟာပဋိဂ္ဂဟကံ	၃၃၂
မဟာပါပါနိ	၃၃၄
မဟာဗြဟ္မာ	၂၄၂
မဟာသမယော	၃၁
မဟောဃေ	၁၅၂
မာတိယာ	၁၆၈
မာတုလာနိ	၃၃၆
မာနသံ	၂၁၇
မာနသော	၂၁၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[မ]	
မာပေတ္ဝာ	၄၂
မာရပဂ္ဂိကော	၃၀၈
မာရဝိသ္ဟကာနိ	၂၁၉
မာရသေနမထနော	၁၃
မာရိသော	၄၄
မာရေတိ	၂၀၁
မိဂဝံ	၃၁၉
မိဂေါ	၃၁၉
မိဆ္ဆာမဏ္ဍေါ	၁၇၃
မိတ္တာသဆ္ဆဝံ	၁၀၀
မိတ္တာဒေ	၁၈၆
မိလာတံ	၉၈
မုခရာ	၁၃၇
မုဆ္ဆစေတနံ	၆၅
မုဒုံ	၂၂၀
မုဒ္ဓဝေဒိကာ	၃၃၂
မုဋ္ဌာလံ	၂၉၃
မောက္ခော	၃၁၃
မောစေတိ	၂၂၇
မောစေတ္ဝာ	၃၃၃
မောသဝဇ္ဇံ	၂၆၂
မောဟော	၃
[ယ]	
ယက္ခသ	၃၀၆
ယက္ခော	၃၄၁
ယဇန္တောနံ	၃၃၉
ယဇမာနသ	၂၇၆
ယညော	၂၆၁
ယထာပရိသံ	၃၁၄

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ယ]	
ယဏာဘူတဉ္ဉဏံ	၂၇၃
ယသဒါယကံ	၁၀၁
ယသသာ	၄၂
ယာဂေါ	၁၈၀
ယုတ္တယောနံ	၂၁၄
ယုဒ္ဓေသိ	၃၃၀
[ရ]	
ရဇဓံ	၃၃၁
ရဏာ	၂၄၅
ရတနံ	၁၄
ရတိံ	၂၈၃
ရတ္တရတ္တာ	၁၈၁
ရထကာရာ	၁၉၄
ရထသဒ္ဒေါ	၃၃၄
ရထသန္ဓီတော	၃၃၁
ရထိကံ	၃၁၇
ရမန္တိ	၂၃၀
ရသံ	၂၆၉
ရာဂဋ္ဌာနိယံ	၂၈၄
ရာဂဒေါသာနုဂတေဟိ	၂၃၂
ရာဂသင်္ခေါ	၆၈
ရာဇုဿော	၁၇၁
ရုက္ခလဋ္ဌိ	၂၇၁
ရုပ္ပတိ	၇၆
ရုပ္ပတော	၂၉၈
ရုပ္ပမာနော	၁၅၂
ရုပ္ပိ	၁၅၂
ရူပကာရာ	၈၅
ရူပရသာ	၃၂၂

ပဒါနုက္ကမော	ဗိဉ္ဇကော်
[ရ]	
ရူပဝဿေန	၂၄၅
ရောဟိတမိဂံ	၂၉၈
[လ]	
လကုဏ္ဍကော	၁၉၅
လဒ္ဓေါကာသော	၁၆၀
လာမကဇနံ	၃၄၅
လာမကတရော	၃၀၃
လာမကာ	၂၆၄
လိပ္ပတိ	၂၀၃
လုနနံ	၂၇၃
လေဿော	၄၃
လောကသန္နိဝါသော	၇၀
လောကာနုကမ္ပကာ	၁၄၀
လောကာမိသံ	၆၅
လောမဟံသနကော	၂၅၃
လောဟမုခော	၁၀၃
လောဟပါသာဒေ	၁၁၂
[ဝ]	
ဝဂ်ဂိသော	၂၉၂
ဝစီသစ္စံ	၂၆၃
ဝဇ္ဇီဘူမိယာ	၂၉၉
ဝဇ္ဇေတ္ထာ	၁၀၇
ဝဇ္ဇဘယတော	၂၄၉
ဝမိုတာ	၂၁၄
ဝဏ္ဏဂန္ဓဇ္ဈာယ	၁၀၂
ဝဏ္ဏဘဏနံ	၂၀၄
ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနေန	၁၀၂
ဝဏ္ဏေန	၄၂

ပဒါနုက္ကမော	ဗိဉ္ဇကော်
[ဝ]	
ဝဏ္ဏော	၄၂
ဝတသီလဝတ္တံ	၂၄၃
ဝတ္ထုကတာ	၂၁၄
ဝဓေယ	၁၆၀
ဝမိတ္တာ	၁၃၅
ဝနကမ္မိကော	၂၇၀
ဝနမာလပရိက္ခိတ္တံ	၂၄၀
ဝနိဗ္ဗကာ	၁၅၇
ဝန္ဒနာမယံ	၁၄
ဝမ္မိကမက္ခိကာ	၃၃၀
ဝယံ	၂၉၅
ဝယောဂတံ	၂၇၇
ဝယောဂဏာ	၆၆
ဝယောဂုမှာ	၁၉၆
ဝယ္ဟမာနော	၂၆၂
ဝရော	၁၅
ဝဝတ္ထိတေသု	၂၂၀
ဝသဝတ္တိ	၂၄၂
ဝသဝတ္တီ	၂၀၁
ဝသာနုဂါ	၂၀၃
ဝသိနော	၁၆
ဝသဂဏနာ	၂၄၀
ဝသဂ္ဂေန	၂၉၂
ဝသိတ္ထာ	၂၇၅
ဝဟန္တိံ	၂၇၃
ဝဠဝါယ	၂၄၉
ဝါစာ	၂၀၅
ဝါစာပေယျံ	၁၇၉
ဝါစေသိ	၃၄၃
ဝါဒိတာနံ	၃၀၃

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဝ]	
ဝါဟိယတိ	၂၇၃
ဝိကိဏ္ဏဝါစာ	၁၅၀
ဝိက္ကိယတိ	၃၁၅
ဝိက္ခီဏော	၃၀၁
ဝိက္ခေပဂတော	၃၀၁
ဝိဂတကာမသညော	၃၂၅
ဝိဂတဒေါသံ	၁၇
ဝိဂတမလော	၂၉၄
ဝိစာရဏော	၁၃၃
ဝိစိနန္တော်နံ	၂၅၁
ဝိဇဉ္ဇေယျ	၉၄
ဝိဇ်ံ	၂၉၅
ဝိဇ္ဇော	၂၄၀
ဝိဇ္ဇာယ	၂၀၄
ဝိညာပနိယော	၂၀၀
ဝိညူဟိ	ဂ၅
ဝိဋဋုဘံ	၁၇၀
ဝိတတံ	၂၂၅
ဝိတ္ထာရေန္တိ	၃၃၀
ဝိဒိတံ	၂၇၆
ဝိဓော	ဂဂ
ဝိဓာဝတိ	၁၂၉
ဝိဓုပိတာ	၉၅
ဝိနယဓရာ	၂၉၉
ဝိနာသံ	၇၃
ဝိနိစ္ဆယော	၁၇
ဝိနိဗန္ဓော	၃၀၁
ဝိနေတ္တာ	၂၇ဂ
ဝိန္ဒေယျာမ	၂၂၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[ဝ]	
ဝိပဋိတညူ	၂၃၆
ဝိပလ္လာသေန	၂ဂ၄
ဝိပဿန္တော်သ	၂၂၄
ဝိပုလော	၁၆ဂ
ဝိပ္ပါရဝန်္တံ	၃၄၀
ဝိဘဂ္ဂံ	၃၃၄
ဝိဘဇ်တွာ	၂၉၂
ဝိဘာဝယိတွာ	၁၆၄
ဝိမာနံ	ဂ၉
ဝိမာနေန	၁၄၉
ဝိမုတ္တိသုခံ	၂၉၆
ဝိရဇ်ဇန္တိ	၂၃၁
ဝိရာဂေါ	၃၀၃
ဝိရာဇိယ	၉၇
ဝိရူဠှိံ	၂၆၉
ဝိရောစတိ	၁၄၉
ဝိလိနတိပုသဒိသာ	၃၀၇
ဝိလိဝကာရကာ	၁၉၄
ဝိလုမ္ပန်္တိ	၁ဂ၆
ဝိလောပံ	၂၄၃
ဝိဝဋ္ဋမာနံ	၃၀၇
ဝိဝိစ္စတိ	၆၁
ဝိဝိတ္တတာ	၁၉၀
ဝိဝေကံ	၂၉၇
ဝိဝေကော	၆၁
ဝိသဏ္ဌတိ	၅၀
ဝိသဂိလိတော	၂၄၇
ဝိသတာ	၅၀
ဝိသပရိဘောဂေါ	၅၀

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဉ္ဇကော်
[ဝ]	
ဝိသဖလာ	၅၀
ဝိသမူလတာ	၂၀၇
ဝိသမူလာ	၅၀
ဝိသမေ	၇၀
ဝိသယော	၂၀၀
ဝိသာလာ	၅၀
ဝိသေနော	၂၄၁
ဝိဿဇ္ဇနံ	၃၀၄
ဝိဿဇ္ဇစာဂေါ	၃၃၇
ဝိဿာသံ	၁၆၇
ဝိဿုတ	၂၁၇
ဝိဿော	၂၀၀
ဝိဟတံ	၃
ဝိဟာရော	၄၀
ဝိဟေဋ္ဌေန္တိ	၁၇၄
ဝီတိနာမေတွာ	၂၆၆
ဝီတိဟရတိ	၂၅၅
ဝုဋ္ဌိံ	၂၃၉
ဝုဋ္ဌိံ	၂၆၉
ဝုသိတဝါသော	၁၄၁
ဝူပသမော	၂၅၃
ဝေဂံ	၁၄၉
ဝေဒါ	၂၆၁
ဝေဒေဟိ	၂၄၂
ဝေဒေဟိ	၁၈၆
ဝေနေယျသတ္ထံ	၂၉၁
ဝေပတိ	၃၃၆
ဝေပုလ္လံ	၂၆၉
ဝေဟာသံ	၂၈၃

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဉ္ဇကော်
[ဝ]	
ဝေါကိဏ္ဏော	၃၂၄
ဝေါသဂ္ဂဏ္ဌော	၂၈၉
[သ]	
သံကထာယ	၁၈၂
သံဃဘေဒါယ	၄၃
သံယောဇနာနိ	၆၇
သံဝရံ	၁၇၇
သံဝေဇေတုကာမာ	၂၉၇
သံသရံ	၂၀၃
သံဟာရိမေဟိ	၁၈၀
သကကိစ္စေ	၂၇၁;၂၇၂
သကေန	၂၄၆
သက္ကာ	၂၅၄
သက္ကော	၃၃၇
သက်မနာနိ	၁၉၈
သဒ္ဓါ	၈၈၊၂၀၀
သဒ္ဓါယကော	၈၈
သဂ်ါတိကော	၆၇
သဂ်ိတိ	၂၀
သစ္စေန	၃၂၂
သဏ္ဌိကတ္တာ	၁၀
သဇိတာ	၂၄၂
သဇိဝိနော	၁၄၁
သဏိကံ	၁၈၅
သဏ္ဌာနံ	၃၀၂
သတံ	၁၀၀
သတပုညလက္ခဏံ	၃၂၈
သတိပညာ	၂၁၆
သတိယာ	၃၁၆
သတ္တလုပကာယိကာ	၉၉

ပဒါနုက္ကမော	[သ]	ဝိဇ္ဇကော
သတ္တိသလ္လံ		၂၀၆
သတ္တမလံ		၁၃၉
သတ္ထော		၁၂၉
သတြိယာဂေါ		၁၈၀
သဒ္ဒန္တရံ		၁၁၁
သဒ္ဒရသော		၃၂၂
သဒ္ဒေါ		၃၁၉
သဒ္ဒမ်ံ		၁၀၀
သဒ္ဓသ		၃၂၇
သဒ္ဓါယိကော		၁၉၉၊၂၄၇
သနန္တနာ		၁၀၂
သညံနရာမရလောကော		၄၊၅
သနရာမရာ		၅
သနရာမရော		၄
သန္တိဋ္ဌယမာနော		၂၄၂
သန္တိဟနတာ		၂၇၁
သန္တာဝိတော		၂၂၆
သန္တာဝေါ		၃၁
သန္တိ		၆၆၊၃၂၇
သန္ထဒ္ဒိတုံ		၁၉၉
သန္ဓံ		၁၃၄
သန္နိဋ္ဌိကာ		၈၄
သန္နိဟိတော		၂၅၈
သပန္ထသ္မေ		၂၂၉
သပညော		၉၃
သပ္ပညေန		၁၈၂
သပ္ပကမ္မကမ္မယော		၂၂၇
သပ္ပညုဗ္ဘေါ		၆၉
သပ္ပသဒ္ဓိရသမထော		၂၃၁
သဗ္ဗိ		၁၀၀၊၁၇၆

ပဒါနုက္ကမော	[သ]	ဝိဇ္ဇကော
သမဇ္ဇံ		၃၀၁
သမဇ္ဇရာ		၃၄၂
သမဏကပ္ပေဟိ		၄၃
သမဏိသဒိသာ		၂၂၆
သမတိက္ကမေန		၃၄၁
သမနုအာဂတာ		၂၉၀
သမနုဂ္ဂဟီတံ		၂၇၀
သမနုညော		၅၀
သမန္ဓေသမာနာ		၂၇၂
သမယံ		၁၇
သမယပ္ပဝါဒကေ		၃၁
သမယော		၃၁
သမလေဟိ		၂၃၃
သမဝဓာနံ		၁၈၇
သမာဂမဋ္ဌာနံ		၃၀၉
သမာဒဟာနော		၂၆၂
သမာဓိယောတ္တံ		၂၇၁
သမာသေထ		၁၀၀
သမာဟိတာ		၁၄၅
သမိတပါပေါ		၁၅၉
သမိတာဝီ		၂၈၄
သမိန္ဓေါ		၈၂
သမုဂ္ဂတာ		၃၁၅
သမုဋ္ဌံ		၁၀၃
သမုဒ္ဒဝါဟိဇာ		၆၉
သမုပဗ္ဗူဠ္ဠော		၁၆၇၊၃၃၁
သမုလ္လပနဝါစာ		၂၈၅
သမူဟဃနတာ		၂၇၁
သမောဒဟံ		၈၁
သမောဓာနေတ္ထာ		၇၂

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[သ]	
သမောဟိတောသုဝိ	ဂ၅
သမ္မဇ္ဇတိ	၃၀၂
သမ္မတ္တိဘဝလောကော	၂၃၅
သမ္မယောဇေသုံ	၃၄၄
သမ္မရာယဟိတံ	၁၂၉
သမ္မရာယိကံ	၁၇၇
သမ္မဝက်ံ	၁ဂဖ
သမ္မသာဒလက္ခဏာ	၂ဖ၉
သမ္မသန္တာနံ	၂၅၉
သမ္မာဓေ	၁၄ဖ
သမ္မာမော	ဂဝ
သမ္မာရယုတ္တံ	၂၅၇
သမ္မာဒုတိ	၂၅၅
သမ်ံ	၁ဂဝ
သမ္မတာဥ်	၂၂၅
သမ္မန်ာ	၂၃ဝ
သမ္မုတိ	၂၂ဂ
သမ္မေယျုံ	၁ဝဂ
သမ္မောဒိတံ	၁ဖ၉
သယံစရဒိဝသေ	၂၁၂
သရဏံ	၁၇၄
သရတိ	၂၇၂
သရာ	၇၇
သရီရပ္ပဘံ	၂ဖ၇
သလ္လဝိဒ္ဓေါဝ	၇ဖ
သလ္လဟ္ဒုဟနံ	၉ဝ
သသကံ	၁ဝဝ
သဿတဒိဋ္ဌိ	၂၄၁
သဟဿကွော	၃၃၇
သဟာယာ	၁ဂဖ

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဇ္ဇကော်
[သ]	
သဟိတပဋိပတ္တိ်	၃၂ဂ
သာတံ	၂ဝ၅
သာတတံ	၁ဝ၁
သာတောဒကော	ဂ၂
သာထ္ထကံ	၂ဝ၅
သာဒါနေသု	၃၄၂
သာဒုတရံ	၃၂၂
သာဓုဘာဝေန	၂ဂဂ
သာဓုသမ္မတာ	၁၇၁
သာဗာဓတ္တာ	၂၁ဖ
သာမန္တာ	၆၁၁
သာမယိကံ	၂၁ဖ၇
သာယနိယဓမ္မာ	၃၂၂
သာရတ္တော	၁ဂ၁
သာရထိနာ	၂၇၁
သာရယာမသေ	၂၉၇
သာလာယံ	၂၂၄
သိက္ခမာနော	၂၁၇
သိင်္ဃာဋကံ	၃၁၇
သိဋ္ဌိပဒေ	၁၅ဝ
သိတံ	၂၉၇
သိထိလံ	၁ဂ၁
သိဒ္ဓတ္ထကံ	၂၂၄
သိနေဟယန္တိ	၁၉၉
သိပ္ပံ	၂၉၅
သိမ္ဗလိဝနေန	၃၃၄
သိရိယာ	၂ဖ၇
သိရီ	၂၇ဝ
သိရိဒါယကံ	၁ဝ၁
သီလကထာ	၁ဂ

ပဒါနုက္ကမော	စိဋ္ဌင်္ကော်
[သ]	
သိလဂန္ဓံ	၂၄၀
သိဟကုဏ္ဍလာနိ	၂၆၅
သိဟဋ္ဌကေနေဝ	၂၀၇
သိဟဋ္ဌော	၁၆
သုအာဂမနံ	၂၉၆
သုက္ကဓမ္မော	၁၇၁
သုခဇိဝိနော	၁၅၀
သုခါယတိကံ	၂၄၁
သုဂတိ .	၃၀၅
သုဂတော	၅
သုတ္တပုဒ္ဓါ	၆၉
သုတ်ဝါ	၂၅၀
သုတ္တန်္တိကာ	၂၉၉
သုဒ္ဓသဒ်ါရပုဏ္ဍေ	၂၂၇
သုဒ္ဓါဝါသာ	၁၁၂
သုဒ္ဓေါ	၃၀၅
သုနိပုဏ္ဏဝိနိဆ္ဆယာ	၁၇
သုနိသိတံ	၉၃
သုန္ဒရတရော	၂၇၇
သုန္ဒရာ	၂၃၄
သုပစ္စတ္ထိကော	၃၃၄
သုပရိစိတာ	၂၁၄
သုပ္ပဝတ္ထိတံ	၂၃၇
သုဘရိယာယ	၁၀၇
သုဘာသိတဘာသိနော	၃၄၂
သုဘော	၁၆၆
သုယိဋ္ဌံ	၂၆၁
သုရာကာရကာနံ	၂၀၆
သုဝဏ္ဏံ	၁၆၆
သုဝိကသိတေနေဝ	၂၅၃

ပဒါနုက္ကမော	စိဋ္ဌင်္ကော်
[သ]	
သုဝိသောဓိတော	၂၆၀
သုသံဝုတာ	၂၀၃
သုသမ္မုဋ္ဌော	၇၀
သုသိရံ	၂၂၅
သုဿူသာယ	၃၂၅
သူရိယသမော	၇၇
သေဋ္ဌစရိယံ	၃၁၂
သေဋ္ဌစာရိနံ	၇၂
သေဋ္ဌပုတ္တိ	၂၆၃
သေဋ္ဌပုတ္တိယာ	၂၇၉
သေတောဒကာ	၁၉၃
သေတောဒကော	၈၂
သေယျာ	၁၈၇
သေယျော	၁၀၀
သေလမယေ	၂၂၉
သောဏ္ဍိအာဝါဋေ	၂၉၃
သောပံ	၂၀၇
သောပုမဟုလတာ	၁၃၈
သောရဏ္ဍံ	၁၉၈၊၂၇၃
[ဟ]	
ဟဋ္ဌဟဋ္ဌကေသော	၂၁၂
ဟတ္ထကုက္ကုစ်ံ	၂၈၉
ဟတ္ထကော	၃၂၉
ဟရိတံ	၂၇၆
ဟရိတုပလိတ္တံ	၂၄၀
ဟလံ	၂၃၂
ဟာနိံ	၂၀၉
ဟိရိယတိ	၂၇၁
ဟေဋ္ဌာပပတ္တိကော	၂၄၂
ဟေဟိန္တိ	၁၀၆